

Ribhi Halloum
(Abu Firas)

BELGELERLE FİLİSTİN

Dün • Bugün • Yarın

Önsöz
BÜLENT ECEVİT

alan yayıncılık

alan yayıncılık

ALAN YAYINCILIK : 102
Bilim Dizisi : 22
PALESTINE THROUGH DOCUMENTS
(Belge Int. Pub. House, 1988)

BELGELERLE FİLİSTİN
R. HALLOUM
(Abu Firas)

Birinci Baskı: Mart 1989
Dizgi-Baskı: Yaylacık Matbaası
Cilt: Özlem Mücellithanesi
Kapak Baskı: Orhan Ofset

Başmuhasip Sk. Talas Han
No: 302 Cağaloğlu/İSTANBUL

Ribhi Halloum
(Abu Firas)

BELGELERLE FİLİSTİN

alan yayıncılık

Tarihsel önder, büyük ölümsüz şehit
ABU CİHAT'a
ve Filistin Devrimi'nin bütün şehitlerine

Yeni Generallerimiz
İşgal altındaki Filistinli çocuklara
Taş ve sopaların çocuklarına
ABD teknolojisine ve İsrail barbarlığına
karşı çıkan kahramanlara
Uluslarının köklü tarihini yeniden yazanlara

FİLİSTİN AYAKLANMASININ KAHRAMANLARINA

İ Ç İ N D E K İ L E R

SUNUŞ ... 11
ÖNSÖZ ... 13

I. FİLİSTİN VE FİLİSTİNLİLER

1. Tarihte Filistin ... 17
2. Filistin Coğrafyası ... 23
3. Nüfus (1948'den önce) ... 24
4. Filistinliler ... 25
5. Filistinlilerin nüfusu ... 26
6. Zorunlu Bilgiler ... 27
7. İki çözüm ... 30

II. İSRAİL, SİYONİZM VE TERÖRİZM

1. Siyonizm budur ... 33
2. Siyonizm ... 35
3. Biltmore Programı ... 36
4. Özel Yasalar ... 37
5. Nazizm, Siyonizm ve İngiliz Emperyalizmi: Üçlü İşbirliği ... 44
6. İsrail'in Lübnan'ı işgali ... 50
7. Savaş suçları ... 50
8. ABD'nin suç ortaklığı ... 53
9. Mossad ... 54
10. Eylemin sesi daha çok çıkıyor: İzhak Şamir kimdir? ... 58
11. İzhak Şamir, Beginsiz Beginizm ... 60
12. Teröristler kimdir? ... 63
13. Siyonist terörizm ... 65
14. İngiliz hükümetinin Filistin'de işlediği suçlar ... 68
15. Siyonist Devletin kuruluşu ... 74

III. FİLİSTİN KURTULUŞ ÖRGÜTÜ

1. 1948'den önce ve sonra direniş ... 81
2. FKÖ'nün ana kurumları ... 83
3. Filistin Ulusal Konseyi ... 83
4. Yürütme Kurulu ... 84
5. Ulusal Fon ... 84
6. Filistin Kurtuluş Ordusu ... 85
7. Eğitim ve haberleşmeyle ilgili sosyal ve ekonomik organlar ... 85
8. FKÖ'nün yapısı ... 88
9. FKÖ'nü tanıyan ülkeler ... 90

10. Öndegelen direniş grupları 92
11. Filistin Ulusal Sözleşmesi 93
12. Filistin Ulusal Konseyinin 1987 siyasal çözümlemeleri 98
13. FKÖ'nün barış yaklaşımı 104

IV. FİLİSTİN KİME AİTTİR?

1. Akademik tarih araştırması - Dr. Ekrem Memiş 111
2. Tarihsel özet 125
3. Arap milliyetçiliğinin yükselişi 140
4. Eylem başlarken 146
5. Bir Osmanlı Belgesi 158
6. Balfour bildirisi 160
7. Manda yönetiminde Filistin 161
8. BM'de Filistin sorunu 1947-48 165
9. Arapların bölünmeyi reddetmeleri 166
10. Siyonist kitle katliamları 167
11. Filistin direniş hareketleri 168
12. El Fetih ve El Asifa'nın kuruluşu 169
13. FKÖ'nün doğuşu 169
14. Filistin halkının tek meşru temsilcisi FKÖ 171
15. FKÖ, Birleşmiş Milletlere katılıyor 171

V. BELGELER

1. Sykes-Picot anlaşması 179
2. Sykes-Picot anlaşmasının perde arkası 182
3. 1921 Filistin mandası 187
4. Atatürk ve Filistin 194
5. 1974 Rabat kararı 195
6. 1978 Orta Doğu konusunda ABD-SSCB ortak demeci 196
7. 1980 Avrupa Topluluğunun dokuz üyesinin demeci 198
8. 1982 Fez zirvesi kararları 200
9. Kahire bildirisi 201
10. Hükümet dışı örgütler Avrupa eşgüdüm komitesi 203
11. ABD elçisi Philip Habib'in 14 maddelik 1982 anlaşması 208
12. Uluslararası Barış Konferansı 209
13. Camp David 210
14. Reagan planı 211
15. Brejnev Barış planı 213
16. 1978 Reagan-Gorbaçov zirvesi 222
17. B. Ebu Şerif: Filistin-İsrail anlaşmazlığının çözümü için bir yaklaşım 223
18. 1988 Cezayir Olağanüstü Arap Zirvesi demeci 227
19. Ürdün'ün Batı Yakasıyla ilişkisini kesmesi 233
20. Bağımsızlık belgesi 235

VI. BM VE GÜVENLİK KONSEYİNİN ÖNEMLİ KARARLARI VE GENEL SEKRETERİN FİLİSTİN RAPORLARI

1. Filistin için Bölünme planı önerisi (1947) 257

2. BM Güvenlik Konseyinin 194 nolu dönüş kararı (1948) ... 280
3. İsrail'in BM'e katılışı (1949) 284
4. Kudüs'ün statüsüyle ilgili kararlar 285
5. BM Güvenlik Konseyinin 242 nolu kararı (1967) 287
6. Filistin halkı ve 242 288
7. BM Güvenlik Konseyinin Kudüs'ün statüsüyle ilgili kararları ... 290
8. BM Güvenlik Konseyinin 338 nolu kararı (1973) 293
9. BM'in FKÖ'nü BM çalışmalarına katılmaya çağıran kararı (1974) 294
10. BM'in 3236 nolu kararı (kendi kaderini belirleme hakkı) 295
11. BM'in 3237 nolu kararı (FKÖ'nün gözlemci statüsü) 297
12. BM'in 3246 nolu kararı (silahlı mücadele hakkı) 299
13. BM'in 3379 nolu kararı (Siyonizm ve ırkçılık) 302
14. BM Güvenlik Konseyinin İsrail işgalini kınaması 304
15. BM insan hakları kararı 305
16. BM'in 465 nolu kararı (sivillerin korunması) 314
17. BM ES-7/2 kararı (1980) 315
18. BM'in Filistin sorunuyla ilgili kararı (olağanüstü) 316
19. BM'in 478 nolu kararı (Kudüs, İsrail'in başkenti değildir) 318
20. BM'in işgal altındaki Arap topraklarındaki durumla ilgili kararı 320
21. BM'in Filistin ve Kutsal Yerlerle ilgili kararı (1982) 324
22. BM Güvenlik Konseyinin 508 nolu kararı (İsrail'in Lübnan'ı işgali) 327
23. BM Güvenlik Konseyinin 509 nolu kararı (İsrail'in Lübnan'dan çekilmesi) 328
24. BM'in İsrail'in Lübnan'ı işgaliyle ilgili kararı 329
25. BM'in Filistin'le ilgili kararları (Uluslararası konferans) Saldırganlığın masum kurbanları uluslararası çocuk günü 338
26. BM'in Filistin devleti kurulmasıyla ilgili kararı 339
27. BM Genel Kurulunun 13 Aralık 1983 38/58 kararı 342
28. BM'in uluslararası konferans toplanmasıyla ilgili kararı BM Genel Sekreterinin raporu 344
29. 605 (1987) kararıyla ilgili olarak BM Genel Sekreterinin Güvenlik Konseyine sunduğu rapor 346
30. BM'in işgal altındaki halkın insan haklarıyla ilgili kararı 364
31. BM'in ABD'ne karşı kararı (1988) 367

VII. FİLİSTİN'DEN ŞİİRLER 371

1. Mahmut Derviş 373
2. Tevfik Ziad 374
3. Abdül Rahim Mahmut 375
4. Semih el-Kasım 376
5. Fadva Tukan 378
6. Yusuf el-Katib 379
7. Ribhi Halloum (Abu Firas) 381

SUNUŞ

Filistin sorunu, çağımızın en uzun süre gündemde kalan ve en karmaşık sorunlarından biri olmuştur.

Bu sorun çözülmedikçe Ortadoğu'da barış ve istikrar sağlanamayacağı; Ortadoğu'da barış ve istikrar sağlanmadıkça da dünyanın huzura kavuşamayacağı artık anlaşılmış olmalıdır.

Onun için, uluslararası ilişkilerle ilgilenen herkesin ve sorumluluk taşıyan her devlet adamıyla politikacının, Filistin sorunu konusunda bilgili olması gerekir. Ancak konuyla ilgili kapsamlı ve sistematik belgeler bulunmayışı bunu güçleştiriyordu.

Ribhi Halloum'un «Belgelerle Filistin» kitabı işte bu bilgi boşluğunu doldurmaya yardımcı olacaktır. O nedenle, bu kitap, çağın sorunlarıyla ilgili başvuru kitaplığına çok değerli bir katkıdır.

Filistin halkının özgürlük, bağımsızlık ve devlet kurma mücadelesine, yıllarca, ön saflarda ve etkin biçimde katılmış bir kimse olarak, Ribhi Halloum'un, bu kitapta, kendi düşüncelerine ve yorumlarına da yer vermesi doğaldır. Bazı okuyucular o düşüncelere ve yorumlara katılmayabilirler. Fakat Ribhi Halloum, kitabında, belgelerin güvenilirliğine ve bilgilerin doğruluğuna büyük özen göstermiştir. Onun içindir ki, Ribhi Halloum'un görüşlerine katılmayanlar veya Filistin halkının davasını benimsemeyenler bile, herhalde, bu kitabın, vazgeçilmez bir bilgi kaynağı olduğunu kabul edeceklerdir.

***

«Belgelerle Filistin», bağımsız Filistin devleti için uzun yıllardır verilen mücadelenin çok önem taşıyan yeni bir aşamasında yayınlanıyor. Filistin halkı, Yaser Arafat'ın önderliğinde ve Filistin Kurtuluş Örgütü nün öncülüğünde, kendi Hükümetini kurmak üzeredir. Bu, «sürgünde bir hükümet» olmayacaktır; çünkü işgal altındaki topraklarda da etkinlik gösterecektir. Öylelikle, Filistin halkı, kendi devletini kurma amacına daha çok yaklaşmış olacaktır.

Filistin halkı, Ortadoğu'da olsun, genel olarak uluslararası alanda olsun, son derece değişik ve değişken durumlarla ve karşı güçlerle uğraşa uğraşa dinamizm kazanmış ve sorunlara çağdaş yaklaşım ye-

teneğini edinmiş bir halktır; büyük engellere karşın yüksek bir eğitim düzeyine erişebilmiş bir halktır; yaşama gücünü ve kendi kendini yönetme gücünü çok çetin koşullar altında kanıtlamış bir halktır; Özgürlük ve bağımsızlık uğrunda uzun ve kararlı bir mücadele vermiş olan bir halktır. Böylesi bir uğraş, mücadele ve deneyim süreci içinde, Filistin halkı, bağımsız bir devlet kurma liyakatinden kuşku duyulamayacak bir ulus kimliğini edinmiştir.

Verdiği ulusal mücadele sırasında, Filistin halkı, aynı zamanda, serbest tartışma ve demokratik yollardan karar oluşturma geleneklerini de kazanmıştır.

Farklı yaklaşımlara, sayısız güçlüklere ve türlü engellere - üstelik de bazen destek ve dayanışma bekledikleri kimi çevrelerden gelen engellere - karşın, hareketin hızını ve bütünlügünü koruyabilmek, zaten, ancak, serbest tartışmayla ve demokratik yöntemlerle sağlanabilirdi.

Ulusal bilinci ve siyasal deneyimi bu düzeye erişmemiş bazı halklar bile bağımsız devletler kurabilirken, Filistin halkının kendi devletine sahip olamaması, çağın gerçeklerine ters düşen bir durumdur.

Bağımsız Filistin Devleti nin kurulması, inanıyorum ki, Ortadoğu'da yeni bir istikrar dönemi, ama durgun değil dinamik bir istikrar dönemi, bir çağdaşlaşma ve barış dönemi başlatacaktır; ve Müslüman ve Arap halklarının özgüvenini arttırarak, bölgede demokratikleşmeye hız katacaktır. Bölgede böyle bir gelişmenin kendisine de yararlı olacağını İsrail'in de idrak edeceğini umarım.

⁂

Ribhi Halloum'la, 1979'da, dramatik bir olay vesilesiyle tanışmıştım. Bazı silahlı eylemciler Ankara'daki Mısır Büyükelçiliği'ni işgal etmişlerdi. Ben o sırada Başbakandım. İyiniyetine tam güven beslediğim Filistin Kurtuluş Örgütü önderi Yaser Arafat'a başvurarak, daha çok kan dökülmeden ve herhangi bir ödün verilmeden olayı sona erdirebilmek için yardımını rica ettim. Yaser Arafat, derhal, Ankara'ya, Ribhi Halloum başkanlığında bir heyet gönderdi. Silahlı eylemciler, Yaser Arafat'ı desteklemeyen, Ribhi Halloum'a da hiç sıcak bakmayan bir gruptandılar. Ona rağmen, Ribhi Halloum, ancak gerçek bir devlet adamında ve diplomatta bulunabilecek sabır, ustalık ve yetenekle, duruma hakim oldu.

Ribhi Halloum, bu niteliklerini, Türkiye'deki FKÖ Temsilciliği'nin kuruluşunda ve 1979'dan beri yürüttüğü Temsilcilik görevinde de kanıtladı.

Ribhi Halloum, her bakımdan, böyle bir kitabı yetkiyle yazabilecek bir kimsedir.

BÜLENT ECEVİT

ÖNSÖZ

FİLİSTİN, üç kıtanın birleştiği yer, üç dinin anayurdu, tarihin derinliklerindeki ad,

FİLİSTİNLİLER, kökleri FİLİSTİN'de bulunan ulus, İ.Ö. 1190'lardan beri üç bin yıldan fazla süredir orda yaşayan, yurduna bağlanmış ulus,

İSRAİL, yabancı işgaliyle ortaya çıkan yeni yaratılmış yapay ad, EMPERYALİZM'in sözlüğünden çıkarılmış ve binlerce yıllık coğrafi tarihi yanıltmaya çalışan ad,

SİYONİZM, ırkçılığın, ayrımcılığın, nefretin, terörün, barbarlığın, işgalin ve saldırganlığın bir biçimi,

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ, şeytanın avukatı, biri New York şehrinde bulunan, öteki İSRAİL askerlerinin botları altında parçalanan iki ayrı özgürlük görüntüsüne sahip ülke,

FİLİSTİN DAVASI, haklıyla haksızın, özgürlükle baskının, insanlıkla insanlık dışının, tarihle tarihi çarpıtanların, mücadele eden halkla vahşi saldırganların karşılaşması,

Yalnız Orta Doğu'da değil bütün dünyada çağdaş tarihin en şanlı davasıyla ilgili ana başlıklar bunlar.

Bu başlıklar Filistin davası ve Filistin halkı için şunları ifade ediyor: Zafer, haksıza, baskıya, insanlık dışına, tarihin çarpıtılmasına ve saldırganlığa karşı haklının, özgürlüğün, insanlığın, tarihin ve mücadelenin olacak.

İzleyen sayfalarda Filistin ve Filistin halkıyla ilgili ayrıntılı belgeleri, araştırmaları, önerileri, kararları, raporları ve tarihsel kanıtları, zaferin arifesinde güvenle, sabırla, adım adım fakat kesinlikle bağımsız demokratik Filistin devletinin Filistin'de kaçınılmaz olarak kazanacağı bağımsızlığın şafağına yürüyen Filistin halkını göreceksiniz.

Eylül 1988

RIBHI HALLOUM
(ABU FİRAZ)

I. BÖLÜM

Filistin ve Filistinliler

TARİHTE FİLİSTİN

Kısa Filistin Kronolojisi

Filistin, 'Verimli Hilal' adı verilen ve bugünkü Irak, Suriye, Lübnan topraklarını kapsayan bölge içindedir. Verimli toprakları nedeniyle ve Afrika ile Asya arasındaki ilişkide coğrafya olarak önem taşıyan bir konumda olduğundan beş bin yıllık tarihi boyunca otuz kez işgale uğramıştır.

Kenan halkı göçebeydi ve Filistin'e İsa'dan önce çölden gelmişlerdi. Ülkelerine 'Kenan' adını verdiler. Filistin sözcüğü Yunanlılardan kalmadır ve Filistinlerin ülkesi anlamındadır. Filistinler Kenan ilinin sahilini İ.Ö. 1400 yıllarında fethetmişler ve ülkelerine Filistiya adını vermişlerdi. Filistin'in Arapçası Filestin'dir. Filistin Arap egemenliğine geçmiş ve Ürdün ve Lübnan'la birlikte Büyük Suriye'nin bir parçası olmuştu. 1948'de göçmen Avrupalı Yahudiler suni devletlerini kurduklarında Filistin'e İsrail adı verildi.

İ.Ö. 2800 Mısır Firavunları Kanan ilini ele geçirdiler. Binlerce insan köle olarak Mısır'a götürüldü.

İ.Ö. 1850 İbraniler (bugün Irak'da bulunan) Ur şehrine yerleştiler.

İ.Ö. 1190 Filistinliler Kenan'a göç ettiler. Kabileler arası savaşlar yüzyıllarca sürdü.

İ.Ö. 930 Kuruluşundan 70 yıl kadar sonra İbrani devleti Yudaea ve Samiriye olarak ikiye bölündü. Babilliler, Persler, Yunanlılar ve son olarak Romalılar bölgeyi işgal ettiler.

İ.S. 70 Roma eyaleti olan Filistin'de Yahudiler isyan çıkarınca Romalılar Kudüs'ü yıktılar ve şehre Yahudilerin girmesini yasakladılar. Yahudiler esir olarak Roma'ya gönderildi, bir bölümü Avrupa'nın değişik bölgelerine ve Kuzey Afrika'ya göç etti. Bir bölümü de Filistin'de ve Orta Doğu'nun öteki bölgelerinde kaldı.

İ.S. 630 İslam peygamberi Hz. Muhammed'in yönetiminde bir ordu Arap yarımadasında, bugünkü Suudi Arabistan'daki Mekke'yi fethetti. Araplar islamiyeti kabul ettiler ve çevre ülkeleri işgale başladılar.

İ.S. 636 Araplar Orta Doğu'yu fethettiler ve Türkiye ile Kuzey Afrika'ya uzandılar. Filistin Araplaştı. Kuran tamamlandı.

1099 Avrupalı Haçlılar Filistin'i ele geçirdiler fakat yüz yıl içinde Araplar tarafından çıkartıldılar.

1516 Osmanlılar bütün Orta Doğu'yu fethettiler. Osmanlıların egemenliği dört yüz yıl sürdü.

19. yy. Yahudiler Avrupa'da baskıya uğruyorlardı. Küçük Yahudi grupları Avrupa'dan Filistin'e göç etmeye başladı. Burda Arap halkla karışıyor, din serbestisi buluyorlardı. Avrupa sömürgeciliği bütün dünyaya yayılırken, Filistin'de Yahudilerin tek başına dinsel hakları olduğunu iddia eden Siyonist hareket de yaratıldı. Bu dönemde Filistin'deki Osmanlı yönetimi de zayıflıyordu. Fransız ve İngilizler ortak olarak Süveyş Kanalı'nı yaptılar. Kanal İngiliz ve Fransız sömürgeleri için önemli bir geçit oldu, 1882'de İngiltere Mısır'ı kendine kattı. Süveyş Kanalı ve Orta Doğu'nun stratejik önemi bölgeyi sömürgeciler için vazgeçilmez kılıyordu.

1878 Filistin'de Yahudi yerleşimi başladı.

1896 Paris: Theodor Herzl Siyonizmin temel kitabı Der Judenstaat'ı (Yahudi Devleti) yazdı.

1897 Herzl, Basel'de ilk Siyonist kongresini topladı.

1898-1917 Siyonistler Filistin'de koloniler elde etmek için emperyalist güçlerle görüşüyorlar.

1908 Orta Doğu'da ilk petrol işletmesi İngilizlerce İran'da kuruluyor.

1914 I. Dünya Savaşı: Osmanlılar savaşa Almanya yanında katılıyor.

1915 İngiltere Türklere karşı isyan etmeleri koşuluyla Araplara bağımsızlık sözü veriyor (McMahon mektupları).

1916 İngiltere ve Fransa Arap dünyasının ikisi arasında etki bölgelerine bölünmesinde anlaşıyorlar (Sykes-Picot anlaşması). Siyonistler İngilizlerle görüşerek Filistin'de Yahudi devleti kurulması karşılığında bölgede ve Süveyş Kanalı'nda İngiliz çıkarlarını koruyacaklarını bildiriyorlar.

1917 Haziran: Osmanlılara karşı Arap ayaklanması başlıyor.
Kasım: İngiltere hükümeti Siyonistlere Filistin'de Yahudi yurdu kurulması sözünü veriyor (Balfour bildirisi). Araplar protesto ediyorlar. İngiltere Yahudi göçünün Filistinlilerin siyasal ve ekonomik çıkarlarına zarar vermiyeceğine söz veriyor. 2 Kasım Filistinliler için ulusal yas günü oluyor.

1918 Ekim: İngiltere Osmanlıların yenilmesinden sonra askeri yönetim kuruyor.

1919 Temmuz: Şam'da Suriyeliler kongresi Siyonistlere ve emperyalistlere karşı çıkıyor.

1920 Mart: Daha sonra İsrail Ordusu olan Haganah örgütü yer altındaki terörist Yahudi örgütü olarak eylemlerine başladı.

1921 Arap gösterileri arttı, Yahudi göçü İngiltere desteğinde devam ediyor.

1923 Milletler Cemiyeti yoluyla Filistin'de İngiliz mandası başladı. Milletler Cemiyeti Avrupalı üyelerin çoğunluğuyla kurulmuştu. Cemiyet Fransa'ya Suriye'de, İngiltere'ye Irak, Ürdün ve Filistin'de Manda veriyor. Mandanın basit anlamı bu ülkelerin söz konusu bölgelerde fiili sömürgelere sahip olması.

1929 Ağustos: Yahudi göçüne karşı büyük gösteriler.
İngilizlerin kabulüyle Siyonistler Avrupa'dan büyük Yahudi göçü başlatıyor. 1919-1936 arasında Yahudi nüfus 58 binden 348 bine çıktı. Aynı dönemde Arap nüfusu ise 642 binden 978 bine çıktı. Siyonistler Filistin'de toprak satın almak üzere Yahudi Ulu-

sal Fonunu kuruyor fakat topraklarını ancak % 5,6 oranında çoğaltabiliyorlar.

1930 Ekim: Arap gösterileri sonucu Passfield Beyaz Raporu yayınlandı, Yahudi göçü sınırlandırılacaktı.

1931 Şubat: Ramsay MacDonald Yahudi baskısıyla Beyaz Raporu reddetti.

1933 Filistin'e Yahudi göçü arttı.

1936 Nisan'dan Ekim'e kadar Yahudi göçüne karşı genel grev yapıldı. Karşılık olarak İngilizler Yahudileri silahlandırmaya başladı.

1937 Peel komisyonu: Mandanın işlemediğini bildiriyor, bölünme öneriyor.

1939 İkinci Dünya Savaşı: İngilizler Arap ayaklanmasını bastırıyor.
Mayıs: (Malcolm) MacDonald Beyaz Raporu: Yahudi göçü beş yıl içinde durdurulacak. İngilizler bu siyaseti izlemeye başlarken Yahudiler onlara karşı terör eylemlerine başlıyor.
İkinci Dünya Savaşı: İngilizler Filistin'de manevra yaparak Arapların Almanya'yı desteklemesine engel olmak için Yahudi gögöçünü durdurmak istiyor. Siyonistler kaçak göç faaliyetini örgütlüyor, İngiltere'ye açık muhalefet yapıyor.
Avrupa'da Hitler, Yahudileri öldürtmeye başlar. Nazi Almanya'sı yenilene dek 6 milyon Yahudi öldürüldü. Siyonist programıyla 200 bin dolayında Yahudi Filistin'e göç edebildi.

1940 Kasım: İngiltere yasa dışı göçmen gemisi Patria'nın girişine izin vermedi. Siyonistler gemiyi batırdı, 250 Yahudi öldü.

1945 Temmuz: Siyonistler King David Oteli'ni havaya uçurdular. Kudüs'teki otel, manda yönetiminin genel karargahıydı.
Birleşmiş Milletler kuruldu.
Suriye, Lübnan ve Ürdün bağımsız oldu ama Filistin olmadı.

1946 Mart: Arap Birliği (Filistinli bir temsilci de dahil olmak üzere) kuruldu.
Kasım: Yahudi göçünü ve savaş sonrası Avrupa'sında Yahudilerin durumunu araştırmak üzere Anglo-Amerikan komitesi kuruldu. Komite 100 bin Yahudinin göç etmesine izin verilmesini önerdi.
Siyonistlerle Filistinliler arasında şiddetli çarpışmalar çıktı. İngiltere kontrolu yitirdi ve Filistin'de BM'in sorumluluk almasını istedi.

1947 Şubat: Siyonist terörü durduramayan İngiltere manda yönetimini BM'e devretti.
BM, Filistin Özel Komitesi'ni (UNSCOP) artan Siyonist terörü incelemekle görevlendirdi.
Kasım: Filistin'i Yahudi ve Arap devletleri arasında bölen plan BM'de kabul edildi. Bölünmeyi kabul eden Siyonistler terör eylemlerini Filistinlilere yönelttiler.

1948 Araplara karşı Siyonist terör yoğunlaşıyor. Deir Yassin katliamı (Nisan). Siyonistler BM planında Yahudi devletine bırakılmayan toprakları gasbettiler. Artan Yahudi terörü yerli halkın topraklarını terkedip göç etmesine neden oluyor.
14 Mayıs: İngiltere'nin çekilişi.
14 Mayıs: İsrail devletinin ilanı (sınırların kesin belirlenmesi söz konusu olmadan).

15 Mayıs: Mısır, Trans-Ürdün, Irak, Suriye ve Lübnan ordularının müdahalesi (1. Arap-İsrail savaşı).
17 Eylül: BM arabulucusu Kont Bernadotte Siyonistlerce öldürüldü.
11 Aralık: BM'in 194 sayılı kararı yeniden bölünme veya mültecilerin haklarının verilmesi çağrısında bulunuyor.
Arap ülkelerindeki Yahudiler İsrail'e göçediyor. İlerleyen İsrail birlikleri önünden 800 bin Filistinli kaçıyor. Arap orduları geri çekilmek zorunda kaldı fakat İsrail işgalini Batı Şeria ve Gazze'de durdurmayı başardılar. Ürdün Batı Yakasını topraklarına kattı.

1949 Şubat-Temmuz: İsrail, Mısır, Lübnan, Trans-Ürdün ve Suriye arasında ateşkes anlaşması.
Nisan: İsrail Savunma Yasaları (Güvenlik Bölgeleri): Arap köylüleri yerlerinden çıkarmak, köylerini yıkmak ve toprağı ele geçirmek yolunda ilk yasa.
Mayıs: İsrail BM'e üye kabul edildi. BM, İsrail'den Filistinlilerin dönüşünü kabul etmesini istedi fakat İsrail bunu reddetti. Filistinliler BM yönetiminde bulunan Ürdün, Lübnan, Suriye ve Gazze'deki kamplara yerleştiler. Filistinliler direniş hareketi oluşturmuş değiller fakat Arap ordularının Filistin'i kurtarmalarını bekliyorlar.

1950 Temmuz: İsrail 'Dönüş Yasası'nı kabul etti.

1953 14 Ekim: İsrail Ürdün'de Kibya'ya saldırdı. 65 ölü.

1955 Gazze'den işgal altındaki Filistin'e Fedayin saldırıları. İsrail'in Gazze'ye baskın yapması.

1956 Mısır Süveyş Kanalı'nı millileştirdi. İsrail, İngiltere ve Fransa Mısır'a saldırdı. Sovyetler Birliği Paris ve Londra'yı bombalama tehdidinde bulunuyor. ABD, işgalcileri çekilmeye zorladı.
Aralarında Yaser Arafat'ın da bulunduğu bir grup Filistinli öğrenci kendileri harekete geçmeye karar verdi ve Filistin direniş örgütü Fetih'i vurdu.

1957 Mart: İsrail, Gazze ve Sina'dan çekildi. BM Acil Durum Kuvvetleri bölgeye girdi.

1964 Mayıs: Filistin Kurtuluş Örgütü kuruldu.

1965 1 Ocak: Fetih işgal altındaki Filistin'de ilk eylemini gerçekleştirdi.

1967 3 Haziran: İsrail-Arap savaşı. İsrail Gazze ve Batı Yakasını işgale başladı, Mısır'dan Sina yarımadasını ve Suriye'den Golan tepelerini işgal etti.
İsrail Eski Kudüs'ü ilhak etti, işgal altındaki topraklarda Yahudi yerleşimleri kurmaya başladı.
Şimdi bütün Filistin Siyonistlerin işgali altındaydı. Batı Yakası ve Gazze'den 416 bin yeni mülteci Ürdün, Mısır ve Suriye'ye kaçtı. Arap orduları yenilmiş durumda. ABD ve Sovyetler Birliği Arap devletlerinin İsrail'i tanıması karşılığında İsrail'in işgal altındaki toprakları bırakması için diplomatik baskı yapıyorlar. Filistinlilerin ulusal hakları konusunda tek söz yok.
Filistin direnişi ve gerilla eylemleri artıyor, gelişiyor. İsrail «misilleme» yapıyor, baskıyı artırıyor.

1968 Mart: Karamah (Ürdün'de mülteci kampı) savaşı. Filistin direnişi İsrail'i geri çekilmeye mecbur ediyor.

1969 Ocak: Fetih, demokratik, laik Filistin devleti hedefini ilan ediyor.

21 Ağustos: İsrail işgali altındaki El-Aksa camii kundakçılık sonucu yanıyor.

Arap ordularının yenilmesinden doğan boşluk çok geçmeden Fetih tarafından dolduruldu. Halk Cephesi, Demokratik Cephe gibi komando grupları oluştu. 1969'da komando grupları FKÖ'ne sahip çıkıyor, Fetih önderi Yaser Arafat FKÖ sekreteri seçildi.

Ürdün'de gerilla üsleri kuruldu. Lübnan'da isteksiz hükümet FKÖ'ne Lübnan topraklarında İsrail'e karşı eylem düzenleme hakkı tanıdı.

FKÖ Lübnan ve Ürdün'deki kamplarda yönetimi ele aldı.

1970 Siyonistler, Sovyet Yahudilerinin İsrail'e göç etmesi için kampanya başlattı.

1971 Kara Eylül: Ürdün'den düzenlenen çeşitli gerilla eylemleri, İsrail'in gerilla üslerine ve Ürdün köylerine baskın yapması, FKÖ'nün artan askeri gücü, kurtuluş hareketi ile Kral Hüseyin'i karşı karşıya getirdi. Çatışmalardan sonra Ürdün ordusu 1971 Eylülünde kurtuluş hareketini Ürdün'den çıkarmaya muvaffak oldu. Binlerce Filistinli öldürüldü. FKÖ karargahını Ürdün'den Lübnan'a taşıdı.

Mısır devlet başkanı Nasır öldü. Yerine Sedat geçti.

1973 10 Nisan: İsrail direniş önderlerini öldürmek üzere Beyrut'a baskın yaptı.

Ekim: 4. İsrail-Arap savaşı. Mısır ve Suriye işgal altındaki topraklarını kurtarmak için savaştı. FKÖ savaşa dahil oldu.

1974 Ekim: Rabat Arap zirve konferansı FKÖ'nü Filistin'in tek ve meşru temsilcisi olarak tanıdı.

Kasım: FKÖ sekreteri Yaser Arafat BM'de bir konuşma yaptı. BM tarihinde ilk kez bir kurtuluş hareketi önderi konuştu.

Dünya ülkelerinin çoğunluğu, 105 devlet, FKÖ'nü Filistin'in tek meşru temsilcisi olarak tanıdı. BM Filistinlilerin kendi yurtları olması hakkını da tanıdı.

1975 Güney Lübnan'dan yürütülen sayısız gerilla eylemi sonucu İsrail bölgedeki mülteci kamplarını yoğun bombardıman altında tutuyor. Halkı kaçırmak için Lübnan köylerine saldırıyor. Siyonistler Güney Lübnan'ın da İsrail'e ait olduğunu açıklıyorlar.

Lübnan'da iç savaş. Sağcı Lübnanlılar Beyrut bölgelerindeki mülteci kamplarına saldırdılar, FKÖ solcu Lübnanlılar yanında savaşa girmeye zorlandı.

BM Siyonizmi bir tür ırkcılık olarak mahkum etti.

Sedat yönetimindeki Mısır, ABD'nin baskısıyla İsrail'le anlaşma imzaladı, İsrail Sina'dan çekildi.

1976 Suriye, Lübnan iç savaşını bitirmek üzere sağ kanat yanında savaşa girdi.

1977 Mısır devlet başkanı Enver Sedat ciddi barış görüşmelerini başlatmak üzere Kudüs'e gitti. Ziyareti, Arap Birliği özellikle FKÖ tarafından mahkum edildi.

1978	İsrail Mart'ta Güney Lübnan'ı işgal etti fakat geri çekilmek zorunda kaldı. ABD, Camp David'de Mısır'la İsrail arasında ön anlaşma imzalandı.
1979	İsrail hava kuvvetleri Lübnan'daki mülteci kamplarını bombalarken Mısır, İsrail'le barış antlaşması imzaladı. İsrail'in desteklediği sağcı Lübnanlılar Güney Lübnan'da bağımsız devlet ilan etti.
1980	Irak-İran savaşı başladı.
1981	İsrail, Irak, Bağdat'taki nükleer reaktörü bombalayarak tahrip etti. Beyrut'a yapılan hava akınında 300 kişi öldü, 800 kişi yaralandı. İsrail kuvvetleri Litani ırmağındaki köprüleri sistematik olarak tahrip ederek Güney Lübnan'ı işgal edecekmiş korkusu yaratıyor.
1982	4 Haziran: İsrail, Lübnan'a saldırdı. FKÖ ve Lübnan ulusal hareketi 30 Ağustos 1982'ye kadar direndi. Ağustos: Filistin direnişi Beyrut'u terk etti. 14 Eylül: Filistinlilerin ayrılışından sonra İsrail, Batı Beyrut'u işgal etti. 17 Eylül: Sabra ve Şatilla'da İsraillilerin sivilleri katletmesi.
1983	Aralık: Filistin direnişi Trablus'dan ayrıldı.
1985	Filistin Ulusal Konseyi'nin 15. toplantısı Amman ve Ürdün'de yapıldı.
1986	11 Şubat: Ürdün-Filistin uyumunun ilanı.
1985-87	Beyrut ve Güney Lübnan'da Filistin kamplarının muhasarası sürüyor.
1987	20 Nisan: Filistin Ulusal Konseyi'nin 'Ulusal Birlik ve Kampların İnatçı Direnişi' başlığı altında toplanan 18. toplantısı Cezayir'de yapıldı. Aralık: Siyonist kuvvetlerin baskısına karşı işgal altındaki Filistin'de halkın ayaklanması. 8 Aralık: Filistin halkı İsrail işgaline karşı hâlâ devam eden ayaklanmasını başlattı.
1988	Ürdün kralı Hüseyin Batı Yakasıyla ilişkisini kesti.

FİLİSTİN COĞRAFYASI

İdari Bölümler

Gazze bölgesi

Gazze ve Birüsseba bölgelerinden oluşuyor.

Lyddah bölgesi

Yafa ve Ramla bölgelerinden oluşuyor.

Kudüs bölgesi

Hebron, Kudüs ve Ramallah bölgelerinden oluşuyor.

Samiriye bölgesi

Tulkarem, Nablus ve Cenin bölgelerinden oluşuyor.

Hayfa bölgesi

Hayfa bölgesinden oluşuyor.

Galile bölgesi

Nasıra, Beisan, Taberiye ve Akka bölgelerinden oluşuyor.

Toprak Mülkiyeti ve Nüfus

Yıl	Nüfus		Toprak Mülkiyeti %	
	Arap	Yahudi	Arap	Yahudi
1895	453.000	47.000	99,5	0,5
1919	642.000	58.000	97,5	2,5
1939	977.500	445.500	94,4	5,6
1944	1.211.000	529.000	93,4	6,6
1946	1.364.000	608.000	93,4	6,6

Nüfus (1948'den önce)

Yıl	1922	1943	1945
Arap:	650.000	1.150.000	1.250.000
Yahudi:	83.000	502.000	554.000

Saat: Greenwich + 2

Yüzölçümü: 26.350 Km^2

Para Birimi
1000 mil = 1 Filistin poundu = 1 sterlin

Önemli Şehirler	Nüfus
Kudüs	432.661
Beytüllahm	83.661
Hebron	189.650
Ramallah	241.280
Gazze	537.180
Birüsseba	153.700
Yafa	373.800
Ramla	227.270
Tulkarem	83.240
Nablus	292.100
Cenin	85.680
Hayfa	424.630
Nazaret	146.100
Beissan	123.590
Taberiye	139.330
Akka	163.330
Safad	153.620

Limanlar

Akka, Gazze, Yafa, Hayfa

Önemli Göller (Yerleri ve Yüzölçümleri)

Gölün Adı	Yeri	Yüzölçümü Km^2
Ölü Deniz (Lût)	Güney Doğu Filistin	1050
Taberiye	Taberiye şehrinin batısı	165
Hula	Banias şehri yanı	14

Irmaklar

	Uzunluğu
Ürdün Nehri (Şeria)	252 Km.
Yarmuk	40
Auja	26
Nahr el Maqatta	13

Dağlar

Al-Jarmak	1.307 m	Al-Karmel	1.139 m
Asour	1.099 m	Nablus	953 m
Eibal	1.017 m	Tabour	608 m
Al-Tour (Zeytin Dağı)	894 m		

İklim

Yaz	
sahil kesimi	24-27 C°
yüksek kesim	(daha serin)
Kış	
sahil kesimi	13-18 C°
yüksek kesim	5-15 C°

FİLİSTİNLİLER

Filistin'de (İsrail ve işgal altındaki topraklarda)		Diaspora'da (Yurtları dışında)
	Bölünme sırasında - 1947	
	% 100	
	Silahlı çatışmalardan sonra - 1948	
% 63		% 37
	1967 Haziran savaşından sonra	
% 50		% 50
	İsrail'in izlediği siyaset sonucu - 1979	
% 42,9		% 57,1
	İsrail'in izlediği siyaset sonucu - 1982	
% 40,8		% 59,2

Kaynak : E. Said ve ab-Lughod, **«A Profile of Palestinian People»** derlemesi.

FİLİSTİNLİLERİN NÜFUSU

Filistinler nerde yaşıyor? (1983)

I. Filistin'deki Filistinliler:	
İşgal Altındaki Filistin (1948)	690.000
Batı Yakası	945.000
Gazze Şeridi	576.000
Toplam	2.211.000
II. Arap Ülkelerindeki Filistinliler:	
Ürdün	1.340.870
Lübnan	492.240
Kuveyt	351.200
Suudi Arabistan	280.000
Suriye	253.400
Mısır	44.000
Birleşik Arap Emirliği	41.635
Irak	37.000
Katar	28.130
Libya	23.800
Öteki Arap ülkeleri	58.073
Toplam	2.865.873
III. Amerika Birleşik Devletlerindeki Filistinliler:	117.730
IV. Öteki Ülkelerdeki Filistinliler:	115.743
Genel Toplam	5.350.336

ZORUNLU BİLGİLER

29 Kasım 1947 tarihli 181 (II) sayılı Birleşmiş Milletler bölünme kararına göre İsrail: Bu karar, en verimli topraklar dahil, Filistin'in % 56,4'ünü İsrail'e vermiştir. Daha fakir ve küçük bölgeler kendi Arap devletlerini kurmaları için Filistinlilere bırakılmıştır. Yüzbinlerce Filistinli anayurtlarından çıkmaya zorlanmıştır. 11 Aralık 1948 tarihli 194 sayılı Birleşmiş Milletler kararıyla «yurtlarına dönmelerine izin verilmesi» veya «dönmeyi seçmeyenlere tazminat ödenmesi» kararlaştırılmıştır.

İsrail tarafından ilhak edilen Filistin toprakları: Yahudilerle Araplar arasında çıkan silahlı çatışmalar sonucu, 1949'a gelindiğinde İsrail, Filistin topraklarının % 11 kadarını ilhak etmiştir. Sonuç olarak İsrail, Filistin toprağının % 67,4'ünü almıştır.

1967'den beri işgal altında bulunan Filistin toprağı: 1967 Haziran savaşından sonra İsrail, Filistin'in kalan bölgelerini de işgal etmiştir. Bu bölgelerin de ilhakını tamamlamak üzere İsrail yöneticileri uygulamalarda bulunmaktadır. Bu uygulamalar Yahudi yerleşim yerleri kurulması (1986'ya gelindiğinde 267 tane), Arap topraklarının denetim altında tutulması (işgal edilen toprakların % 52'si) ve Batı Yakasıyla Gazze Şeridindeki su kaynaklarının denetimini ellerinde tutmalarıdır. 1967 savaşından sonra da yüzbinlerce Filistinli ülkesini terk etmek zorunda bırakılmıştır. Kalanlar İsrail yönetimi altında sürekli baskı görmektedirler.

Lübnan'ın işgali: Son hedefine ulaşmak için İsrail 1982 Haziranında Lübnan'ı işgal etmiş ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nü saf dışı etmeye çalışmıştır. FKÖ Ağustos ayında Beyrut'u terk etmek zorunda kalmıştır. Eylülde, Sabra ve Şatilla mülteci kamplarındaki bütün Filistinliler katledilmiştir. Daha sonra İsrail, 1985 Ekiminde, Tunus'daki FKÖ genel karargahını bombalamıştır.

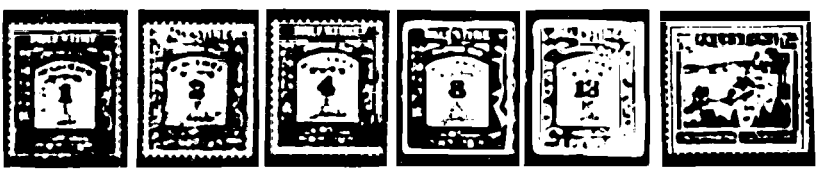
Son çözüm: Filistin sorununu yok etmek için uyguladıkları strateji bütün Filistin topraklarını İsrail'e katmaktır. Böylelikle Filistin, İsrail haline gelecek, Ürdün'e de «Filistin» adı verilecektir.

FİLİSTİN PULLARI

Watermarked Multiple Crown and Script C. A.

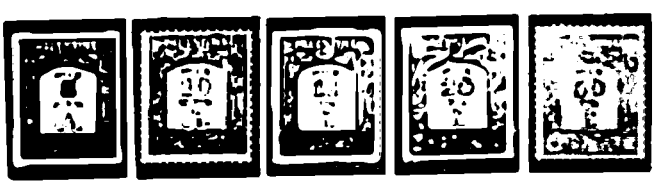
1924

1927

1928

1932 1941

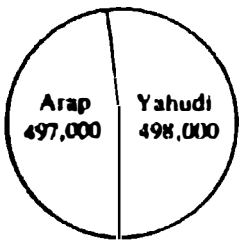
Filistin'de Nüfus ve Toprak

Bölünmeden Önce

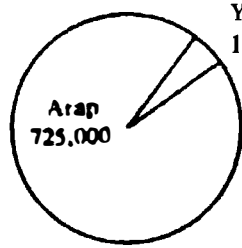
Bölgeler	1945'de Toprak: Filistinli	Yahudi	Kamu vb.	1946'da nüfus: Filistinli	Yahudi
Safad	% 68	% 68	% 14	% 87	% 13
Akka	% 87	% 3	% 10	% 96	% 4
Taberiye	% 51	% 38	% 11	% 67	% 33
Hayfa	% 42	% 35	% 23	% 53	% 47
Nazareth	% 52	% 28	% 20	% 84	% 16
Beisan	% 44	% 34	% 22	% 70	% 30
Genin	% 84	% 1'den az	% 16	% 100	—
Tulkarem	% 78	% 17	% 5	% 83	% 17
Nablus	% 87	% 1'den az	% 13	% 100	—
Yafa	% 47	% 39	% 14	% 29	% 71
Ramallah	% 99	% 1'den az	% 1	% 100	—
Ramle	% 77	% 14	% 19	% 78	% 22
Kudus	% 84	% 2	% 14	% 62	% 38
Gazze	% 75	% 4	% 21	% 98	% 2
Hebron	% 96	% 1'den az	% 4	% 99	% 1'den az
Birüsseba	% 85	% 1'den az	%•15	% 99	% 1'den az
	Filistinliler bütün bölgelerde toprağın büyük çoğunluğuna sahiptiler.			16 bölge içinde yalnız Yafa'da Yahudiler çoğunluk oluşturuyordu.	

BM Bölünme Kararına Göre Nüfusun Yapısı

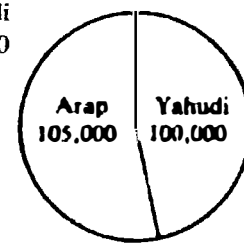
Bölünmeden Sonra

Yahudi Devleti

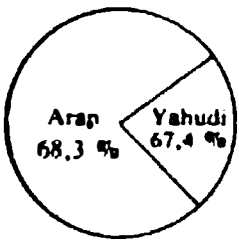

Arap devleti

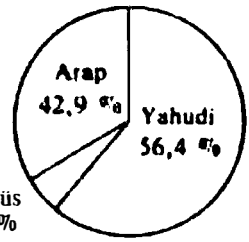

Kudüs

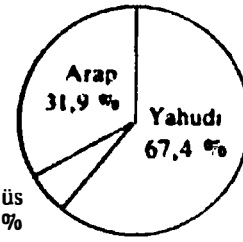
1947-1949'da Nüfus ve Toprak

1947
Filistin'de nüfus oranları

1947
UNSCOP yoğunluk planı önerisine göre toprak bölüsümü

1949
İsrail'in ilhaklarından sonra toprak bölüşümü

UNSCOP: BM Filistin Özel Komitesi
Kaynak: BM Yayım, "The Palestine Question, A Brief History".

İKİ ÇÖZÜM

YA...

Arap ülkelerini teker teker ABD-İsrail'in getireceği çözümlere mahkum eden, ABD egemenliğinde yürütülen ayrı ayrı kısmi anlaşmalar yapılması, böylelikle Arap halkın zayıflatılması, Filistin halkının ulusal bağımsızlık hakkının reddedilmesi, Orta Doğu'da ABD ve İsrail egemenliğinin sağlamlaştırılması, Filistin sorunuyla ilgili bütün BM kararlarının çiğnenmesi

YA DA

BM gözetiminde, FKÖ, ABD ve SSCB'nin katılımıyla uluslararası konferans toplanarak, ilgili tarafların katılımıyla kapsamlı bir çözüme ulaşılması, Filistin halkının ulusal haklarının tanınmasıyla BM'nin Filistin sorunuyla ilgili kararları doğrultusunda Orta Doğu'daki bütün ülkeler için barış ve güvenliğin sağlanması.

Uluslararası Barış Konferansı

Genel Kurul,

Aşağıdaki ilkeler doğrultusunda Orta Doğu için Uluslararası Barış Konferansı toplanması çağrısını kabul eder :

Filistin halkının, geri dönme hakları dahil, kendi kaderini belirleme, kendi bağımsız Filistin Devletini kurma ve vazgeçilmez meşru haklarının kabul edilmesi,

Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nün öteki taraflarla birlikte bütün çabalara, tartışmalara ve Orta Doğu konferansına eşit biçimde katılma hakkı,

İsrail'in Arap topraklarını işgaline son verme gerekliliği... ve sonuç olarak İsrail'in Kudüs dahil 1967'den beri işgal altında tuttuğu topraklardan çekilmesinin sağlanması,

İsrail'in Kudüs dahil işgal altındaki topraklarda siyasa ve uygulamalarına karşı çıkılması gereği,

İsrail'in, işgalci iktidar olarak, kutsal Kudüs Şehrinin nitelik ve statüsünü değiştirmek üzere uygulamaya koyduğu yasal ve idari önlemlerle eylemlerinin geçersizliğini ve yok sayılacağını yeniden belirtmek gereği,

Bölgedeki bütün devletlerin bütün uluslarca tanınmış ve güven altına alınmış sınırlar içinde ve bütün halkın adalet ve güven içinde varolma haklarının tanınması,

(Genel Kurul) FKÖ, ABD ve SSCB ve öteki ilgili ülkeler dahil Arap-İsrail çatışmasının bütün taraflarını eşit biçimde ve eşit haklarla Orta Doğu Uluslararası Konferansı'na katılmaya davet eder.

(BM 38/58 C kararından bölümler)

II. BÖLÜM

İsrail Siyonizm ve Terörizm

SİYONİZM BUDUR

FİLİSTİN HALKINA YÖNELİK AŞIRI KÜÇÜK GÖRME

«Filistinliler diye bir şey yoktu... mevcut değillerdi».

Golde Meir, İsrail Başbakanı
Sunday Times, 15.6.1969

SÖMÜRGECİLİK

«Doğu Kudüs Araplarının ilhakı istemediklerinin doğru olduğuna inanıyorum fakat biz onlar istediği için orda değiliz».

Moşe Dayan, İsrail Savunma Bakanı
Davar, 10.8.1967

YAYILMACILIK

«Artan Yahudi göçü savaştaki kazanımlarımıza güç ekliyecektir; toprakları işgal etmek yeterli değildir, oralara yerleşmemiz de gereklidir».

Abba Eban, İsrail Dışişleri Bakanı
Davar, 10.8.1967

IRKÇILIK

«Kendimize sormalıyız: Nasıl bir İsrail istiyoruz? Ben şöyle diyorum: Yahudi bir İsrail, hiç bir soruya ve kuşkuya yer bırakmıyacak kadar Yahudi bir İsrail. Azınlığın yüzde elliyi oluşturup oluşturmadığı gibi günlük bir korkunun olmadığı Yahudi bir İsrail».

Golda Meir, İsrail Başbakanı
Davar, 6.6.1969

«Fakat onlar insan değil, halk değil, onlar sadece Arap».

David Hacohen, İsrail Knesset Dışişleri komisyonu sekreteri. 18.10.1973'de Avam Kamarasında milletvekili R.J. Maxwell aktarmıştı.

HALKIN SÜRÜLMESİ VE TOPRAKLARIN MÜSADERESİ

«Arapları yerlerinden etmeden, toprakları müsadere etmeden ve onları dışarda tutmadan Siyonist yerleşim olmaz, Yahudi devleti olmaz».

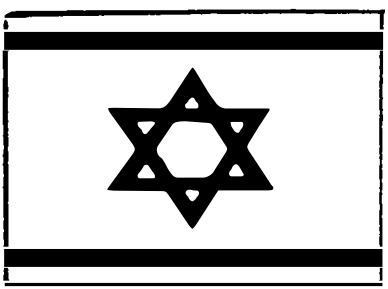
Yeshaayahu Ben-Porat
Yediot Aharonot'tan alıntı, 14.7.1972

FİLİSTİN HALKININ ULUSAL HAKLARININ İNKARI

«Filistin devletine izin verilmesi bizim için tasavvur edilemez bir şeydir».

Menachem Begin, İsrail Başbakanı
Time, 30.5.1977

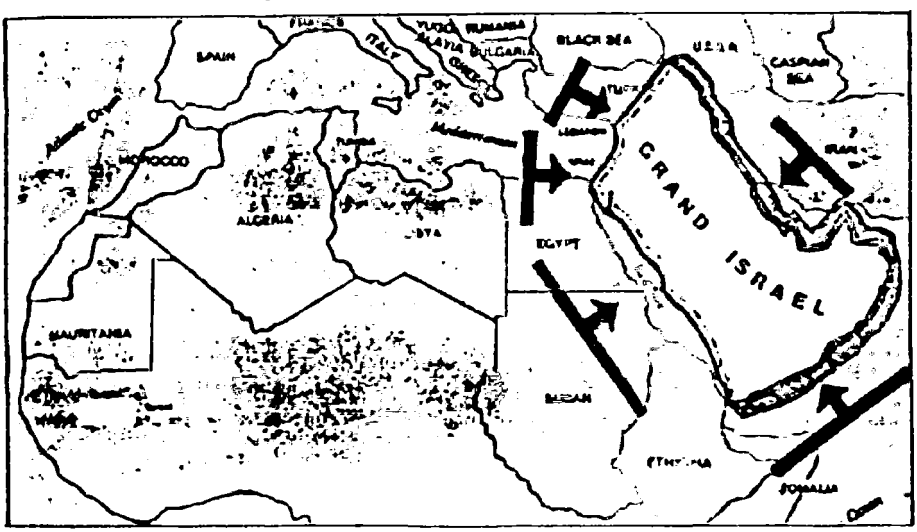
HAYALİ İSRAİL

Sözde İsrail'in Bayrağı

Sözde İsrail'in Amblemi

Büyük İsrail'in Sınırları: Akdeniz, Kızıl Deniz, Hint Okyanusu, Körfez ve Kara Deniz

SİYONİZM

Siyasal Siyonizm dünya Yahudilerinin bir halk olduğu ve bir halk olarak ulusal yuvaları olması haklarının bulunduğu öncülüne dayanır.

Siyonist düşünce 1896'da Avusturyalı Yahudi Theodor Herzl tarafından 'Yahudi sorunu'na çözüm olarak canlandırılmıştı.

Herzl 1897'de Basel'de ilk Siyonist kongreyi topladı. Kongre şu kararları almıştı:

«Siyonizmin amacı, Yahudi halk için Filistin'de kamu hukukuyla güvence altına alınmış bir devlet yaratmaktır.

Kongre bu amaca ulaşmak için aşağıdaki adımların izlenmesine karar vermiştir:

1. Filistin'de, uygun yollarla, Yahudi tarım ve sanayi işçilerinin koloniler kurmasının sağlanması.

2. Uygun kurumlarla, yerel ve uluslararası örgütlerle bütün Yahudiliğin bir araya gelmesini ve örgütlenmesini, her ülkenin yasalarıyla uygun biçimde sağlamak.

3. Yahudi ulusal duygu ve bilincini güçlendirmek ve beslemek.

4. Siyonist amaçların elde edilmesi için zorunlu yerlerde hükümetlerin rızasını almak üzere hazırlık çalışmalarını yapmak.»

Siyonist temsilciler çeşitli imparatorluk iktidarlarıyla görüşmeler yaptılar, 1898'de Alman Kayseriyle, 1901'de Osmanlı Sultanıyla görüştüler. 1903'de İngiltere hükümeti Siyonistlere Uganda'yı önerdi. Öneri altıncı kongrede kabul edildi fakat sonradan reddedildi.

Sonunda İngiltere hükümeti 1917'de Balfour Bildirisi'ni yayınladı. Daha sonra, Bildiri'nin de kapsadığı bir biçimde Milletler Cemiyeti'nden Filistin mandası yönetimim aldı.

BILTMORE PROGRAMI

Mayıs 1942

Siyonist hareketin, Yahudi halk için ulusal yurt isteklerinin Filistin'de Yahudi devleti kurulması olacağının ilk açık ifadesi New York'da Biltmore Oteli'nde toplanan Siyonist İşleri Amerikan Komitesi'nce örgütlenmiş bir konferansta benimsenmişti.

«...Konferans Balfour Bildirisinin ilk amacına uygun olarak yürütülmesi ve Mandanın Yahudi halkın Filistin'le olan tarihsel bağlarını tanıması» çağrısında bulunmuştu. Başkan Wilson'un dediği gibi bir Yahudi topluluğu oluşturulması şansını yakalamışlardı.

«Konferans, 1939 Mayısının Beyaz Raporunu geri dönülmez biçimde reddettiğini ve bunun hiç bir moral ve yasal geçerliliği olmadığını ifade eder...»

«...Konferans, Filistin kapılarının açılmasını, Filistin'e göç sorumluluğunun Yahudi Bürosuna tanınmasını, ülkenin inşası, sahipsiz ve tarıma açılmamış topraklarının kalkındırılması için gerekli yetkinin de büroya sağlanmasını, Filistin'in yeni demokratik dünyanın yapısında ayrılmaz Yahudi topluluğu olarak kurulmasını istemektedir.»

«Ancak ve ancak o zaman Yahudi halka yapılan eski haksızlık düzeltilmiş olacaktır.»

ÖZEL YASALAR

1945 Savunma (Acil Durum) Uygulamaları

İngiliz Filistin manda hükümeti tarafından Siyonist terörist-örgütlerin kontrolu amacıyla hazırlanmışlardır.

İsrail devletinin ilan edilmesinden sonra (1948) yürürlükte kaldılar. Bugün nerdeyse tamamiyle İsrail içinde kalan Arap sivil halka karşı uygulanmaktadırlar. Aşağıda en çok kullanımda olan maddelerden bazıları alınmıştır:

Madde 109 (1) Bir askeri kumandan, bir kişiyle ilgili olarak aşağıdakilerin hepsinin veya herhangi birinin uygulanmasını isteyebilir:

a) Belirleneceği üzere bu kişinin Filistin'in belli bir bölgesinde bulunmayacağını... garanti altına almak,

b) Düzenleneceği biçimiyle hareketlerini belli zamanlarda, belli yetkililere veya kişilere bildirmek zorunluluğunu getirmek,

c) Bu kişi tarafından belirlenmiş herhangi bir maddenin kullanımını veya bulundurulmasını sınırlamak veya yasaklamak,

d) Düzenlenecek biçimiyle kişinin iş ve istihdamını, başkalarıyla ilişki ve haberleşmesini, haberleri yaymak ve görüşlerini bildirmeye yönelik faaliyetlerini sınırlamak...

Madde 110 (1) Askeri kumandan bir kişinin bir yılı aşmamak koşuluyla istediği süre boyunca polis gözetiminde tutulacağına karar verebilir.

(2) Yukarıda değinildiği gibi polis gözetimine alınan bir kişi aşağıdaki maddelerin hepsiyle veya herhangi biriyle kumandanın emriyle sınırlandırılabilecektir:

a) Kumandanın emriyle belirlenecek bir yerin sınırları içinde oturmaya mecbur edilecektir,

b) Mahalli polis müdürlüğünün yazılı izni olmadan aynı polis bölgesi içinde bir başka yere taşınma izni olmayacaktır,

c) Mahalli polis müdürlüğünün yazılı izni olmadan şehri, kasaba veya köyü terketme izni olmayacaktır,

d) Mahalli polis müdürlüğünü... yaşadığı ev konusunda her zaman bilgilendirecektir,

e) Yaşadığı bölge polis görevlisinin her istediğinde en yakın polis karakolunda hazır bulunacaktır,

f) Güneş battıktan bir saat sonra ve güneş doğana kadar evinde kalacak ve polis her zaman konutunda onu ziyaret edebilecektir;

Madde 111 (a) Askeri kumandanın emriyle, emirde belirlenecek biçimde bir kişi bir suçlama olmaksızın bir yılı aşmamak koşuluyla herhangi bir süre boyunca tutukevine konabilir...

Madde 125 Bir askeri kumandan emir vererek herhangi bir bölgeyi kapalı bölge ilan edebilir... Askeri kumandan tarafından veya adına yazılı izin almadan bölgeden çıkan veya giren bir kişi... bu uygulamaya karşı suçlu olacaktır.

Askeri mahkemeler ve askeri kumandanlar İsrail ordusunun yargı yetkisine bağlıdırlar.

Filistin Gazetesi, No: 1142, 27 Eylül 1945 (Ek: no 2).

DEİR YASSİN'DEN SABRA VE SATİLLA'YA SİYONİST KATLİAMLAR

Deir Yassin 1948

9 Nisan 1948'de Menachim Begin önderliğinde Irgun, İshak Şamir önderliğinde Stern çetesi ve embriyonik İsrail ordusu, Haganah başta olmak üzere Siyonist kuvvetler Kudüs yakınındaki Deir Yassin köyüne girdiler, barış içindeki köyde soğukkanlılıkla 254 erkek, kadın ve çocuğu öldürdüler, gövdelerin çoğunu parçaladılar. Siyonistlerin Deir Yassin'de olanların başka yerlerde de olacağı tehdidi 750 bin Filistinli sivilin kaçmasının ana nedeni oldu.

Kibya 1953

Filistin gerilla baskınlarına misilleme olarak İsrail ordusunun 'özel operasyon'lar için hazırlanan 101. birimi, savunma bakanlığından indirilmiş Siyonist Ariel Şaron kumandasında Batı yakasındaki Kibya köyüne saldırdı. Hiç bir uyarıda bulunmadan kırk bir evi içindekilerin başına çıktı, elliden fazla Filistinli erkek, kadın ve çocuğu öldürdü.

Nahalin 1954

Bir İsrail kuvveti o zaman Ürdün yönetiminde olan Batı yakasındaki Nahalin köyüne saldırdı. Dokuz sivil öldürüldü, on dokuzu ağır yaralandı.

Kufr Kassem 1956

İsrail'in Mısır'ı işgalinin arifesinde, 29 Ekim 1956'da, 49 Filistinli köylü İsrail vatandaşı iken İsrail sınır muhafızlarınca soğukkanlılıkla öldürüldü. Sokağa çıkma yasağı ilan eden askerler hiç bir uyarıda bulunmadan habersiz köylüleri öldürdüler. Kurbanlar arasında yedi çocuk ve dokuz kadın da vardı.

Samu 1956

Büyük bir İsrail birliği hiç bir kışkırtma olmadan Batı yakasındaki barış içinde yaşayan Samu köyüne saldırdı. 125 ev, bir okul

ve bir klinik tamamiyle yıkıldı. Komşu bir köydeki on beş ev de tahrip edildi. On sekiz Filistinli sivil öldürüldü, elli dördü yaralandı.

Ürdün 1968

15 Şubatta Siyonist uçaklar Ürdün nehri boyunca on beşten çok Filistin köyüne ve mülteci kampına saldırarak napalm bombaları attılar, 56 kişiyi öldürüp 82'sini yaraladılar.

Ürdün 1968

4 Haziranda İrbid şehrini bombalayan İsrail uçakları Ürdünlü otuz sivili öldürüp 59'unu yaraladılar.

Mısır 1970

12 Şubatta İsrail uçakları Abu Za'abel yakınında bir fabrikayı bombaladılar, en az yetmiş sivil işçiyi öldürüp 98'ini yaraladılar.

Mısır 1970

8 Nisanda Kahire'ye 80 kilometre mesafede Sha'a eyaletindeki Bahr al Baqr okulu İsrail uçaklarının saldırısına uğradı. Kırk altı çocuk öldü.

Suriye 1972

8 Eylülde İsrail jetleri yedi köyü bombaladı, iki yüz kişiyi öldürüp çok daha fazlasını yaraladı.

Libya 1973

19 Şubatta Sina yarımadasından geçen Libya Havayollarına ait bir sivil uçak İsrailliler tarafından düşürüldü. 107 yolcu ve müretteba öldü.

Beyrut 1981

20 Temmuzdaki nedensiz hava saldırısıyla en az 300 sivil öldürüldü, bin kişi yaralandı.

Sabra ve Şatilla 1982

Beyrut'tan FKÖ savaşçıları ayrıldıktan sonra İsrail kuvvetleri Lübnan'ın başkentine girdiler. Sabra ve Şatilla kamplarında çoğunluğu kadın, çocuk ve yaşlı olmak üzere, binden çok masum ve korumasız insanı, soğukkanlılıkla öldürdüler.

SİYONİSTLER FİLİSTİN'DE BAĞIMSIZ DEVLET İLAN EDİYOR

Bağımsızlık İlanı

15 Mayıs 1948

«İsrail toprakları Yahudi halkın doğum yeridir... Bu tarihsel bağla hareket eden Yahudiler yüzyıllar boyunca babalarının toprağına dönebilmek için ve tekrar devlet olabilmek için çaba harcadılar. Son yıllarda kitleler halinde buraya döndüler... Ülkenin bütün sakinlerine ilerlemenin nimetlerini getirdiler ve bağımsızlığı kazanacakları günü beklediler.

...Ulusal konseyin üyeleri olan BİZler, Filistin'deki Yahudi halkın ve Dünya Siyonist Hareketinin temsilcileri olarak, bugün, Filistin'de İngiliz mandasının sona erdiği gün, Yahudi halkın doğal ve tarihsel haklarının ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun (Bölünme) kararının verdiği yetkiyle kutsal bir toplantı yaptık.

Bu nedenlerle, Medinath Yisrael (İsrail Devleti) adı verilmek üzere Filistin'de Yahudi Devletinin kurulduğunu İLAN EDİYORUZ.

...YAHUDİ DEVLETİ, dünyaya dağılmış olan bütün Yahudilerin göçüne açık olacaktır; ülkede yaşayan herkesin yararına ülkenin kalkınmasını sağlayacaktır; İsrail peygamberlerince kavranmış olduğu gibi, özgürlük, adalet ve barış ilkelerine dayanacaktır; bütün yurttaşları için toplumsal ve siyasal eşitliği tam olarak sağlayacaktır; ırk, din ve cinsiyet ayrımı gözetmeden din, bilinç, eğitim ve kültür özgürlüğünü garanti edecektir; bütün dinlerin Kutsal Topraklarını güven altına alacaktır; Birleşmiş Milletler sözleşmesinin ilkelerine tam bağlılıkla uyacaktır...»

İSRAİL DÖNÜŞ YASASI

5 Temmuz 1950

Knesset'ten (İsrail Parlamentosu) tam ittifakla geçmiştir.

Dönüş Yasasına göre:

1. Her Yahudi'nin ülkeye göç etme hakkı vardır.

2. a) Göç, göç vizesiyle olacaktır,

b) Göçmen vizeleri İsrail'de yerleşme isteğini belirten her Yahudiye verilecektir. Göç Bakanı başvuranın

i) Yahudi ulusu aleyhine faaliyetlerini,

ii) Halk sağlığını veya Devletin güvenliğini tehdit edeceğini düşündüğü durumlar istisnadır.

3. a) İsrail'e gelen ve varışından sonra yerleşme isteğini bildiren bir Yahudiye göç belgesi verilecektir.

b) 2. madde (b) fıkrasında bildirilen istisnalar göç belgesi için de geçerlidir.

4. Yasa yürürlüğe girmeden önce ülkeye göç eden her Yahudi ve yasa yürürlüğe girmiş olsun olmasın, ülkede doğan her Yahudi bu yasa çerçevesinde göç eden kişiyle aynı statüye sahiptir...

SİYONİZM VE IRKÇILIK

BM Kararı 3379
10 Kasım 1975

Irkçılıkla ve ırk ayrımıyla savaş için eylemdeki onlar çerçevesinde kabul edilen beş karardan biridir.

Genel Kurul,

20 Kasım 1963 tarihli, 1904 sayılı kararıyla her türlü ırk ayrımcılığının ortadan kaldırılması için BM Bildirisinin ilanını ve özellikle 'her türlü ırk ayrımı ve üstünlük kuramı bilimsel olarak yanlış, ahlak olarak mahkum edilmesi gereken, toplumsal olarak adaletsiz ve tehlikelidir' beyanını ve 'dünyanın bazı bölgelerinde hâlâ geçerli olan ırk ayrımının belirli hükümetlerce yasal, idari ve öteki araçlarla uygulanmakta olduğu' tehlikesine işaret ettiğini anımsayarak,

...Siyonizmin ırkçılığın ve ırk ayrımının bir türü olduğuna karar verir.

Oylama: Lehte 75, aleyhte 35, çekimser 32.

NAZİZM, SİYONİZM VE İNGİLİZ EMPERYALİZMİ ÜÇLÜ İŞBİRLİĞİ

1933 Ocağında Hitler'in iktidara gelmesiyle Nazi Almanya'sın da Yahudilerin ülkeyi terketmeleri ve kalanların yok edilmesi için yürütülen uygulamalar hakkındaki bilgiler artık oldukça yaygın biçimde biliniyor. Siyonist hareketin Nazi Almanya'sına karşı tutumu ve aralarındaki ilişki ise pek bilinmiyor ve yeni yeni ortaya çıkarılıyor. Ama tarihçilerin şimdiye kadar geniş oranda gözardı ettikleri konu, İngiliz hükümetinin Siyonist-Nazi ilişkileri karşısındaki tutumu ve bunun Filistin'deki olayları nasıl etkilediğidir.

İlk incelenmesi gereken, 1930'lardaki üçlü ilişkide tarafların hedeflerinin ne olduğu. Siyonizm, resmi önderlerinin sayısız açıklamalarında ortaya koydukları gibi, Filistin'e Yahudi göçünü teşvik etmeyi ve orda Siyonist bir devletin kurulmasını amaçlıyordu. Nazizm, gene iyi bilindiği gibi, Almanya'yı ve olanaklı olduğu kadarıyla Avrupa'yı **judenrein** yani yahudisiz duruma getirmeye çalışıyordu. Amaçları pek açıklanmamış olan İngiliz emperyalizminin hedefi ise, sonraki olayların da kanıtladığı gibi, Filistin'de Siyonist gücü artırmak, itiraf edildiği gibi, kontrol altında bir gelişimle Arap dünyasını ikiye bölen stratejik bir noktada, Afrika, Asya ve Avrupa'nın kavşağında Batılı emperyalist birliğin ileri karakolu olacak Siyonist devletin kurulmasına yardımcı olmaktı.

Bu buluşma noktasında, üç tarafın da Avrupa Yahudilerini Filistin'e göç etmeye zorlamak isteyecekleri açık. Bunun anlamı üçünün de kalıcı bağlaşıklar olacağı değil elbette. İngiliz emperyalizmi başlangıçta Nazizmi komünizme karşı potansiyel bir bağlaşık olarak görmüş, bu görüş 1938 Münih Anlaşması'yla ifade edilmiş; daha sonra Alman emperyalizminin kendi çıkarlarını tehdit eden rakip olduğunu görmüş, ertesi yıl da İkinci Dünya Savaşı patlak vermişti. Savaşın bitiminde Siyonizm, kazanan yanda bulunmanın kendi çıkarına olacağını kavramış, Nazizme karşı bazı eylemlere girişilmiş ayrıca emperyalizmin merkezinin Amerika Birleşik Devletle-

ri'ne kayacağı görülerek, İngilizlere karşı terörist kampanya yürütülmeye başlanmıştır.

Nazilerin Siyonistlere Verdiği Görev

1933'de Baron Leopold Itz von Mildenstein'ın Filistin'i ziyaret etmesi, karşılıklı işbirliği anlayışının sürdüğünü gösteriyor. «Von Mildenstein hem Nazi Partisi üyesi hem de Hitler'in seçkin muhafızları SS örgütü üyesiydi. Ziyarette yol arkadaşı Yahudiydi, Kurt Tuchler. Almanya Siyonist Federasyonu görevlisiydi. Karısı da yanındaydı. Filistin ziyaretinde onları yanyana getiren neden, Almanya'yı yahudisiz veya Nazilerin dedikleri gibi **judenrein** görme arzusunu paylaşmalarıydı. Henüz Nasyonal Sosyalistlerin 'Yahudi sorunu'nun nasıl çözülebileceğine ilişkin bir çabaları yokken, Yahudi yurdu yaratmak ve Filistin'e Yahudileri göç ettirmek isteyen Siyonistler sorunun yanıtını bulmuşlardı...

«Nazi Partisinin Yahudi sorunuyla ilgili tutumundan hoşnut olmayan SS, kendi Yahudi siyasetini belirlemeye başlamıştı. Bu siyaset Yahudilerin Filistin'e göç ettirilmelerine dayanıyordu ve Siyonist programla çakışıyordu...

«Baron'un özel etkisi çok geçmeden ona SS üstleri arasında Siyonizm ve Yahudi sorunu uzmanı olarak ün kazandırdı. Siyonist programın gerçekçi ve pratik olduğu inancı, meşgul Nazi kuramcıların uzun süredir içinden çıkamadıkları Yahudi sorunundan kurtulmalarında etkili oldu, partili yoldaşlarına çıkış yolu olarak göründü. 1933 Ocağındaki Nazi zaferinden sonra, daha önceki sınırlı başarılarına karşın Alman Yahudi toplumu içinde önemli bir güç durumuna gelen Siyonistlerle işbirliği böylelikle gerekli oldu. Gerçekten Hitler'in iktidara gelmesinden sonra Siyonizm çok güçlenmişti. Almanya Siyonist Federasyonunun iki haftada bir çıkan gazetesi **Juedische Rundschau'nun** satışlarındaki büyük artış bu gelişimi yansıtır. Hitler öncesi dönemde ortalama 10.000'in altında kalan satış, 1933'ün sonunda 38.500'e ulaşmıştı.

«Eski Alman Yahudiliği önderliğinin, Yahudileri Hitler'in iktidarına karşı hazırlamaktaki başarısızlığına dayanan Siyonizm kazandığı yeni popülerlikle Yahudi toplumu üstünde daha fazla iktidar isteğinde bulundu. Hitler'in iktidara geldiğinin ertesi günü **Juedische Rundschau,** Yahudi hakları için mücadelenin ancak Yahudi halkına ve ulusuna (Volkstum) bağlılıklarında daima kusursuz olanlarca yani Siyonistlerce yürütülebileceğini yazıyordu. Nisanın yedisinde gazete bütün Yahudi grupları içinde yalnızca Siyo-

tadır. İki Siyonist yazar bu durumu ifade etmişlerdir: «Ocak 1938'-de (Hitler) Yahudi göçünün Filistin'e yöneltilmesi ve bu yol kapanınca da kendisine önerilen yok etme kamplarına giden 'son çözüm'ü kolaylıkla benimsemiş ve emretmiştir»[3]. Dolayısıyla, Nazi siyaseti, von Mildenstein'ın görüşüyle de, savaşın sürdüğü Avrupa'-da lojistik zorlamalar taktik değişiklikleri zorunlu kıldığında farklı yöntemleri de aynı tutarlılıkla benimsemiştir.

Yoğunlaştırılmasının dışında stratejik olarak siyaset aynı kalmıştır. 1938'de, Viyana'daki Yahudi Göç Dairesi Başkanı Eichmann, Siyonist görevli Moşe Bar Gilad'la, Avusturya'daki Nazi yetkililerin Siyonist genç öncüleri eğittikten sonra Avusturya Yahudilerinin Filistin'e göç etmeleri konusunda bir antlaşma imzalamıştır. Benzer bir antlaşma Alman Yahudilerinin Filistin'e göç etmeleri için Siyonist ajan Pinhas Ginsberg'le Berlin'de Gestapo merkezi arasında imzalandı. «Eğitime ilişkin olarak Eichmann sözlerini tuttu. Çiftlikler ve araç gereç sağlandı. Bir defasında genç Yahudilere eğitim çiftliği sağlamak için bir manastırdan rahibeleri boşalttırdı. 1938'in sonuna gelindiğinde bin kadar genç Yahudi Nazilerin sağladığı kamplarda eğitim görmekteydiler»[4]. Bu eğitim Siyonist harekete çok yararlı oldu, Irgun, Hagana ve Stern gibi terörist çetelerin üyeleri Filistinlileri kendi yurtlarından atmak üzere burdan yetişti; Siyonist devletin öncüleri Kibbutzim'de yerleşenler de bu eğitim kamplarından geldi.

Balfour'dan Chamberlain'e

Tarihin bu kirli bölümünde İngiliz hükümetinin rolü de pek soylu değil. O zaman Filistin, İngiliz mandasıydı ve İngiliz hükümeti, von Mildenstein'ın gelecekteki Siyonist-Nazi ilişkilerini kurmak üzere Filistin'i ziyaretine hem rıza gösterdi hem de yardımcı oldu. Yani İngiltere hükümeti biçimlenmesinde von Mildenstein'ın önemli rol oynadığı Nazilerin Yahudi siyasetinde kendi payına düşen sorumluluğu yüklenmelidir. İngiltere'nin payı vurgulanmalıdır çünkü suçun büyüğü bu tür bir politika uyguladıkları için Nazilere ve onlarla işbirliği yaptığı için Siyonist harekete yüklenmektedir.

İngiliz emperyalizminin Yahudi siyaseti ünlü Balfour Bildirisini yayınlayan Balfour'un düşüncelerinden kaynaklanmaktadır. Avrupa'da Yahudilerden nefret eden Balfour onların İngiltere'den Filistin'e göç etmelerini cesaretlendirmiş, Chamberlain ve ötekiler de bu konuda Nazileri potansiyel bağlaşık olarak görmüşlerdir.

Chamberlain'ın siyaseti Münih Antlaşması'yla sonuçlandıktan

İSRAİL ORDUSUYLA ÇATIŞMAYA

ZAFERE KADAR DEVRİM

BİZ DEVRİMCİ DOĞARIZ

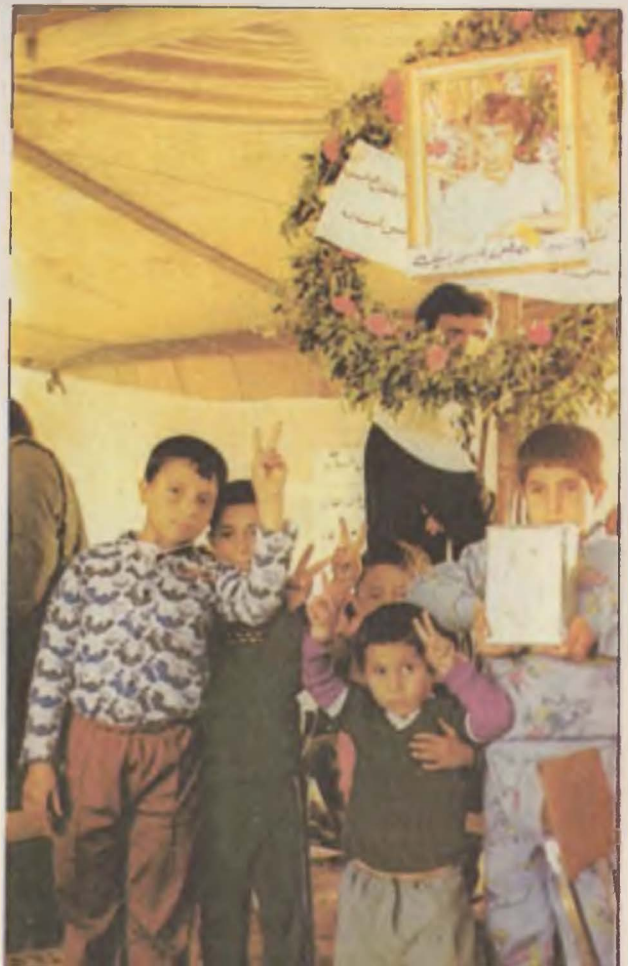

ŞEHİT BABALARIMIZIN
MÜCADELE YOLUNDA
DEDELERİMİZİN YURDU
FİLİSTİN'İN
KURTULUŞUNA
YÜRÜYORUZ

FİLİSTİNLİ GENERALLER: GİRİŞ YOK, BURASI BİZİM ASKERİ BÖLGEMİZ

ŞEHİTLERİN
KANI
KESİN
ZAFER
MUŞTULUYOR

ELİMİZİ KIRABİLİRSİN
BAY FUHRER

AMA İNANCİMİZİ ASLA
KIRAMAYACAKSINIZ

FİLİSTİNLİ BEBEKLER, YENİ GENERALLER
DOĞURMAĞA DEVAM EDECEĞİZ

BİZ FİLİSTİNLİYİZ
ÜLKEMİZ FİLİSTİN
EREĞİMİZ FİLİSTİN
KİMLİĞİMİZ FİLİSTİN
VE FKÖ
TEK MEŞRU
TEMSİLCİMİZ

1987-1988 AYAKLANMASI
TAŞ ÇOCUKLARI / FİLİSTİN'İN YENİ GENERALLERİ

İŞTE BURADAYIM KİMSE BİZİ VATANIMIZDAN KOPARAMAZ

sonra İngiliz yönetici sınıf Alman emperyalizmiyle danışıklı döğüşün artık kendi çıkarlarıyla uyuşmadığını görmüş, İngiliz halkın Nazizmle kahramanca bir mücadeleye girmesine yol açmış ve en büyük onuru da kendisine almıştır. Ama o zamana kadar, Filistin halkı ve Avrupa'nın Siyonist olmayan Yahudileri açısından, olan olmuştu.

KAYNAKLAR :

1. Jacop Boas, **A Nazi Travels to Palestine** (**History Today** dergisinde makale, Ocak 1980).
2. Lucy Dawidowicz, **The War against the Jews** (Harmondsworth, İngiltere, 1977), s. 113.
3. Jon ve David Kimche, **The Secret Roads** (Londra, 1954), s. 217.
4. a.g.e., s. 17-19.

İngiliz Mandası tarafından 1948 Nisan'ında yayınlanan ilanda terörist eylemlerinden dolayı arananlar arasında Menahem Begin, İzak Şamir ve İsrail'in bugünkü diğer üst düzey yöneticileri yeralıyor.

İSRAİL'İN LÜBNAN'I İŞGALİ HAKKINDA HALKIN YARGISI

Uluslararası Halk Mahkemesi, İsrail hükümetini, eylemleri uluslararası hukukun savaş suçları tanımına uyduğu için suçlu buluyor. Bu yeni bir karar değil. Bir çok uluslararası araştırma komisyonu, başka bir çok uluslararası örgüt gibi, İsrail hükümetinin savaş suçu işlediğini daha önce de saptamıştı. Duyup gördüğümüz kanıtlar daha önceki bulgularla uyuşuyor ve onları güçlendiriyor. Mahkememizin yargısını açıklarken uluslararası hukuk terimlerinin uygun kullanımı çok önemlidir. Ama yargının amacı bu eylemleri yalnız çeşitli antlaşma ve hükümleri ihlal ettikleri için onları suç olarak tanımlamak değil. Eylemler bu tür hükümleri ihlal ediyor, ama çok daha fazlasını da ihlal ediyor: insanların uygar bir devlette asgari yaşam koşullarını da yok ediyor.

İsrail hükümetini aşağıdaki suçlardan dolayı suçlu buluyoruz.

Barışa Karşı Suç

Temel savaş suçu budur: barışın olduğu yerde savaş çıkarmak suçu. İsrail hükümetinin kendini savunma için harekete geçtiğini savunması, daha önceki bütün uluslararası araştırma komisyonlarınca reddedildiği gibi, mahkememiz tarafından da kabul görmemiştir.

İsrail hükümetinin barışa karşı işlediği suçun iki yönü vardır. Birincisi, Lübnan'ın egemenlik haklarını ihlal etmesidir. İkincisi, Filistinlilerle uzun ve acılı görüşmeler sonucu elde edilmiş, ateşkese dayanan çok nazik bir barışı yok etmiştir. FKÖ'nün irade ve disipliniyle bir yıl kadar süreyle korunan barış öldürülmüştür. Bütün dünya bu barışın beslenmesini, yaşatılmasını ve genel bir uyuşmaya dönüştürülebilmesini bekliyordu.

Savaş Suçları

Uluslararası hukukun bu kategorisinde bir dizi dehşetli silah ve savaş yöntemi bulunuyor. Yalnız ölüme değil en büyük acılara

neden olan yüksek teknolojiye sahip silahların kullanıldığı kanıtlanmış durumda. Bilye bombasının etkileri görülüyor. Fosfor bombalarının, yeni anti-shell bombalarının, yeni geliştirilen basınç bombalarıyla parçalanan bombaların sivil halka karşı kullanıldığının kanıtlarını gördük ve tanıkları dinledik. Doktor olan tanıklardan biri tedavi gören yaralılardan yüzde altmışının çocuk olduğunu söyledi.

İsrail ordusu uluslararası hukuk kurallarınca yasaklanan hedefleri, hastaneleri, araştırma kurumlarını, yetimhaneleri, Arap Üniversitesini, cami ve kiliseleri bombaladı. Tanıklardan biri bize, göçmen kamplarından birinde yeni inşa edilmiş zeka özürlü çocuklar kliniğinin bombalarla parçalanmış binasının fotoğraflarını gösterdi.

İsrail ordusu Beyrut şehrini ablukaya alarak, şehrin suyunu, elektriğini, benzinini kesti, şehir bombardıman altındayken şehre yiyecek ve sağlık malzemesi girişini keserek uluslararası hukuku ihlal etti. Pilotlardan birinin herhangi özel hedef gözetmeden Sur şehrini bombalama emri aldığını kanıtlayan belgeler var. Sayda'daki Filistin kampında 80.000 kişi on bir gün boyunca bombalandı ve kamp tamamiyle yıkıldı, ölü sayısı bilinmiyor.

Yanan ve ezilenlerden hiç olmazsa hastaneye getirilenlerden bir kısmının yaşamlarını kurtarmaya çalışan doktor ve hemşirelerin tutuklandığını, ameliyat masalarından sürüklenip atıldıklarını, hastaları bakılmadan bırakmaya zorlandıklarını anlatan tanıkları dinledik.

Doktorlardan biri, İsrail askerleri tarafından birlikte hapsedildiği Filistinli sivillere uygulanan çeşitli işkence yöntemlerini, dayağı, su ve yiyecek verilmeyişini anlattı.

Yasadışı ve insanlık dışı bu tür eylemlerin vahim niteliği yanında özellikle Beyrut şehrinin bombalanmasını, hava, kara ve denizden yapılan saldırıları en büyük savaş suçu ve soykırım saydığımızı belirtmek isteriz. Hiç ayrım yapmadan çok sayıda sivili öldürmek niyetinde olan kişiler dışında, hiç kimse böyle kalabalık nüfuslu bir şehre bu tür bir saldırıda bulunamaz. Savaş esiri sayılmayan binlerce kişiye de hapishanelerde kötü davranış sürdürülüyor.

İnsanlığa Karşı Suçlar

Uluslararası hukukun bu kategorisi sivil halka yönelik büyük ölçekli sistematik bir dizi suçu içerir.

Yalnız bir kaç günah keçisi değil, Sabra ve Şatilla'daki soykırımların doğrudan sorumlusu İsrail hükümetidir. Yeterli olmasa

da, kamplardaki kıyım sırasında Falanjistler arasında İsrail askerlerinin bulunduğuna dair tanıklar dinledik. Ne olursa olsun bu raporlar doğrulanıyor, çünkü kıyımların doğrudan sorumlusu İsrail hükümetidir. Kıyım sırasında şehir İsrail savunma kuvvetlerinin denetimindeydi ve İsrail hükümetinin Kahan komisyonunun raporunun ortaya koyduğu gibi Falanjistler doğrudan ISK'nin yönetimi altındaydı. Tanıklardan biri o sırada kampların hemen dışında Falanjist birliklerin telsizlerle konuştuklarını duyduğunu söyledi. Bu da Falanjistlerin İSK ile askeri iletişim ve kumandanlık açısından bağlantılı olduğunu kanıtlar.

Bundan önemlisi İsrail hükümetinin Lübnan'daki Filistin halkına saldırısının, onların Filistinli olma arzularını kırmaya ve ülkeyi terketmelerine yol açacak bir terör yaratmaya yönelik olması nedeniyle, insanlığa karşı suç oluşturmasıdır.

Yukarıda tanımlanan savaş yöntemleri suç oluştururlar ve kim tarafından ne amaçla kullanılırlarsa kullanılsınlar, kullanılmaları önemlidir. Bu tür eylemleri suç olmaktan çıkaracak hiç bir din, ideoloji, gelenek, ulusal varlık ve savunma özürü bulunamaz. Bu tür yöntemlerin insani değerler adına, ister barış, ister adalet, isterse kurtuluş olsun, kullanıldığım savunmak, bu değerleri ucuz bir ikiyüzlülüğe düşürmek anlamına gelir.

Filistin Halkının Kendi Kaderini Tayin Hakkını Ellerinden Alma Suçu

Kendi kaderini tayin hakkı bütün halkların vazgeçilmez hakkıdır. Ulusal devletlerin varlığının temel ilkesi budur. İsrail devletinin var olma hakkından bu ilkeden söz edilmeden bahsedilemez. Uluslararası hukuk çiğnenerek bu hakkın reddedildiği, Lübnan'da İsrail hükümeti tarafından işlenen ve işlenmekte olan bütün savaş suçlarının anahtarıdır. İşgalin tek nedeninin bu olduğunu söyleyemeyiz fakat işgal sırasında sistematik olarak uygulanan savaş suçlarının tek açıklaması budur. Bir ordunun hedefi yalnızca askeri hedeflerse, bu amaca çocuk klinikleri uçurularak, kütüphanelerden kitaplar talan edilerek, sivil yerleşim yerleri ve orada yaşayanlara saldırılarak ulaşılmaz. Bu eylemler ancak Filistin halkını halk olarak ortadan kaldırmaya yönelik büyük bir tasarımın parçası olarak görüldüğünde anlam kazanmaktadırlar.

İşgal altındaki topraklarda bu tasarımın kazandığı biçim Filistin ulusal varlığının bütün fiziksel ifade, işaret ve simgelerinin, yapıların, kültürel varlıklar, örgütler ve Filistin tarihiyle ilgili kitap-

ların, Filistin bayrağının vb. sistematik olarak yok edilmesidir. Bütün bunlar bir başka yerde çok iyi belgelenmiştir. Lübnan işgali sırasında bu eylemler savaş suçu oluşturacak yoğunlukta sürdürülmüştür. Orda da Filistin kurumları ve varlığı sistematik olarak tahrip edilmiştir. Doktorlardan biri hastanesinin, Filistinlileri tedavi eden Filistin hastanesi olduğu için çalışamaz duruma getirildiğine tanıklık etmiştir. Dahası, şehrin sivil yerleşim bölgelerine kıyı araçları, fosfor bombaları, bilye bombaları vb. atılması ancak devlet terörü olarak tanımlanabilir.

Öte yandan, işgal altındaki topraklardan çeşitli tanıklar, Lübnan'ın işgaliyle, Filistin halkına karşı yürütülen baskıların, sokağa çıkma yasağı, su ve yiyeceğin kesilmesi, ev ve hizmet binalarının yıkılması, önderlerin kaçırılması ve öldürülmesi, özellikle Arapların sahip oldukları toprakların kamulaştırılması uygulamalarının yoğunlaştığını ve İsrail askeri yönetim ve yargısının yeni zalimlikler tehdidinde bulunduğunu doğruluyorlar. Lübnan'ın işgaline karşı çıkan ve Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkına saygı duyan İsraillilerin hakları ve eylemleri de açıkça baskı altına alınıyor. İsrail'de basın özgürlüğü sınırlanıyor.

Bu eylemlerin bir arada değerlendirildiğinde soykırıma dönüştüğünü düşünüyoruz. Her Filistinlinin öldürülmesi anlamında değil ama bu eylemler Filistin halkının varlığını yok etme tasarımını ortaya koyuyorlar. Filistin halkı dağınık sürgünlere dönüştürülmek isteniyor.

ABD'nin Suç Ortaklığı

Mahkememize ulaşan kanıtlar ve tanıklıklardan, İsrail hükümeti tarafından işlenen suçlarda ABD hükümetinin ağır sorumluluğu olduğu sonucu çıkıyor. Suçluya yardımda bulunmak suça iştirak anlamı taşır. İsrail hükümetinin saldırgan siyasetini sürekli destekliyerek, diplomatik, ekonomik ve askeri yardımlarda bulunarak ABD suça ortak olmuş, İsrail kuvvetlerine yeni korkunç silahlar sağlıyarak savaş suçu işlemiştir. ABD, İsrail ve FKÖ arasındaki görüşmelerde aracılık yaparak Filistin halkının güvenliğini garanti etmişse de Sabra ve Şatilla kamplarındaki katliamları da engellememiştir. ABD, İsrail hükümetinin saldırgan siyasetine ciddi biçimde karşı çıksaydı, Sabra ve Şatilla kamplarındaki katliamlar ve Lübnan işgali yaşanmazdı. Dahası ABD, Lübnan'ın boşaltılması ve Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkının tanınması için İsrail'i zorlamaya yeteceği açıkça ortada olan gücünü de kullanmamaktadır.

MOSSAD

Mossad adı dünyanın her yerinde terör eylemlerine bulaşmıştır ve çeşitli yerlerdeki olaylardan dolayı adının geçtiği yerde hayaletten söz edilmiş gibi olmaktadır.

Mossad'ın kökeni Osmanlı dönemine kadar gider. Osmanlı İmparatorluğu'nun bozguna uğramasında önemli rol oynamıştır.

Mossad'ın önemli terör eylemlerindeki başarısı bir çok girişimindeki başarısızlığını örtmüştür. Başarılı eylemleri ve güçlü propaganda ile Mossad, CIA ve KGB düzeyinde bir örgüt olarak tanınmış, başarısızlıkları pek duyulmamıştır.

Mossad ayrıcalıklı yeteneklere sahipmiş gibi gösterilmek istenmektedir, oysa eylemlerinde genellikle Amerika CIA örgütünün sağladığı kolaylıklar ve dünyanın her yerinden toplanan bilgilere dayanır, gene CIA ile işbirliği durumundaki başka istihbarat örgütleriyle de dolayısıyla bağlantı içindedir.

Mossad'ın başarılı olduğu en önemli eylemler şunlardır :

a) Ünlü Nazi Ichmann'ın 1962'de Arjantin Buenos Aires'den Londra'ya ve ordan Tel Aviv'e tahta kutu içinde kaçırılması. Ichmann orda idama mahkum edilmiştir.

b) 1986'da İsrail'den kaçarak atomik silahları hakkındaki sırları açıklayan atom bilgini Fanono'nun kaçırılması. Fanono halen mahkeme edilmektedir.

c) Yakınlarda tutuklanan İsrail casusu John Pollard'ın itiraf ettiği gibi Amerikan Savunma Bakanlığı'nda (Pentagon) casus ağı kurmayı becererek Arap ülkelerindeki ve Türkiye ile Pakistan dahil Orta Doğu ülkelerindeki silahlanma hakkındaki bilgilerin ve binlerce belgenin Pentagon'dan İsrail'e sızdırılması sağlanmıştır.

ABD ve İsrail'in çok sıkı stratejik bağlılıklarına karşın ortaya çıkan bu konu ciddi bir boşluk yaratmış ve skandala neden olmuştur.

d) Amerikan silahlarının İran'a Mossad'ın lojistik rolüyle aktarıldığının İrangate açıklamalarıyla ortaya çıkması.

e) İsrail'e kredi yardımlarını azaltmakta rolü olan eski ABD

Başkanı Nixon'un sonunda istifa etmesine neden olan Watergate sorununda da Mossad önemli rol oynamıştır.

f) ABD Başkanı John F. Kennedy'nin 1961'de öldürülmesinde de Mossad'm adı bulaşmıştır. Kennedy'nin katili Oswald hapishanede öldürülmüş ve cinayetin izlerinin gizlenmesinde Mossad'm varlığından sözedilmiştir. (John Kennedy ABD'de Yahudi lobisinin etkisinden kurtulmaya çalışan ilk Başkan olarak bilinmektedir).

g) Nasır döneminde Mısır silahlanma merkezinde çalışan Alman bilimadamları yerleştirilen bombalarla öldürülmüştür.

h) Mossad önde gelen FKÖ üyelerini ve önemli siyasal önderleri dünyanın her yerinde düzenlediği terör eylemleri ile öldürmüştür. Aşagıdaki önemli Filistinli önderler dünyanın çeşitli başkentlerinde Mossad tarafından öldürülmüşlerdir:

1. Ghassan Kanafani - yazar, 1972'de Beyrut'ta öldürüldü.
2. Wael Zueiter - Roma FKÖ temsilcisi. 1972'de Roma'da öldürüldü.
3. Dr. Mahmud Al-Hemşeri - Paris FKÖ temsilcisi. 1972'de Paris'te öldürüldü.
4. Hüseyin B. Abu Kheir - Lefkoşe FKÖ temsilcisi. 1973'de Lefkoşe'de öldürüldü.
5. Dr. Basil Kubelsi - Beyrut Amerikan Üniversitesi'nde profesör. 1973'de Paris'te öldürüldü.
6. Muhammed Bu Dia - Beyrut Amerikan Üniversitesi'nde profesör. 1973'de Paris'te öldürüldü.
7. Ahmed Bushiki - Beyrut Amerikan Üniversitesi'nde profesör. 1973'de Norveç'te öldürüldü.
8. Kemal Nasser - FKÖ yürütme kurulu üyesi. 1973'de öldürüldü.
9. Muhammed Yusuf El-Najjar - FKÖ yürütme kurulu üyesi. 1973.
10. Kemal Odwan - El Fetih yürütme kurulu üyesi. 1973.
11. Muhammed Walid Saleh - FKÖ Paris temsilcisi. 1977'de Paris'te öldürüldü.
12. Said Hammami - Londra FKÖ temsilcisi. Londra'da 1978'de öldürüldü.
13. Ali Nassir Yassin - Küveyt FKÖ temsilcisi. 1978'de Küveyt'te öldürüldü.
14. Ali Hassan Salameh - FKÖ güvenlik şefi. 1978'de Beyrut'ta öldürüldü.
15. Abu Safwat - El Fetih. 1979'da Kıbrıs'ta öldürüldü.
16. Samir Tukan - El Fetih. 1979'da Kıbrıs'ta öldürüldü.
17. Naim Khader - Brüksel FKÖ temsilcisi. 1981'de Brüksel'de öldürüldü.

18. Mecid Abe Şara - El Fetih Merkez Komite. 1981'de Roma'da öldürüldü.

19. Muhammed Issa Kaddumi - Filistin Öğrenci Birliği. 1982'de Ankara'da öldürüldü.

20. Bagadan Mamoon Murelsh - 1983'de Atina'da öldürüldü.

21. Binbaşı İsmail Derviş - 1984'te Roma'da öldürüldü.

22. General Munthir Abu Ghazaleh - 1986'da Atina'da öldürüldü.

23. Cemil Abu Ruh - 1983'de Atina'da öldürüldü.

24. Nazih Mater - 1983'de Atina'da öldürüldü.

25. General Munther Abu Ghazaleh - 1987'de Atina'da öldürüldü.

i) Onlarca terör eylemi yanında çocuk, kadın ve yaşlısıyla 254 Filistinlinin öldürüldüğü ünlü Deir Yassin Katliamı.

26. Abu Hassan Buheiri - İki arkadaşıyla birlikte 1988'de Lefkoşe'de öldürüldü.

27. Halil Al-Vezir (Ebu Cihad) - Mossad ve CIA tarafından Tunus'ta 1988'de öldürüldü.

Mossad'ın kökleri 1897'ye kadar gider. Uluslararası Yahudi Konferansı, Yahudi Ajansı adıyla bir örgüt kurarak Osmanlı İmparatorluğu'nu yıkmayı hedefleyen İngiltere ve bağlaşıklarına bilgi sağlayacak gizli gruplar kurmuştur.

1904'de ajans BILO adını taşımaktadır fakat 1914'de Osmanlı görevlilerince açığa çıkarılır. Bundan sonra Aharon Ahronson, Osmanlı İmparatorluğu'nda yeni casus grupları kurmayı becermiş, kendisi de Kudüs'teki Amerikan konsolosunun yardımıyla Cemal Paşa'ya 'danışman' olarak atanmayı başarmıştır.

Atandığı görev sayesinde bir çok gizli Osmanlı belgesini İngiltere ve bağlaşıklarına sızdırmayı başarmış ancak Nili adını verdiği gizli örgütü 1917'de Osmanlılar tarafından ele geçirilmiştir.

1920'de Yahudi Albay «Kessi», Chai adını verdiği casus grupları oluşturmaya çalışmış, Shirot Yadut ve benzeri gruplar onun yönetiminde çalışmaya başlamışlardır.

1948'de Yahudi terör örgütü Etell'in önderliğini yapan Yakup Finarsahi çeşitli istihbarat örgütleriyle terör gruplarını Hagana, Tsvai, Laoumi, Shanyod, Stern, Palmach, tek çatı altında toplamıştır.

1951'de yeniden örgütlenmeye gidilerek bütün örgütler Mossad çatısı altında birleştirilmiştir.

Yeni örgüt beş bölüm halinde çalışmaktadır:

1. Shin Bitt (iç güvenlikle ilgili).
2. Elyaho Bitt (Yahudilerin İsrail'e getirilmesi).
3. Chai (bilgi toplama ve değerlendirme).
4. Sharot Minin (askeri istihbarat).

5. Aman (diplomatik kanallarla güvenlik ve istihbarat).

Israel Harel, Mossad'ın 1953'deki ilk başkanıdır. Onu Maier Amit, Tsvai Zamir ve 1956'da Kasap Sharon'un asistanı olan Ishak Khot izlemişlerdir.

Terör eylemlerinin başlamasından beri Mossad'ı destekleyenler içinde önde gelenlerden biri de Menahem Begin'dir.

Türk topraklarında Mossad'ın gerçekleştirdiği bazı eylemler şunlardır:

1. 29 Nisan 1981, Mossad bir uyuşturucu kaçakçısını El-Al havayollarıyla İsrail'e kaçırdı. Türk yetkililer İsrail'i resmen protesto ettiler.

2. 16 Temmuz 1982, Mossad Filistinli Öğrenci Birliği Türkiye kolunun başkanı Muhammed Issa Kaddumi'yi öldürdü.

3. 11 Ağustos 1980'de FKÖ Türkiye temsilcisi Abu Firas'ı öldürme girişimi başarılı olamadı. Mossad ajanı Ziad Suweity harekete geçemeden yakalandı, düzenlenen basın toplantısında Mossad'ın planı ve Ankara'daki İsrail askeri ataşesi Ishak Kahana'nın girişimdeki rolüyle ilgili önemli açıklamalar yaptı. Kahana Türkiye'yi terketti ve yerine aynı görevle kimse gönderilmedi. Suweity FKÖ tarafından Beyrut'a getirildi, yargılandı ve ölüme mahkum edildi.

İngiltere yakın zamanlarda Mossad ajanlarının sahte İngiliz pasaportu kullanmaları ve Heathrow havaalanından Fonono'nun kaçırılması nedeniyle İsrail'i protesto etmiştir.

Mossad en ciddi darbeyi 1959'da ajan Ilia Kohen'in İsrail'deki amirleriyle telsizle konuşurken Suriye'de tutuklanmasıyla yaşamıştır. Kohen, Mossad tarafından yirmi yıllık emekle yetiştirilmiş, Arap adıyla (Amin Salim Sabit) Latin Amerika'ya gönderilmiş, orda Suriyeli görevlilerle yakın ilişki kurmuş ve Suriye'de başkanlık seçimlerine girmeye hazırlanacak kadar ileri gitmiştir. Cemal Abdülnasır'ın Suriye ile birlik kurduğu dönemde yakalanarak Şam'da asılmıştır.

Bir dizi terör eylemleri yanında Mossad 1972'de çeşitli FKÖ temsilcilerine bombalı mektuplar göndermiş, Fas, Cezayir, Bonn temsilcilerinin ölümüne neden olmuş, yalnız Brezilya'daki temsilci Abu Firas Brezilya polisinin bombayı ortaya çıkarmasıyla kurtulmuştur.

Mossad halen, CIA ile işbirliği içinde çeşitli kurtuluş hareketlerine karşı dünya çapında, Nikaragua'da, Honduras'da, Güney Afrika'da eylemlerine devam etmektedir.

EYLEMİN SESİ DAHA ÇOK ÇIKIYOR

İZHAK SAMİR KİMDİR?

Terör Önderliğinden Başbakanlığa

Adı: İzhak Şamir
Doğum yeri: Polonya
Boy: 1,69
Özellikleri: Kıvırcık gri saç, çatık yüz, kalın, bitişik kaşlar
Özel işaretleri: Kırışmış alın

Mesleği: 1) 1940'larda terörist

2) 1940'a kadar **Menahem Begin**'in yardımcısı, **Argon Tsivai Lioumi Itsil** terör çetesinin önderi; aynı çeteden arkadaşı **Ilyahu Bin Elisar** Kahire'deki eski İsrail elçisi.

3) Yukarıda anılan çeteden ayrılarak 'İsrail'in Yaratılışı için katiller' **(LIHI)** adlı çeteyi kurdu.

4) 1941-48 yılları arasında çeşitli Filistin şehirlerinde 1714 Filistinliyi öldürdü.

5) 1948'de İngiliz mandası kitle kıyımlarından dolayı onu ölüme mahkum etti.

6) Hapishaneden **Menahem Begin** ve **Heirot** hareketinin kuramcısı **Nathan Ilin Mor**'la tünel kazarak kaçtı.

7) Bir süre sonra katliamlara devam etmek için Begin'le birlikte Filistin'e döndü.

8) **Begin**'le birlikte aşağıdaki canavarca katliamları gerçekleştirdi :

a. Deir Yassin, 9 Nisan 1948.
b. Yasa soykırımı, 1948.
c. Birleşmiş Milletler Orta Doğu görevlisi **Kont Bernadot**'un öldürülmesi.

d. Kudüs'te King David Oteli'nin havaya uçurulması.
e. 1948'de, Yafa'da yetimhane olarak kullanılan Berkeley's Bank ve 'eski saray'ın havaya uçurulması.
f. Ocak 1948'de Kudüs'te çoğunlukla kadın ve çocukların kaldığı Semiramis Oteli'nin havaya uçurulması.
g. 1948'de **Ilyahu Bin Elisar** ve Yahudi-Yunan milyoner Nader'in kızı **Lee Morris**'le birlikte **Itsil** adlı terörist örgütte aynı hücrede çalışıyordu.

9) 1955'de **MOSSAD**'a katıldı ve **Mısır** şubesinin başkanı oldu.

10) 1970'de **Begin** tarafından **Heirot** hareketinin idari yöneticiliğine atandı.

11) 17 Mayıs 1977'de **Begin** tarafından İsrail **Knesset** başkanlığına getirildi.

12) **Camp David** antlaşmasına ve **Mısır-İsrail** anlaşmasına 'Büyük İsrail' denilen Nil'den Fırat'a kadar uzanan hülyaya karşı olduğu için **muhalefet** etti.

13) **Knesset** başkanlığı sırasında Filistinlilerin idamı ile ilgili önerisi kabul edildi.

14) İsrail'in Dış İşleri Bakanı oldu.

15) **Begin**'in İsrail'in gelecek Başbakan adayı oldu.

İsrail'de işler işte böyle yürüyor...

İZHAK ŞAMİR
BEGİN'SİZ BEGİNİZM

İzhak Şamir (aslı Yitzhak Yzerlinsky) 1914'de Polonya'da doğdu. Jabolinsky'nin Revizyonist Siyonizminin gençlik hareketi Belar'ın faal üyesiydi.

Varşova Üniversitesi'nde hukuk öğrenimine başladıktan sonra Filistin'e göç etti ve orada da Kudüs İbrani Üniversitesi'nde hukuk öğrenimine devam etti.

1936'da Irgun Zvai Leumi (Ulusal Askeri Örgüt) üyesi oldu. Bu örgüt Menahem Begin önderliğinde Siyonist terör grubuydu. 1940'da Irgun'dan ayrıldı, önderi Abraham Stern'in adıyla Stern çetesi olarak anılan LEHI (Lohamei Herut İsrael) örgütüne katıldı.

1941'de İngiliz manda yönetimi tarafından tutuklanana kadar Tel Aviv bölgesi kumandanı olarak çalıştı. 1942'de kaçtı.

Stern'in ölümünden sonra LEHI'nin yeniden örgütlenmesini gerçekleştirdi. Böylece 1948'e kadar Şamir örgütteki trivumvirliğin içinde biri oldu.

Bu dönemde Stern çetesi tarafından gerçekleştirilen en ünlü iki terörist eylemden biri 1944'de İngiltere Orta Doğu Devlet Bakanı Lord Moyne'in öldürülmesi, öteki 1948'de BM görevlisi İsveçli Kont Folke Bernadotte'un öldürülmesidir.

Şamir 1946'da ikinci kez tutuklandı ve Eritre'ye gönderildi. Tekrar kaçtı ve İsrail'in kurulmasından az önce Filistin'e geri geldi.

Bernadotte'un öldürülmesi Şamir'i yeraltına geçmeye zorladı; İsrail polisi de yeraltında Stern çetesiyle içiçeydi.

Bir kaç yıl sonra, 1955'de Şamir, Mossad'ın o zamanki başkanı Isser Harel'le tanıştı ve örgüte katıldı. On yıl Mossad'da çalıştıktan sonra istifa ederek beş yıl süreyle özel sektörde çalıştı.

1969 Knesset seçimlerinden sonra Herut Partisi'ne katıldı. Parti yönetiminde kısa sürede yükseldi.

1973'de Şamir Likud listesinden Herut temsilcisi olarak Knesset'e seçildi. 1975'de Herut Partisi'nin başkanı oldu. Dokuzuncu Knesset seçimlerinde Şamir Herut'un Dış İşleri Bakanı adayıydı fakat Begin, Moşe Dayan'ı bakan yaptı, Şamir Knesset sözcüsü oldu.

Dayan istifa edince Şamir Likud koalisyonu ortakları arasında süren uzun görüşmelerden sonra Dış İşleri Bakanı oldu. Sözcülükten istifa etti.

Şamir'in siyasi görüşlerini anlamak için altı yıl süreyle önderliğini yaptığı en aşırı ve şiddet yanlısı Siyonist örgüt Stern çetesinin eylemlerini değerlendirmek gerekir.

30'lar ve 40'larda Irgun, Irgun'dan sonra Stern Filistin Araplarını yıldırarak Filistin'e yerleşilmesini sağlamayı hedeflemişlerdir. Bu örgütler Araplara karşı terörist eylemler düzenleyerek, ayrım gözetmeden kurşun boşaltarak, Arapların gittiği yerlere alarm bombaları yerleştirip, pazar yerlerine bomba yüklü arabalar sürerek yıldırma faaliyetini yürütmüşlerdir.

Irgun ve Stern'in en önemli eylemi 9 Nisan 1948 gecesi düzenlenmiştir. Deir Yassin köyünde 254 Arap, erkek, kadın ve çocuk ayrımı yapılmadan katledilmişlerdir. Şiddet, aynı sona uğramak istemeyen bir çok Arabın evlerini terk etmeleri sonucunu vermiştir.

Stern çetesi Arap sivillere ve Filistin'deki İngiliz kuvvetlerine yapılan sayısız saldırının sorumlusudur. İngiliz subaylarına ve bakanlarına karşı bombalı mektup kampanyasını da onlar yürütmüşlerdir.

1950'lerde Mossad'da çalışan Şamir, bir kez daha bombalı mektup kampanyası düzenlemiş, bu kez Mısır istihbarat görevlileri ile Gazze'deki Filistin Kurtuluş Örgütü üyelerini hedef seçmiştir.

Stern çetesinin ne kadar sağcı olduğu, önderlerinin, İkinci Dünya Savaşı öncesinde, taktik ve ideolojik temellerde Nazi Almanya'sıyla bağlaşma yapılmasını desteklemeleriyle kanıtlanır.

Filistin'deki artık Siyonist kolonizasyonu desteklemek istemeyen İngiliz kuvvetlerine karşı Nazi desteği aranmıştır. LEHI, Filistin'de Nazi Almanya'sının bağlaşığı olacak totaliter bir Yahudi devleti kurmayı ummuştur. Almanya Nazilere verilecek desteğe karşı Yahudi devletini desteklemesi teklifini almıştır.

Stern çetesi önce Nazi bağlantılarını reddettiyse de sonradan bunun soykırımdan önce olduğunu açıklayarak itiraf etmiştir. Nazi Almanya'sıyla bağlantıları destekliyenler ve bu görüşü hiç bir za-

man mahkum etmeyenler şimdi İsrail'i yönetmektedirler. Güney Afrika ve Latin Amerika diktatörlüklerini destekliyenler de aynı kişilerdir. Nazi türü ideolojileri Lübnan'daki blitzkreig saldırılarında da ifadesini bulmuştur.

Şamir başlangıçta Camp David antlaşmasına da itiraz etmiş, İsrail'in çok fazla ödün verdiğini ileri sürmüştür. Knesset de konuyla ilgili oy kullanmaktan kaçınmıştır. 1967'de işgal edilen topraklar üzerinde yeni yerleşimlerin artırılmasını savunan da odur. Bu konuda tüm dünyaya karşı durmaktadır.

Şamir'in seçilmesi Ariel Şaron'un hükümette önemli bir rol oynamasına yol açabilir. Şaron, Begin ve Şamir'e yakın bir kişidir ve Herut seçimlerinde Şamir'i desteklemiştir.

Yaşına bakılarak, Şamir, kendi yandaşlarınca bile, daha güçlü biri bulunana kadar boşluğu dolduracak aday olarak değerlendirilmektedir.

TERÖRİSTLER KİMDİR?

Başkan Ronald Reagan ve ilk Dış İşleri Bakanı Alexander Haig, göreve başlar başlamaz Sovyetler Birliği'nin Libya, Güney Yemen ve Filistin Kurtuluş Örgütü'ne (FKÖ) yardım eden 'uluslararası terörizm'i destekleyen ve cesaretlendiren bir ülke olduğunu ilan etmekte oldukça aceleci davranmışlardı. Açıklama İsrail'in ve ABD'-nin dostları arasında, Arap-İsrail sorunu tartışıldığında ikisini eşit görmeye başlayan yerlerde iyi karşılandı.

Filistinli olarak FKÖ'ne karşı kanıtlanmamış ve kötü niyetli bir açıklamadan rahatsız oldum, çünkü yanlış ve gerçekle hiç de uyuşmuyor. Öncelikle terörizmin ne olduğunu tanımlamadan kimseyi terörizmle suçlayamazsınız, ABD önderleri de bunu yapmış değil. İkincisi, eğer suçlama doğruysa, dünyadaki 118 ulusun, Birleşmiş Milletler'in ve organlarının, Afro-Asya grubunun, Üçüncü Dünya örgütünün, Uluslararası Kızıl Haç'ın ve başka dünya çapında örgütlerin, kurumların, FKÖ'nü nasıl Filistin halkının tek temsilcisi olarak kabul ettiklerini ve onunla ilişki kurduklarını kavramak zor. Bu daha çok İsrail için denilebilir çünkü dünya uluslarının gözünde kredisi oldukça düşük, ırkçı siyaseti ve Birleşmiş Milletler kararlarını ihlal edişi ve yok saymasıyla hiç de iyi bir konumda değil. Üçüncüsü, suçlamanın yanlış tarafa yönlendirildiğini savunuyorum, aşağıdaki iddiaların da bunu kanıtlayacaktır:

Terörizmin Tanımı

Terörizmin felsefesi, eğer bu adı verebilirsek, her durumda aynıdır, teröristçe düşman olarak bilinen kurum veya yapıyı zor duruma sokmak, engellemek, öldürmek ve tahrip etmek. Ama bu tür eylemlere yol açan nedenler farklı olabilir ve çeşitli biçimlerde sınıflandırılabilir. Tamamiyle kişisel öç eylemlerini bir yana bırakırsak, terörizmi iki temel kategoride tanımlayabiliriz:

1) Bir toplumun veya halkın temel değerlerine saldırıda bulunan ve meşru haklarını çiğneyen baskıcı veya tiranca bir kuruma karşı onu yıkmak veya yok etmek için girişilen şiddet eylemleri, ve

2) Bir topluma veya halka kendi iradesini zorla kabul ettirmeye çalışarak o halkın veya toplumun ilke ve haklarını yok etmek isteyen, halka veya topluma karşı bir kurum veya örgütün eylemi.

Bu iki tür eylem siyasal 'terör' olarak tanımlanmıştır, siyasal işleyişte değişkilik yaratmayı hedeflerler ve her ikisi de temelde birbiriyle çelişir.

Birinci kategori içine, İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi ve Faşist orduların işgaline karşı koyan yurttaşların örgütledikleri Avrupalı direniş hareketleri girer. Bağlaşıklar bu hareketlerin üyelerini 'özgürlük savaşçıları' olarak tanımlamış, onları moral, askerlik ve mali açılardan desteklemişlerdir. Nazi ve Faşistlerse onları 'terörist, sabotajcı, katil' olarak adlandırdı, ellerindeki tüm olanaklarla onları yok etmeye çalıştı; özgürlük ve insan onurunu yeniden kurmak için onların egemenliğine karşı çıkan ve askeri güçlerini yok etmek isteyen bu savaşçılara karşı ellerinden geleni yaptılar. Gerçi bu tür eylemler yönetici veya askeri kurumları korkuya düşürebilirler ancak sözcüğün gerçek anlamıyla onların 'terörist' olarak tanımlanmalarına olanak yoktur. Bütün olumsuz nitelemelere karşı dünya onları özgürlük, kurtuluş ve onur savaşçıları olarak temize çıkardı, onlara nerdeyse dinsel destek verdi.

İkinci kategori nerdeyse tek örnek olarak Filistin olayını içeriyor. Burada Siyonist hareket, otuz yıl ülkenin yönetimini eline geçirmek için İngiliz destek ve korumacılığından yararlandıktan sonra, tereddüt işaretleri göstermeye başlayan eski patronuna karşı çıkmaya başladı. Nazi ordusunun işgaline karşı yeraltı eylemlerine başlayan Fransız direnişçileriyle, yasadışı Siyonist eylemcilerin yıkıcı örgütleri, Hagana, Irgun Zvei Leumi ve Stern çetesini, kendilerini düzen altına almaya çalışan vekillerinin son engellemelerini de kıran grupları birbiriyle karıştırmamak için dikkatli olmalı. Zaman olgunlaşınca ve morali bozulan İngilizler mandalarını terketmeye hazırlandıklarında Siyonist gelişim İngilizlerin kendilerinden beklediğini yani Filistin'in ele geçirilişini, müslüman ve hıristiyan halkının boşaltılarak, BM'in hükümlerine ve ruhuna aykırı olarak, tamamiyle Yahudilere ait İsrail devletinin kuruluşunu sağlamaya yöneldiler. Bu gelişim BM Beyannamesi, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve uluslararası hukukun ilkelerine aykırı olduğu gibi adalet ve eşitliğe de aykırıydı. Yani, Siyonist hareketin İngiliz manda yönetimine karşı başarı kazanan 'sözde' direnişi sömürgeciliğe karşı kurtuluş hareketi değildir, daha çok bir sömürgecinin ötekine karşı yürüttüğü 'saray darbesi'dir.

Siyonist Terörizm

Terörizm ve şiddet, mimarlarından birinin Menahem Begin olduğu Siyonist tarihin alameti farikasıdır. Bu şeytani uygulamalar 1948'de İsrail devletinin kuruluşuyla sona ermiş de değildir. Qibya, Nahhalin, Qalqiya ve Es-Sammu gibi Arap kasaba ve köylerine yönelerek yoğunlaşarak sürmüş, BM'in İsrail'i kınamasına da neden olmuştur. Arapların masumca geride kalan eşyalarını almak veya ağaçlarının ürünlerini toplamak üzere köylerine geri dönüşleri, 'sızma'lara karşı 'misilleme' ve 'intikam' bahanesiyle mütareke hattının çiğnenmesi için kullanılmıştır.

Muhabir David Hirst şunları bildirmektedir: «İsrail devletinin kurulmasından sonra klasik terörizm Filistinlileri ve onların Arap yandaşlarını korkutmak ve onlara boyun eğdirmek üzere çok daha olağanlaştırılmış biçimde sürdürülmüştür». Hirst, «terörizm üstüne inşa edilen ve bugüne kadar teröristleri övgüye boğan İsrail'i» mahkum etmektedir[1].

Yazar Arthur Koestler ise İsrail önderliğinin «Dr. Jekyll ve Mr. Hyde» niteliği üstünde durmaktadır. Ona göre Siyonist önderler «direniş» vaazı yaparken yasa dışı eylemleri de öfkeyle reddetmektedirler. Ardışık olarak terörizmi hoş görmekte, ona başvurmakta veya onunla mücadele etmektedirler ve anın gereklerine göre davranmaktadırlar; bir yandan da sürekli olarak sivil erdemlerin bekçileri olduğu masalını anlatmaya özenle devam etmektedirler»[2].

1964'de durum yeni bir boyut kazanmıştır. Sabırlarını, Birleşmiş Milletler'e olan inancını, ABD'nin arabulucu rolüne güvenlerini ve hatta Arap devletlerinin onlara adalet getireceği beklentisini yitiren Filistinliler FKÖ'nü kurdular. Filistin'i kurtarmanın ve meşru olarak Filistin halkına ait olan hakları yeniden kazanmanın tek ve geçerli yolunun, kendi güçlerine dayanmak olduğu ve Siyonistlerin onları yurtlarından atmak için kullandıkları yöntemlere başvurmak olduğu sonucuna vardılar. Kararlarında Fransız yeraltı hareketiyle, Siyonistlerin İngiliz mandasından kurtulmak için başvurdukları yöntemlerden etkilendiler. Her iki hareket de başarıya ulaşmıştı; Filistinliler de cesaret, fedakarlık ve kararlılıkla doluydu, adalet onların yanında olduğuna göre de kazanacaklar.

Terörist Eylemler Birleşmiş Milletler Önünde

1972'de Münih olayından sonra 'terörizm' konusu Birleşmiş Milletler'e getirildi. İsrail, ABD'nin desteğiyle, tartışmaları, her ülkenin sözde 'Arap terörizmi'yle özel olarak mücadele etmesi ve İsrail çıkarları ve görevlilerine yönelik eylemlerle ilgili olarak alınacak

tek taraflı önlemler içinde tutmaya çalıştı. Sömürgeci güçlere karşı özgürlükleri için nasıl savaştıklarının ve çektikleri acıların anıları taze olan Asya ve Afrika ülkeleri yalıtılmış ve bireysel şiddet ve terör eylemlerini kınadıklarını açıklarken kurtuluş hareketlerinin 'terörizm' olarak sınıflandırılmasına karşı çıkmaya devam edeceklerini bildirdiler.

FKÖ eylemleri 'kişisel intikam' olmayıp 'kurtuluş hareketi' çerçevesi içinde olduğundan, FKÖ'ne karşı karar çıkarmak isteyen İsrail ve ABD bu açıklamadan hoşnut kalmadı ve BM görüşmeleri ertelendi ABD hükümeti, aynı anda El Salvador'daki asileri 'terörist' sayıp, onları engellemeye, onlara ulaşacak her türlü yardımı kesmeye çalışırken, Angola ve Afganistan'da meşru hükümetlere karşı isyan edenlere yardım etmekte ve onları özgürlük savaşçıları olarak tanımlamaktadır!

Taraflara Yapılan Yardım

Filistin sorununda iki tarafın da dış yardım aldıkları sır değil. Önemli olan yardımın kaynağı değil, nasıl ve hangi amaçla kullanıldığını anımsamak.

FKÖ yerinden edilmiş, evinden çıkarılmışları temsil etmektedir, aldığı yardım kurtuluş için kullanılmaktadır ve eylemleri her yönüyle İkinci Dünya Savaşı sırasındaki Fransız yeraltı hareketininkiyle aynı anlamdadır, terörizmin yukarıda tanımlanan ikinci kategorisi içine girmektedir. Sir Winston Churchill'in savaş sırasındaki açıklaması FKÖ için de geçerlidir: «Düşmanımı yenmek için elimi şeytana da uzatırım.» FKÖ her kaynaktan her türlü yardımı kabul edecektir ve bunun için de özür dilemiyecektir.

İsrail ise, öte yandan, adaletsizliğini sürdürmek için ABD'den mali ve askeri yardım almaktadır. Bu yardım, İsraillilere, 1948'de Filistinlileri sürmek ve evlerinden etmek, 1967'de yeni Arap topraklarına yayılmak için çok yararlı olmuştur; şimdi de Filistinlileri ve Lübnanlıları korkutup baskı altında tutmak için kullanılmaktadır.

İsrail'in terör eylemleri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1) Amerikan yapımı bombaları, Amerikalıların yaptıkları planlarla Lübnan'da köy, kasaba ve mülteci kamplarına atarak, masum insanları, kadın ve çocukları öldürmek, sakat bırakmak ve mallarına zarar vermek.

2) İsrail'in Mossad örgütü, düzinelerle Filistinli önderin Beyrut'ta ve yurt dışında öldürülmesinden sorumludur. Lübnan'da Filistinli aydınlara bombalı mektuplar göndererek onların ölümüne

veya sakatlanmalarına neden olmuştur. Beyrut'ta FKÖ'lülerin arabalarına ve Ramallah ile Nablus belediye başkanlarının arabalarına patlayıcı yerleştirerek onların ölüm ve sakatlanmalarına yol açmış, Filistinli, Lübnanlı ve Iraklıları kaçırmış, ateşkes hattını hilal etmiştir. Bu tür bir çok eylemi vardır.

3) İsrail işgali altındaki bölgelerde tutuklular, Londra **Sunday Times'm** bildirdiği ve 19 Haziran 1977 günü yayınladığı gibi, işkence altındadırlar. Haberde şöyle denilmektedir: «Arap tutukluların işkence edilmesi o kadar yaygın ve sistematiktir ki buna bazı kaba polislerin yol açtığını söylemek olanaksızdır. Kararlaştırılmış bir uygulama olduğu açıktır». Öteki baskılar şunlardır: gözaltına alınanlar mahkeme kararı olmadan tutulmaktadır, ayrım gözetmeden toplu cezalandırmaya başvurulmaktadır, suç nedeni olmaksızın sürgün ve boşaltma uygulanmakta, Arapların evleri, köylerinin tamamı boşalttırılmakta, Arap toprağı ve suyuna el konulmaktadır. Araplara uygulanan terör ve vahşetin listesi daha uzatılabilir.

Eğer bütün bunlar 'terörizm' değilse, neyin terörizm olduğu belirsizleşmektedir. Gerçekten, kurtuluş hareketi yürüten FKÖ 'uluslararası terörizm'le suçlanırken, İsrail'in Mossad eliyle uluslararası düzeyde terörizmi uygulaması biraz gariptir!

CBS Haberlerinden Beyaz Saray muhabiri Robert Pierpont, Amerika'nın Orta Doğu siyasetini tartışırken şöyle demektedir: «ABD adalet ve hakkaniyet duygusunu yitirmiş görünmektedir ve çifte standart uygulamaktadır». Çifte standartın terör ve cinayet konularında da söz konusu olduğuna işaret etmektedir. Uzun zaman boyunca Amerikalılar İsraillileri 'iyiler' ve Arapları 'kötüler' olarak düşünmeye alışmışlar ve bu önyargılarıyla duygusal bir tepki içindedirler. Pierpont, Orta Doğu'daki zorlu konuda üstünde daha çalışılmış adaletli bir dengenin kurulması ve tarafgir yaklaşımdan kurtulunması çağrısında bulunmaktadır[3].

Yukarıda anlatılanların ışığında, kimin terörizmi desteklediğini ve kışkırttığını, kimlerin gerçek terörist olduğunu görmeyi, okuyuculara bırakıyoruz.

'Onları yaptıkları işleriyle tanıyacaksın'.

KAYNAKLAR :

1. **The Daily Star** (Beyrut), Ekim 1972
2. Arthur Koestler, **Promise and Fulfilment** (Londra, Macmillan ve co, 1948), s. 139.
3. 7 Mart 1973'de CBS Televizyonu'nda yayınlanan 'değerlendirme'den. 9 Mart 1973'de Christian Science Monitor'da yayınlanmıştır.

İNGİLİZ HÜKÜMETİNİN FİLİSTİN'DE İŞLEDİĞİ SUÇLAR: SİYONİST TERÖRÜN CESARETLENDİRİLMESİ

Siyonist terörün başlangıcı siyasal Siyonist hareketin kuruluş günlerine kadar gider. «İçinde bulunduğumuz yüzyılının başından itibaren siyasal önderlikler altında çeşitli embriyonik askeri örgütlenmeler görülmeye başlanmıştır. Bunlardan en önemlisi Hashomer'di (Gözcü), Haganah'ın öncüsü bu örgüt olmuştur»[1]. Hashomer 1907'de kurulmuş bar Giora adlı örgütün gelişiminden ortaya çıkmıştır. Filistinlilerin, Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Yahudilerin Filistin'e gelip yerleşmelerine karşı çıkmadıklarını belirtmek gerek. Bunu, kendi varlıklarına yönelik bir tehdit olarak görmüyorlardı. Dolayısıyla kurulan paramiliter örgütler Siyonistlerin saldırgan niteliklerini ortaya koymaktadır.

1915'de Filistin'i işgal etmeden önce İngilizler, Yarbay John Patterson kumandasında 'Zion Katır Birliği' kurdular. Birlik Dünya Savaşı'nda savaşmak üzere kurulan terörle ilişkisiz askeri bir örgüt olmasının yanında, Siyonistlere daha sonra terörist amaçlarında yararını görecekleri askeri deney kazanma olanakları verdi[2]. Katır Birliğinin subaylarından Joseph Trumpeldor, İshak Ben-Zvi (Heshomerden, daha sonra Siyonist devlet başkanı) ve David Ben-Gruon (ilk İsrail başbakanı) İngiliz hükümetini Yarbay Patterson kumandasında 'Yahudi Lejyonu' kurması için 1917'de ikna ettiler. Vladimir Jabotinsky, aşırı sağcı Yeni Siyonist Örgüt kurucusu ve daha sonra Menahem Begin'in Irgun teröristlerinin ve Herut Partisi'nin içinden dogduğu örgütün önderi, Yahudi Lejyonunda yüzbaşıydı[3]. Lejyonun öteki üyeleri de daha sonra terörist örgütlerin önderleri oldular. Jabotinsky Haganah'ın ilk kumandanı oldu. 1920 Şubatında kurulan bu örgüt başlangıçta eski Lejyoner çavuşlarından eğitim görüyordu[4]. 1920'nin sonunda Haganah ve Hashomer, daha önce lejyonun başkanlığını yapmış olan Eliahu Golomb başkanlığında birleştiler. Haganah'a karşı yardımsever davranış içinde olmalarına karşın manda yöneticileri bir süre için Jabotinsky'i tutuklamak zorunda kaldılar. Filistin'in Arap halkına karşı şiddet eylemleri başlamıştı.

Jacop de Haan'ın öldürülmesi

Siyonist terörün ilk kurbanlarından biri de, Hollandalı bir Yahudi olacaktı. Jacop Israel de Haan Siyonizmin kötülük saçan yapısını farketmişti ve susturulması gerekiyordu. Hukukçu ve yazar de Haan, Haham Yosef Chaim Sonnenfeld'i Siyonizmin Filistin'deki Yahudiler arasında yarattığı ahlaki çöküntüye karşı açtığı kampanyada desteklemeye başlamıştı.

London Daily Mail'in sahibi ve Siyonizme dikkatle yaklaşan Lord Northcliffe Filistin'i ziyarete gelince, Siyonist basın de Haan aleyhinde kampanya başlattı. Northcliffe bağımsız Ortodoks Cemaatin delegeleriyle görüşmeye başlayınca, düzenlemeyi yapan de Haan 'hain' olarak saldırılara uğradı. Kampanya Haham Sonnonfeld'i ilk kez basına açıklama yapmaya zorladı... Delegelerin amacı (açıklamaya göre) «Siyonistlerin cemaatlere boyun eğdirme arzusuna muhalefet etmek ve isteğimiz ve görüşümüze karşıt olarak bizi yöneticilerin asasıyla yönetmek»ti.

De Haan görüş ve eylemlerinden dolayı yaşamının tehlikeye girdiğini gördü. İngiliz istihbarat subayı ve hem manda yönetiminde hem de Siyonist yönetiminde üye olan Albay Fred Kisch'e 16 Mayıs 1923'de yazdığı mektupta «24'ünden önce Filistin'i terketmezsem öldürüleceğimi söyleyen (hükümet zarfına konulmuş) bir mektup aldım. Beni öldürüp öldürmemenin yararlarının ciddi tartışmalara sahne olduğu çevreleri sizin de onurlandırdığınızı biliyorum» diyordu.

De Haan'ın öldürülmesi ve cinayetin sorumlularının hiç bir zaman adalet önüne çıkarılmamaları manda yönetiminin saygınlığını azaltan olaylar arasında yerini alıyor. «Pazartesi günü, 20 Haziran 1924'de de Haan yasal danışman olarak Agudah delegasyonunun Londra gezisine katılmak üzere hazırlıklarını yaptı. Delegeler Sömürge Dairesine önerilen Cemaatler Düzenine cemaatlerinin itirazlarını bildireceklerdi. Daily Express'e son notlarını gönderdikten sonra (18.30) günde iki kez dua ettiği Share-i Sadeq Hastanesine gitti. Akşam ayini bitip de kalabalık kapılara yönelirken üç el ateş edildiği duyuldu. De Haan yere yuvarlandı ...De Haan'ın Zeytin Dağı'ndaki cenaze töreni bütün dindar halkın bu tür garip cinayetlere karşı bir gösterisi oldu. Bizim kuşağımızda bir Yahudinin bir başka Yahudiye el uzatması ilk kez yaşanıyordu. Haham Sonnenfeld ve öteki hahamlarla mahalle önderleri onu selamlamak için geldiler, cinayet hepsini alt üst etmişti. Yedi yas günü sırasında Arap yürütme kurulu ve Müslüman-Hıristiyan Birliği temsilcileri Haham Sonnenfeld'e taziye ziyaretlerinde bulundular. Dahası, on beş

gün sonra yayınlanan mersiye, Kudüs Belediye Başkanı Musa Kazım Paşa el-Hüseyni'nin tercüme edilmiş yazısıydı...

Siyonist yazarların çoğunluğu de Haan'ı suçlamayı daha kolay buldular. Daha 'liberal'olanlar canileri değil kurbanı çılgın ilan ettiler, böyle eğitilmiş ve yetenekli birinin ortaçağ cahillik savunucularının saldırısına uğraması karşısında, üzüntüyle başlarını salladılar. Sonuçta hepsi, Yahudiler tarafından okunan gazetelerde, cinayetin Yahudi olmayanlarca kışkırtıldığını, planlandığını ve işlendiğini gösteren davranışlarda bulunmanın anlamsızlığında birleştiler. (Dış dünyaya da cinayetin esrar perdesiyle örtüldüğü bildirildi...)

«Öteki taraf da onunla ilgisini kesmedi. Yıllar boyunca basın organları zaman zaman onunla ilgili yazılar yazdılar, hüzünlü ve doğruluktan uzak makaleleri pişmanlık ve şiirin unutkan yapısına ihanet etti, genelde de de Haan'ın çelimsiz kültürlerini küçük görmesine güç kattı. Haganah'ın resmi tarihindeki, sonunda yapılan itiraflara bakalım (Toledoth Ha-Haganah, cilt II, kısım I, 1964, s. 251-3). Emir muhtemelen Joseph Hecht'ten (Golomb'un halefi kumandandan geldi. Hecht de, Haan'ın mümkün olan en küçük grup tarafından öldürülmesini istedi, Kudüs kumandanı Zachariah Urieli'ye talimat verdi; Urieli'nin gönüllü arayışına de Haan hakkında bilgi sahibi olma olanağı olmayan henüz göç etmiş bir gruptan yanıt geldi»[5].

İngiliz polisinin geleneksel olarak suçluları yakalamada kullandığı haklı olarak övülen yöntemler Jacop de Haan'ın katillerinin bulunmasında nedense kullanılmadı. Manda yöneticileri nedense cinayeti 'sır perdesi' içinde ve katilleri cezasız bırakmayı yeğlediler. Katillerin adları, Abraham Krichevski ve Abraham Silberg daha sonra yayınlandı ama suçları nedeniyle mahkemeye çıkarılmadılar.

Filistin'de 1939'da gerçekleşen ayaklanmanın Haganah içinde de yankıları oldu. Siyonist hareket içinde Haganah'm 'etkin çalışmadığı', 'yeterli donanımı olmadığı' eleştirileri vardı. Eleştiriler 1929 karışıklıkları sırasında Haganah'ın Filistinlilere saldırması için elverişli koşullar dogmuş olduğu fakat bundan yararlanılamadığı üstünde yoğunlaşıyordu. Hecht bu şansı kullanamadığı için günah keçisi yapıldı, yerine kumandan olarak tekrar Golomb getirildi. Oysa Hecht, Haganah'ı büyütmek için dikkate değer çabalar göstermişti. 1924'e gelindiğinde ellerinde 27 makinalı tüfek, 750 tüfek, 1050 tabanca, 750 el bombası ayrıca üyelerinin kişisel silahları vardı[6]. Silahların birçoğu Jabotinsky'nin kumandan olduğu dönemde Amerikalı bir silah kaçakçısı ile yapılan anlaşmayla sağlanmıştı.

Bu dönem boyunca İngiliz işgal yönetimi silah kaçakçılığına, cephaneliklere, Haganah'ın adamlarını açıktan eğitmesine göz yumuyordu. Gerçekten, Haganah, 1920'lerin ortalarında Kfar Gileadi ve Tel Aviv'de kendi mühimmat fabrikalarını bile kurmuştu. Kuramsal olarak bunlar yasa dışıydı ama rahatsız edilmeden işletildiler, kurşun, el bombaları ve bombalar ürettiler.

1929 karışıklıkları Haganah'ın genişletilmesi ve o zamana kadar devam eden Histadrut yönetiminden alınıp Siyonist hareketin yönetimine verilmesinin kararlaştırılması sonucunu verdi. Dolayısıyla siyasal vekillik kurumu oluşturuldu, 1931'de 'Ulusal kumandanlık'a dönüştürüldü ve Yahudi Yürütme Kuruluna karşı sorumlu tutuldu. Golomb, Ulusal Kumandanlık içinde, kendisine daha sıkı yönetim olanağı sağlıyacak Yüksek Kumandanlık kurumunu oluşturdu. Filistin'in çeşitli bölgelerinde de Haganah birimlerinin yönetimini elinde tutup birleştirecek merkezi yönetim geliştirildi. Haganah büyüdü: 1937'ye gelindiğinde 17 bin adamı, 4 bin kadını vardı. 230 makinalı tüfek, 4500 tüfek ve 10.000 tabancaya sahipti[7]. Manda yönetimi hâlâ durumundan hoşnut bir uysallık içindeydi.

Tersine, 1936 ve 1939'da Filistin halkı yurdunu savunmak için ayaklandığında Manda yönetimi acil durum uygulamaya başladı, toplu cezalandırmaya da başvurdu. Bu yöntemi Naziler ve uluslararası hukuka aykırı olmasına karşın işgal edilmiş bölgelerde Siyonistler de uygulamışlardır. Silah bulundurmanın cezası da ölümdü.

Sözü edilen son ceza, elbette, Siyonistler için değil, Filistinliler için geçerliydi. 1936'dan 1939'a kadar 109 Filistinli en tuhaf nedenlerle İngiliz yönetimince ölüm cezasına çarptırıldı. 22 Kasım 1937'de, örnek olarak, 80 yaşındaki Şeyh Farhan Al Saadi artık çalışmayan antika tüfeğin sahibi olduğu ve tüfek duvarda asıldığı için idam edildi. Öte yandan Haganah silahlanmaya ve askeri eğitime devam ediyordu.

Bu dönemde İngiliz işgal yönetiminin Haganah'a karşı tutumunun ne olduğu tanınmış bir Yahudi yazar tarafından çok iyi tanımlanmıştır. Filistin'e Siyonist teröristlerin silah kaçakçılığıyla silah soktuğunu tartıştıktan sonra yazar şöyle diyor: «Yetkililer bundan tamamiyle haberdardılar. Bu durumu yalnız hoşgörüyle karşılamakla kalmayıp zaman zaman Haganah'a yasa dışı silahlar da sağladılar... Haganah hâlâ yasa dışıydı ve sonuna kadar öyle kalacaktı ama onun hakkında başka türlü ağız kullanılıyordu, nerdeyse sevgi gösterilen bir yasadışılıktı bu... Yetkililer arama yapıp silah bulsalar onları müsadere etmek ve insanları tutuklamak zorundaydılar. Ama o günlerde hiç arama yapılmıyordu. Aynı dönemde bir

çok Arap tüfekle yakalandı diye asılmış veya yıllar boyu hapse mahkum edilmişti»[8].

Orde Wingate'in Rolü

İngiliz emperyalizmiyle Siyonizm arasındaki işbirliğinde en önemli rollerden birini İngiliz askeri istihbaratında subay olan Orde Wingate oynamıştı. Gözle görülen faşist eğilimleri vardı. Bu tür görüşleri savunan bir çok insan gibi Siyonizme ilgi duymuş, Siyonist önder Chaim Weizman'ın arkadaşı olmuş ve ona eğer Filistin parçalanırsa kendisine yeni Yahudi devleti ordusunda görev verilmesini önermişti.

Wingate, İngiliz, Siyonist subaylarla NCO ve Siyonist askerlerden oluşacak kendi kumandanlığında birleşik askeri birimler kurulmasını önermişti. Wingate'in görüşleri başlangıçta hem İngiliz manda yöneticileri hem Siyonist çevrelerde muhalefet gördüyse de «zamanla kabul görmeyi başardı. İngiliz kuvvetlerinin kumandanı Sir Archibald Wavell olağan bir etkinlik olmasa da gece eylemlerini başlatmış, bir anlamda önerilen doğrultuda harekete geçmişti. Ortodoks olmayan düşüncelere sahip, cesur ve heyecanlı girişimlere eğilimli hayal gücü yüksek biriydi. Wingate'e aradığı izni verdi»[9].

Wingate Özel Gece Devriyelerini kurdu, Haganah'ın seçkin öğelerini aldı ve 1938-1939'da bu devriyeler çalıştılar. Gerçekte 1936'da manda yöneticileri Siyonist önderliğe yakınlık duymaya başlamışlar ve Siyonist paramiliter kuvvetlerini yasal olarak kurmak, eğitmek ve donatmak önerisinde bulunmuşlardı bile. Siyonistlerle birlikte harekete geçilerek yeni kurulan kuvvetler, Notrim, iki sınıfa bölündü: Yahudi Yerleşim Polisi ve Ghafirler yani gözcüler. Görevleri resmen polislik olarak tanımlanmışsa da Notrim'in kadro sayısı 1938'e gelindiğinde 5.000'e ulaşmıştır ve hepsi bütün alanlarda İngiliz yetkililerce eğitilmektedir[10]. Yahudi Yerleşim Polisinin bir çok üyesi de Wingate'in devriyelerine katılmıştır.

İsrail bakanlar kurullarında çeşitli bakanlıklar ve başbakanlık yapmış olan Siyonist askeri gücünün kurucularından biri şöyle yazmaktadır: «İngilizlerin iki alandaki teşvik edici katkıları o zaman için Haganah'ın gelişiminde çok önemli olmuştu. Bunlardan birincisi Yahudi Yerleşim Polisinin (JSP) kurulmasıydı...

«Öteki girişim resmi değildi fakat en az birincisi kadar önemliydi. Bu Filistin sahnesinde Yüzbaşı (sonra general) Orde Wingate'in görünmesiydi. Wingate'i sahneye çıkaran Irak Petrol Şirketinin çıkarlarıydı. Arap gerillalar şirketin Hayf rafinelerindeki boru hatla-

rına ağır zarar vermişlerdi. Sonuç olarak Özel Gece Devriyeleri olarak bilinen birleşik Yahudi-İngiliz birimleri Wingate'in kumandasında kurulmuştu. Can alıcı öneme sahip boru hattı korunacaktı. Fakat birim çok küçük ve silahları çok zayıftı, görevini yerine getirmesi zordu. Böylelikle Wingate zaten eylem halinde olan Haganah'la yasa dışı olarak işbirliğine başladı, Haganah depolarından silah ödünç aldı, baskınlar ve pusular düzenledi. Galile'deki geniş arazide, hattın iki yanında geceleri devriye gezildi. Sabah olunca yasa dışı birimler kayboldu, yasal olanlar da üslerine döndüler.

Biri yasal, öteki yarı-yasal iki polis gücünün insan malzemesini Haganah oluşturuyordu ve böylece birimler eğitim ve eylem için kullanılmış olabiliyordu»[11].

Bu gerçekler İngiliz manda yönetiminin Filistin'de Siyonist askeri gücün gelişimine göz kırptıklarını ve daha sonra Filistin'in meşru halkını yurtlarından sürmek için artan biçimde terörist amaçlar için kullanılmasını görmezlikten geldiklerini ortaya koymaktadır. Terörist kampanyanın daha sonra masum İngiliz halka yönelmesi ve onları da kurban etmesi, İngiliz halkın bir gün vicdansız yöneticilerine hesabını soracağı sayısız suçlardan birini oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR :

1. Yigal Allon, **The Making of Israel's Army** (Londra, 1970), s. 4.
2. Bknz. John H. Patterson, **With the Zionists in Gallipoli** (New York, 1916).
3. Bknz. John H. Patterson, **With the Judeans in the Palestine Campaign** (Londra, 1922).
4. Joseph Schechtman, **Rebel and Statesman** (New York, 1956), s. 322-323.
5. Emil Marmorstein, **A Martyr's Message (Jewish Guardian'da** makale, New York, Temmuz ve Kasım 1975).
6. Hecht'ten Ben Gurion'a mesaj, alıntı Sefer Toldoth, **Hahaganah** (Haganah'ın resmi Siyonist tarihi, Tel Aviv, 1954), cilt 2, s. 255.
7. Sefer Toldoth, **Hahaganah,** a.g.e., c. 2, s. 733.
8. Arthur Koestler, **Promise and Fulfillment** (Londra, 1965), s. 220-221.
9. Christopher Sykes, **Cross Roads to Israel (Londra, 1965),** s. 222-221.
10. J.C. Hurewitz, **The Struggle for Palestine** (New York, 1976), s. 84.
11. Allon, a.g.e., s. 8-9.

SİYONİST DEVLETİN KURULUŞU

ABD'nin, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunu Kasım 1947'de Filistin'in bölünüşüyle ilgili karar alınması için zorlaması ve entrika çevirmesi, emperyalizmin ve Siyonizmin Filistin halkının yurdundan atılıp orada ırkçı İsrail devletinin kurulması için harcadığı çabaların göstergelerinden biridir.

İngiliz manda yetkililerine göre 1946'ya gelindiğinde Siyonist terörist grupların örgütlenmiş silahlı adam sayısı 70.000'i bulmuştu. Bunların 62.000'i Hagana'ya, 3-5 bin arası Irgun'a ve 200-300 kadarı Stern çetesine bağlıydı[1]. Geçen yıllar boyunca Manda yetkilileri Siyonist göçmenlerin silahlanma eğilimlerini teşvik etmişlerdi. İngiliz yöneticilerin Hagana ile ilişkisini değerlendirirken, kuramsal olarak yasa dışı olan silahlarla ilgili olarak Yahudi bir yazar şöyle diyor: «O günlerde hiç arama yapılmıyordu. Aynı dönemde bir çok Arap tüfekle yakalandı diye asılmış veya yıllar boyu hapse mahkum edilmişti»[2].

İngiliz mandasının göz yummasıyla Filistinlilere karşı askeri üstünlük kazanan Siyonistler bölünme kararı alındıktan hemen sonra askeri saldırı kampanyası başlattılar, kararın istedikleri devlet sınırlarını öngörmemesi nedeniyle toprakları ele geçirmeye yöneldiler. Böylelikle Aralık 1947'de, karardan hemen sonra, Qazaza köyünü, Mart 1948'de Salama'yı, Nisan 1948'de de Saris Qastal, Biyar Adas ve Yafa'yı aldılar.

9 Nisan 1948'de (İsrail Başbakanı) Menahem Begin kumandasındaki Irgun, Deir Yassin köyüne saldırdı. BM kararına göre bu köy, uluslararası bölge kabul edilen Kudüs'e dahildi. Saldırının planı, Begin'in **'Ayaklanma'** adlı kitabındaki açıklamalara bakarsak, en büyük Siyonist terör örgütü Hagana ile birlikte hazırlanmıştı. «Şiddetli bir çatışmadan sonra köyü ele geçirdiler. Olanlar korkunçtu. 254 erkek, kadın, çocuk katledilmişti»[3]. Sivillerin katledilmesinin resmi Siyonist siyaseti olduğu, o zaman Hagana'nın kurulacak İsrail devletinin 'resmi, yasal orduşu' olmasından, Irgun'un ise ordunun 'muhalif' kesimi olarak sunulmasından ve Hagana için ve

onunla birlikte kirli işleri yapmasından anlaşılmaktadır[4]. Sonraki İsrail eylemleri, 1978'de Güney Lübnan'ın işgalinde 500 Lübnanlı sivilin öldürülmesi, Lübnan ve Ürdün'de köylülerin katledilmesi, sivillerin öldürülmesinin Siyonistlerin en çok başvurdukları yöntem olduğunu ortaya koyar.

Deir Yassin kıyımı Filistin sorununda bir dönüm noktası oluşturdu. Arap-Siyonist çelişkisinde ayrım gözetilmeksizin sivillerin öldürülmesini gündeme getirdiği gibi Filistinlilerin ülkelerinden çıkmasına da yol açtı. 14 Mayıs 1948'e gelindiğinde mültecilerin sayısı 300.000'e ulaşmıştı. Manda yöneticilerinin göz yummasıyla oluşturulmuş askeri birliklerin kadın ve çocuklarını katlettiklerini, kendilerinin ise silahlı savunma haklarının bulunmadığını gören Filistinli siviller ailelerini güven altına almak zorunluluğunu duydular. Deir Yassin'den sonra Siyonist kuvvetler Qataman'a girdi; 29 Nisanda Kudüs'e ve Mayısta Acre'ye girildi.

Yukarıda sayılan bütün Siyonist eylemlerinin 14 Mayıs 1948 tarihinden önce olduğunu vurgulamanın önemi var. Bu tarihte Filistin'deki İngiliz manda yönetimi sona erdi. Siyonistler İsrail devletini ilan ettiler ve bazı Arap devletlerinin askerleri Filistin halkına yönelik Siyonist saldırganlığı durdurabilmek için bölgeye girdi. O zamandan beri Siyonist propaganda 1948 savaşını 'Arap taraf'ın başlattığını iddia eder. Ayrı şekilde İkinci Dünya Savaşı'nı Almanya'ya savaş ilan eden İngiltere ve Fransa'nın başlattıklarını iddia etmek de olanaklıdır. Bu tur aldatıcı mantık saldırganların her savaş ilanına neden oldukları yerde ortaya çıkar.

İsrail devletinin ilanının Siyonistlerin varlığı için doğrulama olarak kabul ettikleri bölünme kararına bile aykırı biçimde oluştuğunu söylemek gerek. Karar, Filistin'i Arap ve İsrail devletleri arasında bölüyor, Kudüs uluslararası bölge olarak kabul ediliyor ve mandanın sona ermesinden sonra iki ay içinde BM Filistin Komisyonunun kurulacağını öngörüyordu. Komisyon yönetim görevini devralacaktı. Siyonist devletin Filistinlilere karşı uygulamaları kararın 22. maddesine aykırıydı çünkü bu karara göre «halk arasında hiç bir ırk, din ve cinsiyet ayrımı yapılmayacak»tı.

Birleşmiş Milletler Filistin sorununu çözmek için çeşitli girişimlerde bulundu fakat Siyonistlerin uzlaşmazlığı nedeniyle hiç bir yarar sağlanamadı. Temmuz 1948'de BM ateşkes çabalarına girişince Siyonistler «BM gözlemcilerini başarıyla aldattılar. Fransa ve İtalya'dan gizlice gelen gemiler İsrail'e tonlarca savaş malzemesi indirdi. Ateşkes sırasında yeni Yahudi nüfusun gelmesi engellenmeye çalışılırken çok sayıda göçmen ülkeye sızma olanağı buldu. Yeni

alaylar kuruldu, hızla donatıldı ve eğitildi. Dünyanın her yanından gelen gönüllüler savaşçı ve bombacı birliklerin kadrolarını oluşturdular. Ateşkes bittiğinde İsrail silahlı kuvvetleri eskisinden çok daha güçlüydü ve yeni saldırılara girişmeye hazırdı... Ben Gurion orduyu İsrail'in sınırlarını genişletecek saldırgan bir güce dönüştürdü. Ben Gurion hâlâ **faits accomplis** yöntemine bağlılığını devam ettiriyordu. BM görevlilerine ve öteki arabuluculara verilecek hazır yanıtı vardı, İsrail ordusunun durumu devletin gerçek sınırlarını belirliyordu.

=

«Yahudilere Negev'in çoğunu, Galile'nin sahilini ve doğusunu veren orijinal bölüşme planı Ben Gurion'un toprak siyasetinin yalnızca başlangıcıydı. Galile'nin kalanını, Ürdün'e kadar uzanmayı, Kudüs'ü başkent yapmayı ve Yahudi tepelerini de ele geçirmeyi istiyordu»[5].

BM arabulucusu, ateşkesi gerçekleştiren Kont Bernadotte, yaratılmış olan kötü durumun bazı yönlerini hafifletmek isteğindeydi. Bölüşüm planının sınırlarını yeniden gözden geçirmek, mültecilerin geri dönüş haklarını tanımak ve maddi kayıpları için tanzim edilmelerini sağlamak amacındaydı. Raporunu hazırladıktan hemen sonra Kont Bernadotte Kudüs'ün İsrail'in elinde bulunan bölgesinde Stern çetesinden adamlar tarafından öldürüldü. «İsrail yetkilileri katillerin bulunması için 24 saat hiç bir girişim göstermediler. Sonra Ben Gurion ortaya çıktı ve harekete geçti. Stern grubunun üyelerinin çoğu ele geçti, tutuklandı ama katiler hiç bir zaman yakalanmadı»[6]. Stern çetesi üyeleri çok geçmeden serbest bırakıldılar, katillerden biri, Nathan Yellin-Mor, daha sonra İsrail Parlamentosuna üye oldu.

Bernadotte'nun çabalarına sahip çıkan BM Genel Kurulu, 11 Aralık 1948'de, onun önerdiği gibi Filistin Uzlaşma Komisyonunun kurulması kararını aldı. Fransa, Türkiye ve ABD'li üyelerden oluşan komisyon Filistin'le ilgili bir dizi soruna çözüm bulmaya çalıştı. Bunlardan biri mülteci sorunuydu, geri dönme hakları veya isterlerse tazminat alabilmeleri öneriliyordu. Bu ve öteki sorunların çözüm olasılıklarını ortaya çıkarmak için Komisyon, Arap ve İsrail temsilcileriyle Lozan'da bir toplantı düzenledi. Taraflar ilke olarak çözüm bulmakta anlaştıklarına ilişkin bir protokol imzaladılar.

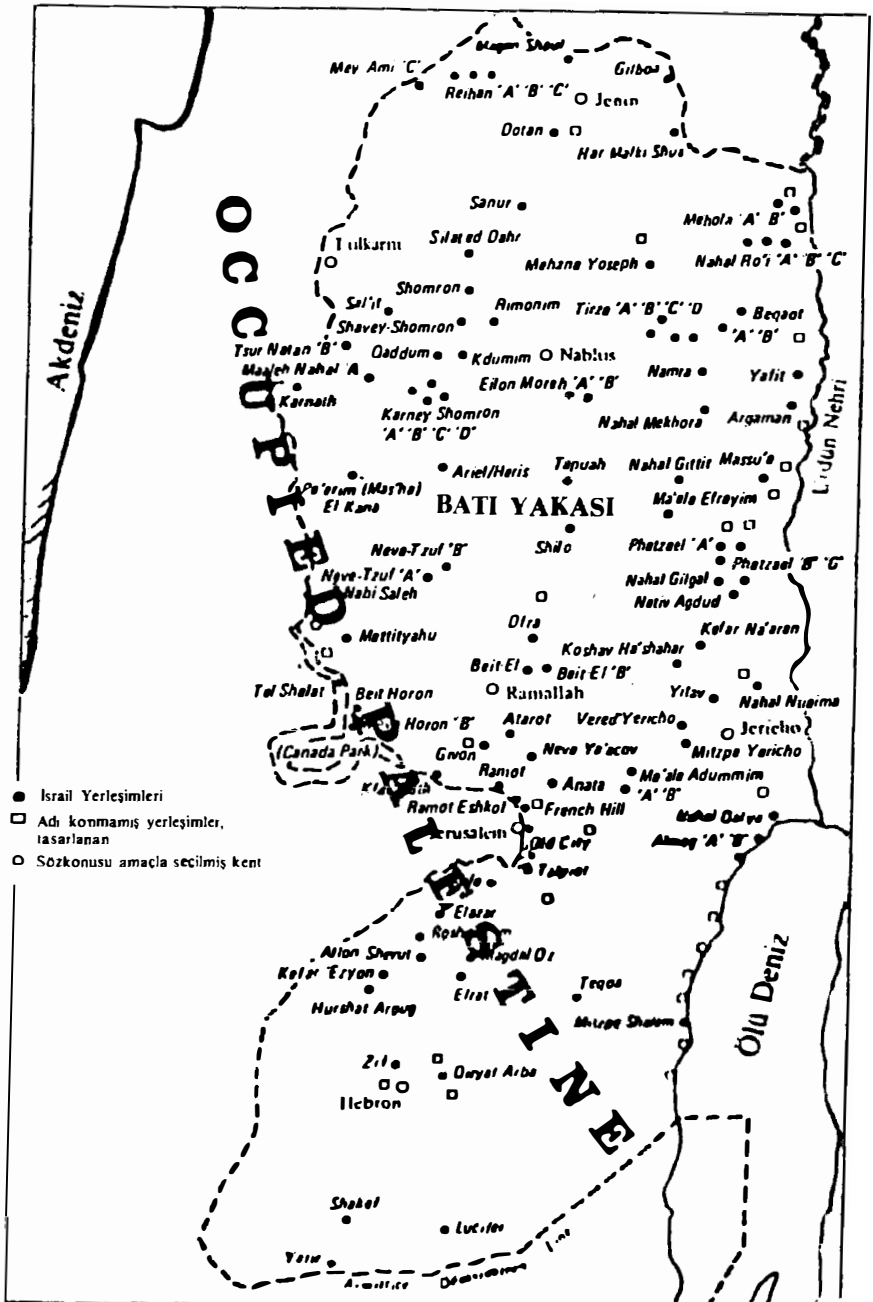
İsteklerin açıklanması, İsrail'in eylemleri nedeniyle, bir sonuç vermedi. Aralık 1948'de BM, İsrail'in ilk BM üyeliği başvurusunu reddetti. Siyonist devlet kararla kendisine bırakılmayan toprakları işgal etmiş olmasıyla ve halkı evlerinden sürüp çıkardığı için BM

sözleşmesine uymadığını ortaya koymuş oluyordu. Lozan protokolunu imzalayarak İsrail, barışçı bir çözüm arıyormuş izlenimini vermeye çalışmıştı. Hemen peşinden BM üyeliği için yaptıkları başvuru böylelikle kabul edildi. Bundan sonra İsrail, amaçlarına ulaşmış olduğundan Lozan protokolunu tanımadı.

Devletleri kurulurken Siyonistlerin ortaya koydukları davranış biçimi, o zamandan beri İsrail'in özelliklerinden olan merhametsizliği ve ihaneti göstermektedir, o zamandan beri de bu uygulamalar bölgede ayaklanmalara neden olmuştur. İsrail'in eylemleri ABD tarafından garanti altına alınmış bulunduğundan, yürütülmelerinde en gelişmiş araçlarla desteklendiklerinden, Arap dünyası ard arda savaşlara ve kıyımlara mahkum edilmiş durumdadır.

KAYNAKLAR :

1. Cmnd. 6873, **Statement of information Relating to Acts of Violence** (HM Stationery Office, Londra, 24 Temmuz 1946).
2. Arthur Koestler, **Promise and Fulfilment** (Londra, 1949), s. 73.
3. Michael Bar Zohar, **The Armed Prophet** (Ben Gurion'un biyografisi, ilk İsrail başbakanı), s. 115.
4. Moshe Menuhin, **The Decadence of Judaism in our Time** (IPS Reprint, Beyrut, 1959), s. 97.
5. Bar Zohar, a.g.e., s. 154.
6. Erich W. Bethmann, **Decisive Years in Palestine,** 1919-1948 (American Friends of the Middle East, 1957), s. 50.

Batı Şeria'da kurulmuş, planlanan ya da inşa halindeki Siyonist yerleşimleri

III. BÖLÜM

Filistin Kurtuluş Örgütü

FİLİSTİN KURTULUŞ ÖRGÜTÜ

1948'den Önce Direniş

Filistinliler yüzyılın başından beri önce Türklere, sonra İngilizlere, sonra da Siyonistlere karşı direniş içinde olmuşlardır. 1919'dan 1948'e kadar direniş savunma için olmuştur. Filistinliler kendi kaderlerini belirleme hakkına sahip çıkmak ve yurtlarında yaşamak için mücadele veriyor, kendilerine dayatılan Siyonist devlete karşı çıkıyorlardı. Kurullar, gösteriler, siyasal grevler, seçim boykotları Manda döneminin eylemleriydi ve 1936-39 ayaklanmasına kadar gelindi. Ayaklanma İngilizlerce zalim biçimde bastırıldı. Filistinlilere hiç bir zaman temsilci kurumlar oluşturma fırsatı verilmedi.

1919'dan beri Filistinlilerin programında Müslümanlar, Hıristiyanlar ve Yahudilerin ulusal demokratik hükümetinin kurulması bulunuyordu.

1948'den Beri Direniş

Yurtlarından çıkarıldıktan sonra Filistinliler bir zaman BM'in 194 nolu yurda dönme kararının uygulanması için ateşkes yaptılar. 1950'lerin başlarında Gazze şeridinden işgal altındaki topraklara bazı fedayeen akınları yapılıyordu. 1940'ların sonlarında George Habbaş dahil bazı Filistinli öğrenciler Arap Ulusal Hareketi'nin (AUH) oluşturulması çalışmalarına başlamışlardı. Süveyş savaşından sonra (1957-58) Filistin Kurtuluş Hareketi (Fetih) oluşturuldu ve siyasal felsefesini kurmaya başladı.

Silahlı mücadele düşüncesi yaygınlaşınca Arap birliğine dahil devletler 1964'de geleneksel bir orduyla Filistin Kurtuluş Örgütü'nü (FKÖ) kurdular.

Fetih 1 Ocak 1965'den itibaren silahlı mücadeleyi yürütmeye başladı ve o günden beri işgal altındaki Filistin'deki askeri hedeflere yönelik komando akınları devam ediyor. AUH'den ortaya çıkan öteki gruplar da eylemlere başladılar.

1968'de Filistin Ulusal Konseyinin 4. toplantısında FKÖ yeniden örgütlendi: komando grupları üye yapıldı, Sözleşme gözden geçirildi, siyasal programlarda uzlaşıldı ve Filistin Kurtuluş Ordusu'nun komando kanadı kuruldu.

Filistin Ulusal Konseyinin Haziran 1974'deki 12. toplantısında önde gelen bütün komando grupları temsil edildi, Filistin Ulusal Cephesi'nden temsilciler ayrıca öğrencilerden, meslek ve toplumsal gruplardan bağımsız temsilciler de hazır bulundu.

İsrail'deki Filistinlilerin, özellikle 1967'de işgal edilen topraklardakilerin direnişi İsrail askeri yönetimince merhametsizce baskı altında tutulmaktadır. 'Batı yaka'smda Ağustos 1973'de oluşturulan Filistin Ulusal Cephesi'nin önderleri İsrail işgal kuvvetleri tarafından sınır dışı edilmiştir.

FKÖ'NÜN BELLİ BAŞLI KURUMLARI

Ulusal Konsey

FKÖ'nün en önemli organı Filistin parlamentosuna eş değer olan Ulusal Konseydir. Üyeler, Konseyin mevcut kurulu, onunla, komando grupları, Filistin birlikleri, meslek örgütleri ve yaşamın her alanında önde gelen Filistinlilerin görüşmeleriyle belirlenir. Amaç, Filistin partilerinin (yani komando hareketlerindeki siyasal eğilimlerin) ve olanaklı olduğu kadarıyla bireylerin temsilini sağlamaktır.

Anayasal olarak Konsey, FKÖ'nün siyaset ve programlarını oluşturan en yüce yetkilidir. Görev süresi iki yılla sınırlanmıştır ve Yürütme Kurulunun veya üyelerinin dörtte birinin isteğiyle toplantı yapar. 1964-1967 arasında olağan toplantılarını yılda bir kez yapardı, Temmuz 1968'deki dördüncü olağan toplantısında, toplantıların yılda ikiye çıkartılması kabul edilmiştir. Kurul sekreteri Konseyi toplantıya çağırmazsa, Konsey, üyelerinin veya Yürütme Kurulunun isteğiyle belirlenen yer ve zamanda toplanır. Konseyin, hepsi Konsey tarafından seçilmiş sekreter, iki sekreter yardımcısı ve sekreterlikten oluşan başkanlık organı vardır.

Toplantılarında Konsey, FKÖ ve organlarının işlemleriyle ilgili Yürütme Kurulu raporlarını değerlendirir; Ulusal Fon ve FKÖ bütçesi raporlarını inceler, çeşitli komitelerin önerilerini ve görüşmeye sunulan çeşitli konuları görüşür. Yetersayıyı üyelerin üçte ikisi oluşturur, kararlar basit çoğunlukla alınır. Şimdiye kadar Konsey, on olağan toplantı, iki olağanüstü toplantı yapmıştır. İlk üç toplantıda üye sayısı 400'ün üstündeydi, daha sonra bu sayı, çalışma koşullarının kolaylaştırılması amacıyla 100-180'e düşürülmüştür.

Ulusal Konsey on birinci toplantısında (6-12 1973) kendi üyeleri arasından Merkez Konseyi oluşturmuştur, kararların izlenmesi ve yürütülmesi görevini bu organ yüklenmiştir. Yirmi bir kişilik Merkezin başkanı Ulusal Konseyin sekreteridir. Üyeler komando örgütleri, birlikler ve bağımsızlar arasında şöyle dağıtılmıştır: Fetih 4 üye, Saika 2, FHKC 2, FDKC 2, Arap Kurtuluş Cephesi 2, Bir-

likler 6 ve Bağımsızlar 5 üye. Komite FKÖ önderliğine danışma görevi yapmaktadır.

Yürütme Kurulu

Ulusal Konsey Filistin 'bakanlar kurulu' FKÖ Yürütme Kurulunu seçmektedir. Kurul üyeleri Konsey üyelerinden seçilmekte, sekreterlerini kendileri seçmektedirler. Yürütme Kurulu sürekli toplantı halindedir, üyeleri tam zamanlı çalışırlar. Kurul, Ulusal Konseye karşı, Konseyin belirlediği siyaset, plan ve programların yürütülmesiyle ilgili olarak toplu ve kişisel sorumluluk altındadır.

Kurul üyeleri Temel Yasanın 14. maddesiyle, sekreter dahil en fazla on dört olarak belirlenmiştir. Her üyenin, bakanlar kurulundaki gibi, kendi belirlenmiş görevi vardır (dış ilişkiler, haberleşme, işgal altındaki topraklar, eğitim ve kültür, vb.).

Yürütme Kurulunun dört ana işlevi vardır. Resmi olarak Filistin halkını temsil eder. FKÖ'nün çeşitli organlarını denetler. Ulusal Sözleşmeyle çelişkili olmaması koşuluyla yönergeler, programlar belirler, kararlar alır. Son olarak da, FKÖ'nün mali siyasetini yönetir ve bütçeyi hazırlar. Genel olarak ifade edildiğinde, FKÖ'nün bütün yüklenimlerini Ulusal Konseyin kabul ettiği kararlar doğrultusunda gerçekleştirmeye çalışır.

Kurul istifasını yeni oluşturulan Ulusal Konseye bildirebilir. Konsey, öte yandan, Kurulu yeniden seçebilir. Kurulun yetersayısı üyelerin üçte ikisidir, kararlar basit çoğunlukla alınır.

Yürütme Kurulu Konsey tarafından ve onun içinden seçildiği için, Konseyin yapısını genelde temsil eder.

Ulusal Fon

İlk Ulusal Konsey, çıkardığı özel bir yasayla bir yönetim kurulu tarafından idare edilecek Filistin Ulusal Fonu'nun kurulmasını kararlaştırmıştır. Fonun gelirleri aşağıdaki kaynaklardan sağlanır:

1) Filistinlilerden yaşadıkları Arap ülkelerinde toplanan sabit vergi,

2) Arap hükümetlerinin ve halkın mali katkıları,

3) Arap hükümetlerinin ve dost ulusların verdikleri borçlar ve sağladıkları katkılar,

4) Konseyin kabul edeceği ek kaynaklar.

Filistin Ulusal Fonunun Yönetim Kurulu sekreterini Konsey se-

çer, sekreter Yürütme Kurulunun doğal üyesidir. Yönetim Kurulunun üyelerini Yürütme Kurulu seçer, üye sayısı en fazla on birdir. Yönetim Kurulu sekreter yardımcısı ve sekreterliği seçer, görev süreleri üç yıldır.

Filistin Ulusal Fonu, Yürütme Kurulunun hazırladığı ve Konseyin kabul ettiği bütçeye göre belirlenen bütün gelirleri toplar. FKÖ ve organlarının harcamalarını denetler.

Filistin Kurtuluş Ordusu

FKÖ, Filistin Kurtuluş Ordusu olarak bilinen düzenli askeri kuvvetin sahibidir. Ordu, ilk Ulusal Konseyin Birleşik Arap Kumandanlığı işbirliği ve eşgüdümünde özel askeri birlikler kurulması kararıyla oluşturulmuştur. FKÖ Yürütme Kurulu, Filistinlilerin Arap askeri kurum ve okullarına yazılmalarını, Filistin olanaklarının harekete geçirilmesini ve Filistinlilerin kurtuluş savaşına hazırlanmasını sağlamakla görevlendirilmişti. Dahası, yeterli komando birliklerinin kurulması çağrısı da yapılmıştı. Gerçi bunlar 1968'e kadar oluşturulamadı. FKÖ önderliği ile FKO Genel Kumandanlığı arasında gerilimli dönemler yaşandı, Kumandanlık daha büyük siyasal rol oynamak çabasındaydı. Fakat FKO değişik Arap ülkelerine dağılmış bulunduğundan, işlerini yürütecek tek alana sahip bulunmadığından ve kitle ulaşımından yoksun bulunduğundan FKÖ'yü yönlendirme girişiminde başarısız oldu.

FKO'nun üç dalı vardır: Ain Jalut Kuvvetleri Mısır'da, Kadisiye Kuvvetleri Irak'da (Haziran 1967'ye kadar, sonra Ürdün ve Suriye'ye taşındılar), en büyük bölüm Hittin kuvvetleri de Suriye'dedir. FKO çoğunluğu piyade 6-10.000 kişiden oluşur. Eylül 1970 savaşına Ürdün ordusu yanında katılmış, onun yanısıra Filistin direnişinde görev almış, Ekim 1973'de Suriye ve Mısır cephelerinde savaşmıştır.

FKO'nu oluşturan örgütlerin kendi gerilla birimleri vardır. Bunlar özerk olarak hareket ederler, FKÖ'nün değil kendi örgütlerinin yönetimine bağlıdırlar. FKÖ'nün kendi gerilla birimi Halk Kurtuluş Kuvvetleri 1968'de kurulmuşsa da kısa ömürlü olmuştur.

Eğitim ve Haberleşmeyle İlgili, Sosyal ve Ekonomik Organlar

Geçen beş yıl, FKÖ'nün sürgündeki Filistin halkının toplumsal ve insani sorunlarıyla artan biçimde ilgilendiğine tanık olmuştur. Bu alanlarda oluşturulan kurumlar çok çeşitlidir: Sendikal örgütlen-

me, sağlık yardımı, eğitimden haberleşmeye kadar çeşitli konuları kapsamaktadır.

Filistin sendikaları demokratik örgütlerdir, görevliler üyelerce seçilir. Bütün sendikalar Filistin Ulusal Konseyinde temsil edilirler, FKÖ ile günlük eşgüdüm içindedirler. Kadrolarında sendikaların temsilcileri bulunan FKÖ halk örgütleri bölümü Filistinli işçi ve meslek sahiplerinin günlük sorunlarıyla uğraşır. FKÖ sendikalara mali konulardan Arap hükümetleriyle görüşmeleri yürütmeye kadar çeşitli konularda yardımcı olur (örnek olarak Filistinlilerin sürgün olarak yaşadığı, çalışma izinlerinin bulunmadığı Arap ülkelerinde çalışma haklarını sağlamaya çalışmıştır.).

Sağlık hizmetleriyle ilgili temel kurum Filistin Kızıl Haç Derneği'dir (FKHD). 1969'da kurulan derneğin başkanı Dr. Mahmud Hicazi'dir, FKÖ adına Uluslararası Kızıl Haç ve Cenevre antlaşmalarını imzalamıştır. FKHD çeşitli uluslararası toplantılara katılmıştır. Suriye, Irak, Kuveyt, Mısır, Libya, Birleşik Arap Emirliği, Katar, Fas ve Sudan'da şubeleri vardır. İsveç, Fransa, İsviçre, İngiltere ve ABD'de yardımcı dernekler bulunmaktadır.

FKHD, sivil, komando, Filistin toplumuna sağlık hizmeti sunmaktadır. Suriye, Lübnan ve Mısır'da yedi hastane işletmektedir, Güney Lübnan sınır köylerinde klinikleri vardır. Her hastanede ameliyathane, röntgen odası, laboratuar, acil bölümü, poliklinik vardır. FKHD ayrıca Suriye ve Lübnan'da polikliniği, dişçi bölümü, eczane ve sıhhiyesiyle dört sağlık merkezine sahiptir. Suriye, Lübnan, Mısır ve Sudan'da yirmi beş kliniği vardır. Lübnan'daki her mülteci kampında en az bir klinik bulunmaktadır.

FKÖ, Küveyt'te bulunan Filistinli öğrenciler için bir eğitim programı hazırlamıştır. 1967 savaşından sonra çok sayıda Filistinlinin Küveyt'e gelmesiyle okul çağında Filistinlilerin sayısının çok artması sonucu böyle bir programa gereksinim duyulmuştur. Program ülkedeki okul çağındaki Filistinlilerin yüzde otuz sekizine makul fiyatlarla eğitim olanakları sağlamaktadır. FKÖ Planlama Merkezi de, Filistinlilerin eğitimi ve Filistinli çocuklara eğitim malzemesi sağlanması için eğitim bölümü kurmuştur. Filistinli öğretmenlere yaz programları ve kursları hazırlayıp sunmakta, modern çocuk yuvaları inşa etmektedir.

FKÖ, savaşta ölen komandoların çocuklarının sorumluluğunu yüklenmektedir. Bu amaca yönelik önde gelen örgütlenme Samed Vakfı'dır. Ocak 1970'de FKÖ tarafından kurulmuştur. Yetimlere veya ailesi bulunmayan çocuklara meslek eğitimi vermektedir, ayrı-

ca mülteci kamplarında yaşayanların ekonomik koşullarına uygun biçimde elbise, eşya ve donanım sağlamak gibi ekonomik bir amacı da vardır.

FKÖ'nün bir dizi haberleşme bürosu ayrıca kendi gazetesi, **Filastin al-Thawra** (Filistin Devrimi), kendi haber ajansı, (WAFA), vardır. Filistin sorunuyla ilgili çalışmalar ve belgelerin toplandığı büyük bir kurumu da işletmektedir. 1965'de Beyrut'ta kurulan FKÖ Araştırma Merkezi büyük bir kitaplık ve arşivin sahibidir. Üç yüzden çok kitap basmıştır ve Arapça aylık entellektüel dergi **Shu'un Filastiniya** (Filistin Olayları)'nı yayınlamaktadır.

FKÖ'nün ekonomik örgütlenmeşi en önemli ve etkin organlarından biri olarak bilinmektedir. Bazı Arap ülkelerinin ekonomik organlarından daha önemli ve etkindir.

SAMED, FKÖ'nün ekonomik organı olarak iyi bilinen bir addır. Yapılan çeşitli anlaşmalarla etkinliklerini tüm dünyaya yaymaktadır.

FKÖ'de Filistinli Kadınların Rolü

FKÖ yapısı içinde Filistinli kadınlar FKÖ mücadelesinin her alanında yer alırlar.

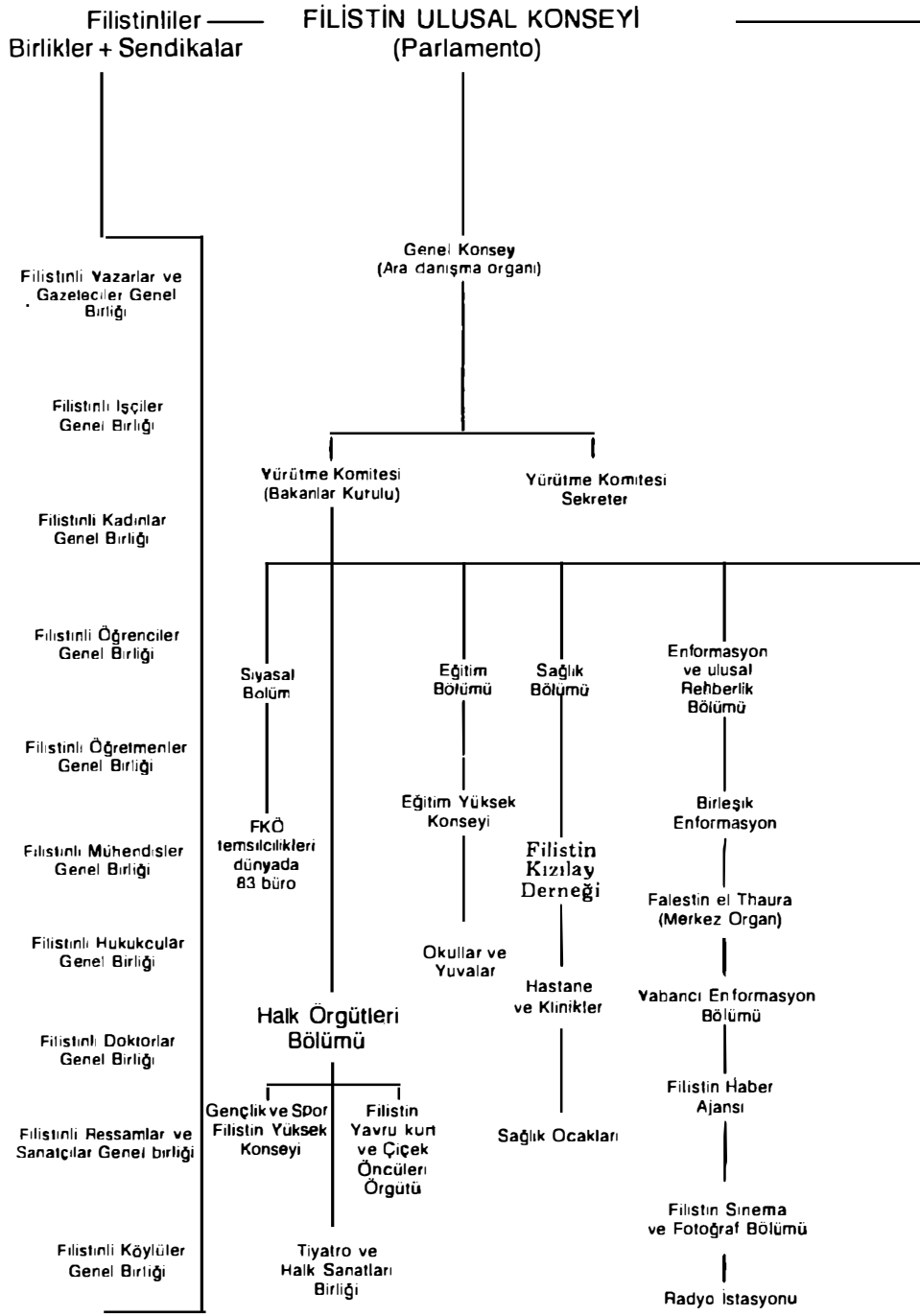
Filistinli kadın özgürlük savaşçılarıyla birlikte omuz omuza döğüşmektedir (1972'de Filistin sahillerine çıkarma yapanlara karşı girişilen harekatta şehit olan Dalal Al-Mughrabi bunun örneklerinden biridir). Siyasal, toplumsal ve ekonomik mücadelede de kadınlar yerlerini almıştır.

15.000'den fazla üyesi bulunan Filistinli Kadınlar Genel Birliği sürgündeki Filistin Parlamentosunda 12 üyeyle temsil edilmektedir. Birlik tüm dünyada kadınlarla ilgili toplantılara katılmakta ve önemli bir rol oynamaktadır.

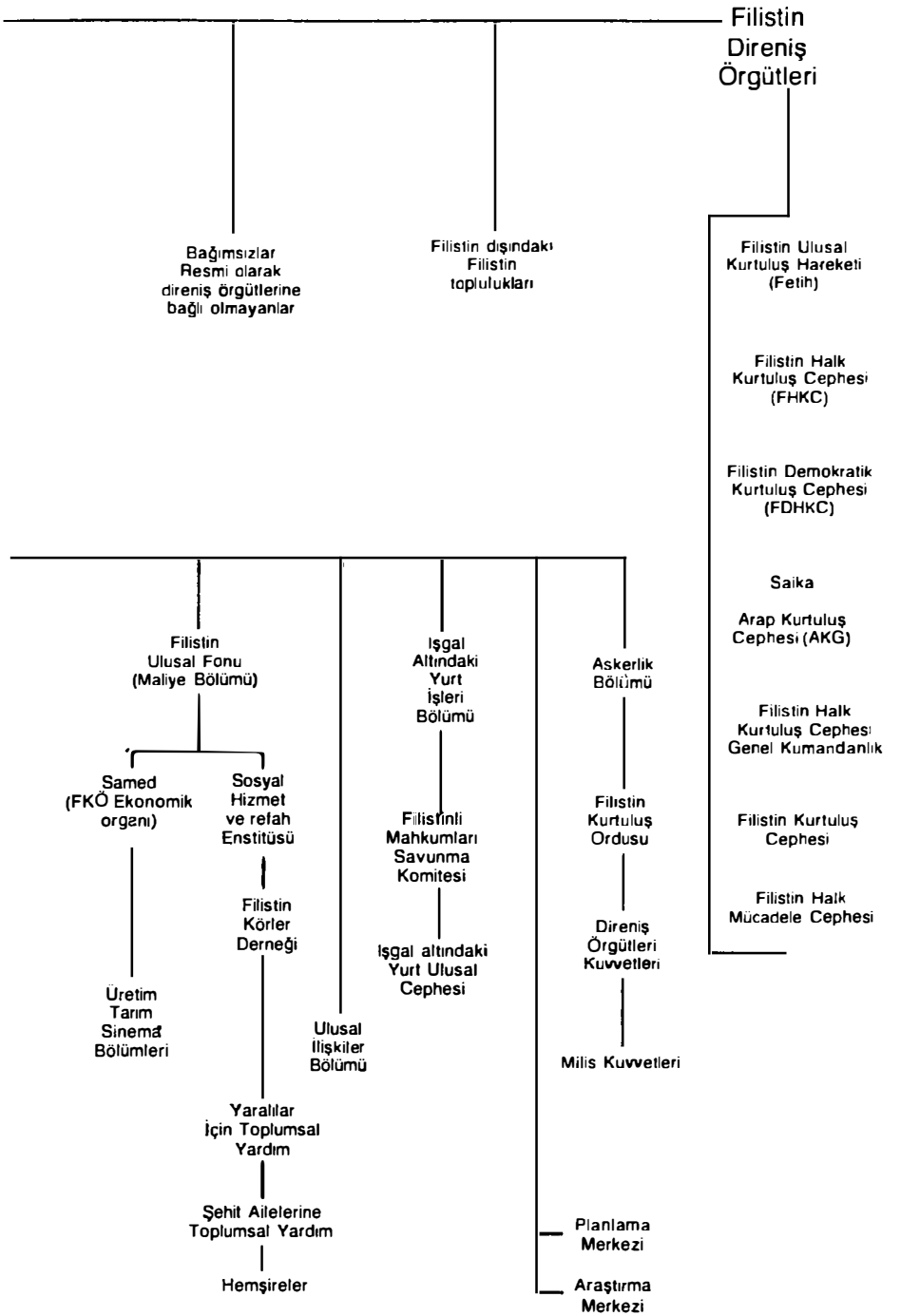
Uzman meslek sahibi Filistinlilerin % 45'ini aydın Filistinli kadınlar oluşturmaktadır.

Sürgünde eviyle ılgili görevlerini yürütmek yanında Filistinli kadın sağlık alanında, sosyal ve ekonomik görevlerde de sorumluluk almaktadır.

FKÖ'nün

Filistinliler
Birlikler + Sendikalar
FİLİSTİN ULUSAL KONSEYİ
(Parlamento)
Genel Konsey
(Ara danışma organı)
Filistinli Yazarlar ve Gazeteciler Genel Birliği
Filistinli İşçiler Genel Birliği
Filistinli Kadınlar Genel Birliği
Filistinli Öğrenciler Genel Birliği
Filistinli Öğretmenler Genel Birliği
Filistinli Mühendisler Genel Birliği
Filistinli Hukukcular Genel Birliği
Filistinli Doktorlar Genel Birliği
Filistinli Ressamlar ve Sanatçılar Genel birliği
Filistinli Köylüler Genel Birliği
Yürütme Komitesi
(Bakanlar Kurulu)
Yürütme Komitesi
Sekreter
Siyasal Bölüm
FKÖ temsilcilikleri dünyada 83 büro
Eğitim Bölümü
Eğitim Yüksek Konseyi
Okullar ve Yuvalar
Sağlık Bölümü
Filistin Kızılay Derneği
Hastane ve Klinikler
Sağlık Ocakları
Enformasyon ve ulusal Rehberlik Bölümü
Birleşik Enformasyon
Falestin el Thaura
(Merkez Organ)
Yabancı Enformasyon Bölümü
Filistin Haber Ajansı
Filistin Sinema ve Fotoğraf Bölümü
Radyo İstasyonu
Halk Örgütleri Bölümü
Gençlik ve Spor Filistin Yüksek Konseyi
Filistin Yavru kurt ve Çiçek Öncüleri Örgütü
Tiyatro ve Halk Sanatları Birliği

YAPISI

Filistin Direniş Örgütleri
Bağımsızlar Resmi olarak direniş örgütlerine bağlı olmayanlar
Filistin dışındaki Filistin toplulukları
Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi (Fetih)
Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC)
Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi (FDHKC)
Saika
Arap Kurtuluş Cephesi (AKG)
Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Genel Kumandanlık
Filistin Kurtuluş Cephesi
Filistin Halk Mücadele Cephesi
Filistin Ulusal Fonu (Maliye Bölümü)
Samed (FKÖ Ekonomik organı)
Sosyal Hizmet ve refah Enstitüsü
Üretim Tarım Sinema Bölümleri
Filistin Körler Derneği
Yaralılar İçin Toplumsal Yardım
Şehit Ailelerine Toplumsal Yardım
Hemşireler
Ulusal İlişkiler Bölümü
İşgal Altındaki Yurt İşleri Bölümü
Filistinli Mahkumları Savunma Komitesi
İşgal altındaki Yurt Ulusal Cephesi
Askerlik Bölümü
Filistin Kurtuluş Ordusu
Direniş Örgütleri Kuvvetleri
Milis Kuvvetleri
Planlama Merkezi
Araştırma Merkezi

FKÖ'NÜ TANIYAN ÜLKELER

A. FKÖ'NÜN TAM DİPLOMATİK NİTELİĞE SAHİP DİPLOMATİK MİSYONLARI

Asya

1. Afganistan
2. Bangladeş
3. Çin
4. Hindistan
5. Endonezya
6. İran
7. Kuzey Kore
8. Laos
9. Pakistan
10. Malezya
11. Maldiv
12. Sri Lanka
13. Vietnam

Afrika

15. Angola
16. Bissao
17. Benin
18. Kamerun
19. Gabon
20. Gambia
21. Gana
22. Yeşil Burun
23. Gine
24. Kenya
25. Kongo
26. Mali
27. Madagaskar
28. Mauritius
29. Mozambik
30. Nijer
31. Nijerya
32. Burkina Faso
33. Şeysel
34. Senegal
35. Sierra Leone
36. Tanzanya
37. Togo
38. Uganda
39. Zambia
40. Zimbabve

Avrupa

41. Avusturya
42. Bulgaristan
43. Kıbrıs
44. Çekoslovakya
45. Doğu Almanya
46. Yunanistan
47. Macaristan
48. Malta
49. Polonya
50. Romanya
51. İspanya
52. Türkiye
53. SSCB
54. Yugoslavya

Amerika

54. Küba
55. Nikaragua

Arap ülkeleri

56. Cezayir
57. Bahreyn
58. Mısır
59. Irak
60. Ürdün
61. Cibuti
62. Küveyt
63. Lübnan
64. Libya
65. Fas
66. Moritanya
67. Katar
68. Suudi Arabistan
69. Suriye (donduruldu)
70. Sudan
71. Somali
72. Tunus
73. B.A.E.
74. Kuzey Yemen
75. Güney Yemen

Toplam: 75 dip. mis.

B. *YARI DİPLOMATİK NİTELİĞE SAHİP FKÖ TEMSİLCİLİKLERİ*

Asya		Afrika		Avrupa		Amerika		Arap ülkeleri	
				1. Fransa 2. İtalya 3. İsviçre 4. Portekiz		5. Brezilya 6. Meksika 7. Peru			

C. *FKÖ'NÜN ARAP BİRLİĞİ BÜROLARI ARACILIĞIYLA TEMSİLCİLİKLERİ*

1.	Japonya			2. İngiltere 3. Federal Almanya 4. Hollanda 5. Belçika 6. Norveç 7. İsveç		8. Kanada 9. Vaşington 10. New York			

D. *FKÖ'NÜN BM VE ÖRGÜTLERİNDEKİ TEMSİLCİLİKLERİ*

		1.	Neirobı	2. Cenevre 3. Paris 4. Viyena		5.	New York		

E. *FKÖ'NÜN KURTULUŞ HAREKETİ OLARAK BULUNAN BÜROLARI*

		1.	Ethiopya						

F. *FKÖ'NÜN TOPLAM BÜROLARI: 98*

G. *BM'İN FKÖ'NÜ FİLİSTİN HALKININ TEK MEŞRU TEMSİLCİSİ SAYAN 1974 TARİHLİ 3236 ve 3237 SAYILI KARARLARI İÇİN LEHTE OY KULLANAN ÜLKELER: 96 ÜLKE (19 ÇEKİMSER, 17 ALEYHTE)*

ÖNDEGELEN DİRENİŞ GRUPLARI

- **Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi (Fetih)**

  1957-58'de kuruldu. Askeri kanadının adı al-Asifah.
  Önder: **Yaser Arafat.**

- **Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC)**
  1967-68'de kuruldu. Arap Ulusal Hareketinden doğdu.
  Önder: **Dr. George Habbaş.**

- **Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi (FDHKC)**
  1969'da kuruldu, FHKC'den doğdu.
  Önder: **Nayif Havatme.**

- **Arap Kurtuluş Cephesi (AKC)**
  1969'da kuruldu. Irak tarafından destekleniyor.
  Önder: **Abdel Rahim Ahmed.**

- **Filistin Komünist Partisi (FKP)**
  1984'de kuruldu.
  Önder: **Süleyman Najjab.**

- **Filistin Kurtuluş Cephesi (FKC)**
  1979'da kuruldu. FHKC-GK'den doğdu.
  Önder: **Talat Yakup,** Mhd. Abbas.

- **Halk Mücadele Cephesi (HMC)**
  1976'da kuruldu.
  Önder: **Dr. Samir Ghosheh.**

- **Halk Kurtuluş Savaşı Öncüleri (Saika)**
  1968'de kuruldu. Suriye'den destek alıyor.
  Önder: **Issam al-Kadi.**

- **Filistin Halk Kurtuluş Cephesi - Genel Kumandanlık (FHKC-GK)**
  1968'de kuruldu, FHKC'den doğdu.
  Önder: **Ahmed Cibril.**

- **Filistin Kurtuluş Ordusu (FKÖ'ye bağlı)**
  1964'de kuruldu. Komando kanadı Halk Kurtuluş Kuvvetleri 1968'-de kuruldu.

FİLİSTİN ULUSAL SÖZLEŞMESİ

Filistin Ulusal Konseyi'nce Temmuz 1968'de Düzeltilen Biçimiyle

Madde 1 — Filistin, Filistinli Arap halkın anayurdudur, Arap yurdunun ayrılmaz parçasıdır ve Filistin halkı Arap ulusunun ayrılmaz parçasıdır.

Madde 2 — Filistin, İngiliz mandası sırasındaki sınırlarıyla bölünmez bir bütündür.

Madde 3 — Filistinli Arap halk yurtlarında meşru haklarına sahiptirler, ülkelerinin kendi isteklerine ve tamamiyle kendi iradelerine göre kurtuluşa kavuşmasından sonra kendi kaderlerini tayin etme hakkına sahiptirler.

Madde 4 — Filistinli kimliği, gerçek, öze ilişkin ve kalıtımsal bir niteliktir, ana-babalarından çocuklarına geçer. Siyonist işgal ve Filistinli Arap halkın topraklarından çıkartılması, başlarına gelen tüm felaketler, Filistinli kimliklerini ve Filistin toplumunun üyesi olma niteliklerini, onlar olumsuzlarsa da, yitirmelerine yol açmaz.

Madde 5 — Filistinliler, 1947'ye kadar olağan olarak Filistin'de yaşayan, ordan çıkartılmış veya orda kalmış olsalar da bu nitelikleri değişmeyecek olan Arap ulustur. Bu tarihten sonra Filistinli bir babadan doğan herkes de Filistinlidir.

Madde 6 — Siyonist işgalin başlangıcına kadar Filistin'de yaşamış olan Yahudiler de Filistinli sayılır.

Madde 7 — Maddi, fiziki ve tarihsel olarak Filistin'e bağlı bir Filistinli kimliğinin bulunduğu tartışılmaz bir gerçektir. Filistinlilerin devrimci Araplar olarak yetiştirilmesi, yurtlarının maddi ve manevi kimliğini öğrenmeleri için bütün öğrenim ve bilinçlendirme yollarının kullanılması, kurtuluşa kadar, yurtlarını geri almak üzere askeri ve silahlı mücadeleye hazırlanmaları ve tüm varlıklarını ve canlarını feda etmelerinin sağlanması milliyetçi bir görevdir.

Madde 8 — Filistin halkının şimdi yaşadığı dönem, Filistin'in ulusal kurtuluşu için mücadele verilen tarihsel bir dönemdir. Filistin ulusal kuvvetleri arasında yaşanan çelişkiler ikinci derecededir, Siyonizm ve emperyalizmin güçlerinin karşısında Filistinli Arap halkın temel çelişkisi adına, bunlara son verilmelidir. Bu temelde Filistinli kitle, yurdunda veya sürgünde yaşıyor olsun, örgütleriyle ve kişisellikleriyle, Filistin'in tekrar ele geçirilmesi ve silahlı mücadeleyle kurtarılması için tek bir ulusal cephe oluştururlar.

Madde 9 — Filistin'in kurtuluşu için tek yol silahlı mücadeledir. Dolayısıyla silahlı mücadelede taktik bir aşama değil, bütünlüklü stratejidir. Filistinli Arap halk, silahlı mücadelelerine devam etmek ve ülkelerinin kurtuluşu ve oraya geri dönmek için silahlı halk devrimi için çalışmaktaki mutlak kararlılıklarını ve yılmaz azimlerini ifade eder. Aynı zamanda, Filistin'de normal yaşam haklarını ve kendi kaderlerini belirleme haklarıyla egemenlik haklarını ifade eder.

Madde 10 — Komando eylemleri Filistin halk kurtuluş savaşının çekirdeğini oluşturur, Filistin halkının ve entellektüel gücünün harekete geçirilmesi ve Filistin silahlı devrimine katılması için bütün cephelerde eyleme geçilmesi gereklidir. Aynı zamanda Filistin halkının değişik kesimlerinde ve Arap kitleler arasında kalıcı bir birliğin sağlanması, devrimin sürmesinin garanti altına alınması ve zafer kazanılana kadar daha fazla ivme kazanması için gereklidir.

Madde 12 — Filistin halkı, amaçlarında kendilerine düşen görevi yerine getirebilmek için, Arap birliğine inanır, fakat, mücadelenin bu aşamasında, Filistin kimliğini özenle korumalı, kimlik bilincini geliştirmeli ve bunu çözecek veya dağıtacak her türlü plana muhalefet etmelidir.

Madde 13 — Arap birliği ve Filistin'in kurtuluşu iki ayrılmaz amaçtır, birinin elde edilmesi, ötekinin gerçekleşmesi demektir. Böylelikle Arap birliği Filistin'in kurtuluşuna, Filistin'in kurtuluşu, Arap birliğinin kuruluşuna ulaştırır. Amaçlardan biri için çalışmak, öteki amacın gerçekleşmesi için çalışmak anlamındadır.

Madde 14 — Arap ulusun kaderi ve gerçekten Arap varlığının kendisi, Filistin davasının kaderine bağlıdır. Bu karşılıklı bağlılıktan, Arap ulusunun Filistin'in kurtuluşu için mücadelesi ve onu amaçlaması doğar. Filistin halkı, bu kutsal ulusal hedefin gerçekleşmesinde öncü rol oynar.

Madde 15 — Bir Arap için Filistin'in kurtuluşu ulusal bir gö-

revdir. Siyonist ve emperyalist saldırının Arap yurdundan kovulması ve Filistin'de Siyonizmin yok edilmesini amaçlar. Bu amaca ulaşmak için mutlak sorumluluk, Filistin halkının öncülüğünde Arap halklara ve hükümetlere düşer. Arap ulusu, Filistin'in kurtuluşu için bütün askeri, beşeri, moral ve manevi güçlerini Filistinlilere etkin bir destek olmak için harekete geçirmelidir. Özellikle silahlı mücadele aşamasında, Filistin halkına mümkün olan bütün yardımı sağlamalı, maddi ve beşeri desteği vermeli, silahlı devrimde önderlik rollerini sürdürebilmeleri için, yurtlarını kurtarana kadar onlara her türlü olanağı ve şansı tanımalıdır.

Madde 16 — Filistin'in kurtuluşu, manevi bakış açısıyla, Kutsal Topraklara güvenlik ve sükun atmosferi getirecek, ülkenin dinsel mabetlerini emniyet altına alacak, ırk, renk, dil ve din farkı olmadan herkese ibadet ve ziyaret özgürlüğü sağlayacaktır. Filistin halkı, dolayısıyla, dünyadaki bütün manevi güçlerin desteğini beklemektedir.

Madde 17 — Filistin'in kurtuluşu, insanlık açısından, Filistinli bireye onurunu, gurur ve özgürlüğünü verecektir. Filistin halkı, dolayısıyla, tüm insanlık onuruna ve özgürlüğüne inananların desteğini beklemektedir.

Madde 18 — Filistin'in kurtuluşu, uluslararası açıdan, kendini savunmadan kaynaklanan bir tepkidir. Filistin halkı, bütün halkların dostluğunu amaçlar, dolayısıyla, özgürlüğü seven, adaleti seven ve barışı seven bütün devletlerin, Filistin'deki meşru haklarını kazanmalarına, ülkede barış ve güvenliğin yeniden kurulmasına ve ulusal egemenlik ve özgürlüklerine yeniden kavuşmalarına destek olmalarını beklemektedir.

Madde 19 — Filistin'in 1947'de bölünmesi ve İsrail devletinin kurulması, zamanın geçmesinden bağımsız olarak, tamamıyle gayrimeşrudur. Çünkü bu durum, Filistin halkının iradesine karşıdır, yurtlarındaki doğal haklarının ihlalidir, Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin ilkelerine özellikle de kendi kaderini belirleme hakkına karşıdır.

Madde 20 — Balfour Bildirisi, Filistin mandası ve bunlara dayandırılan her şey yok ve geçersiz sayılmaktadır. Yahudilerin Filistin'le ilgili tarihsel ve dinsel bağları bulunduğu iddiaları, tarihsel gerçeklerle ve devleti oluşturan gerçek kavramlarla uyuşmamaktadır. Yahudiler, kendi kimlikleriyle tek bir ulus oluşturmamaktadırlar, dahil oldukları devletlerin yurttaşlarıdırlar.

Madde 21 — Filistinli Arap halk, kendilerini silahlı devrimle

ifade ederek, Filistin'in tam kurtuluşu yerine geçecek bütün çözümleri, Filistin sorununun eritilmesine yönelik tüm önerileri veya sorunun uluslararasılaştırılmasını reddeder.

Madde 22 — Siyonizm uluslararası emperyalizmle organik bağları bulunan ve dünyadaki kurtuluş hareketleriyle ilerici hareketlerle çelişen siyasal bir harekettir. Doğası gereği ırkçı ve fanatik, amaçları gereği saldırgan, yayılmacı ve sömürgeci ve yöntemleri gereği faşisttir. İsrail Siyonist hareketin aletidir, Arap yurdunun ortasına stratejik olarak yerleştirilmiş, Arap ulusunun kurtuluş, birlik ve ilerleme umutlarıyla savaşan dünya emperyalizminin coğrafi üssüdür. İsrail, Orta Doğu'da ve tüm dünyada barışa yönelik sürekli bir tehdit kaynağıdır. Filistin'in kurtuluşu Siyonist ve emperyalist varlığa son vereceğinden Orta Doğu'da barışın kurulmasına katkıda bulunacaktır, dolayısıyla Filistin halkı, bütün ilerici ve barışsever güçlerin desteğini beklemektedir ve inanç ve eğilimlerine bakmaksızın onları Filistin halkına her türlü destek ve yardımı vermeye ve yurtlarının kurtuluşu için verdikleri haklı mücadelede yanlarında bulunmaya davet eder.

Madde 23 — Güvenlik ve barış istekleri, hak ve adalet istekleri gibi, bütün devletlerin, Siyonizmi gayrimeşru bir hareket olarak değerlendirmelerini gerektirir. Halklar arasında dostça ilişkilerin korunması ve yurttaşların kendi yurtlarına bağlılıklarının emniyet altına alınması için Siyonizmin varlığı yasadışı bırakılmalı ve eylemleri yasaklanmalıdır.

Madde 24 — Filistin halkı, adalet, özgürlük, egemenlik, kendi kaderini belirleme, insanlık onuru ilkelerine ve bütün halkların bu ilkelerden yararlanma hakkına inanır.

Madde 25 — Bu beyannamedeki ilkelerin ve hedeflerin gerçekleşmesi için Filistin Kurtuluş Örgütü, Filistin'in örgüt anayasasına uygun biçimde kurtulmasındaki rolünü yerine getirecektir.

Madde 26 — Filistin Kurtuluş Örgütü, Filistin devrimci kuvvetlerini temsil eder, Filistin Arap halkının yurdunu yeniden ele geçirme, onu kurtarma, ona dönme ve bütün askeri, siyasal ve mali alanlarda kendi kaderini belirleme, ayrıca Araplar içi ve uluslararası alanda ne gerekiyorsa yürütme mücadelesinden sorumludur.

Madde 27 — Filistin Kurtuluş Örgütü bütün Arap devletleriyle işbirliği yapar, hepsiyle olanakları ölçüsünde yardımlaşır ve aralarında tarafsız bir siyaset güder, kurtuluş savaşının gerekleri temelinde hareket eder, hiç bir Arap devletinin iç işlerine karışmaz.

Madde 28 — Filistin Arap halkı, ulusal devrimlerinin gerçeklik ve bağımsızlığını ifade eder, her türlü müdahale, vekillik ve yönetimi reddeder.

Madde 29 — Filistin halkı ülkelerini kurtarma ve yeniden ele geçirme temel ve gerçek hakkına sahiptir. Filistin haklı bütün devlet ve güçlere karşı ilişkisini, Filistin davasındaki tutumlarına ve amaçlarına ulaşmaları için Filistin devrimine verdikleri desteğe göre belirleyecektir.

Madde 30 — Kurtuluş savaşında silahla döğüşenler ve silah taşıyanlar halk ordusunun çekirdeğidirler, Filistin Arap halkının kazanımlarını koruyacak güç onlardır.

Madde 31 — Örgütün bayrağı, bağlılık andı ve marşı olacaktır. Bunlara özel kurallara bağlı olarak karar verilecektir.

Madde 32 — Filistin Kurtuluş Örgütü'nün anayasası olarak tanınacak olan düzenlemeler bu beyannameye eklenecektir. Örgütün, organlarının ve kurumlarının nasıl kurulacağı, birbirleriyle ilişkileri ve Beyanname gereği görev ve sorumlulukları belirlenecektir.

Madde 33 — Bu Beyanname, Filistin Kurtuluş Örgütü Ulusal Konseyinin değişiklik amacıyla toplanmış özel toplantısında bütün üyelerin üçte iki oyu olmadan değiştirilmeyecektir.

FUK'NİN 1987 SİYASAL ÇÖZÜMLEMELERİ

Filistin Ulusal Konseyinin Cezayir'de 20-26 Nisan 1987'deki 18. toplantısında kabul ettiği siyasal kararlar aşağıdadır:

«FUK ahdinden ve FUK kararlarına bağlılıktan yola çıkarak, aşağıdaki ilkelerin, Filistin Arap halkının tek meşru temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü çerçevesinde ulusal Filistin hareketinin temelleri olduğunu ifade ederiz:

Filistin Düzeyinde

1) Filistin halkının ulusal Filistin toprağında yeniden yurt edinmesi, kendi kaderini belirlemesi ve bağımsız bir devlet kurması haklarının elinden alınamaz ulusal hakları olduğunu ve bu hakları elde etme amacına yönelik FKÖ'nün siyasal programına bağlılığı onaylamak.

2) FKÖ'nün Filistin halkının tek meşru temsilcisi olduğuna bağlanarak, Filistinlilerin temsilinde her türlü başka yönetimi, temsilciliği ve atamayı reddetmek, FKÖ'ne karşı her türlü seçeneği reddetmek ve direnmek.

3) FKÖ'nün bağımsızlığına sahip çıkarak iç işlerine yönelik her türlü korumacılığı, sınırlamayı, karışma ve müdahaleyi veya ona karşı seçenek oluşturmayı reddetmek.

4) Ulusal beklentilere kavuşmak ve Filistin ve Arap topraklarını İsrail işgalinden kurtarmak için askeri, siyasal halk savaşına bütün biçimleriyle devam etmek ve bölgemizde Siyonist emperyalist işbirliğine özellikle Amerikan-İsrail stratejik bağlaşıklığına karşı çıkmak.

5) Güvenlik Konseyinin 242 nolu kararına Filistin sorununun çözümü için geçerli bir temel olmadığı için karşı çıkmaya devam ederek, Filistin sorununa mülteci sorunu olarak yaklaşıp Filistin halkının koparılamaz ulusal haklarını gözardı ettiği için kararı reddetmek.

6) Filistin davamızı örtbas etmeye yönelik her türlü çözüm ve

tasarımı, bu arada Camp David antlaşmalarını, Reagan planını ve bütün biçimleriyle özerk bölge ve ortak egemenlik planlarını reddetmek ve bunlara direnmek.

7) Filistin sorunuyla ilgili Arap zirve kararlarını özellikle 1974 Rabat zirvesi kararlarını, 1982 Fez zirvesinde kabul edilen Arap barış planıyla 1985 olağanüstü zirvede vurgulanan kararları, Filistin sorununa uluslararası düzeyde çözüm bulma ve işgal altındaki Arap topraklarını yeniden kazanma yolunda Arap hareketine temel olarak kabul etmek.

8) FUK, Filistin sorunuyla ilgili olarak Birleşmiş Milletler'in öteki kararlarıyla uluslararası konferansın ilgili kararları ve 38/58 ve 43/41 kararlarını dikkate alarak, BM çerçevesinde ve onun gözetiminde uluslararası bir konferans toplanmasını destekler, Güvenlik Konseyinin daimi üyeleriyle FKÖ dahil ilgili tarafların eşit düzeyde katılımını ve uluslararası konferansın tam vekalet gücüne sahip olmasını zorunlu gördüğünü vurgular. FUK ayrıca hazırlık komitesi oluşturulmasını ve Küveyt İslam zirvesinde, Harare bağlantısızlar zirvesinde, Afrika Birliği örgütünün Adis Ababa'daki zirvesinde alman uluslararası konferans toplanması kararlarıyla bu amaca yönelik mevcut çabaları destekler.

9) İşgal edilen yurdumuzdaki bütün ulusal güç ve kurumların FKÖ önderliğindeki birliğini savunarak ve Siyonist düşmana karşı birleşik eylem ve mücadelelerini destekliyerek, İsrail'in demir yumruk siyasetine, özerklik şemasına, (Ürdün'le) birleşik egemenlik tasarısına ve sözde kalkınma planlarına, fiili işgal durumunun normalleştirilmesine, FKÖ'ne yapılan müdahalelere ve ona karşı seçenek yaratma çabalarına da, belediye ve köy meclislerine yapılan atamalara karşı olduğu gibi, karşı çıkar.

Halkımızın ulusal kuvvetleri ve kurumlarınca temsil edilen sebatı desteklenir.

10) Lübnan'daki mülteci kamplarındaki koşulları yönlendirmek, onların varlıklarını savunmak ve FKÖ önderliğindeki birliklerini güçlendirmek için yürütülen birleşik çabaları sağlamlaştırmak. Lübnan'daki halkımızın, oturma, çalışma, siyasal ve toplumsal hareket özgürlüğünü savunmak, halkımızın yerinden edilmesine ve silahsızlandırılmasına direnmek, Siyonist düşmanla savaşma hakkını vurgulamak ve Lübnan hükümetiyle FKÖ arasındaki Kahire anlaşmasına göre kamplarını koruma haklarını savunmak.

Lübnanlı kardeşlerimizin ve ulusal kuvvetlerinin Lübnan'daki İsrail işgaline karşı direnişlerine katkıda bulunmak.

11) Halkımızın, Arap Birliği kararlarınca ve İnsan Hakları Beyannamesinde bulundukları her yerde oturma, eğitim, güvenlik, çalışma ve hareket haklarını korumak ve kardeşçe Arap ilişkilerini geliştirerek pan-Arap bağlılığını ve halkımızın Arap kardeşleriyle birliğini sağlamlaştırmak.

Araplar Düzeyinde

1) Arap zirve kararları temelinde Arap dayanışmasını sağlamlaştırmak ve işgal altındaki Arap topraklarını kurtarmak için birleşik Arap eylemi ve savunması yolunda varılan anlaşmalara bağlılık, Arap ulusunu egemenlik altına almak isteyen Amerikan planlarıyla Siyonist saldırganlığa karşı koymak.

2) Birleşik Arap umutları için emperyalizm ve Siyonizme karşı Arap kurtuluş hareketlerinin kuvvetleri arasındaki bağlaşıklığı güçlendirmek. Filistin devrimine katkıda bulunacak Arap Cephesini, devrimi desteklemek ve savunmak üzere ulusal görevini yerine getirebilmesi için yeniden oluşturmaya çalışmak.

3) İsrail'in Güney Lübnan'ı işgaline karşı Lübnan halkına ve ulusal kuvvetlerine mücadelelerinde destek olmak, Lübnan'ın birliğini kollamak, Araplığı ve bağımsızlığını korumak, Lübnan-Filistin askeri bağlaşmasını güçlendirmek. FUK Lübnan halkının kardeşliğinden duyduğu memnuniyeti ifade eder ve Velid Canpulat ve öteki ulusal müslüman önder ve kuvvetlerin yönettiği kahraman Lübnan hareketiyle bağlaşıklığın önemini vurgular. Siyonistlerin Lübnan'ı işgaline, Beyrut kuşatmasına ve Siyonist işgalin Lübnan topraklarına girmesine karşı yanyana savaştığımız bu güçlere FUK, Filistin devriminin işgal ve İsrail saldırganlığına karşı birlikte karşı konulacağını ve Lübnan'ın birliği, Araplığı ve bağımsızlığı için programlarına destek olmaya devam edeceğini tekrar bildirir.

4) Suriye ile FKÖ arasındaki ilişkilerin emperyalizm ve Siyonizme karşı mücadele temelinde ve Arap zirve kararları özellikle Rabat ve Fez zirveleri ışığında, karşılıklı eşitlik ve saygı temellerinde, Filistin ve Suriye topraklarının kurtarılması amacıyla birleşik mücadeleye girilmesi için yeniden kurulması ve düzeltilmesi.

5) Irak-İran savaşının yalnızca bu halklara yıkım getirdiği ve Siyonist emperyalist güçlere yardımcı olduğu için durdurulmasına çalışmak. Bu savaş, Arap güç ve potansiyelinin, Arap ulusunun ve müslüman ülkelere karşı ABD emperyalizminin desteğindeki Siyonist saldırganlığa karşı yönelmesini zayıflatmaktadır.

İki ülke arasında karşılıklı iç işlere karışınama ve egemenliğe saygı temelinde savaşın bitirilmesi için Irak'ın barışçı girişimlerini benimseyen FUK, Irak'ın ülkesini savunması ve Arap topraklarının yabancı müdahale ve saldırganlığa karşı korunması mücadelesinde Irak'ın yanındadır. FUK İran'ın Irak topraklarını işgalini ve Amerikan-İsrail ittifakının savaşın uzaması için İran'a silah sağlamasını suçlar.

6) Ürdün'le ilişkileri göz önüne alarak ve Filistin-Ürdün halkları arasındaki kardeşçe ilişkileri vurgulayarak, bu ilişkilerin ulusal pan-Arap çıkarlarına uygunluğunu sağlamak. Ürdün'ün bağımsızlığının korunması ve İsrail'in yayılmacı arzularına karşı çıkılması için iki halkın birleşik mücadelesini güçlendirmek, Filistin halkının ülkesini yeniden ele geçirme, kendi kaderini belirleme ve bağımsız Filistin devleti kurmaktaki vazgeçilmez haklarının elde edilmesinde birlikte savaşmak.

FUK'nin Ürdün'le ilişkiler konusundaki kararlarına bağlı kalarak ve FKÖ'nün Filistin halkının tek meşru temsilcisi olması temelinde 1974 Rabat zirvesinde işgal altındaki topraklarda ve dışarda bu temsilciliğin yeniden vurgulandığı gibi, Ürdün'le ilişkiler iki bağımsız devletin konfederasyonu olarak anlaşılmaktadır.

FUK'nin 15. toplantısındaki ilkelere ve Bağdat zirvesi kararlarına bağlı kalarak Filistin-Ürdün birleşik komitesinin çalışmalarını yürütmek.

7) Mısır'ın ve halkının, Siyonist düşmana karşı Arap mücadelesi içindeki tarihsel rolüyle, Arap birliğinin kurulması ve sömürgecilikle Siyonizmden kurtulmak üzere Filistin halkının ve ulusal haklarının savunulmasındaki katkılarını yeniden ifade ederek ve Mısır'ın Arap dünyasındaki ve uluslararası ilişkilerdeki konumunu değerlendirerek, Mısır'ın Arap sahnesindeki rolünü sürdürmeye devam etmesinin önemini göz önüne alarak, FUK şu kararlara varır:

FKÖ Yürütme Kurulunun, Filistin-Mısır ilişkilerini FUK kararları temelinde yürütmek üzere yetkili kılınması, özellikle 16. toplantı kararlarına göre Filistin mücadelesinin kendi kaderini belirleme, yeniden yurduna dönme ve bağımsız Filistin devletinin kurulması olduğu ve FKÖ'nün Filistin halkının tek ve meşru temsilcisi olduğu gerçeği temelinde hareket edilmesi. Mısır'la ilişkiler Arap zirve kararlarıyla Siyonist düşman ve destekçilerine karşı Filistin ve Arap isteklerinin gerçekleştirilmesi yolundaki bildirilere göre oluşturulacaktır.

Uluslararası Düzeyde

1) Dünya kurtuluş hareketleriyle bağlaşıklıkların güçlendirilmesi.

2) İslam, Afrika ve bağlantısız ülkelerle işbirliği yaparak FKÖ'nün bu ülkelerle ilişkilerini geliştirmek, Filistin mücadelesi için daha fazla destek alınmasını sağlamak.

3) Sosyalist ülkelerle, öncelikle Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti'yle askeri ilişkileri sağlamlaştırmak.

4) Ulusal kurtuluşları için emperyalizme ve ırkçılığa karşı özellikle Güney Afrika, Güneybatı Afrika ve Latin Amerika'da savaşım veren halkların mücadelesini desteklemek, Tel Aviv ve Güney Afrika'daki iki ırkçı rejimin Arap ulusuna ve Afrika halklarına karşı saldırgan işbirliğini ifşa etmek.

5) BM'in Siyonizmi ırkçılığın bir türü olarak tanımlayan 1975/3379 kararına uygun biçimde davranarak Siyonist ırkçılığı ve işgal altındaki yurdumuzdaki uygulamalarını uluslararası düzeyde sergilemek, bu kararın iptali için Siyonist-emperyalistlerin yürüttükleri girişimleri engellemek.

6) Batı Avrupa çevrelerinde, Japonya, Avusturalya ve Kanada'da davamızın olumlu biçimde tanınması çalışmalarını geliştirmek, kapitalist ülkelerde vazgeçilmez ulusal haklarımızı savunan demokratik ve ilerici güçlerle eşgüdümü artırmak.

7) Dünya barışı, uluslararası yumuşama, silahlanma yarışının durdurulması, nükleer savaş tehlikesinin ortadan kaldırılması için yürütülen mücadelelere katılmak, bu amaca yönelik Sovyet girişimlerini desteklemek, İsrail'in nükleer silahlanmasının ve Güney Afrika'yla nükleer işbirliğinin tehlikelerini sergilemek, uluslararası forumlarda Orta Doğu'nun nükleer silahlardan arındırılması çabalarını yürütmek.

8) İsrail'de Filistin halkının işgale ve İsrail yayılmasına karşı mücadelesini, halkımızın vazgeçilmez haklarını destekleyen ve FKÖ'nü Filistin halkının tek meşru temsilcisi sayan demokratik güçlerle ilişkileri sağlamlaştırmak. Değişik ülkelerden işgal altındaki Filistin'e Yahudileri getirip yerleştirilmesini ABD emperyalizminin desteğiyle yürütmek isteyen Siyonist girişimleri mahkum etmek, bu vahşi propagandaya ve olumsuz zararlı sonuçlarına karşı bütün soylu güçlerin karşı çıkması çağrısında bulunmak.

9) FUK, BM Filistin Halkının Vazgeçilmez Haklarının Yerine

Getirilmesi Komitesi ile onunla işbirliği halindeki çeşitli BM organlarının çabalarını, özelikle Filistin halkının mücadelesinin dünya kamuoyuna açıklanması için uluslararası seminer ve konferanslar düzenlenmesini şükranla karşılar. FUK aynı zamanda, Filistin halkının vazgeçilmez hakları için verdiği mücadeleyi destekleyen hükümet dışı örgütlerin çabalarını da şükranla anmaktadır.

Cezayir'le İlgili Özel Kararlar

FUK, Filistin sorununda ve halkımızın kurtuluş ve yurduna dönme mücadelesindeki azminde onun yanında yer alan Cezayir başkanı, hükümeti ve halkının soylu davranışına duyduğu memnuniyet ve şükranı ifade eder.

FUK, Filistin birliğinin sağlamlaştırılmasında Cezayir'in öncü rolünü ve girişimlerini bildirmek ister. Bu milliyetçi girişimi ve Cezayir'in FUK'nin 18. toplantısına ve ulusal diyalog toplantılarına yaptığı ev sahipliğini şükranla anar.

FUK, Filistin halkı ve FKÖ adına, Cezayir Başkanı Şadli Ben Cedid'in, hükümet ve halkının büyük ulusal bağlılığının burada ifadesini bulduğunu açıklar. FUK'nin, bir buçuk milyon şehit vermiş bu ülkeye andı mücadeleye Filistin bayrağı Kudüs'te dalgalanana kadar devam etmektir.

FKÖ'NÜN BARIŞ YAKLAŞIMI

Orta Doğu'da çelişki, Siyonistlerin Filistin halkının ulusal haklarını inkar etmesinden dogmaktadır; dolayısıyla FKÖ kalıcı bir barış ve adil bir çözümün ancak bu haklara saygı gösterilmesiyle kurulabileceğinde ısrar etmektedir.

Filistin'de kalıcı ve adil bir barış kurulabilmesi için FKÖ aşağıdaki önerilerde bulunmuştur:

1. Filistin'de demokratik, laik devlet

Çağdaş Filistin direniş hareketinin doğması ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ortaya çıkmasıyla, Filistin'de uzun sürecek bir barışın laik, demokrat bir devlet kurulmasıyla, Hıristiyan, Yahudi, Müslüman hiç bir ayrım gözetmeden herkese eşit hak ve güvence verilmesiyle olanaklı olabileceği kavramı da doğmuştu. FKÖ'nün parlamenter organı Filistin Ulusal Konseyi tarafından 1970'lerin başlarında program olarak kabul edilen öneri, 1974 Kasımında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda, FKÖ Sekreteri Yaser Arafat Siyonizmin Filistin halkında yarattığı ayrım ve bölünmeleri ortadan kaldıracak adil bir çözüm üstüne konuşurken ifade edilmiştir.

FKÖ önderi şunları söylemiştir: «Biz, geleceğin Filistin'iyle ilgili ortak umutlarımızdan söz ettiğimiz zaman, şimdi Filistin'de yaşayan ve orada bizimle barış içinde ve ayrım gözetmeden yaşamayı seçen bütün Yahudileri de buna dahil ediyoruz... demokratik Filistin'imizde adil bir barış içinde birlikte yaşıyabiliriz.»

«Demokrat» kavramının İsrail tarafından reddedilmesi Siyonist yapının yansımasıdır. Demokratik, laik devlet, Siyonistlerce yaratılan ırkçı, ayrıncı devletin antitezidir.

2. Bağımsız Filistin Devleti

Filistinliler, aynı zamanda, halklarının acil sorunlarını en iyi nasıl kolaylaştırabileceğini de araştırmaktadırlar. Bu gereksinimlere karşılık oluşturan ve yıllardır süren bölünme ve çelişkiye bir

arada ve uyum içinde kabul edilebilecek bir temel sağlayan öneri böylece doğmuştur: birleşik Filistin'de demokratik, laik bir devlet kurulmalıdır. Sonuç olarak, gene 1974'de, Filistin Ulusal Konseyi On Maddelik Programı kabul etmiştir. Siyonist işgalden kurtarılan Filistin toprağının tamamında bağımsız Filistin devletinin kurulması kabul edilmiştir.

Aynı zamanda, Filistin halkının tek meşru temsilcisi olan FKÖ'nün, Filistin'in geleceği ve barış planının ilkelerinin konuşulduğu her toplantıya katılma hakkı vardır. BM Genel Kurulunun da kabul ettiği gibi FKÖ bütün Filistin halkını temsil etmektedir. FKÖ'nün çerçevesi çeşitli siyasal ve ideolojik fraksiyonları, dünyaya dağılmış dernekleri, meslek birliklerini, Siyonistlerin askeri işgali altındaki topraklardakiler de, mülteci olarak yurdunu terketmeye zorlananlar da dahil uyumlu siyasal bir güç olarak içinde barındırır. Hepsi FKÖ içinde ve Filistin Ulusal Konseyinde temsil edilmektedirler.

Bu yaklaşım Eylül 1982'de Fez'deki Arap zirvesinde birleşik Arap barış planının bir parçası olarak kabul edilmiştir. Fez planı İsrail'in, Kudüs'ün Arap bölümü dahil 1967'de işgal ettiği topraklardan çıkmasını, Gazze Şeridi ve Batı Yakasından Siyonist yerleşim yerlerinin boşaltılmasını, bu bölgelerde Kudüs başkenti olmak üzere bağımsız Filistin devletinin kurulmasını öngörmektedir. Fez planı ayrıca BM Güvenlik Konseyine 'bölgedeki bütün ülkeler arasında barışın garanti edilmesi' çağrısında bulunmuştur. Fez Planı, Filistin Ulusal Konseyinin Şubat 1983 Cezayir'deki toplantısında kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler

Batının Filistin halkını ve FKÖ'nü Filistin barışı için engel olarak görmesine karşın, gerçekte FKÖ Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda ifade edilen uluslararası görüşle uyum içindedir.

FKÖ programı Genel Kurulun 1974'de 3236 sayılı kararıyla ve 1980'de ES-7/2 sayılı kararıyla tanımladığı Filistin halkının vazgeçilmez haklarını garanti altına almayı hedeflemektedir. Bu haklar 'kendi kaderini belirleme hakkı, ulusal bağımsızlık ve egemenlik ve Filistinlilerin 'kendi bağımsız egemen devletini kurma hakkı'dır. BM ayrıca sürgünde yaşayan Filistinlilerin yurtlarına ve mallarına dönme haklarını, dönmemeyi seçenlerin tazminat haklarının bulunduğunu kabul etmiştir. Ayrıca BM FKÖ'nün, Filistin halkının tek meşru temsilcisi olduğunu ve Filistin'in geleceğiyle ilgili konferans ve görüşmelere katılma hakkı olduğunu da benimsemiştir.

Filistinlilerin Siyonist askeri işgale direnişleri ve ulusal kurtuluş mücadeleleri de Genel Kurulun Kasım 1970'deki 2649 sayılı kararıyla uyum içindedir ve özellikle Filistin'le Güney Afrika üstünde durulan kararda 'sömürge ve yabancı egemenliğindeki halkların mücadelesinin meşruluğu kendi kaderlerini belirleme haklarıyla tanınmış, ellerindeki her türlü araçla bu hak için mücadeleyi sürdürebilecekleri' benimsenmiştir.

ABD ve Siyonizmin Karşılığı

Siyonistlerin FKÖ ve Birleşmiş Milletler önerilerine karşılığı tahmin edilebildiği gibi düşmanca ve reddedici olmuştur. Siyonistler Filistinlilerin hiç bir ulusal hakkını kabul etmemektedirler ve davranış ve açıklamalarıyla Filistinlilerin bağımsız egemen bir devlet içinde kendi kaderlerini belirlemelerini ilke olarak kabul eden her türlü planı sabote etme isteklerini ortaya koymuşlardır. ABD tarafından tam destek gören Siyonistler Filistin halkının meşru haklarına dayalı her türlü kalıcı çabayı engellemek için Washington'dan yardım görmüşlerdir.

ABD-Siyonist karşılığın iki yönü özellikle baskın çıkmaktadır. Birincisi, bağımsız Filistin devletinin yaratılmasına doğru atılan her adımı engellemek, ikincisi, bir dizi alternatif plan hazırlayarak, FKÖ'nü dışarda tutmak, Filistin halkının bağımsız ve kendi temsilcisi bir sesten yoksun bırakılarak bağımsız bir Filistin devletinin yaratılmasında ve onun yönetiminde söz sahibi olmasını engellemektir.

1970'lerin sonlarında, ABD ve Sovyet sekreterliğinde uluslararası bir konferans toplanıp da Filistin sorununun çözümü için gerçek bir ilerleme sağlanacağı anda, ABD Başkanı Carter, Camp David planını hazırlayıp sunmuştur. Yalnız FKÖ, Filistin topraklarının geleceğiyle ilgili her türlü karardan uzak tutulmuyor, öteki Filistinliler de herhangi anlamlı bir rol sahibi olamıyorlardı. İsrail'e ise bağımsız Filistin devletinin kurulmasına götürebilecek her adımla ilgili olarak veto hakkı verilmişti. Kendi hazırladıkları 'özerklik' planı ise Güney Afrika'da apartheid sisteminin uyguladığı Bantustan örneğinden esinlenmişti.

Camp David antlaşmalarının yararsızlığı ve tehlikeleri Filistinliler tarafından anında açıklandı. Fakat uluslararası toplumun özellikle Batılı ulusların bu antlaşmaların Siyonistlere 1967'de ele geçirdikleri Batı Yakası ve Gazze Şeridi'ndeki işgallerini güçlendirmek için zaman ve fırsat sağlamakta olduğunu anlamaları bir kaç yıl aldı. Antlaşmalarla Siyonist güçler Sina'dan çekildi, Mısır ve İsrail

uzlaştı ve Batı yakasındaki Filistinlilere yapılan baskının artırılması olanağıyla, Lübnan'ın işgaline giden yolun açılması Siyonistlerce sağlanmış oldu.

FKÖ'ne sağlanan kitle desteği ürkütücü boyutlara varınca ABD, Siyonistlere silah sağlıyarak Filistin halkına bir dizi saldırıda bulunmasına destek oldu. Böylece FKÖ'nün siyasal ve askeri gücü kırılacak, Filistin halkı arasında sağladığı destek zayıflatılacaktı. Lübnan işgali FKÖ'nün yok edilmesi için Siyonistlerin giriştiği yalnızca sonuncu ve en kanlı girişim. Fakat, işgal sonrasında FKÖ'ne verilen uluslararası destek daha önce görülmemiş düzeye ulaştı, FKÖ'yle dayanışma bütün Filistin ulusunu sardı.

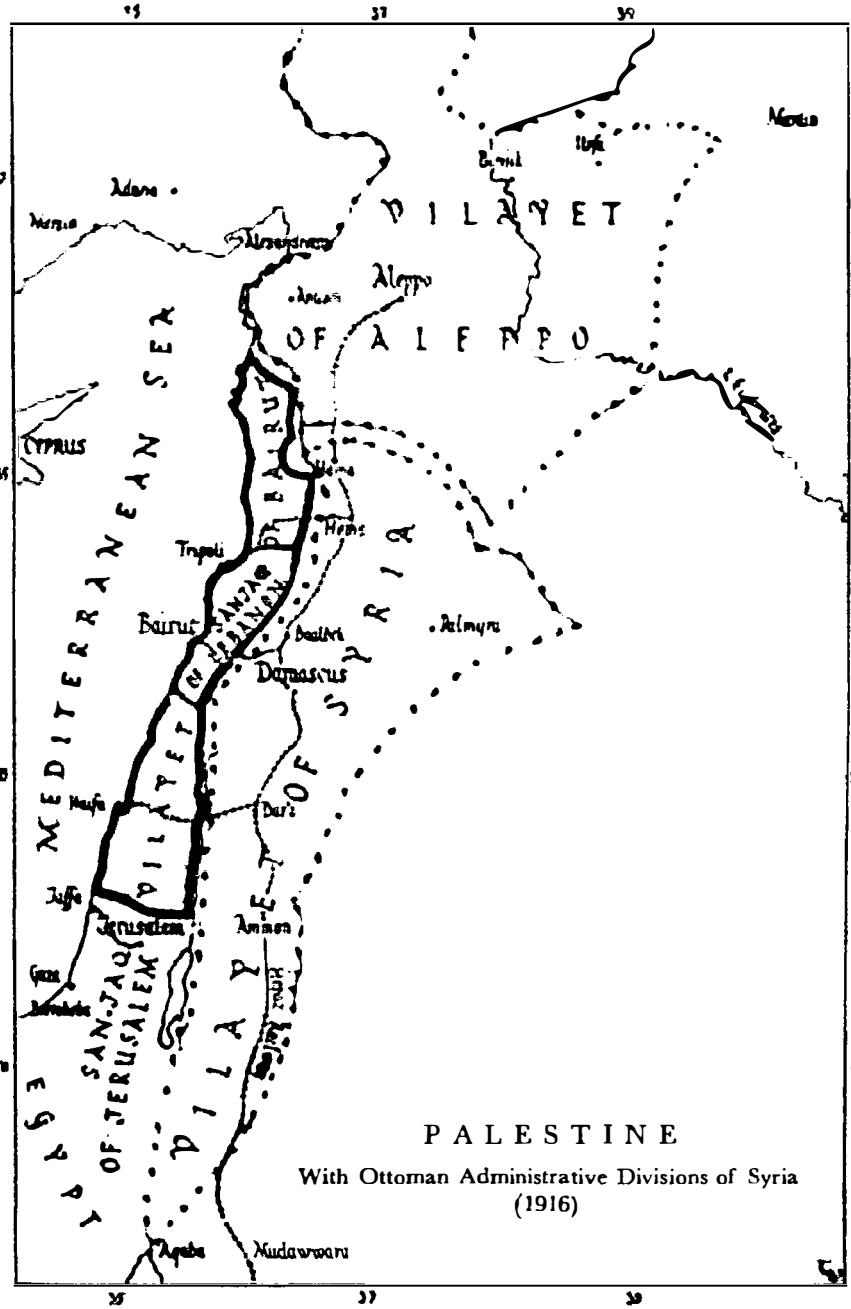
1 Eylül 1982'de Başkan Reagan Filistin devletine ve kendi kaderini belirlemesine doğru herhangi bir ilerlemeyi durdurmak için Amerika'nın son emrini verdi. Washington'un, FKÖ'nün uluslararası düzeyde tanınmasını görmezlikten gelmesinin ve FKÖ'nü süpürüp yok etme girişimlerinin bir örneği daha yaşandı. Ayrıca Filistin mültecilerinin yurtlarına dönme hakları da reddediliyordu. Oysa adil bir barışın temel ilkelerinden biri budur. Yeni plan Batı yakasında ve Gazze Şeridi'nde yaşayan Filistinlilerin Ürdün krallığıyla bağlantı içinde özerkliğini savunuyor. İsrail 1967'de işgal edeceği topraklardan çıkacak ve Batı yakasında Siyonist yerleşme durdurulacak.

Filistin Ulusal Konseyinin Cezayir'deki Şubat 1983 toplantısında Reagan Planının 'tutum ve içeriğiyle Filistin halkının sahip olduğu ulusal haklarla uyuşmadığı, yurtlarına geri dönüş ve kendi kaderlerini belirleme haklarını tanımadığı, bağımsız Filistin devleti kurulmasını reddettiği ve FKÖ'nü Filistin halkının tek meşru temsilcisi olarak tanımadığı' açıklandı.

Daha önemlisi, Siyonist düşüncenin kılavuzu olan İsrail de Reagan Planı'nı, özellikle İsrail'in işgal altındaki Gazze ve Batı Yakasından çekilmesi çağrısını reddetti.

FKÖ, İsrail Genel Kurul kararlarını reddettiğini ve onlara saygısızlığını açıkça ifade etmese de, BM ilkelerini kabul ettiğini sürekli açıklamış ve vurgulamıştır. Fakat uluslararası toplumun belli kesimleri Siyonist rejime işgal altındaki topraklarda ekonomik, maddi ve siyasal destek vermeye devam ettikçe, adil bir barış ciddi engeller karşısında kalmaya devam edecektir.

1. Dünya Savaşı Öncesi'nde Filistin'deki Osmanlı İdaresinin Vilâyet Sınırları

PALESTINE
With Ottoman Administrative Divisions of Syria
(1916)

IV. BÖLÜM

Filistin Kime Aittir?

FİLİSTİN KİME AİTTİR?

Dr. Ekrem MEMİŞ (*)

Bilindiği üzere, Filistin memleketinin kime ait olduğu meselesi, uzun zamandan beri tartışılmakta ve bu hususta çeşitli görüşler ortaya atılmaktadır. Ne var ki, ileri sürülen görüşler, politika çamuruna bulaştırıldığı içindir ki, hangi görüşün doğru, hangisinin yanlış olduğu bir türlü anlaşılamamaktadır.

İşte bu yüzdendir ki, meseleyi, tarafsız bir şekilde, tarihi belgelerin ışığında, yeniden gözler önüne sererek, Filistin memleketinin, aslında kime ait olduğunu tespit etmeye çalışacağız. Bunun içinse, memleket üzerinde hak iddia eden iki kavmin, Yahudilerle Filistinlilerin, tarihi gelişimlerine bir göz atmanın, meseleyi kavrama açısından, yararlı olacağı kanaatindeyiz.

Mısır vesikalarından anlaşıldığı kadarıyla, Filistler, ilk defa olarak, firavun III. Ramses'in (M.Ö. 1198-1167) 8. idare yılında (M.Ö. 1190) tarih sahnesine çıkmışlardı. Zira, adı geçen firavun, M.Ö. 1190 tarihli zafer kitabesinde, deniz kavimleri göçüne[1] iştirak eden kavimlere karşı yapmış olduğu amansız mücadeleden ve kazandığı parlak zaferden bahsetmektedir[2]. Söz konusu kitabe, Medinet-Habu

---

(*) Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Anabilim Dalında öğretim üyesi. **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt: I, Sayı: 1, Ankara 1985.

1. Deniz kavimleri göçü veya diğer adıyla Ege göçleri, M.Ö. 13. yüzyılın sonlarıyla 12. yüzyılın başlarında cereyan eden ve M.Ö. 2. binyılın büyük devletleri olan Hitit, Mitanni ve III. Babil (Kas) devletlerinin yıkılmasına sebep olan büyük bir kavimler göçüdür. Bu göçler hakkında, Mısır ve Ugarit vesikaları bilgi verdiği gibi, M.Ö. 2. binyılın sonlarına ait yerleşme merkezlerinde yapılan arkeolojik kazılar da, yazılı belgelerin vermiş olduğu bilgileri doğrulamaktadır.

2. Mısır firavunu söz konusu vesikada şöyle demektedir: «Hatti (Hitit) ülkelerinden hiçbiri bunların saldırısına dayanamadı. Kode, Karkamış, Arzava ve Alaşya (Kıbrıs) tahrip edildiler Bu insanlar Amurru ülkesinde bir yerde ordugahlarını kurdular. Buranın halkını sanki hiç yokmuş gibi mahvettiler. Bunlar, önlerinde bir ateş perdesi bulundurmak suretiyle Mısır üzerine yürüdüler. Müttefikler arasında Pelest, Turşa, Şerdana, Şekeleş, Zakkari, Danuna ve Vavaşlar vardı. Bu insanlar dünyanın kenarındaki ülkelere bile el uzatı-

mabedinin duvarları üzerine hiyeroglif yazıyla yazılmış olup, anlatılan olaylar resimlerle de gayet güzel bir şekilde tasvir edilmiştir[3].

Duvar resimlerinden anlaşıldığına göre, Ege göçleri denizden ve karadan olmak üzere, iki yoldan yapılmıştı. Karadan gidenlerin iki tekerlekli kağnı arabaları vardı. Kadın ve çocuklar bu arabalara binmişlerdi. Denizden gidenler ise kürekli ve «yelkenli gemilere»[4] binmişlerdi.

III. Ramses'e karşı savaşan deniz kavimleri şunlardı:

1 — Şerdanalar	=	Sardunyalılar	5 — Zakkarlar
2 — Danunalar	=	Adanalılar	6 — Vavaşlar
3 — Pelestler	=	Filistler	
4 — Şekeleşler	=	Sicilyalılar	

Bu kavimlerden Pelestler, konumuzu teşkil eden Filistlerdi. Demek ki, Filistler, ilk defa olarak III. Ramses'in 8. idare senesinde (M.Ö. 1190) tarih sahnesine çıkmışlardı.

Ege göçleri hakkında bilgi veren diğer bir Mısır vesikası da, yine III. Ramses devrine ait olan Büyük Harris Papirüsü'dür[5]. Söz konusu vesikada «Danunalar»dan bahsedilir. Purasati[6] ve Zakkala'nın «küle döndürüldüğü» anlatılır. Fakat ayrıca Şerdana ve Şekeleşlerin sınır boyundaki kalelere yerleştirildiği ve Mısır kralının, adı geçen kavimlerden vergi olarak kumaş ve hububat aldığından söz edilir.

Görülüyor ki, Mısır kralı, M.Ö. 12. yüzyılın başlarında mağlup ettiği ve Mısır'ın sınır kalelerine yerleştirdiği Ege kavimleri üzerinde hissedilir bir hakimiyet kurmuştu. Ne var ki, bu güçlü kral, M.Ö. 1167 yılında ölünce, kendisine hepsi de «Ramses» lakabını taşıyan birçok zayıf karakterli krallar halef olmuştur. İşte bu durumdan en iyi yararlananlar Ege kavimleri olmuş, çok geçmeden Mı-

---

yorlardı. Kalpleri güven doluydu ve kendi kendilerine «planlarımızı başarıyoruz» diyorlardı.» Kitabede daha sonra deniz kavimlerinin nasıl bozguna uğratıldıkları anlatılır.

3. J.H. Breasted, A History of Egypt, London 1948, s. 464-504; James, B. Pritchard, ANET, Princeten 1955, s. 262-263; H. Bossert, Altkreta, Berlin 1937, s. 58; R.O. Faulkner, CAH II/2, chp. XXIII. Cambridge 1975, s. 242-243; R.D. Barnett, CAH II/2, chp. XXVIII, Cambridge 1975, s. 371; William Taylour, The Mycenaeans, London 1972, s. 174; Füruzan Kınal, Eski Anadolu Tarihi, Ankara 1962, s. 227 vd.; A.M. Mansel, Ege ve Yunan Tarihi, Ankara 1971, s. 87-88.

4. R.D. Barnett, CAH/2, chp. XXVIII, Cambridge 1975, s. 373'de yelkenli gemilerin Filist'lere ait olduğunu ileri sürmektedir.

5. R.O. Faulkner, CAH II/L, chp. XXIII, Cambridge 1975, s. 244.

6. Burada geçen Purasatiler, konumuzu teşkil eden Filistler'dir.

sır'a kafa tutmaya ve vergi ödememeye başlamışlardır[7]. Daha sonra ise tamamen bağımsız hale gelmişlerdir.

Bağımsızlıklarını ilan eden deniz kavimlerinden Zakkarlar, Kuzey Filistin'i iskân etmişlerdi. Filistin'in güneyinde ise, Tevrat'ta İsrailoğullarının amansız düşmanı olarak zikredilen Filistler yerleşmişlerdi. Gerçekten Filistler, Filistin memleketinin liman şehirleri olan Gaza, Askalon ve Aşdot ile iç kesimdeki Gat ve Ekron şehirlerini, daha III. Ramses'in egemenliği altında yaşarken, iskân etmişlerdi. Daha sonra bunlara Gezer, Gerar, Lakiş, Yafa ve Ziglag şehirleri de dahil edilmiştir. Adı geçen şehirlerden yalnızca Ziglag şehri, Filistler tarafından kurulmuş olabilir[8]. Öteki şehirler ise daha önceleri de mevcuttu.

Eski ismini Gazze şeklinde bugün bile muhafaza etmekte olan Gaza şehri, önemini hâlâ devam ettirmektedir. Adı geçen şehir, Mısır'a giden çöl yolunun köprü başı ve Elath'dan İç Arabistan'a giden yolun limanı idi[9]. Tevrat'tan Gaza'nın bir köle ticareti merkezi olduğunu öğreniyoruz[10]. Filist panteonunun[11] baştanrısı Dagon'un[12] da kült merkezi olan Gaza şehrinin etrafı bir surla çevrili idi. Şehir surunun dış kısmında ise, muhtemel bir düşman tehlikesini önceden haber vermek için gözetleme kuleleri kurulmuştu[13].

Liman şehirlerinin ikincisi Askalon idi. Tanrıça Aştoret'in[14] kült merkezi olan bu şehrin limanı, modern kullanım için yeterli olmamasına rağmen, Eskiçağın küçük gemileri için yeterli idi[15].

Liman şehirlerinin üçüncüsü ise Askalon'un kuzeyinde yer alan

---

7. Bu durumu bize en iyi anlatan Golenischeff papirüsüdür. Bu papirüste, Wen-Amon isimli Mısırlı bir elçinin, yarı dini, yarı dinlomatik bir görevle Lübnan'a gönderildiğinden ve seyahat esnasında başına bir çok hadiseler geldiğinden söz edilmektedir. Bu hususta bkz. R.A.S. Macalister, The Philistines, London 1914, s. 29-37; H. Gressmann, Altorientalische Texte zum Alten Testament, Berlin 1926, s. 71-76.

8. Çünkü Filistler, Filistin'e gelmeden önce Ziglag şehrinin mevcut olduğuna dair hiçbir iz yoktur. Bu durum, şehrin Filistler tarafından kurulmuş olabileceğine işaret eder.

9. A.T. Olmstead, History of Palestine and Syria, London 1931, s. 266.

10. Amos I, 6.

11. Panteon: Tanrı tasvirlerinin toplu olarak bulunduğu yer.

12. James Hastings, Encylopaedia of Religion and Ethics IX, New York 1917, s. 843.

13. 2. Krallar XVIII, 8.

14. R.A.S. Macalister, The Philistines, s. 94; Herodotos, I, 105; Sicilyalı Diodoros, II, 4.

15. James Hastings, Encyclopaedia of Religion and Ethics IX, New York 1917, s. 842.

Aşdot şehri idi. Bu şehir, Elath vadisinin çıkışını kontrolü altında tutuyordu[16].

Aşdot limanı, bugünkü Minet el-Kalah «Kale Limanı» ile idantifiye edilir[17]. Aşdot şehrinin, diğer Filist kentleri içinde özel bir yeri olmuş olmalıdır. Çünkü, Filistlerin milli geleneklerini en uzun süre muhafaza eden şehr, Aşdot'tur. «Aşdot dili», Nehemya[18] zamanına (M.Ö. 5. yüzyıl) kadar varlığını sürdürmüştür. Ayrıca Gaza şehri gibi, onun da sarayları vardı[19].

İç kesimdeki şehirlere gelince; bunların başında Gat gelir. Gat, Elath vadisinin ağzındaki Tell es Safi tepesi ile idantifiye edilir[20]. Gat'ın beş Filist şehri içinde çok önemli bir yeri vardı. Çünkü, Filist beyleri için, «Bey» anlamına gelen «seren» unvanı kullanıldığı halde, Gat Kralı Akiş'e «melek», yani kral denilmekte idi[21]. Eğer Gat kralı için kullanılan bu unvan, bir rastlantı değilse, en azından onun «primus inter pares», yani «eşitler içerisinde birinci» olduğunu gösterir. Bu ise Gat'ın, Filist şehirlerinin en büyüğü olduguna işaret eder.

En kuzeyde yer alan Filist şehri ise Ekron'du. Ekron, bugünkü Akir Köyü ile idantifiye edilmektedir[22]. Ekron, Tanrı Baal-Zebub'un kült merkezi idi[23].

Yukarıda haklarında bilgi vermeye çalıştığımız bu beş Filist şehrinin yer aldığı Filistin memleketi, jeopolitik bakımdan büyük önem taşıyordu. Çünkü, herşeyden önce adı geçen şehirler, verimli topraklar üzerinde kurulmuştu. Sürekli olarak akan, yani kurumayan pek az dere ve çay olmasına rağmen, bir kimse nereyi kazarsa kazsın rahatça su bulabilirdi.

Üstelik Mısır'dan Damascus (Şam) yoluyla Babil'e giden büyük ticaret yolu, Filistin memleketinden geçiyordu. Gaza çarşısı, Arabistan'la ticaret yapan herkesin doğal randevu yeri idi. Filistlerin hinterlanttaki şehirlere de hakim olmaları, sahil ticaretini ellerinde tutmalarını sağlamıştı.

Görülüyor ki, Filistler, hem sahil şeridini hem de hinterlandı

16. A.T. Olmstead, History of Palestine and Syria. London 1931, s. 267.
17. R.A.S. Macalister, Aynı eser, s. 74.
18. Nehemya, M.Ö. 5. yüzyılda yaşamış bir Yahudi peygamberidir.
19. Amos III, 9.
20. W.F. Albright, Syria, The Philistines and Phœnica. CAH/2, chp. XXXIII, Cambridge 1975, s. 509.
21. R.A.S. Macalister, Aynı eser, s. 87.
22. A.T. Olmstead, Aynı eser, s. 267; W.F. Albright, Aynı eser, s. 509.
23. Felicien Challye, Dinler Tarihi, Çev.: Samih Tiryakioğlu, İstanbul 1972, s. 170.

kontrolleri altında bulunduruyorlardı. Bu ise, başta İbraniler[24] olmak üzere birçok kavmin Filist topraklarına göz dikmesine neden olmuştu. Filistlerin İbranilerle yaptıkları mücadeleden söz etmeden evvel, İbranilerin tarihine bir göz atalım.

İbranilerin (İsrailoğullarının) Tarihi

Bilindiği üzere, Mezopotamya tarihinde M.Ö. 2. binyılın başlarında, ikinci bir Sami göç dalgası görülür[25]. Bu göçler, Amurru göçleri idi. Mezopotamya'daki son Sümer devleti olan III. Ur sülalesine (M.Ö. 2060-1960) son veren Amurrular, M.Ö. 2. binyılın başlarından itibaren bütün Mezopotamya sitelerine yayılmışlar ve küçük küçük şehir devlelteri kurmuşlardı. Bu şehir devletleri, aynı ırka mensup olmalarına rağmen, birbirleriyle kıyasıya mücadele ediyorlardı. Bu nedenle, M.Ö. 1750'lerde Hammurabi zamanına kadar, Amurru kabilelerini bir birlik altında toplamak mümkün olmamıştı. Eski Babil sülalesinin bu güçlü kralı, tahta çıktıktan sonra, Mezopotamya tarihinin akışı değişmiş, milli karakterde Sami bir devlet teşekkül etmişti.

İsrailoğullarımn tarihi, işte bu Babil kralı zamanında başlar. Çünkü, İsrailoğullarının atası olarak bilinen İbrahim, Tevrat'ta[26], Amrafel adı verilen ve bugün Hammurabi ile aynı şahıs olduğu kabul edilen kral zamanında yaşamıştı (Yani Tevrat'taki Amrafel = Eski Babil Kralı Hammurabi). O halde İsrailoğullarının tarihinin M.Ö. 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren başladığını kabul edebiliriz.

Genesis XII 2-3'den öğrenildiğine göre, Tanrı Yahwe, İbrahim'e, neslini çoğaltacağını ve onu büyük bir millet yapacağını, bu nedenle Kenan diyarına gitmesi gerektiğini söyler. Bunun üzerine İbrahim, karısı Sara'yı ve kardeşinin oğlu Lût'u ve Ur'dan geldikten sonra kazanmış olduğu bütün mallarını ve hayvanlarını yanına alarak ikamet ettiği Harran'dan yola çıkar. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Kenan diyarına gelir. O sıralarda memlekette Kenanlılar oturmakta idiler. Bu yüzden İbrahim, memleketin güneyine yerleşir. Fakat çok geçmeden Kenan diyarında büyük bir kıtlık olur. İbrahim, karısı Sara ile beraber kıtlık yıllarında yiyeceksiz kalmamak için, Kenan memleketinden Mısır'a gider. İbrahim, Mısır'da, karısı Sara'yı kız kardeşi olarak tanıtır. Çünkü Sara çok

24. İsrailoğullarına sık sık «İbraniler» de denilmektedir.

25. I. Sami göç dalgası, M.Ö. 3. binyılın ikinci yarısında cereyan eden Akkad göçleridir.

26. Genesis XIV, 1.

güzeldir ve eğer İbrahim, gerçeği söyleyecek olursa başına bir felâket geleceğinden korkmaktadır. Sara, firavunun sarayına alınır. Sara'nın sebebiyle İbrahim'e karşı çok iyi davranıhr. Ona koyunlar, sığırlar, eşekler, develer, köleler ve cariyeler ihsan edilir. Fakat daha sonra Sara'nın, İbrahim'in kız kardeşi olmayıp, karısı olduğu anlaşılır. Bunun üzerine firavun, İbrahim'e karısını geri verir ve Mısır'dan derhal çıkmasını ister[27].

İbrahim, yeniden yollara düşer ve Kenan diyarına gelir. Burada yerleşir[28]. Kendisi de karısı Sara da, artık yaşlanmışlardır. İbrahim'in canı sıkılmaktadır. Çünkü, öldüğü zaman malını ve mülkünü bırakabileceği bir evladı yoktur. Bu yüzden karısı Sara, kendisi çok yaşlı olduğundan ve de çocuk doğuramıyacağından, cariyesi Hacer'i, İbrahim'e odalık verir. İbrahim'in Hacer'den bir oğlu olur. Adını İsmail koyarlar. İbrahim, bu sıralarda 86 yaşındadır[29].

İbrahim, 99 yaşına gelince, Tanrı Yahwe, ona sünnet olmasını ve kendi neslinden gelen bütün erkekleri de sünnet etmesini emreder[30].

İbrahim, 100 yaşındayken, 90 yaşındaki karısı Sara, ona bir erkek çocuk doğurur. Bu tanrının kalbi hüzün dolu Sara'ya bir lütfudur. Çocuğun adını İshak koyarlar[31]. Daha sonra Sara ölür. İbrahim, Ketura adında başka bir kadınla evlenir[32]. İbrahim'in Ketura'dan da 6 oğlu olur. Bunların isimleri Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, Yişbak ve Şuah'dır[33].

Tevrat'a göre[34], İbrahim, 175 yaşındayken ölür. İbrahim'in ölümünden sonra Tanrı Yahwe, onun oğlu İshak'ı mübarek kılar. İshak'ın iki oğlu olur. Bunlar Esav ve Yakup'tur. İshak'ın ölümünden sonra ise tanrı, Yakub'u mübarek kılar.

Tevrat'tan öğrenildiğine göre[35], Tanrı Yahwe, Yakub'un ismini «İSRAİL» şeklinde değiştirmişti[36]. Bundan sonra İsrail adıyla anılacak olan Yakub'un on iki tane oğlu vardı. Bunlar:

---

27. Genesis XII, 12-20.
28. Genesis XIII, 12.
29. Genesis XVI, 16.
30. Genesis XVII, 10.
31. Genesis XXI, 3.
32. Genesis XXV, 1.
33. Genesis XXV, 2.
34. Genesis XXV, 7.
35. Genesis XXXV, 10.
36. Genesis XXXV, 10: «Ve Allah ona dedi: Senin adın Yakup'tur; artık adın Yakup çağrılmayacak, fakat adın İSRAİL olacaktır; ve onun adını İsrail koydu»

1 — Ruben
2 — Şimeon
3 — Levi
4 — Yahuda
5 — İssakar
6 — Zebulun
7 — Yusuf
8 — Benyamin
9 — Dan
10 — Naftali
11 — Gad
12 — Aşer idiler[37].

On iki İsrail kabilesi bunlardan türemiştir ve her kabile, atasının adım taşımaktadır.

Yakup, oğulları ile birlikte Kenan memleketinde oturmakta idi. Yakup, oğullarından en çok Yusuf'u severdi. Bu nedenle öteki kardeşleri ona karşı büyük bir haset duyarlardı. Bir gün sürüleri otlatırken kardeşleri onu bir kuyuya atarak öldürmek isterler. Fakat kuyunun yanından geçmekte olan Medyan'lı tüccarlar, Yusuf'u kurtarırlar. Daha sonra onu Mısır'a götürerek, firavunun muhafız askerleri reisi olan Potifar'a satarlar[38].

Kısa zamanda Yusuf, yeni efendisinin güvenini kazanır. Bu nedenle Potifar, kendisine ait olan herşeyi ona emanet eder. Potifar'ın karısı Züleyha, Yusuf'a aşık olur, ve onunla yatmak ister. Fakat, Yusuf, onun bu isteğine karşı çıkar. Bunun üzerine Züleyha, Yusuf'a iftira ederek onu zindana attırır.

Yusuf, zindanda da herkese kendini sevdirir. Zindan müdürünün güvenini kazanır. Bu nedenle zindan müdürü, bütün mahkumları Yusuf'un idaresine verir.

Bir müdet sonra zindana iki mahkum gelir. Bunlar Mısır kralının baş sakisi ile baş ekmekçisidir. Her ikisi de efendileri Mısır kralına karşı suç işlemişlerdir. Bunlar da Yusuf'un idaresine verilirler. Bir gece baş saki ile baş ekmekçi birer rüya görürler. Sabahleyin kalktıklarında her ikisi de gördükleri rüyadan dolayı kederli idiler. Yusuf, onlara üzüntülerinin sebebini sorar. Onlar da gördükleri rüyalarını Yusuf'a anlatırlar. Baş saki, rüyasını şöyle özetler: «Önümde bir asma ve asmada üç çubuk vardı; ve tomurcuklanır gibi idi, ve çiçekleri çıkıp salkımları olgun üzümler verdiler. Firavunun kâsesi elimde idi. Üzümleri alıp onları firavunun kâsesi içine sıktım. Ve kâseyi firavunun eline verdim». Yusuf, baş sakinin rüyasını şöyle yorumlar. «Üç çubuk üç gündür, artık üç güne kadar firavun senin başını yükseltecek ve yine seni memuriyetine döndürecek ve onun sakisi bulunduğun vakitte olduğu gibi, evvelki usule göre, firavunun kâsesini onun eline vereceksin. Fakat sana iyilik olduğu zaman, beni hatırına getir, rica ederim, bana lutfet ve firavuna söyle, ve beni bu evden çıkar; çünkü gerçekte ben

37. Genesis XXXV, 23-26.
38. Genesis XXXVIII, 36.

İbraniler diyarından çalındım, ve burada dahi zindana konulacak birşey yapmadım»[39].

Baş ekmekçi ise rüyasını şöyle anlatır: «Başımın üstünde üç sepet beyaz ekmek vardı. En üstteki sepette firavunun yiyeceklerinin her çeşidinden, ekmekçi işleri vardı; ve kuşlar başımın üzerindeki sepetten onları yiyorlardı». Yusuf, bu rüyayı da şöyle yorumlar: «Üç sepet üç gündür; artık üç güne kadar firavun senin başını senden kaldıracak ve seni ağaca asacak ve kuşlar senin etini yiyecekler»[40].

Gerçekten rüyalar, Yusuf'un yorumladığı şekilde çıkar. Firavun, baş sakiyi affedip, yeniden eski görevine dönmesini sağlarken, baş ekmekçiyi asar. Baş saki, zindandan kurtulup eski işine dönünce, Yusuf'un kendisine dediklerini unutur.

Bu olay üzerinden iki yıl geçtikten sonra, firavun bir rüya görür. Rüyasında, ırmağın kenarında duruyorken ırmaktan önce yedi tane semiz ve görünüşü güzel, sonra da yedi tane cılız ve görünüşü çirkin inek çıkar. Görünüşü çirkin ve cılız olan inekler, görünüşü güzel ve semiz olanları yerler. Firavun, bu rüyanın etkisinden henüz kurtulamamışken ertesi gece başka bir rüya görür. Bu defa, bir sapta yedi semiz ve iyi başak çıkar, ardından da cılız ve şark rüzgârından yanmış yedi başak çıkar. Cılız başaklar, yedi semiz ve dolgun başağı yutarlar.

Firavun görmüş olduğu rüyaların yorumunu yaptırmak için Mısır'ın bütün sihirbazlarını ve kâhinlerini saraya davet eder. Onlara görmüş olduğu rüyaları anlatır. Fakat hiç kimse bu rüyaları tabir edemez. O anda, baş saki, Yusuf'u hatırlar. Firavuna onun iyi bir rüya tabircisi olduğunu, bu rüyaları da ancak onun yorumlayabileceğini anlatır. Bunun üzerine firavun, Yusuf'u zindandan çıkartır. Ona gördüğü rüyaları anlatır. Yusuf, bu rüyaları şöyle yorumlar: «Yedi iyi inek yedi yıldır. Yedi iyi başak da yedi yıldır. Ve onlardan sonra çıkan yedi cılız ve çirkin inek ve şark yelinden yanmış boş yedi başak da yedi yıldır. İşte bütün Mısır diyarında önce yedi yıl bolluk olacak, ardından da yedi yıl kıtlık olacaktır. Kıtlık yıllarında, bolluk yıllarında toplanan zahire ile idare edilecektir»[41].

Firavun, Yusuf'un tabirini çok beğenir. Onun hikmet sahibi bir kişi olduğunu anlar. Mührünü parmağından çıkarır ve onun parmağına takar. Ona ince keten elbise giydirip, boynuna altın bir zincir takar. Bütün Mısırlıları onun önünde diz çöktürür. Daha sonra

39. Genesis XL, 9-15.
40. Genesis XL, 16-19.
41. Genesis XLI, 26-32.

ona Zafenat-paneah adını koyar[42]. Artık Yusuf, Mısır firavununun veziri olmuştur. Yusuf, gelecek yıllarda meydana gelecek olan kıtlık dönemi için gerekli tedbirleri almış ve bütün ambarları buğdayla doldurmuştu. Kıtlık yılları başladığı zaman Yusuf, Mısırlılara bugday dağıtmaya başlar. Ne var ki, kıtlık yalnız Mısır'da değil, her taraftadır[43]. Yakub'un oturduğu Kenan memleketinde de kıtlık vardır. Bu nedenle Yakup, oğullarını buğday satın almaları için Mısır'a gönderir. Yusuf, buğday almaya gelen kardeşlerini tanır. Onlar da Yusuf'u tanırlar. Yaptıkları kötülükten dolayı pişman olduklarını söylerler. Yusuf da onları affeder. Yusuf, babasının ve kardeşlerinin Kenan diyarından ayrılarak Mısır'a yerleşmelerini sağlar. Onları Mısır'da Goşen vilayetine yerleştirir. Böylece İsrail kavmi, Mısır diyarında hızla çoğalmaya başlar. Bir müddet sonra Musa, tanrısı Yahwe tarafından kavmini Mısır'dan çıkarmakla görevlendirilir[44].

İsrail Kavminin Mısır'dan Çıkışı = Exodus

Musa'nın kavmini ne zaman ve hangi firavun zamanında Mısır'dan çıkardığı meselesi, uzun zamandan beri tartışılmakta idi. H.R. Hall[45], İbranilerin Mısır'a girişinin, Hiksos göçü ile karşılaştığını belirtir. Bu müstevlilerin yayılışı ile onların çıkışı ve buna göre de İsrailliler tarafından sözde Filistin'in işgali, Amarna çağında (M.Ö. 1400-1350) olmuş imiş. Hall'in bu görüşü, kronolojik esaslara uygunluk göstermez. Zira, Amarna çağında Mısır'ın başında XVIII. sülalenin güçlü kralları vardı[46]. Böyle bir dönemde, İsrail kavminin Mısır'dan çıkması imkânsız gibi görünüyor. Adolp Lods[47] ve O. Eissfeldt[48] ise, Exodus'un, Merneptah zamanında (M.Ö. 1236-1225) vuku bulmuş olduğu görüşündedirler. David Daiches[49] ise bu olayın, II. Ramses zamanında ve muhtemelen M.Ö. 1280-1250 tarihleri arasında vuku bulmuş olması gerektiğini kabul eder.

Bizce, yukarıdaki görüşlerin hiçbirisi doğru değildir. Zira, Tevrat'ta[50], İsrailoğullarının Pitom ve Raamses şehirlerinin inşaasında

42. Genesis XLI, 45.
43. Mezopotamya'da III. Ur sülalesinin son kralı İbi-Sin zamanında da (M.Ö. 1975-1960) böyle bir kıtlık olmuştur.
44. Exodus III, 8.
45. H.R. Hall, The Ancient History of the Near East, London 1927, s. 407.
46. III. ve IV. Amenofisler.
47. Adolp Lods, Israel, Des Origines au Milleu du VIII. siècle, Paris 1949, s. 209.
48. O. Eisfeldt, CAH II/2, chp. XXVI, Cambridge 1975, s. 322.
49. David Daiches, Moses, New York 1975, s. 27.
50. Exodus I, 11.

çalıştırıldıkları belirtilmektedir. İsrailoğullarını, adı geçen şehirlerin inşaasında çalıştıran Mısır firavunu, II. Ramses olmalıdır. Çünkü, şehirlerden birisi (Raamses şehri), onun adını taşımaktadır. Hemen belirtmeliyiz ki, Raamses şehrinin, III. Ramses tarafından inşaa ettiirlmesine imkân yoktur. Çünkü, III. Ramses'i mütemadiyen deniz kavimleri ile mücadele halinde görüyoruz. Böylesine karışık bir dönemde adı geçen firavun, imar faaliyetlerine elbetteki zaman ayıramazdı. Halbuki II. Ramses'in, Hitit Kralı III. Hattuşili ile Kadeş Barış Antlaşması'nı yaptıktan sonra, bu tür inşaat faaliyetleri için bol bol zamanı olmuş olmalıdır.

İşte bu firavun (II. Ramses), İsrail kavminin hızla çoğalmakta olmasını Mısır'ın geleceği açısından tehlikeli görmüş olmalı ki, İbrani kadınlarından doğacak bütün erkek çocukların öldürülmesini emreder[51]. Fakat İsrail kavminin Levi kabilesinden bir kadın, bir erkek çocuk dünyaya getirir ve çocuğun öldürülmesini önlemek için, bir sepetin içine koyarak Nil nehrine bırakır. Firavunun kızı, çocuğu nehirden alır ve ona Musa adını verir[52].

Firavunun sarayında büyüyen Musa, kavminden bir kölenin, bir Mısırlı tarafından dövüldüğünü görünce, yüreği dayanmaz ve bir yumrukta Mısırlıyı öldürür. Cesedini kuma gömer. Ne var ki, cinayet olayı ortaya çıkar. Musa, firavundan korkar ve Medyan'a kaçar. Orada Medyan kâhininin kızı ile evlenir[53].

Musa, bir yumrukta bir adamı öldürdüğüne göre, bu sıralarda hiç değilse 20 yaşlarında güçlü bir delikanlı olmalıydı.

Musa, Medyan'a kaçtıktan az sonra II. Ramses ölür[54]. Biz, II. Ramses'in ölümünü M.Ö. 1236'ya tarihliyoruz[55]. II. Ramses'ten sonra Mısır tahtına Merneptah çıkar. Musa'nın, kavmini Mısır'dan çıkarmak için görevlendirildiği zaman, 80 yaşında olduğu belirtilmektedir[56]. Bu durumda, Musa'nın Mısırlıyı öldürmesi olayı üzerinden aşağı yukarı 60 sene geçmiş olmalıdır. O halde, II. Ramses'in ölüm tarihi olan M.Ö. 1236'dan 60'ı çıkarırsak, (1236 — 60) = M.Ö. 1176 yıllarına geliriz ki, bu sıralarda Mısır tahtında III. Ramses (M.Ö. 1198-1167) oturmakta idi. Demek ki, Exodus'un firavunu III. Ramses olmalıdır.

Musa'nın liderliğinde Mısır'dan çıkan İsrail kavminin sayısını, yine Tevrat'tan öğreniyoruz[57]. Buna göre:

51. Exodus I, 16.
52. Tevrat'ta, Musa'nın «sudan çıkarılan» anlamına geldiği belirtilmektedir.
53. Exodus II, 21.
54. Exodus II, 23.
55. R.O. Faulkner, CAH II/2, chp. XXIII, Cambridge 1975, s. 232.
56. Exodus VII, 7.

1 —	Ruben kabilesinden sayılanlar	46.500 kişi
2 —	Şimeon kabilesinden sayılanlar	59.300 kişi
3 —	Gad kabilesinden sayılanlar	45.650 kişi
4 —	Yahuda kabilesinden sayılanlar	74.600 kişi
5 —	İssakar kabilesinden sayılanlar	54.400 kişi
6 —	Zebulun kabilesinden sayılanlar	57.400 kişi
7 —	Efraim kabilesinden sayılanlar	40.500 kişi
8 —	Manasse kabilesinden sayılanlar	32.200 kişi
9 —	Benyamin kabilesinden sayılanlar	35.400 kişi
10 —	Dan kabilesinden sayılanlar	62.700 kişi
11 —	Aşer kabilesinden sayılanlar	41.500 kişi
12 —	Naftali kabilesinden sayılanlar	53.400 kişi idiler
	+	
Bütün sayılanlar		603.550 kişi idiler.

Tevrat'ta, İsrailoğullarının, Filistin memleketine gelinceye kadar konakladıkları yerlerin isimleri de verilmektedir[58]. Buna göre, İsrailoğulları aşağıdaki yerlerde konaklamışlardır:

Tevrat'ta[59], İsrailoğullarının Mısır'dan çıktıktan 40 sene sonra Kenan diyarı hudutlarına geldikleri belirtilmektedir[60]. Öyleyse Mu-

1 — Raamses (Çıktıkları yer)
2 — Sukkot
3 — Etam
4 — Pi-hahirota
5 — Migdol
6 — Mara
7 — Elim
8 — Kızıldeniz yanı
9 — Sin Çölü
10 — Dofka
11 — Aluş
12 — Refidim
13 — Sina Çölü
14 — Kibrot-hattava
15 — Hatserot
16 — Ritma
17 — Rimmon-parets
18 — Limna
19 — Rissa
20 — Kehelata
21 — Şefer Dağı
22 — Harada
23 — Makhelot
24 — Tahet
25 — Terah
26 — Mitka
27 — Haşmona
28 — Moserot
29 — Bene-Yaakan
30 — Hor-haggidgat
31 — Yotbata
32 — Etsyon-geber
33 — Tsin Çölü (Kadeş)
34 — Edom diyarının kenarındaki Hor dağı
35 — Tsalmona
36 — Punon
37 — Obat
38 — Moab sınırındaki Iye-abarim
40 — Almon-diblataim
41 — Nebo karşısındaki Abarim dağları
42 — Moab ovaları

57. Sayılar I, 21-43.
58. Sayılar XXIII, 3 - 49.
59. Exodus XVI, 35.
60. Exodus XVI, 35'de şöyle denilmektedir: «Ve İsrailoğulları, ahalisi olan bir diyara gelinceye kadar, kırk sene man yediler. Kenan diyarı hudutlarına gelinceye kadar man yediler».

sa, kavmini (M.Ö. 1176 — 40) = M.Ö. 1136 yıllarında Filistin'e getirmiş olmalıydı. Zaten bundan sonra da Musa ölür ve kavminin başına Joshua geçer[61].

Bu sıralarda Filistin sahilindeki şehirlerde Filistler oturmakta idiler. Bu nedenle, İsrailoğulları, ancak iç kesimdeki verimsiz topraklara yerleşebilmişlerdir. Üstelik arkalarındaki geniş topraklarda da Edomit, Moabit, Ammonit ve Amelikalar gibi Batı Sami kavimler oturmakta idiler. Bundan sonra ise sahildeki verimli topraklar ve liman şehirleri için, Filistlerle İsrailoğulları arasında amansız bir mücadele başlayacaktır.

Bütün bunlardan şu sonuçları çıkarıyoruz:

1 — Musa, II. Ramses zamanında dünyaya gelmiş ve III. Ramses zamanında da kavmini Mısır'dan çıkarmıştır.
2 — Musa, II. Ramses, Merneptah ve III. Ramses'le çağdaş yaşamıştır.
3 — Exodus'un firavunu III. Ramses'tir.

Biz şimdi yeniden konumuz olan Filistlere dönelim. «Golenischeff Papirüsü»nde geçen Zakkala kavmi, Tevrat'ta ismen zikredilmez. İbranilerin tarihinde daha çok göze çarpan, Güney Filistler idi. Bu nedenle, söz konusu isim, ayrım gözetmeksizin, nefret edilen düşmanın bütün kavmî grupları için kullanılmıştır. Tevrat'ta, Filistlerin, Güney Filistin sahilinde ilk kez ortaya çıkmalarından söz edilmez. Fakat bu konuda indirekt delillere rastlamak mümkündür. Örneğin, Hakimler Kitabı'nın sonuna doğru, Dan kabilesinden bir grubun[62], başka bir yerde vatan aramaya zorlandıklarını ve onların, verimli, sulak, fakat sıcak ve sıtma hastalığının çok görüldüğü iç kesimdeki Laiş'i seçtiklerini görürüz[63]. Halbuki Dan kabilesi, Laiş'e gelmeden önce deniz sahilinde oturmaktaydı. O halde Danlar, deniz sahilindeki sıhhatli ve zengin memleketlerini niçin terketmişlerdi? Macalister[64], Dan'ların göç etmelerinin nedenini Filist iskânı ile izah etmektedir. Yine ayrıca Mısır'dan çıkan İsrail kavminin, sahilden giden kervan yolundan uzaklaşarak, daha uzun ve yoru-

61. Joshua I, 2.

62. Burada sözü edilen Dan'lar, şüphesiz Yakub'un on iki oğlundan biri olan Dan'ın soyundan gelenlere mensup bir gruptu. Ancak, görünüşe göre, bunlar, Yusuf zamanında Mısır'a gitmemişlerdi veya bir kısmı gitmiş, bir kısmı kalmıştı. Asıl kavim (İsrail kavmi) henüz Mısır'da olduğu ve de Dan kabilesine mensup bu grup, sayı bakımından az oldukları için, Filistin'e yeni göç eden Filistlere karşı koyamamış ve oturdukları sahil kesiminden ayrılarak iç kesimlere yerleşmek zorunda kalmışlardı.

63. Hakimler XVIII 29: «Dan kabilesi, şehrin adını Dan koydu; fakat şehrin adı başlangıçta Laiş idi».

64. R.A.S. Macalister, The Philistines, London 1914, s. 38.

cu olan çöl yolunu tercih ettiği görülür[65]. Bunun tek nedeni, sahilde oturan Filistlerin herhangi bir saldırısına uğramamaktı. Kırk yıl süren yorucu bir yolculuktan sonra, İsrailoğulları, vaadedilen memleketin (Filistin) sınırına ulaşırlar. Musa ölmüş, liderlik Joshua'ya geçmişti. İsrailoğullarım vaadedilen memlekete götürme vazifesini Joshua yüklenmişti[66].

Tevrat'ta[67], Filistlerin bölgesi, İbrani göçünün lideri tarafından fethedilemeyen yerler arasında sayılır[68]. İsrail kavmi, sahildeki beş önemli şehre[69] yerleşmiş olan Filistlere saldırmaya cesaret edememişti. Çünkü, onların demir silahları ve harp arabaları vardı[70]. Filist sitelerinde yapılan arkeolojik kazılar neticesinde ortaya çıkarılan demir hançer ve kılıçlar da, bu hususu doğrular[71]. Bu nedenle İsrailoğulları, Filist egemenliğini kabul etmek zorunda kaldılar[72]. Bununla beraber, her fırsatta, Filistlere karşı ayaklanmaktan ve onlarla mücadele etmekten geri kalmadılar.

İsrail kavmi, takriben bir buçuk asır kadar Filist egemenliği altında yaşadıktan sonra nihayet Davut zamanında (M.Ö. 1000) Filist boyunduruğundan kurtulmayı başarmıştır. Fakat, Süleyman zamanında (M.Ö. 975-935) İsrail kavmi, yeniden zayıflamaya başlamış ve onun ölümünden sonra ise devlet, Yuda ve İsrail krallıkları olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Ne var ki, Filistler, Davut zamanında yedikleri darbenin etkisinden kurtulamamış olmalılar ki, İsrail kavminin, bu güçsüz anından yararlanamamışlardır.

Filistlerin, daha sonra sırasıyla Mısır, Yuda ve Asur krallarının hegemonyası altında yaşadıkları, bazan bu devletlere düzenli olarak vergi ödedikleri, bazan da isyan ettikleri görülür.

Filist şehirleri hakkında bilgi veren son kaynak, Yeni Babil devletinin ikinci kralı II. Nabukadnezar'a (M.Ö. 605-562) ait olup, halen İstanbul'da bulunan 7834 numaralı prizmadır. Söz konusu vesikada: «Tyre kralını, Gaza kralını, Sidon kralını, Yuda kralını ve

65. Exodus XIII, 17.

66. Joshua I, 2-4.

67. Joshua XIII, 2.

68. Joshua XIII, 2'de şöyle denilmektedir: «Kalan boş yerler şudur: Bütün Filist'ler havalisi ve bütün Geşur».

69. Beş Filist şehri Gaza, Aşdot, Gat, Askalon ve Ekron'dur.

70. Hakimler I, 19: «Ve Rab Yahuda ile beraberdi; ve dağlık ahalisini kovdu; çünkü derede oturanları kovamadı; çünkü demir silahları vardı».

71. Tell Fara kazılarında, 542 nolu mezarda demirden bir hançer bulunmuştur (Bkz. W.F. Petric, Beth-Peleth (Fara) I, London 1930, s. 7; 562 nolu mezarda ise demirden büyük bir bıçak bulunmuştur (Bkz. Petrie, Aynı eser, s. 8).

72. H.R. Hall, The Ancient History of the Near East, London 1927, s. 415.

Aşdot kralını.....» denilmektedir[73]. Burada kralların isimleri zikredilmemiştir. Bu vesikadan anlaşıldığına göre, Babil kralı, idaresinin 19. yılında (M.Ö. 586) Yahudileri Babil'e sürgün ettiği zaman[74], Filistleri de aynı akıbete uğratmış olabilir.

Babil esareti, M.Ö. 539'a kadar devam etmişti. M.Ö. 539 yılında Pers Kralı Kyros, Babil'i zaptederek Yeni Babil devletine son vermiş ve II. Nabukadnezar'ın Jerusalem'den (Kudüs) Babil'e sürdüğü Yahudileri serbest bırakmıştı. Onların memleketlerine dönmelerine müsaade eden Kyros, Kudüs'teki eski mabetlerini yeniden kurmaları için, onlara maddi ve manevi yardımda bulunmuştu. Bundan dolayı Yahudiler, Tevrat'ta, Kyros'u Yahudi tanrısı Yahwe'nin elçisi olarak selamlıyorlar ve onu göklere çıkarırcasına methediyorlardı[75].

Yahudiler, hürriyetlerine kavuşturulduğu zaman, şayet Filistler de Babil'de sürgün hayatı yaşıyor idi iseler, onların da aynı muameleye tabii tutulup tutulmadıklarını bilmiyoruz. Bununla beraber, Filistlerin tradisyonu hâlâ yaşamaktadır ve memleket var olduğu müddetçe de yaşamaya devam edecektir.

Netice olarak şunu söyleyebiliriz ki; Filistin memleketi, adından da anlaşılacağı üzere, Filistlere aittir. Üstelik onlar, bu topraklara, İsrailoğullarından önce yerleşmişlerdir. Çünkü, yukarıda da temas ettiğimiz üzere, Filistler, Filistin'e M.Ö. 1190 tarihinde, Mısır firavunu III. Ramses'e mağlup olduktan sonra, adı geçen firavunun vassali olmak ve ona vergi ödemek şartıyla yerleşmişler ve daha sonra da memleketin gerçek sahibi olmuşlardır. İsrail kavmi ise, Musa'nın önderliğinde Filistin memleketi sınırlarına ancak M.Ö. 1136 yıllarında ulaşabilmiştir. Bu da gösteriyor ki, İsrailoğulları, Filistin'e, Filist iskânından aşağı yukarı yarım asır sonra gelmişlerdir. Bundan başka şu hususu da belirtmek gerekir ki, şayet İsrailoğulları, Filistin'e Filistlerden önce gelmiş olsalardı, hiç şüphesiz, iç kesimlere değil, toprakları daha verimli olan ve deniz ticareti açısından büyük önem taşıyan sahil şeridine yerleşirlerdi.

Bütün bunlar gösteriyor ki, Filistin memleketi, her ne kadar bu topraklar üzerinde bugün İsrail devleti mevcut ise de, Filistlere aittir.

---

73. James, B. Pritchard, Ancient Near Eastern Texts relating to the Old Testament, Princeten 1955, s. 308.

74. 2. Krallar XXIV, 10-16.

75. 2. Tarihler XXXVI, 22-23.

Filistin Sorununun Genel Kaynaklarıyla İlgili
TARİH ÖZETİ

1948'de Filistin'de bir 'Yahudi Devleti' kurulması hayret verici bir gelişimdi. 1897'de İsviçre Basel'de kendilerinden başka pek kimseyi temsil etmeyen bir kaç Yahudinin katıldığı Siyonist kongresinden elli yıl sonra Siyonist düşünce Yahudi dünyasında çoğunluğu kendine çekmiş, özellikle İngiltere, Amerika ve Birleşmiş Milletler'in Filistin'de desteğini sağlamıştı.

O yılların Siyonist çabaları yirminci yüzyılın ilk yarısının tarihsel dramıyla koşutluk taşır; ulusçuluk coşkuyla kaynamakta, Osmanlı, Avusturya-Macaristan ve Alman imparatorluklarının sonu gelmekte, Rusya'da komünist dikta kurulmakta ve Avrupa'nın yarısına yayılmakta, Hitler ve Mussolini iktidara gelirken ABD dış dünyaya müdahaleye başlamakta, İngiltere ve Fransa gerilerken Cemiyeti Akvam'ın yerine Birleşmiş Milletler kurulmaktadır. Siyonist dalga bunların herbiriyle ve zamanın içten içe gelişen olaylarıyla yakından ilgilidir.

'Zion' sözcüğü coğrafi yer belirleme amacındaysa da, 'gelenekçilerin, çağdaşların ve Siyonistlerin mitlerinde ütopyacı bir kavram' olarak işlevi vardı. Baskı veya asimilasyona uğrayan dünyanın her yanına dağılmış Yahudiler için gerçek durumun reddini, tam aksini ifade ediyordu. Siyonizme göre, ulusçu amaçlardan herhangi biri, ülke, dil veya egemenlik öncelikli değer kazanabilirdi. Her biri Siyonist mit ve düşünce içinde köklenen 'Yahudi sorunu'nun çözümüne yardımcı olabilecek mantıklı araçlardı. 19. yüzyılın sonunda güçlenen Siyonist siyasetçiler Filistin'e yerleşme haklarını ve ekonomik kapasitesine göre toprağından yararlanmayı öngörmeye başlamışlardı.

Filistin'deki sofu Yahudi cemaati, 19. yüzyılın sonunda kendi ortodoksluklarından çok daha güçlü bir kuvvet tarafından yönlendirilmeye başladılar.

Siyonist propaganda iletişimdeki devrimden, özellikle demiryolu, buharlı gemi ve telgraftan çok büyük yararlar gördü. İlk Siyo-

nistlerin açıklamalarında bu araçların davaları için kullanılmaları sık sık yer alır. Demiryolu tarifeleri artık yalnız birbirinden uzakta yaşayan insanların düzenli buluşmalarını değil, büyük sayılarla göçlerin de eskisinden çok daha az riskle gerçekleşebileceğini ortaya koyuyordu.

Turizm yayılmaya başlamıştı ve Filistin'deki etkisi daha 19. yüzyılın sonunda görülmeye başlanmıştı. Hıristiyan hacılık ve İngiliz misyonluğu Filistin'e her yıl giden insan sayısını artırıyordu (*). Binlerce Rus, Yunanlı, Ermeni, Kıpti ve Makedonyalı hacı Noel ve Paskalya arasında Kutsal Toprakları ziyaret ediyordu. Rus imparatorluk hükümeti Odesa'dan Yafa'ya hacı taşıyan buharlı gemilere yardımcı oluyor, bir çok Filistin kasabasında ve kutsal yerde misafirhaneler inşa ediyordu.

1882'de Türk hükümeti Kudüs sokaklarını tamire, kanalizasyon sistemini geliştirmeye başladı, kapalı çarşısı ve dükkanlarıyla 'Büyük Yeni Otel' dahil, inşaat faaliyeti atılım içindeydi. 1890'lara doğru Kudüs'ten Yafa'ya, Hebron'dan Eriha'ya yol yapımını planlamış olan Yunanlı bir mühendis Türk hükümeti tarafından Kudüs'le Yafa Limanı arasında demiryolu inşa etmek üzere istihdam edilmişti. Yol 1892'de tamamlandı. Eriha'da bile Amerikalı turistlerin daha 1895'de oteller arasında, Ürdün ve Bellevue, seçim yapma şansları vardı.

Aynı sıralarda Hayfa yakınlarında bir Alman kolonisi oluşmuş, 1896'da Kedron vadisinde İsveçli çiftçiler çiftçiliğe başlamışlardı. Patates ve okaliptüs, Amerikan kolonisinden Bay H.G. Spafford tarafından 1883'de Kudüs'te yetiştirilmeye başlandı.

Ulusçu hareketlerde hep olduğu gibi, Siyonizm bir mitle kendisini doğruluyordu. Yahudiliğin çağdaş müminleri buna göre İbrani kabilelerin torunlarıydılar ve Mısır'dan **çıkışta Musa'yı izleyen** 'çok kalabalık' melezler Kutsal Kitapta sözü edilen çağlarda Kenan ilini fethetmişlerdi (**). Oysa yazarları çoğunlukla Yahudi olan UNESCO'nun **Irk Nedir?** adlı çalışması da Kutsal Kitapta sözü edilen Yahudilerin torunları olan Yahudi ırkından söz edilemiyeceğini ortaya koyuyor.

(*) 1870'de İngiliz ve Amerikalı misyonerler arasında çıkan bir anlaşmazlıktan sonra Suriye'nin Amerikan, Filistin'in İngiliz etkinlik alanı olmalarında anlaşılmıştı. Böylece Amerikan Üniversitesi de Beyrut'ta kuruldu.

(**) Musa'nın Midianit ve Ethiopyalı karıları vardı. Kutsal Kitap'ta anılan Yahudilerin antropolojik çeşitliliği Dr. Hillel Nathan'ın Ibrani Üniversitesi Hadassah Tıp Okulu'nun Anatomi Bölümünde iskelet kalıntıları üstüne yaptığı araştırmalarla ortaya konulmuştur.

Yahudiler, dindaşlarını etnik olarak sınıflandırmak için üç ana gruptan sözederler. İlk grup, **Aşkenazim**, orta ve Doğu Avrupa, Rusya, ABD ve yüzyılın ilk yıllarında Filistin'e göç edenleri, Doğu Yahudilerini kapsar. Ana dilleri İbrani nitelikler kazanmış Almanca olan Yiddiş dilidir. İkinci grup, **Sefardim**, 15. yüzyılda İspanya ve Portekiz'den çıkartılmış ve Akdeniz çevresine, İtalya, Yunanistan, Yakın Doğu, Kuzey Afrika'ya, küçük bir azınlık olarak da İngiltere ve Amerika'ya yerleşmiş olan Fas Yahudilerinin torunlarıdır. Üçüncü grup, **Orta Doğulu** Yahudiler, yüzyıllardır Yakın Doğu ve Küçük Asya'da yaşamaktadırlar.

Üç ana grup yanında küçük gruplar da vardır: Yemen Yahudileri Güney Arabistan'dadır, Buhara Yahudileri, Güney Hindistan'ın Malabar sahilinde 'kahverengi' Koçin Yahudileri, Ethiopya'nın Falaşa'ları vardır. Bütün bu gruplar, Yahudi dininden olanlarla çevrelerindeki din değiştirenler ve Yahudi olmayanlarla evlilikler sonucu ırk olarak farklı renkler taşırlar, Kutsal Kitaptaki İsrailliler gibi, din hocaları bu tür evliliklere karşı çıksalar da, bunlar her zaman olmuştur. İsrailliler de Filistin'deki komşularıyla, Hititler, Edomitler, Kenitler, Moabitler, Ammonitler, Filistinliler ve yerli Kenanilerle bu tür ilişkiler içinde olmuşlardır (*).

Yahudi Milliyetçiliğinin Yükselişi

Doğu Yahudileri Siyonizmin örgütleyicileri, savunucuları, öncüleri ve savaşçıları oldular. Sonunda gerçekleşince 'Yahudi devleti'nin yöneticileri de onlar oldular. İlk başkan ve geçici meclisin üyeleri köken olarak Rusya'dan, bir bölümü de Polonya, Litvanya ve Almanya'dan gelmektedir. Aşkenazim dayanışması güçlüydü ve Orta Avrupa'dan doğuya doğru oran olarak artmaktaydı. Siyonistlere göre, 'Yahudi olmayanlara karşı savaşta sıradan Doğu Avrupalı Yahudiler geleneksel itaatla devletlerine karşı sadıktılar, bu gerçek bir bağlılıktan değildi. Çoğunluğun bin yıldır uyruğu olarak

(*) İbrani halkların (Edomitler, Kenitler, Moabitler ve Ammonitler) gelmesinden iki bin yıl önceye kadar kullanımda olan Kenani dili bugün İbranice olarak bilinmektedir. Çünkü Kenanice yazılan metinler İsrail ve Yahuda'nın İbrani halkları tarafından saklanmıştır. İbraniler İ.Ö. ikinci ve son binde verimli hilale göç eden göçebe ve yarı göçebe işgalci dalganın bir parçasıydılar. Göç dalgasıyla İbraniler güney batıya, Kaldeliler güney doğuya, Aramiler merkeze yöneldiler. Aramiler bölgeye en çabuk yayılanlar oldular ve herhalde nüfusları en kalabalık olanlar da onlardı. Aramice herhalde İbranilerin orijinal diliydi. İsrail geleneklerine göre, İbrani kralları Arami kral sülalesinden gelmeydi ve Arami kadınlarla evlenirlerdi. Deutroronomy'de XXVI: 5 bölümünde Yakup'un atalarının Arami olduğuna dair anılar görülmektedir.

yaşadığı kendisinden korkan ve nefret eden Rus hıristiyan ortodoksluğu çerçevesi içinde anlaşılmalıydı. Her bölgenin gene de kendi mesih ve kıyamet umutları, özel inançlarıyla bütünleşmiş beklentileri vardı.

Daha 1096'da, Karadeniz'in kuzeyinde elde edip birlik kurdukları topraklar güneyden tehdit edilmeye ve III. Vladimir yönetiminde artan Rus etkisine girmeye başladığında Yahudileri Kudüs'te toplamaya yönelik başarısız bir mesih hareketi olmuştu (*).

Orta çağ Yahudi yaşamının gelişimi orta çağ hıristiyanlık yaşamının değişiminden çok daha yavaş olmuştur. Doğudaki ve Rus Avrupa'sındaki topluluklarda bu tür yaşam biçimi 19. yüzyıla kadar sürmüştür. Orta ve Batı Avrupa'da ise 17. yüzyılın yarısından itibaren 'Yahudi yaşamı yeni ekonomik ve manevi güçlerle değişmeye başlamış, kendi köklerinden uzaklaşmşıtır'. Bu değişim 17. yüzyılın ikinci yarısında Sabbatai Sevi ve 18. yüzyılda Jacop Frank tarafından başlatılan Filistin'e yönelik mesihçi hareketleri tehlikeye atmıştır. Gene de Frank hareketi Polonya ve Güney Rusya'da canlı ve yarı mistik Hassidik harekete yol açmıştır ve başarısı hâlâ sürmesinden bellidir.

19. yüzyılın ortasında Doğu Avrupa'da köylülerin kurtuluşu ve anayasa reformu havası esmeye başlamıştı. 1861'de Rusya'da serflik kaldırıldı. Reformlarla Yahudilerin halen sürdürülen son yasakları da gevşetildi. Kurtuluşla birlikte asimilasyon eğilimi doğdu, iktidarın kışkırttığı 'anti-semitizm' tepki olarak canlandı (**). Antisemitizm Yahudilerin asimilasyona karşı çıkma ve savunma için bir araya gelme düşüncelerini kuvvetlendirdi, sonuçta bu da antisemitik eğilimleri artırdı.

Kendini kurtarmak dahil, kurtuluşun batıdan doğuya Avrupa'da yayılması ters yönde gittikçe güçlenen Yahudi göçü yarattı. 1750'de İngiltere'de yalnızca 8.000 Yahudi vardı, 1850'de sayıları 35.000'e çıktı. Yahudilerin yüzde 72'sinin halen Doğu Avrupa'da (Rusya da-

---

(*) 'Hazarya ülkesindeki dağlarda adı Solomon ben-Dugi olan bir Yahudi ortaya çıktı. Oğlunun adı Menahem'di, yanlarında ben-Sahalon olarak bilinen Kudüslü Efriam ben-Azarieh vardı. Uzak yakın, çevrelerindeki bütün ülkelerdeki Yahudilere mektuplar yazdılar... Tanrı'nın halkı İsrail'i bütün ülkelerden Kudüs'e, Kutsal Şehir'e toplayacağı zamanın geldiğini ve Solomon ben-Dugi'nin İlyas, oğlunun da mesih olduğunu bildirdiler.' Solomon ben-Dugi Disraeli'nin romanlarındaki kahramanlardan ve sahte mesihlerden biri olan David El-Rol olarak tanımlanmıştır.

(**) 'semitik' terimi 1781'de A.L. Schoezer tarafından İbranice, Aramice ve Arapça dillerini ve bu dilleri konuşan halkları tanımlamak için kullanılmıştı. Terim tufan sonrası dünyada Nuh'un oğulları Sam, Ham ve Yafes'den esinlenerek türetilmişti.

hil) ve Balkanlarda yaşamasına karşın yüzde 14,5'i Orta ve Batı Avrupa'da, yüzde 1,5'u Amerika'da ve yüzde 12'si Yakın Doğu ve Afrika'da yaşıyordu. Bundan sonra Doğu Avrupa'dan göç büyük oranda arttı (*).

Buharlı trenler ve telgrafla birlikte Avrupalı kitleler için gazeteler ve ucuz yayınlar olanağı doğdu. Yeni iletişim araçlarıyla birlikte de yeni ulusçuluk ve enternasyonalizm doğdu. Baltık'dan Mısır'a yayılan düşünce akımları içinde Aşkenazik Yahudiler özellikle Polonya ve Rusya'daki gelişimlerle ilgiliydiler. Almanya'daki Karl Marx'ın arkadaşı ve eski anarşist ve komünist olan Moses Hess 1862'de **Roma ve Kudüs** adlı kitabını yazdı. Burda Yahudilerin bir ulus olduğunu ve bütün öteki medeni uluslarla birlikte dirileceklerini söylüyordu. Rusya'da 1872'de Peretz Smolenskin Dergisi **Ha-Shanar**'da **Am Olam** (Ezeli Halk) adlı bir makale yazarak Avrupalı Yahudiler arasındaki asimilasyoncu eğilimlere saldırdı, İbrani milliyetçiliğinin doğuşundan söz etti. Burdan esinlenen **Am Olam** Derneği kuruldu ve bazı aileler Filistin'e göç ettiler. Bu ailelerin üyelerinden Amerika'ya göç edenler oldu, 'torunları Birleşik Devletlerde her yana dağıldılar' (**).

Ayrılıkçılık çağrısı İbrani diline yeni bir ilginin doğmasına yol açtı (o zamana kadar kutsal din metinleri dışında hemen hiç kullanımı yoktu, iki bin yıldır kullanılmayan dilin yerine daha Hıristiyanlıktan önce Yunanca, Latince, Aramice geçmişti, Doğu Akdeniz'de, Filistin dahil, yaşayan diller bunlardı). Yiddiş dilinde yazma coşkusu yayıldı. 'İbranice Sevgisi'nin 'Zion Sevgisi'nin **(Chibath Zion)** habercisi olduğu söylenmiştir. Bu hareket, doğulu Yahudilerin Kutsal Kitapta anılan 'İsrail' ve dolayısıyla Filistin'le olan ilişkilerindeki yüzeyselliği azaltmıştır.

Odesa'da 1881'de kurulan 'Zion sevenler' hareketi **(Chovevei Zion)** Pinsk, Varşova, Vilna, Moskova'daki Yahudi cematlerinde hemen yayılmış, Almanya, İngiltere ve başka ülkelerde de küçük şubeleri kurulmuştur. On yıl içinde hareket Rusya'da elli yerleşim yerinde seksen gruba ve Filistin'de çeşitli kolonilere sahip olmuştur. Gevşek Siyonizm öncesi örgüt ilk toplantısını Kattowitz'de 1894'-de yaptı. Rus kültürel gelişimine karşı Yahudi asimilasyonuna di-

(*) 1938'e gelindiğinde dünyadaki Yahudilerin % 30'u Amerika kıtasında ve Batı Avrupa'da yaşamaktaydı. Üçüncü Reich dışında nüfusları bir kaç kat artmıştır.

(**) Odesa Üniversitesi'nde öğrenci olan H.L. Sabsavitch 1888'de ABD'ne gitmiş, orada Woodbine cemaatinde müfettiş ve Woodbine Tarım ve Sanayi Okulu'nda müdür olmuştur.

renmek için neler yapılabileceği tartışıldı ve siyasal tasarımlar söz konusu edilmeden Filistin'de Yahudi tarımsal yerleşimlerini desteklemek için planlar yapılması kararlaştırıldı.

Yahudilerin kendilerini yeniden tanımlama ve ruhsal-ulusal duygu edinme umut ve çabaları, Rusya'da yoğunlaşan Yahudi düşmanlığı ile gelişti. 1881'de iyiliksever ve sevgili Çar II. Aleksander'ın bir Yahudi'nin suikastine uğradığına inanılınca program düzenlenmiş, çarın ölümünden sonra **Mayıs Yasaları** olarak bilinen geçici yasalar çıkarılmış, ertesi yıl Yahudi etkinlikleriyle ilgili düzenlemelere gidilmişti. 1882'de Odesa'da Dr. Leon Pinsker **Kendini Kurtarma** adlı bir broşür yayınladı, İbrani devletinin yeniden kurulmasını savunuyordu. Aynı şehirde Asher Zvi Ginzberg (1856'da Kiev'de doğan Ahad Ha-am) yayınladığı Filistin'deki 'Gerçek' adlı makalesiyle ilk kez kamu önüne çıktı. Esinlediği ve kurucusu olduğu disiplinli Yahudilerden oluşan gizli örgüt 'Musa'nın Oğulları' **(Bnei Moshe)** Filistin'deki Rehovot yerleşiminin de kurucuları oldular.

Chaim Weizmann, belki de yirminci yüzyılın ilk yarısının en başarılı diplomatı ve geleceğin Siyonist devletinin devlet başkanı, 30.000 nüfuslu Pinsk'de, çoğunluğunun Yahudi olduğu ve Yahudilerce 'İsrail'de bir şehir ve ana' olarak bilinen yerde okula gitti. Weizmann'ın 'halkın uyanışı' dediği Yahudi ve Rus kitlelerinin kaynaşması içinde Yahudi milliyetçilerinin düşleri Yahudi enternasyonalist düşünceyle rekabet içine girdi. Akımlardan biri Dr. Nathan Birnbaum'un 1893'de verdiği adla Siyonizme varırken, öteki akım komünist yanlısı Yahudi Devrimci Emek Örgütü **(Der Algemeyner Idisher Arbeter Bund)** içinde 1897'de örgütlendi (*) İki akımın da ortak yönü 'el emeğine saygı duyulması' idi, herhalde Leo Tolstoy'un öğretilerinden esinlenmişler veya İngiliz William Morris'in etkisinde kalmışlardı, ikisi de Filistin'e göç ve tarımsal yerleşim üstünde duruyordu. 1860'da kurulan ilk yerleşimi çok geçmeden başkaları izledi.

Hayırseverlerden Baron Edmond de Rothschild Filistin'de yerleşimi savunurken, Baron de Hirsch Arjantin'de tarımsal koloniler kurulmasını destekliyordu. Kuzey Amerika'da Yahudi tarım çiftlik-

(*) Bölünme Herzl tarafından şöyle çözüldü: «Kendi ülkemize sahip olduğumuz zaman birleşik insanlığın üyesi olmamızı veya öyle kalmamızı engelleyen bir şey yok. Bu misyonu yerine getirmek için bizden nefret eden ve bizi küçük gören ulusların arasında tam anlamıyla dağılmış olarak kalmamız gerekmiyor. Eğer, bugünkü koşullarda, insanlığı ulusal sınırlardan bağımsız olarak bir araya getirmek istiyorsak, yurtseverlik düşüncesiyle savaşmamız gerekir. Oysa, yurtseverlik, önümüzdeki sayısız yıl boyunca bizden çok daha güçlü olmayı sürdürecektir».

leri kurulması girişimleri 1880'lerde başarısızlığa uğramıştı fakat Rothschlid'm yardımlarıyla Filistin'de gerçekleştirildi (*). Daha fazla koloni örgütlenmesi oluşturulursa kurtuluş için sermaye harcanmasına yeniden gerek kalmıyacağı sonucu çıkarıldı.

Filistin'e Yahudi yerleşimini sağlamak için ilk kez yeni bir engelle mücadele edecek bir örgüte gerek duyulmuştu: tarihte ilk kez Yahudi kolonileri Osmanlı düzeniyle karşı karşıyaydılar. (**). Filistin'i hacı olmak üzere ziyaret edebilirlerdi fakat toprak sahibi olmalarına veya sürekli oturup yerleşmelerine izin yoktu. Kısa süre, Rus hükümetinin, uyruklarının Filistin'de toprak edinme haklarının genişletilmesi için baskı yapabileceği düşünüldü, antlaşmayla güvence altına alman haklar Yahudi göçünü de içerecekti fakat sonuç elde edilemedi, 'yerleşim, pek uygun olmayan bahaneler yaratılarak elde edilen topraklarla sürdürülmek zorundaydı' (***). Yerli halk bazan düşmanca davranıyor, küçük yerleşim yerlerine zaman zaman saldırılar oluyordu. Rothschlid müdahale ettikten sonra bile bazı göçmenler hayal kırıklığı içinde Filistin'i terkettiler. **Chovevei Zion** (Zion Sevenler) kolay zenginlik ve refah tablolarıyla propaganda yapıyordu ve bunlar mevcut olmadığı gibi kolay elde edilecek şeyler de değildi.

Edmond de Tothschlid'm yardım ettiği yerleşimlerde önemli miktarda para bazıları tarım uzmanları olan adamları tarafından har-

---

(*) Rus Siyonistlerin bir delegesi, ateist Max Nordau, Baron Edmond de Rothschild'la Filistin'deki 'kolonilerdeki yönetim reformu'yla ilgili tartışmaya girmek isteyince, kısaca, 'Onlar benim kolonilerim ve onlara ne istersem yaparım' karşılığını almıştı. Siyonistler şaşırsalar da yanıt vermek istemediler, 'ne de olsa Filistin'de yer satın alıyor, oraya Yahudileri yerleştiriyordu' ve zengindi. Zamanla 'sızma' siyasetinden siyasal eylem düşüncesine eğilim göstereceğini ve Yahudilerin çoğunluğu gibi sonunda davaya kazanılacağını umuyorlardı.

(**) 1885'de Sultan II. Abdülhamid (padişahlığı 1876-1909) 'Filistin'de yabancıların ellerinde bulundurmalarını ve yeni toprak almalarını ve daha fazla Yahudi kolonisi kurulmasını yasaklayan bir ferman yayınladı'.

(***) Weizmann bu konuyla ilgili şöyle yazıyor: «Filistin'in kapılarının bize kapandığını biliyorduk. Filistin'e giren her Yahudi'ye 'kırmızı bilet' verildiğini, istendiğinde bunu göstermek zorunda olduğunu ve böylelikle Türk yetkililerince hemen dışarı atılacağını biliyorduk. Türk yasalarının Yahudilerin toprak edinmesini yasakladığını biliyorduk. Belki sorunu dikkatle incelesek ve çok sistematik olmaya çalışsak ürkerdik. Oysa biz, adım adım, ısrarla, körcesine ilerledik. Yahudiler Filistin'e yerleştiler ve sınır dışı edilmediler. Bazan hayali adlarla, bazan rüşvetle toprak satın aldılar. Türk bürokrasisi Ruslardan da yozdu. Evler yasa dışı olarak inşa ediliyordu. Bahşişle ve sonsuz bahanelerle ilk koloniler kuruldu. Büyük şeyler olmasa da bazı şeyler yapıldı, bunlar bizi teşvik etmeye yetti ve çalışmalarımızı sürdürdük».

canmıştı. Araplar ucuz emek kaynağıydı, yerleşimlerin bir çoğu, Yahudi 'çiftçi sınıf'ın en güçlü yerel şeyhe ödediği paralarla korunan, Fransız veya başka uzmanların yönetiminde çalışılan yerler haline geldi. Üzüm ana ürün dalıydı, doğrudan pazar bulunamadığı zamanlarda Baron ürünün tamamını kendisi satın alıyordu.

1892'de İngiliz-Yahudi banker Sir Samuel Montagu (daha sonra Lord Swaythling) Yahudileri Ürdün'de 250 dönümlük bir sahaya yerleştirmek için ayrıntılı bir program hazırladı. Padişaha, 'Türk İmparatorluğunun maliyesi içni kârlı olduğu kadar... Yahudiler için de avantajlı olacak' kredi karşılığında toprak verilmesi için öneride bulundu. 1896'ya gelindiğinde Padişahın iki milyon pounda Filistin'i satabileceğini düşünüyordu. Bu dönemde de Yahudilerin 'dönüş'ünü amaçlayan bir dizi hıristiyan 'mesih' grupları vardı. Viyana'daki İngiliz elçiliği vaizi Rev. W.H. Hechler bunlardan biriydi. 1882'de **Peygamberlere Göre Yahudilerin Filistin'de Yerleştirilmesi** adlı bir kitap yayınladı.

Baba tarafından Macar Sefardik kan taşıyan Theodor Herzl (1860-1904) Viyana'da 1896'da **Der Judenstaat** (Yahudi Devleti) adlı kitabını bu atmosfer içinde yayınladı. Herzl tarafından Yahudi düşmanlığı düşüncesini destekleyen bir öğe olarak kullanılmışsa da, ana esin kaynağı bu değildi, egemen hava olumlu, ülkücü ve ütopyacıydı. Evrensel Yahudi sorununu yarattığına inandığı öğeleri sayıyor, bunun çözümü için bütün Yahudilerin göç etmesi gerekmese de kendi sahip oldukları topraklarda bağımsız bir ulus olmalarının çözüm olacağını savunuyordu. Eğer hırsla, ısrarla ve beceriyle amacının peşinden koşturmasaydı kitabı Siyonist broşürlerden biri olarak kalacaktı. Günlüğünde, «Yahudilerin işlerini onların gözetimi olmadan takip etmeye başladım fakat yaptıklarımla onlara karşı sorumlu duruma geldim» diye yazıyor.

Rev. Hechler aracılığıyla Herzl Baden Düküyle tanışma olanağı buldu, onun aracılığıyla Alman Kayzeriyle görüşebileceğini umuyordu. Aracılar vasıtasıyla kendini Türk Padişahına sevdirmeye çalıştı, Türk reformları ve baskıların durdurulmasıyla ilgili Londra ve Brüksel'de faaliyet gösteren Ermeni göçmen komitelerinin propagandalarını etkisizleştirecek tasarımlara girişti, Londra'da kamu oyunu Ermeni sorunuyla ilgili olarak yatıştırmak için basın kampanyasına girişti (*). Fakat Filistin için para teklif edilen padişah halkının İmparatorluğu kan dökerek kazandığını ve onun sahibi ol-

(*) Herzl'in günlüğüne 15 Mayıs 1896'da giren bir mektupta Londra'daki Ermeni hareketinin başının Avetis Nazarbek olduğu, Hınçak (Çan) gazetesini yönettiği ve kendisiyle konuşulacağı yazılıyor.

duğunu söyledi. 'Yahudiler milyonlarını dökebilirler. İmparatorluğum bölündüğünde belki orayı karşılıksız alacaklar. Ama ancak bizim cesedimiz parçalanabilir. Canlı canlı kesilmeye asla razı gelmiyeceğim'.

Herzl Papalık elçisiyle Viyana'da buluştu ve Kudüs'ün, Beytlehem'in, Nazaret'in Yahudi devleti dışında tutulacağına söz verdi. Siyonist Die Welt gazetesini yayınlamaya başladı, ABD'de başkanlığını Dr. Gustave Gottheil'un yaptığı bir grup hahamın Siyonist hareketi desteklediğini öğrendi. Bir kaç ayda bu gelişmeler sağlanmıştı.

İsviçre'nin Basel şehrinde 29-31 Ağustos 1897 tarihleri arasında ilk Siyonist kongreyi toplayan da o oldu (*). Bazıları ortodoks, bazıları milliyetçi, bazıları liberal, ateist, kültüralist, anarşist, sosyalist ve kapitalist 197 'delege' katılmıştı.

Herzl, «Yahudi ulusunu barındıracak evin temel taşını koymak istiyoruz», «Siyonizm, Yahudiler için Filistin'de, herkesin tanıdığı yasal güvence altında bir yurt sağlamak istiyor» diyordu. «Siyonizm, Yahudi ülkesine dönmekten önce Yahudi cemaatine dönmektir» yargısıyla asimilasyona karşı görüşünü dile getiriyordu. «Yahudi ulusal duyarlılık ve bilincini geliştirmek» resmi Siyonist siyasete kadar uzanan kendi deneyimlerinden çıkardığı sonuçtu.

Kongrenin önde gelen kişilerinden biri de asimile olmuş Yahudiler hakkında polemiğe girişen fizikçi ve yazar Macar Yahudisi Max Nordau idi. Weizmann, «Avrupa forumunda Yahudilik ilk kez böyle güçlü bir biçimde ifade ediliyordu» diye yazıyor. Ama Rus Yahudileri Herzl'in kendilerine Aşkenazimin önderliğini dayattığını düşünmüşlerdi. Onlara göre «Batı onuru Rus-Yahudi gerçekliğiyle uyuşmuyordu ve «istemeden, onu sinirlendirdik» diyorlardı.

Kongre sonucu Siyonist dünya hareketinin anahtarı, 'Basel protokolu' kabul edildi.

«Siyonizm, Yahudi halkına Filistin'de kamu hukukunca güvence altına alınmış bir yurt oluşturmak için çaba gösterir. Kongre, bu amaca ulaşmak için aşağıdaki yolları düşünmektedir:

1. Filistin'in Yahudi tarım ve sanayi işçileriyle uygun yollarla kolonileştirilmesi.

(*) Salonun ana kapısında iki yanda mavi şeritli beyaz bayraklar asılıyordu, kapının üstünde altı köşeli Davud yıldızı vardı. Geleneksel Yahudi dua şalının renklerini kullanan David Wolffsohn'un buluşuydu bu. Elli yıl sonra iki simge bir arada Siyonist devletin bayrağını oluşturdu. Davud'un yıldızı Süryani kaynaklıdır, eskiden dekoratif bir motif veya büyüsel bir amblemdi. 1527'de Prag Yahudilerinin hanedan armasında kullanılmıştı .

2. Bütün Yahudilerin, her ülkenin yasalarıyla uyumlu biçimde elverişli kurumlar, yerel ve uluslararası örgütlerle bir araya getirilip örgütlenmesi.

3. Yahudi ulusal duygu ve bilincinin güçlendirilip filizlendirilmesi.

4. Siyonist amaca ulaşmak için zorunlu olan hallerde hükümetlerin onayını almak için hazırlık adımlarının atılması.»

İngiliz **Chovevei Zion** Birliği Kongrede temsil edilmek için yapılan daveti reddetti. Almanya Hahamlar Birliğinin Yürütme Kurulu ise Kongreyi protesto etti:

«1. Kendilerine Siyonistler denilenlerin Filistin'de Yahudi devleti kurma çabaları Kutsal Kitapta ve daha sonraki dinsel kaynaklardaki Yahudiliğin mesihçi öngörüleriyle çelişmektedir.

2. Yahudilik, inananların bulundukları ülkeye tüm sadakatlarıyla bağlılıklarını ve tüm kalpleri ve güçleriyle onun ulusal çıkarlarını savunmalarını gerektirir.

3. Fakat, Filistin'in Yahudi köylü ve çiftçilerce kolonileştirilmesi gibi soylu bir çaba bu zorunluluklarla çelişmemektedir, çünkü ulusal bir devlet kurulması ile bunun bir ilişkisi yoktur.»

Siyonist kongreler her yıl düzenlenmeye devam etti ve temsil edilmeyen bireylerin büyük ilgi duyduğu geniş toplantılar oldu. Herzl yorulmak bıkmak bilmiyordu. Türkiye padişahına Yahudilerin Filistin'e dönebilmeleri için yardımına karşılık onun mali sorunlarına yardımcı olmayı önerdi. 1888 ve 1898'de Filistin'i ziyaret eden Kayzer'e (*) Yakın Doğu'da Alman çıkarlarının genişletilmesi için destek teklifinde bulundu. Benzer bir öneriyi İngiltere Kralı VII Edward'a yaptı. Papa'ya Vatikan desteğine karşılık Kutsal Topraklarda hıristiyanlığa saygı gösterileceğine dair kişisel olarak söz verdi (**). Fakat yalnızca Çar'dan, iç işleri bakanı aracılığıyla «Rusya'daki Yahudi nüfusun azalmasına yol açacak konularda harekete maddi ve manevi yardımda bulunulacağı» sözünü aldı.

23 Ağustos 1903'de Basel'deki altıncı Siyonist kongresine çalışmaları hakkında rapor verdi. «Zion yok ve hiç olmayacak. O yalnızca kolonileştirme amaçları için bir yol, ama, burası iyi anlaşılsın, ulusal ve siyasal temellerde kurulmuş bir yol» diyordu.

Filistin'de Yahudi kolonisi kurulması için baskı altında bırakı-

(*) Son gezisine imparatoriçe de katılmıştı. Yatları **Hohenzollern** Hayfa'ya demirledi ve Kudüs'e kadar onlara 2.000 Türk askeri eşlik etti.

(**) Papa X. Pius, Herzl'e, Kilisenin 'inançsız Yahudilerin' Kutsal Topraklara dönmesini destekliyemiyeceğini bildirdi.

lan Babıali, Osmanlı yurttaşlarının kabul etmesi koşuluyla başka Türk topraklarının verilmesi için bir öneri hazırladı fakat Herzl bunu reddetti. Yabancı Göçmenler Kraliyet Komisyonunda görünmesiyle (*) Herzl'in faaliyetinden haberdar olan ve Siyonist programın ele alınması için büyük devletlerin bir konferans toplamasını isteyen güçlü basın organları **Daily Chronicle** ve **Pall Mall Gazette** kampanyalarını göz önüne alan İngilizler, oldukça karakteristik biçimde, Yahudilerle görüşmelere başlıyarak Türk-Mısır sınırında Sina yarımadasındaki El-Ariş'de Yahudi kolonisi kurulması için istekli göründüler. Fakat Mısır hükümeti Nil sularının sulama için kullanıma karşı çıktı, Türk hükümeti Kahire temsilcisi aracılığıyla öneriyi reddetti. Kahire'deki İngiliz temsilci Lord Cromer de planın reddedilmesi tavsiyesinde bulundu.

Bu arada İngiliz Doğu Afrika'sından 1903 baharında dönen Başbakan Joseph Chamberlain, Herzl'e daha sonra Kenya kolonisi olacak olan yerde Yahudi yerleşimi kurulması önerisinde bulundu. Bir yanlış anlamayla Uganda'nın sözkonusu edildiğini sanan Herzl öneriyi reddetti, bu program da 'Uganda tasarısı' olarak tarihe geçti. El-Ariş önerisiyle ilgili Chamberlain'le görüşmeleri sırasında Herzl, «Filistin'i iyiniyet sonucu değil fakat büyük devletlerin çekişmeleri sonucu alacağız» dediğini günlüğünde yazmaktadır. El-Ariş önerisinin başarısızlığından sonra Herzl, Doğu Afrika'da yerleşmek için tasarılar hazırlanmasını istedi. Bu tasarı, Lloyd George'un Roberts şirketi ile Herzl'in talimatlarını öğrenen İngiliz hükümetinin aracısı Leopold Greenberg tarafından hazırlandı.

Herzl 'Uganda tasarısı'nın geçici sığmak olarak kabul edilmesi için çalıştıysa da buna herkes karşı çıktı. Ani bir kalp kriziyle 3 Temmuz 1904'de Herzl'in ölmesi Siyonistleri bir 'yabancı'dan kurtarmış oldu. Yerine Litvak (**) David Wolffsohn geçti.

'Uganda tasarısı' Siyonist hareketi böldü. Tasarıyı benimseyenler İsrael Zangwill (1864-1926) önderliğinde Yahudi Toprakları Örgütünü kurdular. Onlara göre 'Zion'dan feragat edilmesi ideolojik

---

(*) 1880'de İngiltere'de 60.000 kadar Yahudi vardı. 1881-1905 yılları arasında 100.000 kadar Doğu Avrupalı Yahudi ülkeye göç etti. 1905 yazında yasalaşan Balfour hükümetinin Yabancılar Yasağıyla göç durdurulduysa da 1914'e kadar İngiltere'deki Yahudi nüfusun 300.000'e varması engellenemedi. Yabancılar yasağına ve sıkılaşan yurttaşlık uygulamalarına karşı 1903-1904 yıllarında savaşım veren önderlerden biri de Winston S. Churchill'di.

(**) Doğu Avrupalı Yahudiler birbirlerine hiç bir zaman **Yahudi** demezler, atalarının geldiği coğrafi bölgelere göre Litvak (Litvanya), Galizlaner (Galiçya), Polak, Macar veya Pinskli adlarını verirlerdi.

bir fedakarlık olarak hissedilmemekteydi, mistik 'tarihsel bağ' iddiaları yerine mevcut koşullar içinde Yahudi yurduna karar vermek gerekiyordu.

Jön Türklerin (İttihad ve Terakki Cemiyeti) 1908 devrimi Sultan II. Abdülhamid'in istibdatına son verdi, 1909'daki gerici hareketten sonra da padişah tahttan çekilmeye zorlandı. İttihad ve Terakkinin zaferinden sonra yabancı etkilere karşı muhalefet güçlendi, artık Türklere Herzl (veya daha sonra Weizmann) gibi yaklaşmak olanaksızlaşmıştı. Devrimde Yahudiler ve Dunme gibi gizli Yahudiler önemli bir rol oynadıysalar da Siyonistlerin durumu artık halka karşı sorumluluk taşıyan hükümeti razı etmelerine bağlıydı.

1908 devriminden hemen önce Yafa'da Siyonist bürosu kurulmuştu. Şimdi Türk başkentinde Anglo-Filistin Bankası'nın bir şubesi açılmıştı ve banka onların Osmanlı İmparatorluğu'ndaki karargahı oldu. Görünürde Anglo-Filistin Bankası'nı temsil etmek üzere, gerçekte Türk Yahudileri arasında Siyonist propaganda yapmak için Victor Jacobson Beyrut'tan getirilmişti (*). Halpern, Siyonist diplomasinin kullandığı yeni yolları karakteristik olarak tanımlar. Bunlar iki siyasal partiyle de ilişkiye geçilmesini, Meclisteki Suriye ve Filistin'den gelen Arap üyelerle tartışmaları, Siyonist büro tarafından yayınlanan gazete ile Osmanlı aydınlarına yaklaşım sağlanmaya çalışılmasını içeriyordu. Türkiye'de de, Almanya'da olduğu gibi, yerli Yahudiler kendilerini Yahudi olarak ayrı tutma girişimlerini hoş görmüyorlar, iç işlerinde Yahudi milliyetçiliğinin söz konusu olmasına muhalefet ediyorlardı. Dr. Victor Jacobson (Siyonist önder olmayı değil, 'meslek'den diplomat olmayı arzulayan ilk Siyonist) başkanlığında Siyonistlerin 'desteklediği' bir kaç Fransızca gazeteye karşın ve 'doğrudan konuya girmeyerek, bir doğulu gibi sabırla propaganda tohumlarının yeşermesini bekleyerek' toplumsal ilişkileri yoluyla iyi siyasal bağlar kurmuş olmasına karşın, çalışmalara katılan Vladimir (Zev) Jabotinsky (1880-1940) başta olmak üzere, birçokları, Osmanlı İmparatorluğu Filistin'e sahip oldukça başarıdan yana mutlu görünmüyorlardı.

1909'da 9. Siyonist kongresinde David Wolffsohn, Siyonizmin

(*) (1869-1935). Kırım'da doğan Jacobson Rusya'daki asimilasyon ve devrimci ajitasyon havasında yaşamış, dernekler örgütlemiş, Rus Yahudi gazetelerine Siyonizmle ilgili yazılar yazmıştır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, doğrudan ve dolaylı rüşvet ve ilişki kuracak insanlar dönemi geçmiş, uluslaın diplomat-avukatlarla temsili dönemi başlamıştı. Lipsky «Jacobson, içine fırlatıldığı bu yeni dünyada bir sanatçının inceliği ve yoğunluğuyla çalıştı... davaya ilgi sağlamak için ısrarla ve uzakgörüşlülükle çalıştı. İkna etmek kadar sempatik de olmak zorundaydı» diye yazıyor.

Osmanlı İmparatorluğu'na sadakatle uyuştuğunu, Siyonist hedeflerin Türk yasalarıyla uyum içinde gerçekleşmesine çalışılacağını söyleyince, önde gelen Siyonist kuramcılardan Louis Lipsky bunun, Filistin'e Yahudi göçü için özel bir karar sağlama yolundaki çalışmalarında 'ölümcül bir hata' olduğu sonucuna varmıştı. 1911'deki 10. kongrede Wolffsohn, başkan olarak söylev verirken Siyonistlerin devlet değil yurt istediklerini açıkladı ve Max Nordau, Siyonistlerin Filistin'i ele geçirmek için Türkiye'ye sızdıklarını düşünen 'bilinmeyen iftiracılar'ı ifşa etti ve 'Türkleri, dünyada Siyonistler kadar fedakar ve cömert dostları olmadığına inandırmalıyız' dedi (*).

Osmanlı ülkesi özellikle Balkanlarda artan milliyetçi kargaşalıklarla tehdit edilmeye başlayınca Jön Türklerin Siyonizme duyduğu zayıf yakınlık da yerini kuşkuya bıraktı. Siyonist siyaset Araplara yöneldi, Türklere karşı ağırlıklarını koymakta Siyonizmi yanlarında düşünmelerine çalışıldı. Siyonistler çok geçmeden Araplarla olan ilişkilerinin Araplar Türklerden ayrıcalık alma umutlarını yitirince sıcaklaştığını, umutları canlanınca da hemen soğuduğunu gördüler. İstanbul'daki altmıştan fazla Arap meclis üyesi ve etkinliği gittikçe artan Arap basın, Yahudilerin Filistin'e göçü, toprak satın almaları ve yerleşmelerine yönelik sürekli 'şikayet davulları' çalıyorlardı.

'Verimli Hilal' için özerklik istemek olmayacaktı. Siyonistler Arap milliyetçileriyle İstanbul'da ve başka yerlerde yaptıkları toplantılardan bunu öğrendiler. Weizmann savaş öncesi son Siyonist kongresinde «Yıllar süren çabalardan sonra, kara bir duvarın önünde durduğumuza, olağan siyasal araçlarla bunu aşmamızın olanaksız olduğuna ikna olmak zorunda kaldık» diyordu. Fakat ulusçuluğun güçlenmesi amaca giden iki yolu kendiliğinden açtı, **Yishuv**'larm (İbranice sözlük anlamı 'yerleşim', Yahudi yerleşimlerine verilen toplu ad) yayılıp güçlenmesi ve Yahudilik içinde Siyonist düşüncenin her yana yayılması.

Türkler Yahudileri Filistin'den uzak tutmak için ellerinden geleni yapıyorlardı. Fakat bu engel gizlice aşılıyordu. Türk memurların rüşvet alması yanında (Siyonist raporlarında bu durum, «bir

(*) 1911 Siyonist kongresinde (Hitlerin iktidara gelmesinden 22 yıl önce ve I. Dünya Savaşı'ndan üç yıl önce) Nordau, «lafazanlar ve akıllı geveze memurlar, nasıl ağızlarını açıp ilerlemeden söz edebiliyorlar... Burda savaşa karşı konuşmaların yapıldığı canlı barış konferansları topluyorlar... Ama aynı erdemli hükümetler, ezeli barışı sağlamak için öyle soylu, etkin çabalar gösterirken, kendi itiraflarına göre, altı milyon insanın tamamiyle yok edilmesi için hazırlanıyorlar. Ve haklarında hüküm verilenlerden başka, bunun savaştan da büyük bir suç olduğunu söyleyip sesini çıkartacak hiç kimse yok...» diyordu.

memuru elde etmek daima küçük bir ustalıkla olanaklıdır» diye incelikle ifade ediliyor) Filistin'deki Rus temsilcilerin Rus Yahudilerinin sürülmesini engellemek ve onları korumak çabalarıyla olanaklar yaratılıyordu.

Eğer Siyonizm küçük bir başlangıç yapacaksa Filistin'de Osmanlı egemenliği sona ermeliydi. Arapların bağımsızlığı İngiltere ve Fransa veya Almanya ve Rusya'nın müdahalesiyle engellenebilirdi. Doğu Avrupalı Yahudiler Çarist Rusya'dan nefret ediyorlardı. **Entente cordiale** var olduğu sürece Siyonistleri Filistin'de askeri güç anlamında da destekleyecek olanlar ya Almanya ya İngiltere'ydi ve İngiltere bu işe daha yakın görünüyordu (*). Victor Jacobson'a 1911'de yazdığı bir mektubunda David Wolffsohn, Yahudilerin çoğunluğunun duygularını dile getiriyor: «Genelde Yahudiler, özelde Siyonistler, bütün öteki devletlerden çok İngiltere'ye daha fazla teşekkür borçludurlar». Öte yandan, Almanya ve Avusturya Yahudileri Siyonizme büyük mali destek veriyorlardı ve İngiltere Yahudilerinin Siyonizm karşıtı düşüncelerini de dikkate almak gerekirdi.

Siyonizm daha Türkiye'den Filistin için hiç bir şey kazanamıyacağı sonucuna varmadan **The Times** muhabiri 14 Nisan 1911'de Siyonist **Jeune Turc**'un 'İngiltere'ye şiddetle düşman' ve 'germanofil heyecan' içinde olduğunu, Türkiye Yahudilerinin Alman Siyonist ajanların yoğun propagandası altında olduğunu yazmıştı bile (**). Siyasal çizgi değiştiğinde İngiltere'de bu izlenimi silmek gerekecekti. Zengin İngiliz Yahudileri, Leopold Greenberg'in **Jewish Chronicle**'da Basel programında özerk Yahudi devletinin yeri olmadığını söylemesiyle, sonra Siyonist örgütün genel sekreteri olan Nahum Sokolow'un resmi yayın organı **Die Welt**'de Siyonizmin bağımsız Yahudi devleti kurmak istediğinin söylenmesini protesto etmesiyle pek yatışmadılar. Hatta 1913'deki 11. kongrede Otto Warburg, Siyonist yürütme kurulunun sekreteri, Türkiye'ye sadakatları konusun-

---

(*) Yüzyılın başında Avrupa ülkelerinin yıllık askeri harcamaları yaklaşık şöyleydi :

Fransa	38.400.000
Almanya	38.000.000
İtalya	15.000.000
Rusya	43.000.000
ABD	38.300.000
İngiltere	69.000.000 (sterlinin 1914 öncesi değeriyle.)

(**) Gazetenin mali yönetmeni Alman Yahudisi Sam Hochberg'di. Katkıda bulunanlar arasında Rus Yahudisi Alexander Helphand vardı. Sonradan Parvus adıyla Alman sol kanat partilerine Lenin'in Rusya'ya gitmesine yardımcı olunmasını önerecekti (1917), yenilmiş Rus orduları böylece tüm maneviyatını yitirmiş olacaktı.

da güvence verirken, Filistin'de koloniler kurulmasının ve kaynaklarının güçlendirilmesinin, Siyonistlerin Türk İmparatorluğunun ilerlemesinde yapacağı değerli katkılar olacağını söylüyordu.

Doğu Avrupalı Yahudilerin İngiltere'de yol açtığı yabancı düşmanlığı çeşitli İngiliz üniversitelerinde kurulan Siyonsit derneklerle daha da şiddetleniyordu. 1909'da zengin İngiliz-Yahudi ailelerini temsil eden yirmi beş kişi bir bildiri yayınladılar: «Eğitim gören yeni Yahudi kuşağın a) kendilerini İngilizlerden uzaklaştıran eğilimlerini, b) Yahudi kısıtlamalarına karşı örnek olarak Lord Macaulay tarafından yürütülen tartışmanın desteklenmesini, c) toplumun bütün sınıfları özellikle Yahudi göçmenlerin de içinde yer alması gereken işçi sınıfında İngiliz Yahudilerin milliyetçiliğine yönelik kuşkular doğmasını, tehlikeli bir gelişim olarak görüyoruz...»

Türk kaynaklarına göre 1914'de Filistin'in nüfusu 689 bindi. O yıl Yahudi nüfusu 84.600 olarak tahmin edilmekte, Birinci Dünya Savaşı öncesinde hıristiyan nüfus da 70.000 kadar sanılmaktaydı.

Yahudi nüfus hakkında güvenilir istatistik veriler 19. yüzyılın ikinci yarısında ve 20. yüzyılın başında toplanmaya başladı. Veriler, Yahudi nüfusun, Birinci Dünya Savaşı sırasında salgın hastalıklar, göçler ve Türkler tarafından sınır dışı edilmeleriyle 84.600'den 56.000'e düşmesi dışında, sürekli arttığını ortaya koyuyor. 1922'de Yahudi nüfus tekrar 1914'deki büyüklüğüne ulaşmıştı. 1882-1922 arasında Filistin'deki Yahudi nüfusun seyri şöyle olmuştu:

1882	24.000
1895	47.000
1900	50.000
1910	81.000
1914	85.000
1916-1918	56.000
1922	83.794

ABD'de Rusya ve Doğu Avrupa'dan yeni göç etmiş fakir Yahudi kitleler, orda da doğan harekete sempati duyuyorlardı. Fakat sorunları Siyonist etkinliğe katılamıyacakları kadar büyük ve acildi. 1914'de New York'da Amerikalı Siyonistler Federasyonu toplandığı zaman, bir kuşak boyu süren çabalar boyunca temsil edilenler 15 bindi, bütün Amerikan hareketi için yıllık bütçeleri ancak 12.150 dolar olmuştu. Fakat 1940'ların başında Amerikan hareketinde üye sayısı nerde ise 600.000'e ulaşmış, Filistin için toplanan fonlar yılda 100.000.000 doları bulmuştu. Çok iyi örgütlenmiş ulusal yardımsever kuruluşlar Amerikan Kızıl Haçı ve Amerikan Kanser Derneği'-

nin fonları bunun altındaydı. Katkıda bulunanlar çok zengin ve önemli mevkilere sahip insanlardı. Siyonizm ülkede bir güç durumuna gelmişti.

Arap Milliyetçiliğinin Yükselişi

Filistin'in bir parçası olduğu **'Verimli Hilal'**, orda yaşayanlara ortak siyasal ve kültürel kimlik kazandırmış bir tarihe sahip olmuştur (*). Yüzyıllarca Osmanlı İmparatorluğu'nca idari olarak bölünmüşse de, on dokuzuncu yüzyılda artan sayıda 'Arap' bağımsızlığını kazanmak üzere uyanmaya başlamıştı. Bunun nedeni kısmen Türk yönetiminden tatmin olmamak ve Arapların istediği reformların hükümetçe yerine getirilemeyişiydi. 'Batı eğitiminin etkisiyle, batılı siyasal düşüncelerin sızmasıyla, ticari etkileşimle, yaşam standardını yükselten malların tanınmasıyla, dış ülkelere seyahatlerle ve batıyla kurulan kişisel ilişkilerle Yakın Doğu'da yaşayanlar yavaş yavaş Batıda biçimlenmeye başlayan yeni gelişmiş dünyayla ve güçle ilgileniyorlar, Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde yaşadığı cahillik ve zayıflığın çelişkisini hissediyorlardı.'

O dönemde 'milliyetçilik' düşüncesi, din ve mezhep bağlarıyla yaşayan kitlelerin zihinlerinde yoktu. **Arablık** veya **Urubah** düşüncesi ancak kötü durumdaki Lübnanlı müslüman ve hıristiyan Arapların ortak feryatlarında bulunabilirdi. Türk yönetimine karşı çıkmada batılı eğitimin doğrudan etkisi oldu. İki büyük eğitim kurumu, 1866'da kurulan Suriye Protestan Koleji (bugün Beyrut Amerikan Üniversitesi) ve Jesuit l'Universite St Joseph, siyasal içerikten yoksun eğitim veren Hıristiyan okullarıydı (*).

George Antonius, **Arapların Uyanışı**'nda, 1875'de Beyrut'ta 'gizli devrimci bir dernek' kuruluşunu (bazı üyeleri Habbalin'le birlikte öğrenim görmüşlerdi) ve 'Arap milliyetçilik hareketinin ilk örgütlenişi'ni anlatır. Fakat dernek temelde hıristiyanlar elindedir ve Lübnan'ı Türklerden kurtarmak üzere Beyrut müslümanlarıyla birleşki eylem içine girmeyi başaramaz. 'O koşullar altında ulusal birlik olanaksızdır...'

(*) Batıda Akdeniz, güneyde Arap yarımadası, doğuda İran, kuzeyde Türkiye'yle çevrilidir. İki bölgeye ayrılmıştır. Doğusu Fırat ve Dicle vadileridir, tarihsel olarak Mezopotamya diye bilinir, şimdi Irak, batısı coğrafi olarak Suriye'dir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Lübnan, Suriye, Filistin ve Ürdün adlı siyasal bölünmelere uğramıştır.

(*) İstisnalardan biri Elias Habbalin'di. 1871-1874 yıllarında Protestan Koleji'nde Fransızca öğretmenliği yapan Habbalin sık sık bütün adaletsizlikleri ve yozlaşmış hükümetleriyle Türklerden kurtulmaktan söz etmekteydi.

31 Agustos 1876'da II. Abdülhamid padişah oldu ve kısa süre meşruti monark gibi hareket etti. İlk Türk parlamentosu 19 Mart 1877'de toplandı. Ama ertesi yılın başında meclis kapatıldı, anayasa askıya alındı. Önde gelen ve eleştirilerde bulunan üyeler, aralarında tanınmış Araplar da bulunmak üzere İstanbul'dan ayrılmaya zorlandı. Baskı onları yurtlarında da izledi, reformcular ya 'yeraltı'na geçtiler veya Paris, Londra, Cenevre ve Kahire'ye gittiler.

Avrupa emperyalizminin gelişimine islam birliğiyle karşı çıkma düşüncesini yayan Cemaleddin Afgani (1884'den itibaren Paris'te yayın yaşamına başlamıştı) ve izleyicilerinin düşüncesi Sultan Abdülhamid tarafından Osmanlı İmparatorluğu'nun birliğini korumak amacıyla 'araplığa' karşı kullanılmaya başlanmıştı. Yeni doğan Arap milliyetçi hareketi, yıllarca, 'bir yandan mevki önerileri ve öteki tekliflerle, bir yanda korkutmayla', Türklerin geleneksel olarak uyguladıkları siyasetle etkisiz duruma getirilmişti. Fakat 'on dokuzuncu yüzyılda 'Verimli Hilal'in Araplarının uyanmasıyla Arap birliği gene de gerçekleşmiş değildi, kavramsal olarak ifade edilmekten uzaktı ve açıkça yaygınlaşamıyordu. Mısır'ın kurtuluş ve çağdaşlaşma hareketi gerçi, 19. yüzyıldan beri Mısır dışına da uzanabilecek öğeler taşıyordu.'

1900'lerde Abdul Rahman El-Kawakibi Osmanlı sultanının halifelik iddiasını inkar ederek Mekke'de Arap halifeliğinin tanınmasını savunmaya başladı. Osmanlı İmparatorluğu içindeki her ulusa yönetim özerkliği verilmesini savunarak 'önce Osmanlı memuriyeti içinde amirlerinin öfkesini' sonra da 'despotluğu açıkça ifade ettiği için hapse mahkum edilme cezasını' kazandı.

1908'de Jön Türk devrimi (*) Abdülhamid'i anayasayı yeniden uygulamaya zorladı. Büyük bir sevinç doğdu ve sultanın popülerliği de halkın umutları oranında arttı. Yeni meclis 17 Aralık 1908'de toplandı. Üyelerin 119'u Türk, 72'si Araptı. Dinsel olarak 214 müslüman, 42 hıristiyan ve 4 Yahudi vardı. Bir kaç ay sonra da Abdülhamid tahttan indirildi.

Devrim, bütün Osmanlı yurttaşlarına, din ve ırk ayrımı gözetmeden adalet sözü veriyordu. Fakat Arapları hayal kırıklığına uğratacak biçimde devrimci önderler Pan-Turanizm, bütün türkik halkların birleştirilmesini (Türk olmayanların da türkleştirilmesini) sa-

(*) «Gerçek önderlerin hemen hiç biri saf kan Türk değildi. Enver dininden dönmüş bir Polonyalının oğluydu. Cavid gizli Yahudi mezhebi Dönmelerdendir. Carosso Selanikli Serafim Yahudilerindendir. Talat, müslüman olmuş Bulgar çingenelerindendir».

«Hareketin gerçek beyinleri Yahudilerdi... ana mali kaynak da Yahudilerdi».

vunan bütün slavların birleştirilmesini amaçlayan Pan-Slavizm çizgisinde bir siyaset benimsediler. Bu programın sonucu olarak, Arap önderlerin tam ulusal bağımsızlık kazanma hedefi büyük bir dürtü kazandı ve güçlendi.

Gizli dernekler biçiminde örgütlenmiş Arap milliyetçi hareketi bir çok müslüman ailenin desteğini kazandı; Şam'da El-Azm, El-Asali ve El-Jazayiri, Beyrut'ta Hamadeh ve Mahmasani, Lübnan Dürzileri arasında Arslan, Baalbek'de Haydar, Güney Lübnan'da El-Halil, Kudüs'te Hüseyni ve Nashashibi, Genin'de Abdul Hadi gibi. Bu derneklerin en önemlisi Paris'te 1911'de yedi genç müslüman Arap tarafından kurulan ve görüşlerinin birliği ve gücü derneğe birlik ve canlılık veren El-Fatat'dı. Derneğin gelişimi dikkatli olmakla birlikte hızlı oldu, dönemin hedef ve yöntemleriyle, üyelerinin disipliniyle en dikkat çekici derneği durumuna geldi. Derneğin hedefi Arap ülkelerinin bağımsızlığı ve Türk veya başka yabancı yönetiminden kurtulmaktı. Daha önceki imparatorluk içinde özerklik sahibi olma programlarını aşmış ve bilmeden 1875 Beyrut gizli derneğinin düşüncesine sahip çıkmıştı.

Hıristiyan Araplar, herhalde, Türk yönetiminden kurtulmak istemekte müslüman Araplardan daha fazla nedene sahiptiler. 'Korkunç Türk' 15. yüzyıldan beri Avrupa çocuk odalarının cin-perisi olmuştu ve 1895'te Lübnan'da hıristiyanların öldürülmesi bir çok hıristiyan ülkede Lübnanlılar için sempati doğmasına yol açmıştı.

1912'de Filistin'i ziyaret eden Asher Ginsburg, Ahad Ha-am adıyla şöyle yazmaktadır: «Türk devriminden beri ulusal bilinçleri güçlenen Filistin yerlileri, oldukça doğal bir sonuçla, topraklarının 'yabancı'lara satılmasına kuşkuyla bakıyor ve bu kötülüğe son vermek için ellerinden geleni yapıyorlar.» Bu uyarı, 1819'da Rus-İbrani dergisinde yayınladığı makaleyle aynı düşünceyi halen taşıdığını gösteriyor: «Bütün Arapların çölün vahşi adamları olduğunu düşünmeye alışmışız ve çevrelerinde neler olup bittiğini düşünmediklerini veya görmediklerini sanıyoruz. Bu büyük bir yanlış. Araplar, özellikle şehirlerde yaşayanlar, ne yaptığımızı ve Filistin'de ne aradığımızı anlıyorlar fakat tepki göstermiyor ve anlamış görünmüyorlar çünkü şu an için yaptıklarımızın onların geleceklerine yönelik bir tehdit olmadığını düşünüyorlar... Fakat Filistin'de yerli halkın yaşadığı yerlere tecavüz edecek kadar geliştiğimiz an yerlerini kolay kolay bırakmıyacaklardır.»

Ahad Ha-am'ın, Arapların kayıtsız oldukları ve Siyonist hesaplamalar içine alınmaları gerekmediği hayalini yıkma çabaları sonuç vermedi.

1912'de İstanbul'daki **The Times** muhabiri, İngiliz halkını, Siyonizme gösterilen yakınlığı düşüncesizce açıklayarak Arap dünyasının iyi niyetini yitirmesine yol açmış olmakla uyarıyordu.

18-24 Haziran 1913'de Paris'te toplanan Arap kongresinde müslüman ve hıristiyanlar eşit sayıda temsil edilmiş, kongreye 24 delege katılmıştı. ABD'den gelen üç üye ve Mezopotamya'dan gelen iki üye dışında üyeler coğrafi Suriye ve Lübnan'dan gelmeydi. Kongrenin kararlarında, Arap siyasal haklarının Osmanlı İmparatorluğu'nun merkezi yönetimine etkin katılımın sağlanmasıyla garanti altına alınması çağrısı yapılıyordu. Suriye ve öteki Arap vilayetlerinde ademi merkeziyet isteniyor, Beyrut vilayet meclisinde güçlerinin artırılması, Osmanlı meclisinde ve Suriye ile öteki Arap ülkelerinde Arapçanın resmi dil olarak kabulü talep ediliyordu (*).

18 Ağustosta Paris anlaşmasının hükümlerini yasalaştıran bir ferman yayınlandı. İstekler oldukça hafifletilmiş, kalanlar koşullara bağlanmış ve belirsizleştirilmişti. Dil konusunda Arapçanın ilk ve orta okullarda ana dil olması kabul edilmişti fakat eyalet merkezlerindeki orta okullarda (ve bütün orta okullar eyalet merkezlerindeydi) dilin Türkçe olarak kalacağı belirtilmişti. Askeri hizmetle ilgili kararlar da aynı nitelikteydi. Arapçanın resmi dil olacağına veya ikinci resmi dil olacağına ait hiç bir bahis yoktu, bakanlar kurulu veya valiliklerde Arapça kullanımından da söz edilmiyordu.

«Fermanın yayınlanması önce hayalkırıklığı sonra umutsuzluk yarattı. Yavaş yavaş dikkatli Araplarda da bunun da yalnızca şaşırtmaca olduğu düşüncesi doğdu... Bazı Arap eyaletlerindeki valilere formalite olarak yönergeler gönderilerek «Ağustos fermanının uygulanması için hazırlıkların yapılması» istendi, bu arada İttihad ve Terakki görevlileri bazı önde gelen Arapları ziyaret ederek onların rızasını satın almak üzere memuriyet önerilerinde bulundular». Dolayısıyla bir yıldan az aşkın bir süre sonra Türkiye ittifak devletleri yanında savaşa girdiğinde bazı Araplar çoktan Türk egemenliğinden kurtuluşun ve bağımsızlığın silah gücüyle kazanılabileceğine inanmışlardı.

(*) 1900'den itibaren genç Mısırlı bir avukat, Mustafa Kamil'in, önderliğini yaptığı Mısır Milliyetçi Partisi **(El-Hizb El-Vatani)** Mısır ve Sudan'ın tam bağımsızlığını istemişti. Lord Cromer'in halefi Sir Eldon Gorst (1907-1911) döneminde Mısırlılara daha fazla idari haklar verilmesi halkça yeterli görülmemiş ve milliyetçilik daha da gelişmişti. 1914'te Avrupa'daki 2-3 bin öğrenciyi ve bazı Mısır'dan gelenleri temsil eden delegelerle Cenevre'de Temmuzun sonunda bir konferans toplandı. Muhammed Farid Bey ve öteki Mısırlı milliyetçi önderler konuşmalar yaptılar ve Mısır'ın bağımsızlığı ilan edilmek istendi. Fakat Dünya Savaşı başladı. Abdel Rahman Azzam, Arap Devletleri Birliği'nin ilk genel sekreteri de öğrenci delegeler arasındaydı.

Milliyetçi Arap önderlerin Siyonist amaçları değerlendirmekteki siyasal kavrayışları genellikle yüksek düzeydeydi. 14 Nisan 1914'de Kahire gazetesi **El-Mukattam**'da yazan Refik Bey Hakim Arap kamu oyunun Siyonist Yahudilere karşı olma nedeninin onların Araplara kesinlikle yanaşmamaları ve Yahudi devleti kurma amaçları olduğunu söyler. Bazı milliyetçiler Yahudi göçünün Filistin için yararlı olabileceğini düşünmeye hazırdırlar fakat 'kabul etmeye yanaşmadıkları şey Filistin'de hem Arap Siyonist Yahudilere yer olabileceğidir. Savaş başlayınca İngiliz siyaseti hem Arapları hem Yahudileri kendi ulusal umutları konusunda cesaretlendirmeyi seçmiştir.»

Birinci Dünya Savaşı'nın çıkışından hemen sonra Siyonist yanlısı bir İngiliz, R.W. Seton-Watson, Arap milliyetçiliğinin güçlendiğine dikkat çekerek, «bu tür bir Arap hareketinin Filistin'in durumu ve sonuç olarak gerçek yurdunda kök salmaya çalışan geleceğin sağlıklı Yahudi milliyetçiliğine yapabileceği olası etkileri» görmezlikten gelmenin tehlikelerine karşı uyarıda bulunmuştur.

Bu arada, 1904'de Fransa ve İngiltere arasında imzalanan bir antlaşma Nil vadisinde İngiliz yönetimini tanımıştı. Bu durum, Fransızların, Suriye'deki, hıristiyanların kutsal yerleri ve kurumlarıyla korunması ve hıristiyan gücün sorumluluğunu yüklenmesiyle bölgede sahip olduğu ayrıcalıklı konumu geliştirmekte daha kararlı davranmaları sonucunu getirmişti. Fransa 1903'de Vatikan'la resmi ilişkileri koparalı beri ticari çıkarlar ön plana geçmişti. Dünya Savaşının arifesinde Fransa, Filistin (*) dahil Suriye'de yürütülecek kamu işleriyle ilgili büyük bir program hazırlamış, oradaki demiryolu ve rıhtımda o zamandan önemli yatırımları olan Fransız konsorsiyumu bu işi yüklenmişti.

1912'nin sonlarına doğru 'bir kısım basın' tarafından İngiliz ajanlarının Suriye'de Arap milliyetçiliğini teşvik ettiği ve onları Lord Kitchener'in bütün Orta Doğu'yu İngiliz yönetimine almak üzere hazırladığı planın bir parçası olarak Suriye'nin Mısır'la birleşmesi için çalışmak üzere cesaretlendirdiği raporu Fransızları telaşlandırdı. Bu haberler Fransızların Filistin'e duydukları ilgiyi artırdı, çünkü onlar Suriye diye okuyunca Filistin'i anlıyorlardı.

(*) «Güneyde, Mısır ve Suriye arasındaki sınırda... Rafah'ın hafif batısından Akdeniz'de Taba'nın hafif doğusuna keyfi olarak çizilen hat... ve Kızıldeniz... Çağdaş kullanımda 'Filistin' sözcüğünün kesin bir anlamı yoktu fakat 'güney Suriye' anlamında kullanılıyordu. Filistin, 15 Temmuz 1840 tarihli Londra Antlaşması'nın eki **Acts Separe**'de tanımlandığı gibi 'güney Suriye'ye dahildi.

Öte yandan Orta ve Yakın Doğu'da İngiliz ve Almanların rekabete girmeleri için yeterli neden vardı. 1900 yılında Sultan Abdülhamid Arap eyaletlerini Şam'a bağlamak için uzun bir demiryolu hattının inşasına başlamıştı. İş Alman mühendislerce yürütülecekti ve hükümet bununla Arabistan'ın batı sahillerini dolaylı olarak kontroluna almayı umuyordu. İngiltere'nin Kızıl Deniz ve Süveyş kanalındaki damarları böylece baskı altına alınabilecekti. Bir başka tasarı da Berlin-Bağdat demiryoluydu (*), çok yer kaplayan mallar dışında taşımacılık deniz yolundan daha ucuz ve hızlı olacak, Süveyş kanalı dışarı bırakılarak İngiltere'nin Uzak Doğu ticaretine ve Hindistan'la sahip olduğu stratejik iletişime böylelikle bir tehdit yönelebilecekti.

1913'de Deutsche Bank, Anglo-Persian ve Anglo-Saxson şirketlerinin (Paris Rothschlidlar ve sonra Lord Bearsted olan Marcus Samuel kontrolündeki Royal-Dutch Shell'e bağlı şirket) petrol imtiyazlarıyla Mezopotamya'da rekabet edebilecek güce erişmişti. Türk Petrol Şirketinin tanınması İngiliz ve Alman diplomatların çözmeye uğraştığı Osmanlı İmparatorluğu ile ilgili sorunlardan yalnızca biriydi. Tartışmaların çoğu Bağdat demiryolu projesi çevresinde toplanıyordu ve 15 Haziran 1914'te İngiliz ve Alman işadamları, bir yıllık yoğun pazarlıklardan sonra bir anlaşma tasarısı üretmeyi başarmışlardı. Birinci Dünya Savaşı anlaşma imzalanamadan bastırdı (*).

(*) 1888'de Anadolu'da Ankara ile İstanbul'u bağlayacak demiryolunun yapılması bir grup Alman ve İngiliz kapitaliste verilmişti. Sonunda Almanlar İngiliz haklarını satın aldılar. 1902'de demiryolunu Konya'ya, Toroslar'ı aşıp Fırat'ı geçerek Musul'a, Dicle'den aşağı Bağdat'a ve ordan Basra'ya uzatmak, böylece Boğazlar ve Berlin'i Arap Körfeziyle bağlamak hakkını aldılar. Tasarı İngiltere'de büyük endişe yarattı.

(*) 1912'den 1914'e kadar İngiltere, Fransa ve Almanya Levanten'deki çıkarları için karşılıklı anlaşmalar yapmışlardı. İmzalananlardan bazıları şunlardı :

İngiltere-Türkiye Anlaşması, 29 Temmuz 1913.
Fransa-Almanya Anlaşması 15 Şubat 1914.
İngiltere-Fransa Anlaşması, 10 Nisan 1914.
Almanya-Türkiye Anlaşması, 1914 yazında görüşme aşamasındaydı.

EYLEM BAŞLARKEN

1914'ün ortasına kadar Avrupa diplomatik ilişkileri yüzeyde oldukça sakindi, sömürge sorunlarında ve başka bir çok sorunlarda başarılı görüşmeler yapıldığı görünüyordu. Fakat her Avrupa ülkesinde çıkarlarını artırmak ve rakiplerinin isteklerine engel olmak için savaşı tek yol olarak gören büyük gruplar da vardı. Avusturya-Macaristan veliahtı Arşidük Franz Ferdinand'ın 28 Haziran'da Saraybosna'da öldürülmesinin bütün Avrupa'yı ateşe vermesi ve sömürge ilişkileriyle bu ateşin Çin'e kadar yayılması bu nedenle doğaldır.

Doğu'nun ana iletişim hattı Süveyş Kanalı'ndan geçiyordu ve İngiliz-Fransız kontrolundaydı. Fakat daha yakında Suriye, Mezopotamya ve Arabistan'da Türk egemenliği söz konusuydu. Burda yüzyıllarca süren istibdat idaresi insanların gözünü kinle doldurmuştu ve uyananların için için yanan ruhları en küçük kıvılcımla özgürlük ateşini yakmaya hazırdı. Bunlar arasında Haşimi hanedanının başkanı Hüseyin vardı. On altı yıl İstanbul'da zorunlu ikametten sonra **Mekke Şerifi** (*) olarak aileden kazandığı onuru iade edilmişti. Mekke Şerifi Hicaz yöneticisinin ünvanıdır ve Hicaz, Süveyş yolunda Kızıl Deniz'in ortasındadır. Medine'ye kadar gelmiş olan Hicaz demiryolu, şimdi, uzak Arap topraklarını Hayfa'da Akdeniz'le bağlamaktadır. Toros ve Amonos dağlarında bağlantı yapılmayan yerler dışında şimdi Arap dünyasının merkezleri Yakın Doğu'yla, Türkiye ve Avrupa'yla bağlanmıştır.

İletişimin gelişimi kontrolun artmasına katkıda bulunmuştur. Şubat 1914'de İttihad ve Terakki yönetimi Arap karşıtı duygularıyla tanınan Vahib Bey'i Hicaz valisi olarak atamıştır. Arabistan ve öteki Arap ülkeleri için zorunlu askerlik ilanı bir önlem olarak ilan edilmiştir. Aynı ay Şerif Hüseyin oğlu Emir Abdullah'ı, Osmanlı İmparatorluğu parlamentosunun önde gelen Arap üyesini, Mısır

(*) Mekke İslam dünyasında 'Allah'ın Evi' olarak bilinir ve hac yeridir, Medine ise peygamber Muhammed'in türbesinin olduğu yerdir. Bu yerlerin yönetimi geleneksel olarak 'şerif' ünvanını taşıyan peygamberin torunlarına verilmiştir.

hidivini ve gizlice Lord Kitchener'i ziyarete yolladı. Lord o zamanın İngiliz konsolosu gerçekte genel valisiydi.

Abdullah'ın Arapların Türk yönetiminden memnun olmadığını açıklaması karşısında Kitchener tarafsız davranmasına karşın cesaretlendirici de oldu: İngiltere'nin Türkiye'ye yönelik geleneksel siyaseti dostçaydı ve Arap-Türk çatışmasına katılmak istemesi beklenmezdi. Fakat görüşmeden sonra Kitchener, İngiliz istihbaratının Orta Doğu sekreteri Ronald Storrs'a iki gün içinde Abdullah'ın ziyaretine karşılık vermesini söyledi. Bu kez Abdullah gizli Arap özgürlük derneklerinden Arap devrimci görüşün gücünü almış olarak çok daha açık konuştu ve Arap ayaklanmasından açıkça söz etti.

Türkiye'de İttihad ve Terakki Cemiyeti'nin başında ünlü Enver, Talat ve Cemal, bakanlar kurulunun başında da İngiliz yanlısı selefi Kamil Paşa'yı istifaya zorlayan Mahmut Şevket Paşa vardı. 1908'de bu insanlar ülkenin gelişimi için çalışacakları sözüyle devrim yapmışlar fakat gerçekte koşulları eskisinden de kötü duruma getirmişlerdi. Çünkü seleflerinden bile daha yoz, daha vicdansız ve daha acımasızlardı.

Sadrazamın 22 Mayıs 1913'de Alman Kayzerinden istekte bulunması üzerine General Liman von Sander başkanlığında bir Alman askeri heyeti ordunun yeniden örgütlenmesi görevine getirilmiş, Ocak 1914'de çalışmaya başlamıştı. Fransız General Bauman polisin yeniden örgütlenmesiyle, İngiliz Amiral Limpus donanmanın yeniden örgütlenmesiyle görevliydi. Aynı yıl 22 Temmuzda Osmanlı Harbiye Nazırı Enver Paşa Almanya'ya gizli bir antlaşma önerdi. Osmanlı devleti, Rusya, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile Sırbistan arasında Arşidük'ün öldürülmesi nedeniyle çıkan anlaşmazlığa katılana kadar tarafsız görünecekti. Rusya'nın müdahalesiyle Almanya ve Türkiye, Avusturya-Macaristan yanında yer alacaklardı. Türkiye, Alman askeri heyetinin ordularının yüksek kumandanlığını yürüteceğini kabul etmişti. Antlaşma 2 Ağustos 1914'de imzalandı.

Slav devleti olan Sırbistan, Avusturya-Macaristan istekleri karşısında Rusya'ya başvurdu, 24 Temmuzda Rus bakanlar kurulu kısmi seferberlik (Kiev, Odesa, Moskova ve Kazan'da) ve Dış İşleri Bakanı Sazanov'un önerdiği öteki önlemlerin alınmasını kararlaştırdı. 28 Temmuzda Avusturya, Sırbistan'a savaş ilan etti. Almanya, Rusya'ya Rus ordu ve donanmasının tam seferberliğini kaldırmazsa bunun düşmanlık kabul edileceğini bildiren bir ültimatom yolladı.

Çar Nikola'nın 29 Temmuz 1915'te İmparator Wilhelm'e Avus-

turya-Sırbistan anlaşmazlığının Hague mahkemesinde çözülmesini öneren telgrafı yanıtsız kaldı. O sırada Almanya, Fransa'ya yansız kalması için bir haber yollamıştı fakat Fransa konuyu başka sorunlarla birlikte Rus demiryolları konusuna bağladığı için Rusya'yı desteklemek konusunda tereddüt göstermiyordu. Artan gerilim ve sınır ihlalleriyle Almanya, Fransa ve Rusya'ya savaş ilan etti. Fransa Genel Kurmay Başkanı General Joseph Joffre, Almanya yansızlığı ihlal edip Belçika'ya girerse, bu ülkenin yansızlığı İngiltere, Fransa, Prusya, Avusturya ve Rusya tarafından garanti altına alınmış olduğundan Belçika'ya yürümeye hazırdı. Alman birlikleri 4 Ağustos günü sabah saat sekizde Belçika sınırına girdiler. İngiltere, Almanya'ya savaş ilan etti (*).

(*) Brüksel'deki Fransız elçi A.W. Klobulkowski 3 Ağustos'ta akşam saat 5.23'te Almanların henüz sınırı geçmediğini bildiren bir telgraf çekti. «Sınır ihlalini onların başlatması iyi olur, herhalde bizi sorumlu tutmak istiyorlar». 6.56'da bir telgraf daha gönderdi: «Almanya'nın ültimatomunun... Belçika'ya ilk müdahale edenin biz olmamız için bir manevra olduğu... izlenimi güçleniyor...». Albertini, Klobulkowski'nin heyecanlı telgraflarının Fransız hükümetinin kendisine 500.000 (altın) frank göndermesine neden olup olmadığı karşılığı verilmemiş bir sorudur diye yazıyor. 4 Ağustos 12.35'te Paris'e bir telgraf daha gönderdi: «Lord Rothschild'dan Fransa elçiliği hesabına Banque Nationalle'de 500.000 frank yatırıldığını bildiren havale aldım. Lütfen kullanımını bildirin». Bir de not vardı: «Bu fon herhalde Belçika'daki Fransızların ayrılmasını sağlamak içindi». Fakat Klobulkowski «yanıt almamış gibi görünüyor».

(Bu olayların ardında büyük diplomatik faaliyet karışıklığı var. Uzman militaristler hariç, barış aleyhine ağırlığını koyacak en az iki kişi daha vardı. Bunlardan biri Alman yayıncı Victor Naumann'dı, Alman Dışişleri Bakanı Jagow ve Wilhelmstrasse'de siyasal yönetici Stumm'la çok yakın ilişkileri vardı. Naumann, Alexander Helphand'la birlikte çalışıyordu. 1905 başarısız Rus devriminden sonra Rusya'yı terkeden ve Siyonizmin büyük mali desteklerinden biri olan Helphand şimdi Almanya'da sosyalist önderlerden biriydi. Saraybosna trajedisinden sonra Naumann Avusturya Dışişleri Bakanını ziyarete gitti, 'kesinlikle kendi girişimiyle yürüttüğü bir misyon değildi bu'. Almanya'nın Rusya'ya karşı önleyici savaş' hazırlığında olduğunu sezdiğini bildirdi, Dışişleri Bakanı Hoyos'ta Berlin'in aşırı önlemler alınmasını istediği izlenimini uyandırdı. «Avusturya-Macaristan eğer şu andan yararlanmazsa monarklık ve büyük bir güç olarak sona erecektir» dedi. Öteki savaş tüccarı Frankfurter Zeitung'un muhabiri Stein'di. 5 Temmuz 1914'te, Potsdam'da imparatorun katıldığı bir toplantı yapıldığı ve savaş kararı alındığı dedikodusunu yaymayı başarmıştı. İstanbul'da Alman elçi Baron Wangenheim tarafından ABD elçisi Henry Morgenthau'ya aktarılan efsane herhalde barışçı unsurları engelledi. 4 Ağustos'ta Wilhelmstrasse'de öğleden sonra konu tartışılırken Naumann'ın Stumm'un odasında bulunması da, neler yapabildiğinin bir göstergesi olsa gerek. Jagow içeri girdi, «yüzünde, korku demiyeceğim fakat acı bir ifade vardı. Herr von Stumm bir zaman sonra döndüğünde o da sararmıştı ve bana 'İngiltere bize savaş ilan etti' dedi».

3 Ağustos sabahı 11.30'da Mısır'a dönmek için Londra'dan ayrılan Lord Kitchener, Denver'de durduruldu ve Savaş Bakanlığına getirildi (*). Savaş kurulunun ilk toplantısında Lord, çalışma arkadaşlarını, belki denizde değil karada kazanılması gerekecek uzun bir mücadeleye hazır olmaları ve İngiltere'nin yıllarca milyonlarca insanı cephede tutması gerekebileceği konularında uyardı. Kitchener için daima dikkatli bulunduğu bir konu olan Mısır'ın savunulması konuşulurken Winston Churchill bunun en iyi yönteminin Gelibolu yarımadasına saldırmak olduğunu, başarılı olunursa Çanakkale boğazının kontrol altına alınacağını önerdi. Fakat bu harekat çok zordu ve büyük kuvvetler gerektiriyordu. Gelibolu'da aldatmaca saldırı yapılmasını ve Hayfa'ya veya Suriye'de başka bir yere çıkarma yapılmasını yeğliyordu. Savaş öncesi Kraliyet Savunma Komitesindeki çalışmalarda, Mısır'a yapılacak bir saldırının en iyi karşılığının Filistin sahiline çıkarma olduğunun savunulduğunu anımsıyordu. Kitchener Türk iletişimine bir saldırının zorunlu olduğunu onaylıyordu fakat ona göre henüz zamanı gelmemişti. O sırada Kitchener Mısır'ın güvenliği ile ilgili bir kuşku taşımıyordu.

24 Eylül 1914'te, İngiltere, Almanya'yla savaştı fakat henüz Türkiye ile savaşa girmemişken, Dış İşleri Bakanlığı, Lord Kitchener'in isteğiyle, kışkırtıcı yönergeleri gönderdi ve Storrs'un özel habercisi Mekke'ye 1914 Eylülünün son haftasında büyük gizlilik altında ulaştı.

Hüseyin'in iki hareket olanağı vardı: Türkiye'nin yamında kalarak tanınmayı ummak veya bağımsızlığı kılıçla kazanmaya çalışmak. Hüseyin'in üçüncü oğlu Emir Faysal birinci seçeneği yeğliyordu. Fransa'nın Suriye'de ve İngiltere'nin Güney Irak'ta gözü olduğuna inanıyordu. Kitchener'in haberinde hiç bir garanti yoktu. Dahası, Arapların hiç bir askeri hazırlığı yoktu ve ayaklanmanın alev almıyacağından korkuyordu. Emir Abdullah Şam ve Bağdat'ın ayaklanmaya hemen katılacağından emindi. Kitchener'le kabul edilebilir koşullar için görüşmeyi önerdi.

Uzun tartışmalardan sonra Şerif Hüseyin bir karara vardı. Storrs'a yazılmış bir mektup hazırladı, bunda Abdullah Türkiye'-

(*) Lloyd George'un görüşmeleri desteklemek düşüncesinden savaş düşüncesine varmasını anlatan bir keşif kolu gönderilmesine itiraz edip kabineden istifa eden Lord Morley şöyle yazıyor: «Benim izlenimime göre güne geleneksel sabah konuşması olan deniz kuvvetlerindeki **condottiere** (**) (Churchill) ile başlamış olmalı ve onun hesaplamaları dinleyerek.... Almanya'nın (Belçika'ya) ültimatomunu yeterli savaş nedeni olarak görmüş olmalı».

(**) condottiere: Avrupa'da 14 ve 15. yüzyıllarda prens veya devletlerin hizmetine girmiş paralı askerlerin kumandanı. (Y.N.)

ye İngiltere'yi yeğlediğini ifade edecekti: «Ülkemizin haklarını ve yüce Emir ve Lord'un haklarını ve Emirliğinin haklarını ve istisnasız ve sınırlamasız tüm yönleriyle bağımsızlığını korudukça ve her türlü yabancı saldırganlığa özellikle Osmanlıların saldırısına karşı bizi destekledikçe, özellikle içerde kavga çıkartmak için yönetim ilkeleri gereği Emir'in yerine başkasını atamak istediklerinde bize destek vereceklerse, İngiltere hükümeti bu temel ilkeleri açıkça ve yazıyla garanti edecekse «İngilizlerin yanını tutmayı yeğliyorlardı.» Bu garantiyi ilk fırsatta almayı umuyorlardı».

Mektup Storrs'un eline Ekimin sonunda geçti. Hemen Kitchener'e telgrafla bildirdi. Telgraf Kitchener'in eline arkadaşı Sir John Maxwell'in Mısır'daki İngiliz kuvvetleri kumandanının mektubuyla birlikte geçti. Maxwell, «...dış işleri bakanlığı ne düşünüyor bilmiyorum fakat sanırım, Mekke ve Yemen'deki Arapların hemen Türklerin üzerine gönderilmesi gerekiyor.» diyordu.

Almanya'yla 3 Ağustos 1914'te yaptığı gizli anlaşmaya karşın Türkiye 3 Kasım 1914'e kadar savaşa girmedi. Sadrazamın son tereddütlerini ortadan kaldırmak ve savaş durumu yaratmak üzere 29 Ekimde Alman Amiral Souchon Odesa, Sivastopol ve Novorossisk'i bombalayınca sonuç kaçınılmaz oldu.

Şimdi Londra'da savaş bakanı olan Lord Kitchener, Ekim boyunca, İstanbul'daki İngiliz elçiliğinden Türkiye'nin Güney Suriye ve Sina'daki bedevi aşiretlerini Mısır'a saldırmak üzere kandırıp donatmak üzere altın ve silah gönderdiği, birlikleri kaydırdığı haberlerini alıyordu. İstihbarat görevlilerinden 600 **ulema**nın Halep'te toplandığını, bütün Suriye ve Mısır'a yayılarak İngiltere'ye karşı müslümanlık duygularını işleyeceklerini, Albay Kress von Kressenstein kumandasında Alman subayların Suriye'ye ulaştıklarını ve Türklerin dördüncü ordusunda görev yapacaklarını öğrenmişti. Türk görevliler Sunusi önderi Seyyid Ahmed'le görüşmeye gelmişlerdi. Mısır'ın batı cephesindeki önderden, Türkiye'nin Avrupalı düşmanlara karşı **cihata** girdiğini bildiren ve kendisinin de cihat ilan etmesi gerektiğini söyleyen ferman getirmişlerdi. Çünkü Türkiye sultanı İslamın **halife**si yani bütün müslümanların en büyük dinsel önderiydi.

Kitchener bu raporları hafife almadı. Lloyd George'a Mısır deltasına girebilecek Sunusi atlılarından söz etti. **Cihat** çağrısı Arapların Türkler yamında islam birliği altında toplanması sonucunu verebileceği gibi itilaf kuvvetlerindeki müslüman askerlerin bile düşmanlığına yol açabilirdi. 31 Ekim 1914'te Abdullah'a haber gönderdi: «Selam... Almanya, İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Osmanlı İmparatorluğu'nun bütünlüğünü garanti etmesine karşın Türk hükü-

metini altınla satın aldı. Sultanın isteği dışında hükümet, Mısır sınırına Türk askerlerini yollayarak saldırganlık gösterdi. Eğer Arap ulusu bizi Türklerin zorladığı bu savaşta İngiltere'ye yardım ederse, İngiltere Arabistan'a hiç bir müdahalenin olmayacağını garanti eder ve dış saldırılara karşı her türlü yardımı yapar. Gerçek Arap ırkından bir halifenin Mekke veya Medine'de seçilmesi gerçekleşebilir ve şimdiki kötülüklerin yerine Allah'ın yardımıyla iyilik geçer.»

Bu mektup Abdullah'a Kahire'den şu ekle ulaştırılmıştı: «Eğer Mekke emiri bu çatışmada İngiltere'ye yardım etmek istiyorsa, İngiltere Emir Hüseyin'in kutsal ve eşi bulunmayan görevini tanımayı ve ona saygı göstermeyi arzulamaktadır. Şerifliğin bağımsızlık, hak ve ayrıcalıklarını bütün dış saldırılara özellikle Osmanlıların saldırılarına karşı garanti eder. Şimdiye kadar islamı Türklerin kişiliğinde savunduk, bundan sonra bu asil Arapların kişiliğinde olacaktır.»

Aynı zamanda Arap körfezindeki İngiliz siyasal bürosundan «Cihat çağrısıyla harekete geçen akılsız insanların bilinmeyen yollara düşmesine izin vermeyin» diye başlayan bir çağrı yayınlanarak müslümanlığm kutsal yerlerine ve hacıların yollarına hiç bir müdahalede bulunulmayacağına söz verildi.

Kitchener'in telgrafı gönderdiği gün ve İngiltere'nin Türkiye'ye savaş ilan etmesinden beş gün önce, Şerif Hüseyin, Türkiye'den cihat ilan etmek için çağrıldı. Türk ordularının canlı ve iyi donanımlı olması, buna karşılık bağlaşıkların edilgen kalması sonucu Abdullah İstanbul'a heyecanlı bir yanıt gönderdi, ustası olduğu belirsiz ifadeler kullandı. Padişaha, İngiliz ordusunun Kızıl Deniz'i kontrol altında tuttuğunu, iyi savunulmayan sahilleri bombalayabileceğini ve cihata katılamıyacağım bildirdi. Kahire'ye dikkatli bir yanıt gönderilerek Şerifin islam dünyasındaki konumunun onu Türkiye'yle ilişkilerini hemen kopartmaya zorladığı anlatıldı. Arap bürosundaki İngiliz uzmanlar da İngiltere'nin ve destekçilerinin Arap dünyasındaki konumlarını güçlendirmek için iki resmi bildiri yayınladılar.

Hindistan hükümeti 1914 Kasımında aşağıdaki bildiriyi yayınladı :

«İngiltere ve Türkiye arasında çıkan savaşı değerlendirerek ve İngiltere'nin kötü niyetli, kışkırtılmış ve bilerek hareket eden Osmanlı hükümetinin ortaya çıkardığı durumdan rahatsız olduğunu bilerek, kraliçenin genel valisi, kraliyet hükümetinin isteğiyle aşağıdaki açık bildiriyi yayınlayarak, Mezopotamya'daki kutsal anıtlar, Cidde limanı dahil Arabistan'daki kutsal yerlerle ilgili olarak, ma-

jestenin sadık islam uyrukları açısından, bu savaşta majestenin hükümetinin eylemlerinden dolayı bir yanlış anlama olamıyacağını ve hiç bir dinsel niteliğin burda söz konusu edilemiyeceğini bildirir. Kutsal yerler ve Cidde İngiliz ordu ve donanmasının saldırı ve tecavüzlerinden bağışık tutulacaktır, Hindistan'dan söz konusu kutsal yerlere gidecek hacılara hiç bir müdahalede bulunulmayacaktır. Majestenin hükümetinin isteğiyle Fransa ve Rusya hükümetleri de aynı güvenceleri vermişlerdir.»

Bütün Arabistan'ı kapsayan çok daha gevşek bir söz 1914 14 Kasımında dış işleri telgrafıyla Kahire'deki yüksek komiserliğe iletildi :

«Majestelerinin hükümetinin, Türklerin veya başka saldırganların Arap çıkarlarını korumaya mecbur bırakmadıkça veya Arapların kendilerini Türk egemenliğinden kurtarma girişimlerine destek verme amacı söz konusu olmadıkça, Arabistan ve limanlarına karşı hiç bir kara ve deniz hareketine girişmeye niyeti yoktur.»

Bu sırada Hüseyin, Yemen imamı İdris'e, İbn Saud, İbn Reşid ve öteki Arap yöneticilere gizli haberciler göndererek Türklere karşı onların tutumlarını öğrenmek istedi ve cihat çağrısına neden yanıt vermediğini açıkladı. İngiliz askeri yorumcu Liddell Hart, «özünde Şerif İngiltere'ye hiç kimsenin yapamıyacağı kadar büyük hizmette bulunmuştu. Türklerin bütün öfkesine karşın kutsal şehirde cihat çagrısında bulunmayı reddetmiş, böylece onlara büyük kazık atmıştı» diye yazıyor. Çünkü Mekke Şerifi cihata katılmadıktan sonra öteki inananların da katılması neden gereksindi?

1915 Ocağından Martına kadar Hüseyin, Sudan genel valisi Sir Reginald Wingate'den Türk isteklerine karşı direnmesi için kendisine cesaret veren imalı haberler aldı. Bunlar da İngiltere'nin kendisiyle işbirliği yapmak isteğinde içtenlikli olduğuna ilişkin kanısını güçlendirdi. İbn Saud'un İngiltere'nin Hicaz limanlarına saldırmasını bahane ederek cihat kararına katılmaktan kaçınabileceğini bildirmesi de cesaretini artırdı.

Türkler, Şerif Hüseyin'i öldürme girişiminde bulunup, hacıları göndermiyerek gelirine engel olmayı tasarlarken, İngiltere, başka yerlerde yiyecek taşıyan gemileri engellerken, Hindistan'dan Cidde'ye giden bu tür gemilere izin veriyordu. Süveyş Kanalı'na saldırılacağı korkusuyla İngiltere, Mısır'da koruyuculuğunu ilan etti. 1915 Ocağında Sir Henry McMahon Mısır'a İngiliz yüksek komiseri olarak atandı. Dış işleri bakanlığında (ve herhalde Kitchener'den) 'Şerifin arkadaşlığını geliştirmek' talimatını almıştı.

Şubat 1915'te 22.000 kişilik Türk birliği Filistin'den Sina yarımadasına geçerek Süveyş Kanalı'na doğru ilerledi. Padişah halifeliği-

nin Mısır'da yerel 'beşinci kol' ayaklanmasının başlamasına yeteceğini umuyordu, ama bu gerçekleşmedi. Türkler 3 Şubatta geri püskürtüldüler ve Sina yarımadasında kaldılar.

Hüseyin Türklere karşı ayaklanma olanağını yitirmek istemiyordu fakat zamanı ve yeri, bağlaşıkları neye karşılık destekliyeceğini kararlaştırması gerekiyordu. İstanbul'a telgraf yollayarak oğlu Emir Faysal'ı başkente göndermek için izin istedi, görünürde aradaki görüş farklılıkları tartışılacaktı, oysa amaç Şam'dan geçmek, Arap milliyetçilik akımının merkezine uğramaktı. Türkler öneriyi kabul ettiler, hâlâ kutsal savaşın destekleneceğini umuyorlardı.

Gezisinde Faysal, Şam'a 26 Mart günü vardı, Arap milliyetçi derneklerin, al-Ahd ve al-Fatat'ın önderleriyle buluştu. Onlara Kitchener'in önerilerini anlattı, kendisiyle Abdullah arasındaki görüş ayrılıklarıyla babasının tedbirli siyasetini nakletti. Milliyetçi önderleri siyasetleri belirlemek üzere bırakarak Faysal İstanbul'a gitti ve 23 Nisanda şehre vardı. Sadrazam, İç İşleri Bakanı Talat Bey, Harbiye Nazırı Enver Paşa ve iki kez de kukla padişahla görüştü. Şerif Hüseyin'in açıkça kutsal savaş yanında olduğunu açıklaması karşılığında Hicaz'da tüm şikayetlerinin dikkate alınacağı kendisine söylendi. Her biri babasına bu haberi ulaştırması için kendisine birer mektup verdi. Enver'in mektubu 8 Mayıs tarihini taşıyordu ve Galiçya'da (Ocaktaki büyük başarılardan sonra) uğranılan ağır kayıpların etkisini taşıyordu. Çanakkale boğazında 18 Martta İngilizlerin uğradığı başarısızlığı da ayrıntılarıyla anlatıyor, Gelibolu'ya 25 Nisanda yapılan çıkarmanın da değerlendirmesi yapılıyordu.

Bundan sonra Faysal, Cemal Paşa'yı, Kudüs'te, başarısız Mısır seferinden sonra çekildiği karargahında ziyaret etti. İstanbul'dan dönüşte Şam'a uğradığında Türkler için imparatorluklarının Arap eyaletlerinden gelen kötü haberler vardı. Güney Mezopotamya'ya güçlendirilmiş bir İngiliz tugayıyla, 6. Hindistan bölüğü 23 Ekimde girmiş, Nisan başındaki kazanımlardan sonra başarıyla ilerliyorlardı (*). Türk görevliler, 12 Nisanda Shuwaika'da İngiliz ve Hind birliklerini karşılayan Türk kuvvetlerinin çevresinde toplanan şii aşiretlere cihat çağrısında bulunuyorlardı. Aşiretler savaşa katılmadılar; ikinci günün akşamı, Türkler henüz çekilmeden onları terkettiler. 24 saat sonra Türk kumandan intihar etti ve Türk kuvvetlerinin genel gerileyişi başladı. Kaçan Türk askerler Arap çeteler

(*) Arapları cesaretlendirmek ve İngilizler çevresinde toplanmalarını sağlamak, Mohammerah ve Küveyt şeyhlerinin bağlaşıklığa inançlarını güçlendirmek ve biraz da Abadan adasındaki Anglo-İran petrol tesislerini korumak üzere önerilmiş bir harekattı.

tarafından acımasızca öldürüldüler, küçük bir grubu Nasiriye'deki üslerine dönebildi (Basra'nın 100 mil kuzeyinde). «Türkler bir daha Arapları örgütlü askeri harekatlara davet etmediler». Arap ihanetinin öyküleri bütün imparatorluğa yayıldı. Dahası, şimdi bin, iki bin Arap Dorsetlere ve 7. Rajputa bağlı olarak bölgede savaşıyordu.

14 Nisan 1915'te dış işleri bakanlığı (Sudan kadısı Seyyid Sir Ali Morghani tarafından Serdar olan Sir R. Wingate'e gönderilen ve onun bakanlığa ulaştırdığı mektubun verdiği güvenle) Kahire'deki Yüksek Komisere telgraf çekti: «Sir R. Wingate'e benim tarafımdan size bildirme görevi verildiğini bildirerek, majestelerinin hükümetinin Arabistan yarımadası ile islamca kutsal yerlerinin bağımsız egemen bir devlet eline bırakılmasını düşünürler mi?»

Bu bilgi Sir Ali Morghani ve onun tarafından Şerif Hüseyin'e iletildi. Daha sonra, Haziranın sonlarına doğru Mısır, Sudan ve Arabistan'a dağıtılan ilanlarla haberin içeriği gerçeklik kazandı.

Faysal 23 Mayısta tekrar Şam'daydı ve merkezi Arap Milliyetçileri Komitesi'ni oluşturan önderlerle Türkiye karşısında İngiltere ile hangi koşullarda işbirliği yapabileceklerini belirleyen bir protokolu birlikte tartıştılar. Şam protokoluna göre:

«İngiltere tarafından Arap ülkelerinin bağımsızlığının aşağıdaki sınırlar içinde tanınması:

Kuzey: 37 kuzey paralelinden geçen Mersin-Adana hattı ve Birecik-Urfa-Mardin-Midyat-Cizre (İbn Umar)-Amadya-İran sınırı,

Doğu: İran sınırından İran körfezine kadar,

Güney: Hint okyanusu (durumu daha sonra belirlenecek Aden dışında),

Batı: Kızıl Deniz, Akdeniz'den Mersin'e,

Kapitülasyonlar altında yabancılara tanınan her türlü ayrıcalığın kaldırılması,

İngiltere ve geleceğin bağımsız Arap devleti arasında savunma antlaşmasının yapılması,

İngiltere'ye ekonomik öncelik tanınması,» öngörülüyordu.

Altı önde gelen önder, antlaşma yeminiyle Şerifi Arap ulusunun sözcüsü olarak tanıdıklarını kabul ettiler. Şam protokolu çerçevesinde İngiltere'yle anlaşma sağlıyabilirse Suriye'deki Araplar ayaklanacaklardı. Faysal, protokolun küçük yazılmış bir nüshasını hizmetkarlarının çizmesine gizleyerek hızla eve döndü. Kafile 20 Haziran 1915'te Mekke'ye vardı.

Gizli görüşme ve anlaşmalar günün düzeni gereğiydi. Faysal görevini yürütürken, Arap topraklarıyla ilgili iki gizli anlaşma daha bağlaşık devletlerince imzalanmıştı bile. İstanbul anlaşmasının görüşmeleri 4 Marttan 10 Nisan 1915'e kadar sürmüş, Londra anlaşması da 26 Nisan 1915'te yapılmıştı. Birinci anlaşma Rusya'nın İstanbul ve boğazlar konusunda İngiltere ve Fransa'nın tutumlarını belirlemek isteğinden doğmuştu. Bu bölgelerin Rus İmparatorluğuyla birleştirilmesini iki bağlaşık güç hoşnutlukla karşılayacak mıydı? Rus Dış İşleri Bakanı Sazonov, Petrograd'daki İngiliz ve Fransız elçilerine «Bağlaşık hükümetler, imparatorluk hükümetimiz tarafından Osmanlı İmparatorluğu'nun başka bölgelerinde belirleyecekleri planlarının gerçekleşmesini aynı anlayışla karşılayacağına emin olmalıdırlar» diye yazıyordu.

12 Martta Rus hükümetine gönderilen İngiliz memorandumunda «Savaşın bitiminde Rusya'nın İstanbul'a sahip çıkacağının bilinmesi karşısında, Sir Edward Grey, görüşmelere gerek kalmaksızın, Majestenin hükümetinin islamın kutsal topraklarının her koşul altında bağımsız müslüman yönetimine bırakılacağını taahhüt ettiğini ifade etmek ister» denilmektedir. Fransa da, 14 Martta, Türkiye'ye barış koşulları olarak sunulacak kararlarını Rus dış işleri bakanlığına bildirdi. Fransa, Suriye'nin İskenderun körfeziyle birlikte Kilikya ve Toros dağlarına kadar birleştirilmesini istediğinin «gecikmesinin İmparatorluk hükümetinin görüşüne sunulmasını» istemekte ve bildirmekteydi.

Ertesi gün Rus dış işleri bakan yardımcısı, bakana bir not yazdı: «Fransa elçisi Suriye'nin Filistin'i kapsadığını düşündüğünü bana bildirdi. Kendisine Kudüs'te bağımsız bir vali bulunduğunu anımsatmanın yararlı olduğunu düşündüm».

Fransız elçi, Vilna'da ordu genel kumandanlığında bulunan Çar'la görüşmek için özel bir ziyaret de yaptı. 16 Mart 1915'te elçi Paleologue, «Fransa'nın Suriye, Kilikya ve Filistin'de medeniyeti geliştirmek için yapmak istediklerinin ayrıntılı bir programını açıkladı». Elçiye göre Çar ondan Fransa etki bölgesine giren yerleri haritada göstermesini istedi ve sonra «isteklerinizin hepsini kabul ediyorum» dedi.

Fakat Dış İşleri Bakanı Sazonov Paris'teki Rus elçisine yazarak Fransız hükümetinden açıklama istemesini bildirdi. «Bu sorun bizim için önem taşıyor, eğer İmparatorluk hükümeti Fransa'nın Suriye ve Kilikya'yla ilgili isteklerini karşılamaya hazır olacaksa sorunu çok dikkatle incelemek gerekir, kutsal yerlerin kapsanıp

kapsanmadığı araştırılmalıdır». Fakat Fransa o dönem için daha fazla açıklamada bulunmadı.

18 Martta İngiltere hükümeti Boğazlar ve İstanbul'la ilgili Rus isteklerinin kabulünü yazıyla bildirdi ve iki gün sonra Rus dış işleri bakanlığı Londra'daki elçisine şu mesajı gönderdi: «İmparatorluk hükümeti islamın kutsal yerlerinin bağımsız müslüman hükümeti yönetimi altında olması biçimindeki İngiltere hükümetinin görüşüne tamamiyle katılmaktadır. Şimdi bunun padişahın halife olarak kalmasıyla Türkiye egemenliğinde mi olacağını, yeni bağımsız devletler mi yaratılacağını, imparatorluk hükümetinin görüşlerini tam bilgiyle biçimlendirmesi açısından açıklanması gerekmektedir. Kendi adına imparatorluk hükümeti halifeliğin Türkiye'den ayrılması görüşündedir. Her durumda hac özgürlüğü tamamiyle güven altına alınmalıdır.»

Gizli Londra anlaşması 23 Mayıs 1915'te İtalya'nın da savaşa girmesi sonucunu verdi. Buna karşılık İtalya'nın Osmanlı İmparatorluğu üstündeki hak iddiaları tanınmıştı. 12. madde şöyleydi: «İtalya, Arabistan'ın ve Arabistan'daki islamm kutsal yerlerinin bağımsız müslüman bir gücün yönetimine bırakılması yolundaki Fransa, İngiltere ve Rusya'nın kabul etmiş olduğu karara bağlılığını bildirir.»

İngiltere açısından görüşmeler 1914 Viyana elçisi olan Sir Maurice de Bunsen'in sekreterliğini yaptığı Türkiye'deki İngiliz İstekleri Komitesinin idari görevleri içindeydi. İmparatorluk Savunma Komtesi ve özellikle Arap desteğini garanti etmek için yetenekli siyasetçi bakanlar kurulu sekreteri Mark Sykes de çalışmalara katılıyordu. Dış işleri bakanlığı, Kitchener ve bakanlar kurulunun Arapları İngiltere'ye bağlamak ve ayaklanmalarını sağlamak siyasetlerini göz önüne alan Sykes (Gelibolu seferi de artık çok pahalıya mal olduğundan ayaklanmanın daha da istenir duruma gelmesiyle) Mısır'ın yeni yüksek komiseri Sir Henry McMahon'la da görüşmelerde bulunuyordu.

Kahire ve Hartum'da yapılan konuşmalarda danışmanlar arasında Suriyeli Arap milliyetçi önderler, Sir Reginald Wingate ve sürekli gelişmelerden haberdar edilen fakat bunda ve sonraki görüşme ve garantilerde payı bulunmayan Sudan genel valisi de bulunuyorlardı:

14 Nisan 1915'te dış işleri bakanlığının Kahire'deki yüksek komiserliğe gönderdiği bir telgrafta (no: 173) İngiltere hükümeti bir açık bildirimde bulunuyordu: «Arabistan yarımadasının bağımsız egemen bir devletin elinde kalmasını barış görüşmelerinin esas un-

suru olarak» kabul ediyorlardı. Fakat, «bu aşamada bu devletin topraklarının nereleri kapsayacağını belirlemek olanaklı değildir» diye de ekliyorlardı.

McMahon Haziranda bağımsız Arabistan'ın destekleneceğini ve Arap halifeliğinin istenilir bir durum olduğunun ip uçlarını veren bir bildiri yayınlamakla görevlendirildi. Bu mesajı taşıyan broşürler Mısır ve Sudan'da büyük miktarda dağıtıldı, Suriye'ye de ulaştırıldı. İngiliz uçakları broşürleri Wajh, Yanbo, Rabegh ve Cidde'de dağıttılar.

Savaş sırasında İngiltere'nin Arapları destekliyeceği yolunda görüşlerini açıkça bildirmesi bu olayla oldu.

Bir Osmanlı Belgesi

SULTAN ABDÜLHAMİD'İN ŞEYH ABI AL-SHAMAT'A GÖNDERDİĞİ MESAJ

Her zaman yardım istediğimiz rahman ve rahim Allah'ın adıyla.

Yüce Allah'a şükranlarımla ve peygamberi Muhammed'e hayır duaların en büyüğünü sunarak, zamanın en ünlü şeyhi Şeyh Abı Al-Shamat'a mübarek ellerini öperek ve inayetini bekleyerek bu mektubu sunuyorum.

Bu fırsatı derin saygımı belirtmek için bir kâr olarak görüyorum. Mayısın 22'sinde yazdığınız mektubunuzu aldığımı bildiririm. Huzur ve sağlık içinde olduğunuz için Allah'a şükrediyorum.

Efendim,

Allah'ın yardımıyla yazılarınızı ve öğütlerinizi gece gündüz okuyorum fakat her zaman kuvvet veren inayetinize gereksinmem vardır.

İslam halifeliğini bıraktım çünkü mecbur oldum ve bırakmaya zorlandım. Jön Türkler olarak bilinen İttihad Cemiyetinin başkanları tarafından zorlandım ve tehdit edildim. Bu dernekçiler kutsal Filistin topraklarında ulusal Yahudi yurdunun kurulması için ferman hazırlamam yolunda ısrar ettiler. Israrlarına karşın bu tasarıyı tamamiyle reddettim.

Sonunda bana (150) yüz elli milyon İngiliz altın paundu vermeye söz verdiler fakat ben hepsini reddettim ve kesin yanıtımı aşağıdaki gibi verdim:

«Eğer bana yüz elli milyon İngiliz altın paunduna ek olarak altınla dolu bir dünya verseniz gene de önerinizi kabul etmem. İslam milletine ve Muhammed ümmetine otuz yıldan fazla hizmet ettim. Babalarım ve dedelerim Osmanlı sultan ve halifelerinin adını kötüye çıkaramam. Dolayısıyla önerinizi de tamamiyle reddediyorum.»

Kesin yanıtımdan sonra beni tahttan indirmekte anlaştılar. Beni Selanik'e süreceklerini söylediler. Kabul ettim.

Osmanlı devletinin ve islam dünyasının ününe gölge düşürmediğim ve Filistin'in kutsal topraklarında Yahudi devleti kurulmasını kabul edip sonsuz bir utanca uğramadığım için Allah'a şükrediyorum.

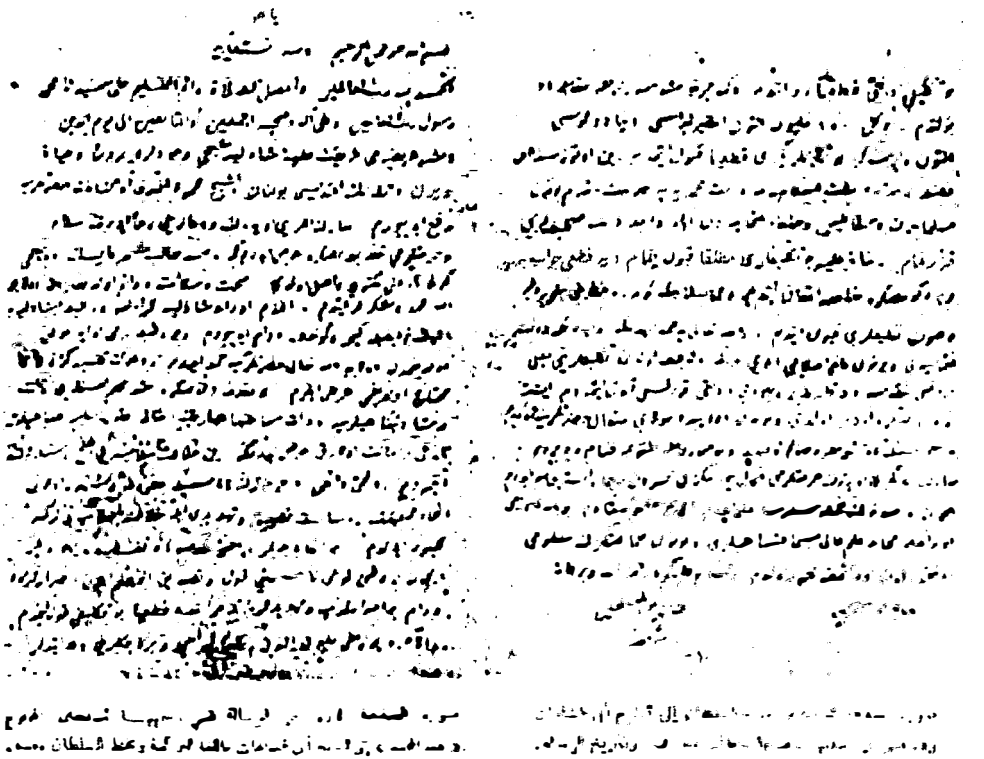
Fakat olan oldu. Allah'a şükürlerimi tekrar ediyorum. Bu önemli konuda size sunduklarımın yeterli olduğuna inanıyorum.

Mübarek ellerinizi derin saygılarımı kabul edeceğini umarak öpüyorum. Bütün kardeşlerime ve arkadaşlarıma selamlar.

Allah'ın selamet ve rahmeti üzerine olsun.

22 Eylül 1329

İslam Hizmetkarı
Abdülhamid ibn Abdülmecid

OSMANLI PADİŞAHI ABDÜLHAMİD'İN 22 EYLÜL 1329'da (Hicri) ŞEYH ABI AL-ŞAMAT'a yolladığı, Musevi ve Avrupalıların Filistine yönelik komplolarından sözeden mesajı.

2 KASIM 1917 BALFOUR BİLDİRİSİ VE SONRASI

Siyonizm, ilk sömürgeci devlet olduğu için tamamiyle İngiltere'ye bağlı olmuştur. Siyonist önderler, Asya'yla Afrika'yı ve iki kıtayı aynı zamanda Akdeniz'le birleştiren geçitte İngilizlerin insandan kurulu garip ve güçlü bir engel oluşturmayı amaçlayan sömürgeci isteklerinden haberdardılar. Bu garip varlık, sömürgecilerin Süveyş Kanalı yanındaki çıkarlarının bekçisi olacak dost, askeri bir kuvvet oluşturacaktı. Herbert Samuel 1915'te İngiltere Hükümeti'ne İngiliz himayesinde üç-dört milyon Yahudinin Filistin'e göç etmesini önerdiği zaman bu görüşü vurgulamıştı. Herbert Samuel, «Böyle yapmakla Mısır ve Süveyş Kanalı'nın yambaşında sadık bir devlet kurmuş olacağız» diyordu.

Dolayısıyla, 2 Kasım 1917'de yani Filistin'in İngilizlerce işgalinden önce, o zamanın İngiltere Dış İşleri Bakanı Arthur James Balfour, 'Balfour Bildirisi' olarak bilinen mektubunu Lord Rotschild'a göndermişti. Mektup şöyleydi :

Balfour Bildirisi

2 Kasım 1917

İngiltere Dış İşleri Bakanı'ndan bir İngiliz Siyoniste. Bu tarihte İngiltere'nin Filistin'de hiç bir yetkisi yoktu.

Sevgili Lord Rotschild,

Yahudi Siyonist beklentilerle uyum gösteren aşağıdaki bildirinin Majestenin Hükümeti tarafından bakanlar kuruluna sunulduğunu ve kabul edildiğini bildirmekten zevk duyarım.

«Majestelerinin Hükümeti Filistin'de Yahudi halk için ulusal bir yurt kurulmasının lehindedir ve bu amaca ulaşılabilmesi için gerekenleri elinden geldiğiyle yapacaktır, Filistin'de bulunan Yahudi olmayan toplumların medeni ve dinsel haklarına yönelik hiç bir ta-

rafgirliğe ve herhangi bir ülkedeki Yahudilerin sahip olduğu haklara ve siyasal konuma halel getirilmesine meydan verilmiyeceğinin bilinmesi gerekir.»

Bu bildiriyi Siyonist Federasyona iletirseniz size müteşekkir olurum. Saygılarımla.

Arthur James Balfour

Balfour Bildirisi'nin arkasında birleşik İngiltere-Siyonist emellerini gerçekleştirme arzusu vardı. Churchill bu durumu açıklamaktadır. Şöyle diyor: «Balfour Bildirisi, duygusal dürtülerle verilmiş bir söz olarak anlaşılmamalıdır. Ortak bir davanın çıkarı için, bu dava nedeniyle maddi ve manevi hiç bir yardımın gözden çıkarılamıyacağı bir anda kararlaştırılmış pratik bir önlemdir.»

Lloyd George şunları söylerken Churchill'den daha samimidir: «Balfour Bildirisi'nin değerini askeri bir hareket olarak kanıtlayacak olan gerçek, Almanya'nın Siyonistlerin lehinde benzer bir tasarıyı gerçekleştirmek için Türkiye'yle görüşmelere başlamış olmasıdır».

Balfour da şöyle diyor: «Filistin'deki Filistinlilerin umut ve isteklerini görmezlikten geldik. Bu eski topraklarda oturan 700.000 Arabın istek ve düşüncelerinden daha önemli olan şey bizce Siyonizmdi».

Filistin Kraliyet (Peel) Komisyonunda 1937'de konuşan Lloyd George, Balfour Bildirisi'nin hükümetince kabul edilmesi nedenlerini daha açık ifade eder: «Siyonist önderler, eğer bağlaşıklar Filistin'de Yahudiler için yurt kurulmasına yardımcı olurlarsa, tüm dünyada Yahudilerin bizi desteklemeleri için ellerinden geleni yapacaklarına kesin söz verdiler. Sözlerini de tuttular.»

Arap dünyasının kalbine yabancı bir varlık yerleştirerek onu bölen sömürgeci ülkelerin stratejik emellerinin vurgulanması olan Balfour Bildirisi'ne yol açan nedenleri bunlar ortaya koyuyor. Sömürgeci ülkeler aynı zamanda yönetim ve egemenliklerinin ırkçı-Siyonist varlıkla gizli bir biçimde sürmesini garanti altına almak istemişlerdir. Yahudi yazar Arthur Koestler, bildiri hakkındaki görüşünü şöyle ifade eder: «Bir ulusun, bir ulusun toprağını başka ulusa vermek için söz vermesi».

Manda Yönetiminde Filistin (1920-1948)

Türklerle savaş 30 Ekim 1918 mütarekesiyle bitti ve 30 Ocak 1919'da Barış Konferansı Yüksek Konseyi Filistin dahil işgal altındaki Arap eyaletlerinde Türk yönetiminin yeniden kurulmayacağı-

na karar verdi. Filistin'de Arap bağımsızlığı için verdikleri sözlerle gizli Sykes-Pickot anlaşmasını yerine getirebilmek için manda sistemi denilen yolu buldular. 28 Haziran 1919'da Versailles anlaşması ve yeni kurulan Milletler Cemiyetinin sözleşmesi kabul edilmişti. Sözleşmenin 12. maddesi «son savaşın sonucu olarak daha önce kendilerini yöneten devletin egemenliğinden çıkmış ve henüz çağdaş dünyanın güç koşullarında kendi kendine ayakta duramıyacak halkların yaşadığı sömürge ve topraklarda, bu tür halkların gelişimi için medeniyetin kutsal vasiliğinin oluşturulması ilke olarak kabul edlimiş ve vasiliğin uygulanmasındaki güvencelerin bu sözleşmeyle gerçekleştirilmesi öngörülmüştür» demektedir. Sözleşmeye göre bu ilkenin pratikte yaşam bulması için en iyi yöntem «bu tür halkların gelişmiş ulusların himayesine» bırakılmasıdır. «Himaye, Cemiyet adına manda yönetimiyle gerçekleştirilecektir.» Daha önce Türk imparatorluğuna ait belirli topluluklar ayrı uluslar olarak var olma aşamasına ulaştıklarından geçici olarak manda yönetiminin idari öğütlerine gereksinim duydukları ve zamanla kendi kendilerini idare edecekleri öngörülmüştür. Sözleşmeye göre bu toplulukların istekleri mandalığın seçimindeki değerlendirmede temel olmalıdır.

İngiltere, Filistin'in manda olması için hazırladığı taslağı Millet Cemiyeti Konseyine 24 Temmuz 1922'de verdi ve metin resmen yürürlüğe girene kadar konsey tarafından kabul edilmeyip 29 Eylül 1923'te onaylandı.

Manda, kayıt olarak, Balfour Bildirisi'nde yer alan, Yahudi yurdunda Yahudi olmayan toplulukların haklarıyla Filistin dışındaki Yahudilerin haklarının da korunacağı görüşünü içeriyordu. 2. maddeye göre, ülkenin siyasal, idari ve ekonomik koşulları belirlenirken Yahudi yurdunun oluşturulacağının güvence altına alınacağı, 4. maddeye göre, Yahudi yurdunun kurulmasında etkili olacak ekonomik, toplumsal ve öteki konularda Filistin yönetimi ile eşgüdüm ve bilgi alışverişini yürütmek amacıyla bir 'Yahudi bürosu' kurulacağı ve 11. maddeye göre yönetimin, Yahudi bürosuyla, eşit ve adil ilişki içinde kamu işlerini, hizmet ve gereksinimleri yürütüp belirleyeceği ve ülkedeki doğal kaynakların kullanımını kararlaştıracağı hükümleri getirilmişti.

Manda, Milletler Cemiyetinin sözleşmesinin 22. maddesindeki ilkeleri gerçekleştirmedi; Lübnan, Suriye ve Irak'ta olduğu gibi Filistin'de, toprakların coğrafi konumu, ekonomik koşullar ve benzeri nedenlerle tek başına ayakta duracak kadar bir süre manda yönetimiyle idari tavsiye ve yardım ilişkisinde bulunacak, ulus olarak belli bir aşamaya varmış yerlerin geçici konumu dikkate alın-

madı. Daha önce Araplara verilmiş olan bağımsızlık sözleri de dikkate alınmadı. Balfour Bildirisi'nde olduğu gibi manda hazırlığında da Filistinli Araplara hiç bir şey danışılmamıştı. Manda, en azından görünürde, İngilizlerin iki türlü yükümlülüğü olduğunu kabul ediyordu; Yahudilere ve Filistinli Araplara karşı yükümlülükler. Fakat üçüncü tarafın hakları dikkate alınmaksızın İngilizler ve Siyonistler tarafından yönetim belirlendi. Siyonistler Filistin'de yalnız kendilerinin hakları bulunduğuna, müslümanların ve hıristiyanların varlığının geçmişte kaldığına inanıyorlardı.

Filistinli Arapların Mandaya ve Balfour Bildirisine Karşı Çıkışları

Filistinli Arapların mandaya ve Balfour Bildirisi'ne muhalefetleri bütün manda yönetimi boyunca çok açık bir biçimde ve hiç gevşemeden ifade edildi. Başvurmalar, protestolar, tartışmalar, gösteri ve grevler İngiliz hükümetinin Filistinli Araplara verdiği sözü yerine getirmelerinde ve adalet ve eşitliği dikkate almalarına bir katkıda bulunamayınca zaman zaman şiddete de başvuruldu. İlk şiddet olayı Paskalya günü 1920 Nisanında gerçekleşti. İkincisi 1921 Mayısında, üçüncüsü 1929 Ağustosunda. 1936-1939 arasında patlak veren ayaklanma ise kesintisiz altı aylık grevle sürdürüldü. Kargaşalıklar sonucu dört ana araştırma komisyonu oluşturuldu. Bulguları değişmez biçimde aynıydı, yani :

a) Birinci Dünya Savaşı'nda kendilerine verilen bağımsızlık sözünün tutulmaması Filistinli Arapları hayal kırıklığına uğratmıştır,

b) Filistinli Araplar Balfour Bildirisi'nin kendi kaderlerini tayin hakkını inkar ettiğine inanmakta ve Filistin'de Yahudilere yurt oluşturmanın sonuçta kendilerini evlerinden ve yurtlarından edeceğinden korkmaktadırlar.

Siyonistler amaçlarını hiç de gizlemiyorlardı. Daha 1921 gibi erken bir tarihte Dr. Eder, araştırma komisyonuna cesaretle şunları söylemekteydi: «Filistin'de yalnız bir tek yurt olabilir, bu da Yahudi yurdudur; Yahudiler ve Filistinli Araplar arasında eşitlik de olamaz. Nüfusları yeterli olduğu anda Yahudiler üstünlüğü alacaklardır.» Eder bundan sonra yalnız Yahudilerin silah bulundurma haklarının olmasını istemiştir. Ayaklanmalara yol açan nedenler böylelikle Arapların kuşkularının haklı olduğunu ortaya koymaktadır :

a) Araplar Yahudi göçünün sürmesi ve toprakların onlara geçmesini önleyen bir yasa çıkmaması durumunda yakında onların çoğunluk olmalarından kuşkulanıyorlardı.

b) Yahudi yurdu kurulması Arapların kendi kaderlerini belirleme haklarını tehlikeye atacaktı.

c) Yahudiler barışı tehdit eden 'silahlı' tehlike haline geleceklerdi.

Filistinli Arapların sürekli ısrar ettikleri üç isteği şunlardı:

1) Siyonist göçü hemen durdurmak.

2) Arap topraklarının Yahudilere geçmesini engellemek.

3) Demokratik bir hükümetin kurularak Yahudilerden çok oldukları için çoğunluğun Araplara verilmesi.

İngilizlerin Siyasal Tutumları

Araştırma komisyonları ayaklanmanın nedenlerini açıklayan ve her biri 'yurt' ifadesinin anlamını yorumlayan 'siyasi raporlar' yayınlamışlardır.

3 Haziran 1922'de İngiltere hükümeti 'Churchill Memorandumu' olarak bilinen açıklamada bulunarak, «Filistin, İngiltere'nin İngiliz olduğu kadar Yahudi olmak durumundadır» cümlesini kullanmıştı. Rapor «Majestenin hükümeti bu tür bir beklentiyi pratik bulmamaktadır ve böyle bir amacı yoktur. Hiç bir zaman da böyle bir düşünceye sahip olunmamıştır... Arap nüfusun, dilinin veya kültürünün Filistin'de yok olması veya ikinci dereceye düşmesi amaçlanmamıştır. Balfour Bildirisi'nin içeriğinde Filistin'in tamamiyle Yahudi yurduna dönüştürüleceği düşüncesi olmadığına yalnızca Filistin'de bir yurt oluşturulacağının söylendiğine dikkat edilmelidir» diye devam ediyordu.

1929 ayaklanmasını bir başka rapor izledi. «Beyaz rapor» olarak sunulan açıklama «Geçiş-sahası Memorandumu» olarak bilinir. Öneminden dolayı alıntı biraz daha uzun tutulmuştur:

«İki tarafta da meydana çıkan talihsiz olaylar, Majestenin hükümetinin manda adı altında yüklendiği görevin doğasını değerlendirmedeki yanlışlıktan kaynaklanmaktadır. Majestelerinin hükümetinin vurgulamak istediği ikinci nokta, başbakanın Avam Kamarasında 3 Nisanda ifade ettiği gibi 'iki türlü yükümlülüğün söz konusu oldugu, bir yanda Yahudiler, öte yanda Yahudi olmayanların bulunduğu'nun üstünde önemle durulması gerektiğidir.» .

1936-39 Arap ayaklanması sonucu İngiltere Hükümeti 17 Mayıs 1938'de bir tane daha ve sonuncu raporunu yayınlamış, bu da 'Mac Donald Beyaz Raporu' olarak tanınmıştır.

1939 raporuna karşı Arap tepkisi karmaşık olmuştur. Halkın bir bölümü raporu kabul etmekten yanadır fakat İngiliz hükümetinin

içtenliğinden kuşkulanmaktadır. Bir bölüm de Filistinli Arapların beklentilerine yanıt oluşturmadığı için yeni siyasetin reddini, Balfour Bildirisinin, mandanın ve ülkenin bağımsızlığının böylelikle ortadan kaldırılmış olduğunu düşünmekteydiler.

Öte yandan Siyonist örgüt 'Beyaz Rapor'un, yakın gelecekte Filistin'de kurulacak olan 'Yahudi devleti'ni hedefleyen Anglo-Siyonist pakta ciddi bir darbe indirdiğini ileri sürüyordu. Böylelikle Siyonist hareket umut ve hedeflerini gerçekleştirmek üzere dikkatlerini ABD'ye çevirdi. Sonuç olarak Biltmore Konferansı toplandı ve orda elde edilenler Siyonist çıkarlarıyla birleşiyordu. Amerika'nın Siyonist çıkarları benimsemesi sonuçta Arap Filistin'de yayılmacı, ırkçı, sömürgeci, Siyonist devletin kurulmasına yol açan tam desteğin verilmesiyle kendini gösterdi.

O tarihten itibaren Amerika, Arap bölgesinde emperyalist sömürgeci çıkarlarını gerçekleştirmek için yayılmacı, ırkçı, Siyonist saldırganlığı desteklemenin tüm sorumluluğunu üzerine aldı.

Birleşmiş Milletler'de Filistin Sorunu (1947-1948)

2 Nisan 1947'de Birleşmiş Milletler İngiltere delegeleri Birleşmiş Milletler genel sekreterine bir mektup sunarak Filistin sorununun gelecek olağan toplantısında gündeme alınmasını, dahası genel kurulun gelecek olağan toplantısında sorunun değerlendirilebilmesi için hazırlanacak özel bir komitenin kurulabilmesi için mümkün olduğu kadar çabuk özel bir genel kurul toplantısının yapılmasını istediler.

Komite iki seçenekli bir plan hazırladı:

1. Ekonomik birimlerle bölüşüm planı
2. Federal devlet planı.

Genel kurul, 29 Kasım 1947'de 33 lehte, 13 aleyhte ve 10 çekimser oyla Filistin'in bölüşülmesi planını kabul etti. Plan Filistin'in altı ana bölgeye bölünmesini öngörüyordu. Üç bölge 'Yahudi devleti'ne tahsis edilmiş, 'Yafa mahsur edilmiş bir halde' üç bölge de Arap devletine bırakılmıştı. Bu olağanüstü ve doğaya aykırı bölünmenin arkasındaki amaç, 'Yahudi devleti' içine Yahudilerin oturduğu ve sahip olduğu bütün toprakları alırken bu arada Arapların oturduğu ve sahip olduğu büyük toprakların da Yahudi devleti içinde bırakılmasıydı. Öte yandan 'Arap devleti'nde mümkün olduğu kadar az Yahudi ve mümkün olduğu kadar az Yahudi mülkü kalmasına dikkat edilmişti. Kudüs şehri ve Beytlehem dahil çevresindeki bölge Birleşmiş Milletler yetkisinde uluslararası bölge olarak bırakılıyordu.

Arapların Bölünmeyi Reddetmesi

Araplar, bölünmeyi, Birleşmiş Milletler sözleşmesini, Evrensel İnsan Hakları Beyannamesinin dayandığı ilkeleri, uluslararası hukuk ve pratik hükümlerini ve bir halkın kendi kaderini belirleme hakkını ihlal ettiği için reddettiler.

Kamuoyunun inandırıldığının tersine Genel Kurul yasama veya yargı organı değildir, dolayısıyla Filistin'in bölüşülmesiyle ilgili kararı tavsiyeden öte bir anlam taşıyamaz. Karar gücünü taşıyamaz ve Filistin halkının çoğunluğunun reddettiği ve halen de reddetmeye devam ettigı bir kararın bağlayıcılığı olamaz. Üstelik, Birleşmiş Milletlerin hareketi, temel kuruluş ilkeleriyle çelişki içindedir, bütün halkların kendi kaderlerini belirleme hakkıyla çelişmektedir. Ülkenin üçte iki çoğunluğunu oluşturan Filistin Araplarının kaderlerini belirleme hakkını inkar ederek kendisiyle ters düşmüştür.

Genel izlenim İsrail devletinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun tavsiyesiyle ve onunla uyumlu olarak kurulmuş olduğudur. Durum böyle değildir.

29 Kasım 1947 bölüşme kararı Yahudi devletinin Filistin topraklarının % 56'sı üstünde kurulmasını tavsiye etmektedir. Arap devleti topraklarının % 42'si üstünde kurulacak, Kudüs ve çevresi uluslararası bölge olarak % 2'yi oluşturacaktır. Karara göre Yahudi devleti toprakları içinde yaşayan Araplar orda yaşamaya, Birleşmiş Milletler garantisi altında temel haklarını kullanmaya ve temel insan özgürlüklerinden yararlanmaya devam edeceklerdir. Karar ayrıca Yahudi ve Arap devletlerinin İngiltere'nin iki ay sonra 15 Mayıs 1948'de çekilmesiyle kurulmasını öngörmektedir.

Oysa, bölüşme kararında belirlendiği üzere, İngiliz mandasından yetkiyi devralacak olan BM Filistin Komisyonunu bekleyip, Arap ve Yahudi devletlerinin önderlerinin yetkiyi komisyondan devralması kararına uymak yerine Siyonistler İsrail devletini 14 Mayısta ilan etmişler, dünyayı oldu bittiyle karşı karşıya bırakmışlardır. Bu tarihte Siyonistler Yahudi devletine bırakılan topraklardan daha fazlasını ele geçirmişlerdi bile. Filistin'deki toprakların % 56 sında kurulacak olan devlet yerine İsrail toprakların % 77'sini işgal ediyordu. Kudüs uluslararası bölge olacakken İsrail'in başkenti olan edilmiş, kutsal şehrin büyük bölümü israilleştirilmişti. Araplar evlerinde ve ülkelerinde kalıp normal yaşamlarına devam edecekken, yaklaşık bir milyon erkek, kadın ve çocuk, müslüman ve hıristiyan zorla topraklarından çıkarılmış ve malları ellerinden alınmıştır.

Dört yüz kadar Filistin köy ve kasabası Filistinlilerin savaştan

sonra evlerine dönememeleri için tamamiyle yıkılmıştır. Filistin köy ve kasabalarının adları, dağların, ırmakların, göl ve sokakların adları gibi Arapçadan İbraniceye çevrilmiş, ülkenin kültürel karakteri değiştirilmeye çalışılmıştır. Bir çok Filistin şehrine (bir kaçını sayarsak Yafa, Acre, Lydda, Ramleh, Tiberias, Mecdel ve Bir Şeba), gerçek sakinleri mülteci kamplarına sürülüp, Orta Doğu'nun çeşitli yerlerine dağılırken Yahudi göçmenler yerleştirilmiştir.

Dolayısıyla, 14 Mayıs 1948'de ortaya çıkan Yahudi devleti, bölüşme planıyla gerçekleştirilmesi beklenen devletle tamamiyle ilgisizdir. Yeni 'İsrail devleti' kaba kuvvetin, Birleşmiş Milletler sözleşmesinin, Evrensel İnsan Hakları Beyannamesinin ve şimdi İsraillilerin egemenliklerini dayandırdıkları bütün kararların ihlaliyle yaratılmıştır.

1948'den beri 'İsrail devleti'nin ve Siyonist örgütün işlediği soykırımlardan bir kaç tanesini analım :

Deir Yassin Soykırımı:

Bütün dünyayı etkileyen ve Arap yerlilerin paniğe uğrayıp kaçmalarına yol açan en önemli kıyım 9 Nisan 1948'de Deir Yassin köyünde 250 kadın, erkek ve çocuğun öldürülmesidir. O sırada Kudüs'te bulunan muhabir ve yazar Jon Kimche saldırıyı «Yahudi tarihinde en kara leke» olarak tanımlamıştır.

Öteki Deir Yassin Türü Soykırımlar:

1 Beled Eş-Şeyh.

2. Sa'sa köyü.

3. Kudüs'ün Katamon mahallesi. «Saint Simon Manastırı'nda hizmetçi olarak çalışan Arap kadınlar öldürülmüştü».

4. Lydda kasabası, Lübnan'ın Nula köyü, Hebron bölgesinde Ed-dawayimeh köyü.

Kafr Kassem Soykırımı:

1956 29 Ekiminde Süveyş Kanalı'na saldırının arifesinde İsrail cephe kuvvetleri 'Küçük Üçgen'deki sınır köyü Kafr Kassem'e girdiler, köylüler henüz tarlalarındayken sokağa çıkma yasağı ilan ettiler. Tarlalarından hiç bir şeyden kuşkulanmadan dönen köylülerden 51'ini öldürdüler, 13'ü yaralandı. Ölüler arasında 12'si kadın ve kız çocuk, 10'u 14-17 yaşları arasında erkek çocuk, 7'si 8-13 yaşları arasında çocuktu.

Beyrut'ta 1982 Eylülünde gerçekleştirilen Sabra ve Şatilla soykırımları bunların sonuncusu fakat en büyüklerinden biriydi.

Filistin Direniş Hareketi

Şöyle çevrilebilecek eski bir Arap atasözü vardır: «Derinizi hiç bir şey kendi tırnağınız kadar kaşıyamaz.» Anlamı, kendi haklarınızı ve çıkarlarınızı en iyi siz kendiniz savunabilirsiniz.

1939'a kadar Filistinliler, kendi sınırlı belki ilkel yollarıyla, İngiliz askeri gücüyle, yurtlarını işgal eden Siyonistlere karşı her türlü çabayı gösterdiler. 1920, 1921, 1923, 1929 ve 1933 yıllarında her iki yandan da bir çok masum insanın gereksiz yere ölümüyle sonuçlanan ayaklanmalar çıkardılar.

Filistinlilerin Yeniden Uyanışı

Filistinlilerin 1948 felaketinin travmasından kurtulup ulusal mücadelelerine sahip çıkmaları yıllar aldı. Uyanışın ilk dürtüsü, Filistin halkının ulusal kimliklerine ve yurtlarına sarsılmaz bağlılıklarından geldi. Korkak mülteci konumunda yaşamaya ve sonsuz sürgüne isyan ettiler, direndiler.

1950'lerde Filistinliler ulusal kimliklerini ve birliklerini güvence altına alıp yansıtacak örgütsel bir çerçeve yaratmanın yollarını aradılar; ellerinden alınmış ulusal hakları için yeniden mücadeleye girebilecekleri kurumlaşmayı oluşturdular. Toplumun çeşitli kesimlerinde kurulmuş Filistinli birlikleriyle örgütlenmeye başladılar. Öğrenci, işçi, yazar, kadın birlikleri vb. kurdular.

1948-1964 döneminde Filistin siyasal etkinliği çok düşük derecedeydi; direniş, sürgün olmalarından doğan bir örgütlenmeydi. Arap devletleri halen İsrail'in kurulmasından dolayı doğrudan bir etki altında değillerdi ve Filistin davasına katılımları yoktu. Birleşmiş Milletlerdeki temsilcileri yıllık toplantılarda konuşmalarını yapıp normal yaşamlarını sürdürmek üzere ülkelerine dönüyorlardı.

Böylece, Filistin sorunu, rafa kaldırılmış durumdaydı ve hakkında gittikçe daha az konuşuluyordu. İsrail ise, Filistin kimliğini baskı altına almak, dünyayı oldu bittiyle karşı karşıya bırakmak için Arap evlerini ve ülkesini tam anlamıyla kendi ülkesiyle bütünleştirmek, gelecekteki herhangi bir Arap girişimine karşı askeri gücünü kuvvetlendirmek uğraşındaydı. Birleşmiş Milletlerin tek eylemi, yoksullara gıda yardımı yapmak üzere bir fon kurmak olmuştu. Filistinli mülteciler, komşu Arap devletlerindeki mülteci kamplarında kötü koşullarda yaşıyorlardı.

İsrail önderliğine göre Filistinliler, ilk dönemin sonunda, artık soyu tükenmiş bir halk olmuşlardı. Bu inançla Golda Meir 1969'da şöyle diyordu: «Bir Filistin halkı varmış, Filistin'de kendisini Filistinli kabul eden bir halk varmış da, biz gelip onları kovalamış ve yurtlarını ellerinden almış değiliz. Böyle bir halk yoktu».

El-Fetih ve El-Asifa'nın Kuruluşu

Bu dönemde, çoğunluğu mülteci kamplarında doğan yeni bir Filistin kuşağı yetişti. Eski kuşağın, kendilerinin yapmaları gerekenleri Arap ülkelerinin yapmalarını bekleyerek nasıl hataya düştüklerini görüyorlardı. İsrail'in inancının tersine, sürgünde doğmuş olmalarına karşın, bu genç erkek ve kadınlar Filistin'i unutmadılar. Uğradıkları haksızlık karşısında öfkeyle, uluslararası merhamete mahkum edildikleri için kızgınlıkla büyüdüler. Bu duyguların sonucu El-Fetih'in ve onun askeri kanadı El-Asifa'nın kurulması oldu.

'Fetih' sözcüğü tersten okunursa 'Filistin Kurtuluş Hareketi'nin Arapça başharflerini içerir. El-Asifa ise fırtına demektir. Örgütlerin ilk üyeleri, Filistin trajedisini yaşamış olan fakat ondan sorumlu olmayan, kendilerini davalarına adamış genç Filistinli erkek ve kadınlardı.

1965 yılbaşında El-Fetih ilk bildirisini yayınladı. Bir bölümü şöyleydi :

«Halkımızın, Birleşmiş Milletlerde yalnızca yerinden edilmiş mülteciler sorunu olarak görülüp rafa kaldırılan davasından koparılmasından bu yana on altı yıl geçti; bu süre boyunca düşman, uluslararası ve yerel düzeyde her türlü araca başvurarak ana yurdumuzda daha uzun kalabilmenin planlarını yapıyor... Bu üzücü gerçeğin ışığında ve zamanın geçmesinin aleyhimize yarattığı etkilerden dolayı, düşmana ve tüm dünyaya bu halkın ölmediğini, geri dönüşün ve zaferin tek yolunun silahlı devrim olduğunu tekrarlamak üzere Asifa kuvvetleri harekete geçmiştir».

El-Fetih örgütünün ilkeleri, herhangi bir ülkedeki kurtuluş hareketinden farklı değildir, yani uğradıkları kötülük ve haksızlıkları ortadan kaldırmak ve hakları olan Tanrı vergisi özgürlük ve güvenliklerini yeniden kazanmak amacındadırlar.

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Doğuşu

1964'de Filistin Kurtuluş Örgütü kuruldu; Arap ülkeleri tarafından Filistin halkının temsilcisi ve sözcüsü olarak kabul edildi, Arap Ülkeleri Birliğine üye olarak alındı.

Örgütün amacı Filistin'in kurtuluşudur. Birleşmiş Milletler beyannamesinde yer alan ve bir hak olarak kabul edilen, kendini savunma gereksiniminden doğan, savunma amaçlı bir görevdir. Örgüt, başlangıcından itibaren özgürlük, adalet ve barışın dostu olan bütün ulusların yanında olduğunu ifade etmiştir. Filistin halkının kendi yurtlarında meşru olarak kendilerine ait haklarını kazanabilmeleri ve ulusal egemenlik ve özgürlüklerine kavuşabilmeleri için verdiği mücadelenin, bu uluslardan yardım ve destek görmesini istemiştir.

1964 28 Mayıs-2 Haziranı arasında, çeşitli bölgelere dağılmış Filistin halkının değişik kesimlerini temsil eden 422 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantı, Filistin kurucu meclisi olmuştur. Toplantıda Filistin Ulusal Sözleşmesi kabul edilmiş, FKÖ ve ana organları Ulusal Konsey, Merkez Konsey, Yürütme Kurulu, Ulusal Fon ve Filistin Kurtuluş Ordusu ile ilgili anayasa ve tüzükler oluşturulmuştur. Böylelikle FKÖ'nün temel organ ve tüzükleri belirlenmiştir. İlk toplantı Filistin Ulusal Konseyinin ilk toplantısı olarak kabul edilmiş; Konsey, FKÖ'nün en yüksek siyasal organı, Filistin parlamentosu olarak benimsenmiştir.

FKÖ, bütün Filistin silahlı direniş (komando) gruplarını ve Filistin toplumunun çeşitli kesimlerini temsil eden bütün örgütlenmeleri içinde barındırır. Bu gruplar, Filistinli İşçiler Genel Birliği, Filstinli Öğrenciler Genel Birliği, Filistinli Yazarlar ve Gazeteciler Genel Birliği, Filistinli Öğretmenler Genel Birliği, Filistinli Doktorlar Genel Birliği, Filistinli Hukukçular Genel Birliği, Filistinli Ressam ve Sanatçılar Genel Birliği vb.dir.

FKÖ, Filistin halkının ulusal kurtuluş hareketidir. Filistin ulusunun kurumsal ifadesidir, Filistinlilerin gasbedilen ulusal haklarını ele geçirme mücadelelerinin aracıdır ve parçalanmış ve dağıtılmış toplumlarının yeniden kurulması için örgütlü çabasıdır.

FKÖ'nün Filistin halkı için anlamı, öteki kurtuluş mücadelelerinin halkları için taşıdığı anlamı taşır. Reddedilen ulusal kimliklerinin ortaya konulması ve savunulması, baskı altına alınmış bir tarihin düzeltilmesi, kalıtımının güvence altına alınması, yıkılan kurumların yeniden oluşturulması, fiziksel olarak dağıtılmış ulusal birliğin yeniden kurulması, gasbedilen ve inkar edilen ana yurdun ve ulusal hakların yeniden ele geçirilmesi mücadelesinin aracıdır. Kısaca FKÖ, Filistin halkının ulusal varlığını diriltme yoludur.

FKÖ, Filistin toplumu içinde meşruluğunu güçlendirdikçe artan sayıda Filistin örgütü ona katılmış, sonuçta örgüt, Filistin halkının tek ulusal örgütsel çerçevesi durumuna gelmiştir. Bugün FKÖ, Fi-

listin toplumunun bütün kesimlerini temsil etmektedir. Herhangi bir örgütle bağları olmayan bağımsızlar dahi Filistin Ulusal Konseyinde temsil edilmektedirler.

FKÖ, Filistin halkına çok değişik alanlarda hizmet verebilmek için yeni kurumlar oluşturmaya devam etmektedir. Hastane ve klinikler inşa eden, hemşire ve sağlık teknisyenleri yetiştiren ve Filistin halkına sağlık hizmeti veren Filistin Kızıl Haçı böyle kurulmuştur. FKÖ'nün ekonomik bürosu SAMED Filistinlilere iş olanakları sağlamak üzere fabrikalar, atölyeler ve çiftlikler inşa etmektedir. Filistinlilere meslek eğitimi ve ehven fiyatla ürün sağlanmasına çalışmaktadır. Yazar ve sanatçıları teşvik eden birimler oluşturulmuş, ulusal bir kütüphaneyle araştırma ve yayın merkezi kurulmuş, üniversite ögrencilerine burs sağlanmıştır. Film yapımı için bir stüdyo, Filistin Haber Ajansı (WAFA) kurulmuştur. İsrail 1982 Haziranında Lübnan'ı işgal ettiğinde FKÖ ilk Filistin Halk Üniversitesi'nin açılışı hazırlıklarını yapmaktaydı.

FKÖ, Filistin halkının dünyaya açılan penceresi ve uluslar topluluğuyla bağı olmuştur. Uluslararası meşruluğu genişleyip, uluslararası düzeyde tanınması arttıkça yüzden fazla ülkede temsilcilikler açmış, Birleşmiş Milletler ve bağlı uzman kuruluşlarında gözlemci statüsü kazanmıştır. Arap Ülkeleri Birliğinde, bağlantısızlar hareketinde ve islam konferanslarında, bir çok bölgesel ve uluslararası örgütte faal üyedir. Bir çok ülkeyle kültürel ve ticari anlaşmalar imzalamış, bölgesel ve uluslararası spor festivallerine katılmış, hatta bazı Afrika ülkelerinde deneysel örnek tarım istasyonları kurup yöneterek azgelişmiş ülkeler için teknik yardım programını da uygulamaya koymuştur.

Filistin Halkının Tek Meşru Temsilcisi FKÖ

FKÖ'nün siyasal, diplomatik ve askeri alanlarda önde gelen rolü ve Filistin halkının FKÖ'ne verdiği destek, Arap ülkelerinin 1974 28 Ekiminde Rabat zirvesinde şu kararı almasıyla sonucunu vermiştir: «Filistin halkının, bütün kurtarılmış topraklarda, Filistin halkının tek ve meşru temsilcisi olan FKÖ önderliğinde bağımsız ulusal egemenliğini kurma hakkını ifade eder». Tam ittifakla kabul edilen karar, Filistin halkının mücadelesinde, FKÖ önderliğinde uluslararası düzeyde yeni bir dönemin açılışı olmuştur.

FKÖ, Birleşmiş Milletler'e Katılıyor

14 Ekim 1974'de BM Genel Kurulu üstün bir çoğunlukla, 105 lehte oya karşılık 4 aleyhte (ABD, İsrail, Bolivya ve Dominik Cum-

huriyeti) ve 20 çekimser oyla 71 ülkenin birlikte hazırladığı 3210 sayılı kararı kabul etmiştir:

«Filistin halkının, Filistin sorununun temel taraflarından biri olduğu dikkate alınarak,

Filistin halkının temsilcisi FKÖ'nün Genel Kurulun Filistin sorunuyla ilgili kurul toplantılarına katılması davetinde bulunur».

13 Kasım 1974'de FKÖ sekreteri ve Filistin halkının temsilcisi Yaser Arafat Genel Kurulda bir konuşma yapmış, 'devlet başkanı' düzeyinde karşılanarak, Filistin halkının dili olmuştur:

«Resmi kimliğimle, FKÖ genel sekreteri ve Filistin Devriminin önderi olarak sizin önünüzde açıklıyorum, biz, geleceğin Filistin'iyle ilgili ortak umutlarımızdan söz ettiğimiz zaman, şimdi Filistin'de yaşayan ve orada bizimle barış içinde ve ayrım gözetmeden yaşamayı seçen bütün Yahudileri de buna dahil ediyoruz.

Resmi kimliğimle, FKÖ genel sekreteri ve Filistin Devriminin önderi olarak, bütün Yahudilere Siyonistlerin ve İsrail önderliğinin kendilerine verdikleri hayalci sözlere kapılmamaları çağrısında bulunuyorum. Bu sözler Yahudilere sürekli kan dökülmesi, sonsuz savaş ve bitip tükenmez kölelikten başka bir şey sunmuyor.»

Arafat, Genel Kurul üyelerine şöyle seslenmiştir: «Bugün, buraya bir elimde zeytin dalı, ötekinde özgürlük savaşçılarının silahıyla geldim. Zeytin dalının elimden düşmesine izin vermeyin. Tekrar ediyorum: zeytin dalının elimden düşmesine izin vermeyin».

22 Kasım 1974'te Genel Kurul 3236 sayılı kararını almıştır: «Filistin halkının elinden alınamaz haklarını tanıyarak, a) müdahale olmaksızın kendi kaderini belirleme hakkını, b) ulusal bağımsızlık ve egemenlik hakkını ifade eder». «Filistin halkının Orta Doğu'da adil ve kalıcı bir barışın kurulması için önde gelen taraf olduğunu tanır». «Genel Sekreterden, Filistin sorunuyla ilgili bütün konularda FKÖ ile ilişki kurmasını ister». Aynı gün, 22 Kasım 1974'de Genel Kurul 95 lehte, 17 aleyhte (ABD ve İsrail dahil) ve 19 çekimser oyla bir karar daha aldı. 3237 sayılı bu kararla FKÖ, «Genel Kurulun bütün toplantılarına ve onun himayesindeki bütün uluslararası konferanslara 'gözlemci' statüsüyle katılma hakkı» kazandı.

Birleşmiş Milletler Siyonizmi Irkçılıkla Eşit Kabul Ediyor

1975'te İsrail'in durumu BM Genel Kuruluna getirildi.

10 Kasım 1975'te Genel Kurul, 72 lehte, 35 aleyhte ve 27 çekimser oyla «Siyonizm, ırkçılığın ve ırk ayrımcılığının bir türüdür» kararını aldı. Karar:

İsrail'in Filistin halkına karşı uzlaşmaz tutumuna direnişin ifadesidir.

İsrail'in Birleşmiş Milletlerin sayısız kararını dikkate almayışı karşısında BM içinde yalıtılması ve 1967'de işgal edilen topraklardaki Filistinlilerin insan haklarına saygı gösterilmesi yolunda bir girişimdir.

İsrail'in bu topraklardan çekilmeyi reddetmesi karşısında yalıtılması girişimidir.

İsrail'in bir Yahudi devleti olarak, yani, Yahudilerin sahip oldukları haklardan Yahudi olmayan yurtaşların yararlanamaması ilkesi üstüne kurulmuş bir devlet olarak eleştirisidir.

Tanınmış Siyonizm karşıtı Yahudi düşünür ve yazar Israel Shahak bu kararı şöyle yorumlamaktadır:

«Benim düşünceme göre İsrail devleti terimin tam anlamıyla ırkçı bir devlettir. Bu devlette insanlar, kesin belirlenmiş ve yasal yollarla ve yaşamın en önemli alanlarında yalnızca (Yahudi olmayan) kökenlerine göre ayrıma tabi tutulmaktadırlar. Irk ayrımı Siyonizmle başlamıştır ve bugün de temelde siyonist hareketin kurumlarıyla sürdürülmektedir.»

Siyonizmin Birleşmiş Milletler aracılığıyla uluslararası toplum tarafından bir tür ırkçılık olarak kabul edilmesi İsrail ve ABD arasında tam işbirliğinin başladığı yeni bir döneme yol açtı. Bu dönemin olayları Lübnan iç savaşı, İsrail ve Sedat arasında imzalanan Camp David barış anlaşması, 1978-1980'de Güney Lübnan'da gerçekleşen Litani operasyonu ve bunlar kadar önemli 1982 Lübnan işgalidir. İşgalin bahanesi İsrail'in Londra elçisini öldürme girişimi olmuştur. Bu girişim FKÖ ile hiç bir ilişkisi olmayan bir grupça yürütülmüş fakat İsrail, Lübnan işgalini haklı çıkarmak için bu bahaneyi kullanmıştır. Gizli hedef, siyasal ve askeri darbeyle FKÖ'nü gelecekte felç edebilmek üzere İsrail-ABD işbirliğini yoğunlaştırmaktı.

Kavrayışlı önderliği ve Filistin halkının desteğiyle FKÖ bir kez daha başarıyla sınav verdi ve en kısa zamanda güçlerini toplamayı bildi. 1982'de Fez'de toplanan Arap zirve konferansında Arap ülkeleri Orta Doğu barışı için bir plan önerdiler. Plan Filistin halkının kendi kaderini belirleme hakkını ve Filistin toprağında FKÖ önderliğinde bağımsız devlet kurma hakkını vurguluyordu.

İki yıl sonra FKÖ, Fez zirve kararlarını ortak siyasal plan içinde uygulamaya koymak üzere Ürdün'le görüşmelere başladı. 1985 Şubatında Ürdün-Filistin anlaşması sağlandı ve Fez zirve karar-

ları doğrultusunda Ürdün ve FKÖ'nün ortak siyasal hareket çerçevesi belirlendi.

FKÖ, Filistin halkının kendi kaderini belirleme hakkını elde etmesi ve Filistin'de bağımsız devletinin kurulması için yeteneklerini ve siyasal konumunu güçlendirmeyi sürdürüyor.

FKÖ'nün BM'in 338 ve 242 sayılı kararlarını reddedişi, bu kararların Filistin sorununa ve Filistin halkına, kendi kaderini belirleme ve Filistin'de bağımsız Filistin devleti kurulması açısından yaklaşmamasından kaynaklanmaktadır.

Orta Doğu'da adil bir barış arıyan FKÖ, bu iki kararın bölgede arzulanan adil barışı kurma şansının olmadığını görmektedir.

Bizler, FKÖ üyeleri, uluslararası meşruluğun yanındayız. Bize göre uluslararası meşruluk, Filistin'le, Filistin sorunuyla ve Filistin halkıyla ilgili olarak, ana yurdu, halkı ve haklı bir davayı ele alan uluslararası örgütlerin aldıkları bütün kararlardır.

FKÖ'nün Siyaseti

Filistin halkı, FKÖ aracılığıyla, neye karşı savaşmakta ve ne için mücadele etmektedir?

Mücadeleleri, yurtlarının Siyonistlerce işgaline ve yurtlarından çıkartılmalarına karşıdır. Ülkelerinin orta çağdan kalma, tek dinli, ırkçı, yurttaşlarının hakları ve konumları dinsel inançlarına göre belirlenen bir devlete, İsrail'e dönüştürülmesine karşı mücadele etmektedirler. Siyonist-İsrail siyasetinin yerli Filistin toplumunu tarihsel yurtlarından bütünüyle ve sürekli olarak uzaklaştırma amacına karşı mücadele etmektedirler.

Filistinliler, ülkelerinin, demokratik, Müslüman, Hıristiyan ve Yahudilerin bir arada yaşayabildikleri ve yurttaşlar olarak eşit hak ve sorumluluklarının olduğu bölücülük yapılmayan bir cumhuriyet olarak yeniden kurulması için mücadele etmektedirler. FKÖ, yasama organı Filistin Ulusal Konseyi aracılığıyla geleceğin Filistin'ine ilişkin bu uygar ve uzlaşmacı görüşünü 1969 toplantısından beri sürekli ifade etmiştir. Son otuz beş yılın olaylarının gösterdiği gibi Siyonist İsrail'in ayrımcı toplum modelinin çatışmadan başka bir şey getirmeyen siyaseti yerine Filistinliler demokratik, pulüralistik ve açık toplum rüyasını önermektedirler.

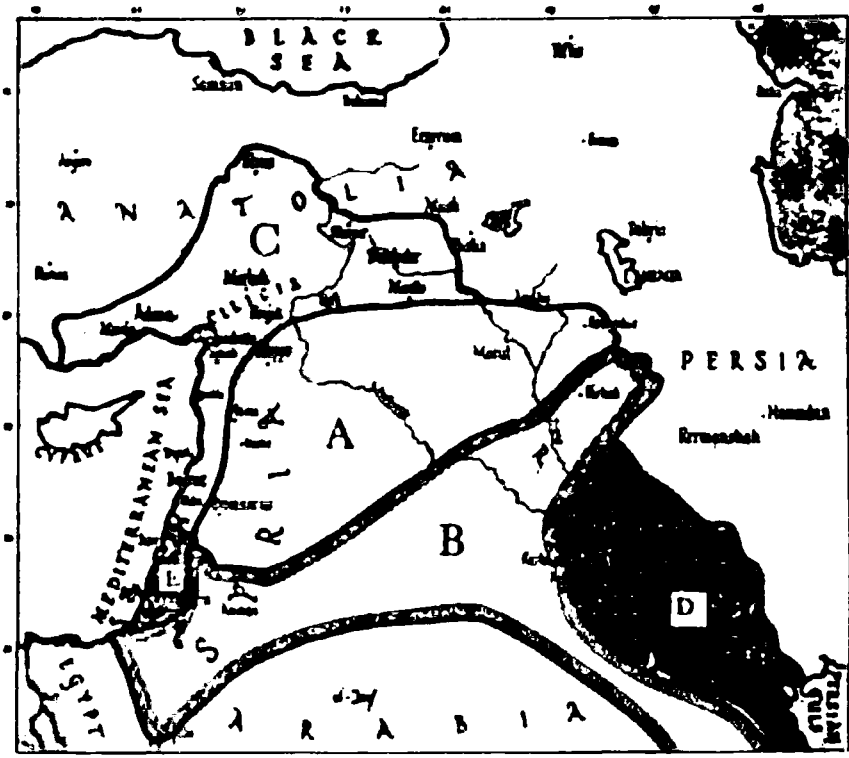
FKÖ, BM'in sayısız kararlarında ifadesini bulan ve uluslar topluluğunca yaygın biçimde benimsenen Orta Doğu'da adil ve kalıcı barışın Filistin halkına kendi kaderini belirleme hakkının ve ken-

di bağımsız devletini kurma, ülkelerine dönme ve kendi önderlerini seçme hakkının tanınmasıyla kurulabileceği görüşüne katılmaktadır.

FKÖ aracılığıyla Filistin halkı hem ulusal hakları için mücadele etmekte hem de kendi kendini yönetmeye ve uluslar topluluğu içinde sorumlu yerini almaya hazırlanmaktadır. Filistin'in yıkılması Orta Dogu'da düzeni nasıl bozmuş ve tehlikeli felaketin içine atmışsa, Filistin'in yeniden doğuşu daha iyi bir geleceğin tek çaresi olacak, adil ve kalıcı bir barışa giden tek yol böyle aşılabilecektir.

Filistin sorununun, FKÖ'nü tek ve meşru temsilcisi sayan Filistin halkının iradesi dikkate alınmadan çözülmesine olanak yoktur.

Arap Dünyasının Sykes-Picot Sözleşmesiyle Bölünüşü (1916)

— A ve B : İngiltere ve Fransa bu bölgelerde bağımsız bir devleti ya da Arap devletleri konfederasyonunu tanımaya hazırdı.

—= A Bölgesinde Fransa, B Bölgesinde İngiltere önceliğe ve özel yönetim ve denetim imtiyazlarına sahip olacaktı.

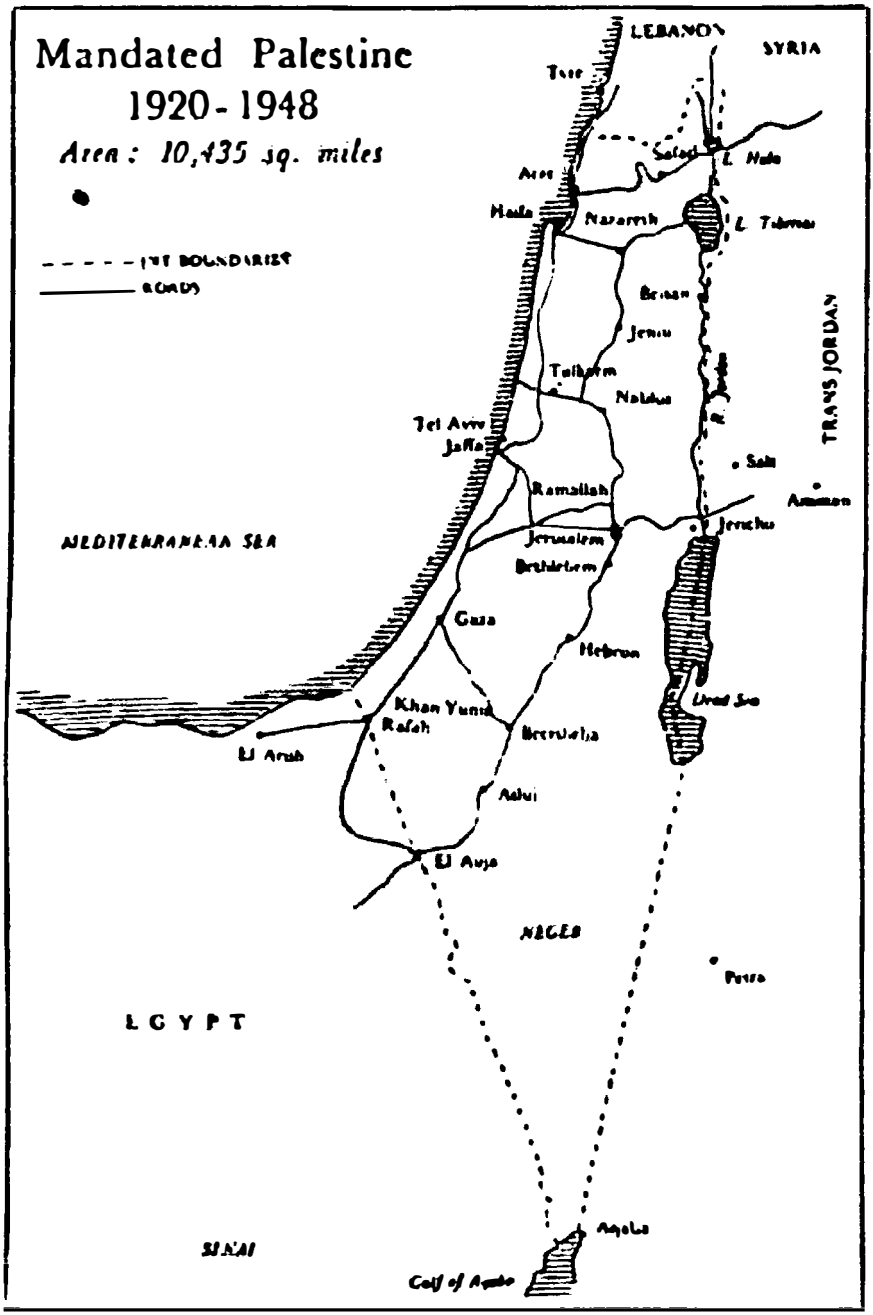
=— C Bölgesinde Fransa, D Bölgesinde İngiltere dolaylı ve dolaysız denetime sahip olacaktı.

—= E Bölgesi, uluslararası bir yönetime bırakılacaktı.

V. BÖLÜM

Belgeler

Filistin Manda Yönetimi

SYKES-PICOT ANLAŞMASI

Arap Dünyasının İngiltere-Rusya-Fransa Arasında Bölüşülmesi (Nisan-Mayıs 1916)

Sykes-Picot anlaşması üç büyük devletin hükümetleri arasında Osmanlı İmparatorluğu'nun bölüşülmesi için gönderilen diplomatik yazışmalarla yapılmıştır. Rusya'nın istediği bölümle ilgili notlar 26 Nisan 1916'da Petrograd'da Rusya Dış İşleri Bakanı (M. Sazonoff) ile Fransa elçisi (M. Paleologue) arasında gönderilmiş, bir kaç hafta sonra Londra'da İngiltere Dış İşleri Bakanı (Sir Edvard Grey) ile Rusya elçisi (Kont Benckendorff) arasındaki yazışmalarla tamamlanmıştır. İngiltere ve Fransa'nın istediği paylarla ilgili yazışmalar Londra'da 9 ve 16 Mayıs günlerinde Sir Edvard Grey'le Fransa elçisi (M. Paul Cambon) arasında olmuştur.

Aşağıda sunulan metin yalnız İngiliz-Fransız bölüşümünü kapsamaktadır, çünkü Arap topraklarının geleceğini ilgilendiren bölüm onlar arasında kararlaştırılmıştır. Bu bölüm, A. Giannini'nin Documenti per la Storia della Pace Orientale, Roma 1933 adlı yayınının Fransızcasından benim tarafımdan çevrilmiştir.

16 Mayıs 1916'da Londra'da Varılan Anlaşmanın Metni

1. Fransa ve Büyük Britanya, bir Arap şefin himayesinde, ekli haritada (A) ve (B) olarak işaretlenmiş bölgelerde bağımsız bir Arap devleti veya Arap devletleri konfederasyonunu tanımaya ve savunmaya hazırdırlar. (A) bölgesinde Fransa'nın ve (B) bölgesinde Büyük Britanya'nın girişim hakkı ve yerel borçlar açısından önceliği olacaktır. (A) bölgesinde Fransa ve (B) bölgesinde Büyük Britanya Arap devletinin veya Arap devletleri konfederasyonunun isteğiyle danışmanlar veya yabancı memurlar sağlayabileceklerdir.

2. Mavi bölgede Fransa ve Kırmızı Bölgede Büyük Britanya doğrudan veya dolaylı yönetim veya denetimi isteklerine göre kurma hakkına ve Arap devleti veya Arap devletleri konfederasyonu ile ilgili uygun gördükleri düzenlemeleri yapma hakkına sahip olacaklardır.

3. Kahverengi bölgede, biçimi daha sonra Rusya'yla ve öteki bağlaşık ülkelerle ve Mekke Şerifinin temsilcisiyle danışılarak kararlaştırılacak olan uluslararası bir yönetim kurulacaktır.

4. Büyük Britanya'ya

a) Hayfa ve Akka limanları

b) (A) bölgesindeki Dicle ve Fırat'dan (B) bölgesine su sağlanması garantisi verilecektir.

Majestelerinin Hükümeti, kendi adına, daha önce Fransa Hükümetinin onayı alınmadan Kıbrıs'ta üçüncü bir tarafa bir imtiyaz verilmeyeceğini ve görüşme girişimlerinde bulunmayacağını kabul eder.

5. İskenderun Britanya İmparatorluğu ticareti için açık liman olacak, Britanya gemiciliği ve malları açısından liman olanaklarından yararlanmada ödeme ayrımı gözetilmeyecek; Britanya mallarının İskenderun'dan demiryoluyla Mavi bölgeye nakledilmesi, bu mallar Kırmızı bölgeden, (B) bölgesinden veya (A) bölgesinden çıksa veya bu bölgelere götürülüyor olsa da serbest olacak; Britanya mallarına yönelik olarak hiç bir demiryolunda ve Britanya mallarına ve gemilerine yönelik olarak hiç bir limanda dolaylı veya doğrudan hiç bir ayrım olmayacaktır.

Hayfa, Fransa dominyonları ve mandaları için açık liman olacak, Fransız gemiciliği ve malları liman olanaklarından yararlanmada ödeme ayrımı görmeyeceklerdir. Fransız mallarının Hayfa ve Britanya demiryollarıyla Kahverengi bölgeden geçişi, bu mallar Mavi bölgeden, (A) bölgesinden veya (B) bölgesinden çıkmış olsun veya bu bölgelere götürülüyor olsun serbest olacak; Fransa mallarına yönelik olarak hiç bir demiryolunda ve Fransa mallarına ve gemilerine yönelik olarak hiç bir limanda dolaylı veya doğrudan hiç bir ayrım olmayacaktır.

6. (A) bölgesinde Bağdat demiryolu Musul'un güneyine uzanmıyacaktır ve (B) bölgesinde, Bağdat'ı Fırat havzasından geçip Halep'e bağlayacak demiryolunun tamamlanması ve daha sonra iki hükümetin anlaşması dışında, Samarra'dan öteye demiryolu uzanmıyacaktır.

7. Büyük Britanya-Hayfa'yı (B) bölgesiyle bağlayan demiryolunu inşa etme, yönetme ve tek sahibi olma hakkına sahiptir ve bu hatta her zaman birlik taşımaya hakkı olacaktır. Bu demiryolunun Bağdat-Hayfa bağlantısını sağlıyacağı iki hükümet tarafından kabul edilmiştir. Ayrıca iki hükümet, Kahverengi bölgedeki bu

hattın teknik nedenlerle ve gerektirdiği harcamalar dolayısıyla yapılmasında olanaksızlıklarla karşılaşıldığında, Fransız hükümetinin söz konusu hattın (B) bölgesine ulaşmasından önce Banias-Umm-Kais, Salkhad-Tall ve 'Osda-Mesmie'den geçmesine hazır olduğunu kabul ederler.

8. Yirmi yıllık süre boyunca Türk gümrük tarifelerinin (A) ve (B) bölgeleri dahil bütün Mavi ve Kırmızı bölgelerde uygulanmasına ve iki hükümetçe kabul edilmedikçe gümrük vergileri ve malların değerleri üzerinden uygulanan özel oranların değişmemesine karar verilmiştir.

Yukarıda değinilen bölgeler arasında iç gümrük duvarları bulunmayacaktır. Vergiye tabi ve iç bölgeye giden malların vergileri giriş limanlarında toplanacak ve gidecekleri bölgenin yönetimine aktarılacaktır.

9. Fransız hükümeti Mavi bölgedeki haklarıyla ilgili olarak üçüncü bir tarafla hiç bir zaman görüşmelere girişmeyecek ve bu hakların devrini söz konusu etmeyecek, ancak Majestelerinin hükümetinin önceden alman onayıyla bu hakların Arap devletine veya Arap devletleri konfederasyonuna devri söz konusu olabilecek, Majestelerinin hükümeti de Kırmızı bölgedeki haklarıyla ilgili olarak Fransız hükümetine karşı aynı yükümlülükleri taşıyacaktır.

10. İngiltere ve Fransa hükümetleri Arap devletinin koruyucuları olarak, Arap yarımadasında üçüncü bir tarafın toprak elde etmesini kabul etmeyeceklerinde ve bunu öngörmiyeceklerinde, üçüncü bir tarafın sahillerinde, adalarda veya Kızıl Deniz'de deniz üssü elde edemiyeçeğinde anlaşırlar. Fakat bu durum, son dönemdeki Türk saldırganlığı sonucu zorunlu olabileceğinden Aden cephesinde engelleyicilik taşımayacaktır.

11. Arap devletinin veya Arap devletleri konfederasyonunun sınırlarıyla ilgili olarak Araplarla yürütülecek görüşmeler, şimdiye kadar iki hükümet adına yürütülmüş olan görüşmelerin gerçekleştirildiği kanallarla sürdürülecektir.

12. Arap topraklarına sokulacak silahların kontroluyla ilgili olarak alınacak önlemlerin iki hükümetçe kararlaştırılacağında anlaşılmıştır.

SYKES-PICOT ANLAŞMASININ PERDE ARKASI

İngiltere hükümeti Kahire'deki resmi temsilcileri aracılığıyla Araplarla anlaşma olanakları arayıp onlara Filistin dahil bir bölgede bağımsızlık sözü verirken, başka temsilcileri de Fransa ve Rusya ile zaferden sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun Asya topraklarının nasıl bölüşüleceğine dair görüşmeleri gizlice yürütmekteydi.

1915 Kasımında Lord Kitchener Gelibolu'daki durumu araştırmak ve savaşı çevreleyen tiyatronun stratejisini görmek için Doğu Akdeniz'e geldi. Gelibolu'yu boşaltma planı çerçevesinde 100.000 kişinin İskenderun'a getirilmesi de önerilmiş fakat bu görüş stratejik nedenlerle Genel Kurmay ve Donanma tarafından reddedilmişti. Böyle bir olasılığın doğmuş olması Londra'daki Fransız askeri ataşesinin Genel Kurmay Başkanına aşağıdaki paragrafları içeren bir not göndermesine yol açmıştı:

«Britanya hükümetinin İskenderun'a birlikler getirerek Filistin demiryolunu kesmeyi düşünmesi durumunda Fransa'nın bu ülkelerdeki yalnız ekonomik değil fakat moral ve siyasal çıkarlarını da düşünmek zorunda olduğunu dikkate alması gerekir.

Fransa kamu oyu gelecekte Suriye devletinin parçası olacağı düşünülen bir ülkeye yönelik eylemler karşısında kayıtsız kalamıyacaktır, Fransa hükümetinden bu ülkeye yönelik askeri harekatların daha önce bağlaşıklar arasında yapılmış anlaşmalarla yürütülmesini istemekle kalmıyacak, bu tür harekatların eğer gerçekleştirilecekse Fransız birlikleriyle ve Fransız generallerin komutanlığında yapılmasını da isteyecektir.»

Gerçekte Fransa'nın bu tür bir harekat için elverişli birlikleri yoktur. Not Fransızların kendilerine ayrılmış bölge olarak kabul ettikleri bir yerde yürütülecek bir harekatı veto etmek anlamını taşımaktadır. Fransızların Suriye (*) ile bağlantılarının İngilizlerden

(*) Osmanlı İmparatorluğu zamanında Suriye Lübnan, Filistin ve Trans-Ürdün'ü de kapsamaktaydı.

çok olduğu doğrudur. Fransız misyonerleri ve okulları bölgede çok etkindir, Fransa geleneksel olarak Lübnan hıristiyanlarının Türklere karşı koruyuculuğunu üstlenmiştir. 1816'da hıristiyanların kıyıma uğramasından sonra bölgeye Fransız birlikleri gönderilmiş, onlar gelmeden Lord Dufferin görüşmeler yoluyla sorunu çözdüğü için geri dönmüşlerdi. 1913'de Suriyeli Arap önderler Abdullah'ın Lord Kitchener'la kurduğu ilişkiye koşut biçimde Fransa elçisiyle görüşmelerde bulunmuş ve aynı yanıtı almışlardı. Ama savaş başlayınca Fransızlar, İngilizlerin bölgedeki Fransız etkisini azaltacak çalışmalar yürüttüklerinden sürekli kuşkulanır oldular.

Türkiye savaşa katılınca Beyrut'taki Fransız elçiliği kapatıldı ve Birleşik Devletlerin gözetimine bırakıldı, elçi (Georges Picot) Beyrut'dan ayrılmak zorunda kaldı. Suriye'deki Türk ordularının kumandanı Cemal Paşa Süveyş Kanalı'na saldırdı ve uygun zaman beklemeye başladı. Gelibolu tehlikesi geçtikten sonra Suriyeli milliyetçilere karşı harekete geçmek olanağını da buldu. Fransız elçiliğindeki mühür söküldü, Fransızlarla Suriyelilerin ilişkilerini belgeleyen kağıtlar ortaya çıkarıldı. Bunu halka karşı baskıların yoğunlaştığı bir dönem izledi. Belgelerde adı geçenler meydanlarda asıldı, gençler orduya alındı, bir çok önde gelen Suriyeli, Filistinliler de içlerinde olmak üzere Anadolu'nun dağlık bölgelerine sürüldü, birçokları açlıktan ve başka nedenlerle oralarda öldüler. Birleşik Devletler olayı protesto etti, üç savaş gemisi Yafa'ya gönderildi; burda ve başka Suriye limanlarında yardım malzemesi dağıtıldı.

En büyük bağlaşık olarak Fransa'nın Suriye'yle ilgili iddialarının görmezlikten gelinmesine olanak yoktu. Britanya Dış İşleri Bakanı Sir Edvard Grey Londra'daki Fransız elçi Paul Cambon'a 21 Ekim 1915'de Şerif Hüseyin'le kurulan ilişkiyi açıkladı ve iki hükümetin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki beklentileri konusunda Rusya'yla anlaşmaya varmasını önerdi.

Picot, şimdi Britanya savaş hükümetinde sekreter olan Sir Mark Sykes'la birlikte görüşmeleri yürütmek üzere Fransa temsilcisi olarak atandı. Kendi ülkelerinin çıkarlarını tanımlayacak ve Rusya'nın da görüşlerini alarak bir anlaşmaya varılmasına çalışacaklardı. Osmanlı İmparatorluğu'nun bölüşülmesi için üçlü anlaşma (Sykes-Picot) görüşmeleri (4. belge) Hüseyin'le genel anlaşma sağlandığında başladı. Fakat ne Sir Henry McMahon ne de Şerif Hüseyin bundan haberdar edilmedi.

Dış İşleri Bakam Sazonov'la yapılan gizli görüşmeler sonucu İstanbul, Boğaz'ın iki yakası ve Doğu Anadolu'da bazı yerler Rus-

ya'ya (*), Lübnan ve doğuda Musul'a kadar Suriye Fransa'ya verildi. Filistin'de gerçekten Yunan ve Rus ortodokslar, kutsal emanetler ve Ermeni kiliseleri vardı. Rusya önce bunların koruyucusu olarak bölgede hak iddia etti. Sykes-Picot anlaşmasında bu istek engellendi ve Rusya'nın, öteki bağlaşıklarla birlikte Filistin için uluslararası bir yönetimin kurulmasına katılmaya razı olması sağlandı.

Sykes-Picot anlaşması, Arap bölgeleri için, kabaca şu hükümleri getirmişti:

a) Bugün Suudi Arabistan ve Yemen olarak bilinen yerlerde bağımsız bir Arap devletinin veya Arap devletleri konfederasyonunun kurulması,

b) Fransa'nın Lübnan ve Suriye'de, İngiltere'nin Irak ve Trans-Ürdün'de doğrudan veya dolaylı bir yönetim kurmaları veya uygun görürlerse Arap devleti veya Arap devletleri konfederasyonuyla anlaşarak denetim oluşturmaları.

c) Filistin'in bir bölümünün uluslararası bir yönetime bırakılması, yönetimin biçiminin Rusya'yla, öteki bağlaşıklarla ve Mekke Şerifiyle anlaşma sağlandıktan sonra danışılarak kararlaştırılması.

Avrupa ülkelerinin gizli görüşmelerle Filistin'in öyküsünü ne kadar etkiledikleri, İngiltere ve Fransa yanında payı küçük olsa da bölgedeki İtalyan çıkarları söz konusu edilmeden tamamlanmış olmaz.

Sykes-Picot anlaşması Roma'da öğrenilince İtalyan hükümeti 1915 Gizli (Londra) Anlaşmasıyla kendisine tanınan çıkarların durumunun açıklığa kavuşturulmasını istedi. Bu durum üç taraflı 18 Ağustos 1915 (Saint-Jean de Maurienne) anlaşmasıyla saptandı.

(*) Rusya'ya Akdeniz'e çıkış olanağı veren bu yeni öneri İngiltere ve Fransa'nın, Rusya'nın savaşa katılmasına ne kadar önem verdiklerinin göstergesidir. Napolyon savaşlarının sona ermesinden beri İngiltere, Rusya'nın Boğaz'a ve Akdeniz'e uzanan (Mısır'ı ve Hindistan yolunu tehdit eden) işgal çabalarına karşı olmuştur. Bu nedenle İngiltere ve Fransa bağlaşma kurarak Kırım Savaşı'nda (1854-56) Rusya'ya karşı savaşmışlar ve Karadeniz'in tarafsızlığını sağlamışlardır. Karadeniz'e savaş gemisi giremiyecek ve sahillerinde cephanelikler kurulamıyacaktı.

Ama Rusya'nın İstanbul'a duyduğu ilgi ekonomik ve stratejik nedenleri de aşıyordu. Papazların Rus halkına kutsal bir görev düştüğünü ve kafir Türkleri çıkartarak Ayasofya'ya ortodoks haçının dikilmesi gerektiğini söylemeleri çok sık rastlanan bir olaydı.

1877'de Rus orduları hıristiyanlara karşı yapılan kötülükleri bahane ederek bir kez daha İstanbul'a doğru yürüdüler. İngiltere bir kez daha Rus tasarılarını engelledi ve sonuçta Berlin Kongresi toplandı, İngiltere de Kıbrıs'ı işgal etti.

Bu anlaşmayla, güneyde Gazze, doğuda Kudüs, Beytlehem ve Jericho ile Ölü Deniz'in kuzey ucu, kuzeyde Ürdün Nehri, Galile Denizi ve batıya doğru Tyre'nin güneyi arasında kalan bölgenin (yani güneydeki Necib bölgesi dışında daha sonraki Filistin mandası topraklarının) statüsünde yapılacak bir değişiklik için İtalyan hükümetinin onayı gerekli kılındı.

Sykes-Picot anlaşması Araplara verilen taahhütlerle çelişiyordu. Türkler Hüseyin'e anlaşmanın ayrıntılarını verdikleri zaman Hüseyin anlaşmanın varlığını kabul etmedi ve savaşmaya devam etti. İngilizlerin verdikleri sözlere olan inancı sarsılmadı.

Lord Curzon I. Dünya Savaşı sırasında tanınmış devlet adamlarından biriydi (*). Anlaşma hakkında şöyle demişti: «Sykes-Picot anlaşması yapıldığı zaman onu yapanlar kuşkusuz henüz oluşmamış bir durumun hayali tasarısını çiziyorlardı ve bu durumun oluşabileceğine de pek ihtimal vermiyorlardı. Anlaşmada çizilen sınırların ne kadar cahilce olduğunu görünce sanırım yapılabilecek tek açıklama budur.»

Lloyd George anlaşmayı «aptalca bir belge» olarak tanımlıyor ve «Sir Mark Sykes gibi zeki birinin böyle bir anlaşmada imzasının bulunması açıklanır şey değil» diyor. Sykes da göründüğü kadarıyla bundan utanmaktadır ve kabul etmediği bir anlaşmada adının bulunmasını dış işleri bakanlığının istekleri doğrultusunda görüşmeleri yürütmüş olmasıyla açıklıyor.

T.E. Lawrance'ın anlaşmayla ilgili görüşü daha değişik. 1929'da şöyle yazıyor: «Sykes-Picot anlaşması Arapların kurtuluş ümidiydi. Fransızlar bunu gördüler ve çileden çıkmış biçimde manda seçeneğinin gerçekleşmesi için çalıştılar... Mandayla İngiltere'yi dolandırdılar ve Fransa parçanın büyüğünü aldı. Sykes-Picot anlaşması sınırları nedeniyle saçmaydı fakat Suriyelilerin kendilerini yönetme hakkını tanıyordu ve son duruma göre on bin kat daha iyiydi.»

Hüseyin-McMahon yazışmalarında olduğu gibi, üç taraflı anlaşma da Filistin'in geleceğiyle ilgili olarak Siyonizme tanınacak ayrıcalıklardan söz etmiyordu. Ama Sykes'ın 27 Şubat 1916'da Sazonovla görüşmek için Petrograd'a gitmeden önce Yerel Hükümet Kurulu Başkanı olarak Bakanlar Kurulunda koltuğu bulunan ve Herzl'in Siyonizmine büyük yakınlık duyan Herbert Samuel'in kendisine bir plan sunduğu biliniyor.

Samuel'in verdiği plan memorandum biçimindeydi ve Sykes

(*) Curzon 1898'de 39 yaşında Hindistan genel valisi olmuştu. 1916'da Başbakan ve Lordlar Kamarasının önderiydi.

bunu ezberlemenin ve yoketmenin ihtiyatlılık olacağını düşündü. Planla ilgili düşüncelerini yazarken Samuel'e şöyle diyordu: «Fransa'nın uluslararası yönetim seçeneğine karşı Siyonistler bunu istemiyorlar ama Filistin yönetiminin Belçika'ya bırakılması Fransızların daha kolay kabul edebilecekleri bir öneri olur.» Memoranduma ekli haritayla ilgili olarak da şunları yazmıştı: «Hebron'un ve Ürdün'ün doğusunun dışarda bırakılması durumunda Müslümanlarla tartışacak bir şey kalmıyor. O zaman Ömer Camii onlarla tartışılacak tek konu olarak kalıyor. Bedevilerle ilişki kurma olanağı da kalmıyor, çünkü onlar işleri dışında hiç bir zaman ırmağı geçmezler. Siyonistlerin amacının sınırlar veya toprakların belirlenmesinden çok ulusal bir merkezin gerçekleştirilmesi olduğunu sanıyorum. Döndüğümde, neler olduğunu bildiririm.»

Ama Sykes ve Fransız elçinin Sazonov'la görüşmelerinde, Sazonov Rusya'nın Filistin'deki çıkarlarıyla sınırlı kalmadı; Rusya'nın yalnız kutsal yerlerle değil, Ortodoks kilisesine ait dinsel kuruluşların bulunduğu bütün yerleşimlerde ve yerlerle ilgilendiğini, Akdeniz'e serbest çıkış hakkının garanti edilmesiyle birlikte uluslararası yönetimin kurulmasında ısrar ettiğini açıkça ortaya koydu.

Çarlık Rusya'sı Filistin'de Siyonist formülü kabul etmeyecekti ama artık günleri sayılıydı.

1921 FİLİSTİN MANDASI

BM Genel Sekreterinin Trans-Ürdün olarak bilinen bölgede uygulanmasıyla ilgili 25. madde hükümlerine ait notuyla birlikte

Filistin Mandası

Milletler Cemiyeti Konseyi,

Önde gelen Bağlaşık hükümetlerinin, Milletler Cemiyeti Sözleşmesinin 22. maddesi hükümlerini yürürlüğe koymak amacıyla, daha önce Türk imparatorluğuna ait olan Filistin topraklarında adı geçen hükümetler tarafından manda yönetiminin kurulmasında ve sınırların kendilerince belirleneceğinde anlaşmalarına dayanarak; ve

Önde gelen Bağlaşık hükümetlerinin, Majestelerinin Britanya Hükümetinin 2 Kasım 1917'de ilk kez açıkladığı ve sözü edilen hükümetlerce kabul edilen Yahudi halka Filistin'de ulusal bir yurt kurulmasını, Filistin'de Yahudi olmayan toplumların medeni ve dinsel haklarına ve herhangi bir ülkedeki Yahudilerin sahip olduğu haklara ve siyasal statüye zarar verilmeyeceğini kabul ederek; ve

Yahudi halkın Filistin'le tarihsel bağlarını ve bu ülkede yeniden ulusal yurt edinmelerine hakları olduğunu tanıyarak; ve

Önde gelen Bağlaşık hükümetlerinin Britanya Majestelerini Filistin mandatörlüğüne seçmelerinden dolayı; ve

Filistin mandasının aşağıdaki biçimiyle formülleştirilmesi ve Cemiyet Konseyine kabul edilmesi için sunulmasıyla; ve

Britanya Majestelerinin Filistin mandasını kabul etmesi ve Milletler Cemiyeti adına aşağıdaki hükümler çerçevesinde yürütülmesini yükümlenmesiyle; ve

Daha önce 22. maddede (8. paragraf) belirlenen yetki derecesi ve yönetim kontrolunun mandatör tarafından kullanılması sağlanmışken, daha önce Cemiyet üyelerince üstünde anlaşılmamış olduğundan Milletler Cemiyeti Konseyince açıkça tanımlanacaktır;

Onaylanan sözkonusu manda, aşağıdaki biçimde tanımlanır:

Madde 1. Mandatör, bu manda koşullarınca sınırlanmadıkça, yasama ve yönetimde tam yetkili olacaktır.

Madde 2. Mandatör, girişte belirlenmiş olduğu gibi, ülkede Yahudi ulusal yurdu kurulmasını sağlıyacak siyasal, yönetimsel ve ekonomik koşulların yerleşmesinden, kendi kendini yönetmelerini sağlıyacak kurumların gelişmesinden sorumlu olacak, ayrıca ırk ve din ayrımı gözetilmeksizin Filistin'de yaşıyanların medeni ve dinsel haklarını koruyacaktır.

Madde 3. Mandatör, koşulların izin verdiği ölçüde yerel özerkliği teşvik edecektir.

Madde 4. Filistin'de Yahudi ulusal yurdunun kurulabilmesi ve Yahudi nüfusun çıkarları için etkili olabilecek ekonomik, toplumsal ve öteki konularda Filistin Yönetimine öğütte bulunmak ve işbirliği yapmak amacıyla kurulacak uygun Yahudi bürosu kamu örgütü olarak tanınacak ve daima Yönetimin kontrolünde bulunacak, ülkenin gelişiminde yardımcı olacak ve görev alacaktır.

Siyonist örgüt, Mandatörce örgüt ve yapı olarak uygun görüldükçe bu büronun yerine tanınacaktır. Majestelerinin Britanya Hükümetiyle danışarak Yahudi ulusal yurdunun kurulmasına yardımcı olmak isteyen bütün Yahudilerin işbirliğini sağlamak için gerekli adımları atacaktır.

Madde 5. Mandatör hiç bir Filistin toprağının yabancı bir hükümete ilhakına, kiralanmasına veya yönetimine girmesine izin vermemekle sorumlu olacaktır.

Maddle 6. Filistin Yönetimi, nüfusun öteki kesimlerinin haklarının ve konumlarının zarara uğramamasını güvence altına alarak, 4. maddede anılan Yahudi bürosunun işbirliğiyle, uygun koşullar altında Yahudi göçünün gerçekleşmesini sağlıyacak ve teşvik edecek, devlet toprakları ve kamu amacı için gerekli olmayan boş topraklar dahil, Yahudi yerleşimlerine olanak sağlayacaktır.

Madde 7. Filistin Yönetimi ulusal yasaların çıkarılmasından sorumlu olacaktır. Filistin'de daimi ikamet eden Yahudilerin Filistin yurttaşlığına kabul edilmelerini sağlayacak hükümler bu yasaya dahil edilecektir.

Madde 8. Daha önce Osmanlı İmparatorluğu'nda yararlanılmakta olan kapitülasyonlar ve adetlerle yabancılara sağlanmış olan ayrıcalıklar ve bağışıklıklar, elçilik yargısı ve koruması da dahil olmak üzere Filistin'de geçerli olmayacaktır.

1 Ağustos 1914'te yukarıda değinilen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanmakta olan hükümetler, manda yönetiminin bitiminde bu hakların yeniden sağlanmasını ilan etmişlerse veya belirli bir dönem için geçerli olmamalarında anlaşılmışsa, manda yönetiminin sona ermesiyle bu ayrıcalık ve bağışıklıkları bütünüyle veya ilgili hükümetlerin anlaşmaya vardıkları değişikliklerle hemen geçerlilik kazanacaktır.

Madde 9. Mandatör, Filistin'de kurulan yargı düzeninin, yerliler kadar yabancılara da haklarını tam garanti etmesinden sorumlu olacaktır.

Çeşitli halk ve toplulukların kişisel konumlarıyla dinsel çıkarlarına saygı garanti altına alınacaktır. Özellikle Vakıfların kontrol ve yönetimi dinsel yasalara ve kurucuların koşullarına uygun olarak yürütülecektir.

Madde 10. Filistin'le ilgili olarak suçluların iadesi anlaşmalarının yapılmasının askıda kalması üzerine, Mandatörle öteki yabancı hükümetlerin yaptıkları suçluları iade anlaşmaları Filistin'de de geçerli olacaktır.

Madde 11. Filistin Yönetimi ülkenin gelişimiyle ve toplumun çıkarlarıyla ilgili bütün zorunlu önlemleri alacak, Mandatör kabul ettiği uluslararası zorunlulukların dışında ülkenin doğal kaynaklarıyla kurulan veya kurulacak kamu hizmeti, düzeni ve hizmetlerinde kamunun sahiplik ve yönetimini sağlamakta tam yetkili olacaktır. Ülkenin gereksinimlerine uygun bir toprak düzeni sağlanacak, özellikle sık yerleşim ve yoğun tarım uygulamalarının özendirilmesi sağlanacaktır.

Yönetim, 4. maddede sözü edilen Yahudi bürosunun, Yönetim tarafından yürütülmedikçe, kamu hizmetlerini, çalışmalarını ve tesislerini uygun ve eşit koşullar altında inşa etmesini ve işletmesini ve ülkenin doğal kaynaklarını geliştirmesini düzenliyebilecektir. Bu tür düzenlemelerde büronun dağıttığı kârların, doğrudan veya dolaylı olarak, sermayenin akla uygun bir oranını aşmamasını sağlıyacak ve kârın fazlasının, Yönetim tarafından kabul edilen düzenle, ülkenin çıkarları için kullanılması gerçekleştirilecektir.

Madde 12. Mandatör, Filistin'in dış ilişkilerini düzenlemekle yükümlüdür ve yabancı hükümetlerin elçilerinin tanındığını gösterir belgeyi verme hakkına sahiptir. Aynı zamanda Filistin yurttaşlarının kendi toprakları dışında diplomatik yönden korunması da onun görevidir.

Madde 13. Filistin'de bulunan Kutsal Yerler, dinsel binalar ve

mevkilerin sorumluluğu, mevcut hakların korunması ve Kutsal Yerlere, dinsel binalara ve mevkilere serbest girilmesi, serbestçe ibadet edilmesi, kamu düzeni ve genel ahlakın zorunluluklarının yerine gelmesini sağlamakla birlikte, güvence altında bulunacak, Mandator bu konuyla ilgili olarak yalnızca Milletler Cemiyetine karşı sorumluluk taşıyacak ve bu maddedeki hiç bir hüküm Mandatörü bu madde yükümlülüklerini yerine getirmek üzere yönetimle ilgili düzenlemeler yapması, Mandatörün islam kutsal emanetlerinin, garanti altına alınmış bağışıklıklarının yönetimi veya bünyesine müdahale etmesi yolunda yetkisini yorumlaması mümkün olmayacaktır.

Madde 14. Filistin'deki farklı dinsel toplulukların Kutsal Yerlerle ilgili hak ve iddialarını incelemek, tanımlamak ve kararlaştırmak üzere özel bir komisyon Mandatör tarafından kurulacaktır. Komisyon görevlilerinin seçim yöntemi, komisyonun oluşumu ve işlevi kabul etmesi için Cemiyet Konseyine sunulacak, Konseyin onayı olmadan komisyon atanmış olmayacak ve çalışmalarına başlamıyacaktır.

Madde 15. Mandatör, yalnız kamu düzeni ve ahlak sınırları içinde vicdan özgürlüğünün ve her türlü ibadetin tamamyile sağlanmasını gerçekleştirecektir. Filistin'de yaşıyanlar arasında hiç bir ırk, din veya dil ayrımı yapılmayacaktır. Yalnız dinsel inançları nedeniyle hiç bir kimse Filistin'den çıkartılmayacaktır.

Yönetimin öğrenimin genel niteliğiyle ilgili zorunlulukları dışında her toplum kendi okullarında kendi üyelerinin diliyle öğrenimi sürdürecektir.

Madde 16. Mandatör, kamu düzeninin ve iyi yönetimin gerektirdiği biçimde her inançtan dinsel ve hayır kurumlarının denetiminden sorumlu olacaktır. Denetime konu olarak Filistin'deki bu tür kurumların işleyişine yönelik hiç bir engelleyici ve müdahaleci önlem alınmayacak, dinsel veya ulusal nedenlerle hiç bir üyeye ayrım uygulanmayacaktır.

Madde 17. Filistin Yönetimi, hukuk ve düzenin korunması ve ülkenin savunulması için gönüllülük temelinde bir kuvvet örgütleyebilir, fakat Mandatörün denetimiyle, bunun yukarıdaki amaçlar dışında kullanımı gözetim altına alınarak mümkün olmayacaktır. Bu amaçlar dışında Filistin Yönetimi kara, deniz veya hava kuvvetleri oluşturmayacak veya bulundurmayacaktır.

Bu maddenin Filistin Yönetimini Filistin Mandatörünün kuvvet yönetimi için yaptığı harcamalara katılmasını engelleyici bir yönü yoktur.

Mandatörün, Filistin karayolları, demiryolları ve limanlarını, her zaman için silahlı kuvvetlerin, yakıt ve ikmalin taşınması ve naklinde kullanma hakkı bulunacaktır.

Madde 18. Mandatör, Filistin'de Milletler Cemiyeti üyesi ülkelerin yurttaşlarının (ve onların yasalarına bağlı şirketlerin) vergi, ticaret, denizcilik, sanayi ve meslek ifası, ticari gemi ve uçak kullanımıyla ilgili konularda Mandatör veya yabancı bir ülkeyle karşılaştırıldığında ayrıma tabi tutulmamasını sağlıyacaktır. Aynı biçimde, Filistin'de, adı geçen ülkelere giden ve ordan gelen mallar için de ayrım gözetilmeyecek ve manda bölgesi içinde eşit koşullarla nakliye serbestliği olacaktır.

Yukarıda değinilen konularla ve mandanın öteki koşullarına bağlı olarak, Mandatörün öğütüne uyan Filistin Yönetimi zorunlu gördüğü durumlarda vergi ve gümrük uygulama kararı alabilir ve ülkenin doğal kaynaklarının gelişimi ve halkın çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü kararları alabilir. Gene, Mandatörün öğüdüyle, 1914'de Asya Türkiye'si veya Arabistan içinde kalan topraklardaki herhangi bir devletle özel gümrük anlaşmaları yapabilir.

Madde 19. Mandatör, Filistin Yönetimi adına mevcut uluslararası sözleşmeleri veya Milletler Cemiyetinin kabul ettiği köle ticareti, silah ve mühimmat ticareti, uyuşturucu ticareti veya ticari eşitlik, nakliye ve denizcilik serbestisi, havacılık ve posta, telgraf, telsiz iletişimi veya edebi, sanatsal ve sanayi ürünleri dolaşımı serbestisiyle ilgili sözleşmeleri kabul edecektir.

Madde 20. Mandatör, Filistin Yönetimi adına, dinsel, toplumsal ve öteki koşullar izin verdiği sürece, Milletler Cemiyetinin bitki ve hayvan hastalıkları dahil, hastalıkların yok edilmesi ve önlenmesiyle ilgili genel siyasetine ve bunun yürütülmesine katılacaktır.

Madde 21. Mandatör, bugünden itibaren on iki ay içinde, Eski Eserler yasasının aşağıdaki temellere dayanarak yasalaşmasını ve bu yasanın yürütülmesini güvence altına alacaktır. Bu yasa Milletler Cemiyeti üye ülkelerinin yurttaşlarına arkeolojik araştırma ve kazılarda eşit davranılmasını güvence altına alacaktır.

(1) 'Eski eser', İ.S. 1700 yılından daha önce yapılmış olan her türlü inşaat veya insan etkinliğinin her türlü ürünü anlamına gelir.

(2) Eski eserlerin korunması yasası tehditten çok teşvik yoluyla yürütülecektir.

5. paragraftaki yetkileri taşımadan eski eser bulan herkes, yetkili merciye durumu rapor edecek, buluntunun değerine göre ödüllendirilecektir.

(3) Yetkili kurum eski eserin bulundurulmasına izin vermedikçe hiç bir eski eserin tasarrufu mümkün olmayacaktır.

Anılan kurumun ihraç belgesi olmadan hiç bir eski eser ülkeyi terk edemez.

(4) Bir eski esere bilmeden veya kötü niyetle zarar veren kişi belirlenecek cezayla cezalandırılacaktır.

(5) Yetkili mercinin yetki verdiği kişiler dışında hiç kimse eski eser bulma amacıyla toprağı açamaz, kazamaz ve bunlara para cezası uygulanır.

(6) Tarihsel veya arkeolojik değer taşıyabilecek toprakların daimi veya geçici olarak mülk edinilmesine de uygun hapis cezaları belirlenecektir.

(7) Kazı yapma yetkisi ancak arkeolojik deneyim konusunda yeterli güvence gösteren kişilere verilecektir. Filistin Yönetimi bu yetkileri verirken geçerli neden olmadan hiç bir ülkenin bilim adamlarını dışlamıyacaktır.

(8) Kazı buluntuları yetkili kurumun belirleyeceği oranda kazıcı ile kurum arasında bölüşülecektir. Eğer bilimsel olarak bölüşme olanaksız olursa, kazıcı, buluntu yerine uygun tazminat alacaktır.

Madde 22. İngilizce, Arapça ve İbranice Filistin'in resmi dilleri olacaktır. Pul veya para üstündeki yazılarla her türlü Arapça yazı İbranice, pul veya para üstündeki yazılarla her türlü İbranice yazı Arapça olarak da yazılacaktır.

Madde 23. Filistin Yönetimi Filistin'deki toplumların kutsal günlerini toplumların üyeleri için yasal tatil günleri olarak tanıyacaktır.

Madde 24. Mandatör, manda hükümlerinin yerine getirilmesiyle ilgili olarak Milletler Cemiyeti Konseyine yıllık rapor verecektir. Yıl içinde yürürlüğe konulan bütün yasa ve düzenlemeler de raporla birlikte iletilecektir.

Madde 25. Ürdün ve Filistin'in doğu sınırları arasında kalan topraklarda, son olarak kararlaştırıldığı gibi, Mandatör, Milletler Cemiyeti Konseyinin onayıyla, manda hükümlerini yürürlüğe koymakta veya bunları ertelemekte, 15, 16 ve 18. madde hükümleriyle çelişkili olmamak koşuluyla, yerel koşulların uygunsuzluğuna ve bu toprakların yönetimi için gerekli gördüğü kararların alınmasına karar verebilir.

Madde 26. Mandatörle, manda hükümlerinin yürütülmesi ve yorumlanmasıyla ilgili olarak Milletler Cemiyetinin bir başka üye-

si arasında anlaşmazlık çıkarsa ve bu anlaşmazlık görüşme yoluyla çözülemezse, Milletler Cemiyeti Sözleşmesinin 14. maddesi gereği Uluslararası Daimi Adalet Divamna başvurulacaktır.

Madde 27. Bu manda hükümlerinin değiştirilmesi için Milletler Cemiyeti Konseyinin onayının alınması zorunludur.

Madde 28. Mandatöre verilen mandanın sona ermesi durumunda, Milletler Cemiyeti Konseyi, Cemiyetin garantisi altında 13 ve 14. maddelerin sağladığı hakların güvence altına alınması ve sürekliliğin sağlanması için gerekli düzenlemeleri yapacak, Cemiyetin garantisi altında Filistin hükümetinin, kamu görevlilerinin emekliliği ve ikramiyeleri dahil manda süresince Filistin Yönetiminin yapmış olduğu meşru harcamaları tamamiyle saygıyla karşılaması için etkisini kullanacaktır.

Bu belgenin orijinali Milletler Cemiyeti arşivlerinde saklanacak, onaylanmış nüshaları genel sekreter tarafından bütün Milletler Cemiyeti Üyesi ülkelere iletilecektir.

Londra'da, Temmuzun yirmi dördünde, bin dokuz yüz yirmi ikide düzenlenmiştir.

Onaylanmış gerçek nüsha.

Genel Sekreter Adına
RAPPARD,
Manda Bölümü Yöneticisi

ATATÜRK VE FİLİSTİN (*)

Çağdaş Türkiye'nin kurucusu Atatürk, Türkiye parlamentosunda yaptığı konuşmada, Türkiye'nin «İslamın kutsal topraklarını Yahudi ve Hıristiyan yönetim ve kontrolundan kurtaracak kadar güçlü olduğunu ve kendine güvendiğini» bildirdi.

Atatürk'ün bu konuşması Hakimiyet-i Milliye gazetesinde yer aldı. Gazetenin bildirdiğine göre Atatürk'ün konuşması şöyle:

«Müslümanların Avrupa diplomasisini anlayamamaları ve sözde bağımsızlığa yem olmaları, böylelikle bütün Arap ülkelerinin Avrupa emperyalizminin kölesi durumuna gelmesi üzücüdür».

«Arapların rahatsızlık ve huzursuzluğunu bizim kadar kimse kavrayamaz. Bir kaç yıldır kendimizi Araplardan uzak tuttuk. Fakat şimdi İslamın topraklarını Yahudi ve Hıristiyan yönetim ve kontrolundan kurtaracak kadar güçlüyüz ve kendimize güveniyoruz».

«Kutsal toprakları Avrupa emperyalizminin oyun alanı olmaya bırakmıyacağımızın bilinmesini istiyoruz».

«Dinsizlikle ve İslama karşı kayıtsız olmakla suçlandık. Bu suçlamaya karşın, bugün dahi peygamberin son sözlerini yerine getirmeye ve kutsal toprakların müslümanların sahipliğinde ve kontrolunda olmasını sağlamaya hazırız».

«Tanrı'nın inayetine güvenerek, Türklerin, ataları Selahaddin önderliğinde Hıristiyanlarla savaştığı toprakların yabancı sahipliğinde ve yönetiminde kalmasına izin vermiyeceğini açıklayacak kadar güçlüyüz».

«Eğer Avrupa kutsal toprakları sahiplenmek ve yönetimini ele geçirmek yolunda bir adım atarsa, bütün islam dünyasının eyleme kışkırtılmış olacağından eminiz».

(*) Turkish Daily News, 28 Ağustos 1987.

RABAT KARARI

FKÖ'nün Filistin Halkının Tek Meşru Temsilci Kabul Edilmesi

29 Ekim 1974

«...yedinci Arap Zirve Konferansı aşağıdaki kararları almıştır:

1) Filistin halkının kendi kaderini belirleme ve yurtlarına dönme hakkını savunmak,

2) Filistin halkının, tek meşru temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü yönetiminde, kurtarılan her Filistin toprağında bağımsız ulusal egemenliğini kurmasını savunmak. Kurulan egemenlik bütün alanlarda ve düzeylerde Arap devletlerinin desteğini alacaktır,

3) Arap davası çerçevesinde Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ulusal ve uluslararası düzeylerdeki sorumluluğunu desteklemek,

4) Ürdün Haşimi Krallığına, Suriye Arap Cumhuriyeti'ne, Mısır Arap Cumhuriyeti'ne ve Filistin Kurtuluş Örgütü'ne, bu kararların yürütülebilmesi için bu kararlar ışığında karşılıklı ilişkilerini düzenleyecek bir formül oluşturmaları için çağrıda bulunmak,

5) Bütün Arap devletlerinin Filistin ulusal birliğini savunmayı ve Filistin eyleminin iç işlerine karışmamayı yükümlenmesi.»

ORTA DOĞU KONUSUNDA ABD-SOVYETLER BİRLİĞİ ORTAK DEMECİ

1 Ekim 1978

ABD ve Sovyetler Birliği'nin Orta Doğu konusundaki 1 Ekim tarihli ortak demeci aşağıdadır :

Orta Doğu'daki tehlikeli durumu gözönüne alarak görüş alışverişinde bulunan ABD Dış İşleri Bakanı Cyrus Vance ile Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbüro üyesi, SSCB Dış İşleri Bakanı A.A. Gromyko, Orta Doğu Cenevre Barış Konferansı'nın ortak sekreterleri olarak, ülkeleri adına aşağıdaki açıklamayı yaparlar :

1. Her iki hükümet de bölgedeki halkların acil çıkarları ile barışı ve uluslararası güvenliği güçlendirmenin yararları nedeniyle Arap-İsrail çatışmasının adil ve kalıcı bir sonuca kavuşturulmasının zorunluluğuna ikna olmuştur.

Birleşik Devletler ve Sovyetler Birliği, Orta Doğu sorununun kapsamlı bir çerçevede çözümü için, İsrail askeri kuvvetlerinin 1967 çatışmasında işgal ettikleri topraklardan çekilmesi gibi anahtar konular dahil, bütün özel sorunların çözümünün kararlaştırılması gereğine inanmaktadırlar. Cenevre Konferansı'nın ortak sekreterleri olarak, Filistin sorununun çözümünün, Filistin halkının meşru haklarının güven altına alınmasıyla, savaş durumunun sona erdirilmesiyle, egemenlik, toprak bütünlüğü ve siyasal bağımsızlık ilkelerinin karşılıklı tanınarak normal barışçı ilişkiler kurulmasıyla olanaklı olduğuna inanıyorlar.

İki hükümet, İsrail ve Arap ülkeleri sınırlarının güven altına alınmasında askerden arındırılmış bölge oluşturulması ve Birleşmiş Milletler asker ve gözlemcilerinin buraya yerleştirilmesi yanında, çatışan taraflar isterse uluslararası garantilerin de sağlanabileceğine ve çözüm hedeflerine varılması için gözlemcilik yapılabileceğine inanıyorlar. Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği, kendi anayasal yapılarıyla uygun bu garantilere katılmaya hazırdırlar.

2. Birleşik Devletler ve Sovyetler Birliği, Orta Doğu sorununa her yönüyle köktenci bir çözüm bulmanın doğru ve etkili yolunun, bu sorun nedeniyle toplanmış Cenevre Barış Konferansı çerçevesinde, sorunda taraf olan herkesin, Filistin halkınınkiler de dahil temsilcilerinin görüşmelere katılmasıyla ve konferansta varılan kararların yasa ve sözleşme biçiminde formüle edilmesiyle olabileceğine inanmaktadırlar.

Cenevre Konferansı'nda ortak sekreterlik görevini yürüten Birleşik Devletler ve Sovyetler Birliği, 1977 Aralığından beri konferans çalışmalarının sürdürülebilmesi için ilgili taraflarla kurdukları ilişkilerde ve ortak çabalarında gösterdikleri gayreti ifade etmek isterler. Ortak sekreterlik, konferansa katılanlarca çözülmesi gereken bazı usul ve örgütsel sorunların hâlâ bulunduğuna dikkat çeker.

3. Orta Doğu'da adil siyasal çözümün bulunması ve dünyanın bu bölgesindeki patlamaya hazır durumun ortadan kaldırılması amacıyla hareket eden Birleşik Devletler ve Sovyetler Birliği, anlaşmazlık taraflarının, karşılıklı meşru haklarının ve çıkarlarının dikkatle gözönüne alınması zorunluluğuna anlayış göstermeleri ve buna uygun davranmak için karşılıklı hazır olduklarını göstermeleri çağrısında bulunur.

THE EGYPTIAN-ISRAELI PEACE TREATY

The White House, Monday, March 26, 1979

DONE at Washington, D.C. this 26th day of March, 1979, in triplicate in the English, Arabic, and Hebrew languages, each text being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

حرر في واشنطن دي . سي . في ٢٦ مارس ١٩٧٩م ، ٢٦ ربيع الاول ١٣٩٩ هـ
من ثلاث نسخ باللغات الانجليزية والعربية والعبرية وتعتبر جميعها حاجية
التساوي . وفي حالة الخلاف حول التفسير فان النص الانجليزي هو الذي يعتد به .

נעשה בוושינגטון, די.סי. ביום זה כ"ו באדר התשל"ט, 26 במרץ 1979, בשלושה עותקים כשפות האנגלית, הערבית והעברית וכל נוסח אמין בפיזת שווה, במקרה של הבדלי פרשנות, יכריע הנוסח האנגלי

For the Government of the Arab Republic Of Egypt:

من حكومة
جمهورية مصر العربية :

בשם ממשלת הרפובליקה הערבית של מצרים :

For the Government of Israel:

من حكومة
اسرائيل :

בשם ממשלת ישראל :

Witnessed by:
شهد الموقع :
מוצהר על-ידי :

Jimmy Carter, President of the United States of America
جيمي كارتر ، رئيس
الولايات المتحدة الامريكية
ג'ימי קארטר, נשיא
ארצות הברית של אמריקה

United States Department of State
Bureau of Public Affairs

AVRUPA TOPLULUĞUNUN DOKUZ ÜYESİNİN ORTA DOĞU KONUSUNDAKİ DEMECİ

Venedik, 13 Haziran 1980

1. Devlet başkanları, hükümet başkanları ve dış işleri bakanları Orta Doğu'daki mevcut durumla ilgili her konuyu ve 1979 Martında Mısır'la İsrail arasında imzalanan anlaşma sonucu yürütülen görüşmelerin durumu hakkında görüş alış verişinde bulunmuşlardır. Bölgeyi etkileyen artan gerilimin ciddi bir tehlike oluşturduğunda ve Arap-İsrail anlaşmazlığının kapsamlı bir çözümünün her zamankinden daha zorunlu bir duruma geldiğinde anlaşmışlardır.

2. Avrupa Topluluğu'nun dokuz üyesi, Orta Doğu ile Avrupa'yı birbirine bağlayan geleneksel bağları ve karşılıklı çıkarları değerlendirerek, kendilerine özel bir rol düştüğünü ve artık barışa giden yolda somut çalışmalar yapmalarının sorunlu olduğunu düşünmektedirler.

3. Bu bakımdan Topluluğun dokuz üyesi Güvenlik Konseyinin 242 ve 338 sayılı kararlarıyla, kendilerini ifade ettikleri çeşitli olayları, özellikle 29 Haziran 1977, 19 Eylül 1978, 26 Mart ve 18 Haziran 1979 bildilerine ve Birleşmiş Milletlerin 34. Genel Kurulunda İrlanda Dış İşleri Bakanının 25 Eylül 1979'da kendi adlarına yaptığı konuşmaya dayanmaktadırlar.

4. Ortaya konulan temel çerçevesinde, uluslararası toplumca kabul edilmiş iki evrensel ilkenin tanınması ve yürürlüğe sokulması için çalışmanın zamanı gelmiştir: var olma hakkı ve İsrail dahil, bölgedeki bütün devletlerin güvenliği, Filistin halkının meşru haklarının da tanınmasını içeren bütün halklar için adalet.

5. Bölgedeki bütün ülkelerin güven altında, tanınmış ve garanti edilmiş sınırlarda yaşaması gerekmektedir. Barışın sağlanması için zorunlu görülen garantiler Güvenlik Konseyinde alınan bir kararla Birleşmiş Milletlerce sağlanabilir veya zorunlu görülürse karşılıklı anlaşmalarla başka çözümler bulunabilir. Dokuzlar, somut

ve bağlayıcı garanti sistemiyle, toprak garantisi de dahil sağlanacak kapsamlı bir çözümde yer almaya hazır olduklarını bildirirler.

6. Yalnızca mülteci sorunundan oluşmayan Filistin sorununa adil bir çözüm bulmak zorunludur. Kendi varlığının bilincinde olan Filistin halkı, uygun bir süreçle kapsamlı bir çözüm çerçevesinde kendi kaderini belirleme hakkını kullanabilecek bir konum içinde yer almalıdır.

7. Bu hedeflerin elde edilmesi barışçı çözüm isteyen bütün tarafların katılım ve desteğini gerektirmektedir; Dokuzlar, yukarıda sözkonusu edilen bildirideki ilkeler çerçevesinde bu sonuca ulaşmak için çaba göstermektedirler. Bu ilkeler, bütün taraflar, böylece Filistin halkı ve görüşmelere katılması gereken FKÖ için de geçerlidir.

8. Dokuzlar, Kudüs sorununun bütün taraflar için sahip olduğu özel önemi anlamaktadırlar. Dokuzlar, Kudüs'ün statüsünde değişiklik yapacak hiç bir tek taraflı girişimi kabul etmeyeceklerini ve şehrin statüsüyle ilgili herhangi anlaşmanın, herkese kutsal yerlere giriş özgürlüğü garanti etmesi gerektiğini vurgularlar.

9. Dokuzlar, İsrail'in, Sina yarımadasında olduğu gibi, 1967 çatışmasında işgal ettiği toprakları boşaltması gerektiğini vurgularlar. İsrail yerleşimlerinin Orta Doğu'da barış süreci için ciddi engel oluşturduğu inancındadırlar. Dokuzlar bu yerleşimlerin, işgal altındaki Arap topraklarındaki nüfus ve mülkiyet değişimleri gibi, uluslararası hukukça yasa dışı olduklarını düşünmektedirler.

10. Şiddete son verilmesi amacındaki Dokuzlar, bölgede güvenli bir ortamın ancak kuvvet kullanımı veya kuvvet kullanma tehdidinden vazgeçilmesiyle doğabileceğini ve Orta Doğu'daki çatışmanın kapsamlı bir çözüme varması için temel öğenin bu olduğunu düşünmektedirler.

11. Dokuzlar ilgili bütün taraflarla zorunlu ilişkileri kurmaya karar vermişlerdir. Bu ilişkilerin amacı, bu bildiride ortaya konulan ilkeler karşısında tarafların tutumunu açığa çıkarmak ve görüşmeler sürecinde varılan sonuçlar ışığında bulunabilecekleri girişimin biçimini kararlaştırmaktır.

FİLİSTİN SORUNUYLA İLGİLİ FEZ ZİRVE KARARLARI

Eylül 1982

1. Kudüs dahil, İsrail'in 1967'de işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesi,

2. 1967'den sonra işgal edilen topraklarda kurulan yerleşim yerlerinin kaldırılması,

3. Kutsal yerlerde üç dinin dinsel törenlerinin özgürce yapılabilmesi,

4. Filistin halkının kendi kaderini belirleme hakkının ve tek meşru temsilcisi FKÖ önderliğinde ulusal haklarının vurgulanması,

5. Batı Yakası ve Gazze Şeridi'nin altı aydan fazla süreyle Birleşmiş Milletler gözetimi altında kalması,

6. Kudüs başkenti olmak üzere bağımsız Filistin devletinin kurulması,

7. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin bölgedeki bütün devletlere bağımsız Filistin devleti dahil, barışı garanti etmesi,

8. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin yukardaki kararların uygulanmasını garanti etmesi.

KAHİRE BİLDİRİSİ

FKÖ'nün Teröre İlişkin Bakışı

FKÖ sekreteri Yaser Arafat'ın 7 Kasım 1985'de Kahire'de yaptığı konuşma:

Filistin halkı, işgal altındaki topraklarını kurtarma ve kendi kaderlerini belirleme hakları ve devletlerini kurmak için mücadelesini sürdürüyor. Orta Doğu'da bütün halkların işgal ve terörizmden kurtulmuş olarak yaşayabilecekleri adil ve kalıcı bir barışın oluşabilmesi için bunları ön koşul olarak görüyor.

Bölgedeki siyasal ve askeri değişikliklere karşın, özellikle son bir kaç yıldır İsrail'in FKÖ'ne 1982'de Beyrut'ta, Lübnan'da saldırmaya başlaması ve 1985'de FKÖ genel karargahına hava saldırıları düzenlemeye başlamasına karşın, mücadeleci Filistin halkı barış davalarına bağlılığını sürdürmektedir, uluslararası düzeyde adil bir çözüm için gerekli atmosferi yaratmaya çalışmaktadır.

Bu anlayışla FKÖ bazı adımlar atmıştır:

- 1982'de Fez Zirvesinde FKÖ dahil bütün Arap taraf barış için kararlılığını göstermiştir. Güvenlik Konseyinin ve uluslararası hukukun garantisinde barışı seçmiştir. Aynı kararlar 1982'de Kazablanka Zirvesinde de ifade edilmiştir.

- 1982'de Filistin'le ilgili özel Uluslararası Konferans kararları bölgedeki bütün ülkelerin güven içinde var olma hakkını ve sınırlarının tanınmasını, Filistin halkının kendi topraklarında kendi kaderini belirleme ve Filistin devleti kurma hakkıyla birlikte ifade etmektedir.

- 11 Şubat 1985'de imzalanan Filistin-Ürdün anlaşması Filistin ve Ürdün halkları arasındaki özel ilişkilerin vücut bulmasıdır. Ortak yola, ortak amaçlara ve ortak kavramlara bağlılığın ifadesidir.

- Orta Doğu konusunda uluslararası konferans toplanması formülünde SSCB, ABD ve Güvenlik Konseyinin daimi üyeleriyle, FKÖ dahil Orta Doğu'daki bütün ilgili tarafların katılımı için ısrar

edildi. Konferansın amacı, FKÖ mücadelesi temelinde, adil ve kalıcı bir çözüm bulmak, Filistin halkının temel özgürlüklerini, ulusal ve vazgeçilmez haklarını kazanabilmeleri için bütün meşru yolları kullanmaktır. FKÖ insan haklarının çiğnenmesini mahkum etmektedir ve özellikle ırk, düşünce veya renk ayrımı gözetmeksizin yaşam ve güvenlik haklarını savunmaktadır.

Uluslararası konferans toplanması için çaba harcayan FKÖ, devlet, grup veya kişilerce ne olursa olsun sivillere karşı uygulanan bütün terör eylemlerini mahkum ettiğini bildirir.

FKÖ 1974'de alınan bütün dış müdahale eylemlerini ve her türlü terörizmi mahkum etme kararlarını yeniden vurgular ve bütün kurum ve gruplarının kararlara bağlılığını açıklar. FKÖ bugünden başlayarak bu kararları ihlal edenlere karşı sert önlemlere başvuracaktır.

Bu siyasete bağlılığın yalnız tek tarafın uygulamalarına bağlı olamıyacağını düşünerek uluslararası toplum İsrail'i içerde ve dışarda terörist eylemlerden vazgeçmeye zorlamalıdır.

FKÖ, böylelikle, İsrail'in işgali altındaki topraklarda direnen Filistin halkının ve İsrail'in bu topraklardan çekilmesi için yürütülen mücadelenin olanaklı bütün araçları kullanma hakkı bulunduğunu yineler. Yabancı işgaline direnme hakkı BM Sözleşmesinde belirlenmiş meşru bir hakdır, çatışmanın çözümünde kuvvet ve tehdit kullanımını da dolayısıyla içerir. Kuvvet kullanımı BM'in ilke ve amaçlarıyla çelişkilidir. Filistin halkının kendi ülkelerinde işgale direnme hakları ise bir çok BM kararında ve Cenevre Anlaşmasının maddelerinde ifade edilmiştir.

Olaylar, FKÖ'nün, dışardaki terörist eylemlerin Filistin davasına ve meşru özgürlük mücadelesine zarar getirdiği inancını kanıtlamıştır.

Öte yandan FKÖ, bölgede barış ve güvenliği sağlamanın tek yolunun İsrail işgalinin sona ermesi olduğu yolundaki inancını yineler. FKÖ bütün barışsever güçleri kendisiyle birlikte olmaya çağırır ve dünyanın terörizmden kurtulması ve bireyin korku ve tehlikeden uzak yaşamasına katkıda bulunmak için bütün önlemleri aldığını ifade eder. FKÖ'nün nihai amacı Filistin halkının vazgeçilmez haklarını garanti edecek adil, kalıcı ve kapsamlı bir barışı sağlamak ve dünyada barışçı bir toplum oluşturmaktır.

Yaser Arafat
FKÖ Yürütme Kurulu Sekreteri
Filistin Silahlı Kuvvetleri
Kumandanı
7 Kasım 1985

HÜKÜMET DIŞI ÖRGÜTLER, AVRUPA EŞGÜDÜM KOMİTESİ VE FİLİSTİN SORUNU

Orta Doğu İçin Uluslararası Barış Konferansı

Güvenlik Konseyinin 338 sayılı kararı ve 1973 Konferansı

Orta Doğu için uluslararası barış konferansı toplanması düşüncesi yeni değil. İlk biçimini BM Güvenlik Konseyinin 1973'de kabul ettiği 338 sayılı kararında buluyoruz. Konsey 242 sayılı kararının bütün maddelerinin uygulanması ve sorunun bütün taraflarının uygun himaye altında görüşmelere başlaması çağrısında bulunuyordu. Bu karara göre 1973 Aralığında Cenevre'de bir konferans toplandı. Mısır, İsrail, ABD, SSCB, Ürdün ve BM genel sekreteri konferansa katıldı. FKÖ katılmadı. Çalışma grupları oluşturuldu fakat konferans amacına ulaşamadı.

1977 Vance-Gromyko Tebliği

Durumu değerlendiren ABD Dış İşleri Bakanı ve Sovyetler Birliği Dış İşleri Bakanı, Konferansın birlekte sekreterleri olarak 1 Ekim 1977'de ortak bir tebliğ yayınladılar. Adil, kalıcı ve kapsamlı bir çözümün acilliği üstünde durdular. İkinci maddede şöyle diyorlardı:

«Birleşik Devletler ve Sovyetler Birliği, Orta Doğu sorununa her yönüyle köktenci bir çözüm bulmanın doğru ve etkili yolunun, bu sorun nedeniyle toplanmış Cenevre barış konferansı çerçevesinde, sorunda taraf olan herkesin, Filistin halkınınkiler de dahil temsilcilerinin görüşmelere katılmasıyla ve konferansta varılan kararların yasa ve sözleşme biçiminde formüle edilmesiyle olabileceğine inanmaktadırlar».

Siyonist lobinin ABD'de yürüttüğü büyük kampanya sonucu Carter yönetimi bu bildiriden geri döndü.

Camp David

1978'de ABD gözetiminde Camp David'de Mısır ve İsrail'in imzaladığı anlaşmalar 1973'den beri soruna ilk kez tamamiyle yeni bir yaklaşım getirdi. 'Adım adım barış' denilen gelişim gerçekte Kissinger siyasetinin İsrail'in Arap ülkeleriyle tek tek anlaşmalar yapmasını öngörüyordu.

Camp David zamanında başkan olan Jimmy Carter'ın şimdi kabul ettiği gibi, İsrail hiç bir zaman Camp David anlaşmalarının işgal altındaki topraklarda 'özerk' yönetim kurulması hükmünü düşünce olarak benimsememişti.

1983 Cenevre Uluslararası Konferansı

BM Genel Kurulu 10 Aralık 1981 tarihli 36/120 C kararında 1984'den geç olmamak koşuluyla kapsamlı bir çözüm bulmak amacıyla uluslararası bir konferans toplanmasını kararlaştırmıştı.

Genel Kurul 19 Ağustos 1982'de, durumun kötüleşmesi üzerine konferansın Ağustos 1983'de toplanmasını kararlaştırdı.

Camp David anlaşmalarıyla oldukça tatmin olan Batı, 'Amerikan barış çabaları'yla uzlaşmaktan hoşlanmadığından hemen çekinceler ileri sürdü. Zorlukların bilincinde olan Avrupa Parlamentosu 19 Mayıs 1983'de acele bir karar alarak Avrupa Topluluğu'nu BM Genel Kurulunun toplayacağı Filistin'le ilgili konferansa katılmaya davet etti.

Sonuç olarak, daha önce Paris'te toplanması düşünülen Filistin sorunuyla ilgili uluslararası konferans 23 Ağustos-7 Eylül tarihleri arasında Cenevre'de toplandı. BM'le ilgili hükümet dışı sayısız örgüt konferansa katıldı. BM'in 157 üyesinden 137'si konferansa katılırken ABD ve İsrail konferansı boykot etti. Avrupa topluluğunun üyeleri konferansa katılırken, Yunanistan, Avusturalya ve Kanada gibi gözlemci gönderdi. Henüz Avrupa Topluluğu'nun üyesi olmamış olan İspanya ve Portekiz tam üye olarak konferansa katıldılar. İsveç'in tutumunu ise ayrıca anlatmak gerekiyor: başlangıçta konferansın toplanmasına muhalefet eden bu ülke sonuçta konferansa katıldı ve en etkin üyelerden biri oldu; «çünkü konferansın toplanması kararı üye ülkelerin büyük çoğunluğuyla alınmıştı».

Konferans, BM himayesinde, FKÖ dahil İsrail-Arap çatışmasına dahil bütün ülkelerin ve ABD ile SSCB'nin de katıldığı uluslararası bir barış konferansı toplanması kararını kabul etti. Karar bildirisi Genel Kurul tarafından 13 Aralık 1983 tarihinde 38/58 C kararıyla onaylandı.

Avrupa'nın Tutumunda Olumlu Gelişim

İspanya ve Portekiz'in Avrupa Topluluğu'na katılması, Avrupa hükümetlerine parlamenterlerin sürekli aracılık etmesi, ABD'nin İsrail taraftarlığını açığa vuran İrangate olayının öğrenilmesi Avrupa'yı tutumunu gözden geçirmeye iten nedenlerden bazıları. 23 Şubat 1987'de on ikilerin bakanlar konseyi BM himayesinde uluslararası barış konferansı toplanmasını desteklediklerini ve bu tür bir konferansa katkıda bulunmak için hazır olduklarını açıkladılar. Avrupa, ABD konferansı gerçekten istemiyorsa, kendisinin de gerçekten konferansa karşı olmadığını açığa vuruyordu.

Uluslararası Konferans Toplanmasını Hâlâ Engelleyen Nedenler

a) Nasıl bir konferans?

Daha önce ABD tarafından da desteklenen ve şimdi esnemeye başlayan resmi İsrail görüşüne göre 'uluslararası' katılımcılar oldukça resmi bir rol oynayabilirler. Bunun anlamı, görüşmelere yardımcı olabilir ve elde edilebilecek sonuçları onaylayabilirler fakat gerçek çalışmalar İsrail ve teker teker Arap ülkeleri arasında karşılıklı yürütülecek olanlardır. İsrail görüşüne göre Batı yakasından ve Gazze'den Filistinliler Ürdün delegeleri arasında birey olarak yer alabilirler fakat hiç bir koşulda Filistinlilerin FKÖ'nce temsilini kabul etmeyeceklerdir.

Oysa genel kanı, 'uluslararası' katılımcıların anlaşmaların genel ilkelerini belirlemesi, ayrıntıların karşılıklı görüşmelerle doğrudan ilgili taraflarca saptanması yolundadır. İsrail'in bu teze karşı çıkmasının nedeni Filistin halkının kendi kaderini belirleme hakkı gibi konularda uluslararası oydaşmamn kendi görüşüne uymamasıdır.

b) Filistin'in katılımı

Yukarıda denildiği gibi İsrail, FKÖ temsilcilerinin ne biçimde olursa olsun konferansa katılımına karşı çıkmaktadır. Fakat, eğer konferans toplanacaksa FKÖ'nün temsil edilmesi gerekir. Katılımın tamamiyle bağımsız delegasyon yoluyla olması zorunlu olmayabilir, ortak Ürdün-Filistin delegasyonu kurulabileceği başlangıçta önerilen çözümlerden biriydi. Bir başka ve herhalde daha kabul edilebilir çözüm, Arafat'ın kabul eder göründüğü gibi Arap Birliği genel sekreteri Chedli Klibi başkanlığında pan-Arap delegasyonunun oluşturulması olabilir.

c) İsrail'in katılımı

Görmüş olduğumuz gibi İsrail'in konferansın biçimiyle ilgili görüşü genel oydaşmanın oldukça dışında. Bu sınırlar içinde bile İsrail birlik halinde görünmüyor. Başbakan Şamir her türlü konferansa karşı olduğunu açıkladı ve konu hükümette hiç bir zaman tartışılmadı.

İsrail muhalefeti içinde genel oydaşmaya taraftar olarak tutumlarını açıkça ifade eden unsurlar elbette var. Bunlar arasında 1983 Cenevre konferansına ve onu izleyen hükümet dışı örgütler toplantılarına katılan hükümet dışı örgütler bulunuyor.

d) Suriye'nin katılımı

Suriye, eğer Filistin temsilcileri Arafat ve mevcut önderlik tarafından seçilecekse böyle bir konferans toplanmasına taraftar değil. Engellerden biri de Golan'dan söz etmeyen Brüksel bildirisi olabilir. Bu konu Sayın Tinderman'ın Avrupa-Arap Parlamenter İşbirliği Derneği'ne gönderdiği ve «Suriye kuşkusuz konferansla doğrudan ilgilidir, konferansa katılmalıdır, çünkü Golan sorunu da ele alınacaktır» dediği mektupta açıklığa kavuşturulmuştur. (On ikilerin FKÖ'nün katılımını arzuladığını da yazmıştır.)

En önemli tehlike konferansın toplanma şansının, aynı Venedik bildirisinin devamı gelmediği için etkisini yitirdiği gibi, şevkin kırılması nedenyle kaybedilebileceği. Neyse ki Araplar Tunus Dış İşleri Bakanları toplantılarında Brüksel bildirisine de olumlu bir yer verdiler: «Konsey, uluslararası konferans konusundaki «AET tutumunu da incelemiştir. Avrupa Topluluğunun uluslararası barış ve güvenliği tehdit eden sorunlar karşısında gösterdiği dinamik tutumun dünya barışına katkıda bulunacağı düşünülmektedir, çünkü sorunların çözümü yalnız iki süper güce bırakılan bir görev olamaz...

...Uluslararası barış konferansıyla ilgili Arap görüşü şöyle özetlenebilir:

- Konferans, bütün çözümlerin uluslararası hukukun ilkelerine saygı gösterildiği bir çerçevede olmalıdır.

- Filistin halkının hakları mülteciler olarak değil halk olarak ele alınmalıdır.

Arap zirvesinin, Filistinlilerin tutumunu da dikkate alarak Arap görüşünü dile getiren tek organ olduğunu elbette anlıyacaksınız. Herhalde Filistinlilerin tutumu da 20 Nisan 1987'de Cezayir'de toplanacak olan Ulusal Konseyde tamamiyle açıklığa kavuşacaktır.

Avrupa hükümet dışı örgütleri açısından hükümetlerin dikkati bu olumlu tepkiye çekmek ve konferansın işleyiş biçimi üstünde çalışmak için hazırlık gruplarının oluşturulmasını teşvik etmek değerli bir çaba olacaktır.

Aynı biçimde Amerikan hükümet dışı örgütleri Siyonist lobinin İrangate ve Pollard olayından dolayı görece zayıf olduğu şu anı iyi değerlendirerek yönetime baskı yapmalıdır. Görevin önemli ve zor kısmı da İsrail hükümet dışı örgütlerine düşmektedir.

Bütün hükümet dışı örgütler bu özetleyici çalışmayı olduğu gibi veya değiştirerek kendi parlamentolarına göndermeli, böyle bir belge hakkında ne düşündüklerini, Orta Doğu'yla ilgili uluslararası barış konferansının toplanmasını sağlamak için ne yapmayı bekledikleri ve bu konuda partilerinin görüşünün ne olduğunu soran bir mektup sunmalıdırlar.

Her ülkede bu belgenin gönderilmesinden sonra hükümet dışı örgüt temsilcileri bir kurul oluşturmalı ve Dış İşleri Bakanından görüşme talep etmelidirler.

Daha sonra her ülke hükümet dışı örgütlerinden ve/ya hükümet dışı örgütlerle Dış İşleri Bakanları arasında yapılan görüşme tutanaklarından elde edilen ilginç ve özellik taşıyan yanıtlar broşür olarak yayınlanabilir.

ABD ELÇİSİ PHILIP HABIB'IN 14 MADDELİK 1982 ANLAŞMASI

3 Eylül 1982'de işgalci İsrail'le birleşik devrimci güçler arasındaki zorlu çarpışmaların yaşandığı Beyrut'un Filistinli savaşçılar tarafından boşaltılması ve Lübnan'da barışın sağlanması için 14 maddelik bir plan kabul edildi. Bu maddeler aşağıdadır:

1. Tam ateşkes.
2. Beyrut'tan barış içinde çekilme planı.
3. İşlemin çok uluslu kuvvetler gözetiminde yürütülmesi.
4. Lübnan'da kalacak olan savaşçı olmayan Filistinlilerin Lübnan yasa ve uygulamalarına tabi olması.
5. Çekilme gününde çok uluslu kuvvetler Batı Beyrut'ta Filistinlilerin ve Lübnanlıların güvenliğini garanti edecek ve devlet otoritesine yardımcı olacaktır. Bu kuvvet 800 Amerikalı, 800 Fransız, 400 İtalyan ve düzen ve güvenliği sağlamaya yetecek 3000 kadar Lübnan askerinden oluşacaktır.
6. Eğer planın herhangi bir bölümünün uygulanması olanaksızlaşırsa, çok uluslu kuvvetin gözetimi de geçersiz sayılacaktır.
7. Çok uluslu kuvvetin mandası bir ay sürecek, Lübnan hükümeti gerekli görürse süreyi uzatabilecektir.
8. Boşaltmaya uluslararası Kızıl Haç yardımcı olacaktır.
9. Boşaltma deniz yoluyla Beyrut limanından, hava yoluyla Kıbrıs'dan ve kara yoluyla Beyrut-Şam yolundan yürütülecektir. Lübnan ordusu işlemin yürütülmesinde Filistin Kurtuluş Örgütü'yle (FKÖ) işbirliği yaparken İsrail ordusu uluslararası karayolunu boşaltarak çekilmenin güvenliğini sağlıyacaktır.
10. Boşaltma 15 gün içinde tamamlanacak, gün ışığında yürütülecek, savaşçılar hafif silahlarını (tabanca ve tüfeklerini) yanlarında götürebileceklerdir.
11. Ağır silahlar Lübnan ordusuna devredilecektir.
12. FKÖ önderliği Lübnan'ı halka açık olarak terkedecek, ayrılışı açık seçik olarak duyurulacaktır.
13. FKÖ tarafından ele geçirilen İsrail pilotu uygulama başlamadan önce iade edilecektir.
14. Suriye'ye bağlı olan Filistin Kurtuluş Ordusu birlikleri karayolundan gideceklerdir. Beyrut'taki Suriye birlikleri Suriye ordusuyla Bekaa Vadisinde ve kuzeyde birleşeceklerdir.

ULUSLARARASI BARIŞ KONFERANSI

Kırk Yıllık Orta Doğu Savaşları, Kararlar ve Girişimlerden Sonra

BM'in Filistin'in bölünmesi planını bırak, İsrail Devletini koy...
1956 Süveyş Kanalı işgalini bırak, 1967 Altı Gün Savaşı'nı koy...
Güvenlik Konseyinin 242 kararını bırak, Rogers planını koy...
1973 Yom Kippur savaşını bırak, Cenevre Barış Konferansını koy...
Lübnan'daki iç savaş aşamasını bırak, Ekim 1977 ABD-SSCB bildirisini koy...
1979 Camp David anlaşmasını bırak, 1980 Venedik bildirisini koy...
1982 Lübnan işgalini bırak, Reagan planını koy...
Fez planını bırak, İsrail'in Şimon Peres'iyle Fas'ın Kral Hüseyin'inin Temmuz 1986 tezini koy...

1987 Avrupa Topluluğunun Orta Doğu için Uluslararası Barış Konferansı çağrısını bırak...

Kırk yıldır Orta Doğu'da bırakılanlar ve koyulanlar birbirini izliyor, 'Orta Doğu'da da çözüm' için yeni düşünceler ardı sıra geliyor.

Bu tür son çağrılardan biri Brüksel'de toplanan Avrupa Topluluğu dış işleri bakanlarının Birleşmiş Milletler gözetiminde uluslararası konferans toplanması için yaptığı çağrı oldu.

Orta Doğu barışını sağlamak üzere toplanacak bir konferans girişimi şiddetin artmasını ve bölgenin huzura kavuşmasını gerçekleştirmede ne kadar yeterli olabilir. Bir konferansın toplanması, kuralları ve işleyişiyle ilgili olarak uluslararası ve bölgesel fikir birliği ne kadardır, 1987'de böyle bir toplantının düzenlenmesi olasılığı ne kadardır?

'Arap-İsrail anlaşmazlığı'na bir tanım getirmek, BM Güvenlik Konseyinin 242 kararını daha yakından incelemek, Camp David anlaşmaları, Fez Planı, Reagan Planı, Venedik Bildirisi, Avrupa Top-

luluğunun uluslararası konferans tasarısının ve tarafların tutumlarının ne sonuç vereceği konusunda aydınlatıcı olabilir.

Arap-İsrail Anlaşmazlığı

Orta Doğu barış planlarının çözmek istediği Arap-İsrail anlaşmazlığının kökeni Filistin sorunudur. Filistin sorunu da uluslararası su yollarının kullanımı, tarımsal sulamanın paylaşımı veya egemen ve meşru devletler arasındaki sınır sorunu değildir.

Filistin sorunu İsrail'in Filistin'in yerini alması, yerli halkın yerinden yurdundan edilmesi ve kalanların da kendisine tabi kılınmasıdır.

Filistin sorununun yan ürünü Arap devletleriyle İsrail arasında kırk yıldır süren anlaşmazlık olmuştur.

242 Kararı

1967 yenilgisinden sonra Arap ülkeleri Hartum'da toplanarak ünlü üç hayır siyasetlerini ilan ettiler: İsrail'le barışa hayır, İsrail'i tanımaya hayır, İsrail'le görüşmeye hayır. Bir kaç ay sonra çoğunluğu Güvenlik Konseyinin 22 Kasım 1967/242 kararını kabul ettiklerini ortaya koydular.

Karar, «(BM) Sözleşmenin ilkelerinin tam olarak uygulanabilmesinin aşağıdaki ilkelerin yerine getirilmesini de içeren adil ve kalıcı bir barışın Orta Doğu'da oluşturulmasını gerektirdiğini belirtir:

i) Son çatışmada işgal edilen topraklardan İsrail silahlı kuvvetlerinin çekilmesi,

ii) Bütün iddiaların ve kavgacı tutumun sona erdirilmesi, bölgedeki her devletin egemenlik, toprak bütünlüğü ve siyasal bağımsızlığıyla, güven ve barış içinde yaşama hakkının kabulü ve tehdit ve kuvvet kullanımından korunmuş karşı tarafça tanınmış sınırlarına saygı duyulması ve bu durumun onaylanması»nı içermektedir.

Karar uluslararası sularda denizciliğin serbestçe yapılabilmesinin garanti edilmesini ve «mülteci sorununa adil çözüm» bulunmasını da ayrıca söz konusu etmektedir.

Camp David

Camp David anlaşması İsrail'le diplomatik ilişkiler kurulması karşılığında Sina yarımadasının Mısır'a iadesini sağlayan **Mart** 1979'da imzalanmış bir plandır. Ayrıca iki tarafın Camp David çer-

çevesinde Batı Yakası ve Gazzeli Filistinliler için idari bir konseyin kurulması çalışmalarını da içerir.

Plan üç ekle on maddelik barış anlaşmasını kapsar.

Birinci ek Sina'dan İsrail kuvvetlerinin çekilme biçimini ve Mısır kuvvetlerinin nasıl Sina'ya gireceğini belirler. İkinci ek bölgenin haritasıdır. Üçüncü ek elçilerin gönderilmesi, hava uçuşları gibi normal ilişkilerin kurulmasıyla ilgilidir.

Ayrıca Batı Yakası ve Gazze Şeridi'nin özerklik planının (idari konseyin kurulmasının) taraflarca iyi niyet içinde görüşüleceği ve bir yıl içinde sonuca vardırılacağı da ek bir metinle kabul edilmişti.

Mısır'ın kendi iç tüketimini sağladıktan sonra Sina petrolünden İsrail'e vermesi de belgede yer almaktaydı.

Ayrıca tarafların anlaşmanın yorumlanmasıyla ilgili onaylarını gösteren tutanaklar vardır.

Anlaşmaya ekli fakat onun bir parçası olmayan bir de 'güvenceler memorandumu' bulunmaktadır. Buna göre ABD, İsrail'e serbest pazardan petrol sağlıyamaması durumunda on beş yıl süreyle petrol sağlıyacağı garantisini vermektedir. Anlaşmanın çiğnenmesi durumunda ABD'nin İsrail'e siyasal destek vereceği garantisi de burda yer almaktadır.

Sonuç olarak Mısır Başkanı Sedat, Mısırlı bir milliyetçi tarafından öldürüldü. İhanetinin bedelini yaşamıyla ödemiş oldu.

Reagan Planı

1 Eylül 1982'de Lübnan'ın İsrail tarafından işgalinden sonra Filistin Kurtuluş Örgütü Beyrut'u terkettiği zaman Başkan Ronald Reagan İsrail'in işgali altındaki Batı Yakası ve Gazze Şeridi'nde İsrail yerleşimlerinin dondurulması ve bu bölgelerde Ürdün'le birlikte Filistinlilerin kendi kendilerini yönetmelerinin sağlanmasını önererek Orta Doğu barış sürecine bir canlılık getirdi.

Planda şöyle denilmekteydi:

«Orta Doğu'da barışın oluşturulması şansı Lübnan'da başlayıp bitmiyor. Lübnan'ın yeniden inşasına yardım ederken Arap-İsrail anlaşmazlığının kökündeki nedenlerin çözümü için de gayret göstermeliyiz...

...Lübnan'daki savaş çok şeyi açığa çıkarmıştır fakat iki sonuç barış süreci için anahtar durumundadır:

Birincisi, FKÖ'nün askeri kayıpları Filistin halkının isteklerine kavuşma gayretini azaltınamıştır ve ikincisi, İsrail'in Lübnan'daki askeri başarısı İsrail kuvvetlerinin bölgede çok güçlü olduğu-

nu fakat tek başına İsrail'e ve komşularına adil ve kalıcı bir barış getirmiyeceğini göstermiştir.

Şimdi sorun İsrail'in meşru haklarıyla Filistinlilerin meşru haklarının uzlaştırılmasıdır. Bunun yanıtı da ancak görüşme masasında bulunabilir. Bütün taraflar sonucun herkes tarafından kabul edilir olması gerektiğini ve gerçek barışın herkesin uzlaşmasını gerektireceğini kabul etmelidirler.

Dolayısıyla bu gece ben taze bir başlangıç yapmak istiyorum. Doğrudan sorunla ilgili bütün tarafların üstünde çalışılabilir bir barış temeline katılmaları veya onu desteklemeleri zamanı gelmiştir.

Camp David anlaşması bizim siyasetimizin temeli olarak durmaktadır. Bu anlaşmanın dili başarılı görüşmelerin yürütülebilmesi için taraflara faaliyet olanağı sağlamaktadır.

...Başkalarına bu çağrıyı yaparken Birleşik Devletlerin özel bir sorumluluğu bulunduğunu kabul ediyorum. Başka hiç bir ulus anlaşmazlığın taraflarıyla güven ve itimat ilişkisi içinde değildir.

Orta Doğu'nun bütün halkları için yeni bir gerçekçilik döneminin açılması zamanı gelmiştir. İsrail devleti fiili bir gerçektir, uluslar topluluğu içinde saldırıdan uzak bir meşruluğu hak etmektedir.

Fakat İsrail'in meşruluğu şimdiye kadar çok az ülke tarafından tanınmış ve Mısır dışında bütün Arap ülkelerince reddedilmiştir. İsrail vardır, güven içinde ve savunulabilir sınırlarla barış içinde var olma hakkı bulunmaktadır. Komşularından bu gerçeklerin kabul edilmesini istemeye hakkı vardır.

Lübnan Savaşı bölgedeki bir başka gerçekliği de ortaya koymuştur. Filistinlilerin Beyrut'tan çıkmaları Filistin halkının yurtsuz durumlarını çok daha dramatik biçimde gözler önüne sermiştir. Filistinliler davalarının mülteciler davasından çok daha büyük olduğunu kuvvetle hissetmektedirler. Bunu kabul ediyorum. Camp David anlaşması Filistin halkının meşru haklarından ve onların haklı gereksinimlerinden söz ederken bu gerçeği kabul etmiştir.

...Genel hedeflerimiz işte bunlardır. Amerikan tutumunda yeni olan nedir ve neden böyle bir tutum içindeyiz?

Birincisi, Camp David anlaşmalarında da belirtildiği gibi, Batı Yakası'nda ve Gazze Şeridi'nde yaşayan Filistinlilerin kendi işleriyle ilgili tam özerkliğe sahip olacakları bir zaman olmalıdır. Bu topraklarda yaşayanlara kendi kendilerini yönetme hakkı ve ilgili bütün taraflara meşru güvenlik hakları tanınmalıdır.

Serbest seçimlerle Filistinlilerin kendilerini yönetecek bir idareyi seçmeleriyle başlayacak olan beş yıllık geçiş döneminin amacı Filistinlilere kendilerini yönetebileceklerini ve Filistin özerkliğinin İsrail'in güvenliği için tehdit oluşturmadığını göstermektir.

Birleşik Devletler geçiş dönemi sırasında yerleşim amacıyla ayrılan topraklara eklemeler yapılmasını desteklemiyecektir.

Amerika'nın tutumunun açıkça anlaşılmasını istiyorum; geçiş döneminin amacı iç yönetimin İsrail'den Filistinlilere geçişinin barış ve düzen içinde sağlanmasıdır. Aynı zamanda iktidarın Gazze ve Batı Yakasında yaşıyanlara devredilmesi İsrail'in güvenlik gereksinimleri ile çelişmemelidir.

Geçiş döneminin ötesinde Gazze ve Batı Yakasının geleceğine baktığımızda bence bu topraklarda bağımsız Filistin devletinin kurulmasıyla barışın elde edilemiyeceği açıktır. Barışın İsrail'in Gazze ve Batı Yakasını sürekli egemenliğinde ve denetiminde tutmasıyla da elde edilebilmesi söz konusu değildir.

Dolayısıyla Birleşik Devletler Batı Yakası ve Gazze'de bağımsız bir Filistin devleti kurulmasını desteklemiyecek, İsrail'in ilhakını ve sürekli denetimini de desteklemiyecektir.

Barış için bir başka yol daha vardır. Bu toprakların son durumu elbette karşılıklı görüşmelerle saptanmalıdır. Fakat Birleşik Devletlerin görüşüne göre Batı Yakası ve Gazze'de yaşayan Filistinlilerin Ürdün'le ortak olarak kendi kendilerini yönetmeleri kalıcı ve adil barış için en iyi çözüm olacaktır.

Yaklaşımımızı tamamiyle Arap-İsrail anlaşmazlığının toprak değişimini de içerecek karşılıklı görüşmeler yoluyla çözüleceği düşüncesine dayandırıyoruz. Bu değişim Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 242 kararında da yer almış ve Camp David anlaşmalarında da kabul edilmiştir.

BM 242 kararı Amerika'nın Orta Doğu barışı çabalarında temel taşı olarak geçerliliğini korumaktadır.

Birleşik Devletlerin tutumuna göre, 242 kararı, barış amacıyla Batı Yakası ve Gazze dahil bütün cephelerde geri çekilmeyi içermektedir.

...Son olarak, Kudüs'ün bölünmemesi gerektiğine fakat son kararın görüşmeler yoluyla verileceğine inanıyoruz...»

Brejnev Barış Planı

16 Eylül 1982'de Sovyetler Birliği Başkanı Leonid I. Brejnev altı maddelik barış planı önerisini Kremlin'de Tass haber ajansıyla dünyaya duyurdu:

«Tamamiyle ikna olduğumuz gibi Orta Doğu'da adil ve kalıcı bir barış ancak hem uluslararası hukukun genel normlarıyla hem de BM Güvenlik Konseyinin ve Genel Kurulunun sorunla ilgili kararlarıyla belirtilmiş olduğu üzere aşağıdaki ilkeler temelinde gerçekleştirilebilir.

Birincisi, saldırganlık yoluyla toprak elde edinilmesinin kabul edilemez olduğu kuvvetle ortaya konmalıdır. Bunun anlamı, 1967'den beri İsrail tarafından işgal edilmiş olan bütün toprakların, Golan Tepeleri, Batı Yakası ve Gazze Şeridiyle Lübnan topraklarının Araplara iade edilmesi gerektiğidir. İsrail'le Arap komşuları arasındaki sınırların dokunulmazlığı ilan edilmelidir.

İkincisi, Filistinli Arap halkın kendi kaderini tayin hakkı, Filistin topraklarında kendi bağımsız devletlerini kurma hakları, İsrail işgali altındaki Batı Yakası ve Gazze Şeridinin işgalden kurtarılması, Filistinli mültecilerin yurtlarına dönme veya bıraktıkları mülkleri için uygun tazminat alma haklarının BM'in kararlarıyla belirlendiği gibi gerçekleştirilmesi pratik olarak sağlanmalıdır.

Üçüncüsü, 1967'de İsrail tarafından işgal edilen ve önde gelen kutsal müslüman emanetlerinin bulunduğu Doğu Kudüs'ün Araplara geri verilmesi ve Filistin devletinin ayrılmaz parçası olmasıdır. Kutsal emanetleri ziyaret hakkının üç dine de tanınması bütün Kudüs için geçerli olmalıdır.

Dördüncüsü, bölgedeki bütün devletlerin güvenliği ve bağımsızlığı ve gelişimi karşılıklı olarak garanti edilmelidir. Bir bölüm insanların güvenliği tehlikedeyken ötekilerinin güvenliğinin sağlanması olanaksızdır.

Beşincisi, savaş durumuna bir son verilmesi, Arap devletleriyle İsrail arasında barışın kurulmasıdır. Bunun anlamı, İsrail ve Filistin devleti dahil bütün tarafların birbirlerinin toprak bütünlüğüne ve egemenlik haklarına karşılıklı saygı göstermeleri ve çatışmaları barışçıl yollarla görüşmelerle çözmeleridir.

Altıncısı, çözüm için uluslararası güvenceler sağlanması ve kabul edilmesi, garantörlük rolünün BM Güvenlik Konseyinin daimi üyelerince veya bütün Güvenlik Konseyince yerine getirilmesidir.

Fez Planı

Reagan'ın planından bir kaç gün sonra Tunus'ta toplanan dört günlük Arap zirve toplantısının hazırladığı barış planı önerisi Fez planı olarak tanınmıştır. Sekiz maddelik plan şöyledir:

1. Kudüs dahil, İsrail'in 1967'de işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesi,

2. 1967'den sonra işgal edilen topraklarda kurulan yerleşim yerlerinin kaldırılması,

3. Kutsal yerlerde üç dinin dinsel törenlerinin özgürce yapılabilmesi,

4. Filistin halkının kendi kaderini belirleme hakkının ve tek meşru temsilcisi FKÖ önderliğinde ulusal haklarının vurgulanması,

5. Batı Yakası ve Gazze Şeridinin altı aydan fazla süreyle Birleşmiş Milletler gözetimi altında kalması,

6. Kudüs başkenti olmak üzere bağımsız Filistin devletinin kurulması,

7. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin bölgedeki bütün devletlere bağımsız Filistin devleti dahil, barışı garanti etmesi,

8. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin yukardaki kararların uygulanmasını garanti etmesi.

Venedik Bildirisi

Avrupa Topluluğu üyeleri Arap-İsrail anlaşmazlığının çözümüyle ilgili ilkelerini Venedik Bildirisinde dile getirmişlerdir.

İsrail ve Mısır arasında imzalanan Camp David anlaşmasından on beş ay sonra düzenlenen Venedik Bildirisi 1980 Haziranında şunları söylemektedir:

«...Barış için daha somut adımlar atmak (isteğiyle)... Topluluğun dokuz üyesi Güvenlik Konseyinin 242 ve 338 nolu kararlarını temel olarak almaktadırlar...

Ortaya konulan temel çerçevesinde, uluslararası toplumca kabul edilmiş iki evrensel ilkenin tanınması ve yürürlüğe sokulması için çalışmanın zamanı gelmiştir: Var olma hakkı ve İsrail dahil bölgedeki bütün devletlerin güvenliği, Filistin halkının meşru haklarının da tanınmasını içeren bütün halklar için adalet.

...Yalnız mülteci sorunundan oluşmayan Filistin sorununa adil bir çözüm bulmak zorunludur. Kendi varlığının bilincinde olan Filistin halkı, uygun bir süreçle kapsamlı bir çözüm çerçevesinde kendi kaderini belirleme hakkını kullanabilecek bir konum içinde yer almalıdır.

Bu hedeflerin elde edilmesi barışçı çözüm isteyen bütün tarafların katılım ve desteğini gerektirmektedir; Dokuzlar yukarıda sözkonusu edilen bildirideki ilkeler çerçevesinde bu sonuca ulaşmak

için çaba göstermektedirler. Bu ilkeler, bütün taraflar böylece Filistin halkı ve görüşmelere katılması gereken FKÖ için de geçerlidir.

Dokuzlar, Kudüs sorununun bütün taraflar için sahip olduğu özel önemi anlamaktadırlar. Dokuzlar, Kudüs'ün statüsünde değişiklik yapacak hiç bir tek taraflı girişimi kabul etmeyeceklerini ve şehrin statüsüyle ilgili herhangi anlaşmanın herkese kutsal yerlere giriş özgürlüğü garanti etmesi gerektiğini vurgularlar.

Dokuzlar, İsrail'in, Sina yarımadasında olduğu gibi, 1967 çatışmasında işgal ettiği toprakları boşaltması gerektiğini vurgularlar...»

Uluslararası Konferans

1987'de Brüksel'de AT dış işleri bakanları toplantısı sonucu açıklanan bildiride şunlar söylenilmektedir:

«Avrupa Topluluğuna üye ülkeler Orta Doğu ülke ve halklarıyla önemli siyasal, tarihsel, coğrafi, ekonomik, dinsel, kültürel ve insani ilişkilere sahiptirler. Dolayısıyla bölgedeki duruma karşı edilgin bir tutum takınamazlar ve kendilerine bu kadar yakın bir bölgedeki ciddi sorunlara kayıtsız kalamazlar...

İsrail-Arap anlaşmazlığının çözümü yolunda bir gelişim olmamasından büyük endişe duymaktadırlar...

Çözümün temellendirileceği ilkeleri çeşitli vesilelerle ve özellikle Venedik Bildirisinde dile getirmişlerdir.

On ikiler, Birleşmiş Milletler gözetiminde uluslararası bir konferansın toplanarak ilgili bütün taraflarla birlikte bölgede barışın ve ekonomik ve toplumsal gelişimin sağlanmasına doğrudan ve olumlu katkıda bulunulmasına taraftardır. On ikiler böyle bir konferansın taraflar arasındaki görüşmeler için elverişli bir çerçeve oluşturacağına inanmaktadırlar.

On ikiler, gelecekteki siyasal çözümler için yargıda bulunmadan, işgal altındaki insanların yaşamlarında iyileşme özellikle ekonomik, toplumsal, kültürel ve yönetimsel yaşamlarında gelişme görmek istediklerini ifade ederler. Topluluk işgal altındaki topraklarda yaşayan Filistinlilere yardımda bulunmayı ve Topluluk pazarına bu topraklarda üretilen belirli ürünlerin girmesine olanak tanınması kararını almıştır.»

Orta Doğu'da barışa giden yolla ilgili korkunç sayıda 'karar', 'plan', 'düşünce' üretilmiştir.

Öyleyse Orta Doğu oyuncularını BM gözetiminde uluslararası barış konferansı masasına oturtmak istemenin 1987'deki amacı nedir?

AT bakanlar konseyinin o zamanki başkanı Belçika Dış İşleri Bakanı Leo Tindemans konferansa kimlerin katılacağını açıklamamıştır fakat son zamanlarda barış çabalarında ABD tarafından geride bırakılan Sovyetler Birliği'nin önde gelen rolü oynamak istediği de anlaşılmaktadır.

Sovyetler'in katılımını vurgulamak üzere Tindemans Moskova'dan böyle bir konferansı kendilerinin de desteklediğini bildiren bir mektup aldıklarını söylemiştir. Sovyetler'le AT arasında uluslararası siyasal bir konuda ilk kez ilişki kurulmuş olduğunu açıklayan Tindemans AT'nun kararını Moskova'ya ilettiklerini belirtmiştir.

Tindemans ve AT'nun Orta Doğu'da Birleşik Devletleri birincil güç olmaktan çıkarma çabasında olduğu söylenemez. Fakat bir ay önce bölgede ABD'nın saygınlığını yitirmesinin ve İran'a silah satışı skandalının AT'nun bölgede barışa giden yaklaşımla ilgili tutumunu gözden geçirmesini gerektirdiği açıklanmıştır.

Dolayısıyla konferansın önde gelen tarafının Batı Avrupalılar olacağı, iki süper güçle kendi çelişkilerinin sahneleneceğini söylemek çok da yanlış olmaz.

Avrupa Topluluğu

Batı Avrupa için Filistin sorununda ve Arap-İsrail anlaşmazlığında oynadığı rol şu an için ikincil derecededir.

Bunun nedeni AT'nun henüz kendisini Birleşik Devletlere bağımlılıktan tam olarak kurtarmamış olmasıdır. Bu bağımlılık Orta Doğu'nun ötesine uzanır ve çok değişken bir çok nedene bağlıdır. Birleşik Devletlerin petrol şirketleri yoluyla dünyada hemen hemen enerji tekeli durumunda olması bu nedenlerden biridir.

Washington'un Avrupa ve Japonya karşısında üstünlüğü elinde tutmasının nedenlerinden biri, son çözümlemede budur ve ABD ithal petrole bağlı değilken, ticaret bağları, ekonomi ve genelde savunma gücü ona daha fazla manevre olanağı sağlamaktadır.

Avrupa'nın rolünü ikincil dereceye düşüren bir başka neden de, genel ifadeler dışında tek bir sesle konuşmasının olanaksızlığıdır.

AT bu nedenle bir bakıma Arap Birliğine benzer bir duruma düşmektedir: potansiyel olarak güçlüdür fakat açık seçik bir siyasal karara varamamakta ve bunu uygulama gücünü gösterememektedir.

Arapları ve İsrail'i eşit görmelerini engelleyen iç nedenler de vardır. Başka deyişle Filistinlilerin İsrail'le eşit haklara sahip ol-

maları gerektiğini söyleyecek Fransız, İngiliz veya Batı Alman siyasetçiler içerde eleştiriyle karşılanacaklardır.

Avrupa Topluluğu Filistinlilerin İsrail'i devlet olarak tanıması, buna karşılık İsrail'in yalnızca Filistinlilerin haklarını kabul etmesi gerektiği görüşünü savunmaya devam etmektedirler.

Sovyetler Birliği

Sovyetler Birliği'nin Orta Doğu'daki istekleri ve olanakları arasında dikkat çekici çelişkiler vardır.

Bölge coğrafya olarak SSCB'ne yakındır. Sovyetler Birligı'nin 1950'lerin başlarına kadar bölgede yoğun çıkarları ve bölgeye müdahalesi olmuştur. Etkisi bölgeden bölgeye ve dönemden döneme değişmşitir, gelecekte de böyle olacaktır. Sovyetler Birliği'nin bölgede egemen olması önlenebilir fakat bölgeden çıkarılması olanaksızdır.

Sovyetler Birliği 1970'den beri bölgedeki etkisini görece yitirmiştir. Genel ifadesiyle 70'lerde ve 80'lerde, 60'larda yaptığından çok daha az iyi şey yapmıştır.

Bunun çok karmaşık bir çok nedeni vardır. En önemli nedenlerden biri bu dönem içinde Arap dünyasında gerçekleşen önemli değişimdir.

70'lerde ve 80'lerin başlarıında petrolün kazandığı önem bölgede siyasal merkezin ağırlığını sağa doğru çekmiştir.

En iyi ve en açık örnek Mısır'dır.

On yedi yıl önce Mısır, Moskova'nın bölgedeki önde gelen bağlaşığıydı. Üçüncü Dünyada Sovyetler'den ekonomik ve askeri yardım alan ülkelerin başında geliyordu. Bugün bölgede ABD'nin en iyi müşterilerinden biri oldu.

SSCB'nin genel bir çözümü engelleme gücü olduğundan kuşku duyulmadığına ve karşı çıktığı bir çözümün kalıcı sayılmasının zor olduğuna göre, görüşme sürecine ve görüşmelerin başarılı olması durumunda garantörlük düzenlemelerine katılması konferans için dezavantaj olmaktan çok avantaj olarak görülebilir.

Fakat Moskova'yla ilişki kurmuş bulunan Arap rejimlerinin görece zayıflığını ve bu rejimlerin birbirleriyle anlaşmakta gösterdikleri yeteneksizliği, SSCB ile ismen bağlaşık görünen ülkelerde bile Amerikan yandaşlığının güçlü bir eğilim olduğunu ve SSCB'nin yirmi yıldır İsrail'le diplomatik ilişkilerini kesmiş bulunduğunu göz önüne alırsak, Sovyetler Birliği'nin Orta Doğu konusunda uluslararası bir konferans toplamasının ve bunda dinamik bir rol oynamasının zorluğu ortaya çıkar.

Sovyetler Birliği'nin (ve Çin'in) görüşmeleri başlatmak üzere İsrail'le bağ kurmaya ikna edilmesi beklenebilir mi? Veya Moskova'nın Suriye'yi barış konferansına getirmeye gücü olduğu söylenebilir mi?

Amerika Birleşik Devletleri

Birleşik Devletler hem Arap hem İsrail tarafında güven duyulan bir ülke olduğu için ve ekonomik ve askeri bakımlardan onlara yardım eden ülke konumunda bulunduğundan onlarla birlikte çalışacak ve onları bir konferansın toplanmasına veya çözüme razı ettirecek ülke olarak görünmektedir.

Birleşik Devletlerin yaptıklarının veya yapmadıklarının açıklaması tarafların siyasetlerini etkilemek ve uluslararası konferansa yaklaşımının ne olduğu gerçeğinden kaynaklanmaktadır.

Eylemiyle veya eylemsizliğiyle, istese de istemese de, iki tarafta da sonuç olarak bütün engellere karşın uluslararası konferans toplanması yoluyla barış için mücadele verenlerin güçlenmesine veya zayıflamasına neden olacaktır.

Fakat Birleşik Devletlerin Orta Doğu'da barışa yardımcı olabilmesi için güçlü bir önderliğe gereksinimi vardır. ABD'nin tutumu konferansın çalışma koşulları açısından belirleyici olacaktır. Ve bugün Washington-İran silah skandalı, Başkan Reagan'ın popülerliğinin zayıflaması gibi nedenlerle tereddütlü görünmektedir. Bu aşamada Orta Doğu siyasetine daha derin biçimde sürülmek de istenilir olmaktan uzaktır.

Amerika'nın güçlü önderliği yokluğunda Israil, Suriye, Ürdün ve Filistinlileri bir araya getirme rolü Mısır'a düşmüştür fakat sorun Mısır'ın süper güç olmamasıdır.

Ürdün

Amman, İsrail'in Kral Hüseyin'in barış konferansı toplandığında görüşmelere katılmaya hazır olduğu iddiaları karşısında sessiz kalmaktadır. Ürdün monarkı Arap komşularının geniş desteği olmadan veya işgal altındaki topraklarda Filistinlileri kimin temsil edeceğini - FKÖ ve Ürdün heyeti mi, FKÖ yanlısı ve Ürdün yanlısı 'seçkinler' heyeti mi - bilemeden harekete geçmek konusunda tereddüt göstermektedir. Arap destekleyicilerinin Batı Yakası ve Gazze bağımsız bir Filistin devleti mi istediklerini yoksa Filistinlilerin Ürdün'le birlikte hükümet kurması yanlısı mı olduklarını da bilmek istemektedir.

Ürdün'ün sahibi hükümet olan Savt ash-Shaab gazetesi İsrail ve Mısır'a 'barış sürecini hızlandırmak için araba atın önüne konulmaz' anımsatmasında bulunmaktadır.

Gazete İsrail Dış İşleri Bakanı Şimon Peres'in Kahire ziyareti sonunda yayınlanan bildiriden söz etmektedir. Demeç uluslararası konferansın 1987'de toplanması önerisini içermektedir ve toplantının 'Güvenlik Konseyinin 242 ve 338 sayılı kararları temelinde ilgili bütün tarafların arasında doğrudan görüşmeler'e yol açacağı umudunu taşımaktadır.

Suriye

• Şam, Birleşmiş Milletler gözetiminde uluslararası bir konferans toplanması çağrısını defalarca yinelemiştir fakat iktidardaki Baas Partisi'nin yayın organı al-Baas sürekli olarak AT'nun İsrail'le doğrudan görüşme isteyen tutumunu görmezlikten gelmiştir.

«ABD'nin de Batı hükümetleri gibi, uluslararası konferans kavramını kötüye kullanmak girişiminde bulunduğu yönünde açık bir işaret vardır. AT bildirisi de, Amerikan açıklaması gibi, İsrail'le tarafların doğrudan görüşmesine atıf yapmaktadır. Ama Arapların istediği bu değildir. Bu İsrail egemenliğinin çıkarına çalışmak demektir ve ABD'ne ırmağı geçerken at değiştirmekte yardım etmeyecektir (İzhak Şamir'le Şimon Peres arasındaki farklara değiniliyor). Gerçek amaçlarını gizlemek için takındıkları güler yüz de onlara yardımcı olmayacaktır.»

Esad'ın konferans önerisini sürdürdüğü düşünülse bile, hasını Yaser Arafat'ın Filistin temsilcilerini seçmesini kabul edebilecek midir?

İsrail

Barış konferansından önce açıklığa kavuşturulması gereken zorluklardan biri de İsrail'deki bölünmedir.

İsrail Dış İşleri Bakanı Şimon Peres'le Mısır Başkanı Hüsnü Mübarek «1987'de ilgili bütün taraflar arasında doğrudan görüşmelerin yapılacağı uluslararası bir konferans toplanması» amacında anlaşmışlardır.

Peres bu adımı Başbakan İzhak Şamir'in uyarısına karşın atmıştır. Şamir İsrail'i böyle bir toplantıya götüremez, Şamir'in sağcı Likud Partisi bunu intihar olarak görmektedir.

Peres'in İsrail'in uluslararası konferansa katılması için on koşul öne sürdüğü bildirilmektedir:

1. Konferans kısa sürmelidir.
2. Arap-İsrail anlaşmazlığına getirilecek bir çözümü zorlayamıyacaktır.
3. İsrail ve Arap komşularının vardığı herhangi bir anlaşmayı iptal edemiyecektir.
4. Doğrudan Arap-İsrail görüşmeleri uluslararası konferansın katılımı olmadan yürütülmelidir.
5. İki taraflı görüşmeler barışın sağlanması için belirlenmiş ayrı ayrı konularda yapılacaktır.
6. Bir grubun görüşmelerdeki başarısı ayrı bir sorunu görüşen grubun başarısını etkilemiyecektir.
7. Görüşmeler İsrail'in varlığım kabul eden BM 242 ve 338 kararları temelinde yürütülmelidir.
8. Uluslararası konferansın işleyiş biçimi ve katılımcıları üstünde zaman içinde anlaşmaya varılmalıdır.
9. Sovyetler Birliği Sovyet Yahudilerinin göçüne izin vermeme siyasetini değiştirme koşuluyla konferansa katılabilir.
10. Sovyetler Birliği konferansa katılmadan önce 1967 Orta Doğu savaşından beri kestiği diplomatik ilişkilerini İsrail'le yeniden kurmalıdır.

İsrail'deki dokuz partili koalisyon düşecek mi? Konferansla ilgili bir referandum bu yıl yapılabilir mi? Sonuç gene yetersiz olursa ne olacak? Eğer Likud İşçi Partisi'nin görüşlerini kabul etse bile Araplar Peres'in on maddelik koşullarını kabul edecekler mi?

Peres Mısır'ın, Filistin delegelerinin bütün taraflarca kabul edilmesi gerektiğini onayladı diyor. Bu koşul İsrail'e FKÖ'nün katılımı konusunda veto hakkı vermektedir.

Kahire şimdiden görüşünü değiştirdiğini, temsilcilerini seçmenin Filistinlilerin işi olduğunu ve kendi seçiminin FKÖ olduğunu bildirmiştir.

Filistinliler

Bugüne kadar işgal altındaki topraklarda olsun, Lübnan'da kuşatma altında veya sürgünde olsun, Filistinlilerin çoğunluğu Yaser Arafat önderliğinde FKÖ'nün kendilerini temsil etmesini onaylamış ayrıca kendilerine 'hemen hiç bir şey' vermeyen 242 sayılı Güvenlik Konseyi kararını reddetmişlerdir.

FKÖ ilke olarak bütün Birleşmiş Milletler kararlarını onaylamayı kabul etmektedir. Fakat Avrupalılarca, Amerikalılarca, İsrail ve Araplarca konferansa katılmasının önkoşulu olarak ileri sürü-

len 242 kararını tanıması zorunluluğunu Filistin halkına yapılmış bir hakaret olarak görmektedir.

Filistinliler geçen yirmi yıl boyunca 242 kararını üç temel nedenle reddetmişlerdir:

1. Karar yalnız 1967 işgalinden sözetmekte, 1948'deki gasptan ve Filistinlilerin yurdundan edilmesinden sözetmemektedir,

2. Karar 'bölgedeki bütün devletlerin egemenliğine, toprak bütünlüğüne ve siyasal bağımsızlığına saygı gösterilmesini ve bunun tanınmasını' istemektedir. Söz konusu olan açıkça İsrail, Suriye ve Ürdün'dür, Filistin devleti değildir,

3. Karar 'mülteci sorununa adil bir çözüm bulunmasının zorunluluğunu' vurgulamaktadır. Filistinlilere göre sorunları Arap devletleri ve İsrail arasında çözülecek mülteci sorunu değildir. Filistinliler bunların hiçbirine vekalet vermemiştir. Onların sorunu yerinden edilmiş, boyun eğdirilmiş ve uzaklaştırılmış bir halkın vazgeçilmez haklarını, kendi kaderlerini belirleme ve devletlerini kurma haklarını kazanma bilincidir.

Şimdi FKÖ'den, Filistin halkının tek meşru temsilcisinden, basitçe adil bir barış düşüncesiyle ve uluslararası konferansta bir koltuğa sahip olması için 242 kararını kabul etmesini istemek çelişki olur.

Filistinliler, kendilerinden yarım kaz olmayan kazdan iyidir diyen Süleyman'ın öğüdünü tutmalarını isteyen, havlayan fakat ısırmayan Arap devletlerine gereksinim duymamaktadırlar.

Avrupa Topluluğunun önerdiği Birleşmiş Milletler gözetiminde uluslararası barış konferansı, FKÖ önderi olarak Yaser Arafat'ın yerine İzhak Şamir'in seçilmesi anlamına gelmektedir.

Mayıs 1988 Reagan-Gorbaçov Zirvesi

İki büyük önderin, Reagan ve Gorbaçov'un Moskova'da 29 Mayıs - 2 Haziran 1988'de düzenlenen zirve toplantısının gündeminde Orta Doğu'daki duruma büyük önem verilmiştir.

Arap-İsrail anlaşmazlığıyla Filistin direnişi konusunda ayrıntılı tartışmalar yapılmıştır.

İki önder arasındaki konuşmalarda uluslararası barış konferansının toplanmasıyla ilgili görüş birliğine varılmış, ayrıntılarda küçük farklılıklar doğmuştur. İki taraf da konferansla ilgili olarak deneysel komiteler aracılığıyla tartışma ve bağlantıları sürdürme kararında anlaşmışlardır.

Bir Filistin Belgesi

FİLİSTİN-İSRAİL ANLAŞMAZLIĞININ ÇÖZÜMÜ İÇİN BİR YAKLAŞIM (*)

Orta Doğu anlaşmazlığı ile ilgili olarak söylenen herşey Filistinlilerle İsrail arasındaki görüş farklılıkları üstünde odaklanmış ve ikisinin de tamamiyle görüş birliği içinde oldukları konular gözardı edilmiştir.

Yetmiş yıllık düşmanlık ve kuşku altında kaldıklarından bu noktaları gözden kaçırmak çok kolay ama bunlar gene de gerçek ve bölgenin uzun zamandır kavuşamadığı barış ümidi de burda yatıyor.

Ard arda gelen İsrail önderlerinin teker teker konular üstüne yığdıkları korku ve güvensizlik tabakaları soyulursa Filistinlilerin ve İsrail'in araç ve amaçlarda görüş birliği içinde olduğu noktalar ortaya çıkacaktır.

İsrail'in hedefi kalıcı barış ve güvenliktir. Kalıcı barış ve güvenlik Filistinlilerin de hedefidir. Yahudilerin yüzyıllar süren acılarını Filistinlilerden daha iyi kimse anlıyamaz. Devletsiz olmanın ne demek olduğunu, ulusların korku ve önyargılarının konusu olmanın anlamını biz biliyoruz. İsrail'in ve çeşitli devletlerin hükümetlerinin halkımızın yaşamına yön verme gücüne sahip olmaları sonucu insanların başka insanlardan daha az insan kabul edilmesinin dünyanın her yerinde insanlara tanınan hakların size tanınmamasının ne olduğunu yaşıyoruz. Hiç bir halkın, ne Yahudilerin ne Filistinlilerin, aşağılanmayı, yurttaşlık haklarından mahkum olmayı ve yurtsuzluğun getirdiği kaçınılmaz acıları hak etmediğini biliyoruz. Hiç bir halkın, Yahudiler ve Filistinliler dahil, komşularından yalnız düşmanlık görmeden değil fakat siyasal ve ekonomik işbirliği görmeden savaş gücü ne kadar büyük olursa olsun güven-

(*) FKÖ sekreteri Yaser Arafat'ın danışmanlarından Bassam Abu-Şerif'in FKÖ'nün resmi yazısı olarak 'Filistin Dosyası' içinde 1988 Cezayir zirve konferansında dağıttığı makalesi.

lik içinde olamıyacağını ve uzak ülkelerde dostluklarına kadar kuvvetli olsa gerçekten refaha eremiyeceğini biliyoruz.

Filistinliler bu türlü bir kalıcı barış ve güven istiyorlar, bunu hem kendileri hem İsrail için diliyorlar. Çünkü kimse kendi geleceğini başkasının felaketi üzerine kuramaz. Bu isteğin ve kavrayışın küçük bir azınlık dışında İsrail'deki çoğunluk tarafından da paylaşıldığına eminiz.

İsrail'in kalıcı barış ve güvenliğe ulaşma aracı olarak gördüğü yol dışardan müdahale ve vetonun sözkonusu olamıyacağı doğrudan görüşmelerdir.

Filistinliler bu görüşle uyuşuyorlar. Bir anlaşmazlığın anlaşmazlık tarafları arasında doğrudan görüşmeler olmadan çözülebileceğini sanmıyoruz ve dışardan kabul ettirilecek bir çözümün anlaşmazlık taraflarından biri veya her ikisi tarafından kabul edilemez olacağını anlıyoruz. Yani böyle bir çözüm zamana karşı duramıyacaktır. Filistin-İsrail sorununun çözümüne anahtar Filistinlilerin ve İsrail'in arasında yapılacak görüşmelerdir. Filistinliler İsrail'le aralarındaki sorunun İsrail dışında bir tarafla Birleşik Devletler dahil görüşülerek çözüleceğini düşünürlerse yanılmış olurlar. Aynı biçimde İsrailliler ve Orta Doğu'da barış önerileriyle dolaşan ABD Dış İşleri Bakanı George Shultz, İsrail'in Filistinlilerle arasındaki sorunun Filistinliler dışında bir tarafla Ürdün dahil görüşülerek çözüleceğini sanırsa yanılır.

Filistinliler İsrail adına bir konuşmacı seçmek isteyebilirler. Ama Hemen Barış hareketiyle bir ay içinde tatmin edici bir çözüme kavuşabileceğimiz gibi bir hayalimiz yok. Hemen Barış hareketiyle sağlanan bir anlaşmanın İsrail'le sağlanmış bir anlaşma olmayacağını biliyoruz. Amacımız İsrail'le anlaşmak olduğu için İşçi Birliği'nin önderi Şimon Perez'le veya Likud Cephesinin önderi İzhak Şamir'le veya İsrail'in kendi temsilcisi olarak seçeceği herkesle görüşmeye hazırız.

İsrail ve Bay Shultz da Filistinlilerle kendi seçecekleri bir kanalla muhatap olmayı yeğliyebilirler. Ama bizim görüşme yetkisi olmayan biriyle görüşmemiz gibi onların da bu çabaları nafile olur. Eğer bizim kabul ettiğimiz gibi Filistinlilerle bir çözüme varmak istiyorlarsa o zaman o halkın temsilcisiyle görüşmek durumundadırlar. Filistin halkı da, elindeki tek aracı kullanarak temsilcisini seçmiştir. Diplomatların veya uluslararası basından bir gazetecinin sorusuyla karşılaşan her Filistinli şaşmadan temsilcisinin Filistin Kurtuluş Örgütü olduğunu söylemektedir. Eğer bu Filistinlilerin özgür iradesine dayanmayan bir ifade olarak anlaşılmaktaysa o za-

man Filistinlilere bütün kuşkucuları tatmin edecek biçimde özgür iradelerini ifade etme şansı verilmelidir. Batı Yakası ve Gazze'de uluslararası gözetim altında bir referandum yapılarak Filistinlilerin FKÖ ve İsrail'in, ABD'nin veya uluslararası toplumun göstermek istediği herhangi bir Filistinli grup arasında seçim yapmaları istenir. FKÖ sonuca uymaya hazırdır. Filistin halkı başka bir önderliği yeğlerse çekilecektir.

FKÖ bunu yapar çünkü raison d'etre olarak İsrail'i mahvetmeyi değil Filistin halkını ve haklarını kurtarmayı görmektedir. Demokratik olarak kendini ifade edebilmek ve ulusal olarak kendi kaderini belirleyebilmek bu haklara dahildir.

Birleşik Devletlerde ve İsrail'de FKÖ'nün bu haklar için verdiği mücadele şeytansı bir görünüme dönüştürülmüştür. Oysa FKÖ demokratik ilkeler üstüne kurulmuştur ve demokratik hedefler peşinde koşmaktadır. Eğer İsrail ve ABD yönetimindeki destekleyicileri bu gerçeği görebilirlerse Filistin-İsrail sorununun çözümünde FKÖ'nün tek geçerli konuşmacı olduğunu kabul etmekten de korkmazlar.

İsrail'de ve Birleşik Devletlerde yazılanlardan ve konuşulanlardan bildiğim kadarıyla bu korkular FKÖ'nün Güvenlik Konseyinin 242 ve 338 kararını koşulsuz kabul etmesi ve Batı Yakasıyla Gazze'de kurulacak bir Filistin devletinin komşusuna yönelik ciddi bir tehlike oluşturması olasılığına dayanmaktadır.

Oysa FKÖ 242 ve 338'i kabul etmektedir. Koşulsuz kabul ettiğimizi söylememizi engelleyen şey bu kararlarda yazılanlar değil yazılmayanlardır. İki karar da demokratik hakları olarak kendilerini ifade etme ve ulusal hak olarak kendi kaderini belirleme hakları dahil Filistin halkının ulusal haklarından söz etmemektedir. Yalnız ve yalnız bu nedenle 242 ve 338 kararlarını BM'in öteki kararları çerçevesinde yani Filistin halkının ulusal haklarını kabul eden kararları kapsamında kabul ettiğimizi söylemekteyiz.

Filistin devletin komşusuna yönelik bir tehdit oluşturacağı korkusuyla ilgili olarak FKÖ'nün halka dayalı yasama, yürütme ve öteki kurumları temelinde demokratik yapısını ortaya koyarak bunu da tartışabiliriz. Eğer Filistin devletinin demokratik nitelikte olacağına ilişkin bu durum yeterince güvence oluşturmuyorsa işgal altındaki Filistin topraklarının demokratik Filistin devletine dönüşeceği uluslararası manda altında bir geçiş dönemi düşüncesine de açığız.

Filistinliler, bunun ötesinde, bölgedeki bütün devletler için Filistin ve İsrail dahil uluslararası güvenlik garantisini kabul etmek-

tedirler, bunda ısrar etmektedirler. İsrail'le yürütülecek görüşmelerin BM gözetiminde uluslararası konferans çerçevesinde karşılıklı olarak gerçekleştirilmesini istememizin ana nedeni kesinlikle bu tür garantiler istememizdendir.

Filistinliler İsrail'den korkmaları için çok daha fazla neden bulunduğunu hissediyorlar. Korkunç savaş gücü ve nükleer donanımıyla İsrail'in korkulacak çok daha fazla niteliği var. Dolayısıyla kendi devletlerinin ve komşularının güvenliğini sağlamak üzere her türlü akılcı önlemi hoş karşılamaları gerekir. İsrail-Filistin sınırında Filistin tarafına yerleştirilecek BM tampon gücü de buna dahildir.

Bazan yaraları saran zaman çoğunlukla da çürütücü olur. İsrailllilerin çoğunluğu da kuşkusuz bunu kavramakta ve halkların geri kalan kısmına anlatmaya çalışmaktadır. Bizim açımızdan, biz şu an barışa hazırız, şu an barışı gerçekleştirebiliriz. Şu an görünen şansın yitirilmemesi bizim ümidimizdir.

Eğer bu fırsat kaçırılırsa, son amacımız yalnız kendi çocuklarımızın değil fakat İsrail çocuklarının da onurlu ve güven içinde, özgürce yaşıyacağı bir yaşam olmak üzere işgale karşı direnme hakkımızı kullanmaya devam edeceğiz.

1988 CEZAYİR OLAĞANÜSTÜ ARAP ZİRVESİ DEMECİ

Cezayir'deki olağanüstü Arap zirvesi sonunda yayınlanan demecin tam metni aşağıdadır:

— Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Başkanı Ekselans Başkan Şadli Bencedid'in girişimi ve davetiyle Arap devletlerinin majesteleri, ekselansları, kralları, başkanları ve emirleri Cezayir'in başkentinde 7 ve 9 Haziran 1988 tarihleri arasında olağanüstü zirve konferansında toplanmışlardır.

— Konferans, ulusal ve tarihsel sorumluluklarına bağlı kalarak, Arap ulusunu bugün ve gelecekte tehdit eden ve bu önemli aşamada karşısına çıkan sorunları incelemiş, ulusal güvenliğini koruma ve Arap yurdunu savunma kararını yinelemiştir.

İntifada

— Konferans Filistin Arap halkının, yarım yüzyıldan uzun süren amansız mücadelesinde bir halka olarak ve Arap dayanışmasının birleştirici unsuru Filistin Devriminin bölünmez bir parçası olarak **intifada'yı** selamlar. Filistin halkının İsrail işgaline karşı direnişte, işgal altındaki topraklarını kurtararak yeniden yurtlarına kavuşma, tek meşru temsilcileri Filistin Kurtuluş Örgütü önderliğinde kendi kaderlerini belirleme ve ulusal yurtlarında bağımsız devletlerini kurma haklarını savunmadaki kararlılıklarını ve kahramanlıklarını onur ve kıvanç duyarak selamlar. Konferans Golan'da Suriye ve Güney Lübnan'da Lübnan yurttaşlarının İsrail işgaline karşı gösterdikleri ulusal direniş mücadelesini de selamlar.

— Konferans **intifada'nın** etkinliğini artırmak, devamını ve yükselişini sağlamak üzere alınabilecek önlemleri tartıştı. Filistin halkının Filistin Kurtuluş Örgütü önderliğinde vazgeçilmez ulusal hedeflerine ulaşana kadar direniş ve intifadayı sürdürmelerini sağlamak için her yol ve biçimde gerekli yardımı ulaştırma kararlılığını yineledi.

— Konferans işgal altındaki Arap topraklarının kurtarılması ve gasbedilen Arap haklarının geri alınması için düşman İsrail'le

karşı karşıya gelen devletlere savunma olanaklarını birleştirebilmeleri için desteklenmeleri yolundaki kararlılığım kuvvetlendirdi.

— Konferans, İsrail'in Arap topraklarını işgal altında tutmaya devam etmesinin, Filistin halkının vazgeçilmez haklarını tanımamasının silahsız Filistin halkına karşı giriştiği özüyle ve biçimiyle savaş suçu niteliği kazanmış bulunan baskı uygulamalarının, İsrail'in ırkçı, saldırgan ve yayılmacı yapısını ortaya koyduğunu vurguladı.

— Konferans BM Güvenlik Konseyine çağrıda bulunarak İsrail'in Birleşmiş Milletler kararlarını uygulamasını sağlamaktaki sorumluluğunu yerine getirmesini, bütün işgal altındaki Arap topraklarından hemen ve tamamiyle çekilmesini, Filistin topraklarının Birleşmiş Milletlerin geçici gözetimine alınarak hem kendi yurttaşlarının hem Filistin halkının vazgeçilmez ulusal haklarını kullanabilmelerinin güvence altına alınmasını istedi

Uluslararası Konferans

— Konferans Orta Doğu'da barış kurulması için yürütülen çabalarla ilgili gelişimleri gözden geçirdi. Bu çabaların yavaş, etkisiz ve İsrail'in barışı reddeden ısrarlı tutumu karşısında yetersiz olduğunu gördü. Konferans, (daha önceki) Arap zirvelerinde özellikle 1982 Fez zirve kararlarında kabul edilen ilkelerin özü Filistin sorunu olan Arap-İsrail anlaşmazlığının çözümü için temel oluşturduğunu bir kez daha ortaya koydu. BM gözetiminde, uluslararası meşruluk ve BM kararları çerçevesinde İsrail'in işgal altındaki bütün Arap topraklarından ve Filistin'den tamamiyle çekilmesi ve Filistin halkının vazgeçilmez ulusal haklarını tanıması gerekliliğine uygun olarak uluslararası Orta Doğu barış konferansının toplanmasını destekleme kararını kuvvetlendirdi. Söz konusu (uluslararası) konferans katılımcıların Güvenlik Konseyinin daimi beş üyesiyle Filistin halkının tek meşru temsilcisi FKÖ dahil bütün tarafların öteki taraflarla eşit haklarla katılma hakkı bulunduğu anlayışıyla kabul edildi.

Arap Boykotu

— Konferans, Arapların İsrail'e uyguladığı boykota karşı bazı yabancı ülkelerin aldıkları kararların Arapların ayrıcalıklı haklarına karşı düşmanca oldugunu ve siyonist varlığın yalıtılması çabasını kırmak, Arap topraklarını işgali sürdürdüğü bir zamanda onun ekonomik potansiyelini güçlendirmek amacını taşıdığını gördü.

— Konferans başka uluslarca ve ulusal gruplaşmalarca kullanılan meşru araç (ticaret ambargosu) olan (İsrail'i) boykot hükümlerinin üye ülkelerce sürdürülmesine duyduğu bağlılığı kuvvetlendirdi.

ABD'nin Siyaseti

— Konferans Amerika Birleşik Devletlerinin İsrail yanlısı ve Arap ulusuna ve Filistin halkının vazgeçilmez haklarına karşı düşmanca olan siyasetinde ısrar ettiğini belirledi. İsrail'in saldırganlığını cesaretlendiren, insan haklarını çiğneyen ve barış çabalarını engelleyen, dünya barış ve güvenliğinin Güvenlik Konseyinin daimi üyelerinden biri olarak sağlanmasında sorumluluğu bulunan Amerika Birleşik Devletleri'nin konumuyla ters düşen siyasetini destekleyen bu tutumu kınadı.

Takdir

— Konferans, Filistin halkının haklı mücadelesini destekleyen, işgal altındaki Filistin ve Arap topraklarındaki işgal yetkililerinin ırkçı ve baskıcı uygulamalarını kınayan Bağlantısızlar Hareketinin, Afrika Birliği Örgütünün, İslam Konferansı Örgütünün, Doğu Bloğunun ve Avrupa ülkeleriyle barışsever ve özgürlük yanlısı halkların, parlamentoların ve güçlerin tutumlarını takdirde karşıladı.

Lübnan

— Konferans, Lübnan'daki tehlikeli koşulları gözden geçirerek Lübnan'ın güneyindeki İsrail işgalinin sona erdirilmesi için desteğini ifade etti. Lübnan'ın egemenliğini, güvenliğini, toprak bütünlüğünü savunmasına karşı duyduğu dayanışmayı yeniden ifade ederek kendisini içinde bulduğu savaş durumuna son verilmesi, Lübnan toprağında yeniden egemenliğini kurarak ekonomik durumunu kurtarması için yardımcı olacağını belirledi. Ulusal uzlaşmanın sağlanması için toplu çaba gösterilmesi yolundaki acil çağrısını yineledi.

— Konferans, Lübnan ulusal direnişini, Lübnan halkının İsrail işgaline karşı yürüttüğü mücadeleyi bütün araçlarıyla desteklemeyi ve dayanışma içinde bulunmayı sürdüreceğini belirleyerek selamladı.

Irak-İran Savaşı

— Konferans, İran-Irak savaşı konusunu ve İran'ın uzlaşmaz tutumuyla, Arapların siyonist düşmanla mücadelede kaynaklarını büyük oranda tüketen savaşta ısrar edişini derin endişeyle inceledi. Geçen Kasımda Amman olağanüstü zirvesinde alınan, savaştaki Arap Körfez Ülkelerinin İran saldırganlığına, tehdidine uğradığını ve iç işlerine karışılmış olduğunu ifade eden kararları yeniden vurguladı.

— Konferans, Irak'la tamamiyle dayanışma içinde olduğunu, egemenliğini, bağımsızlığını ve topraklarının dokunulmazlığını meşru olarak savunmasının yanında bulunduğunu yineledi. Irak'ın barış girişimleri karşısındaki olumlu tutumunu ve çatışmanın onurlu, kapsamlı, adil ve kalıcı biçimde çözülmesini sağlamaya yönelik Güvenlik Konseyinin 598 nolu kararını kabul etmesini övgüyle karşıladığını belirtti.

— Konferans, Irak topraklarının İran tarafından işgalini reddetti ve kınadı. İran'ın savaşı devam ettirmesini, Arap ve uluslararası barış girişimlerini, BM kararlarını karşılıksız bırakmasını ve Güvenlik Konseyinin 598 nolu kararını reddetmesini kınadı.

— Konferans, uluslararası topluluğu, söz konusu kararın madde ve ruhuyla uygulanması ve ayrılmaz bütün olarak bütün hükümlerinin gerçekleştirilmesi için sorumluluğunu yerine getirmeye çağırdı. Güvenlik Konseyine BM Sözleşmesi hükümleri gereği Iran'ın söz konusu karara uymasının sağlanması için uygun önlemleri hızla alması çağrısında bulundu.

— Konferans, Arap Irak'ın Fao-Şalamçeh bölgesini kurtarmasını onur ve kıvançla selamladı. Irak'ın İran'ın işgal ettiği öteki topraklarını kurtarması için onunla tam dayanışma içinde olduğunu ifade etti. Ulusal görev ve Arap ulusal güvenliği ve Arap toprak bütünlüğü kararına bağlılık olarak bu ifadesini ortaya koydu.

Körfez Ülkeleri

— Konferans, Irak-İran savaşının sürdürülmesiyle bazı bölge ülkelerinin özellikle Kuveyt'in güvenlik ve istikrarının tehdit altında kaldığını gördü. Amman olağanüstü zirvesinde alınan kararları tekrarlıyarak; dış saldırı karşısında Körfez Ülkelerinin yanında kararlılıkla yer aldıklarını üye ülkeler vurguladı. Konferans ayrıca İran tarafından Körfez Ülkelerine karşı uygulanan bütün terörizm biçimlerini, iç işlerine karışma, sabotaj eylemleri ve özellikle Kuveyt ve Suudi Arabistan gibi söz konusu bazı ülkelerin iç güvenliğini etkileyen tutumu kınadı.

Hac

— Konferans, Suudi Arabistan'ın Kutsal Topraklara yapılan hacı düzenlemek ve hacılara kolaylık ve yardım sağlamak için aldığı eylemleri desteklediğini ve bunlarla dayanışma içinde olduğunu ifade etti. Kutsal Yerlere, hac farizalarına, hacıların güvenlik ve emniyetine ve Suudi Arabistan'ın egemenliğine saygı duyulması gereğini yeniden vurguladı.

İsrail'in Saldırıları

— Konferans, Arap ulusal güvenliğinin bölünmez bütün olduğu, bir üye ülkenin egemenliğine yönelik saldırının veya terör eyleminin bütün Arap ulusuna yönelik olduğu inancını yineledi. Konferans bu kapsamda İsrail'in Irak atom reaktörüne, Tunus'ta FKÖ karargahına saldırılarını ve şehit Halil al-Vezir'in öldürülmesini, masum sivilleri hedef alan Lübnan saldırılarını kınadı.

Libya

— Konferans Amerika'nın Lübya Cemahiriyesine saldırısını kınayarak Libya'nın güvenlik ve emniyetine yönelik tehditler karşısında yanında olduğunu açıkladı. Uluslararası anlaşmalara uygun olarak Sirte Körfezi'nin Libya'nın egemenliği altında olduğunu kabul ettiğini ve bu egemenliği desteklediğini açıkladı.

Araplar Arası İlişkiler

— Arap ulusun çıkarları, gelecek kuşakları ve ulusal güvenliğine yönelik tehlike ve tehditleri inceliyerek Arap ülkeleri arasındaki ilişkilerin olumlu gelişiminden duyduğu memnuniyeti ifade etti. Arap ülkeleri arasındaki birliği güçlendirmek, bağlantılarını geliştirmek ve ortak girişim ve kurumları geliştirmek için mevcut atmosferin daha da iyileştirilmesi yolundaki çabaları yoğunlaştırma kararını aldı.

Terörizm

— Konferans, bütün biçimleriyle uluslararası terörizmin kaynağı her ne olursa olsun kınayarak özellikle Filistin halkına ve Arap dünyasına karşı siyonist varlığın uyguladığı sistematik devlet terörünü mahkum etti. Konferans uluslararası terörizmi insan ahlak ve değerlerinin, uluslararası kural ve anlaşmaların çiğnenmesi olarak değerlendirdi. Terörizmle halkların özgürlük ve bağımsızlık

için verdikleri meşru ulusal mücadelelerini aynı biçimde değerlendirme çabalarını reddetti.

Irkçılık

— Konferans Güney Afrika'daki ırkçılık uygulamalarını her biçimiyle reddederek siyonist kuruluşla Pretoria rejimi arasındaki ırkçı bağlaşıklığı kınadı. Güney Afrika ve Namibya halklarıyla dayanışmasını, Güney Afrika'daki kurtuluş hareketlerine tam desteğini, Pretoria rejimiyle mücadele eden Afrika devletlerinin yanında olduğunu ve Güney Afrika halklarının özgürlük, egemenlik ve bağımsızlık haklarını tanıdığını ifade etti.

— Konferans, Afrika Birliği Örgütü'nün 25. yıldönümünü selamlarken Afrika ülke ve halklarının Arapların haklı davalarını öncelikle Filistin davasını sürekli desteklemelerinden duyduğu minneti ifade etti. Konferans Afro-Arap işbirliğinin ve kurumlarının ortak hedefler çerçevesinde geliştirilmesi ve birleştirilmesi gerekliliğini vurguladı.

Yumuşama

— Konferans uluslararası sahnedeki olumlu gelişmelerle, gerilimi azaltan ve bölgesel çatışmaları çözmeye yönelen çabaları özellikle nükleer silahsızlanma sürecinin hızlandırılmasını yakından izledi. Yumuşamanın dünyanın her yerindeki halkların ilke ve hedeflerini özellikle bağlantısızların kongrelerinde üstünde durdukları umutları gerçekleştireceği beklentisini ifade etti. Halkların özgürlük, kendi kaderini belirleme, egemenlik ve bağımsızlık umutlarının gerçekleştirilmesine, yumuşama yardımcı olabilir. Kalkınan ülkelerin toplumsal ve ekonomik sorunlarını çözmede katkıda bulunur ve üçüncü dünya uluslarının dengesizliğinden ciddi endişe duyduğu dünya ekonomik düzeninin yeniden biçimlendirilmesine yardımcı olur. Konferans yumuşamanın haklı bölgesel sorunlara adil çözümler getireceğine ve Akdeniz'de, Hint Okyanusu'nda ve öteki yerlerde nükleer silahlardan arındırılmış bölgelerin ilan edilmesine yol açacağına inanır.

Ve Son Olarak

— Konferans Cezayir Başkanı Bencedid'in zirve toplantısı için girişimde bulunmasını ve başarısı için olanakları sağlamasını minnetle anar. Oturumların gerçekleştirilmesindeki inceliğini de övgüyle karşılar... Cezayir hükümetinin büyük Cezayir halkının konukseverliğini de minnetle karşılar.

ÜRDÜN'ÜN BATI YAKASIYLA İLİŞKİSİNİ KESMESİ (*)

1 Ağustos 1988'de Ürdün Kralı Hüseyin televizyonda yaptığı bir konuşmayla Ürdün'ün Batı Yakasıyla ilişkisini kestiğini, burayla yasal ve yönetimsel bağlarını kopardığını açıkladı.

Kral Hüseyin konuşmasında kararını hem Filistinlilerin hem de Arapların genel istekleri doğrultusunda aldığını bildirdi. Sözlerine FKÖ'nü Filistin halkının tek meşru temsilcisi olarak her yönden destekliyeceğini de ekledi. Bir gün sonra yaptığı konuşmada eğer Filistin önderliği tarafından sürgünde bir hükümet kurulursa onu tanıyan ve destekliyen ilk ülke olacaklarını da ekledi.

Kral Hüseyin'in açıklamalarından bir kaç gün sonra Bağdat'taki FKÖ Merkez Konseyi toplantısında sekreter Yaser Arafat bir demeç yayınladı. Ürdün'ün attığı adımın dikkatle değerlendirildiğini çünkü bu kararın daha önce uyarıda bulunulmadan ve FKÖ'ne danışılmadan alınmış olduğunu söyledi.

FKÖ Merkez Konseyi Ürdün'ün kararı ışığında FKÖ'nün yapması gerekenleri değerlendirmek üzere FKÖ Siyasal Bölüm Başkanı Faruk Kaddumi (Abu Lutuf) başkanlığında Hukuki ve Siyasal bir komite oluşturdu.

Filistin Ulusal Konseyi siyasal komite sekreteri ve sekreter Yaser Arafat'ın Kahire danışmanı Dr. Nebil Şa'at 11 Ağustos 1988 Perşembe günü Kahire'nin yarı resmi El-Ahram gazetesine yaptığı açıklamada Kral Hüseyin'in kararının zamanlamasının aşağıdaki değerlendirmeler ışığında yapılmış olduğunu bildirdi:

1. FKÖ'nün devam etmekte olan intifada (ayaklanma)'nın önderi olduğunu ve işgal altındaki topraklardaki bütün siyasal güçlerin desteğini aldığını ve bağlılığını sağlamış olduğunu kavradı.

(*) Batı Yakası Kral Hüseyin'in dedesi Kral Abdullah tarafından kendisine sadık taraftarlarının çağrısıyla Jericho'da 1948 Aralığında toplanan bir konferansta Trans-Ürdün'e katılmıştı. Jericho konferansından sonra katılmanın gerekleri yerine getirildi. Batı Yakası ve Trans-Ürdün bundan sonra Ürdün Haşimi Krallığı olarak tanındı.

2. Araplar FKÖ'nün meşruluğunu Cezayir'deki Haziran zirvesinde onaylamışlardı.

3. Ürdün çözüm için bütün umutlarını bağladığı ABD tarafından terkedilmiş, iyi niyetten başka bir şey alamadığını görmüştü.

4. FKÖ-Sovyetler Birliği ilişkileri ise. aksine, sürekli güçlenmekte ve daha güvenli duruma gelmekteydi.

5. 'Ürdün'ün Ürdünleştirilmesi' çağrısında bulunanların sesi gittikçe daha fazla çıkmaya başladığından FKÖ'nün endişe ve kuşkularına son vermek istiyordu.

Dr. Şa'at, Kral Hüseyin'in değerlendirmelerini kabul edilebilir ve meşru olarak gördüğünü açıkladı.

Ürdün'ün ilişkisini kesmesi Filistin halkını ve FKÖ önderliğini bağımsız Filistin devletini ilan etme ve sürgünde hükümet kurma düşüncesini uygulamaya götürmekteydi.

Filistin Ulusal Konseyi bu amaçla bir ay içinde Cezayir'de toplanmaya çağrıldı.

Bu arada Yürütme Komitesi üyesi Mahmut Abbas (Abu Mazin) başkanlığında bir FKÖ heyeti 10 Ağustos 1988'de Amman'a giderek gelişmeleri izlemek ve Ürdünlü yetkililerle tartışmak üzere çalışmalara başladı, Kral Hüseyin ve Başbakan Zeid Al-Rifai ile de görüştü. Görüşmelerin zorlu fakat yapıcı ve verimli geçtiği açıklandı.

Öte yandan, bütün bu gelişmelerden sonra FKÖ'nün kaçınılmaz bir etken olduğunu kavramaktan başka yolları kalmayan İsrail önderleri ile ABD yönetimi de panik içinde görünüyorlardı.

BAĞIMSIZLIK BELGESİ

Filistin'in Bağımsızlığının İlanı ile İlgili Filistin Belgesi

İşgal altındaki topraklarda Filistinli önderler tarafından yazıldığı söylenen ve bölünme sınırları içinde Filistin devletinin kurulmasıyla ilgili ayrıntılı bir plan içeren 'Bağımsızlık Belgesi'nin metni aşağıdadır.

Kudüs'te bağımsızlık belgesinin ilanı 1947'de BM Güvenlik Konseyinin 181 sayılı kararıyla belirlediği sınırlar içinde bağımsız Filistin devletinin kurulduğu müjdesini duyuracaktır. Başkent Kudüs olacaktır ve geçici hükümet iki kanattan oluşacaktır. Sürgünde bulunanlar ve Filistin toprağında yaşıyanlar.

Devlet başkanı FKÖ yürütme komitesi sekreteri Yaser Arafat olacaktır. FKÖ Siyasal Bölüm Başkanı Faruk Kaddumi yeni hükümette dış işleri bakanlığı görevini yürütecektir. FKÖ yürütme komitesi üyeleri yeni hükümetin bakanları olarak kabul edileceklerdir. Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Genel Sekreteri George Habbaş ve Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi Genel Sekreteri Nayef Havatme de hükümet içinde yer alacaklardır.

Aynı biçimde, Filistin Ulusal Konseyi yeni devletin parlamentosu olarak ilan edilecektir. İşgal altındaki topraklardan kişiler de parlamentoya katılacaklardır. Adları bağımsızlık ilanında açıklanacaktır. FKÖ'nün yurt dışı temsilcilikleri de doğal olarak yeni devletin elçilikleri olacaktır.

İşgal altındaki topraklarda geçici bir yönetim örgütü oluşturulacaktır. Sağlık, eğitim, toplumsal refah, hukuk, polis, tarım, sanayi, ticaret, inşaat, elektrik, su, belediyeler, basın ve kamu işleri gibi iç yönetimle ilgili çeşitli konularda bu yönetim çalışacaktır. Her bölümün kendi içinde kurallarını oluşturduğu bir hiyerarşiye göre bu uygulama yürütülecektir.

Hedef

Bu program savaş alanında taşlarla mücadele verme aşamasından, kutsal ayaklanmayı uluslararası konferansa doğru yöneltecek

diplomatik mekanizmanın Filistinlilerce harekete geçirileceği siyasal girişim aşamasına geçişi hedefler.

Bu teknik Filistin tarafının sunabileceği öteki siyasal girişimlerden daha kuvvetli bir etkiyi diplomatik alanda yaratacaktır. Filistinliler böylelikle büyük bir pazarlık gücü kazanacaklardır, çünkü uluslararası alanda ve İsrail'e karşı FKÖ'nün görüşmeler öncesi koşulsuz olarak İsrail'i tanıması talebinden uluslararası kamu oyunun Filistin halkının çabalarıyla kurulmuş ve toprakları Yahudi devleti tarafından işgal edilmiş devleti tanımaları talebine geçilecektir.

Yukarıdaki taktik ayaklanmanın durdurulması anlamında değil önerilen ulusal bir devlet aşamasına yükseltilmesi anlamındadır.

Tasarlanan Senaryo

İsrail kendisini uluslararası baskı altında bulacaktır. FKÖ'nün dünyaya yayılmış temsilcilikleri aracılığıyla etkin diplomatik kampanya yürütmesi devletin ilanını izleyecektir. Dost ülkelerden yeni Filistin devletini resmen tanımaları, İsrail'le diplomatik ilişkileri bulunan devletlerden Filistin devletinde de koşut temsilcilikler açmaları ve ekonomik, ticari ilişkileri başlatmaları istenecektir.

Elbette İsrail yetkilileri uzak-yakın bağımsızlık ilanı tasarısıyla ilgili herkesi tutuklamak için geniş bir kampanya başlatacaklardır. Filistinli kişi ve heyetlerin bağımsızlığın ilan edileceği Kudüs'teki ulusal konferansa gelmelerini durdurmak için de engeller koyacaklardır. Ama bu olayların yaratacağı kamu oyu ayaklanmaya yeni doğan devletin niteliklerini yansıtan yeni bir aşama kazandıracaktır. Bu durum özellikle yeni devletin ayaklanmayı sürdürmekteki cesaretlendiriciliğini görenlerin gözünde doğrulanacaktır. Halk komiteleri tabanına dayanan yeni altyapının tohumlarını güçlendirmek üzere desteklerini vereceklerdir. Dolayısıyla işgalin ulusal alternatifi olarak onun yönergelerine önem verecek ve onun kılavuzluğuna saygı göstereceklerdir.

Halk komiteleri yeni devletin kuruluşları olarak resmi statü kazanacaklar, devletin örgütlenmesinin büyümesine ve gelişimine yardımcı olacaklardır.

İsrail'in durumuna bakıldığında: 'yeni doğan' devlete karşı savaşması, onu boğması veya düşürmesi mümkün olmayacaktır. 'Yeni doğan' ve kendisini işgalden kurtarmak için mücadele veren devlet, İsrail'i tanıyan devletler dahil tüm dünyada saygı ve takdir toplayacaktır. İsrail içinde de 'yeni doğan' devletin tanınmasını isteyen sesler artacaktır. Özellikle doğum sırasında çekilen sancılar herkes tarafından görülmüş olacaktır. Yeni devletin saldırgan olma-

yan yapısı ve Filistin halkının İsrail devletini yok etmek istemediği ortaya çıkmış olacağından bu tutum daha da güçlenecektir.

Bağımsızlık ilanının açıklanması geçici Filistin hükümetinin sürgünde kurulmasını zorunlu kılmaz. Geçmişte Arap önderler bunu önermekteydiler. Tersine, Filistin devleti anayurtta doğmuş olacaktır. Bu amaca ulaşmak için Filistin'in başkenti Kudüs'te Ayaklanmanın Birleşik Ulusal Önderliği planın yürütülmesi sorumluluğunu üstlenecektir. Girişim halkımızın elinde olacak, başkalarının özellikle uluslararası konferansın ve Amerika Birleşik Devletleri'nin böyle bir devlet kurmasını istemek yerine, anayurtta devletlerini kendileri kuracaklardır.

İlanın İçeriği

Bağımsızlık ilanı aşağıdaki maddeleri içerecektir:

— Devlet coğrafya olarak 1948 bölünme sınırları içinde yer alacaktır,

— Devletin yürütme organı
- Devlet Başkanı Yaser Arafat,
- Dış İşleri Bakanı Faruk Kaddumi,
- Hükümet üyeleri FKÖ yürütme komitesi üyeleri,
- Ve George Habbaş'la Nayef Havatme'den oluşacaktır.

— Yasama organı işgal altındaki topraklarda bulunan bazı kişilerin katılmasıyla Filistin Ulusal Konseyinden oluşacaktır. Ayaklanmanın Birleşik Önderliği bildirilerinden birinde aşağıdaki adları açıklayacaktır: Batı Yakası ve Gazze'de iyi bilinen kişilerden oluşan ve 18 kadını, belediye başkanlarını ve eski başkanları, sendika ve meslek kuruluşları başkanlarını, eğitimcileri, doktorları, sanatçıları ve cemaat önderlerini de içeren 152 ad.

— Yukarıda adı geçen yasama organınca belirlenecek yönetim kurulu işgal altındaki topraklarda geçici hükümetin işlevlerini yürütecektir. Kurul, coğrafi olarak ve öteki özelliklerine göre bütün cemaatların temsilcilerinden oluşacaktır.

— Geçici hükümet, FKÖ adına, üyeleri işgal altındaki topraklardan ve dışardan oluşan özel bir heyeti atamaya hazır olduğunu açıklayacaktır. Heyetin görevi İsrail'le nihai çözüme ulaşmak üzere görüşmeleri yürütmektir. Görüşmeler aşağıdaki maddeler üstünde yoğunlaşacaktır:

1) Filistin devleti ile İsrail arasındaki sınırların son biçimi,

2) Filistin devletinin iki bölümü, Batı Yakası ve Gazze arasında kurulacak siyasal ve pratik bağlar,

3) İşgal altındaki topraklarda kurulan Yahudi yerleşim ağıyla ilgili konular,

4) İki devletin ilişkilerinin yapısı özellikle su konusu olmak üzere devletin yaşaması için zorunlu temel gereksinimler,

5) Mültecilerin dönme hakları ve BM kararları çerçevesinde tazminat hakları.

Bağımsızlık Bildirisi'ni Arap ülkeleriyle, dost ülkelerle ve özellikle Sovyetler Birliği'yle yapılan görüşmeler izleyecektir. Danışma görüşmelerinin amacı bu ülkelerden izin almak değil, gelecekte gereksinim duyulacak desteklerini garanti altına almaktır.

Bağımsız Filistin devleti seçilmiş başkanı, seçilmiş partilerden oluşan bakanlar kuruluyla cumhuriyet olacaktır. Devlet siyasal partilerin ve dinlerin varlığına, bütün inananların ibadet özgürlüğüne izin verecektir. Yurttaşların özgürlüğünü, onurunu ve mutluluk içinde yaşamalarını garanti altına alacaktır. İfade, eğitim ve mülkiyet özgürlükleri dahil Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirisindeki bütün haklar tanınacaktır. Yurttaşına kendisi ve çocukları için parlak bir gelecek kurabilmesi için sağlık, toplumsal, ekonomik, eğitimle ve sağlıkla ilgili her türlü olanağı sağlıyacaktır.

Filistin devletinin yaratıldığını ilan etmek, ayaklanmanın doğurduğu bu gerçeğin İsrail, Arap ülkeleri ve tüm dünya için oluşmuş bir gerçeğin kabul ettirilmesi anlamındadır.

İşgal altındaki topraklardaki bütün yurttaşlar yeni devletin yayınlayacağı emir ve yönergelere uymak durumundadırlar. Birleşik Ulusal Kumandanlığa bağlı halk komitelerinin ortaya koyduğu gibi çeşitli yürütme kurumlarına ve eylem örgütlerine uyacaklardır. Bu topraklarda yaşıyanlardan İsrail kimlik kartlarını teslim ederek geçici hükümet tarafından verilecek olan Filistin kartlarını kullanmaları beklenecektir. Filistin kimlik kartlarını halk komiteleri dağıtacaktır. Yabancı gazeteci, ziyaretçi ve turistlerden devlete girmek için geçici hükümet kurumlarından seyahat belgesi almaları beklenecektir.

Filistin Ulusal Konseyi yeni bir toplantıya çağrılacaktır. Oturumun başlamasından bir hafta önce Birleşik Önderlik bağımsızlığı ilan edecek ve Filistin Ulusal Konseyi konuyu tartışarak tüm ayrıntılarıyla açıklamayı kabul edecektir.

Son Not

Devletin tanınmasından ve İsrail ordusunun çekilmesinden sonra yeni bir hükümet kurulması ve yeni başkan seçilmesi için özgür, doğrudan seçimler yapılacak, yeni Filistin devletinin parlamentosu ilk oturumunda ilk seçilmiş hükümeti oluşturarak başkanın yetkisini de kararlaştıracaktır.

FİLİSTİN DEVLETİ

FİLİSTİN KURTULUŞ ÖRGÜTÜ

Filistin Ulusal Konseyi'nin
(Cezayir, 12-15 Kasım 1988)
19. Olağanüstü Oturumunda Yayınlanan
(İntifada Oturumu)

BAĞIMSIZLIK İLANI

Esirgeyen ve bağışlayan Aliah'ın adıyla,

Üç tek tanrılı dinin yurdu olan Filistin, Filistinli Arap halkının doğduğu, toprak, üzerinde büyüdüğü, geliştiği ve kendini gösterdiği yerdir. Filistin halkı hiçbir zaman Filistin'den ayrı tutulamamış, Filistin'le olan bağları zayıflamamıştır. Bu yüzden Filistin halkı, tarihi ve toprağı arasındaki birliği sürekli korumuştur.

Filistin halkı, tarih boyunca, saldırılara ve Filistin'in güçlerin ve uygarlıkların kavşağı üzerindeki tarihi ve yaşamsal konumundan yararlanmak amacıyla yapılan diğer tasarılara karşı savunmasında, umulmayan düzeylere ulaşan bir kimlik oluşturdu. Bütün bunlar, halkın politik bağımsızlıktan yoksun bırakılmasında etkili oldu Ancak Filistin ve halkı arasındaki kopmaz bağı, toprağının karakterinde, halkının ulusal özelliklerinde korundu.

Bir dizi kültür ve uygarlıkla beslenen, zengin ve çeşitli bir mirasla esinlenen Filistin Arap halkı, ata mirası topraklarıyla birliğini güçlendirerek kendi kişiliğini oluşturdu. Tapınaklar, Kiliseler ve Camilerden Yaratıcıya yükselen dualar barış ve merhamet ayinleri, gerçekte Filistin'in mesajıydı. Ve ardarda gelen kuşaklar boyu Filistin Arap halkı kendisini özgürlük ve anayurt için verilen bir savaşa çekincesizce verdi. Halkımızın kopmayan ayaklanmalar zinciri, bizim ulusal bağımsızlık istemimizde kahramanca somutlandığından halkımız galip gelmek için mücadeleyi sürdürdü.

Modern çağda herkes için eşitlik ve adalet öngören yeni bir de-

ğerler sistemi açıklandığında, Filistin Arap halkı, bölgesel ve yabancı düşman güçlerce diğer bütün halkalarla aynı kaderi paylaşmaktan mahrum edildi. Adalete yardımcı olunmadığında, dünya tarihinin adalete uygun bir gidişat kazanmasının da engellendiği tekrar görüldü.

Ve yaralı Filistin halkı, «Filistin, halksız bir topraktır» yalanını bayrak eden bir başka tür işgalin insafına terkedildi. 1919 Uluslar Birliği (Cemiyet-i Akvam) Sözleşmesinin 22. maddesinde ve 1923 Lozan Anlaşması'nda, uluslar topluluğu, eski Osmanlı vilayetlerinin Filistin dahil Araplara ait tüm topraklarının geçici olarak bağımsız uluslar halinde özgürlüklerinin verilmiş olduğunu kabul ediyorduysa da, dünyanın bir kısmı bu yalanla kandırıldı.

Kendi kaderini tayin etme hakkından yoksun bırakarak ve ümidinin kırılmasına yolaçılarak Filistin Arap halkı, tarihi bir haksızlığa uğratıldı. Bunu, Filistin'i biri Arap, diğeri Yahudi iki devlete ayıran 181 sayılı BM Genel Kurulu Kararı (1947) izledi. Halen, Filistin Arap halkının egemenlik ve ulusal bağımsızlık hakkını güvence altına alan uluslararası hukuk koşullarını bu karar oluşturmaktadır.

Filistin'in ve diğer Arap topraklarımn İsrail kuvvetlerince aşamalarla işgali, Filistinli sivil halkın çoğunluğunun atadan kalma evlerinden sürgün edilmesi ve mülksüzleştirilmesi örgütlü terörle sağlandı; geriye kalan Filistinliler, anayurtlarında boyunduruk altına alındılar, ulusal yaşamlarının tahrip edilmesine katlanmaya zorlandılar ve zulme uğratıldılar.

Böylece uluslararası hukuk ilkeleri ihlal edildi. Geri Dönüş Hakkı, Bağımsızlık Hakkı, Toprakları ve Anayurtları Üzerinde Egemenlik Hakkı dahil Filistin Arap halkının ulusal haklarını tanıdığı için Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve kararları ayaklar altına alındı.

Filistin ve civarında, uzak ve yakın sürgünde Filistin Arap halkı, Bağımsızlık ve Geriye Dönüş Haklarına inancını hiçbir zaman kaybetmedi ve hiçbir zaman bu inancında tereddüt etmedi. İşgal, kitle katliamları ve parçalama, azimli ve boyun eğmez Filistinliler kaderlerine doğru ileri atılırken, kendi öz ve politik kimliğinin Filistinli bilinci üzerinde en küçük bir başarı elde edilmesini sağlayamadı. Filistinli politik kimliği, sert mücadelelerin sınavından daha da pekişmiş ve sağlamlaşmış olarak çıktı.

Filistinlilerin ortak ulusal iradesi kendine politik bir cisimleşme yarattı: Bir bütün olarak bölgesel ve uluslararası kurumlarla ilişkilerinde dünya topluluğunca Filistin halkının tek yasal temsilcisi olarak tanınan Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ), Filistin halkının vaz-

geçilmez haklarının kesin bilinci, Arap ulusların uzlaşması ve uluslararası hukuk alanı üzerinde yer alarak büyük halkının mücadelesine önderlik etti, zaferleriyle, Filistin halkını tek ve bölünmez güçlü bir irade haline getirdi; kitle katliamına uğradıklarında, hapsedildiklerinde bile Filistin direnişinin içerisinde ve dışında Arap ulusunun ve dünyanın bilincini yükseltti ve aydınlattı. FKÖ, modern çağ dünyasının özgürlük hareketleri arasındaki ünü bakımından en başta gelenidir.

Şimdi, işgal altındaki Filistin topraklarında geniş bir hareket alanı ve güç kazanan topyekun ulusal ayaklanma, İntifada, anayurdun dışında mülteci kamplarındaki kahramanca direnişte olduğu gibi Filistin gerçeği ve haklarının yüksek bilincine sahiptir. Şimdi, sonunda perde, bütün bir yalan ve inkar dönemini kapatmıştır. İntifada, çok uzun bir süredir, Filistinlilerin birlikte varoluşuna karşı çıkmak için kendine özgü bir biçimde mitlere ve teröre bel bağlayan İsrail resmi görüşünü kuşatma altına almıştır. İntifada ve onun kesin devrimci etkileri sayesinde Filistin tarihi artık kararlaştırıcı noktaya varmıştır.

Filistin halkı atalarından kalan topraklardaki vazgeçilmez haklarını en açık bir biçimde kabul ve ilan eder:

> **Şimdi, doğal haklarına, bu tarihsel ve yasal hakların uygulanmasına ve anayurtlarının özgürlüğü ve bağımsızlığını savunmak için kendilerini feda eden birbiri ardınca gelen kuşakların kutsal anısına dayanarak,**
>
> **Arap Zirve Konferasında kabul edilen Kararları uygulayarak ve Birleşmiş Milletler Örgütünün 1947'den bu yana verdiği Kararlarda cisimleşen uluslararası hukukun verdiği yetkiye dayanarak,**
>
> **Ve Filistin Arap halkının kendi kaderini tayin, politik bağımsızlık ve kendi toprakları üzerindeki egemenlik haklarını uygulayarak,**
>
> **Filistin Ulusal Konseyi, Tanrı ve Filistin Arap halkı adına, Filistinli toprağımız üzerinde, başkenti Kudüs (El Quds es Şerif- olmak üzere Filistin Devletinin kuruluşunu ilan eder.**

Filistin Devleti, nerede olurlarsa olsunlar Filistinlilerin devletidir. Filistin Devleti, Filistinlilerin ortak ulusal ve kültürel kimliklerini kullanabilecekleri ve hakların tamamen eşit olarak uygulandığı bir devlettir. Dinleri, politik inançları ve insani değerleri, düşünce özgürlüğü; partileşme özgürlüğü; azınlığın haklarının çoğunluk tarafından korunması ve çoğunluğun kararlarına azınlık tarafından

saygı gösterilmesi; sosyal adalet ve etnik, dinsel, ırksal ya da cinsel bir ayrım gözetmeyen eşit haklar; hukuk düzenini ve yargı bağımsızlığını güvence altına alan bir anayasa; ve Filistin'in yüzlerce yıllık tinsel ve uygarlık mirası olan dini hoşgörü ve birlikte varoluşa tümüyle bağlılık temelinde kurulan demokratik parlamenter bir yönetim sistemince güvence altına alınacaktır.

Filistin Devleti bir Arap devletidir; halkı, Arap ulusunun ve bu ulusun mirası, uygarlığı ve toplumsal ilerleme, birlik ve özgürlük amaçlarına ulaşmak yönündeki isteminin kopmaz bir parçasıdır. Filistin Devleti, Arap devletleri arasındaki eşgüdümü güçlendiren Arap Devletleri Birliği Sözleşmesine bağlılığını teyid eder. Ve Arap yurttaşlarını, İsrail işgaline son verme amacını taşıyan devletimizin varlığını pekiştirmeye ve güçlendirmeye, potansiyellerini harekete geçirmeye, çabalarını yoğunlaştırmaya çağırır.

Filistin Devleti, Birleşmiş Milletler ilke ve amaçlarına, İnsan Hakları Evrensel Bildirisine bağlılığını ilan eder. Aynı zamanda Bağlantısızlar Hareketinin ilke ve politikalarına da bağlıdır.

Ayrıca barış içinde birlikte yaşama ilişkilerine bağlı, barışsever bir devlet olduğunu ilan eder. Adil ve haklara saygı temelinde sürekli bir barışın kurulmasını, böylece insanlığın refah potansiyelini, mükemmele ulaşmak için olumlu bir rekabeti ve hak ve adaleti tek dayanak olarak kabul edenlerin korkudan uzak bir geleceğe sahip olmasını güvence altına almayı sağlamak üzere bütün devletler ve halklarla birlikte çalışacaktır.

Filistin Devleti, Sevgi ve Barış'ın ülkesinde barış için yürüttüğü mücadele bağlamında, Birleşmiş Milletleri Filistin Arap halkına ve anayurduna karşı özel olarak sorumlu olmaya çağırır. Bütün barış ve özgürlüksever halkları, güvenliği sağlamak, halkının trajedisini hafifletmek ve Filistin toprakları üzerindeki İsrail işgaline son vermek şeklindeki amaçlarına ulaşmasına yardımcı olmaya davet eder.

Filistin Devleti, uluslararası ve bölgesel sorunların çözümünde, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve kararlarıyla uyumlu barışçı araçlara inanan bir devlet olduğunu ilan eder. Güç, şiddet ya da terörizm tehdidini ya da bunların, kendi toprak bütünlüğü-politik bağımsızlığına veya bir başka devletin toprak bütünlüğüne karşı kullanılmasını (hiçbir ön yargıda bulunmaksızın, kendi toprağını ve bağımsızlığını savunma doğal hakkı dışında) reddeder.

Bu yüzden, bugün 15 Kasım 1988, diğer günler gibi değil. Yeni bir şafağın eşiğinde dururken, anayurt için gösterdikleri fedakarlığın safiyeti göklerimizi aydınlatan, toprağımıza hayat veren Filis-

tinli ve Arapların, kaybettiklerimizin kutsal ruhları önünde saygıyla eğiliyoruz. Yüreklerimiz, kutsal İntifada'dan, kamplarını sürgünlerin, parçalananların kavgasında döğüşen ve direnenlerden, özgürlük bayrağını yükseltenlerden, çocuklarımızdan, yaşlılarımızdan, gençlerimizden, mahpuslarımızdan, sürgünlerimizden, yaralılarımızdan, kamplarda, köylerde ve kentlerde kutsal toprağımıza bağlı kalan herkesten yayılan ışıkla dolup taşıyor. Cesur Filistinli kadınları, ekmeğimizin ve yaşamımızın koruyucularını, halkımızın sonsuz ateşinin muhafızlarını özel olarak selamlıyoruz. Kutsal şehitlerimizin ruhları önünde, Filistinli Arap halkımıza, dünyanın her köşesindeki özgür ve onurlu halklara söz veririz ki, işgal sona erene kadar mücadelemiz sürecek, egemenliğimizin ve bağımsızlığımızın temelini güçlendireceğiz.

Bu nedenle, büyük halkımızı Filistin bayrağı altında toplanmaya, bayrağımızı yükseltmeye ve savunmaya çağırıyoruz. Bayrağımız ancak bu şekilde anayurdumuzda, bugün ve daimi özgürlüğün anayurdu olan yurdumuzda özgürlüğümüzün ve onurumuzun daimi sembolü olabilir.

Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla.

«De ki: Ey Allahım, Alemlerin Efendisi,
Sen, Dünyayı kime istersen ona verirsin,
ve Dünyayı kimden istersen ondan alırsın.
Sen kimi istersen onu yüceltirsin,
ve kimi istersen onu alçaltırsın,
iyilik senin elindedir;
Sen herşeye kaadirsin.»

Sadaq Allahul Azim

FİLİSTİN DEVLETİ

FİLİSTİN KURTULUŞ ÖRGÜTÜ

Filistin Ulusal Konseyi'nin
(Cezayir, 12-15 Kasım 1988)
19. Olağanüstü Oturumunda Yayınlanan
(İntifada Oturumu)

POLİTİK BİLDİRİ

Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla.

Cezayir'in kahraman toprağında, Cezayir halkı ve Devlet Başkanı Şadli bin Cedid tarafından konuk edilen Filistin Ulusal Konseyi, 19. Olağanüstü Oturumunu - İntifada ve Bağımsızlık Oturumu, Kahraman Şehit Abu Cihad Oturumu - 12-15 Kasım 1988 tarihleri arasında yaptı.

Bu oturum, 17 yıl önce başlayan, halkın gözüpek ve direngen mücadelesinin en yüksek noktası olarak ortaya çıkan ve anayurtta, sınır boylarında bütün kamplarda ve çeşitli sürgün yerlerine dağıtılmış bulunan halkımızın olağanüstü fedakarlıklarıyla kutsanan, Filistin Devletinin Filistin toprağında kurulduğunun ilan edilmesiyle sonuçlanmıştır.

Bu oturumun özelliği, odağının, kamplarında, işgal edilmiş topraklarımızda ve dışarıda bulunan halkımızın destansı sebatına dayanan Filistin Halk Devriminin çağdaş tarihinde en önemli kilometre taşlarından biri olarak büyük Filistin Ulusal **İntifada'sı** olmasıdır.

Halkımızın büyük ayaklanmasının başından beri belli olan ve şiddetini azaltmadan sürdüğü 12 ay boyunca daha da açık hale gelen özelliği, onun, kendisini, - kadın-erkek, yaşlı-genç. kamplarda, köylerde ve şehirlerdeki - bütün ulusun işgali reddetme ve işgal ortadan kaldırılıncaya kadar mücadele kararında anlaşmış olmasında somutlayan bir halk devrimi olduğudur.

Şanlı **İntifada**, halkımızın derin köklere sahip ulusal birliğini, anayurdumuzda ya da dışında biraraya geldikleri her yerde halkımızın tamamının tek yasal temsilcisi olan Filistin Kurtuluş Örgütü'ne tam bağlılığını göstermiştir. Bu durum, Filistinli kitlelerin - meslek örgütlerinin, öğrencilerin, işçilerin, çiftçilerin, kadınların, tüccarların, toprak sahiplerinin, zanaatkârların, bilimadamlarının - Birleşik Ulusal Komutanlık ve kenar mahallelerde, köylerde ve kamplarda kurulan Halk Komiteleri aracılığıyla içinde yer aldıkları **İntifada** ile gösterilmiştir.

Halkımızın devrimci hamlesi ve kutsal **İntifada**'sı dönüştürücü ve sürekli devrimimizin giderek artan etkisiyle, düşmanlarımızın, işgali bir oldubittiye dönüştürebilecekleri ve Filistin sorununu unutulmaya terkedebilecekleri yanılsamasını yoketti. Genç kuşaklarımız, Filistin devriminin amaçları ve ilkeleri ile büyüdüler ve 1965'den itibaren - Lübnan'a yapılan Siyonist müdahalesine karşı kahramanca direniş ve Lübnan'daki kamplarının kuşatma ve açlığa karşı duran direşgenliği de içinde olmak üzere - devrimin bütün savaşlarını yaşadılar. Bu kuşaklar, - devrimin ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün çocukları -, işgalcilerin postalları toprağı sarsarken devrimin dinamizmi ve devamlılığını gösterdiler ve halkımzıın işgali söküp atmak için inancının ne denli derin ve direniş kaynaklarının nasıl tükenmez olduğunu kanıtlıyorlar.

Anayurdumuzun dışında «RPG'nin çocukları»nın mücadelesi, içinde «kutsal taşların çocukları»nın mücadelesi, bu yüzden aynı devrimci ezgiye katılmaktadır.

Halkımız, düşman otoritelerin devrimimize son vermek için giriştiği bütün denemelere derhal karşı çıkmıştır. Düşman otoriteleri elinde olan herşeyi kullandı. Terörizmi kullandı, bizi hapse attı, sürgüne gönderdi, kutsal yerlerimizin kudsiyetine el uzattı, dini inanç özgürlüğümüzü sınırladı, evlerimizi yıktı, gelişigüzel ve tasarlayarak öldürdü, köylerimize ve kamplarımıza çeteler ve silahlı göçmenler yolladı, ekinlerimizi yaktılar, suyumuzu ve enerji kaynaklarımızı kestiler, kadınlarımızı ve çocuklarımızı dövdüler, birçok ölüme ve çocuk düşürmeye neden olan zehirli gazlar kullandılar, okullarımızı ve üniversitelerimizi kapatarak geleceğimizi ortadan kaldırmak istediler.

Halkımızın kahramanca kararlılığı, binlerce şehide, onbinlerce kayıp mahpus ve sürgüne maloldu. Ama halkımız en karanlık saatlerinde, direnişini güçlendiren ve düşmanın işlediği suçlara karşı çıkmasını ve kahraman inatçı kavgasını sürdürmesini, mücadele etmesini esinleyen ulusal özelliğini daima korudu.

Devrim sürer ve **İntifada** yükselirken, halkımız kararlı tutumuyla kayıplara aldırmaksızın ileriye atılma kararlılığında olduğunu kanıtladı, mücadelenin büyük mirası ve boyuneğmez devrimci iradeyle silahlandı. **İntifada** halkımızın derin köklere sahip ulusal birliğini, anayurdumuzun içinde ve dışındaki mücadeleye katılımını, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ulusal ilkelerine ve İsrail işgaline son verme ve Filistin halkının vazgeçilmez haklarını, yurt edinme, kendi kaderini tayin ve bağımsız Filistin Devletini kurma hakkını elde etme amaçlarına bağlılığını daha güçlü bir hale getirdi.

Halkımızın bütün bunlarda, **İntifada** için verilen geniş halk desteğinin ve Cezayir'deki Arap Zirvesinde ortaya çıkan karar ve uzlaşmaların gösterdiği gibi daima yanımızda olan kitlesel desteğe ve Arap ulusunun güçlerine inancı tamdır. Bütün bunlar, ırkçı-faşist saldırıyla karşı karşıya gelen halkımızın yalnız olmadığını kanıtlamaktadır. Bu, İsrailli saldırganların halkımızı yalıtma ve Arap ulusunun desteğinden mahrum etme olanağını ortadan kaldırdı.

Arap dayanışmasına bağlı olarak, halk devrimimiz ve kutsal **İntifada'mız** Filistin halkının sorununa karşı giderek gelişen bir anlayış, halkların ve dünya devletlerinin haklı mücadelemize artan desteği, İsrail işgalinin giderek daha geniş ölçüde kınanmasında görüldüğü gibi, dünya çapında geniş kapsamlı bir destek elde etti. Bütün bunlar, İsrail'in işlediği suçların ortaya konulmasına, İsrail'in ve destekleyicilerinin yalıtılmasına yardımcı olmuştur.

Güvenlik Konseyi'nin 605, 607 ve 608 sayılı kararları, Genel Kurul'un, Filistinlilerin topraklarından çıkarılmalarına ve İsrail'in işgal altındaki Filistin topraklarında Filistin halkına karşı uyguladığı baskı ve teröre karşı aldığı kararlar, halkımız ve onun tek yasal temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'ne verilen uluslararası sivil ve resmi kamuoyu desteğindeki gelişmenin ve İsrail işgalinin uluslararası düzeyde reddedilişindeki yoğunlaşmanın güçlü ifadeleridir.

BM Genel Kurulu'nun **İntifada'ya** ayrılan 4 Kasım 1988 tarihinde yapılan oturumunda aldığı 21 L/43/1 sayılı karar, dünya halkları ve devletlerinin çoğunluğunun işgale karşı tavır aldığı ve Filistin halkı ve onun özgürlük ve bağımsızlık haklarının yanında olduğunu gösteren bir başka belirtidir. İşgal suçu ve İsrail'in vahşi ve insanlıkdışı uygulamaları, Siyonist Demokrasi yalanının kırk yıldır dünyayı aldatmak için uydurulduğunu ortaya koymuştur. Bu gerçeğin ışığında, İsrail'in Filistin topraklarına zorla el koyma ve Filistin halkını yoketmeye dayanan faşist, ırkçı, sömürgeci bir devlet, komşu Arap topraklarını saldırgan ve yayılmacı hücumlarla tehdit eden ve saldıran bir devlet olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Böylece işgalin, (toprak veya uluslararası kamuoyu bakımından) hiçbir şey ödemeksizin, Filistin halkının hakları zararına kazanç sağlamayı sürdüremeyeceği gösterilmiştir.

İsrail'li ilerici demokratik güçlerin işgale karşı çıkmaları ve baskıcı uygulamaları kınamaları dışında, dünyadaki bütün Yahudi grupları, artık İsrail'i savunmaya ya da Filistin halkına karşı işlediği suçlar karşısında sessiz kalmaya devam edememektedirler. Bu gruplar arasından, Filistin halkının kendi kaderini tayin etme hakkını uygulamasına izin vermek üzere İsrail'in işgal ettiği toprakları boşaltması ve işlediği suçlara son vermesi çağrısında bulunan sesler yükseliyor.

Halkımızın devrimi ve kutsal **İntifada**, yerel planda, Arap dünyasında ve uluslararası düzeyde meyvalarını vermiş, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün işgali ortadan kaldırmayı ve halkımızın Geri Dönüş, Kendi Kaderini Tayin ve Devlet Kurma hakkını elde etmeyi amaçlayan ulusal programının doğruluğunu ve gerçekçiliğini göstermiştir. Bu sonuçlar aynı zamanda, ulusal haklarımızı işgalci köpekbalıklarının ağzından söküp çıkarma çabasında kararlaştırıcı faktörün halkımızın mücadelesi olduğunu da göstermiştir. İşgal güçlerinin kırılgan otoritelerine meydan okurken durumu kontrol altına alan, Halk Komitelerinin temsil ettiği halkımızın kendi otoritesidir.

Uluslararası topluluk, Orta Doğu krizine ve bu krizin temelinde yatan Filistin sorununa politik bir çözüm bulmak için uğraşmaya şimdiye dek hiç olmadığı kadar hazırdır. İsrail işgalci güçleri ve destekçisi Amerikan Yönetimi, şimdi, Orta Doğu hakkında uluslararası bir barış konferansının toplanması ve Filistin halkının, başta kendi kaderini tayin ve kendi ulusal toprağı üzerinde ulusal bağımsızlık olmak üzere ulusal haklarını elde etmesine izin verilmesinin gerekliliğinde hemfikir olan uluslararası iradeyi bilmezlikten gelmeye devam edemezler.

Anayurdumuzun içinde ve dışındaki halkımızın istemlerine uygun olarak ve halkımızın verdiği şehitlere, yaralılara, mahpusların davasına sadakatla sarılarak, Filistin Ulusal Konseyi şunları kararlaştırmıştır :

İlk olarak: İntifada'yı Güçlendirme Konusunda,

a) Halkımızın **İntifada**'sının, bütün düzeylerde sürekliliğini ve yoğunluğunu güvence altına almak üzere güçlendirilmesi için gereksinilen bütün araçlar ve olanakları sağlamak;

b) İşgal altındaki Filistin topraklarında kurulan halk örgütleri ve kurumlarını desteklemek;

c) Rollerini genişletmek ve etkinliklerini yükseltmek amacıyla Halk Komitelerini ve saldırı grupları ve halk ordusu da dahil olmak üzere diğer özel sendika ve halk organizasyonlarını güçlendirmek;

d) İntifada boyunca ortaya çıkan ve gelişen ulusal birliği pekiştirmek;

e) Uluslararası düzeyde, tutukluların serbest bırakılması, sürgünlerin geri dönmesi ve çocuklarımıza, erkeklerimize, kadınlarımıza ve kurumlarımıza karşı uygulanmakta olan örgütlü ve resmi baskı ve terör eylemlerine son verilmesi yönündeki çabaları yoğunlaştırmak;

f) BM'e, halkımızı korumak ve İsrail işgaline son vermek üzere işgal altındaki Filistin topraklarını uluslararası gözetim altına alma çağrısında bulunmak;

g) Anayurdumuzun içindeki ve dışındaki Filistin halkına, desteğini yoğunlaştırması ve yükseltmesi ve aile yardımı programım yaygınlaştırması için çağrıda bulunmak;

h) Arap ulusuna, halklarına, güçlerine, kurumlarına ve hükümetlerine, **İntifada'ya** verdikleri politik, maddi ve iletişimsel desteği artırmaları çağrısında bulunmak;

ı) İşgalci güçler ve silahlı göçmenlerin halkımıza, kurumlarımıza, ulusal ekonomimize ve İslam ve Hristiyan kutsal yerlerimize karşı saldırılarına, İsrail işgaline, baskısına ve devlet terörüne karşı **İntifada'mızın**, devrimimizin, halkımızın yanında yeralmaları için dünyanın bütün özgür ve onurlu halklarına çağrıda bulunmak.

İkinci olarak: Politik Alanda,

Filistin Ulusal Konseyi, 15 Kasım 1988'de yayınlanan Bağımsızlık Bildirisinde açıklandığı gibi, Filistin halkına, ulusal haklarına ve barış arzusuna karşı sorumlu ve uluslararası birlik ve nükleer silahsızlanma için insancıl arayışa ve bölgesel sorunların barışçı araçlarla çözümüne taraf olarak, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün, Arap-İsrail çatışması ve bu çatışmanın temel nedeni olan Filistin sorununa, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi; uluslararası hukuk ilkeleri ve koşulları; Birleşmiş Milletler Kararları ve uluslararası yasaların şartları; Güvenlik Konseyinin en son 605, 607 ve 608 sayılı kararları; Arap Zirve Konferanslarının bir anlamda Filistin Arap Halkının Geri Dönüş, Kendi Kaderini Tayin, Kendi ulusal toprağında Bağımsız Ulusal Devletini Kurma haklarını koruyan kararları ve bölgedeki bütün devletler arasında barış ve güvenliği sağlamak için yapılan kurumsal düzenlemeler çerçevesinde kapsamlı bir çözüme ulaşma kararını onaylar.

Bunun elde edilebilmesi için Filistin Ulusal Konseyi şunların gerekli olduğunu kabul eder:

1 — Orta Doğu sorunu ve bu sorunun özünü oluşturan Filistin sorunu için, Birleşmiş Milletler'in gözetiminde, güvenlik konseyinin daimi üyelerinin ve Filistin Kurtuluş Örgütü de dahil, bölgede çatışan tüm tarafların eşit bir biçimde katıldıkları etkili bir uluslararası konferansın toplanması. Sözkonusu Uluslararası Barış Konferansı, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 242 ve 338 sayılı Kararları ve başta kendi kaderini tayin hakkı olmak üzere Filistin halkının yasal haklarını elde etme temelinde ve Birleşmiş Milletler sözleşmesinin halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkını ve zorla veya askeri işgalle başkalarının topraklarının ele geçirilmesinin kabul edilemezliğine dair ilke ve koşullarına ve Birleşmiş Milletler'in Filistin sorunu hakkındaki ilgili kararlarına uygun olarak toplanmalıdır.

2 — Arap Kudüs dahil, İsrail'in 1967'de işgal ettiği bütün Filistin ve Arap topraklarının çekilmesi.

3 — İsrail'in 1967'den bu yana Filistin ve Arap topraklarında gerçekleştirdiği bütün müsaderelerin, tahsisatların ve yerleşim bölgeleri nakillerinin iptali.

4 — Arap Kudüs dahil, işgal altındaki Filistin topraklarının, halkımızın korunması ve karşılıklı uzlaşma temelinde, Filistin Devletinin etkin otoritesini uygulamaya izin verecek kapsamlı bir politik çözüm ve herkes için barış ve güvenliğin elde edilmesi bakımından uluslararası konferansın başarılı olmasına uygun bir atmosferin elde edilmesi için çalışmak üzere sınırlı bir dönem için Birleşmiş Milletler gözetimine bırakılması.

5 — Filistinli sürgünler sorununun, Birleşmiş Milletler Kararlarına uygun olarak çözülmesi.

6 — Filistin'deki kutsal yerlerde, bütün inançlar için, ibadet ve dini tören özgürlüğünün güvence altına alınması.

7 — Filistin Devleti dahil, bölgede bulunan ilgili bütün devletlerin arasında barışı ve güvenliği sağlaması için yapılacak düzenlemelerin formüle edilmesi ve Güvenlik Konseyince güvence altına alınması.

Filistin Ulusal Konseyi, Ürdün ve Filistin halkları arasındaki özel ilişkiye dair daha önce almış olduğu kararları teyid eder ve Filistin ve Ürdün devletleri arasındaki gelecekteki ilişkinin, ortaklaşa sahip olunan tarihi bağların ve yaşamsal çıkarların güçlendirilmesi için tamamen özgür ve iradi bir seçimin sonucu olarak konfederal bir temelde olması gerektiğini yineler.

Filistin Kurtuluş Örgütü, Birleşmiş Milletlerin, halkların yabancı işgaline, sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı direnme ve bağımsızlık için mücadele haklarını teyid eden kararlarına bağlılığını yineler. Bu konuda daha önce kabul edilen BM kararlarına, 1988'de Cezayir'de yapılan Arap Zirve Konferansının kararına, BM'in 1987'de aldığı 42/195 ve 1985'de aldığı 40/61 sayılı kararlara ve 1.11.1985 Kahire Deklarasyonu'nun içeriğine bağlılığını teyid ederek, terörizmi, devlet terörü dahil bütün biçimleriyle reddettiğini de tekrar eder.

Üçüncü olarak: Arap Dünyasında ve Uluslararası Alanda,

Filistin Ulusal Konseyi, Lübnan'ın - toprak, halk ve kurumlar bakımından - birliğinin önemini vurgular ve kardeş Lübnan halkının parçalanması veya toprağının bölünmesi yönündeki bütün girişimlere karşı kesin tavır alır. Ayrıca Lübnan'ın birliğini koruyacak uygulanabilir çözümlerin billurlaşmasına yardımcı olacak bir ortak Arap girişiminin Lübnan krizinin çözümünde yeralmasının önemini vurgular. Konsey, aynı zamanda, Lübnan'daki Filistinlilerin politik ve iletişimsel etkinliklerini güvence altına alan, güvenlik ve korunma, çalışma ve yaşama haklarını tehdit eden baskıların bütün biçimlerine karşı mücadele etme ve kendilerini savunma ve güvenlik ve korunmalarını sağlama bakımından gerekli koşulları güvence altına alma haklarının kutsal kabul edilmesinin önemini vurgular.

Filistin Ulusal Konseyi, İsrail işgaline ve Güney'deki ajanlarına karşı mücadelesinde Lübnan Milliyetçi İslam Güçleriyle dayanışmasını teyid eder; bu saldırıya karşı, Lübnan'ın güney kısmındaki İsrail işgaline son verilmesi için Lübnan ve Filistin halklarının birlikte mücadelesinden duyduğu gururu açıklar; direnen kardeş Lübnan halkı ve halkımız arasındaki yakınlaşmanın desteklenmesinin öneminin de altını çizer.

Bu münasebetle, Konsey, Lübnan'da ve Güney'deki kamplarımızda, bölgedeki gizli güçler tarafından yardım edilen İsrail ordusu, hava ve deniz kuvvetlerinin kendilerine karşı uyguladığı baskıya, ölüme, açlığa, imhaya, hava akınlarına, bombardımanlara, kuşatmaya karşı direnen çileli halkımızı saygıyla selamlar; ve yeni bir ülkeye yerleştirme komplosunu reddeder. Filistinlilerin anayurdu Filistin'dir.

Konsey, iki ülke arasında ve Basra Körfezi'nde sürekli bir barışın sağlanması bakımından İran ve Irak arasında kararlaştırılan ateşkesin kararlı ve sağlam temellere oturtulması bakımından görüşmelerin başarılı olmasını sağlayacak çabaların yoğunlaştırılması için çağrıda bulunur. Bu münasebetle Filistin Arap halkının ve

tüm Arap ulusunun, Arap ulusunun doğudaki kapısını koruyan Irak'ın sabır ve zaferine övgüsünü yineler.

Ulusal Konsey, Filistin Arap halkını, Filistin Kurtuluş Örgütü'nü ve halkımızın işgal altındaki anayurttaki **İntifada**'sını destekleyen Arap ulusundan halkların tutumuna en derin övgülerini açıklar ve Arap ulusunun haklarının, halklarının özgürlüğü, demokrasi ve birliğin savunulmasında Arap ulusal kurtuluş hareketinin güçleri, partileri ve örgütleri arasındaki direniş bağlarının güçlendirilmesinin önemini vurgular. Konsey, Arap ulusal kurtuluş hareketinin bütün üyeleri arasında mücadele birliğinin sağlamlaştırılması için gereken bütün önlemlerin alınması için çağrıda bulunur.

Filistin Ulusal Konseyi, Arap devletlerini selamlar ve halkımızın mücadelesine verdikleri desteğe teşekkür ederken Cezayir Zirve Konferansında Filistin halkına ve kutsal **İntifada**'sına vermeyi kararlaştırdığı desteğin gereklerini yerine getirmeye çağırır. Konsey, Arap ulusunun önderlerinin, Filistin'in ve Filistin halkının destek siperleri olarak kalacağına derin güvenini açıklar.

Filistin Ulusal Konseyi, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün, İsrail'in saldırısına karşı koymak ve içerisinde Arapların prestijini artırabilecek ve uluslararası politikanın genel gidişinde, Arapların hakları ve çıkarları yararına olarak Arapların rolünü güçlendirebilecek bir çerçevede bir Arap dayanışması çağrısını yineler.

Filistin Ulusal Konseyi, Filistinlilerin ulusal haklarını destekleyen bütün devletlere, uluslararası güçlere ve örgütlere derin şükranlarını sunar ve Sovyetler Birliği, Çin Halk Cumhuriyeti, Sosyalist Ülkeler, Bağlantısız Ülkeler, Latin Amerika Devletleri ve diğer dost devletlerle dostluk ve işbirliği bağlarını güçlendirme arzusunu teyid eder; ve bazı Batı Avrupa ülkelerinin ve Japonya'nın Filistin halkının hakları bakımından konumlarında meydana gelen olumlu değişiklik belirtilerinde memnuniyetini kaydeder, bu gelişmeyi takdir eder ve bu gelişmeyi ilerletmek için çabaların artmasını ister.

Ulusal Konsey, Filistin halkı ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün özgürlük ve bağımsızlıklarını güçlendirmek için mücadele eden Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarıyla kardeşçe dayanışmasını teyid eder ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Orta Amerika devletlerinin bağımsızlıklarını tehdit eden tüm girişimleri ve içişlerine müdahalelerini kınar.

Filistin Ulusal Konseyi, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Güney Afrika'daki ve SWAPO liderliğinde Namibya'da, ırkçı Pretorya rejimine karşı yürütülen ulusal kurtuluş hareketlerine desteğini açıklar. - Savaşçı kardeşimiz Nelson Mandela'yı özel olarak selamlar -.

İki ülkenin halklarının özgürlük ve bağımsızlıklarını kazanmalarına izin verilmesini ister; sınırdaş Afrika devletlerine desteğini ve Irkçı Güney Afrika rejiminin bu ülkelere karşı yürüttüğü saldırıyı kınadığını da ifade eder.

Konsey, İsrailli faşist güçlerin ve aşırılık yanlılığının geliştiğini ve halkımızı yoketmek ve anayurtlarından kovmak politikasını uygulamak için çağrıların arttığını özel bir dikkatle kaydeder ve bu tehlikeye bütün alanlarda karşı çıkılması için çağrıda bulunur. Konsey aynı zamanda, İsrail'deki faşist, ırkçı ve saldırgan güçlere karşı direnen ve bunları açıklayan, halkımızı ve halkımızın kahraman **İntifada**'sını destekleyen ve halkımızın kendi kaderini tayin ve bağımsız bir devlet kurma hakkına arka çıkan barışçı güçlerin rolünü ve cesaretini takdirde karşıladığını ifade eder. Konsey, bu demokratik güçlerle ilişkileri güçlendirme ve geliştirmeyi öngören geçmiş kararlarını yineler.

Filistin Ulusal Konseyi, Amerikan halkını, kendi kaderini tayin etme kutsal hakkı dahil, Filistin halkının ulusal haklarını inkar eden politikaya son vermek için çalışmaya çağırır, ve onları, politikalarını İnsan Hakları Sözleşmesine ve uluslararası anlaşmalara uygun hale getirmeye ve Orta Doğu'da barış ve Filistin halkı dahil tüm Orta Doğu halkları için güvenlik arayışına yardım etmek için çalışmaya davet eder.

Konsey, Yürütme Komitesi'nden, konseyin oturumunun sona ermesinden itibaren çalışmaya başlamak üzere, Şehit Abu Cihad'ın anısını sürdürmek için bir komite oluşturulmasını tamamlama görevini üzerine almasını ister.

Konsey, Filistin Halkının Vazgeçilmez Haklarının Uygulanması için Birleşmiş Milletler Komitesine ve halkımızın mücadelesini ve **İntifada**'yı desteklemeye devam eden dost ve kardeş uluslararası ve resmi olmayan kurum ve örgütlere ve gazeteciler ve iletişim araçlarına teşekkürlerini bildirir.

Ulusal Konsey, bir kısım Arap ülkesinde halkımızın yüzlerce savaşçısının devam eden tutukluluk durumlarından derin bir acı duyduğunu açıklar, bu durumu şiddetle kınar ve bu ülkelere, bu anormal koşulları kaldırması ve bu savaşçıları mücadeledeki rollerini oynamak üzere serbest bırakması için çağrıda bulunur.

Nihayet, Filistin Ulusal Konseyi, Filistinlilerin haklı davasına ve Filistinlilerin sürmekte olan mücadeleleri için dünyanın onurlu ve özgür halklarının artan desteğini elde etme yönündeki istemlerine tam bağlılığını teyid eder; ve bağımsız Filistin Devleti'nin başkentine, Kudüs'e giden yolda zaferin mutlak olduğuna tam inancını yineler.

FİLİSTİN DEVLETİ

FİLİSTİN KURTULUŞ ÖRGÜTÜ

Filistin Ulusal Konseyi'nin
(Cezayir, 12-15 Kasım 1988)
19. Olağanüstü Oturumunda Yayınlanan
(İntifada Oturumu)

FİLİSTİN DEVLETİ İÇİN GEÇİCİ HÜKÜMET İLANI

Filistin Ulusal Konseyi 19. Olağanüstü Oturumunda (İntifada Oturumu), şu kararları almıştır:

1 — Filistin Devleti için en kısa zamanda geçici bir hükümet kurulacaktır.

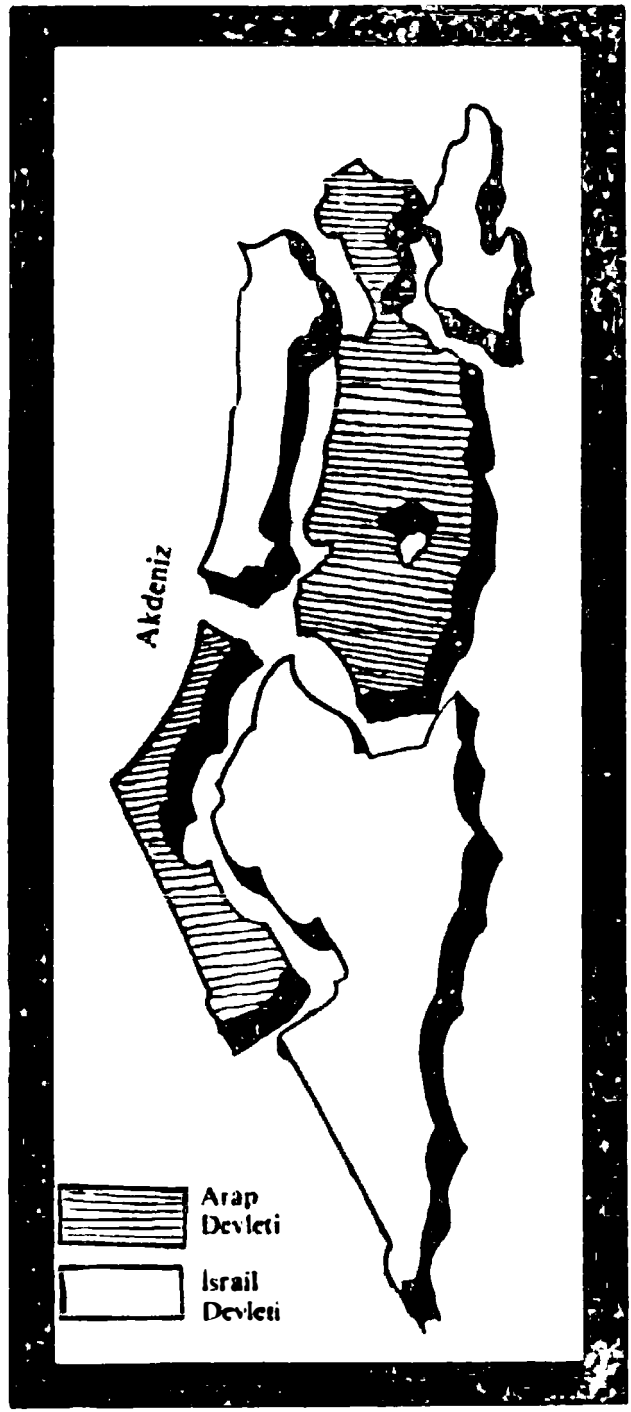
2 — Merkez Komitesinin onayıyla Merkez Komitesine bırakılan Geçici Hükümet'in kuruluşunun zamanlamasını, Filistin Kurtuluş Örgütü Merkez Konseyi ve Yürütme Komitesi yapacaktır. Merkez Konseyi, Filistin halkının Filistin toprağı üzerinde tam egemenliğini sağlamasına kadar faaliyet gösterecek bir Geçici Hükümet sistemi kuracaktır.

3 — Geçici Hükümet, geniş bir politik yelpaze temelinde, ulusal birliği somutlaştırabilecek bir biçimde, işgal altındaki Anayurt'dan ve dışından Filistinli önder kişilikler, din adamları ve teknotratların katılımıyla kurulacaktır.

4 — Geçici Hükümetin programı, Bağımsızlık Bildirisi, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Politik Programı ve Ulusal Konsey'in daha önce almış olduğu kararlar temelinde hazırlanır.

5 — Filistin Kurtuluş Örgütü ve FKÖ Yürütme Komitesi, kurulduğu açıklanıncaya kadar Geçici Hükümetin yetki ve sorumluluklarını üzerine almakla görevlendirilmiştir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN
FİLİSTİN PAYLAŞIM PLANI (1947)

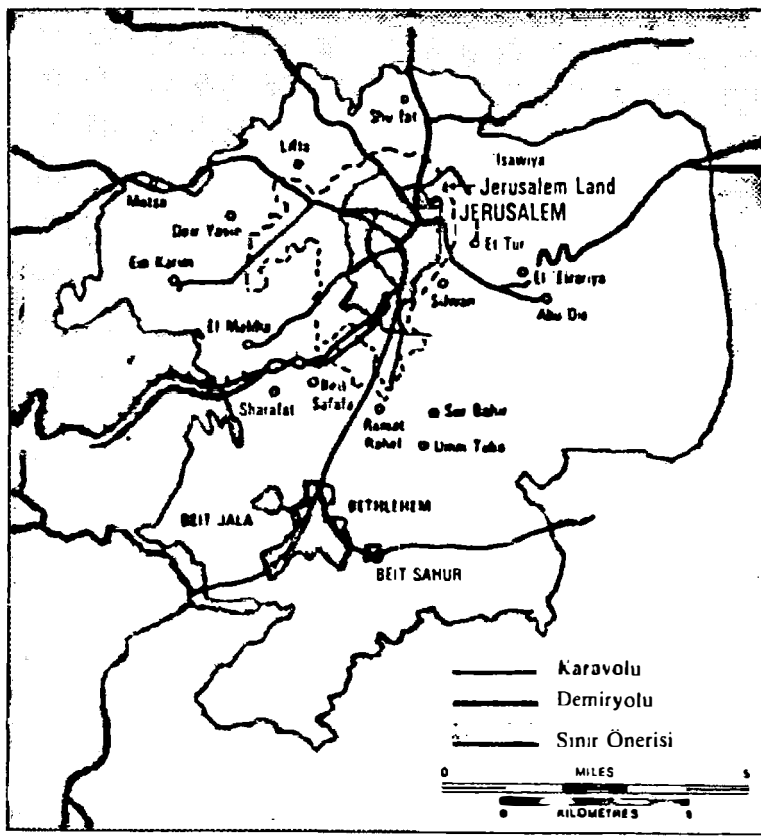

VI. BÖLÜM

Birleşmiş Milletler ve Güvenlik Konseyinin Önemli Kararları ve Genel Sekreterin Filistin Raporu

KUDÜS KENTİ
SINIR ÖNERİSİ

PROPOSED BY THE AD HOC COMMITTEE
ON THE PALESTINIAN QUESTION

MAP NO 104 UNITED NATIONS
NOVEMBER 1947

UN PRESENTATION 800

FİLİSTİN İÇİN BÖLÜNME PLANI ÖNERİSİ

Karar No: 181 (II) 29 Kasım 1947

A

Genel Kurul,

Mandatör hükümetin, Filistin hükümetinin geleceği sorununda hazırlanmak üzere Özel Komite oluşturulması ve bilgilendirilmesi isteğini belirttiği ikinci olağan toplantısından sonra özel bir toplantı **yaparak,**

Özel Komite kurarak ve ona Filistin sorunuyla ilgili bütün konu ve sorunların araştırılması ve sorunun çözümü için öneriler hazırlaması talimatını **vererek,**

Özel Komitenin oybirliğiyle onayladığı bir dizi öneriyle Özel Komitenin çoğunluğunun kabul ettiği ekonomik birlik içinde bölünme planının bulunduğu raporunu (belge A/364) alıp **inceliyerek,**

Filistin'de mevcut durumun uluslar arasındaki genel refahı ve dostça ilişkileri bozmakta olduğunu **dikkate alarak,**

Mandatör hükümetin 1 Ağustos 1948 tarihine kadar Filistin'in tamamiyle boşaltılmasını planladığı açıklamasını **dikkate alarak,**

Filistin'in mandatör hükümeti Birleşik Krallığa ve Birleşmiş Milletlerin bütün öteki üyelerine, gelecek Filistin hükümeti için ekonomik birlik içinde bölünme planını kabul etmelerini ve uygulamalarını aşağıda açıklandığı biçimiyle **önermektedir;**

(a) Planın uygulanması için zorunlu önlemleri Güvenlik Konseyi alacaktır,

(b) Güvenlik Konseyi, eğer geçiş dönemi koşulları böyle bir değerlendirmeyi gerektirirse, Filistin'de durumun barış için bir tehdit oluşturduğuna karar verecektir. Güvenlik Konseyi böyle bir tehditin varlığına karar verirse, Sözleşmenin 39 ve 41. maddeleri gereği, uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması amacıyla, Genel Kurulun önlem almaya yetkili olduğunu, Birleşmiş Milletler Komis-

yonunun bu kararla belirlendiği gibi Filistin'de bu kararla kendisine verilen işlevleri yerine getireceğini kararlaştırabilecektir.

(c) Güvenlik Konseyi, Sözleşmenin 39. maddesi çerçevesinde, bu kararla öngörülen çözümün kuvvetle değiştirilmesini, girişimlerini, barışa yönelik tehdit, barışın ihlali veya saldırganlık eylemi olarak kararlaştırmıştır.

(d) Dominyon Konseyi bu planla kendisi için öngörülen sorumluluklar hakkında bilgilendirilmiştir,

Filistin'de yaşıyanlara bu planın yürütülmesi için kendilerine düşen zorunlu önlemlerin alınması çağrısında **bulunur,**

• Bütün hükümetlere ve halklara bu önerilerin yürütülmesini zorlaştıracak veya geciktirecek eylemlerden kaçınmaları için **başvurarak** ve

Genel Sekreterin I. bölüm, B kesimi, aşağıdaki I. paragrafta değinilen Komisyon üyelerinin kendi kararlaştıracağı uygun biçim ve koşullardaki seyahat ve iaşe masraflarını ödemeye ve Komisyona Genel Kurul tarafından verilen işlevleri yürütmesinde zorunlu kadroyu sağlamaya yetkili olmasına **karar verir** (*).

B

Genel Kurul,

Genel Sekretere Filistin'in gelecekteki hükümetiyle ilgili kararın son paragrafında belirlenen amaçlar için Çalışma Sermayesi Fonundan 2.000.000 doları aşmamak üzere para çekmesi için **yetki verir.**

(*) Genel Kurul, 29 Kasım 1947'de yüz yirmi sekizinci toplantısındaki karar gereği aşağıdaki üyeleri Birleşmiş Milletler Filistin Komisyonuna seçmiştir: Bolivya, Çekoslovakya, Danimarka, Panama ve Filipinler.

A. Mandanın Sona Ermesi, Bölünme ve Bağımsızlık

I. Bölüm — Filistin'in Gelecek Anayasası ve Hükümeti

A. Mandanın Sona Ermesi, Bölünmesi ve Bağımsızlık

1. Filistin mandası mümkün olduğu kadar kısa zamanda fakat her halde 1 Ağustos 1948'den geç olmamak koşuluyla sona erecektir.

2. Mandatör hükümetin silahlı kuvvetleri Filistin'den kademeli olarak çekilecektir, çekiliş mümkün olduğu kadar kısa zamanda tamamlanacak fakat her halde 1 Ağustos 1948'den sonraya kalmıyacaktır.

Mandatör hükümet, Komisyona, her aşamada mandayı sona erdirme ve her bölgeyi boşaltma isteğini bildirecektir.

Mandatör hükümet, Yahudi Devleti topraklarında yer alan bir bölgenin, göçmenlere gerçek olanaklar sağlamak amacıyla gerekli liman ve hinterlandı da içermek üzere mümkün olan en kısa zamanda ve her halde 1 Şubat 1948'den geç olmamak koşuluyla boşaltılması için tüm olanaklarını kullanacaktır.

3. Bağımsız Arap devleti ve Yahudi Devletiyle bu Planın III. bölümünde belirlenen Kudüs şehri özel uluslararası rejimi Mandatör hükümetin silahlı kuvvetlerinin çekilişinin tamamlanmasından sonra iki ay içinde fakat her halde 1 Ekim 1948'den geç olmamak koşuluyla kurulmuş olacaktır. Arap Devletinin, Yahudi Devletinın ve Kudüs Şehrinin sınırları aşağıda II ve III. bölümlerde tanımlanmıştır.

4. Genel Kurulun Filistin sorunuyla ilgili önerileri kabul etmesiyle, bağımsız Arap ve Yahudi Devletlerinin kurulması arasında kalan dönem geçiş dönemi olacaktır.

B. Bağımsızlık İçin Hazırlık Aşamaları

1. Beş üye ülkenin temsilcilerinden oluşan bir Komisyon kurulacaktır. Komisyonda temsil edilen üyeler Genel Kurul tarafından mümkün olduğu kadar geniş coğrafya temelinde seçilecektir.

2. Filistin'in yönetimi, Mandatör hükümet silahlı kuvvetlerini çektiği andan itibaren, Genel Kurulun önerileriyle ve Güvenlik Konseyinin öngörüleriyle uyum içinde, kademeli olarak Komisyona devredilecektir. Mandatör hükümet çekiliş planlarını mümkün olduğu kadar Komisyonun boşaltılan bölgeleri teslim alma ve yönetme planlarıyla uyum içinde yürütmek için işbirliği yapmaya gayret edecektir.

Yönetim sorumluluğunun yürütülmesinde Komisyon zorunlu uygulamaları ve gerekli önlemleri kararlaştırmak yetkisine sahip olacaktır.

Mandatör hükümet, Genel Kurul önerisiyle belirlenen önlemlerin Komisyon tarafından yürütülmesini engelleyici, zorlaştırıcı veya geciktirici hiç bir eylemde bulunmayacaktır.

3. Komisyon Filistin'e vardığında, Genel Kurulun Filistin'in bölüşülmesi önerisinin genel hatlarıyla uygun olarak Arap ve Yahudi Devletleriyle Kudüs Şehrinin sınırlarının belirlenmesi için gerekli önlemleri almayı başlatacaktır. Gene de, planın II. bölümünde tanımlanan sınırlar, zorlayıcı nedenler olmadan köylerin sınırlar arasında bölünmemesi için değiştirilebilecektir.

4. Komisyon, Arap ve Yahudi Devletlerinin demokratik temsilcileri ve öteki örgütlerle danışarak her devlet için mümkün olduğu kadar çabuk Geçici Hükümet Konseyi seçecek ve oluşturacaktır. Arap ve Yahudi Devletleri Geçici Hükümet Konseylerinin eylemleri Komisyonun genel yönlendirmesi altında yürütülecektir.

Eğer 1 Nisan 1948'e kadar devletler Geçici Hükümet Konseylerini seçemez veya seçseler de bu işlevleri yerine getiremedikleri görülürse Komisyon durumu Güvenlik Konseyine uygun gördüğü önlemi alması için ve Genel Sekretere Birleşmiş Milletler üyesi ülkeleri haberdar etmesi için iletecektir.

5. Öneri hükümlerine tabi olan ve geçiş döneminde Komisyonun gözetiminde çalışan Geçici Hükümet Konseyleri kendi bölgelerinde göçmenlik konusu ve toprak uygulamaları dahil tam yetkili olacaklardır.

6. Komisyona bağlı olarak çalışacak olan Geçici Hükümet Konseyleri Mandanın sona ermesiyle Devletin bağımsızlığını aldığı geçiş döneminde o Devletin yönetiminin tüm sorumluluğunu kademeli olarak alacaktır.

7. Komisyon, oluşturulmalarından sonra, Arap ve Yahudi Devletlerinin Geçici Hükümet Konseylerine merkezi ve yerel hükümet organlarının kurulması konusunda yönergeler vermeyi sürdürecektir.

8. Her Devletin Geçici Hükümet Konseyi, mümkün olan en kısa zamanda kendi Devletinde yaşıyanlardan silahlı birlikler oluşturacak, iç düzeni sağlıyacak ve dış çatışmaları engelliyecek sayıda asker toplayacaktır.

Her Devletteki askeri birlikler, işlevsel amaçlarla, o Devlette ikamet eden Yahudi veya Arap subayların emrinde olacak fakat genel politika ve askeri kontrol, Kumandanların seçimi de dahil Komisyon tarafından gerçekleştirilecektir.

9. Her Devletin Geçici Hükümet Konseyi, mandatör hükümetin silahlı kuvvetlerinin çekilmesinden en geç iki ay içinde demokratik çerçevede oluşturulacak Kurucu Meclisi seçeceklerdir.

Her Devlette seçim biçimi Geçici Hükümet Konseyince belirlenecek ve Komisyonca onaylanacaktır. Her Devlette bu seçimlerde oy kullanabilecek kişiler on sekiz yaşından büyük ve a) o Devlette yaşıyan Filistinli, b) Filistin yurttaşı olmasalar da seçimden önce bu isteklerini yazılı olarak bildirmiş o Devletlerde yaşıyan Arap veya Yahudilerdir.

Kudüs şehrinde yaşıyan ve yurttaş olmak için yazılı isteklerini bildirmiş bulunan Arap ve Yahudilerden, Araplar Arap Devletinde ve Yahudiler Yahudi Devletinde oy kullanacaklardır.

Kurucu Meclise kadınlar da seçilebilir ve oy kullanabilirler.

Geçiş dönemi süresince önerilen Arap Devleti içinde Yahudi yerleşimi kurulmasına ve önerilen Yahudi Devleti içinde Arap yerleşimi kurulmasına, Komisyonun özel kararı olmadıkça izin verilmeyecektir.

10. Her Devlette Kurucu Meclis kendi Devleti için demokratik bir anayasa yapacak ve Komisyon tarafından atanan Geçici Hükümet Konseyinin yerini almak üzere geçici bir hükümet seçecektir. Devletlerin anayasaları aşağıdaki C kesiminin benimsediği Beyannamenin 1 ve 2. bölümüyle aşağıdaki hükümleri içerecektir:

a) Her Devlette genel ve gizli oyla ve oransal temsile dayanarak seçilecek bir yasama organıyla yasama organına karşı sorumlu yürütme organı kurulması,

b) Devletin karışabileceği bütün uluslararası çelişkilerin uluslararası barış, güvenlik ve adaletin tehlikeye atılmayacağı barışçıl yöntemlerle çözülmesi,

c) Devletin hiç bir devletin toprak bütünlüğüne ve siyasal bağımsızlığına karşı tehdite ve kuvvet kullanımına veya Birleşmiş Milletler amacıyla uyuşmayan tutumlara girişmeyeceği zorunluluğunun kabul edilmesi,

d) Her kişiye eşit ve ayrım gözetmeksiniz medeni, siyasal, ekonomik ve dinsel haklarının, insan hakları ve temel özgürlüklerin, din, dil, konuşma, yayın, eğitim, toplanma ve örgütlenme hakları dahil garanti altına alınması,

e) Filistin'deki öteki Devletin yurttaşlarıyla Kudüs'te yaşıyanların, ulusal güvenlik altında ve her Devletin sınırları içinde ikameti kontrol hakkı saklı kalarak geçiş ve ziyaret özgürlüklerinin sağlanması.

11. Komisyon, aşağıdaki D bölümünde belirlendiği üzere en kısa zamanda Ekonomik Birlik ve Birleşik Ekonomik Kurul'u kurmak üzere üç kişilik hazırlayıcı ekonomik komisyon atayacaktır.

12. Filistin sorunuyla ilgili Genel Kurul'un önerilerinin kabul edilmesiyle Mandanın sona erişi arasındaki dönemde Filistin'deki Mandatör hükümet henüz silahlı kuvvetlerinin çekilmediği bölgelerde yönetimin tüm sorumluluğunu taşıyacaktır. Komisyon bu işlevlerin yerine getirilmesinde Mandatör hükümete yardımcı olacaktır. Aynı biçimde Mandatör hükümet bu işlevlerin gerçekleştirilmesi için Komisyonla işbirliği yapacaktır.

13. Mandatör hükümetin silahlı kuvvetlerinin çekilmesiyle bütün yönetimin Komisyona bağlı olarak çalışan Geçici Konseylere ve Birleşik Ekonomik Kurul'a geçişinde yönetim birimlerinin işlevlerinde süreklilik sağlanması için kademeli geçiş gerçekleştirilecek, Mandatör hükümetin kuvvetlerinin çekildiği bölgelerde hukuk ve düzenin sağlanması dahil bütün hükümet sorumluluğu kademeli olarak devredilecektir.

14. Komisyon eylemlerinde Genel Kurulun önerilerini ve Güvenlik Konseyinin verilmesini zorunlu gördüğü talimatları rehber edinecektir.

Komisyonun Genel Kurulun önerileri doğrultusunda aldığı önlemler, Komisyon daha önce Güvenlik Konseyinden aksine talimat almadığı sürece hemen yürürlüğe girecektir.

Komisyon, Güvenlik Konseyine aylık, istenilirse daha sık gelişim raporları sunacaktır.

15. Komisyon son raporunu gelecek olağan toplantıda Genel Kurula ve aynı anda Güvenlik Konseyine sunacaktır.

C. Beyanname

Bağımsızlıktan önce önerilen devletlerin Geçici Hükümetleri Birleşmiş Milletlere bir beyannamede bulunacaklardır. Hükümleri inter alia aşağıdaki gibidir:

Genel Hüküm

Bu beyannamedeki koşullar Devletin temel yasası olarak kabul edilmiştir ve hiç bir yasa, karar veya resmi eylem bu koşullarla çelişmiyecek ve onlarla çatışma içinde olmayacak, hiç bir yasa, karar veya resmi eylem onların üstünde olmayacaktır.

* * *

1. KUTSAL YERLER, DİNSEL BINALAR VE ALANLAR

1. Kutsal yerlerdeki ve dinsel binalardaki ve alanlardaki mevcut haklar inkar edilmeyecek veya ihlal edilmeyecektir.

2. Kutsal yerlere giriş, ziyaret ve transit geçiş serbestliği ulusal güvenlik, kamu düzeni ve nizamı içinde mevcut haklarla uyum içinde öteki devletin yurttaşlarına ve Kudüs'te oturanlara ve yurttaşlık ayrımı gözetilmeden yabancılara da tanınacaktır.

Aynı biçimde, ibadet özgürlüğü, kamu düzeni ve nizamı içinde mevcut haklarla uyum içinde sağlanacaktır.

3. Kutsal yerler ve dinsel binalar veya alanlar korunacaktır. Bunların kutsal niteliğine halel getirecek hiç bir davranışa izin verilmeyecektir. Eğer bir kutsal yerin, dinsel bina veya alanın acil tamir gereksinimi içinde olduğu Hükümetçe anlaşılırsa, Hükümet tamir için ilgili cemaat veya cemaatlara çağrıda bulunacaktır. Hükümet makul sürede harekete geçilmezse tamiratı cemaat veya cemaatlar hesabına kendisi yapabilir.

4. Devletin kuruluş tarihinde vergiden muaf olan hiç bir Kut-Yer ve dinsel bina veya alanla ilgili olarak vergi toplanmıyacaktır.

Kutsal Yerlerin ve dinsel binalarla alanların sahipleriyle veya elinde bulunduranlarla ilgili olarak ayrım yaratacak veya Genel Kurul'un önerilerinin kabulü zamanında mevcut olan vergi yükümlülüğünde sahip veya kullanıcıların konumu aleyhinde değişiklik yaratacak hiç bir vergi yükümlülüğü değişikliği yapılmayacaktır.

5. Kudüs şehri valisi, Devletin anayasasının hükümlerinin Kutsal Yerler ve dinsel bina veya alanlarla ve bunlara bağlı dinsel haklarla ilgili olarak uygunluğunu ve saygı görüp görmediğini belirleme hakkına ve farklı dinsel cemaatlar arasında kutsal yerler, bina ve alanlarla ilgili dinsel ritler çerçevesinde çıkabilecek anlaşmazlıklarda mevcut haklara göre karar verme yetkisine sahiptir. Bu işlevleri yerine getirebilmek için zorunlu olabilecek ayrıcalık ve bağlaşıklıkları alacak ve Devletten tam işbirliği görecektir.

2. DİNSEL VE AZINLIK HAKLARI

1. Vicdan özgürlüğü ve ibadet serbestliği, kamu düzeni ve ge-

nel ahlak sınırlamaları dışında herkes için güvence altına alınacaktır.

2. Sakinler arasında ırk, din, dil veya cinsiyetten dolayı hiç bir ayrım yapılmayacaktır.

3. Devletin yargı yetkisi içinde olan herkes yasaların korumasından eşit olarak yararlanacaktır.

4. Çeşitli azınlıkların aile hukukları ve kişisel konumlarıyla dinsel çıkarlarına özel sermayeleri dahil saygı gösterilecektir.

5. Kamu düzeninin ve iyi yönetimin sağlanmasının gerektirdiği koşullar dışında bütün inançların dinsel ve hayır kurumlarının girişimleri engellenmiyecek ve onlara karışılmayacak, dinsel veya ulusal nedenlerle bu örgütlerin temsilcileri veya üyeleri arasında ayrım yapılmayacaktır.

6. Devlet, Arap ve Yahudi azınlığın kendi dilinde ve kültürel gelenekleriyle uygun ilk ve orta eğitim görmesini sağlıyacaktır.

Her toplumun Devletin uygulayacağı genel eğitim gerekliliklerine uyarak kendi üyelerinin dilinde kendi okullarına sahip olma hakkı inkar edilmeyecek ve bu hakka halel getirilmeyecektir. Yabancı eğitim kurumları mevcut hakları çerçevesinde etkinliklerine devam edeceklerdir.

7. Devletin hiç bir yurttaşının özel ilişkilerinde, ticarette, dinsel yaşamında, basında ve her türlü yayında veya açık toplantılarda herhangi bir dili kullanmasına hiç bir sınırlama getirilmeyecektir (*).

8. Kamusal amaçlar dışında hiç bir Arabın sahip olduğu toprağın Yahudi Devleti tarafından (ve Yahudinin Arap Devleti tarafından) (**) kamulaştırılması söz konusu olmayacaktır. Her kamulaştırma durumunda Yüce Mahkemenin belirleyeceği tazminat mülkün alımından önce ödenecektir.

3. YURTTAŞLIK, ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER VE MALİ YÜKÜMLÜLÜKLER

1. Yurttaşlık

Kudüs şehri dışında Filistin'de yaşayan Filistin yurttaşları, Kudüs şehri dışında Filistin'de yaşayıp Filistin yurttaşı olmayan Arap

(*) Yahudi Devletiyle ilgili Beyannamede aşağıdaki hüküm yer alacaktır: «Yahudi Devletinde Arapça konuşan yurttaşlara dillerini sözlü veya yazılı yasama organlarında, mahkemelerde ve yönetimde kullanma olanakları verilecektir».

(**) Arap Devleti Beyannamesinde «Yahudi Devletindeki Arap» sözü yerine «Arap Devletindeki Yahudi» sözü yer alacaktır.

ve Yahudiler, bağımsızlığın tanındığı andan itibaren yaşadıkları Devletin yurttaşı olacaklar ve medeni ve siyasal haklardan tamamiyle yararlanacaklardır. On sekiz yaşından yukardakiler, bağımsızlığın tanınmasından sonra bir yıl içinde yaşadıkları devletten öteki devletin yurttaşlığını seçebilirler fakat önerilen Arap Devleti bölgesinde yaşayan Arapların önerilen Yahudi Devleti yurttaşlığını seçme ve önerilen Yahudi Devletinde yaşıyan Yahudilerin önerilen Arap Devleti yurttaşlığını seçme hakları yoktur. Seçme hakkı seçimi yapan kişinin karısı ile on sekiz yaşın altındaki çocuklarını da kapsıyacaktır.

Önerilen Yahudi Devleti bölgesinde yaşıyan Araplardan ve önerilen Arap Devleti bölgesinde yaşıyan Yahudilerden öteki Devletin yurttaşlığı için yazılı istekte bulunanlar o Devletin Kurucu Meclis seçimlerinde oy kullanma hakkına sahip olacaklar fakat yaşadıkları Devletin Kurucu Meclis seçimlerine katılamıyacaklardır.

2. Uluslararası Sözleşmeler

a) Devlet, Filistin'in taraf olduğu genel veya özel bütün uluslararası anlaşma ve sözleşmelere bağlı olacaktır. Uyarı hakkının tanınmış olduğu durumlarda Devlet, anlaşma ve sözleşmelerin öngördüğü süre boyunca bunlara saygı gösterecektir.

b) Filistin adına Mandatör hükümetçe imzalanan veya taraf olunulan uluslararası anlaşma ve sözleşmelerin uygulanabilirliği veya geçerliliğiyle ilgili her türlü anlaşmazlık Uluslararası Adalet Divanının Statüsündeki hükümlerle uyum içinde Divana götürülecektir.

3. Mali Yükümlülükler

a) Mandatör hükümetin manda döneminde Filistin adına kabul ettiği her türlü mali yükümlülükler Devlet tarafından tanınacak, yerine getirilecek ve bunlara saygı gösterilecektir. Bu hüküm kamu görevlilerinin emeklilik, ikramiye ve tazminatlarını da içerir.

b) Yükümlülükler bütün olarak Filistin'le ilgili olmaları durumunda Birleşik Ekonomik Kurula katılım yoluyla, tek yanlı olabilenler için Devletler arasında uygun oranlarda paylaşımıyla yerine getirilecektir.

c) Birleşik Ekonomik Kurulla birlikte çalışacak ve bir üyesi Birleşmiş Milletler, bir üyesi Birleşik Krallık ve ilgili Devletlerin birer temsilcisinden oluşacak İddialar Kurulu oluşturulabilecektir. Birleşik Krallıkla iddialarını kabul etmeyen Devlet arasında çıkan anlaşmazlıklar Kurul'a götürülecektir.

d) Genel Kurulun kararının kabulünden önce tanınmış Filistin'in herhangi bir bölümüyle ilgili bir imtiyaz, Devletle imtiyaz sahibi arasında değişiklik anlaşması yapılmadığı sürece geçerli olmaya devam edecektir.

4. ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

1. Beyannamenin 1 ve 2. Bölümlerindeki hükümler Birleşmiş Milletlerin garantisi altında olacak ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun onayı olmadan hiç bir değişiklik yapılmayacaktır. Birleşmiş Milletlerin her üyesi hükümlere karşı bir uygulamayı veya böyle bir tehlikeyi Genel Kurula getirebilir ve Genel Kurul o koşullarda gerekli gördüğü önerilerde bulunabilir.

2. Beyannamenin uygulanması veya yorumlanmasıyla ilgili bir anlaşmazlık, taraflardan birinin isteğiyle, başka bir çözüm yolunda anlaşma sağlanmamışsa Uluslararası Adalet Divanına götürülür.

D. Ekonomik Birlik ve Transit Geçiş

1. Her Devletin Geçici Hükümet Konseyi Ekonomik Birlik ve Transit Geçişle ilgili yükümlülükleri kabul edecektir. Yükümlülükler B bölümü 1. paragrafta tanımlanan Komisyon tarafından belirlenecek, önerilen Devletlerin temsilcisi örgüt ve kurumların öğüt ve işbirliğinden sonuna kadar yararlanacaktır. Filiştin Ekonomik Birliğinin kuruluşuyla ilgili hükümler ve ortak çıkarlarla ilgili konular Komisyonun taslağında bulunacaktır. Eğer 1 Nisan 1948'e kadar Geçici Hükümet Konseyleri böyle bir yükümlülüğü kabul etmemiş olurlarsa Komisyon yürütmeyi gerçekleştirecektir.

Filistin'in Ekonomik Birliği

2. Filistin'in Ekonomik Birliğinin amaçları şunlardır:

a) Gümrük birliği,

b) Yabancı para karşılığında tek değişim değerine sahip olacak ortak tedavül sistemi,

c) Uluslararası ticaret ve alışverişe konu demiryolları, karayolları, posta, telefon ve telgraf hizmetleri ve limanlarla hava limanlarının ayrım gözetilmeden ortak çıkarlara uygun olarak işletilmesi,

d) Özellikle sulama, ıslah ve toprağın korunması konularında ekonomik kalkınmada işbirliği,

e) Su ve enerji olanaklarının her iki Devlet ve Kudüs şehrine ayrım gözetilmeden ulaştırılması,

3. Kurulacak Birleşik Ekonomik Kurul'da iki Devletin üç temsilcisi ile Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinin ata-

dığı üç yabancı görev yapacaktır. Yabancı üyeler ilk defa için üç yıllık süreyle atanacaklar, devletlerin temsilcisi olarak değil kişisel olarak görev yapacaklardır.

4. Birleşik Ekonomik Kurulun işlevleri ya doğrudan veya delegeler yoluyla yürütülecek, Ekonomik Birliğin amaçları için zorunlu görülen önlemler alınacaktır. İşlevlerini gerçekleştirebilmek için zorunlu tüm örgütsel ve yönetim gücüne sahip olacaktır.

5. Devletler Birleşik Ekonomik Kurul'un kararlarını yürütmekle bağımlı olacaklardır. Kurul'un kararları çoğunlukla alınacaktır.

6. Bir Devletin zorunlu uygulamayı gerçekleştirmemesi durumunda Kurul, altı üyenin oyuyla, Ekonomik Birlik içinde o Devlete ait olan gümrük gelirlerinin uygun oranını kesmeye karar verebilir. Devletin işbirliğinde bulunmamakta ısrar etmesi durumunda Kurul basit çoğunluk oyuyla başka önlemlere de karar verebilir, uygun görürse elindeki fonların kullanımına karar alabilir.

7. Ekonomik kalkınmayla ilgili olarak Kurul'un işlevleri, ortak kalkınma projelerinin planlanması, araştırılması ve teşvik edilmesidir fakat Kudüs kalkınma projesinde doğrudan kapsanmıyorsa iki Devletle birlikte Kudüs şehrinin de onayının alınması şarttır.

8. Ortak tedavül sistemiyle ilgili olarak İki Devlette ve Kudüs şehrinde tedavül eden paralar Birleşik Ekonomik Kurul'un yetkisine bağlı olacak ve Kurul tedavülde ve bu birimlere ait karşılık rezervlerinin kararlaştırılmasında tek yetkili olacaktır.

9. Yukarıdaki 2(b) paragrafıyla uyum içinde oldukça her Devlet kendi merkez bankasını işletebilir, kendi maliye ve kredi politikasını, yabancı para rezervlerini ve harcamalarını, ithalat belgesi bedellerini yönetebilir, kendi adına uluslararası mali işlemlere girebilir. Mandanın sona ermesini izleyen iki yıl süresince Birleşik Ekonomik Kurul, iki devletin ihraç malları ve hizmetlerinden toplam kambiyo gelirlerinin izin verdiği ölçüde ve her Devletin kendi kambiyo kaynaklarını korumak üzere uygun önlemleri almasının sağlanmasıyla, her Devletin on iki aylık dönemlerle 31 Aralık 1947'de biten on iki aylık dönem içinde kendi topraklarındaki tüketime eşit mal ve hizmet tüketimini ithal edecek yeterli kambiyo geliri elde etmesi için zorunlu önlemleri almaya yetkili olacaktır.

10. Birleşik Ekonomik Kurul'a özel olarak tanınmamış ekonomik yetkilerin tamamı her Devletin kendisine ait olacaktır.

11. Devletler arasında ve Devletlerle Kudüs arasında tam ticaret serbestliği ile ortak gümrük tarifeleri de bulunacaktır.

12. Gümrük tarifeleri, her Devletin eşit sayıda temsilcisinden oluşan ve atanmaları için Birleşik Ekonomik Kurul'un çoğunluk oyuyla onamasından geçmesi gereken Tarife Komisyonunca belirle-

necektir. Tarife Komisyonunda anlaşmazlık çıkması durumunda Birleşik Ekonomik Kurul hakemlik yapacaktır. Tarife Komisyonunun belirlenen güne kadar tarifeleri belirleyememesi durumunda Birleşik Ekonomik Konsey tarifeleri belirleyecektir.

13. Aşağıdaki maddeler Birleşik Ekonomik Kurul'un gümrük ve öteki ortak gelirlerinden kesintilerinde ilk sırayı tutacaktır:

a) Gümrük hizmetleri masrafları ve Birleşik hizmetlerin harcamaları,

b) Birleşik Ekonomik Kurul'un yönetim harcamaları,

c) Filistin Yönetiminin aşağıdaki mali zorunlulukları:

(i) Kapatılmamış kamu borçları hizmeti,

(ii) Yukarıdaki 3. Bölümün 3. paragrafında tanımlanan sınırlarla ve kurallarla uyum içinde şu anda ödenmekte olan veya gelecekte ödeme zamanları gelecek olan emeklilik masrafları.

14. Bu zorunluluklar karşılandıktan sonra gümrük ve öteki ortak gelirlerden kalan pay aşağıdaki biçimde bölünecektir: yüzde beşten az ve yüzde ondan fazla olmamak üzere Kudüs şehrine; kalan her Devlette uygun toplumsal hizmet ve hükümet düzeyi sağlanması amacıyla her devletin Ekonomik Birliğe yılda dört milyon sterlinlik gelirini aşmıyacak şekilde katkıda bulunması dışında, iki Devlete tahsis edilecektir. Alıkonan miktar Kurul tarafından Birliğin kurulduğu zamanın fiyat düzeyine göre o yılın fiyatları göz önüne alınarak ayarlanabilecektir. Beş yıl sonra ortak gelirlerin dağıtım ilkeleri Birleşik Ekonomik Kurul tarafından eşitlik ilkesine uyularak değiştirilebilir.

15. Gümrük tarife oranlarıyla Birleşik Ekonomik Kurul'un kararlarına bağlı iletişim hizmetlerini etkileyen bütün uluslararası anlaşma ve sözleşmelere iki Devlet de katılacaktır. Bu konularda iki Devlet Birleşik Ekonomik Kurul'un çoğunluk kararına uygun olarak davranmak durumundadır.

16. Birleşik Ekonomik Kurul Filistin ihracatının dünya pazarına adil ve eşit koşullarda girmesini sağlamak için çaba gösterecektir.

17. Birleşik Ekonomik Kurul tarafından işletilen bütün girişimlerde aynı koşullarla ehven ücretler ödenecektir.

Transit Geçiş ve Ziyaret Özgürlüğü

18. Yükümlülükler, güvenlik nedenleri ve her Devletin ve Kudüs şehrinin sınırları içinde ikameti kontrol hakları saklı kalmak koşuluyla iki Devletin yurttaşlarının ve Kudüs şehrinde yaşıyanların transit geçiş ve ziyaret özgürlüklerini koruyan hükümleri kapsıyacaktır.

Yükümlülüklerin Sona Ermesi, Değiştirilmesi ve Yorumlanması

19. Yükümlülükler ve ondan kaynaklanan anlaşmalar on yıllık dönem için yürürlükte kalacaktır. Taraflardan birinin iki yıl önce yapacağı bildirime kadar yürürlülük devam edecektir.

20. İlk on yıllık dönemde yükümlülükler ve ondan kaynaklanan anlaşmalarda iki tarafın rızası ve Genel Kurul'un onayı olmadan değişiklik yapılmayacaktır.

21. Yükümlülüklerin ve ondan kaynaklanan anlaşmaların yürütülmesi veya yorumlanmasıyla ilgili bir anlaşmazlıkta, taraflar başka bir çözüm biçiminde anlaşmadıkça Uluslararası Adalet Divanına başvurulacaktır.

E. Mali Değerler

1. Filstin Yönetiminin taşınabilir varlığı Arap ve Yahudi Devletleriyle Kudüs şehri arasında eşit olarak bölüştürülecektir. Bölüştürme yukarıda B kesimi 1. paragrafta değinilen Birleşmiş Milletler Komisyonu tarafından yapılacaktır. Taşınmaz varlıklar bulundukları toprakların Hükümetinin malı olacaktır.

2. Birleşmiş Milletler Komisyonunun atanmasıyla mandanın sona ermesi arasındaki dönemde Mandatör hükümet, sıradan işlemler dışında Filistin Hükümetinin birikmiş hazine varlığı, Hükümetin çıkarttığı tahviller, devlet toprakları ve öteki varlıkların paraya çevrilmesi, satılması veya ipotek edilmesi gibi konularda almayı düşündüğü önlemler için Komisyona danışacaktır.

F. Birleşmiş Milletler Üyeliğine Kabul Edilme

Arap ve Yahudi Devletlerinin bu tasarıda öngörüldüğü gibi bağımsızlıklarının gerçekleşmesi ve bu tasarıda öngörülen beyanname ve yükümlülüklerin imzalanması ile Birleşmiş Milletler üyeliği için başvurmaları durumunda, Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 4. maddesine uygun olarak başvurunun kabulü yönünde anlayışla karar verilecektir.

II. Bölüm — Sınırlar

A. Arap Devleti

Batı Galile'deki Arap Devletinin toprakları batıda Akdeniz'le kuzeyde Lübnan smırından Saliha'nın kuzeyindeki Ras en Naku-

ra yla sınırlanmaktadır. Sınır, kurulan Saliha'yı Arap Devletinde bırakarak güneye yönelmekte, bu köyün en güney ucuna kadar uzanmaktadır. Alma, Rihaniye ve Teitaba köylerinin batı hattını izleyen sınır Meirun köyünün kuzeyinden Acra-Safad ilçesine ulaşan hattı takip eder. Es Sammu'i köyünün batısına kadar bu hattı izleyerek Faradiya'nın en kuzey noktasına ulaşır. Sonra Acre-Safad anayoluna giden ilçe sınırını izler. Burdan Kafr-I'nan köyünün batı sınırını izleyerek Tiberias-Acre ilçe sınırına ulaşır, Acre-Safad ve Lubya-Kafr-I'nan birleştiği kavşağın batısından geçer. Kafr-I'nan köyünün güneybatı köşesinden Tiberias ilçesi sınırının batısını izleyerek Maghar ve Eilabun köylerinin arasındaki sınır noktasına ulaşır. Sonra Battuf ovasının doğu bölümünü kapsıyacak kadar mümkün olduğunca batıya bükülür, çünkü Yahudi bürosunun önerdiği gibi güneydeki ve doğudaki toprakların sulanması için yapılacak baraj bunu gerektirmektedir.

Sınır Nazaret-Tiberias yolunun güney doğusundaki Tur'an inşa alanından Tiberias ilçe sınırına birleşir. Sonra güneye yönelir, önce ilçe sınırını izler, sonra Kadoorie Tarım Okulu'yla Tabor Dağı arasından geçer, Tabor Dağı'nın eteklerindeki güney noktasına varır. Haritanın 230 hattını izleyerek batıya yönelir, Tel Adashim köyünün kuzey doğu noktasına gelir. Yafa köyüne Nazaret'ten su sağlamak üzere burdan güneye ve batıya yönelir. Ginneiger'e ulaşınca bu köyün topraklarının doğu, güney ve batı sınırlarını izler, güney batı köşesine ulaşınca Hayfa-Afula demiryolunun Sarid ve El-Mujeidil köyleri arasındaki noktasına dikey olarak devam eder. Kesişme yeri burasıdır.

Galile'deki Arap Devletinin güney batı sınırı burdan başlıyarak Sarid ve Gevat'ın doğu sınırlarından kuzeye yönelir, Nahalal'ın kuzey doğusuna yönelir, ordan Kefar ha Horesh topraklarından Ilut köyünün merkezine varır, batıya yönelerek Beit Lahm'ın doğu sınırına gelir. Onun batı sınırından kuzey ve kuzey doğuya giderek Waldheim'ın kuzey doğu köşesini batıdan geçer. Sonra Shafa Amr köyünün topraklarından kuzey batıya Ramat Yohanan'ın güney doğu köşesine varır. Burdan kuzey, kuzey doğuya Shafa 'Amr-Hayfa yoluna, Ibillin kavşağının batısına ulaşır. Kuzey doğuya dönerek Ibillin-Birva yolunun güney sınırına gelir. Bu sınırı izleyerek en batıya varır, kuzeye döndüğü yerde Tamra köyünün topraklarından geçer, kuzey batı köşesinden yolu izler. Safad-Acre yolunun güneyinden batıya yönelerek Galile-Hayfa ilçe sınırına varır, burdan denize kadar sınırı izler.

Samaria ve Judea tepelerinin sınırı Beisan'ın güney doğusunda Ürdün ırmağında Vadi Malih'de başlar, Beisan-Jericho yoluna

ulaşana kadar batıya gider ve sonra yolun batısını izleyerek Beisan, Nablus ve Jenin ilçe sınırlarının birleştiği kuzey batıya yönelir. Burdan Nablus-Jenin ilçe sınırının batısını izleyerek üç kilometre sonra kuzey batıya döner, Jalbun ve Fakku'a köylerinin inşa alanının doğusundan Jenin ve Beisan ilçelerinin sınırındaki Nuris kuzey doğu noktasına varır. Burdan Zir'in bölgesinin inşa alanına kuzey batıya yönelir ve batıda Afula-Jenin demiryoluna gelir, kuzey batıya dönerek sınır çizgisini izler ve Hicaz demiryolunun kavşağına gelir. Burdan güney batıya dönerek Kh. Lid köyünün topraklarının ve inşa alanının bazı bölümlerini içine alır, Hayfa-Jenin yolunu Hayfa ve Samaria'nın batısında El-Mansi ilçe sınırında keser. Bu sınırı en güneydeki El-Buteimat köyüne kadar izler. Burdan Ar'ara köyünün doğu ve kuzey sınırlarını izler, Hayfa-Samaria ilçe sınırına Wadi 'Ara'da ulaşır. Güney batıya yönelerek Kakun batı sınırına düz bir çizgiyle gider, Kakun köyünün doğu sınırında demiryoluna varır. Demiryolunu izleyerek doğuda Tulkarm istasyonuna varır. Burdan demiryoluyla Tulkarm-Kalikilya-Jaljuliya ve Ras El-Ein yolu arasındaki mesafenin yarısına gelir, Ras El-Ein istasyonunun doğusuna varır. Doğuya doğru demiryolunu izler, Hayfa-Lydda ve Beit Nabala hatlarının kavşak noktasına güneyden varır, Lydda Havaalanının güneyinden geçer, güney batıdan Abu El-Fadil inşa alanının batısına yönelir, Beer Ya'akov topraklarının kuzey doğusuna varır. (Sınır Arap Devletinden havaalanına doğrudan geçit verecek biçimde geçirilmelidir). Sonra sınır Ramle köyünün batı ve güney sınırlarını izler, El Na'ana köyünün kuzey doğu köşesine varır, düz bir çizgiyle El Barriya'nın en güney noktasına ulaşır. Bu köyün doğu sınırından 'Innaba köyünün güney sınırına varır. Sonra kuzeye yönelerek Yafa-Kudüs yolunun güneyini izler, El-Kubab'a varır, Abu-Shusha'nın sınırına kadar yolu izler. Abu-Shusha, Seidun, Hulda doğu hattından Hulda'nın en güney noktasına varır, batıdan düz bir hatla Umm Kalkha, Kazaza'nın kuzey sınırlarını izleyerek Mukhezin'in kuzey ve batı sınırlarından Gazze ilçe sınırına varır. El-Mismiya El-Kabira köylerinin ordan Yasur'a, Yasur ve Baatni Şarki inşa alanının yarı yolundaki güney kavşak noktasına gelir.

Güneyden Gan Yavne ve Barka köylerine doğru kuzey batıya yönelir, Nabi Yunis ve Minat El-Kila arasından güney doğuda Kastina'ya gelir, batısından güney batıya yönelerek Es-Savafir Eş Şarkiya ve 'Ibdis inşa alanlarının doğusundan geçer. 'Ibdis köyünün güney doğu köşesinden Beit 'Affa inşa alanının güney batısına yönelir, Hebron-El-Majdal yolunu geçerek 'Irak Suveidan inşa alanının batısına gelir. El-Faluja köyünün batı sınırından güneye yöne-

lerek Beersheba ilçe sınırına varır. 'Arap El-Jubarat aşiretinin topraklarını geçerek Beersheba ilçe sınırıyla Hebron ilçe sınırının kuzeyinde Kh. Khuveilifa'ya varır. Beersheba-Gazze anayolunun güney batısından iki kilometre kuzeye uzanır. Sonra güney doğuya dönerek bir kilometre ötede Vadi Sab'ın batısına gelir. Burdan kuzey doğuya döner, Vadi Sab' boyunca bir kilometre kalana kadar Beersheba-Hebron yoluna doğru gider. Doğuya yönelip Beersheba-Hebron ilçe sınırıyla birleşmek üzere doğru bir hatla Kh. Kuseifa'ya gider. Beersheba-Hebron sınırın doğuya doğru izler, kuzeyde Ras Ez-Zuveira'ya varır, haritanın 150 ve 160 dikey hatlarının arasından geçer.

Ras Ez-Zuveira'nın beş kilometre kuzey doğusunda kuzeye döner, Ölü Deniz kıyısında bir şeridi dışarda bırakarak yedi kilometrelik bir bölgeyi ayırıp 'Ein Geddi'ye varır, doğuya Ölü Deniz'in Trans-Ürdün sınırına varır.

Kıyı ovasının Arap bölümünün kuzey sınırı Minat El-Kila ve Nabi Yunis arasında bir noktadan başlar, Gan Yavne ve Barka inşa alanlarını geçerek kesişme noktasına ulaşır. Burdan güney batıya dönerek Batani Şarki topraklarını geçer, Julis topraklarını geçerek Batani Şarki ve Julis inşa alanlarını batıda bırakır, Beit-Tima topraklarının kuzey batı köşesine ulaşır. Sonra El-Jiya'nın doğusunu izler, El-Barbara köyünün topraklarını geçerek Beit Jirja, Deir Suneid ve Dimra köyleri sınırları boyunca uzanır. Dimra'nın güney doğusundan sınır Beit Hanun topraklarını geçer, Nir Am Yahudi topraklarını doğuda bırakır. Beit Hanun'un güney doğu köşesinden güney batıya uzanır, haritanın paralel 100 çizgisinden iki kilometre kuzey batıya döner, tekrar güney batıya dönerek Kirbet Ikhza'a köylerinin topraklarına kadar düz bir çizgiyle uzanır. Burdan bu köyün en güney noktasına kadar köy sınırını izler. Dikey 90 çizgisini izleyerek yatay 70 çizgisiyle kesiştiği yere kadar gelir. Sonra Kh. El-Ruheiba'ya güney doğuya yönelir ve El-Baha olarak bilinen güney noktasına gider, Beersheba-El 'Auja anayolunu Kh. Al-Mushrifa'nın batısında geçer. Vadi El-Zaiyatin'i El-Subeita'nın batısında birleştiren hattı izler. Burdan kuzey doğuya dönerek Vadi'nin güney doğusundan Vadi Nafkh'a kavuşmak üzere 'Abda'nm doğusundan geçer. Vadi Nafkh'dan Vadi 'Ajram ve Vadi Lassan boyunca güney btaıya dönerek Vadi Lassan'ın Mısır sınırıyla buluştuğu noktaya ulaşır.

Yafa Arap bölgesi, Yafa'nın planlanan şehir bölgesinden Tel-Aviv'in güneyde bulunan Yahudi mahallelerinin batısına uzanır, Herzl caddesinden Yafa-Kudüs yolunun kesiştiği noktaya varır. Yafa-Kudüs yolunun güney batısından kavşağın güney doğusuna uza-

nır, batıda Mikve Yisrael topraklarına, kuzeyde Holon yerel konsey bölgesine varır, kuzeyde Holon'un kuzey batı köşesinden Bat Yam yerel konsey bölgesiyle birleşir. Karton mahallesinin durumu Sınır Komisyonunca belirlenecektir. Yahudi Devleti içinde mümkün olan en az Arapla mümkün olan en çok Yahudi'yi barındırmak amacı göz önünde tutulacaktır.

B. Yahudi Devleti

Yahudi Devletinin kuzey doğu bölümü (Doğu Galile) kuzey ve batıda Lübnan sınırıyla çevrilmiştir ve doğuda Suriye ve Trans-Ürdün sınırları bulunmaktadır. Huleh çanağı, Tiberias Gölü, Beisan ilçesinin tamamı, Giloba dağlarıyla Vadi Malih'e uzanan hat bölgesini kapsamaktadır. Buradan Yahudi Devleti kuzey batıya, Arap Devletinin tanımlanan sınırı boyunca uzanır.

Yahudi Devletinin sahil kısmı Minat El-Kila ve Nabi Yunis arasındaki noktadan Gazze ilçesine uzanır ve Hayfa ile Tel-Aviv şehirlerini kapsar, Yafa'yı Arap Devletinin uzantısı olarak bırakır. Yahudi Devletinin doğu sınırı Arap Devletinin tanımlanan sınırını izler.

Beersheba bölgesi tüm Beersheba ilçesini kapsar, Negeb ve Gazze ilçesinin doğu bölümünü içerir, Beersheba ve Arap Devletinin tanımlanan bölgelerini dışarda bırakır. Ölü Deniz boyunca Beersheba-Hebron ilçe sınırından 'Ein Geddi'ye uzanan bir şerit de, Arap Devleti tanımlanırken belirtildiği gibi Yahudi Devletine aittir.

C. Kudüs Şehri

Kudüs şehrinin sınırları Kudüs şehriyle ilgili önerilerde tanımlandığı gibidir (Bakınız: III. bölüm, B kesimi).

III. Bölüm — Kudüs Şehri

A. Özel Rejim

Kudüs şehri corpus separatum özel uluslararası rejim altında kurulacak ve Birleşmiş Milletler tarafından yönetilecektir. Dominyon Konseyi yönetim yetkisinin sorumluluklarını Birleşmiş Milletler adına yüklenecektir.

B. Şehrin Sınırları

Kudüs şehri mevcut Kudüs belediyesi ile çevresindeki kasaba

ve köyleri içerecek, en doğuda Abu Dis, en güneyde Beytlehem, en batıda 'Ein Karim (Motsa inşa alanı da dahil olmak üzere) ve en kuzeyde Shu'fat'a kadar ekli haritadaki gibi, uzanacaktır (Ek B).

C. Şehrin Statüsü

Dominyon Konseyi, tasarının kabulünden sonra beş ay içinde şehrin statüsüyle ilgili ayrıntılı bir plan hazırlayarak kabul edecek, inter alia aşağıdaki hükümler orada içerilecektir:

1. Hükümet organları, özel hedefler:

Yönetim yetkesi yönetim zorunluluklarını yerine getirirken aşağıdaki hedeflerin sağlanmasına çalışacaktır:

a) Şehirde üç büyük tektanrılı dinin, Hıristiyanlık, Yahudilik ve Müslümanlığın manevi ve dinsel çıkarlarını korumak ve kollamak, bu amaçla Kudüs'te düzen ve barışı özellikle dinsel barışı güvence altına almak,

b) Şehrin bütün sakinleri arasında özellikle iki Filistin halkı arasında karşılıklı ilişkilerin barışın gelişimini desteklemek ve teşvik etmek, kendi çıkarları için işbirliği yapmalarını sağlamak, farklı halk ve cemaatlerin özel koşullarını ve geleneklerini dikkate alarak sakinlerin güvenliğini, refahını ve gelişimleri için yapıcı önlemlerin alınmasını sağlamak.

2. Vali ve yönetim kadrosu:

Kudüs şehrinin valisi Dominyon Konseyi tarafından atanacak ve ona karşı sorumlu olacaktır. Özel nitelikleri gereği ve ulusal kimliğine bakılmadan seçilecektir. Fakat Filistin'deki iki Devletin de yurttaşı olmayacaktır.

Vali Birleşmiş Milletleri temsil edecek ve dış işler dahil tüm yönetim uygulamalarını onun adına yürütecektir. Sözleşmenin 100. maddesi anlamına uygun olarak uluslararası görevliler niteliğindeki kadronun yardımını alacak ve görevliler mümkün olduğunca şehrin sakinlerinden ve Filistin'in öteki bölgelerinden ulusal ayrım yapılmadan seçilecektir. Şehrin yönetimiyle ilgili ayrıntılı bir tasarı Vali tarafından Dominyon Konseyine sunulacak ve onun onayına bağlı olacaktır.

3. Yerel özerklik:

a) Şehir topraklarında var olan yerel özerk birimler (köy, kasaba ve belediyeler) yerel hükümet ve yönetimin geniş iktidar olanaklarından yararlanmaya devam edeceklerdir.

b) Vali, özel kasaba birimleri, yeni Kudüs'ün Arap ve Yahudi

bölümleri için birimler kurulmasına yönelik bir tasarı hazırlıyacak ve bunu incelemesi ve hakkında karar vermesi için Dominyon Konseyine sunacaktır. Yeni kasaba birimleri mevcut Kudüs belediyesinin bölümlerini oluşturmaya devam edeceklerdir.

4. Güvenlik önlemleri :

a) Kudüs şehri askerden arındırılacaktır; tarafsızlığı ilan edilecek ve korunacak, hiç bir paramiliter oluşuma, etkinliğe ve uygulamaya sınırları içinde izin verilmeyecektir.

b) Kudüs şehri yönetimi nüfusun bir veya daha fazla bölümü tarafından ciddi biçimde engellenir, durdurulur ve işbirliği yapılmayarak müdahalede bulunulursa vali yönetimin işlevlerini etkin biçimde yerine getirebilmesi için zorunlu olabilecek önlemleri alacaktır.

c) Vali, iç hukuk ve düzenin sağlanmasına ve özellikle Kutsal Yerlerin korunmasına yardımcı olmak için yeterli güçte özel polis kuvveti kuracak, görevliler Filistin dışından alınacaktır. Vali bu kuvvetin sağlanması için zorunlu bütçe hükümlerini doğrudan yönetme yetkisine sahip olacaktır.

5. Yasama örgütlenmesi :

Şehrin yetişkin sakinleri tarafından genel ve gizli oyla ve nisbi temsille yasama ve vergilendirme yetkilerine sahip Yasama Konseyi kurulacaktır. Fakat hiç bir yasama hükmü Şehrin Statüsü ile ilgili hükümlerle çelişmiyecek ve onlarla çakışmıyacak gene hiç bir yasa, uygulama veya resmi işlem bunların üstünde yer almıyacaktır. Statü, valiye, yukarıdaki cümlede değinilen hükümlerle çelişen yasaları veto hakkı tanıyacaktır. Ayrıca vali, Konseyin yönetimin normal işleyişiyle ilgili önemli yasaları zamanında kabul etmemesi durumunda geçici kararlar yayınlayabilecektir.

6. Adaletin işleyişi :

Statü, yargıtay dahil bağımsız bir yargı sisteminin kurulmasını sağlıyacaktır. Şehrin bütün sakinleri bu düzenden yararlanabilecektir.

7. Ekonomik birlik ve ekonomik rejim :

Kudüs şehri Filistin Ekonomik Birliğine dahil olacak ve bütün yükümlülüklerle onlardan kaynaklanan anlaşmalara ve Birleşik Ekonomik Kurulun kararlarına bağlı olacaktır. Ekonomik Kurulun genel merkezi şehir toprakları içinde bulunacaktır.

Statü, Ekonomik Birlik rejimi içinde yer almayan ekonomik ko-

nularla ilgili düzenlemeler getirecek, Birleşmiş Milletlerin bütün üyeleri ve onların yurttaşları için ayrım gözetmeyen, eşitlik temelinde tutum geliştirilmesi sağlanacaktır.

8. Transit geçiş ve ziyaret serbestliği, ikamet edenlerin kontrolü :

Güvenlik nedenleriyle ve Domiyon Konseyinin yönergeleri uyarınca vali tarafından kararlaştırılan refah uygulamalarına bağlı olarak, Kudüs şehrine giriş ve orda yerleşme serbestliği Arap ve Yahudi Devletlerinin yurttaşlarına veya bu devletlerde yaşıyanlara sağlanacaktır. Öteki devletlerin yurttaşlarının şehre göç etmeleri ve orda yerleşmeleri Dominyon Konseyinin yönergelerine göre vali tarafından kontrol edilecektir.

9. Arap ve Yahudi Devletleriyle ilişkiler :

Arap ve Yahudi Devletlerinin temsilcileri Şehrin valisine itimatname sunacaklar ve Şehrin uluslararası yönetimiyle bağlantı halinde devletlerinin ve yurttaşlarının çıkarlarını korumakla yükümlü olacaklardır.

10. Resmi diller :

Şehrin resmi dilleri Arapça ve İbranice olacaktır. Bir veya daha fazla çalışma dilinin gerekli görülmesi durumunda bu hüküm engelleyici olmayacaktır.

11. Yurttaşlık :

Bütün şehirde yaşıyanlar ipso facto Kudüs Şehrinin yurttaşları olacaklardır. Ancak I. bölüm, kesim B, 9. paragrafta belirtildiği gibi Arapça veya Yahudi Devletinin yurttaşı olmak için yazılı isteklerini bildirenler veya daha önce yurttaşı oldukları devletin yurttaşlığını seçenlerin seçme hakkı olacaktır.

Dominyon Konseyi Şehrin yurttaşlarının kendi toprakları dışında elçilik koruması altında bulunmaları için gerekli düzenlemeleri yapacaktır.

12. Yurttaşların özgürlükleri :

a) Yalnız kamu düzeni ve ahlakının getirdiği zorunluluklar saklı kalarak Şehrin sakinleri insan haklarından ve temel özgürlüklerden yararlanacaklar, vicdan, din, ibadet, dil, eğitim, konuşma ve basın, toplanma ve örgütlenme ve dilekçe hakları bulunacaktır.

b) Şehir sakinleri arasında ırk, din, dil ve cinsiyete bağlı olarak hiç bir ayrım yapılmayacaktır.

c) Şehirdeki her kişi yasaların korumasından eşit olarak yararlanacaktır.

d) Çeşitli azınlıkların aile hukukları ve kişisel konumlarıyla dinsel çıkarlarına özel sermayeleri dahil saygı gösterilecektir.

e) Kamu düzeninin ve iyi yönetimin sağlanmasının gerektirdiği koşullar dışında bütün inançların dinsel ve hayır kurumlarının girişimleri engellenmiyecek ve onlara karışılmayacak, dinsel veya ulusal nedenlerle bu örgütlerin temsilcileri veya üyeleri arasında ayrım yapılmayacaktır.

f) Şehir, Arap ve Yahudi azınlığın kendi dilinde ve kültürel gelenekleriyle uygun ilk ve orta eğitim görmesini sağlıyacaktır.

Her toplumun Şehrin uygulayacağı genel eğitim gerekliliklerine uyarak kendi üyelerinin dilinde kendi okullarına sahip olma hakkı inkar edilmeyecek ve bu hakka halel getirilmeyecektir. Yabancı eğitim kurumları mevcut hakları çerçevesinde etkinliklerine devam edeceklerdir.

g) Şehirde yaşayan kimsenin özel ilişkilerinde, ticarette, dinsel yaşamında, basında ve her türlü yayında veya açık toplantılarda herhangi bir dili kullanmasına hiç bir sınırlama getirilmeyecektir.

13. Kutsal Yerler:

a) Kutsal yerlerdeki ve dinsel binalardaki veya alanlardaki mevcut haklar inkar edilmeyecek veya ihlal edilmeyecektir.

b) Kutsal yerlere ve dinsel binalara veya alanlara giriş özgürlüğü ve kamu düzeni ve nizamı içinde mevcut haklarla uyum içinde ibadet özgürlüğü sağlanacaktır.

c) Kutsal yerler ve dinsel binalar veya alanlar korunacaktır. Bunların kutsal niteliğine halel getirecek hiç bir davranışa izin verilmeyecektir. Eğer bir kutsal yerin, dinsel bina veya alanın acil tamir gereksinimi içinde olduğu vali tarafından anlaşılırsa, vali tamir için ilgili cemaat veya cemaatlara çağrıda bulunacaktır. Vali makul sürede harekete geçilmezse tamiratı cemaat veya cemaatlar hesabına kendisi yapabilir.

d) Şehrin kuruluş tarihinde vergiden muaf olan hiç bir kutsal yer ve dinsel bina veya alanla ilgili olarak vergi toplanmıyacaktır. Kutsal yerlerin ve dinsel binalarla alanların sahipleriyle veya kullanıcılarıyla ilgili olarak ayrım yaratıcı veya Genel Kurul'un önerilerinin kabulü zamanında mevcut olan vergi yükümlülüğünde sahip veya kullanıcıların konumu aleyhinde değişiklik yaratacak hiç bir vergi yükümlülüğü değişikliği yapılmayacaktır.

14. Şehirde ve Filistin'in başka yerlerinde bulunan kutsal yerler, dinsel binalar ve alanlarla ilgili valinin özel yetkileri :

a) Kudüs şehrinde bulunan kutsal yerler, dinsel binalar ve alanların korunması valinin özel dikkati altında olacaktır.

b) Şehir dışında Filistin'de bulunan bu tür yerler, binalar ve alanlarla ilgili olarak vali, kendisine iki Devletin anayasalarıyla tanınan haklarla, Filistin Arap ve Yahudi Devletlerinin Anayasalarının dinsel haklarla uygunluğunu ve hakkıyla uygulanıp saygı görüp görmediğini kararlaştıracaktır.

c) Filistin'in her hangi bir yerindeki kutsal yerler, dinsel binalar ve alanlarla ilgili olarak farklı dinsel cemaatler veya dinsel cemaatin gelenekleri arasında çıkabilecek anlaşmazlıkları mevcut haklar temelinde kararlaştırmaya yetkili olacaktır.

Bu görevinde vali farklı mezheplerin temsilcilerinden oluşan öğüt kurulu olarak çalışacak bir danışma kurulundan yardım görecektir.

D. Özel Rejimin Süresi

Dominyon Konseyi tarafından yukarıda belirlenen ilkelerden oluşan statü en geç 1 Ekim 1948'de yürürlüğe girecektir. Dominyon Konseyi bu hükümlerin daha önce yeniden incelenmesine karar vermedikçe ilk aşamada yürürlülük süresi on yıl olacaktır. Bu sürenin bitiminden sonra bütün sistem edinilen deneyimler ışığında Dominyon Konseyi tarafından yeniden incelenecektir. Şehirde yaşıyanlar şehrin rejiminin değiştirilebilmesi ile ilgili referanduma o zaman katılıp isteklerini belirtebileceklerdir.

IV. Bölüm — Kapitülasyonlar

Filistin'de daha önce elçilik yargı ve koruması dahil ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanan Devletlerin yurttaşları, Osmanlı İmparatorlugu'nda daha önce sahip oldukları hakların ve kapitülasyonların kullanımından, önerilen Arap ve Yahudi Devletleriyle Kudüs şehrinde de sürmesinden vazgeçmeye davet edilirler.

128. Genel Kurul toplantısında kabul edilmiştir.

Lehte: 33

Avusturalya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Beyaz Rusya SSC, Kanada, Kosta Rika,, Çekoslovakya, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, Fransa, Guatemala, Haiti, İzlanda, Liberya, Luksemburg, Hollanda, Yeni Zelanda, Nikaragua,

Norveç, Panama, Paraguay, Peru, Filipinler, Polonya, İsveç, Ukrayna SSC, Güney Afrika Birliği, ABD, SSCB, Uruguay, Venezuela.

Aleyhte: 13

Afganistan, Küba, Mısır, Yunanistan, Hindistan, İran, Irak, Lübnan, Pakistan, Suudi Arabistan, Suriye, Türkiye, Yemen.

Çekimser: 10

Arjantin, Şili, Çin, Kolombiya, El Salvador, Ethiopya, Honduras, Meksika, Birleşik Krallık, Yugoslavya.

BM UZLAŞTIRMA KOMİSYONUNUN KURULMASI - KUDÜS'ÜN DAİMİ ULUSLARARASI REJİMLE YÖNETİLMESİ VE MÜLTECİLERİN EVLERİNE DÖNÜŞ İZNİ VERİLMESİNİN KARARLAŞTIRILMASI

Karar no: 194 (III) 11 Aralık 1948

Genel Kurul,

Filistin'deki durumu bir kez daha inceliyerek,

1. Filistin'in geleceğiyle ilgili barışçıl bir düzenlemenin yapılmasını sağlayan ve bu amaç için yaşamını feda etmiş olan Birleşmiş Miletler arabulucusunun büyük hizmetleriyle sağlamış bulunduğu ilerlemeden duyduğu şükranı ifade eder,

Filistin'de görevlerini kendilerini bu işe hasrederek sürdüren şu andaki arabulucuya ve kadrosuna da teşekkürleri sunar;

2. Birleşmiş Milletlerin üyesi üç ülkeden oluşacak ve aşağıdaki işlevleri yürütecek bir uzlaştırma komisyonunun kurulmasına karar verir:

a) 186 (S-2) sayılı 14 Mayıs 1948 tarihli Genel Kurul kararıyla Filistin Birleşmiş Milletler arabulucusuna verilen görevleri, mevcut koşullar içinde zorunlu görmesi durumunda yüklenmek,

b) Bu kararla verilen özel görev ve işlevleri ve Genel Kurul'un veya Güvenlik Konseyi'nin verebileceği ilave işlev ve yönergelerin gereğini yerine getirmek,

c) Güvenlik Konseyi'nin isteğiyle şu anda Filistin'de Birleşmiş Milletler arabulucusuna veya Güvenlik Konseyi kararıyla Birleşmiş Milletler Dominyon Konseyine ait olan görevleri üstlenmek; Güvenlik Konseyinin Uzlaştırma Komisyonundan böyle bir istekte bulunmasıyla Güvenlik Konseyi kararlarıyla Birleşmiş Milletler arabulucusuna verilen tüm görevler ve arabuluculuk bürosunun varlığı sona erecektir.

3. Genel Kurul'un Çin, Fransa, SSCB, ABD ve Birleşik Kral-

lıktan oluşan bir komitesi, toplantı sona ermeden Uzlaştırma Komisyonunu oluşturacak üç üyeye ilişkin bir öneri hazırlamasını ve Genel Kurul'un kabulüne sunmasını **kararlaştırır,**

4. Komisyonun bir an önce çalışmalarına başlıyarak, taraflarla ilişki kurmasını **ister,**

5. Hükümetlere ve ilgili yetkililere Güvenlik Konseyi'nin 16 Kasım 1948 tarihli kararıyla sağladığı görüşme çerçevesini genişletmeleri ve Uzlaştırma Komisyonu yoluyla veya doğrudan aralarındaki bütün sorunları çözüme kavuşturmak için görüşmeler yoluyla anlaşmaları **çağrısında bulunur,**

6. Uzlaştırma Komisyonuna ilgili hükümet ve yetkililerin aralarındaki tüm sorunları nihai çözüme kavuşturabilmeleri için yardımcı olması **talimatım verir,**

7. Kutsal yerlerin, Nazaret dahil, dinsel bina ve alanların mevcut haklar ve tarihsel uygulamalarla uygun olarak korunmasının ve buralara serbest girişin sağlanması; bu amaca yönelik düzenlemelerin Birleşmiş Milletlerin etkin gözetiminde olması; Uzlaştırma Komisyonunun Genel Kurul'un gelecek toplantısı için Kudüs topraklarının uluslararası rejimiyle bu topraklardaki kutsal yerlerle ilgili önerilerini içeren bir tasarı hazırlaması; Filistin'deki öteki kutsal yerlerle ilgili olarak Uzlaştırma Komisyonunun siyasal yetkililere çağrıda bulunarak kutsal yerlerin korunması ve buralara serbest girişle ilgili güvence vermesini sağlaması; bu yükümlülüklerin onaylanması için Genel Kurul'a sunulmasını **kararlaştırır,**

8. Kudüs bölgesinin, üç dünya diniyle bağlantısını dikkate alarak, mevcut Kudüs belediyesi dahil, en doğuda Abu Dis, en güneyde Beytlehem, en batıda Ein Karim (Motsa inşa alanı da dahil olmak üzere) ve en kuzeyde Shu'fat içinde kalan kasaba ve köylerle birlikte Filistin'in geri kalan yerlerinden ayrı ve özel bir rejime bağlanmasını ve etkin Birleşmiş Milletler gözetiminde olmasını **kararlaştırır,**

Kudüs'ün askerden arındırılması için Güvenlik Konseyi'nin en kısa zamanda gerekli önlemleri almasını **ister,**

Komisyonun gelecek olağan 4. Genel Kurul toplantısına Kudüs bölgesinin daimi uluslararası rejimiyle ilgili olarak Kudüs bölgesinin özel uluslararası statüsüyle uyum içinde ayrı gruplara en büyük yerel özerkliği sağlıyacak ayrıntılı öneriler sunması **talimatını verir,**

Uzlaştırma Komisyonu yerel yönetimlerle Kudüs bölgesinin yö-

netimi arasında işbirliğini sağlıyacak Birleşmiş Milletler temsilcisi atamaya **yetkilidir,**

9. Hükümet ve yetkililer arasında daha ayrıntılı anlaşmaların askıda kaldığı sürede bütün Filistin'de yaşıyanların Kudüs'e karayolu, demiryolu veya havadan serbest giriş hakkının tanınmasını ister,

Uzlaştırma Komisyonunun herhangi bir tarafın girişi zorlaştırmasıyla ilgili elverişli bir eylem konusunda Güvenlik Konseyi'ni anında bilgilendirmesi **talimatını verir,**

10. Uzlaştırma Komisyonunun, bölgenin ekonomik kalkınması için ilgili hükümet ve yetkililerin liman, havaalanlarına giriş ve nakliye ve iletişim araçlarının kullanımıyla ilgili düzenlemeler dahil gerekli anlaşmaları sağlaması **talimatını verir,**

11. Evlerine dönmek ve komşularıyla barış içinde yaşamak isteyen mültecilere bu hakkın en kısa zamanda verilmesini, dönmek istemeyenlere malları ve mallarının kaybolması veya zarar görmesi dolayısıyla uluslararası hukuk ve eşitliğe uygun olarak sorumlu hükümet ve yetkililerce tazminat verilmesini **kararlaştırır,**

Uzlaştırma Komisyonunun mültecilerin yeniden yurtlarına dönmesi, yerleşmeleri ve ekonomik ve toplumsal düzeltimlerin sağlanması için ve tazminat ödemelerinin yapılması için gerekli önlemleri alması, Birleşmiş Milletler Filistin Mültecilerine Yardım yöneticisiyle yakın ilişkiler kurulması ve onun aracılığıyla Birleşmiş Milletlerin görevli organ ve kurumlarıyla ilişkiye geçilmesi **talimatını verir,**

12. Uzlaştırma Komisyonuna bu kararla kendisine verilen sorumluluk ve işlevleri yerine getirmekte zorunlu gördüğü alt birimleri oluşturmak ve teknik uzmanları kendi yetkisi altında çalıştırmak **yetkisini verir,**

Uzlaştırma Komisyonunun merkezi Kudüs'te olacaktır. Kudüs'te düzeni sağlamakla görevli yetkililer Komisyonun güvenliğini sağlamak için zorunlu önlemleri almaktan sorumludurlar. Genel Sekreter Komisyonun görevlilerini ve tesislerini korumak için sınırlı sayıda muhafız sağlıyacaktır.

13. Uzlaştırma Komisyonunun, Güvenlik Konseyi'ne ve Birleşmiş Milletler üyelerine ulaştırılmak üzere Genel Sekreter'e düzenli olarak gelişimlerle ilgili raporlar sunması **talimatını verir,**

14. Hükümet ve yetkililere Uzlaştırma Komisyonuyla işbirliği

yapmaları ve bu kararın yürütülebilmesi için olanaklı bütün önlemleri almaları çağrısında bulunur,

15. Bu kararın tam anlamıyla yürütülebilmesi için zorunlu fonların sağlanmasını ve zorunlu kadro ile gereksinimlerin bulunması için zorunlu düzenlemelerin yapılmasını Genel Sekreter'den ister.

186. Genel Kurul toplantısında kabul edilmiştir.

Lehte: 35

ABD, Arjantin, Avusturalya, Belçika, Brezilya, Kanada, Çin, Kolombiya, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, El Salvador, Ethiopya, Filipinler, Fransa, Güney Afrika Birliği, Haiti, Hollanda, Honduras, İsveç, İzlanda, Liberya, Lüksemburg, Nikaragua, Norveç, Panama, Paraguay, Peru, Siyam, Türkiye, Birleşik Krallık, Uruguay, Venezuela, Yeni Zelanda, Yunanistan.

Aleyhte: 15

Afganistan, Beyaz Rusya SSC, Küba, Çekoslovakya, Irak, Lübnan, Mısır, Pakistan, Polonya, Suudi Arabistan, Suriye, Ukrayna SSC, SSCB, Yemen, Yugoslavya.

Çekimser: 8

Bolivya, Burma, Guatemala, Hindistan, İran, Kosta Rika, Meksika, Şili.

İSRAİL'İN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'E KATILMASI

11 Mayıs 1949

Genel Sekreterin İsrail'in Birleşmiş Milletlere üyelik için yaptığı başvurusuyla ilgili raporu alınarak,

Güvenlik Konseyinin İsrail'in barışsever bir ülke olduğu ve Sözleşmenin içerdiği zorunlulukları yerine getirmeye istekli ve muktedir olduğu değerlendirmesi dikkate alınarak,

Güvenlik Konseyinin Genel Kurula İsrail'in Birleşmiş Milletleri üye olarak kabul etmesini tavsiye etmesi dikkate alınarak,

İsrail devletinin, «Birleşmiş Milletler Sözleşmesini koşulsuz kabul ettiği ve Birleşmiş Milletler üyesi olduğu günden başlıyarak onlara saygı göstereceğini» ilan etmesi de dikkate alınarak,

29 Kasım 1947 (bölünme) kararını ve 11 Aralık 1948 (mültecilerin yurda dönmesi) kararını anımsayarak ve İsrail Hükümeti temsilcilerinin söz konusu kararların uygulanması yolunda Ad Hoc Siyasal Komiteye yaptığı açıklamaları ve ifadesini dikkate alarak,

Genel Kurul,

1. İsrail'in barış sever bir ülke olduğuna ve Sözleşmenin içerdiği zorunlulukları yerine getirmeye istekli ve muktedir olduğuna **karar verir,**

2. İsrail'in Birleşmiş Milletlere üye olmasına **karar verir.**

Lehte 37, **aleyhte** 12 (Irak, Lübnan, Mısır, Suudi Arabistan, Suriye ve Yemen dahil), çekimser 9 (Birleşik Krallık dahil.)

BM GENEL KURULUNUN KUDÜS'ÜN ULUSLARARASILAŞTIRILMASI KARARI

9 Aralık 1949

Genel Kurul,

29 Kasım 1947/181 (II) ve 11 Aralık 1948/194 (III) kararlarını **dikkate alarak,**

İkinci kararına göre kurulmuş bulunan Filistin Uzlaştırma Komisyonunun raporlarını **inceleyerek,**

I. Kudüs'le ilgili olarak,

Konuyla ilgili daha önceki kararlarının özellikle 29 Kasım 1947 kararının soruna adil ve eşitlikçi bir çözüm getirmekte olduğuna **inanarak,**

Kudüs'ün daimi uluslararası rejime bağlanması, Kudüs içindeki ve dışındaki Kutsal Yerlerin korunması için uygun güvencelerin sağlanması isteğini yineler ve Genel Kurul'un 181 (II) kararının hükümlerine uyulmasına **karar verir:**

1) Kudüs şehri corpus separatum özel uluslararası rejim altında kurulacak ve Birleşmiş Milletler tarafından yönetilecektir; 2) Dominyon Konseyi yönetim yetkisinin sorumluluklarını... yüklenecektir ve 3) Kudüs şehri ekli haritada gösterildiği gibi, mevcut Kudüs belediyesi ile çevresindeki kasaba ve köyleri içerecek, en doğuda Abu Dis, en güneyde Beytlehem, en batıda Ein Karim (Motsa inşa alanı da dahil olmak üzere) ve kuzeyde Shu'fat'a kadar uzanacaktır;

2) Bu amacın sağlanması için Dominyon Konseyi, özel veya olağan bundan sonraki toplantısında Kudüs'ün statüsünün hazırlanması çalışmalarını tamamlıyacak, artık uygulanması olanağı bulunmayan 32 ve 39. benzeri maddeleri yok sayarak Genel Kurul'un 181 (II) kararında oluşturduğu Kudüs uluslararası rejiminin temel ilkelerine sadık kalacak, kararın demokratikleşmeyi genişletme doğrultusundaki ekleriyle birlikte statüyü kabul ederek hemen uygulanmasına geçecektir. Dominyon Konseyi Kudüs statüsünün kabulü ve uygulanmasıyla ilgili olarak ilgili hiç bir hükümetin veya hükümetlerin eylemine izin vermiyecektir.

II. İlgili ülkelere en kısa zamanda gerekli önlemleri almaları ve Birleşmiş Milletlerin üyeleri olarak kabul ettikleri zorunlulukların ışığında soruna iyi niyetle yaklaşmaları ve bu kararın hükümleri doğrultusunda hareket etmeleri **çağrısında bulunur.**

KUDÜS'ÜN STATÜSÜ

Karar No: 2253 (ES-V) 4 Temmuz 1967

İSRAİL'E KUDÜS'ÜN STATÜSÜNÜ DEĞİŞTİRME UYGULAMALARINDAN VAZGEÇMESİ VE BUNLARI DURDURMASI İÇİN ÇAĞRI YAPILMASI

Genel Kurul,

Kudüs'te İsrail'in şehrin statüsünü değiştirmek için yaptıklarının sonucu olarak ortaya çıkan durumdan ciddi biçimde endişelenerek

1. Bu uygulamalarının geçersizliğine **karar verir,**

2. İsrail'e alınmış olan önlemlerin durdurulması ve Kudüs'ün statüsünü değiştirecek uygulamalardan bundan sonra vazgeçmesi **çağrısında bulunur,**

3. Genel Sekreterden, durumla ve bu kararın uygulanmasıyla ilgili gelişmeleri kabulünden sonra en geç bir hafta içinde Güvenlik Konseyi'ne ve Genel Kurul'a rapor etmesini **ister.**

İSRAİL'İN, KUDÜS'ÜN STATÜSÜNÜN DEĞİŞTİRİLMESİYLE İLGİLİ UYGULAMALARININ KINANMASI

Karar No: 2254 (ES-V) 14 Temmuz 1967

Genel Kurul,

2253 (ES-V) sayılı 4 Temmuz 1967 tarihli kararını **anımsatarak,**

Genel Sekreterin sunduğu raporu **alarak,**

İsrail'in 2253 (ES-V) kararına uymadığını **en derin üzüntü ve endişe ile dikkate alarak,**

1. İsrail'in Genel Kurul'un 2253 (ES-V) kararını uygulamamasını teessüfle **karşılar,**

2. Bu kararıyla İsrail'e alınmış olan bütün önlemlerin durdurulması ve Kudüs'ün statüsünü değiştirecek önlemlerden vazgeçilmesi çağrısını **yineler,**

3. Genel Sekreterden, durumla ve bu kararın uygulanmasıyla ilgili gelişmeleri Güvenlik Konseyi'ne ve Genel Kurul'a rapor etmesini **ister.**

ORTA DOĞU'DA ADİL VE KALICI BARIŞIN İLKELERİNİN SAPTANMASI

Karar No: 242 (1967) 22 Kasım 1967

Güvenlik Konseyi,

Orta Doğu'daki ciddi durumla ilgili endişesinin devam ettiğini **ifade ederek,**

Savaş yoluyla toprak elde edinilmesinin kabul edilemiyeceğini ve bölgedeki her devletin güvenlik içinde yaşıyabilmesi için kalıcı ve adil bir barış yolunda çalışmanın gerekliliğini **vurgulayarak,**

Bütün üye ülkelerin Birleşmiş Milletler Sözleşmesini kabul ederek Sözleşmenin 2. maddesiyle uyumlu davranma yükümlülüğüne girmiş olduklarını kuvvetle **vurgulayarak,**

1. Sözleşmenin ilkelerinin tam olarak uygulanabilmesinin aşağıdaki ilkelerin yerine getirilmesini de içeren adil ve kalıcı bir barışın Orta Doğu'da oluşturulmasını gerektirdiğini **belirtir:**

i) Son çatışmada işgal edilen topraklardan İsrail silahlı kuvvetlerinin çekilmesi;

ii) Bütün iddiaların ve kavgacı tutumun sona erdirilmesi, bölgedeki her devletin egemenlik, toprak bütünlüğü ve siyasal bağımsızlığıyla, güven ve barış içinde yaşama hakkının kabulü ve tehdit ve kuvvet kullanımından korunmuş karşı tarafça tanınmış sınırlarına saygı duyulması ve bu durumun onaylanması;

2. **Ayrıca aşağıdaki zorunlulukları belirtir:**

a) Bölgedeki uluslararası sularda denizciliğin serbestliğinin güven altına alınması,

b) Mülteci sorununa adil bir çözümün bulunması,

c) Bölgedeki her devletin, askerden arındırılmış bölgeler oluşturulması önlemleri de dahil, topraklarının dokunulmazlığının ve siyasal bağımsızlıklarının güvence altına alınması,

3. Genel Sekreter'den, anlaşmaların sağlanması ve bu kararın hükümleri ve ilkeleriyle uyumlu bir çözümün kabul edlimesi ve barışın kurulması çabalarına yardımcı olmak üzere Orta Doğu'ya bir Birleşmiş Milletler temsilcisi atanmasını **ister,**

4. Genel Sekreter'den özel temsilcinin çabalarındaki gelişmelerle ilgili bir raporu mümkün olduğu kadar kısa sürede Güvenlik Konseyi'ne ulaştırmasını ister.

1382. toplantıda oy birliğiyle kabul edilmiştir.

FİLİSTİN HALKI VE 242

Güvenlik Konseyi'nin 242 sayılı kararı Kasım 1967'de kabul edildikten hemen sonra, kararla ilgili tartışmalar da başlamıştı. O zaman bu karar savaşan taraflar arasındaki kuvvet dengesini, 1967 Haziran savaşında İsrail'in galip, Suriye, Mısır ve Ürdün'ün yenilmiş durumunu yansıtıyordu.

Kararla ilgili ilk çelişki İsrail'in işgal ettiği topraklardan nasıl ve ne kadar çekileceğiyle ilgili olarak çıktı. İsrail eski sınırların değiştirilmesinde ve yeni 'savunulabilir' sınırlarda ısrar etti. Bugüne kadar 'savunulabilir sınırlar' denilen sınırlar tanımlanmamıştır ve İsraillilerin kendileri de dahil kimse bu sınırların nereden geçtiğini bilmemektedir. Arap ülkeleri de işgal edilmiş Arap topraklarından tamamiyle çekilinilmesini ve savaş öncesi sınırlara dönülmesini istemişlerdir.

1967 Haziranından beri bölgedeki görünüşü yeni bir gerçek etkisi altına almıştır. Filistin direnişi dünya siyasal arenasında kendisini o dönemden itibaren kabul ettirdi. Dünya yirmi yıldan fazla bir süredir Siyonist varlığın baskı altına aldığı Filistin halkının yeniden doğuşuna tanık oldu. Siyonist işgaline karşı silahlı direniş ve Filistin davasının haklılığı Filistinlilere dünya çapında anlaşılmalarını ve tanınmalarını getirdi. FKÖ, Filistin halkının tek meşru temsilcisi, saygı duyulan uluslararası bir konum ve BM'in bütün uluslararası örgütlerine girme hakkı kazandı.

Bugün 242 kararı, çoktan aşınmıştır, mevcut durumu ve özellikle 1973 Ekim savaşından sonraki kuvvetler dengesini yansıtmamaktadır. Dahası, 242 kararı Filistinlilerin halk olarak meşru haklarını dikkate almamaktadır. FKÖ'nün eğer Orta Doğu sorununda temel alınacaksa kararın değiştirilmesini istemekteki hakkı buradan doğmaktadır.

İsrailliler, öte yandan, hâlâ Filistin gerçeğinden kaçmaya çalışmaktadırlar ve ABD işgalci İsrail'e baskı uygulamakta yetersiz kalmaktadır. Dahası ABD Siyonist baskıya uğramaktadır ve FKÖ ile doğrudan konuşabilecek konumda değildir. Arap tarafında birçok

çıkarları bulunan ve Orta Doğu anlaşmazlığında tarafsız arabulucu olması gereken ABD saldırgan İsrail'in tarafını tutmaktadır. Başkan Carter'ın yayınladığı İnsan Hakları Bildirisi ancak bölgesel olarak ve uluslararası tüketim için geçerlidir, siyasetin ve ABD çıkarlarının başladığı yerde işlememektedir.

Gerçekte İsrail'in inatçılığı değil, ABD'nin saldırganlığa katılışı sözkonusudur. Fakat Filistinliler, baskı, işgal ve yayılmaya karşı haklı direnişlerini sürdürmeye kararlıdırlar. İsrail'in Filistin halkının barış, özgürlük ve kendi kaderini belirleme isteğini reddetmesi durmak zorundadır, çünkü Filistinliler yurtlarını, Filistin'i bırakmak niyetinde değillerdir. Orta Doğu'da haksızlık devam ettiği sürece gerilim de sürecektir, İsrailliler barış ve sürekli savaş arasında seçim yapmak zorundadırlar. ABD'nin, İsrail'de himaye ettiklerine, Filistinlilerin haklarını reddetmeye devam etmelerinin ancak Orta Doğu'da sürekli felaket ve kan dökülmesi getireceğini söylemesinin zamanı gelmiştir.

İSRAİL'E KUDÜS'ÜN STATÜSÜNÜ DEĞİŞTİRECEK UYGULAMALARI DURDURMASI İÇİN ÇAĞRIDA BULUNULMASI

21 Mayıs 1968

Güvenlik Konseyi,

Genel Kurul'un 2253 (ES-V) ve 2254 (ES-V) 4 ve 14 Temmuz 1967 kararlarını anımsatarak,

Kudüs'teki durumla ilgili Ürdün daimi temsilcisinin mektubunu (S/8560) ve Genel Sekreterin raporunu (S/8146) değerlendirerek,

Konseyde yapılan açıklamaları dinleyerek,

Yukarıda anılan kararların kabul edilişinden beri İsrail'in bu kararlarla çelişen uygulamalarını sürdürdüğünü ve yeni önlemler aldığını dikkate alarak,

Adil ve kalıcı bir barış için çalışılması gerektiğini akılda bulundurarak,

Askeri fetihlerle toprak elde edinilmesinin kabul edilemez olduğunu vurgulayarak,

1. İsrail'in yukarıda anılan Genel Kurul kararlarına uymamasını teessüfle karşılar,

2. İsrail'in, toprakları ve gayrimenkulleri mülk edinmesi dahil bütün yasama ve yönetim faaliyetinin Kudüs'ün yasal statüsünü değiştirme girişimi olarak geçersiz olduğunu ve statüyü değiştiremiyeceğini düşünür,

3. İsrail'in bu tür uygulamaları kaldırması ve Kudüs'ün statüsünü değiştirecek eylemleri durdurması için acil çağrıda bulunur,

4. Genel Sekreterden kararın uygulanmasıyla ilgili olarak Güvenlik Konseyine rapor vermesini ister.

İSRAİL'E ÖZELLİKLE ESKİ KUDÜS'DE KÜLTÜREL VARLIĞI KORUMASI İÇİN ÇAĞRIDA BULUNULMASI

Karar No: 15 C/3.343 (UNESCO) Ekim/Kasım 1968

Genel Kurul,

Eski Kudüs'ün özellikle kutsal yerlerin kültürel varlığının istisnai öneminin, yalnız ilgili devletler için değil, sanat, tarih ve dinsel nedenlerle tüm insanlık için geçerliliğinin **bilincinde olarak,**

Kudüs şehriyle ilgili olarak Genel Kurul'un 4 Temmuz 1967'de kabul ettiği 2253 (ES-V) kararını **dikkate alarak,**

1. Birleşmiş Milletlerin söylenilen kararına uygun olarak, İsrail'e aşağıdaki çağrıda bulunulması için uluslararası **başvuruda bulunur:**

a) Özellikle eski Kudüs'te bulunan bütün alanları, binaları ve kültürel varlığı titizlikle korumak,

b) Arkeolojik kazılardan, bu tür değerlerin naklinden ve kültürel, tarihsel niteliklerinin değiştirilmesinden vazgeçmek,

2. İlgili bütün taraflarla işbirliği yaparak ve bütün olanaklarını ve etkisini kullanarak kararın en iyi biçimde uygulanmasını sağlaması için Genel Sekreteri göreve **davet eder.**

KUDÜS'ÜN STATÜSÜNÜ DEĞİŞTİREN UYGULAMALARDAN VAZGEÇMESİ İÇİN İSRAİL'E BİR KEZ DAHA ÇAĞRIDA BULUNULMASI

Karar No: 267 3 Temmuz 1969

Güvenlik Konseyi,

Genel Kurul'un Kudüs şehrinin statüsünü etkileyen İsrail önlem ve eylemleriyle ilgili 252 (1968) 21 Mayıs 1968 kararını, daha önceki 2253 (ES-V) ve 2254 (ES-V) 4 ve 14 Temmuz 1967 tarihli kararlarını **anımsayarak,**

Sorunla ilgili tarafların açıklamalarını **dinleyerek,**

Yukarıda değinilen kararların alınmasından sonra da İsrail'in Kudüs şehrinin statüsünü değiştirmek üzere eylemlerini sürdürdüğünü **görerek,**

Askeri fetihlerle toprak elde edinilmesinin kabul edilemez olduğunu tekrar **vurgulayarak,**

1. 252 (1968) kararını **yeniden vurgular,**

2. İsrail'in yukarıda değinilen Genel Kurul ve Güvenlik Konseyi kararlarına uymamasını **teessüfle karşılar,**

3. Kudüs şehrinin statüsünü değiştirmeye yönelik bütün uygulamaları **şiddetle reddeder,**

4. İsrail'in, toprakları ve gayrimenkulleri mülk edinmesi dahil, Kudüs'ün statüsünü değiştirmeye yönelik bütün yasama ve yönetim faaliyetinin geçersiz olduğunu ve statüyü değiştiremiyeceğini **düşünür.**

5. İsrail'in bu tür uygulamaları ve Kudüs'ün statüsünü değiştirecek eylemleri durdurması ve gelecekte böyle bir etkiye yol açabilecek bütün kararlarını kaldırması için **acil çağrıda bulunur,**

6. İsrail'den gecikmeye yol açmaksızın bu kararın uygulanmasıyla ilgili tutumu konusunda Güvenlik Konseyine bilgi vermesini **ister,**

7. İsrail'in olumsuz yanıt vermesi veya yanıt vermemesi durumunda bu konuda hangi önlemler alınabileceği konusunda Güvenlik Konseyinin gecikmeden toplanmasını **kararlaştırır,**

8. Genel Sekreterden Güvenlik Konseyine kararın uygulanışıyla ilgili rapor vermesini **ister.**

1485. toplantıda oybirliğiyle kabul edilmiştir.

ATEŞKES VE 242 SAYILI KARARIN BÜTÜNÜYLE UYGULANMASI ÇAĞRISI

Karar No: 338 22 Ekim 1973

Güvenlik Konseyi,

1. Şu anda çatışan bütün taraflara bu kararın alındığı andan itibaren on iki saat içinde bütün ateşi durdurmaları, bütün askeri eylemlere son vermeleri ve birliklerin bulundukları yerde kalması çağrısında bulunur,

2. İlgili bütün taraflara ateşkesten sonra Güvenlik Konseyinin 242 (1967) kararının bütünüyle uygulanması çağrısında bulunur,

3. Ateşkesten sonra acil olarak ve somut biçimde Orta Doğu'da adil ve kalıcı bir barışın kurulabilmesi için uygun gözetim altında görüşmelerin başlatılmasına karar verir.

1747. toplantıda kabul edilmiştir.

Lehte: 14

Aleyhte: —

FİLİSTİN KURTULUŞ ÖRGÜTÜ'NE MÜZAKERELERE KATILMA DAVETİNDE BULUNULMASI

Karar No: 3210 (XXIX) 14 Ekim 1974

Genel Kurul,

Filistin halkının Filistin sorununun önde gelen tarafı olduğunu düşünerek,

Filistin Kurtuluş Örgütü'nü, Filistin halkının temsilcisini, Filistin sorunuyla ilgili Genel Kurul toplantılarındaki müzakerelere katılmaya davet eder.

2268. toplantıda kabul edilmiştir.

Lehte: 105

Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Arjantin, Avusturya, Bahreyn, Bangladeş, Bhutan, Botsvana, Brezilya, Bulgaristan, Burundi, Beyaz Rusya SSC, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Çin, Kongo, Küba, Kıbrıs, Çekoslovakya, Dahomey, Demokratik Yemen, Mısır, El Salvador, Ekvator Ginesi, Ethiopya, Fiji, Finlandiya, Fransa, Gabon, Gambia, Almanya Dem. Cum., Gana, Yunanistan, Gine, Gine-Bissau, Guyan, Macaristan, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, İrlanda, İtalya, Fildişi Sahili, Jamaika, Japonya, Ürdün, Kenya, Kmer Cumhuriyeti, Kuveyt, Lübnan, Liberya, Libya Arap Cumhuriyeti, Madagaskar, Malaysiya, Mali, Malta, Mauritanya, Mauritius, Meksika, Moğolistan, Fas, Nepal, Yeni Zelanda, Nijer, Nijerya, Norveç, Umman, Pakistan, Panama, Peru, Filipinler, Polonya, Portekiz, Katar, Romanya, Ruanda, Suudi Arabistan, Senegal, Sierra Leone, Singapur, Somali, İspanya, Sri Lanka, Sudan, İsveç, Suriye Arap Cumhuriyeti, Tayland, Togo, Tirinidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Uganda, Ukrayna SSC, SSCB, Birleşik Arap Emirliği, Birleşik Kamerun Cum., Birleşik Tanzanya Cum., Yukarı Volta, Venezuela, Yemen, Yugoslavya, Zaire, Zambia.

Aleyhte: 4

ABD, Bolivya, Dominik Cum., İsrail.

Çekimser: 20

Avusturalya, Barbados, Belçika, Burma, Danimarka, Ekvator, Fed. Almanya, Guetemala, Haiti, Laos, Luksemburg, Hollanda, Kanada, Kolombiya, Kosta Rika, Nikaragua, Paraguay, Birleşik Krallık, Uruguay.

FİLİSTİN SORUNU

Karar No: 3236 21 Kasım 1974

Afganistan, Cezayir, Bahreyn, Bangladeş, Kongo, Küba, Demokratik Yemen, Mısır, Gine, Gine-Bissau, Hindistan, Endonezya, Irak, Ürdün, Küveyt, Lübnan, Libya Arap Cumhuriyeti, Madagaskar, Malaysia, Mali, Moritanya, Fas, Nijer, Umman, Pakistan, Katar, Suudi Arabistan, Senegal, Somali, Sudan, Suriye Arap Cumhuriyeti, Uganda, Birleşik Arap Emirliği, Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti, Yemen, Yugoslavya, ve Zaire: Karar tasarısı

Genel Kurul,

Filistin sorununu **değerlendirerek,**

Filistin Kurtuluş Örgütü'nü, Filistin halkının temsilcisini **dinleyerek,**

Tartışmalar sırasındaki öteki açıklamaları da **dinleyerek,**

Filistin sorununun çözümüyle ilgili hâlâ bir gelişim olmamasından derin endişe duyarak ve Filistin sorununun uluslararası **barış** ve güvenliği tehdit etmeye devam ettiğini **görerek,**

Filistin halkının Birleşmiş Milletler Sözleşmesi uyarınca kendi kaderini belirleme hakkı bulunduğunu **kabul ederek,**

Filistin halkının vazgeçilmez haklarını, özellikle kendi kaderini belirleme hakkını kullanamamasından derin endişe duyduğunu **ifade ederek,**

Sözleşme amaç ve ilkelerinin **kılavuzluğunda,**

Filistin halkının kendi kaderini belirleme hakkını kabul eden geçerli kararı **anımsatarak,**

1. Filistin halkının Filistin'deki vazgeçilmez haklarını, aşağıdakiler dahil, **ifade eder:**

a) dış müdahale olmaksızın kendi kaderini belirleme hakkı,

b) ulusal bağımsızlık ve egemenlik hakkı,

2. Filistinlilerin vazgeçilmez hakları olan çıkartıldıkları ve köklerinden söküldükleri yurtlarına ve mallarına dönebilmeleri haklarını ifade eder ve dönmeleri için **çağrıda bulunur,**

3. Filistin halkının vazgeçilmez haklarının gerçekleşmesinin ve bunlara saygı gösterilmesinin Filistin sorununun çözümünün ayrılmaz parçası olduğunu **vurgular,**

4. Filistin halkının Orta Doğu'da adil ve kalıcı bir barışın kurulabilmesinde önde gelen bir taraf olduğunu **kabul eder,**

5. Filistin halkının Birleşmiş Milletler Sözleşmesindeki amaç ve ilkeler uyarınca bütün haklarını yeniden kazanması hakkını **kabul eder,**

6. Bütün devletlere ve uluslararası kuruluşlara Sözleşme uyarınca Filistin halkının haklarını yeniden kazanmak için verdiği mücadelede desteklerini artırmaları için **çağrıda bulunur,**

7. Genel Sekreter'den Filistin sorunuyla ilgili her konuda Filistin Kurtuluş Örgütü'yle ilişki kurmasını **ister,**

8. Genel Sekreter'den bu kararın uygulanmasıyla ilgili olarak Genel Kurul'a otuzuncu toplantıda rapor sunmasını **ister,**

9. 'Filistin Sorunu' başlıklı maddenin otuzuncu toplantı gündemine alınmasına **karar verir.**

2296. toplantıda kabul edilmiştir.

Lehte: 89

Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Arjantin, Bahreyn, Bangladeş, Bhutan, Botsvana, Bulgaristan, Burma, Burundi, Beyaz Rusya SSC, Orta Afrika Cum., Çad, Çin, Kongo, Küba, Kıbrıs, Çekoslovakya, Dahomey, Demokratik Yemen, Mısır, Ekvator Ginesi, Ethiopya, Gabon, Gambia, Almanya Dem. Cum., Gana, Gine, Gine-Bissau, Guyan, Macaristan, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Fildişi Sahili, Jamaika, Ürdün, Kenya, Kmer Cumhuriyeti, Küveyt, Lübnan, Lesotho, Liberya, Libya Arap Cumhuriyeti, Madagaskar, Malaysiya, Mali, Malta, Moritanya, Mauritius, Moğolistan, Fas, Nijer, Nijerya, Umman, Pakistan, Paru, Filipinler, Polonya, Portekiz, Katar, Romanya, Ruanda, Suudi Arabistan, Senegal, Sierra Leone, Somali, İspanya, Sri Lanka, Sudan, Suriye Arap Cumhuriyeti, Tayland, Togo, Tırınidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Uganda, Ukrayna SSC, SSCB, Birleşik Arap Emirliği, Birleşik Kamerun Cumhuriyeti, Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti, Yukarı Volta, Yemen, Yugoslavya, Zaire, Zambia.

Aleyhte: 7

ABD, Bolivya, İzlanda, İsrail, Kosta Rika, Nikaragua, Norveç.

Çekimser: 37

Avusturalya, Avusturya, Bahama, Barbados, Belçika, Danimarka, Ekvator, El Salvador, Fiji, Finlandiya, Fransa. Fed. Almanya Cum., Grenada, Guatemala, Haiti, Honduras, İrlanda, İtalya, Japonya, Laos, Lüksemburg, Kanada, Kolombiya, Malavi, Meksika, Nepal, Hollanda, Panama, Paraguay, Singapur, Svaziland, İsveç, Birleşik Krallık, Uruguay, Venezuela, Yunanistan. Yeni Zelanda.

FİLİSTİN SORUNU

Karar No: 3237 21 Kasım 1974

Afganistan, Cezayir, Bahreyn, Kongo, Küba, Demokratik Yemen, Mısır, Gine, Irak, Ürdün, Küveyt, Lübnan, Libya Arap Cumhuriyeti, Madagaskar, Mali, Moritanya, Fas, Umman, Katar, Suudi Arabistan, Sudan, Suriye Arap Cumhuriyeti, Tunus, Uganda, Birleşik Arap Emirliği ve Yemen: karar tasarısı.

Filistin Kurtuluş Örgütü İçin Gözlemci Statüsü

Genel Kurul,

Filistin sorununu **değerlendirerek,**

Birleşmiş Milletlerin Sözleşmede yazılan evrenselliğini **dikkate alarak,**

3102 (XXVIII) 12 Aralık 1973 kararını **anımsatarak,**

Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 1835 (LVI) 17 Mayıs 1974 ve 1840 (LVI) 20 Mayıs 1974 kararını **dikkate alarak,**

Silahlı çatışmalarda Uluslararası İnsancıl Hukukun Uygulanabilmesinin Tekrar Doğrulanması ve Geliştirilmesi Konferansının, Dünya Nüfus Konferansının ve Dünya Gıda Konferansının Filistin Kurtuluş Örgütü'nü çalışmalarına katılmaya çağırdıklarını **belirterek,**

Üçüncü Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Konferansının Filistin Kurtuluş Örgütü'nü gözlemci olarak tartışmalara katılmaya çağırmış olduğunu **belirterek,**

1. Filistin Kurtuluş Örgütü'nü Genel Kurul toplantı ve çalışmalarına gözlemci olarak katılmaya **davet eder,**
2. Filistin Kurtuluş Örgütü'nü Genel Kurul gözetiminde toplanan bütün uluslararası konferansların toplantılarına ve çalışmalarına gözlemci olarak katılmaya **davet eder,**
3. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Birleşmiş Milletlerin öteki organlarının gözetiminde toplanan bütün uluslararası konferansların

toplantı ve çalışmalarına gözlemci olarak katılma hakkına **karar verir,**

4. Genel Sekreter'den bu kararın yürütülmesi için gerekli işlemlerin yapılmasını **ister.**

2296. toplantıda kabul edilmiştir.

Lehte: 95

Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Bhutan, Botsvana, Brezilya, Bulgaristan, Burma, Burundi, Beyaz Rusya SSC, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Çin, Kongo, Küba, Kıbrıs, Çekoslovakya, Dahomey, Demokratik Yemen, Mısır, Ekvator Ginesi, Ethiopya, Fiji, Finlandiya, Gabon, Gambia, Almanya Dem. Cum., Gana, Grenada, Gine, Gine-Bissau, Guyan, Macaristan, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Fildişi Kıyısı, Ürdün, Kenya, Kmer Cumhuriyeti, Küveyt, Lübnan, Lesotho, Liberya, Libya Arap Cumhuriyeti, Madagaskar, Malaysiya, Mali, Malta, Mauritanya, Mauritius, Meksika, Moğolistan, Fas, Nepal, Nijer, Nijerya, Umman, Pakistan, Peru, Filipinler, Polonya, Portekiz, Katar, Romanya, Ruanda, Suudi Arabistan, Senegal, Sierra Leone, Singapur, Somali, İspanya, Sri Lanka, Sudan, Suriye Arap Cum., Togo, Tirinidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Uganda, Ukrayna SSC, SSCB, Birleşik Arap Emirliği, Birleşik Kamerun Cum., Birleşik Tanzanya Cum., Yukarı Volta, Venezuela, Yemen, Yugoslavya, Zaire, Zambia.

Aleyhte: 17

ABD, Belçika, Bolivya, Kanada, Şili, Kosta Rika, Danimarka, Almanya, Fed. Almanya Cum., İzlanda, İrlanda, İsrail, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Nikaragua, Norveç, Birleşik Krallık.

Çekimser: 19

Avusturalya, Avusturya, Bahama, Kolombiya, Fransa, Yunanistan, Haiti, Honduras, Jamaika, Japonya, Malavi, Panama, Paraguay, Svaziland, İsveç, Tayland, Uruguay, Yeni Zelanda.

SİLAHLI MÜCADELE HAKKI

Karar No: 3246

3246 (XXIX) Halkların kendi kaderlerini belirleme haklarının tüm dünyada gerçekleşmesinin önemi ve insan haklarının yerine getirilebilmesi ve güven altına alınması için sömürge ülke ve halkların bağımsızlığının süratle kabul edilmesi

Genel Kurul,

Sömürge ülke ve halkların bağımsızlığının tanınması beyannamesini içeren 14 Aralık 1960 tarihli 1514 (XV) kararıyla, bu beyannamenin tam gerçekleştirilmesi için eylem programı içeren 12 Ekim 1970 tarihli 2621 (XXV) kararına olan inancını **yeniden vurgulayarak,**

Inter alia 2588 B(XXIV) 15 Aralık 1969, 2787 (XXIV) 6 Aralık 1972, 2963 E(XXVII) 13 Aralık 1972, 3059 (XXVIII) 2 Kasım 1973 ve 3070 (XVIII) 30 Kasım 1973 kararlarıyla Güvenlik Konseyi'nin ilgili kararlarını **anımsayarak,**

Genel Sekreter'in raporlarını saygıyla **anarak,**

Portekiz hükümetinin Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin getirdiği zorunluluklara uyacağı ve Portekiz yönetimi altındaki halkların **kendi** kaderini belirleme ve bağımsızlık haklarıyla ilgili Birleşmiş Milletler kararlarını uygulayacağı yolunda verdiği güvenceleri **memnuniyetle karşılayarak,**

Halen sömürge halinde yaşıyan, yabancı egemenliği ve işgali altındaki halkların baskı ve insanlık dışı muamele görmelerinin özellikle kendi kaderini belirleme ve bağımsızlık mücadelesi veren kişilerin tutuklanmasının ve hapsedilmesinin devam etmesini **protesto ederek,**

Güney Rodezya'nın bağımsızlığının yasadışı rejimle görüşülemiyeceğini fakat Rodezya halkının yerli ve tanınan temsilcileriyle görüşüleceğini **yeniden vurgulayarak,**

Baskı altındaki halkların bağımsızlıklarını ve kendi kaderlerini belirleme haklarını kazanmalarını sağlıyabilecek bütün önlemlerin geliştirilmesi sorumluluğunu ve belli üye ülkelerin bu yöndeki engelleyici tutumlarından vazgeçmelerinin sorumluluğunu aklmda bulundurarak,

Sömürge yönetimi, yabancı egemenliği ve işgaline acil olarak son vermenin zorunluluğunu tanıyarak,

1. Sömürge yönetimi, yabancı egemenliği ve işgali altındaki bütün halkların Genel Kurulun 1514 (XV) kararıyla ve Birleşmiş Milletlerin öteki yürürlükteki kararlarına uygun olarak vazgeçilmez kendi kaderini belirleme ve bağımsızlık haklarını yeniden yurgular,

2. Bütün üye devletlere sömürge yönetimi ve yabancı egemenliği ve işgali altındaki halkların kendi kaderlerini belirleme ve bağımsızlık haklarını tanımaları ve kendi kaderlerini belirleme ve bağımsızlık haklarını tam olarak gerçekleştirebilmeleri mücadelesinde onlara maddi, manevi ve her türlü yardımı yapmaları çağrısını yineler,

3. Halkların sömürge yönetimi, yabancı egemenliği ve işgaline karşı silahlı mücadele dahil mümkün olan bütün yollarla mücadele etmelerinin meşruluğunu yeniden belirtir,

4. Kendi kaderini belirleme ve bağımsızlık mücadelesi sonucu tutuklanan ve hapsedilen kişilerin temel insan haklarına saygı gösterilmesini, hiç kimsenin işkence ve kötü muamele görmiyeceği, insanlık dışı ve haysiyet kırıcı davranışlara maruz bırakılmayacağı ve hemen serbest bırakılacakları yolundaki Evrensel İnsan Hakları Beyananmesinin 5. maddesine kesinlikle saygı gösterilmesini ister,

5. Portekiz hükümetinin sömürge yönetimi altındaki bütün halkların kendi kaderlerini belirleme ve bağımsızlık haklarını ve bu yönde bulundukları bütün girişimleri tanımalarını olumlu karşılar,

6. Portekiz hükümetinin sömürge yönetimi altındaki halkların kendi kaderlerini belirleme ve bağımsızlıklarını kazanmaları sürecini güvence altına alacak uygulamasına devam etmesini ve gecikmeksizin tamamlanmasını ister,

7. Sömürge yönetimi ve yabancı egemenlik ve işgali altındaki halkların özellikle Afrika ve Filistin halklarının kendi kaderini belirleme ve bağımsızlık haklarını tanımayan bütün hükümetleri şiddetle suçlar,

8. NATO üyesi ülkelerle ırkçı Güney Afrika rejiminin ve halkların kendi kaderini ve bağımsızlık umutlarını baskı altına almakta ısrar eden öteki ülkelerle askeri, ekonomik, sportif ve siyasal ilişki kuran ülkeleri de **şiddetle kınar,**

9. Bu ülkeleri Güney Afrika'nın ve Güney Rodezya'nın ırkçı rejimleriyle olan bütün bağlantılarını kesmeye ve politikalarını gözden geçirmeye **çağırır,**

10. Bağımlı topraklardaki halklara her türlü yardımlarını genişletmeleri için yürüttükleri çabalar nedeniyle hükümetlere, Birleşmiş Milletler örgütlerine ve hükümetlerarası ve hükümet dışı kuruluşlara duyduğu memnuniyeti bildirir ve yardımlarını artırmaları için **başvuruda bulunur,**

11. Genel Sekreter'den sömürge topraklarda yaşıyan halklara uluslararası yardımın artırılabilmesi koşullarının sağlanabilmesi için Birleşmiş Milletler sistemindeki uzman kuruluşlara ve öteki örgütlere yardıma devam etmesini **ister,**

12. Genel Sekreter'den otuzuncu toplantısında bu kararın yürütülmesiyle ilgili bir rapor hazırlayarak Genel Kurul'a sunmasını ister.

230. Toplantı, 29 Kasım 1974.

SİYONİZM VE IRKÇILIK

BM Kararı 3379 10 Kasım 1975

Genel Kurul,

20 Kasım 1963 tarihli 1904 (XVIII) sayılı kararıyla Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması İçin BM Bildirisi'nin ilanını ve özellikle 'her türlü ırk ayrımı ve üstünlük kuramı bilimsel olarak yanlış, ahlak olarak mahkum edilmesi gereken, toplumsal olarak adaletsiz ve tehlikelidir' beyanını ve 'dünyanın bazı bölgelerinde hâlâ geçerli olan ırk ayrımının belirli hükümetlerce yasal, idari ve öteki araçlarla uygulanmak olduğu' tehlikesine işaret ettiğini **anımsayarak,**

Genel Kurul, 14 Aralık 1973 tarihli ve 3151 G (XXVIII) sayılı kararıyla inter alia Güney Afrika ırkçılığı ile Siyonizm arasındaki kötü amaçlı bağlaşıklığı mahkum ettiğini de **anımsatarak,**

Meksiko City'de 19 Haziran - 2 Temmuz 1975 tarihleri arasında toplanan Uluslararası Kadın Günü Dünya Konferansının, Kadınların Eşitliği ve Barışın Gelişimine Katkıları konulu Meksika Bildirisi'nin 'uluslararası işbirliği ve barış, ulusal özgürlük ve bağımsızlığın kazanılmasını, sömürgecilik ve yeni sömürgeciliğin ortadan kaldırılmasını, yabancı işgalin, Siyonizmin ve apartheidın ve bütün biçimleriyle ırk ayrımının yok olmasını gerektirir ve halkların onuruyla kendi kaderlerini belirleme haklarının tanınmasını zorunlu kılar' ilkesinin ilanını **dikkate alarak,**

Kampala'da 28 Temmuz - 1 Agustos 1975 tarihleri arasında toplanan Afrika Birliği Örgütünün Devlet ve Hükümet Başkanları Kurulunun on ikinci olağan toplantısında kabul edilen 77 (XII) sayılı kararın 'Zimbabve ve Güney Afrika'daki ırkçı rejimler ortak emperyalist kökene sahiptirler, bir bütün oluştururlar ve aynı ırkçı yapıya sahiptirler, insanın onur ve dürüstlüğünü baskı altına alma amacına yönelik siyasetlerinde organik bağları vardır' değerlendirmesini de **dikkate alarak,**

Lima'da 25-30 Ağustos 1975 tarihleri arasında toplanan Bağlantısız Ülkeler Dış İşleri Bakanları Konferansının, Bağlantısız Ülkeler arasında karşılıklı Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Yoğunlaştırmak ve Uluslararası Barış ve Güvenliği Güçlendirme Stratejisi ve Siyasal Bildirisinin Siyonizmi dünya barış ve güvenliğine yönelik tehlike olarak mahkum ettiğini ve bütün ülkelerin bu ırkçı ve emperyalist ideolojiye muhalefet etmesi çağrısında bulunduğunu da dikkate alarak,

Siyonizmin, ırkçılığın ve ırk ayrımının bir türü olduğuna karar verir.

2400. Genel Kurul Toplantısı, 10 Kasım 1975.

İSRAİL İŞGALİNİN KINANMASI

Karar No: 446 22 Mart 1979

Güvenlik Konseyi,

1. İsrail'in 1967'den beri işgal etmiş olduğu Filistin ve öteki Arap topraklarında yerleşim yerleri kurma politikasının ve uygulamalarının geçerliliği olmadığına ve kapsamlı, adil ve kalıcı bir barış oluşturulmasına ciddi engel oluşturduğuna **karar verir.**

2. İsrail'in Güvenlik Konseyi'nin 237 (1967) 14 Haziran 1967, 252 (1968) 21 Mayıs 1968 ve 298 (1971) 25 Eylül 1971 kararlarına, Güvenlik Konseyi Başkanının 11 Kasım 1976 günlü ortak kararının açıklamasına ve Genel Kurul'un 2254 (ES-V) 4 ve 14 Temmuz 1967, 32/5 28 Ekim 1976 ve 33/113 18 Aralık 1978 kararlarına uymakta gösterdiği başarısızlıktan dolayı derin keder duyduğunu **açıklar.**

3. İsrail'e, işgalci güç olarak, 1949 Dördüncü Cenevre Sözleşmesine titizlikle uyması, daha önceki uygulamalarını feshetmesi, 1967'den beri işgal altında tuttuğu Arap topraklarının yasal statüsünü, coğrafi yapısını ve nüfus oluşumunu değiştirerek özellikle Kudüs dahil bu topraklara kendi sivil halkını aktarma politikasını durdurması yolunda **bir kez daha çağrıda bulunur.**

4. Güvenlik Konseyi Başkanı tarafından Konsey üyelerine danışılarak atanan üç kişilik bir komisyonun, 1967'den beri işgal edilen topraklardaki Kudüs dahil yerleşimlerle ilgili durumun incelenmesi için oluşturulmasını **kararlaştırır.**

5. Komisyonun 1 Temmuz 1979'a kadar raporunu Güvenlik Konseyine sunmasını **ister.**

6. Genel Sekreter'den Komisyona işlevini yürütebilmesi için zorunlu olanakları sağlamasını **ister.**

7. İşgal altındaki topraklardaki durumun sürekli ve yakından izlenmesine ve Komisyonun bulguları ışığında Temmuz 1979'da yeniden toplanmaya **karar verir.**

BM İNSAN HAKLARI KARARI

BM İnsan Hakları Komisyonunun Filistinlilerin Haklarıyla İlgili Eylemi (1979)

İnsan Hakları Komisyonunun İsrail hükümetine gönderdiği telgrafı ve Şubat 1979 oturumunda kabul ettiği Filistin halkının vazgeçilmez haklarıyla ilgili üç kararının metinleri aşağıdadır.

a) İsrail hükümetine telgraf

«İnsan Hakları Komisyonu, 35. oturumunda, uluslararası raporlarda bir kez daha yer aldığı gibi, İsrail'in gözaltındaki Filistinlilere uyguladığı sistematik işkenceden duyduğu derin endişeyi ifade eder. Komisyon, İsrail hükümetinin Filistin halkına ve işgal edilmiş topraklardaki Araplara karşı baskı ve toplu cezalandırma siyasetini sürdürmesinden ve özellikle evlerin yıkılmasından ve havaya uçurulmasından, son olarak evlerde oturulamaz durum yaratmak üzere duvar örmesinden ve Filistin halkının acılarını çoğaltmasından duyduğu ciddi endişeyi ifade eder. Komisyon İsrail hükümetine 1949 Cenevre Sözleşmesinin çiğnenmesi demek olan bu uygulamaları hemen durdurması ve Komisyona bu konuyla ilgili olarak acele bilgi vermesi çağrısında bulunur.»

* * *

b) İşgal altındaki Arap topraklarında Filistin dahil insan haklarının çiğnenmesi sorunuyla ilgili karar

Bölüm A

İnsan Hakları Komisyonu

Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin ilkeleriyle ve İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin hükümleri ve ilkeleri ışığında **hareket ederek,**

12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivil-

lerin Korunması hükümleriyle öteki ilgili anlaşma ve kararları **aklında bulundurarak,**

Genel Kurul'un 32/5, 32/14, 32/20, 32/40, 32/42, 32/90, 32/91, 32/122, 32/161, 32/171 ve 33/113 kararlarını **anımsatarak,**

Genel Kurul'un 31/20 kararında 3376 (XXX) kararıyla ilgili hiç bir gelişme kaydedilmemesinden duyduğu ciddi endişeyi ifade ettiğini **dikkate alarak,**

a) Dış müdahale olmadan kendi kaderlerini belirleme ve ulusal bağımsızlık ve egemenlik hakları dahil Filistinlilerin vazgeçilmez haklarını kullanmaları,

b) Filistinlilerin vazgeçilmez hakları olan çıkartıldıkları ve söküldükleri yurtlarına ve mülklerine dönme haklarını kullanmaları;

Genel Kurul'un 3314 (XXIX) kararıyla saldırganlığı bir devletin silahlı kuvvetlerinin başka devletin topraklarına saldırısı veya topraklarını işgali ve geçici de olsa işgal ve saldırı sonucu bu devletin topraklarını veya bir kısmını ilhak etmesi olarak tanımladığını **dikkate alarak,**

Güvenlik Konseyi'nin 1969. toplantısında 11 Kasım 1976'da inter alia Arap topraklarının işgal altında tutulmasının sürdürülmesiyle ortaya çıkan durumdan derin endişe ve ciddi telaş duyduğunu ifade ettiğini **anımsatarak,**

İşgal altındaki Arap topraklarının ve burda yaşıyanların durumuyla ilgili Birleşmiş Milletler organlarının, uzman kuruluşların, özellikle UNESCO, ILO ve WHO ile uluslararası insancıl örgütlerin raporlarını **dikkate alarak,**

İşgal altındaki topraklardaki halkın insan haklarını etkileyen İsrail Uygulamaları Özel Komitesinin inter alia İsrail hükümeti tarafından yapılan resmi açıklamaların yayılmacı ve ilhakçı siyasetini sürdürmeye kararlı olduğunu ortaya koyan raporunu **dikkate alarak,**

Özel Komitenin «İsrail hükümeti Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin özellikle askeri işgal altındaki toprakların işgalci güç tarafından ilhak edilmesini yasaklayan 47. maddesini ve işgalci gücün işgal ettiği topraklara yurttaşlarını aktarmasını yasaklayan 49. maddesini çiğneyen siyaseti bilinçle sürdürdüğü» sonucuna varmasından **derin endişe duyarak,**

İsrail'in işgal altındaki topraklarda insan haklarını ve temel özgürlükleri çiğnemesinden özellikle ilhakı amaçlıyan uygulamalarından, koloniler yerleştirmesinden, evlerin yığın halinde yıkılmasından, gözaltına alınanlara işkence yapılması ve kötü davranışta

bulunmasından, mülklerin kamulaştırılmasından ve işgal altındaki halkın sömürülmesini ve mülksüzleştirilmesini amaçlayan ekonomik ve mali uygulamalarda bulunmasından duyduğu büyük endişeyi ifade ederek,

İsrail işgalinin ve saldırganlığının sürmesi sonucu işgal altındaki topraklarda ortaya çıkan ciddi durumun yarattığı ciddi endişe ve büyük telaşı ifade ederek,

a) yerleşim kolonilerinin kurulmasının yoğunlaştırılması,

b) keyfi gözaltı, işkence, kötü ve acımasız davranışın gözaltındaki ve hapishanedeki Araplara karşı artırılarak sürdürülmesi,

c) toplu cezalandırma özellikle Arap evlerinin havaya uçurulması sürmektedir,

1. İsrail'e işgal altındaki Arap topraklarında yaşıyanların ve Filistinlilerin yurtlarına ve mülklerine hemen dönebilmeleri için gerekli adımları atması çağrısında bulunur,

2. İsrail'in 12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili hükümlerini ihlal etmesinin savaş ve insanlık suçu oluşturduğunu ilan eder,

3. Aşağıdaki İsrail uygulama ve siyasetlerini mahkum eder:

a) işgal altındaki toprakların ilhakı,

b) bu topraklarda İsrail yerleşimleri kurulması ve yabancıların buraya getirilmesi,

c) işgal altındaki topraklarda yaşıyan Arapların boşaltılması, sınır dışı edilmesi, sürülmesi, yerinden çıkartılması ve nakledilmesi, dönme haklarının tanınmaması,

d) işgal altındaki Arap mülkünün müsadere edilmesi, kamulaştırılması ve işgal altında yaşıyanlar ve kurumları bir yanda İsrail yetkilileri, kurumları ve yurttaşları bir yanda olmak üzere toprağın ele geçirilmesi için eylemlerde bulunulması,

e) Arap evlerinin yıkımı ve tahrip edilmesi,

f) kitle halinde tutuklamalar, idari gözaltı ve Arap halka kötü davranılması,

g) gözaltındakilere işkence yapılması ve kötü davranılması,

h) arkeolojik ve kültürel varlığın yağmalanması,

i) aile hak ve gelenekleriyle dinsel özgürlük ve uygulamalara müdahale edilmesi,

j) eğitim ve öğrenim etkinliklerine sürekli engelleyici müdahalede bulunulması ve öğrencilerin her türlü düşüncelerinin, kendilerini ifade ve gösteri haklarının acımasızca bastırılması,

4. İsrail'in işgal altındaki toprakları ilhak amacında olduğunu

ortaya koyan koloni yerleşimlerinin teşviki, geliştirilmesi ve yayılması için aldığı yasal ve yönetimle ilgili önlemleri **ayrıca kınar,**

5. İsrail'in Kudüs dahil işgal altındaki toprakların fiziksel niteliğini, nüfus oluşumunu, kurumsal yapısını veya statüsünü değiştirmek amacıyla başvurduğu her türlü önlemin boşuna ve geçersiz olduğunu işgal altındaki topraklara nüfusunun bir bölümünü ve yeni yerleşmecileri yerleştirmesinin Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili hükümlerinin ve ilgili Birleşmiş Milletler kararlarının açıkça çiğnenmesi olduğunu **yeniden vurgular,**

6. İsrail'in yukarıdaki 4 ve 5. paragraflarda değinilen uygulama ve siyasetlerinden hemen vazgeçmesini **talep eder,**

7. İsrail'in Arap tutuklu ve mahkumlara yönelik kötü davranışları ve işkenceyi hemen durdurmasını **talep eder,**

8. İsrail'e kendi kaderlerini belirleme ve kendi topraklarını kurtarma mücadelesi sonucu tutuklanan ve mahkum edilen bütün Arapları serbest bırakması ve savaş zamanı tutsaklarına tanınan bütün uluslararası koruma hükümlerinin bu süre içinde onlara sağlanması **çağrısında bulunur,**

9. Güvenlik Konseyinden tutuklularla ilgili sayı, kimlik, yer ve tutukluluk süresi gibi bilgilerin toplanması ve bu bilgilerin Komisyonun otuz altıncı toplantısına kadar kendisine ulaştırılması isteğini **yeniler,**

10. İsrail'in işgali sırasında ve 1974'de İsrail kuvvetlerinin çekilmesinden önce Quneitra şehrinin tamamiyle yıkılmasını bir kez daha **kınar** ve bu eylemi Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili hükümlerinin açık ihlali olduğunu **ifade eder,**

11. Bütün ülkelere özellikle Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili bölümüne taraf ülkelere bu sözleşmenin 4. maddesiyle uyum içinde, ve öteki uluslararası kuruluşlara ve uzmanlık örgütlerine İsrail'in işgal altındaki toprakların değiştirilmesiyle ilgili uygulamalarını tanımamaları ve İsrail tarafından ilhak ve kolonileştirme siyaseti ve kararda belirtilen öteki uygulama ve siyasetleri için kullanılabilecek her türlü yardımdan ve eylemden kaçınmaları çağrısını **yineler,**

12. İsrail'e yukarıdaki 2, 7, 8 ve 9. paragrafla ilgili uygulamaları hakkında Güvenlik Konseyi kanalıyla Komisyona otuz altıncı toplantısına kadar rapor vermesi **çağrısında bulunur,**

13. Genel Sekreterden kararı bütün hükümetlerin, Birleşmiş Milletlerin uzman organlarının, uzmanlık kuruluşları özellikle ILO, UNESCO ve WHO'nun, hükümetlerarası bölge örgütlerinin ve uluslararası insancıl kuruluşların dikkatine sunmasını, raporun en geniş biçimde tanınmasını sağlamasını, Komisyonun otuz altıncı toplantısına bir rapor hazırlamasını **ister,**

14. Otuz altıncı toplantı gündemine birincil derecede önemli konu olarak 'Filistin dahil işgal altındaki Arap ülkelerinde insan haklarının ihlali' başlığının alınmasını **kararlaştırır** ve Genel Sekreterden bu topraklardaki sivillerle ilgili Komisyon toplantısına kadar hazırlanan bütün Birleşmiş Milletler raporlarının Komisyonun dikkatine sunulmasını **ister.**

Bölüm B

İnsan **Hakları Komisyonu,**

1 B (XXXIV) kararlarıyla Genel Kurul'un 3092 A (XXVIII), 32/91 ve 33/113 A kararlarını **anımsatarak,**

12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesinin silahlı çatışmanın yapısı ve kaynağı ne olursa olsun veya çatışmadan kaynaklanan veya ona yol açan nedenler ne olursa olsun bu hükümlerin korunması altında bulunan kişileri koşulsuz uygulanması gerektiğini aklında **bulundurarak,**

Bükreş'te Ekim 1977'de toplanan Yirminci Uluslararası Kızıl Haç Konferansının 12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili hükümlerinin Orta Doğu'da işgal altındaki topraklarda uygulanmasıyla ilgili 10. kararını **anımsatarak,**

12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesine taraf ülkelerin, Sözleşmenin 1. maddesi gereği her koşulda Sözleşmeye yalnız saygı duymaları değil saygı duyulmasını sağlamaları da gerektiğini **dikkate alarak,**

1. İsrail'in Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunması hükümlerini Kudüs dahil 1967'den beri işgal altında tuttuğu Arap topraklarında tamamiyle ve etkin biçimde uygulamayı reddetmesinden duyduğu **derin endişeyi ifade eder,**

2. Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili hükümlerinin Kudüs dahil 1967'den beri işgal altında tutulan Arap topraklarında geçerli olduğunu **yeniden vurgular,**

3. İsrail'in Kudüs dahil 1967'den beri işgal altında tuttuğu top-

raklara bu Sözleşmenin uygulanabilirliğini kabul etmemesinden derin esef **duyar,**

4. İsrail'e Kudüs dahil 1967'den beri işgal altında tuttuğu Arap topraklarında Birleşmiş Milletler Sözleşmesinden, uluslararası hukukun öteki kural ve hükümlerinden ve özellikle Cenevre Sözleşmesi Savaş Zamanında Sivillerin Korunması bölümünden doğan yükümlülüklerine uyması ve saygı göstermesi **çağrısında bulunur,**

5. Sözleşmeye taraf bütün ülkeleri bir kez daha Kudüs dahil 1967'den beri işgal altında tutulan Arap topraklarında Sözleşme hükümlerine uyulması ve saygı gösterilmesi için bütün gayretlerini göstermeleri **çağrısında bulunur.**

6. Genel Sekreterden, kararı bütün hükümetlerin, Birleşmiş Milletler uzman organlarının, uzmanlık kuruluşları ve insancıl kuruluşların, hükümetlerarası bölge örgütlerinin ve hükümet dışı örgütlerin dikkatine sunmasını **ister.**

* * *

c) Halkların kendi kaderlerini belirleme hakları ve sömürge, yabancı egemenliği ve yabancı işgalindeki halklara uygulanması

İnsan Hakları Komisyonu

Genel Kurul un 1514 (XV), 3236 (XXIX), 3375 (XXX), 3376 (XXX), 32/14, 32/20, 32/40, 32/42 ve 33/28 kararlarını anımsayarak,

Filistin halkının Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletlerin ilgili kararları uyarınca kendi kaderini belirleme hakkı bulunduğunu tanıyarak,

Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 1865 (LVI) ve 1866 (LVI) kararlarını anımsayarak,

3 (XXXI), 6 (XXXI) ve 3 (XXXIV) kararlarını anımsayarak,

Filistin Halkının Vazgeçilmez Haklarını Kullanması Komitesinin raporunu (A/32/35) aklında bulundurarak,

Genel Kurul'un Filistin Halkıyla Uluslararası Dayanış Günü GA 42/40 B kararını aklında bulundurarak,

Filistin halkının vazgeçilmez haklarını özellikle kendi kaderini belirleme hakkını kuvvet zoruyla kullanmaktan alıkonmasından duyduğu ciddi endişeyi ifade ederek,

1. Filistin halkının dış müdahale olmaksızın kendi kaderini be-

lirleme ve tamamiyle bağımsız ve egemen Filistin devletini kurma hakkı bulunduğunu bildirir,

2. Filistinlilerin çıkartıldıkları ve söküldükleri yurtlarına ve mülklerine dönme hakları bulunduğunu yeniden vurgulayarak, kendi kaderlerini belirleme haklarını kullanmak üzere dönmeleri için çağrıda bulunur,

3. Filistin halkının Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin amaç ve ilkeleriyle uygun olarak haklarını yeniden kazanmaları hakkının bulunduğunu tanır,

4. Bütün devletleri ve uluslararası örgütleri, temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü aracılığıyla Filistin halkının Sözleşmeyle uygun olarak haklarını kazanma mücadelelerine destekte bulunmalarını ister,

5. Genel Sekreterden, İnsan Hakları Komisyonuna ve Ayrımcılığın Kaldırılması ve Azınlıkların Korunması Alt Komisyonuna Genel Kurul'un 32/40 B kararıyla belirlenen raporları, araştırmaları ve yayınları ulaştırmasını ister.

* * *

d) Halkların kendi kaderlerini belirleme hakları ve sömürge, yabancı egemenliği ve yabancı işgalindeki halklara uygulanması

İnsan Hakları Komisyonu

Genel Kurul'un Sömürge Ülkelere ve Haklarına Bağımsızlığın Sağlanması Bildirisiyle ilgili 1514 (XV) 14 Aralık 1960 kararını ve uygulanmasının önemini **anımsatarak,**

3 (XXXI) 11 Şubat 1975, 9 (XXXII) 5 Mart 1976 ve 3 (XXXIV) 14 Şubat 1978 kararlarını anımsatarak,

Genel Kurul'un 33/24 29 Kasım 1978 kararını **anımsatarak,**

Bağlantısız Ülkeler Dış İşleri Bakanlarının 1978 Belgrad Bildirisiyle Bağlantısızlar Eşgüdüm Bürosunun Maputo 1979 Bildirisini **anımsatarak,**

Halkların kendi kaderlerini belirleme, ulusal egemenlik ve toprak bütünlüğü haklarının gerçekleşmesinin ve sömürge ülkelere ve halklarına insan haklarını kullanabilmelerini sağlıyacak bağımsızlıklarının tanınması sürecinin hızlandırılmasının önemini **vurgulayarak,**

Hâlâ sömürge veya yabancı egemenliğinde veya yabancı işgalinde bulunan halkların insan haklarının ciddi biçimde ve sürekli

çiğnenmesinden duyduğu öfkeyi, Birleşmiş Milletlerin sorunla ve çözümüyle ilgili kararlarına karşın Güney Afrika ve Nambiya'da yasadışı işgalin sürmesinden ve Zimbabve ve Güney Afrika'da ırkçı azınlık rejimlerinin devamından, Filistin halkına vazgeçilmez haklarının tanınmamasından duyduğu öfkeyi **yineler,**

1. Bütün devletlere Birleşmiş Milletlerin sömürge ve yabancı egemenliğindeki halkların kendi kaderlerini belirleme haklarıyla ilgili kararlarını tam olarak ve inanarak uygulamaları **çağrısında bulunur,**

2. Halkların bağımsızlık, toprak bütünlüğü, ulusal birlik ve sömürge ve yabancı egemenliğinden ve yabancı işgalinden kurtulmak için verdikleri mücadelenin, bütün araçlarıyla özellikle silahlı mücadeleyle birlikte meşruluğunu **yeniden belirtir,**

3. Namibya, Zimbabve, Güney Afrika ve Filistin halklarının ve yabancı ve sömürge yönetimindeki halkların kendi kaderlerini belirleme, ulusal bağımsızlık, toprak bütünlüğü, ulusal birlik ve dış müdahale olmaksızın egemenlik haklarını **yeniden belirtir,**

4. Ulusal kurtuluş hareketlerine ve egemen devletlere karşı paralı asker kullanımının savaş suçu olduğunu, paralı askerlerin kendilerinin suçlu olduğunu bildirir, bütün ülkelerin hükümetlerine topraklarında paralı askerlerin askere alınmasının, onlara para sağlanmasının ve eğitim verilmesinin, topraklarından paralı askerlerin geçirilmesinin ve yurttaşlarının paralı asker olmalarının yasaklandığını ve cezalandırılacağını bildirmelerini ve yasal düzenlemeler yapmalarını ister ve bu amaca yönelik yasal düzenlemelerin yapıldığının Komisyona duyurulmasını **ister,**

5. Birleşmiş Milletler kararlarına uymayarak, Güney Afrika'da ve öteki yerlerde ırkçı rejimlere siyasal, ekonomik ve askeri destek vererek ve böylelikle onların halkların kendi kaderlerini belirleme ve bağımsızlık haklarını kullanma umutlarını baskı altına almalarını desteklemelerini, korumalarını ve teşvik etmelerini **kınar,**

6. Güney Afrika'nın ırkçı rejimlerinin, halkın meşru taleplerini ezmek için umutsuzca masum ve savunmasız halka saldırarak kadın ve çocuklar dahil soykırım düzenlemelerini **şiddetle kınar,**

7. Kendi kaderini belirleme ve bağımsızlık mücadelesi sonucu tutuklanan ve mahkum edilen herkesin hemen serbest bırakılmasını, Evrensel İnsan Hakları Bildirisinin 5. maddesine göre hiç kimsenin işkence ve insanlık dışı, onur kırıcı kötü muameleye tutulmayacağı hükmüne uyarak temel haklarına saygı gösterilmesini **ister,**

8. Halkların kendi kaderlerini belirleme ve bağımsızlık halklarını özellikle Güney Afrika ve Filistin halkının haklarını tanımamayı sürdüren hükümetlerin siyasetlerini kınar ve bu siyasetlerin kararlaştırıcılarını ve uygulayıcılarını dünya kamu oyu önünde kınayarak sorumluluklarına **dikkat çeker,**

9. Bazı devletlerin Güney Rodezya'daki Ian Smith rejimi gibi yasa dışı rejimlere meşruiyet kazandırma çabalarını tamamiyle **reddeder,**

10. Sömürge ve yabancı egemenliğiyle yabancı işgali altındaki halklara kendi kaderlerini belirleme ve bağımsızlık mücadelelerinde maddi ve öteki biçimlerde yardımda bulunulmasını takdirle karşıladığını **ifade eder,**

11. Otuz altıncı toplantısında 'halkların kendi kaderlerini belirleme hakları ve sömürge, yabancı egemenliği ve işgal altındaki halklara uygulanması' konusuna öncelik vermeyi sürdürmeye **karar verir.**

BM KARARI 465 (Seçilmiş Bölüm)

1 Mart 1980

Güvenlik Konseyi,

12 Ağustos 1949 tarihli savaş zamanında sivillerin korunmasıyla ilgili dördüncü Cenevre kararının Kudüs dahil İsrail'in 1967'den beri işgal etmiş olduğu Arap topraklarına da uygulanabilir olduğu görüşünü bir kez daha vurgulayarak,

5. İsrail'in 1967'den beri işgal etmiş olduğu topraklarda, Kudüs dahil, fiziki nitelik, nüfus oluşumu, statünün kurumsal yapısıyla ilgili değişiklik yaratmaya yönelik bütün eylemlerinin geçerliliği olmadığına, İsrail'in bu topraklara kendi nüfusundan insanlar ve yeni göçmenler yerleştirme politikasının ve uygulamalarının, savaş zamanında sivillerin korunmasıyla ilgili dördüncü Cenevre Sözleşmesinin bariz ihlali olduğuna ve Orta Doğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barış oluşturulmasına ciddi engel yarattığına karar verir.

6. İsrail'in bu politika ve uygulamaları sürdürmesinden ciddi rahatsızlık duyar ve İsrail hükümetine ve halkına bu uygulamaların durdurulması, mevcut yerleşimlerin kaldırılması, özellikle, acil olarak, 1967'den beri işgal edilmiş olan topraklarda, Kudüs dahil, yerleşim yerleri kurulmasına, inşasına ve planlanmasına son verilmesi çağrısında bulunur.

7. Bütün devletlere özellikle işgal altındaki topraklardaki yerleşimlerle bağıntılı olarak İsrail'e hiç bir yardımda bulunmamaları çağrısında bulunur.

8. Komisyondan, 1967'de işgal edilmiş Arap topraklarındaki, Kudüs dahil, durumu incelemeye, doğal kaynakların özellikle su kaynaklarının, işgal altındaki toprakların doğal kaynaklarının korunması ve tüketilmesini ve bu kararın yürütülmesinin yakından izlenmesi amacıyla araştırmaya devam etmesini ister.

Lehte: 15, **aleyhte:** 0, **çekimser:** 0.

BM KARARI ES-7/2 (Seçilmiş Bölüm)

29 Temmuz 1980

Genel Kurul,

Filistin sorununu acil toplantısında değerlendirerek,

1. Birleşmiş Milletlerin 3236 (XXIX) ve 3237 (XXIX) 22 Kasım 1974 kararlarını ve Filistin sorunuyla ilgili öteki kararlarını anımsatır, yeniden vurgular,

2. Orta Doğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletlerin kararlarına uyulmadan ve İsrail işgal ettiği topraklardan, Kudüs dahil, çekilmeden ve Filistin'de Filistin halkının vazgeçilmez haklarını elde edecekleri adil bir çözüm bulunmadan kurulamıyacağını yeniden vurgular,

3. Filistinlilerin çıkartıldıkları ve söküldükleri Filistin'deki yurt ve mülklerine dönme haklarını yeniden belirtir ve dönmeleri için çağrıda bulunur,

4. Filistin Halkının aşağıdaki haklarını yeniden vurgular:

a) Dış müdahale olmaksızın kendi kaderini belirleme ve ulusal egemenlik ve bağımsızlık hakkı,

b) Kendi bağımsız egemen devletini kurma hakları,

5. Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Orta Doğu'daki durum ve Filistin sorunuyla ilgili olarak Birleşmiş Milletler çerçevesinde bütün çabalara, tartışmalara ve konferanslara eşit biçimde katılma hakkını yeniden vurgular.

6. Kuvvet kullanma yoluyla toprak edinilmesinin kabul edilemez olduğu temel ilkesini yeniden vurgular,

7. İsrail'e, 1967'den beri işgal etmiş olduğu Arap topraklarından, Kudüs dahil, tamamiyle ve koşulsuz olarak çekilmesi, bütün mal ve hizmetlerin bozulmadan bırakılması çağrısında bulunur ve işgal edilmiş topraklardan 15 Kasım 1980'den önce çekilmenin başlamasında ısrar eder.

FİLİSTİN SORUNUYLA İLGİLİ KARAR

1 Ağustos 1980

Genel Kurul'un yedinci olağanüstü toplantısında ana Komisyonun «A/ES-7/L. 1/Rev. 1» kararına atıf yapılmadan kabul edilmiştir

Genel Kurul,

Filistin sorununu olağanüstü özel toplantısında **değerlendirerek,**

Bu sorunun çözülememesinin uluslararası barış ve güvenliğe ciddi bir tehdit oluşturduğuna **inanarak,**

Güvenlik Konseyinin 2220. toplantısında 30 Nisan 1980'de, Genel Kurulun 31/20 24 Kasım 1976, 32/40 2 Aralık 1977, 33/28 A 7 Aralık 1978 ve 34/65 29 Kasım 1979 kararlarıyla uygun olarak Filistin halkının vazgeçilmez haklarının kullanımını araştıran Komitenin önerilerinin Amerika Birleşik Devletleri'nin vetosu nedeniyle karara dönüştürülememesinden **üzüntü** ve **endişe duyarak,**

Filistin halkının vazgeçilmez haklarının kullanımı Komitesinin sekreteri, Senegal'in Birleşmiş Milletlerdeki daimi temsilcisinin 1 Temmuz 1980 günlü mektubunu **dikkate alarak,**

Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nün temsilcisinin açıklamalarını **dinleyerek,**

1. 3236 (XXIX) ve 3237 (XXIX) 12 Kasım 1974 kararlarıyla Birleşmiş Milletlerin Filistin sorunuyla ilgili öteki kararlarını **anımsatır** ve **yeniden vurgular,**

2. Özellikle, Orta Doğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın, İsrail'in 1967'den beri işgal etmiş olduğu Filistin ve Arap topraklarından, Kudüs dahil çekilmedikçe, Filistin halkının Filistin'de vazgeçilmez haklarını kullanabildikleri adil bir çözüm Birleşmiş Milletler Sözleşmesine ve Birleşmiş Milletlerin ilgili kararlarına uygun olarak oluşturulmadıkça sağlanamıyacağını **yeniden vurgular,**

3. Filistinlilerin çıkartıldıkları ve söküldükleri Filistin'deki yurt ve mülklerine dönme haklarını **yeniden belirtir,**

4. Filistin halkının Filistin'deki aşağıda belirtilen haklarını **yeniden vurgular** :

a) Dış müdahale olmaksızın kendi kaderini belirleme ve ulusal egemenlik hakkı,

b) Kendi bağımsız egemen devletini kurma hakkı,

5. Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Orta Doğu'daki durum ve Filistin sorunuyla ilgili bütün çabalara, tartışmalara ve konferanslara eşit biçimde katılma hakkını **yeniden vurgular,**

6. Kuvvet kullanma yoluyla toprak edinilmesinin kabul edilemez olduğu temel ilkesini **yeniden vurgular,**

7. İsrail'e, 1967'den beri işgal etmiş olduğu Filistin ve Arap topraklarından, Kudüs dahil, tamamiyle ve koşulsuz olarak çekilmesi, bütün mal ve hizmetlerin bozulmadan bırakılması çağrısında bulunur ve işgal edilmiş topraklardan 15 Kasım 1980'den önce çekilmenin başlamasında **ısrar eder,**

8. İsrail'in, Güvenlik Konseyi'nin 1 Mart 1980'de oybirliğiyle kabul ettiği 465 (1980) kararı hükümlerine tamamiyle uyması **çağrısında bulunur,**

9. İsrail'in Kutsal Kudüs şehrinin tarihsel niteliğiyle ilgili Birleşmiş Milletler kararlarıyla, özellikle Güvenlik Konseyi'nin 476 (1980) 30 Haziran 1980 kararına tam olarak uymasını **ister,**

10. Filistinlilerin yurtları dışında yerleştirilmelerini hedefliyen bütün politika ve planlara **karşı olduğunu ifade eder,**

11. Genel Sekreter'in, Filistin halkının vazgeçilmez haklarını kullanması Komitesinin Genel Kurul'a Filistin sorununun çözümüyle ilgili olarak sunduğu raporun 59 ve 72. paragraflarında önerilen zorunlu önlemlerin yürütülmesi için Komiteyle danışarak hareket etmekte **yetkili olduğunu kararlaştırır** ve bunu Genel Sekreter'den **ister,**

12. Genel Sekreter'den bu kararın uygulanmasıyla ilgili olarak Genel Kurul'a otuz beşinci toplantısında rapor sunmasını **ister,**

13. Genel Sekreter'den, İsrail'in bu karara uymaması durumunda, durumu değerlendirmek ve Sözleşmenin VII. bölümüyle uygun olarak alınacak önlemleri kabul etmek üzere toplanmasını **ister,**

14. Yedinci olağanüstü özel toplantının geçici olarak ertelenmesini ve Genel Kurul'un son olağan toplantı Başkanının üye devletlerin isteği doğrultusunda toplantıları yeniden başlatmakta yetkili olmasını **kararlaştırır.**

11. toplantı, 29 Temmuz 1980

BM KARARI 478

20 Ağustos 1980

Güvenlik Konseyi.

476 (1980) 30 Temmuz 1980 kararını **anımsatarak,**

Kuvvet kullanarak toprak elde edilmesinin kabul edilemez olduğunu yeniden **vurgulayarak,**

İsrail Knesset'in 'temel yasa'yı kabulünün Kutsal Kudüs şehrinin nitelik ve statüsünde değişiklik yaparak, barış ve güvenliği bozmasından ve 'temel hukuk'u ihlalinden **derin endişe duyarak,**

İsrail'in Güvenlik Konseyi'nin 476 (1980) kararına uymadığına **dikkat çekerek,**

Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin ilgili hükümleriyle uygun olarak elverişli yol ve önlemleri inceleyerek 476 (1980) kararının tam uygulanmasını, İsrail'in karara uymaması karşısında, sağlamak için kararlılığını **yeniden vurgulayarak,**

1. İsrail'in Kudüs'le ilgili 'temel yasa'yı kabul etmesini ve ilgili Güvenlik Konseyi kararlarına uymayı reddetmesini **kınar,**

2. İsrail'in 'temel yasa'yı kabul etmesinin uluslararası hukuku çiğnemek olduğunu ve 1967'den beri işgal altındaki Arap topraklarında Kudüs dahil, savaş zamanında sivillerin korunmasıyla ilgili 12 Ağustos 1949 tarihli dördüncü Cenevre sözleşmesinin devam eden geçerliliğini etkilemiyeceğini **vurgular,**

3. İşgalci hükümet İsrail'in Kutsal Kudüs şehrinin nitelik ve statüsünü değiştirmek veya değişmesini sağlamak amacıyla aldığı bütün yasal ve idari önlemlerin, özellikle son 'temel yasa'nın geçersiz ve değersiz olduğunu ve derhal lağvedilmesi gerektiğini **kararlaştırır,**

4. Bu eylemin Orta Doğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barış oluşmasına ciddi bir engel olduğunu **belirtir,**

5. Kudüs'ün nitelik ve statüsünü değiştirecek 'temel yasa'nın ve benzerlerinin tanınmamasına **karar verir** ve bütün Birleşmiş Milletler üyesi devletlere şu çağrıda bulunur:

a) bu kararı kabul etmek,

b) Kudüs'te diplomatik misyon kurmuş olan devletlerin kutsal şehirden bu misyonlarını çekmeleri,

6. Genel Sekreterden, Genel Kurul'a bu kararın uygulanmasıyla ilgili 15 Kasım 1980'den önce rapor sunmasını **ister.**

Lehte: 14, **aleyhte:** 0, **çekimser:** 1 (ABD).

İŞGAL ALTINDAKİ ARAP TOPRAKLARINDA DURUM

GENEL KURULUN DOKUZUNCU OLAĞANÜSTÜ ÖZEL OTURUMUNDA KABUL ETTİĞİ KARARLAR

Oylama: 86-21-34 (yoklama sırasıyla) **Tasarı: A/ES-9/L. 1 ve ES-9/1.**
Gün: 5 Şubat 1982 **Oturum: 12**

Genel Kurul,

Dokuzuncu olağanüstü özel oturumunda Güvenlik Konseyinin 500 (1982) 28 Ocak 1982 kararıyla ilgili olarak 'İşgal altındaki Arap topraklarında durum' başlıklı raporu **inceliyerek,**

Güvenlik Konseyinin 20 Ocak 1982'deki 2329. toplantısında Konseyin 497 (1981) 17 Aralık 1981 kararıyla uyum içinde uygun önlemleri almakta Konseyin daimi üyelerinden birinin vetosu nedeniyle başarılı olamamasını **endişe ve esefle karşılayarak,**

Güvenlik Konseyinin 497 (1981) kararını **anımsatarak,**
35/122 E 11 Aralık 1980 kararını **anımsatarak,**
36/226 B 17 Aralık 1981 kararını yeniden **vurgulayarak,**
Genel Sekreterin 21 Aralık 1981 ve 31 Aralık 1981 tarihli raporlarını **gözönünde bulundurarak,**

3314 (XXIX) 14 Aralık 1974 kararında saldırganlığın, inter alia, «Bir devletin silahlı kuvvetlerinin bir başka devletin topraklarını işgali veya buraya saldırması veya bir devletin veya bazı bölümlerinin geçici de olsa askerleri tarafından işgalidir» biçiminde tanımlayarak «siyasal, ekonomik, askeri ne olursa olsun hiç bir neden saldırganlığı haklı kılamaz» hükmü getirildiğini **anımsatarak,**

Kuvvet yoluyla toprak elde edinilmesinin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, uluslararası hukuk ve ilgili Birleşmiş Milletler kararınca kabul edilemez olduğunu **yeniden vurgulayarak,**
12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunması hükümlerinin işgal altındaki Suriye topraklarında geçerliliğini **bir kez daha belirterek,**

İsrail'in tutumunun ve eyleminin barışsever bir üye ülke olmadığını ve Sözleşme yükümlülüklerini yerine getirmediğini **dikkate alarak,**

İsrail'in sözleşmenin 25. maddesini çiğneyerek, sonuncusu 497 (1981) kararı olmak üzere Güvenlik Konseyinin kararlarına uymayı ve onları uygulamayı reddettiğini **dikkate alarak,**

1. İsrail'i Güvenlik Konseyi'nin 497 (1981) ve Genel Kurulun 36/226 B kararlarına uymadığı için **şiddetle kınar,**

2. İsrail'in 14 Aralık 1981 tarihli kendi yasalarını, hukukunu ve yönetimini işgal ettiği Suriye'nin Golan tepelerine uygulama kararının Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 39. maddesi ve Genel Kurulun 3314 (XXIX) kararı hükümlerine göre saldırganlık olduğunu **kararlaştırır,**

3. İsrail'in işgal ettiği Suriye Golan tepelerinde kendi yasa, hukuk ve yönetimini uygulama kararının geçersiz olduğunu ve yasal ve başka türlü hiç bir sonuç doğuramıyacağını **bir kez daha ilan eder,**

4. İsrail'in Suriye Golan tepeleriyle ilgili kararını uygulamak için yaptığı her şeyin yasadışı ve geçersiz olduğunu ve tanınmıyacağını **kabul eder,**

5. 1907 Hague Sözleşmesinin ve 12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunması hükümlerinin İsrail'in 1967'den beri işgal altında tuttuğu Suriye topraklarında geçerli olduğu **kararını yeniden belirtir** ve bütün taraflara her koşulda bu hükümlere saygı göstermeleri ve yükümlülüklerine uymaları çağrısmda bulunur,

6. 1967'den beri Suriye Golan tepelerinin işgal altında tutulmasının ve İsrail'in 14 Aralık 1981'de kendi yasalarını, hukukunu ve yönetimini bu topraklarda uygulama kararının uluslararası barış ve güvenliğe yönelik ciddi bir tehdit oluşturduğunu **düşünür,**

7. Güvenlik Konseyinin bir daimi üyesinin İsrail'e karşı Sözleşmenin VII. bölümündeki uygun önlemlerle Konsey tarafından oybirliğiyle kabul edilen 497 (1981) kararının uygulanmasını önleyen veto oyunu **şiddetle reddeder,**

8. İsrail'in işgalini ve Arap topraklarını ilhakını cesaretlendiren ve saldırganlık suçunu işlemesine yardımcı olan bütün siyasal, ekonomik, askeri ve teknolojik desteği **reddeder,**

9. İşgalci güç İsrail'in Suriye Golan tepelerinde kendi yasaları-

nı, hukukunu ve yönetimini uygulamak için aldığı ve bu toprakların ilhakı anlamına gelen 14 Aralık 1981 kararını lağvetmesi için isteğini **kuvvetle vurgular,**

10. İsrail'in 1967'den beri işgal altında tuttuğu Filistin, Arap toprakları ve Kudüs'ten tamamiyle ve koşulsuz olarak çekilmesinin Orta Doğu'da kapsamlı ve adil bir barış oluşturulması için önde gelen bir zorunluluk olduğunu **belirtir,**

11. İsrail'in barışsever bir üye ülke olmadığını ve Sözleşmeden ve Genel Kurulun 273 (III) 11 Mayıs 1949 kararından doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğini ilan **eder,**

12. Üye ülkelere aşağıdaki önlemlerin uygulanması **çağrısında bulunur:**

a) İsrail'e silah ve benzeri malzemenin sağlanmasından kaçınmak ve İsrail'in kendilerinden aldığı askeri yardımı kaldırmak,

b) İsrail'den silah veya askeri malzeme almaktan kaçınmak,

c) İsrail'e ekonomik, mali ve teknolojik yardımı ve bu konularda işbirliğini durdurmak,

d) İsrail'le diplomasi, ticaret ve kültür ilişkilerini kesmek,

13. Üye ülkelere bundan sonra İsrail'i her alanda yalnız bırakmak amacıyla teker teker ve toplu ilişkilerini kesme **çağrısında bulunur,**

14. Üye olmayan ülkelere bu kararın hükümleri doğrultusunda hareket etmeleri uyarısında **bulunur,**

15. Bütün uzman kuruluşlara ve Birleşmiş Milletler sistemindeki örgütlerle uluslararası kurumlara İsrail'le ilişkilerini bu karar hükümleri doğrultusunda düzenlemeleri **çağrısında bulunur,**

16. Genel Sekreterden bu kararın uygulanmasını izlemesini, üye ülkelere ve Güvenlik Konseyine iki aylık aralarla rapor vermesini, Genel Kurula otuz dokuzuncu oturumunda 'Orta Doğu'da durum' başlıklı kapsamlı bir rapor hazırlamasını **ister.**

ES-9/1 KARARININ YOKLAMAYLA YAPILAN OYLAMASI:

Lehte: Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Angola, Bahreyn, Bangladeş, Benin, Bhutan, Botsvana, Bulgaristan, Burma, Burundi, Beyaz Rusya, Cape Verde, Çin, Kongo, Küba, Kıbrıs, Çekoslovakya, Demokratik Yemen, Cibuti, Ethiopya, Gambia, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Gana, Yunanistan, Grenada, Gine, Gine-Bissau Guyan, Macaristan, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Fildişi Sahili, Ürdün, Kenya, Küveyt, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti, Lübnan, Lesotho, Libya, Madagaskar, Malezya, Maldiv, Mali, Malta, Mauritanya, Moğolistan, Fas,

Mozambik, Nepal, Nikaragua, Nijer, Nijerya, Umman, Pakistan, Peru, Polonya, Katar, Ruanda, Sao Tome ve Prinsip, Suudi Arabistan, Senegal, Şeysel, Sierra Leone, Somali, Sri Lanka, Sudan, Surinam, Suriye, Togo, Tunus, Uganda, Ukrayna, SSCB, Birleşik Arap Emirlíği, Birleşik Kamerun Cumhuriyeti, Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti, Yukarı Volta, Vietnam, Yemen, Yugoslavya, Zambia, Zimbabve.

Aleyhte: Avusturalya, Belçika, Kanada, Danimarka, Fiji, Finlandiya, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti, İzlanda, İrlanda, İsrail, İtalya, Japonya, Lüksemburg, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık, Birleşik Devletler.

Çekimser: Arjantin, Avusturya, Bahama, Barbados, Bolivya, Brezilya, Şili, Kolombiya, Kosta Rika, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, Mısır, El Salvador, Gabon, Guetemala, Haiti, Honduras, Liberya, Malavi, Panama, Singapur, İspanya, Svaziland, Tayland, Tirinidad ve Tobago, Türkiye, Uruguay, Venezuela, Zaire.

Bulunmayan: Antigua ve Barbuda, Belize, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Komor, Demokratik Kamboçya, Dominika, Ekvator Ginesi, Jamaika, Mauritius, Meksika, Solomon Adaları, Vanuatu.

Filipinler ve Romanya oylamaya katılmamıştır.

ES-9/2.

Temsilcilerin vekaletnameleri
Genel Kurulun dokuzuncu olağanüstü özel oturumu

Gün: 5 Şubat 1982
Oylama yapılmadan kabul edilmiştir.
Toplantı: 12
Rapor: A/ES-9/6

Genel Kurul
Vekaletname komitesinin raporunu kabul eder.

FİLİSTİN VE KUTSAL YERLERLE İLGİLİ BM KARARI

28 Nisan 1982

Genel Kurul,

Filistin sorununu yeniden başlayan dokuzuncu olağanüstü oturumunda **inceliyerek,**

Güvenlik Konseyinin, 2 Nisan 1982 tarihli 2348. oturumunda ve 20 Nisan 1982 tarihli 2357. oturumunda Amerika Birleşik Devletleri'nin veto oyu nedeniyle karar alamamış olmasını **esef ve endişe ile karşılayarak,**

Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü Siyasal Bölüm Başkanının konuşmasını **dinleyerek,**

6. Filistinlilerin yurtları dışında yerleştirilmesini hedefleyen bütün siyasetleri ve planları reddettiğini **ifade eder,**

7. İşgalci güç İsrail'i aşağıdaki nedenlerle **kınar:**

a) Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunması hükümleriyle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemesi,

b) El-Bireh'in seçilmiş belediye meclisinin dağıtılması,

c) Ramallah ve Nablus'un seçilmiş belediye başkanlarının görevlerinden alınması,

d) Kutsal yerlerin, özellikle Kudüs'teki el-Harem el-Şerif'in kutsallığının çiğnenmesi,

e) İsrail ordusu kadrolarınca 11 Nisan 1982'de el-Harem el-Şerif mıntıkasında ibadet edenlere ateş açılması, öldürülmesi ve yaralanması,

f) İşgal altındaki Filistin topraklarında ve Suriye Golan tepelerinde silahsız sivil halka karşı ateş açma dahil baskı yöntemlerinin uygulanması, ölüm ve yaralanmalara yol açılması,

g) İşgal altındaki Filistin topraklarında, Kudüs dahil, çeşitli sivil ve dinsel kurumlara özellikle eğitim kurumlarına saldırılması ve müdahale edilmesi,

8. Filistin halkının vazgeçilmez haklarını kullanmasını engelleyen bütün siyasetleri, özellikle İsrail'e askeri, ekonomik ve siyasal

yardımda bulunulmasını, Güvenlik Konseyinde daimi üye tarafından veto oyu kullanılarak İsrail'in saldırgan, işgalci siyasetini ve Sözleşmeden ve Birleşmiş Milletlerin ilgili kararlarından doğan yükümlülüklerini yerine getirmeme tutumunu sürdürmesine olanak verilmesini **kınar,**

9. Şu ana kadar yerine getirmemiş ülkelerden aşağıdakileri uygulamasını **bekler:**

a) Filistin halkının vazgeçilmez haklarının tanınması,

b) İsrail'e askeri, ekonomik ve siyasal yardımda bulunarak İsrail'in saldırganlığına ve işgalciliğine ve Sözleşme ve Birleşmiş Milletlerin ilgili kararlarından doğan yükümlülüklerini gözardı etmesine devam etmesini cesaretlendiren siyasetin terk edilmesi,

c) Birleşmiş Milletlerin bütün organlarıyla uyum içinde hareket edilmesi,

10. İsrail'e insan kaynaklarının akmasını cesaretlendiren ve İsrail'in işgal altındaki Arap topraklarında kolonileştirme ve yerleşim siyasetini uygulamasına olanak sağlayan siyasetleri **kınar,**

11. İsrail'in barışsever bir üye ülke olmadığını ve Sözleşmeden ve Genel Kurul'un 273 (III) 11 Mayıs 1949 kararından doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğini **bir kez daha ilan eder,**

12. İşgalci güç İsrail'i bütün işgal altındaki Filistin ve öteki Arap topraklarında, Kudüs dahil, Cenevre Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunması hükümleriyle uluslararası hukukun ilkelerine titizlikle uymaya **bir kez daha çağırır,**

13. İşgalci güç İsrail'den, Genel Kurul ve Konseyce verilmiş görevlerini tam olarak yerine getirebilmeleri için İsrail'in İşgal Altındaki Halkın İnsan Haklarıyla İlgili Uygulamalarını Araştırma Komitesi ile Güvenlik Konseyinin 446 (1979) kararıyla kurulan Komisyona işgal altındaki topraklara girme izni vermesini **ister,**

14. Güvenlik Konseyinin Genel Kurul'un ES-7/2 kararıyla tanımlanmış olan Filistin halkının vazgeçilmez haklarını tanımasını ve Filistin Halkının Vazgeçilmez Hakları Komitesinin önerilerini, Genel Kurulun 31/20 ve izleyen kararlarında kabul etmiş olduğu gibi kabul etmesini **bekler,**

15. Genel Sekretere, Güvenlik Konseyinin uygun görmesiyle ve Filistin Halkının Vazgeçilmez Haklarını Kullanması Komitesine danışarak, Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü dahil Arap İsrail anlaşmazlığının bütün taraflarıyla ilişki kurması, Söz-

leşme ilkeleri ve ilgili kararlarla Genel Kurulun otuz birinci oturumunda kabul ettiği Komite önerilerinin uygulanması temelinde Orta Doğu'da kapsamlı, kalıcı ve adil bir barışın oluşturulması için somut yollar ve araçlar bulunması **çağrısında bulunur,**

16. Genel Sekreterden, kararın uygulanmasını izlemesini ve uygun aralıklarla üye ülkelere ve Güvenlik Konseyine rapor vermesini, Genel Kurul'a otuz yedinci oturumunda 'Filistin sorunu' başlıklı kapsamlı bir rapor sunmasını **ister,**

17. Yedinci olağanüstü özel oturumu geçici olarak ertelemeyi ve son oturumun Başkanım üye ülkelerin isteğiyle toplantıları yeniden başlatmaya yetkili kılınayı **kararlaştırır.**

Yirminci Genel Kurul Oturumu, 28 Nisan 1982

İSRAİL'İN LÜBNAN'I İŞGALİNE KARŞI BM KARARI 508

5 Haziran 1982

Güvenlik Konseyi,

Güvenlik Konseyi'nin 425 (1978), 426 (1978) kararlarıyla, izleyen kararları ve özellikle Güvenlik Konseyi'nin 501 (1982) kararını anımsayarak,

Lübnan daimi temsilcisinin 4 Haziran 1982 günlü mektuplarını (S/1561 ve S/15162) dikkate alarak,

Lübnan'daki mevcut durumun ve Lübnan-İsrail sınır bölgesindeki durumun bozulmasından ve bölgede barış ve güvenlik açısından yarattığı sonuçlardan endişe duyarak,

Lübnan'ın toprak bütünlüğü, bağımsızlığı ve egemenliğinin ihlal edilmesinden ciddi endişe duyarak,

Güvenlik Konseyi'nin başkan ve üyelerinin 4 Haziran 1982'de yaptıkları açıklamalarla, Genel Sekreter'in 4 Haziran 1982'de yaptığı başvuruyu destekliyerek ve yeniden vurgulayarak,

Genel Sekreter'in raporunu dikkate alarak,

1. Bütün taraflara Lübnan'daki ve Lübnan-İsrail sınırındaki askeri hareketin derhal ve aynı anda, en geç 6 Haziran 1982'de Pazar günü yerel satle 0600'da durdurulması çağrısında bulunur,

2. Üye ülkelerden, Güvenlik Konseyi'nin 490 (1981) kararıyla düşmanlıkların durdurulması için yaptığı çağrıya uymaları için taraflara yapabilecekleri etkilerini kullanmalarını ister,

3. Genel Sekreter'den, bu kararın uygulanabilmesinin ve yerine getirilmesinin sağlanması için mümkün olan bütün çabaları göstermesini ve kararın kabulünden sonra en geç kırk sekiz saat içinde Güvenlik Konseyi'ne rapor sunmasını ister.

Oylama: Oybirliğiyle 15-0.

İSRAİL'İN LÜBNAN'DAN ÇEKİLMESİ
BM KARARI 509

6 Haziran 1982

Güvenlik Konseyi,

425 (1978) 19 Mart 1978 ve 508 (1982) 5 Haziran 1982 kararlarını **anımsatarak,**

Genel Sekreter'in Konsey'e sunduğu raporda tanımladığı durumdan **ciddi endişe duyarak,**

Lübnan'ın tanınmış uluslararası sınırları içinde toprak bütünlüğü, egemenlik ve siyasal bağımsızlığına kesin saygı gösterilmesi gereğini **yeniden vurgulayarak,**

1. İsrail'in, Lübnan'ın tanınmış uluslararası sınırlarından askeri kuvvetlerini hemen ve koşulsuz olarak çekmesini **ister,**

2. Tarafların 508 (1982) kararının 1. paragrafında yapılan Lübnan'daki ve Lübnan-İsrail sınırındaki bütün askeri hareketin derhal ve aynı anda durdurulması çağrısına uymalarını **ister,**

3. Bütün taraflara bu kararın kabul edildiğini 24 saat içinde Genel Sekretere iletmeleri **çağrısında bulunur,**

4. Sorunun sürekli izlenmesini **kararlaştırır.**

Oylama: Oybirliğiyle 15-0.

FİLİSTİN SORUNU - İSRAİL'İN LÜBNAN'I İŞGALİ

YENİDEN BAŞLAYAN YEDİNCİ ÖZEL OTURUMUNDA GENEL KURULUN KABUL ETTİĞİ KARARLAR

25-26 HAZİRAN 1982

Gün: 26 Haziran 1982 **Oturum: 24**
Oylama: 127-2-0 **Tasarı: A/ES-7/L. 4 ve Ek. 1**

Genel Kurul,

Filistin sorununu yeniden başlayan yedinci olağanüstü özel oturumunda **inceliyerek,**

Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nü **dinleyerek,**

Orta Doğu'daki durumun İsrail'in Lübnan'ın egemenliğine ve Lübnan'daki Filistinli halka karşı saldırgan eylemlerinin sonucu olarak daha da kötüleşmesinden **korku duyarak,**

Güvenlik Konseyi'nin 508 (1982) 5 Haziran 1982, 509 (1982) 6 Haziran 1982 ve 512 (1982) 19 Haziran 1982 kararlarını **anımsatarak,**

Genel Sekreter'in durumla ilgili özellikle 7 Haziran 1982 tarihli raporunu **dikkate alarak,**

Güvenlik Konseyi'nin, şimdiye kadar, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi uyarınca 508 (1982) ve 509 (1982) kararlarını uygulamakta etkin ve pratik önlemleri almaktaki başarısızlığından duyduğu **üzüntüyü ifade ederek,**

Cenevre 1949 Sözleşmesinin Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili insancıl ilkeleriyle, 1907 Hague Sözleşmesinin doğurduğu zorunluluklara **dikkat çekerek,**

Filistinli ve Lübnanlı sivil halkın acılarından **derin endişe duyarak,**

Filistin sorununun Arap-İsrail anlaşmazlığının özü olduğu ve bölgede Filistin halkının Filistin'deki vazgeçilmez haklarını tam kul-

lanması mümkün olmadan kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın kurulmasının mümkün olmayacağı **inancını yeniden vurgulayarak,**

Orta Doğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın kurulabilmesinin Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü dahil, uzlaşmazlığın taraflarının eşit biçimde katılımı olmadan mümkün olmayacağını **yeniden vurgulayarak,**

1. Kuvvet kullanımıyla toprak elde edinilmesinin kabul edilmezliği ilkesini **yineler,**

2. Bütün üye ülkelerin ve tarafların Lübnan'ın egemenliğine, toprak bütünlüğüne, uluslararası tanınmış sınırlar içinde birlik ve siyasal bağımsızlığına saygı göstermelerini **ister,**

3. Güvenlik Konseyinin 508 (1982) ve 509 (1982) kararlarını desteklemeye **karar verir.** Konsey, **inter alia,**

a) İsrail'in, Lübnan'ın uluslararası tanınmış sınırlarından bütün askeri kuvvetlerini hemen ve koşulsuz çekmesi,

b) Çatışmanın bütün taraflarının hemen ve aynı anda Lübnan'daki ve Lübnan-İsrail sınırındaki bütün askeri faaliyetlerini durdurmalarını istemiştir.

4. İsrail'i 508 (1982) ve 509 (1982) kararlarına uymadığı için **kınar,**

5. İsrali'den 27 Haziran 1982 Pazar günü (Beyrut saatiyle) 0600'dan geç olmamak üzere yukarıdaki bütün hükümlere uymasını **ister,**

6. Güvenlik Konseyi'ne, Genel Sekreter'e 508 (1982), 509 (1982) ve 512 (1982) kararlarının uygulanması için gerekli girişimlerde bulunmak ve pratik önlemleri almak üzere yetki vermesi **çağrısında bulunur,**

7. Güvenlik Konseyinden, İsrail'in 508 (1982) ve 509 (1982) kararlarına uymamakta devam etmesi halinde, Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin içerdiği önlem ve yollara başvurulmasını **ister,**

8. Bütün devletlere, uluslararası örgütlere ve kurumlara, İsrail'in Lübnan işgalinin kurbanlarına mümkün olan en geniş insancıl yardımda bulunmaları için **çağrı yapar,**

9. Genel Sekreter'den, yüksek dereceli bir komisyon atayarak, insan ve maddi kayıpların araştırılmasını ve değerlendirilmesini, araştırma sonucunun rapor halinde en kısa zamanda Genel Kurul'a ve Güvenlik Konseyi'ne sunulmasını **ister,**

10. Yedinci olağanüstü toplantıyı geçici olarak ertelemeyi ve son oturum Başkanına üye ülkelerin isteği üzerine toplantıyı başlatma yetkisi verilmesini **kararlaştırır.**

ES-7/5 KARARININ OYLAMASI :

Lehte: Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Angola, Arjantin, Avusturalya, Avusturya, Bahama, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Belçika, Benin, Bhutan, Bolivya, Botsvana, Brezilya, Bulgaristan, Burma, Burundi, Beyaz Rusya, Kanada, Cape Verde, Şili, Çin, Kolombiya, Kongo, Kosta Rika, Küba, Kıbrıs, Çekoslovakya, Dmokratik Kamboçya, Demokratik Yemen, Danimarka, Cibuti, Ekvator, Mısır, Fiji, Finlandiya, Fransa, Gabon, Gambia, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Gana, Yunanistan, Gine-Bissau, Guyan, Macaristan, İzlanda, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, İrlanda, İtalya, Jamaika, Japonya, Ürdün, Kenya, Küveyt, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti, Lübnan, Lesotho, Liberya, Libya, Lüksemburg, Madagaskar, Malezya, Maldivler, Mali, Malta, Mauritanya, Mauritius, Meksika, Moğolistan, Fas, Mozambik, Nepal, Hollanda, Yeni Zelanda, Nikaragua, Nijer, Norveç, Umman, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Filipinler, Polonya, Portekiz, Katar, Romanya, Sao Tome ve Prinsip, Suudi Arabistan, Senegal, Şeysel, Sierra Leone, Singapur, Somali, İspanya, Sri Lanka, Sudan, Surinam, İsveç, Suriye, Tayland, Togo, Tirinidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Uganda, Ukrayna, SSCB, Birleşik Arap Emirliği, Birleşik Krallık, Birleşik Kamerun Cumhuriyeti, Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti, Yukarı Volta, Uruguay, Venezuela, Vietnam, Yemen, Yugoslavya, Zaira, Zambia.

Aleyhte: İsrail, Birleşik Devletler.

Çekimser: Yok.

Bulunmayan: Antigua ve Barbuda, Belize, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Komor, Dominika, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador, Ekvator Ginesi, Ethiopya, Grenada, Guatemala, Gine, Haiti, Honduras, Fildişi Sahili, Malavi, Nijerya, Papua, Yeni Gine, Ruanda, Saint Lucia, Saint Vincent, Samoa, Solomon Adaları, Svaziland, Vanatu, Zimbabve.

FİLİSTİN SORUNU

YENİDEN BAŞLAYAN YEDİNCİ ÖZEL OTURUMUNDA GENEL KURULUN KABUL ETTİĞİ KARARLAR

16-19 AĞUSTOS 1982

Gün: 19 Ağustos 1982 **Oturum: 31**
Oylama: 120-2-20 (yoklamayla) **Tasarı: A/ES-7/L. 5 ve Ek 1.**

Genel Kurul,

Filistin sorununu yeniden başlayan yedinci olağanüstü özel oturumunda **inceliyerek,**

Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nü **dinleyerek,**

Birleşmiş Milletlerin amaç ve ilkeleriyle, özellikle halkların eşitliği ve kendi kaderini belirleme hakkı ilkelerini **kılavuz edinerek,**

Güvenlik Konseyi'nin Orta Doğu'daki durumda ilgili toplantılarının özellikle 4 Haziran 1982'den beri yapılanların işlevinin **bilincinde olarak,**

Güvenlik Konseyi'nin, şimdiye kadar, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi uyarınca 508 (1982) 5 Haziran 1982 ve 509 (1982) 6 Haziran 1982 kararlarını uygulamakta etkin ve pratik önlemleri almaktaki başarısızlığından duyduğu **üzüntüyü ifade ederek,**

Orta Doğu'daki durumun İsrail'in, Lübnan'ın egemenliğine ve Lübnan'daki Filistinli halka karşı saldırgan eylemlerinin sonucu olarak daha da kötüleşmesinden **korku duyarak,**

Birleşmiş Milletlerin özellikle barışa yönelik tehlikelerin kaldırılması ve önlenmesi ve saldırganlık eylemlerinin durdurulması için birlikte etkin önlemler alınması amaç ve ilkelerini de **kılavuz edinerek,**

Cenevre 1949 Sözleşmesinin 3, Ek protokol 4'den kaynaklanan insancıl ilke ve hükümlerle 1907 Hague Sözleşmesinin doğurduğu zorunlulukları aklında **bulundurarak,**

Filistin sorununun Arap-İsrail anlaşmazlığının özü olduğunu ve bölgede Filistin halkının Filistin'deki vazgeçilmez haklarını tam

kullanması mümkün olmadan kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın kurulamıyacağını yeniden **vurgulayarak,**

Orta Doğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın kurulabilmesinin Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü dahil **uz**laşmazlığın taraflarının eşit biçimde katılımı olmadan mümkün olmayacağını **yeniden vurgulayarak,**

İsrail'in Lübnan'da ve özellikle Beyrut ve çevresinde askeri eylemlerini sürdürmesinden ve yoğunlaştırmasından duyduğu **kızgınlığı ifade ederek,**

Filistin sorunuyla ilgili bütün kararlarını **anımsatarak,**

Güvenlik Konseyi'nin 508 (1982) 5 Haziran 1982, 509 (1982) 6 Haziran 1982, 511 (1982) 18 Haziran 1982, 512 (1982) 19 Haziran 1982, 513 (1982) 4 Temmuz 1982, 515 (1982) 29 Temmuz 1982, 516 (1982) 1 Ağustos 1982, 517 (1982) 4 Ağustos 1982 ve 518 (1982) 12 Ağustos 1982 kararlarını **anımsatarak,**

1. Kuvvet kullanımıyla toprak elde edinilmesinin kabul edilmezliği ilkesini **yineler,**
2. Filistin halkının Filistin'de kendi kaderini belirleme ve ulusal bağımsızlık dahil vazgeçilmez hakların serbestçe kullanması çağrısında bulunur,
3. Filistinlilerin yurtları dışında yerleştirilmelerini amaçlayan bütün politika ve planları reddettiğini yeniden **vurgular,**
4. İsrail'in Genel Kurul'un işgal altındaki Filistin ve Arap topraklarıyla ilgili daha önceki kararları hükümlerine saygı göstermesini ve bunları uygulamasını, Güvenlik Konseyi'nin 465 (1980) 1 Mart 1980 kararıyla birlikte, inter alia; saygı gösterilmesini **ister:**

a) 1967'den beri işgal altındaki Filistin ve Arap topraklarının fiziksel niteliğini, nüfus yapısını, kurumsal niteliğini veya statüsünü değiştirecek İsrail'in bütün uygulamalarının hiç bir hukuksal geçerliği olmadığında, İsrail'in bu topraklarda kendi nüfusunu ve yeni göçmenleri yerleştirmesinin 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmesinin savaş zamanında sivillerin korunmasıyla ilgili hükümlerinin bariz ihlali olduğunda ve Orta Doğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barış oluşturulmasına ciddi engel teşkil oluşturduğunda kararlıdır,

b) İsrail'in bu politika ve uygulamaları sürdürmesini, ısrar etmesini şiddetle kınar, İsrail hükümetine ve halkına bu önlemleri kaldırması, Kudüs dahil, 1967'den beri işgal altında bulunan Arap topraklarında yerleşim yerleri kurulmasının, yapımının ve planlan-

masının derhal durdurulması ve mevcut yerleşimlerin kaldırılması çağrısında bulunur,

5. İsrail'in ayrıca Güvenlik Konseyi'nin 509 (1982), 511 (1982), 513 (1982), 515 (1982), 516 (1982), 517 (1982) ve 518 (1982) kararlarına uymasını **ister,**

6. Genel Sekreter'den, Güvenlik Konseyi'nin ve Lübnan hükümetinin muvafakatıyla, İsrail'in Lübnan'dan çekilmesinin askıda kalması karşısında, Güney Lübnan'daki Filistinlilerin ve Lübnanlı sivil halkın güvenlik ve emniyetini sağlıyacak etkili önlemleri almasını **ister,**

7. İsrail'i, Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 25. maddesine karşı çıkarak Güvenlik Konseyi'nin kararlarına uymadığı için **kınar,**

8. Genel Sekreter'den, bir kez daha, İsrail'in 465 (1980), 508 (1982), 509 (1982), 515 (1982) ve 518 (1982) kararlarına uymaması durumunda, Sözleşmenin ilgili hükümlerine göre pratik önlem ve yolların kararlaştırılması için toplanılmasını **ister,**

9. Genel Sekreter'den, bir kez daha, insan yaşamı kaybıyla maddi zararın son duruma göre değerlendirilmesini yapacak ve araştırmaları yürütecek yüksek dereceli bir komisyon kurmasını ve araştırmaların sonuçlarını mümkün olduğu kadar kısa sürede Genel Kurul'a ve Güvenlik Konseyi'ne rapor olarak sunmasını **ister,**

10. Genel Sekreter'den ve Birleşmiş Milletler örgüt sisteminden Kızıl Haç Uluslararası Komitesiyle ve öteki hükümet dışı örgütlerle işbirliği yaparak, İsrail'in 1949 Cenevre Sözleşmesi hükümlerine uygun davranmasının araştırılmasını ve hapsedilenlerle ilgili öteki önlemlerin alınmasının sağlanmasını **ister,**

11. Genel Sekreter'e, bir kez daha, Orta Doğu'daki Arap-İsrail uzlaşmazlığının bütün taraflarıyla bağlantı kurarak, Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü de dahil, Birleşmiş Milletler himayesinde kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın Sözleşme ilkeleri ve ilgili kararlar çerçevesinde kurulabilmesi için uluslararası bir konferans toplanmasının somut yollarını araştırması **çağrısında bulunur,**

12. Yedinci olağanüstü toplantıyı geçici olarak ertelemeyi ve son oturumun başkanına üye ülkelerin isteği üzerine toplantıyı başlatma yetkisi verilmesini **kararlaştırır.**

ES-7/6 KARARININ YOKLAMAYLA YAPILAN OYLAMASI

Lehte: Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Angola, Arjantin, Avusturya, Bahama, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Benin, Bhutan, Bolivya, Botsvana, Brezilya, Bulgaristan, Burma, Burundi, Beyaz Rusya, Cape Verde, Çad, Şili, Çin, Kolombiya, Kongo, Küba, Kıbrıs, Çekoslovakya, Demokratik Kamboçya, Demokratik Ye-

men, Cibuti, Ekvator, Mısır, El Salvador, Ethiopya, Fiji, Finlandiya, Gabon, Gambia, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Gana, Yunanistan, Grenada, Gine, Gine-Bissau, Guyan, Honduras, Macaristan, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Fildişi Sahili, Japonya, Ürdün, Kenya, Küveyt, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti, Lübnan, Lesotho, Liberya, Libya, Madagaskar, Malezya, Mali, Malta, Mauritanya, Mauritius, Meksika, Moğolistan, Fas, Mozambik, Nepal, Nikaragua, Nijer, Nijerya, Umman, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Filipinler, Polonya, Katar, Romanya, Ruanda, Samoa, Sao Tome ve Pirincip, Suudi Arabistan, Senegal, Seysel, Sierra Leone, Singapur, Somali, İspanya, Sri Lanka, Sudan, Svaziland, Suriye, Tayland, Togo, Trinidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Uganda, Ukrayna, SSCB, Birleşik Arap Emirliği, Birleşik Kamerun Cumhuriyeti, Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti, Yukarı Volta, Uruguay, Venezuela, Vietnam, Yemen, Yugoslavya, Zambia, Zaire, Zembabve.

Aleyhte: İsrail, ABD.

Çekimser: Avusturalya, Belçika, Kanada, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti, Haiti, İzlanda, İrlanda, İtalya, Jamaika, Lüksemburg, Malavi, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık.

Bulunmayanlar: Antigua ve Barbuda, Belize, Orta Afrika Cumhuriyeti, Komorlar, Kosta Rika, Dominika, Ekvator Ginesi, Guatemala, Papua Yeni Ginesi, Saint Lucia, Sain Vincent, Solomon Adaları, Surinam, Vanuatu.

FİLİSTİN SORUNUYLA İLGİLİ ULUSLARARASI KONFERANS

Tarih: 19 Ağustos 1982 **Oturum: 31**
Oylama: 123-2-18 (yoklama sırasıyla) **Tasarı: A/ES-7/L. 6 Ek. 1**

Genel Kurul,

Filistin sorunuyla ilgili olarak, 1984'den geç olmamak üzere, Filistinlilerin haklarını kazanmaları ve kullanabilmeleri için etkin yolların bulunmasını araştırmak üzere kapsamlı bir çaba gösterilmesi için uluslararası konferans toplanmasını kararlaştırdığı 10 Aralık 1981 36/120 C kararını **anımsatarak,**

İsrail'in Lübnan devletinin egemenliğine ve Filistin halkına saldırmasından doğan Orta Doğu'daki tehlikeli durumdan ve uluslararası barış ve güvenlik için oluşturduğu tehditten **derin endişe duyarak,**

Birleşmiş Milletler'in Sözleşmesi gereği uluslararası barışın korunmasından sorumlu olduğunun **bilincinde olarak,**

Filistin sorununa adil bir çözüm bulunmamış olmasından ve özü olduğu Orta Doğu anlaşmazlığını tırmandırmaya devam etmekte olmasından uluslararası barış ve güvenliğin tehlikeye girmesinden **ciddi endişe duyarak,**

Bağlantısız Ülkelerin işbirliği bürosunun Lefkoşe'de 15-17 Temmuz 1982'de Olağanüstü Bakanlar Toplantısında yayınladığı sonuç bildirisini **dikkate alarak,**

Filistin halkının, Birleşmiş Milletler kararlarında tanımlandığı ve yeniden vurgulandığı gibi, vazgeçilmez haklarını kazanabilmeleri ve kullanabilmeleri için uluslararası toplumun çabalarını yoğunlaştırması gereğini **kabul ederek,**

Filistin sorunuyla ilgili uluslararası konferansa hazırlık komitesinin çalışmalarının önemini, üye ülkelerin hazırlık sürecine ve konferansa en geniş biçimde katılmalarının sağlanması gereğini **vurgulayarak,**

1. Filistin sorunuyla ilgili uluslararası konferansın Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü merkezinde, Paris'te 16-27 Ağustos 1983'de toplanmasını **kararlaştırır,**

2. Genel Sekreter'den Konferansın toplanması için Birleşmiş Milletlerin olağan bütçesinden derhal yeterli kaynakları sağlamasını ve Konferansın zorunlu hazırlık çalışmalarıyla etkinlikleri yürütmesini **ister,**

3. Bütün ülkelere bu kararın yürütülmesi için hazırlık komitesiyle işbirliği yapmaları çağrısında bulunur ve onlara ulusal düzeyde hazırlıklar için etkin işbirliği yapmak üzere ulusal odak noktalarını oluşturmaları davetinde **bulunur,**

ES-7/7 KARARININ YOKLAMAYLA YAPILAN OYLAMASI :

Lehte: Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Angola, Arjantin, Avusturya, Bahama, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Benin, Bhutan, Bolivya, Botsvana, Brezilya, Bulgaristan, Burma, Burundi, Beyaz Rusya, Cape Verde, Çad, Şili, Çin, Kolombiya, Kongo, Kosta Rika, Küba, Kıbrıs, Çekoslovakya, Demokratik Kamboçya, Demokratik Yemen, Cibuti, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, Mısır, El Salvador, Ethiopya, Fiji, Gabon, Gambia, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Gana, Yunanistan, Grenada, Gine, Gine-Bissau, Guyan, Haiti, Honduras, Macaristan, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Fildişi Sahili, Jamaika, Ürdün, Kenya, Küveyt, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti, Lübnan, Lesotho, Liberya, Libya, Madagaskar, Malavi, Malezya, Maldiv, Mali, Malta, Maoritanya, Mauritius, Meksika, Moğolistan, Fas, Mozambik, Nepal, Nikaragua, Nijer, Nijerya, Umman, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Filipinler, Polonya, Katar, Romanya, Ruanda, Samoa, Sao Tome ve Prinsip, Suudi Arabistan, Senegal, Şeysel, Sierra Leone, Singapur, Somali, İspanya, Sri Lanka, Sudan, Svaziland, Suriye, Tayland, Togo, Tirinidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Uganda, Ukrayna, SSCB, Birleşik Arap Emirliği, Birleşik Kamerun Cumhuriyeti, Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti, Yukarı Volta, Uruguay, Venezuela, Vietnam, Yugoslavya, Yemen, Zaire, Zambia, Zimbabve.

Aleyhte: İsrail, ABD.

Çekimser: Avusturalya, Belçika, Kanada, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Lüksemburg, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık.

Bulunmayanlar: Antigua ve Barbuda, Belize, Orta Afrika Cumhuriyeti, Komorlar, Dominika, Ekvator Ginesi, Guatemala, Papau Yeni Ginesi, Saint Lucia, Saint Vincent, Solomon Adaları, Surinam, Vanuatu.

ULUSLARARASI SALDIRGANLIĞIN MASUM ÇOCUK KURBANLARI GÜNÜ

Tarih: 19 Ağustos 1982 **Oturum:** 31
Oylama: 102-2-34 (yoklama sırasıyla) **Tasarı:** A/ES-7/L/rev. 1

Genel Kurul,

Yeniden toplanan yedinci olağanüstü özel oturumunda Filistin sorununu **değerlendirerek,**

İsrail'in saldırgan eylemleri sonucu kurban olan Filistinli ve Lübnanlı masum çocukların çokluğundan **dehşete düşerek,**

Her yılın 4 Haziranını Uluslararası Saldırganlığın Masum Çocuk Kurbanları Günü olarak anmayı **kararlaştırır.**

ES-7/8 KARARININ YOKLAMA SIRASIYLA YAPILAN OYLAMASI:

Lehte: Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Angola, Arjantin, Bahama, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Benin, Bhutan, Botsvana, Brezilya, Bulgaristan, Burundi, Beyaz Rusya, Cape Verde, Çad, Çin, Kongo, Küba, Kıbrıs, Çekoslovakya, Demokratik Kamboçya, Demokratik Yemen, Cibuti, Ekvator, Mısır, Etiopya, Gabon, Gambia, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Gana, Yunanistan, Grenada, Gine, Gine-Bissau, Guyan, Macaristan, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Jamaika, Ürdün, Kenya, Küveyt, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti, Lübnan, Lesotho, Libya, Madagaskar, Malezya, Maldiv, Mali, Malta, Mauritanya, Mauritiu, Meksika, Moğolistan, Fas, Mozambik, Nepal, Nikaragua, Nijer, Nijerya, Umman, Pakistan, Panama, Peru, Filipinler, Polonya, Katar, Romanya, Ruanda, Sao Tome ve Prinsip, Suudi Arabistan, Senegal, Şeysel, Sierra Leone, Singapur, Somali, İspanya, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Tayland, Trinidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Uganda, Ukrayna, SSCB, Birleşik Arap Emirliği, Birleşik Kamerun Cumhuriyeti, Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti, Venezuela, Vietnam, Yemen, Yugoslavya, Zambia, Zimbabve.

Aleyhte: İsrail, ABD.

Çekimser: Avusturalya, Avusturya, Belçika, Bolivya, Burma, Kanada, Kolombiya, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador, Fiji, Finlandiya, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti, Haiti, Honduras, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Liberya, Lüksemburg, Malavi, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Paraguay, Portekiz, Samoa, Svaziland, İsveç, Birleşik Krallık, Uruguay, Zaire.

Bulunmayanlar: Antigua ve Barbuda, Belize, Orta Afrika Cumhuriyeti, Şili, Komor, Kosta Rika, Dominik, Ekvator Ginesi, Guatemala, Fildişi Sahili, Papua Yeni Ginesi, Saint Lucia, Saint Vincent, Solomon Adaları, Surinam, Togo, Yukarı Volta, Vanuatu.

FİLİSTİN DEVLETİ KURULMASIYLA ILGİLİ BM KARARI

10 Aralık 1982 Cuma günü Genel Kurul, gündeminde bulunan Filistin sorununu tartışarak dört karar kabul etti. Genel Kurul konuyla ilgili 58 konuşmacıyı dinledi ve tartışmalar 2 Aralıkta tamamlandı.

Karar tasarılarından ilki (belge a/37/1.42) Filistin halkının vazgeçilmez haklarını kullanması Komitesinin önerileriyle ilgiliydi. Genel Kurul komitenin önerilerini rapordaki biçimiyle kabul etti. Genel Kurul, Güvenlik Konseyi'nin, Komitenin önerileriyle ilgili Genel Kurul kararlarının, 31/20, uygulanmasında geç kalındığına dkkatini çekti. (Komitenin önerileri Filistin sorununun çözümü için bir temel ortaya koyuyordu). Karar tasarısı 119 lehte, 2 aleyhte (İsrail ve ABD), 21 çekimser oyla kabul edildi.

İkinci kararda (belge a/37/1.43) Genel Kurul, Genel Sekreter'den sekreterliğin Filistinlilerin haklarıyla ilgili bölümünün Genel Kurul kararlarında ayrıntısıyla belirlendiği üzere Filistinlilerin hakları Komitesine danışarak görevlerini yürütmesini sağlamasını istedi. Karar 121 lehte, 3 aleyhte (Kanada, İsrail, ABD) ve 18 çekimser oyla kabul edildi.

Genel Kurul, Genel Sekreterden, bölümlere görevlerini yürütebilecekleri zorunlu kaynakları sağlamasını, sekreterliğin haberleşme ve öteki bölümlerinin Filistinlilerin hakları bölümüyle işbirliği halinde çalışarak, Filistin sorunuyla ilgili çeşitli yönlerin de kapsama alınmasının ve görevlerin eksiksiz olarak yerine getirilmesinin sağlanmasını istedi.

Üçüncü karar tasarısı hükümleri (belge a/27/1.44) Genel Kurulun Filistin sorunuyla ilgili Uluslararası Konferans toplanması için daha önceki çağrı kararlarını ve bunun Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) Paris'teki merkezinde 16-27 Ağustos 1983'te gerçekleştirilmesi çağrısını içeriyordu. Bu belge 123 lehte, 2 aleyhte (İsrail ve ABD) ve 23 çekimser oyla kabul edildi.

Genel Kurul'un kabul ettiği karar (belge a/37/1.47) Genel Sekretere Filistinlilerin, kendi kaderlerini belirleme ve Filistin'de bağımsız Arap devleti kurma hakları dahil, vazgeçilmez haklarının tanınması çağrısında bulunuyordu. Bu belge 113 lehte, 4 aleyhte (Kanada, Kosta Rika, İsrail ve ABD) ve 23 çekimser oyla kabul edildi.

Genel Kurul, bu metinle, Konsey'den, Filistin'de bağımsız Arap devleti kurulması önerisi dahil, Filistin haklarıyla ilgili planın yürürlüğe konulması için zorunlu önlemleri almasını istedi.

Metnin öteki hükümlerinde Genel Kurul, kuvvet kullanımı yoluyla toprak edinilmesinin kabul edilemez olduğu ilkesini yeniden vurguladı, kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın, İsrail'in 1967'de işgal etmiş olduğu Filistin'den ve öteki Arap topraklarından, Kudüs dahil, koşulsuz olarak çekilmedikçe kurulamıyacağını vurguladı.

Genel Kurul ayrıca, özel siyasal komitenin önerileriyle, uydu yoluyla doğrudan televizyon yayını yapılmasıyla ilgili temel ilkeleri düzenleyen bir karar dahil, 15 karar ve iki tavsiyeyi kabul etti.

Genel Kurul'un son karar tasarılarıyla ilgili oylamalarında 107 lehte, 13 aleyhte ve 13 çekimser oy verildi (belge a/37/646, karar IV).

Uzayla ilgili üç karar da oylama yapılmadan kabul edildi. Bu kararlardan biriyle Genel Kurul, üye devletlerden uzayla ilgili anlaşmaların kabul edilmesini ve bunlara katılınmasını istedi (karar no: 1). Öteki kararda hükümetlere, uzayın barışçı kullanımıyla ve keşfiyle ilgili ikinci Uluslararası Konferansın önerilerinin kabul edilmesi çağrısında bulundu (unispace 82) (karar no: 2). Üçüncü kararla 1971 sorumluluk sözleşmesinin kabulü ve buna katılınması için çağrıda bulunuyordu (karar no: 3).

İsrail'in işgal altındaki Arap topraklarında yürüttüğü faaliyetlerle ilgili olarak (belge a/37/688) Genel Kurul yedi karar tasarısını kabul etti. A kararında Genel Kurul, 134 lehte, 1 aleyhte (İsrail) ve 1 çekimser (ABD) oyla, Cenevre Sözleşmesinin işgal altındaki topraklarda geçerliliğini yeniden vurguladı.

B kararında Genel Kurul, 134 lehte, 1 aleyhte (İsrail) ve 1 çekimser (ABD) oyla İsrail'in yerleşim politikasını kınadı.

Genel Kurul, belirli İsrail faaliyetleriyle ilgili olarak, ayrı bir oylamayla, 93 lehte, 20 aleyhte ve 20 çekimser oyla, faal paragraf 6'yı ve 1949 Cenevre Sözleşmesiyle ilgili, gene ayrı bir oylamayla, 107 lehte, 19 aleyhte ve 9 çekimser oyla faal paragraf 16. kabul etti.

C kararında, 112 lehte, 2 aleyhte (İsrail ve ABD) ve 21 çekimser oyla Genel Kurul, özel komitenin İsrail'in faaliyetlerini araştırma yetkisini yeniledi ve işgal altındaki topraklardaki özel faaliyetlerinin kınanmasını kabul etti.

Genel Kurul 113 lehte, 1 aleyhte (İsrail) ve 1 (ABD) çekimser oyla, sürgüne gönderilen Filistinli önderlerin hemen geri dönmelerinin kabul edilmesini istedi (karar D). İsrail'in Golan tepelerindeki faaliyeti 113 lehte, 1 aleyhte (İsrail) ve 2 çekimser (Malavi, ABD) oyla kınandı (karar E).

Genel Kurul, 110 lehte, 2 aleyhte (İsrail, ABD) ve 24 çekimser oyla, İsrail'in Filistinli öğrencilere karşı tutumunun kınanmasını kararlaştırdı (karar F).

Son olarak Genel Kurul, 134 lehte, 1 aleyhte (İsrail) ve 1 çekimser (ABD) oyla, çeşitli Batı yakası belediye başkanlarının öldürülmesi girişimlerini de kınadı (karar G).

GENEL KURULUN 13 ARALIK 1983 38/58 C KARARI

Genel Kurul, Filistin'le ilgili Cenevre Bildirisini uygun bularak, Filistin sorunuyla ilgili uluslararası konferans toplanmasını oybirliğiyle kabul etmiş, aşağıdaki ilkeler ışığında Orta Doğu uluslararası barış konferansının toplanması için aldığı 38/58 C kararıyla çağrıda bulunmuştur:

a) Filistin halkının vazgeçilmez meşru haklarının, dönme hakkı, kendi kaderini belirleme hakkı ve kendi bağımsız Filistin devletlerini kurma hakları dahil kabul edilmesi.

b) Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Orta Doğu'yla ilgili çabalara, tartışmalara ve konferanslara öteki taraflarla eşit biçimde katılma hakkı,

c) Kuvvet kullanımıyla toprak elde edinilemiyeceği ilkesine uyularak İsrail'in Arap topraklarının işgaline son vermesi ve sonuç olarak İsrail'in 1967'den beri işgal altında tuttuğu Kudüs dahil Arap topraklarından çekilmesinin sağlanması.

d) İşgal altındaki topraklarda Kudüs dahil İsrail'in yürüttüğü siyaset ve uygulamaların reddedilmesi ve bunlara karşı çıkılması, İsrail'in uluslararası hukuka ve ilgili Birleşmiş Milletler kararlarına karşı yarattığı de facto durumun, özellikle yerleşim yerleri kurmasının Orta Doğu'da barışın kurulmasına ana engeli oluşturması nedeniyle karşı durulması,

e) İşgalci güç İsrail'in Kutsal Kudüs şehrinin nitelik ve statüsünü değiştirmeye yönelik yasal ve yönetimsel kararlarının ve eylemlerinin, toprak ve mülklerin kamulaştırılması ve Kudüs'ün 'temel yasası' adı verilen yasayla bu şehrin İsrail'in başkenti ilan edilmesi dahil, geçersiz ve yok sayılması,

f) Bölgedeki bütün devletlerin, bütün halk için adalet ve güvenlik sağlıyacak biçimde, uluslararası tanınmış sınırlarda ve güvenlik içinde var olma hakkının, **sine qua non** yukarıda (a) parag-

rafında belirtildiği gibi Filistinli halkın vazgeçilmez haklarının da kabul edilmesi,

4. Arap-İsrail anlaşmazlığının bütün taraflarını, Filistin Kurtuluş Örgütü, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği'yle ilgili bütün devletler dahil, eşit biçimde ve eşit haklarla Orta Doğu uluslararası barış konferansına katılmaya **davet eder,**

5. Genel Sekreter'den, Güvenlik Konseyi'ne danışarak, **konferansın** toplanması için acil önlemleri almasını **ister,**

6. Güvenlik Konseyi'nden konferansın hazırlanması koşullarını oluşturmasını **ister,**

7. Genel Sekreter'den 15 Mart 1984'den geç olmamak üzere çabalarıyla ilgili rapor sunmasını **ister,**

8. Genel Sekreter'in konferansla ilgili raporunu otuz dokuzuncu oturumunda değerlendirmeyi **kararlaştırır.**

ULUSLARARASI BARIŞ KONFERANSI TOPLANMASI KONUSUNDA BM KARARI

BM Genel Sekreterinin Raporu

1. Bu rapor, Genel Kurulun Orta Doğu hakkında uluslararası barış konferansı toplanmasıyla ilgili 2 Aralık 1986 tarih ve 41/43 D sayılı kararma uygun olarak sunulmuştur. Kararın etkili bölümü şöyledir:

«Genel Kurul,

1. Genel sekreterin raporlarını takdirle **«dikkate alarak;**

2. Filistin sorununun Orta Doğu'da Arap-İsrail çatışmasının özü olduğuna **karar verir;**

3. 38/58 C kararının hükümlerine uygun olarak Orta Doğu hakkında Uluslararası Barış Konferansı toplanması çağrısının uygunluğunu **tekrar beyan eder;**

4. Gecikmeksizin konferansın toplanabilmesi için bütün hükümetlerin somut ve yapıcı çabalarına ek olarak gayret göstermeleri gereksinimini **vurgular;**

5. Konferansın toplanması için gerekli eylemleri yürütmek üzere Güvenlik Konseyi çerçevesi içinde daimi üyelerin katılımıyla bir hazırlık komitesi oluşturulmasını **uygun bulur;**

6. Genel sekreterden, Güvenlik Konseyiyle danışarak, Konferansın toplanması yönünde çabalarını sürdürmesini ve Genel Kurula 15 Mayıstan geç olmamak üzere rapor vermesini **rica eder;**

7. Kırk ikinci toplantısında genel sekreterin bu kararın uygulanmasıyla ilgili raporunu değerlendirmeyi **kararlaştırır.»**

2. Kararın 6. paragrafında belirtilen istekle uygun olarak Şubat-Mayıs 1987 süresince Güvenlik Konseyi üyeleriyle birer birer görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerin amacı Genel Kurulun çağrıda bulunduğu Orta Doğu hakkında Uluslararası Barış Konferansı toplanması konusundaki görüşlerinin öğrenilmesidir. Görüşmelerde ayrıca böyle bir konferansın nasıl hazırlanabileceği, kararın 5. paragrafın-

da belirtildiği üzere, hazırlık komitesinin kurulması önerisi de dahil, tartışılmıştır.

3. Güvenlik Konseyinin bütün üyeleri Orta Doğu sorunuyla ilgilenmektedirler ve hepsi genel sekreterin Orta Doğu'ya adil ve kalıcı bir barış gelebilmesi için çabalarını sürdürmesi yönünde desteklerini ifade etmişlerdir. Dahası, son yılların deneyimlerinin aksine, hiç bir üye, BM gözetiminde uluslararası bir konferans toplanması düşüncesine ilke olarak karşı çıkmamışlardır. Fakat, konferansın biçimine yönelik olarak büyük farkların hâlâ mevcut olduğu açıktır. Genellikle, tarafların konumları, işleyim ve öze ilişkin bir dizi sorundan ayrı tutularak, son aylarda bu konularda daha fazla esneklik gösterildiği ve görüşme süreciyle ilgili bu gelişimin teşvik edilmesi gerektiği yolunda görüş birliğine varılmıştır.

4. Konsey üyeleri konferansın dikkatle hazırlanması gerektiğinde görüş birliği içindedirler fakat resmi bir hazırlık komitesi oluşturulması önerisiyle ilgili görüşlerde farklılıklar vardır. Konseyin bazı üyeleri komitenin daha önce kurulmasından yanadır, başka üyeler öneriye karşı çıkmakta veya bu sorunla ilgili daha fazla görüşme yapılması gerektiğini ve bu bağlamda özellikle tarafların kendi görüşlerinin önemli olduğunu düşünmektedirler.

5. Tarafların temsilcileriyle yani doğrudan konuyla ilgili Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan ve Suriye Arap Cumhuriyeti'yle Filistin Kurtuluş Örgütü'nün temsilcileriyle ilk görüşmeler yapıldı. Mart-Nisan arasında New York'ta yapılan bu görüşmeler tarafların uluslararası barış konferansı toplanmasıyla ilgili görüşlerini öğrenmek ve konferansın nasıl hazırlanması gerektiğiyle ilgili düşüncelerini anlamak amacıyla yapılan araştırma görüşmeleriydi. Bütün taraflar Orta Doğu'da çatışmanın çözüme kavuşturulmasına ilgi duyuyorlar ve bazıları bunun acil olduğunu düşünüyor. Gene, görüşler konferansın nasıl olması gerektiği ve nasıl hazırlanılacağı yönünde değişiklikler gösteriyordu fakat kabul edilebilir bir görüşme formülü bulmak için genel bir hazırlık olduğu da görüldü.

GÖZLEMLER

6. İlk görüşme dizisinden hali hazırda 41/43 D kararıyla çağrıda bulunulduğu gibi uluslararası bir konferansın toplanmasını sağlıyacak yeterli görüş birliğinin bulunmadığı ortaya çıkmışsa da, Orta Doğu'da adil ve kalıcı bir barışa yol açacak sürecin oluşması için çabalarını sürdürmeye kararlıyım.

Mayıs 1987

605 (1987) KARARIYLA İLGİLİ OLARAK BM GENEL SEKRETERİNİN GÜVENLİK KONSEYİNE SUNDUĞU RAPOR

Giriş

1. 22 Aralık 1987'de Güvenlik Konseyi aşağıdaki 605 (1987) sayılı kararı kabul etmiştir:

Güvenlik Konseyi:

Demokratik Yemen'in BM daimi temsilcisinin Aralık ayı Arap grubu sekreteri göreviyle 11 Aralık 1987 tarihli mektubunu **dikkate alarak,**

Birleşmiş Milletler Sözleşmesince tanınan ve Evrensel İnsan Hakları Beyannamesiyle ilan edilen halkların vazgeçilmez haklarını **gözönünde bulundurarak,**

Filistin ve Arap topraklarının Kudüs dahil İsrail tarafından 1967'de işgal edilmesiyle ilgili kararlarıyla, Kudüs'le ve konuyla ilgili 446 (1979), 465 (1980), 497 (1981) ve 592 (1986) **kararlarını anımsayarak,**

12 Ağustos 1949 tarihli Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili Cenevre Sözleşmesini de **gözönünde bulundurarak,**

Kudüs dahil 1967'de İsrail tarafından işgal edilmiş Filistin ve Arap topraklarında durumun kötüye gitmesinden endişe duyarak ve **ciddi kaygılar taşıyarak,**

İsrail işgali altındaki Filistin sivil halkının tarafsızca korunması için gerekli önlemlerin düşünülmesi gereğini **dikkate alarak,**

İşgalci güç İsrail'in yürüttüğü siyaset ve uygulamaların, Orta Doğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barışın elde edilmesi yolunda ciddi engeller doğurduğunu **değerlendirerek,**

1. İşgalci güç Israil'in siyaset ve uygulamalarını, işgal altındaki topraklarda insan haklarını ihlal ettiği için ve özellikle İsrail ordusunun açtığı ateş sonucu korunmasız Filistinli sivillerin ölümüne ve yaralanmasına yol açtığı için **şiddetle kınar,**

2. 12 Ağustos 1949 tarihli Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili Cenevre Sözleşmesinin İsrail tarafından 1967'den beri işgal edilmiş olan Filistin ve Arap topraklarında ve Kudüs'te de geçerli olduğunu **tekrar bildirir,**

3. İşgalci güç İsrail'e bir kez daha çağrıda bulunarak, 12 Ağustos 1949 tarihli Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili Cenevre Sözleşmesine hemen ve titizlikle uymasını ve Sözleşme hükümlerinin ihlali olan siyaset ve uygulamalarından bundan böyle vazgeçmesini **ister,**

4. Barışın sağlanmasına katkıda bulunmak üzere azami sınırlamalara uyması **çağrısında bulunur,**

5. Arap-İsrail çatışmasında adil, kalıcı ve barışçı bir çözümün acil gereksinim olduğunu **vurgular,**

6. Genel sekreterden kullanabildiği bütün araçlarıyla işgal altındaki topraklardaki durumu incelemesini ve 20 Ocak 1988'den geç olmamak koşuluyla İsrail işgali altındaki Filistinli sivil halkın güvenliğini ve korunmasını garanti altına alacak tedbirlerle ilgili önerileri kapsayan bir rapor sunmasını **ister,**

7. 1967'den beri İsrail işgali altındaki Filistin ve Arap topraklarının, Kudüs dahil, gözlem altında tutulmasını **kararlaştırır.**

1. İsrail'in Filistinli sivilleri işgal altındaki topraklardan sınır dışı etmesiyle ilgili olarak 5 ve 14 Ocak 1988 tarihlerinde 607 (1988) ve 608 (1988) kararları alınmıştır. Bu rapor 605 (1987) sayılı kararın 6. paragrafı gereği sunulmuştur.

2. Bu raporun hazırlanması için gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla Özal Siyasal İşler genel sekreter yardımcısı Sayın Marrack Goulding'e İsrail'i ve işgal altındaki Filistin topraklarını ziyaret etmesi için talimat verdim. 8-17 Ocak 1988 tarihleri arasında gerçekleşen bu ziyaretin iki amacı vardı: işgal altındaki topraklardaki durumu yerinde görmek ve bu topraklardaki Filistinli halkın güvenlik ve korunmasını sağlayacak yolları ve tedbirleri öneriler halinde Güvenlik Konseyine sunabilmem için araştırmalar yapmak.

3. Sayın Goulding, İsrail Dış İşleri Bakanı Şimon Perez, yanında işgal altındaki topraklarla ilgili Hükümet uygulamaları koordinatörü Shmuel Goren olmak üzere Savunma Bakanı İshak Rabin'le 11 ve 12 Ocak günlerinde görüştü. 14 Ocakta Sayın Perez ve bir önceki gün Filistinli sivillerin sınır dışı edilmesiyle ilgili olarak 17 Ocakta Sayın Goren'le görüştü.

4. İsrail bakanları, Güvenlik Konseyinde açıklamış olduğu gibi, 605 (1987) kararını reddettiler ve Güvenlik Konseyinin işgal altındaki topraklarda güvenlikle ilgili bir rolünün olamıyacağını çünkü tam sorumluluğun İsrail'e ait olduğunu bildirdiler. Bilindiği gibi

İsrail, bu topraklarda Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin geçerli olduğunu kabul etmiyor. Sayın Goulding'i genel sekreterin temsilcisi olarak kabul ettiler fakat 605 (1987) kararıyla genel sekretere verilen rapor hazırlama görevi çerçevesini kabul etmediler. Sayın Goulding'in istediği yere gitmekte serbest olduğunu, sokağa çıkma yasağı ilan edilen ve askeri bölge olduğu için kapatılan bölgelere gidemiyeceğini, istediğiyle konuşabileceğini söylediler. Ancak, Gazze Şeridi ve Batı Yakası'ndan özellikle mülteci kamplarından kaçınılması ve Filistinlilerle ilişkinin Kudüs'te yer almasını tavsiye ettiler.

5. İşgal altındaki topraklarla ilgili olarak İsrail bakanı durumun ciddi olduğunu kabul etti. İsrail Savunma Kuvvetleri (İSK) karışıklıkların yayılmasıyla şaşırmıştı. Geniş oranda askere alınmış kişilerden oluşan ve İsrail'i dış saldırılara karşı savunmak üzere eğitilen İSK kargaşalıkları kontrol altına almakta deneyimsizdi. İsrail hükümeti sivillerin ölmesinden üzüntü duyuyordu ve gelecekte bu tür kayıpların en aza indirilebilmesi için önlemler almaktaydı. Fakat mülteci kamplarındaki mevcut düzensizlik hoşgörülemezdi ve zorunlu görülürse bastırılması için sıkı önlemler alınabilirdi. Soruna siyasal bir çözüm bulunmalıydı ve İsrail görüşmelerle çözüm bulunması yoluna bağlı kalıyordu. Fakat bu arada yasa ve düzenin uygulanması gerekliydi.

6. Mülteci kampları sakinlerinin güvenlik ve korunması açıkça önde geldiğinden Sayın Goulding'e kamplardan bazılarını ziyaret etmesi talimatını da vermiştim. Gazze Şeridi'ndeki hemen bütün kampların kapalı askeri alanlar olarak ilân edildiği ve sokağa çıkma yasağı uygulanmakta olduğu, Batı Yakası'ndaki kampların çoğu için de aynı durumun geçerli olduğu görüldü.

7. 12 Ocakta Sayın Goulding ve Yakın Doğu'da Filistin Mülteciler için Kurtuluş ve Çalışma Bürosu (UNRWA) Gazze Uygulamaları Müdürü İSK tarafından Gazze Şeridi'ndeki Jabalia ve Sahil Kamplarına girmekten men edilmişlerdir. Bu kampların, sırasıyla askeri bölge ilan edilmiş olduğu ve sokağa çıkma yasağı uygulanmakta olduğu bildirilmiştir. Üçüncü bir kampa, Maghazi, gitme isteklerinden, İSK ile aralarında bir sürtüşme riskine yol açabileceği düşüncesiyle kendileri vazgeçmişlerdir. Kampın dışında güçlü İSK varlığını ve kampta kızgın kalabalığı gözlemlemişlerdir. Ertesi gün gene Gazze Şeridi'nde bulunan Rafah kampına ziyaret başarılı olmuş, Sayın Goulding ve heyeti kamp sakinlerince hararetle karşılanmışlardır. Fakat İSK devriyeleri silahlı bir araç dahil ziyaretçilerin toplantı yaptığı sağlık merkezine gelince kamp sakinleri kışkırtılmış ve çatışma çıkmış, gençler taş atarken İSK göz yaşartıcı bomba ve lastik mermiler kullanmışlardır. İyi ki ölen olmamıştır. UNRWA Ba-

tı Yakası yetkilileriyle Beytlehem yakınındaki Dhaisheh kampı ve Nablus yakınındaki Balata kampı 14 ve 15 Ocak 1988 günlerinde ziyaret edilmiştir. Dheisheh kampına ziyaret oldukça barışçı havada gerçekleşmiş, ziyaretçiler mültecilerin çoğuyla konuşma ve kampta gezme olanağı bulmuşlardır. Balata kampına ziyaret ise bir saat sonra kesilmek zorunda kalmış, İSK devriyelerinin görünürde bir başka olay nedeniyle ziyaretçilere eşlik eden kalabalığa lastik mermiler atmasıyla kamp içindeki gezi yarıda bırakılmak zorunda kalınmıştır.

8. İşgal altındaki topraklarda mülteci kamplarında yapılan toplantılarla ve başka yerlerde grup ve bireylerle yapılan görüşmelerle Sayın Goulding ve yanındakiler, bölgelerdeki durumla ilgili olarak kadın erkek her meslek ve yaştan ve seçilmiş belediye başkanlarından kamplardaki en kötü durumda yaşayan sakinlere kadar her entellektüel düzeyden 200 kadar Filistinliyle tartışma olanağı bulmuşlardır. Hepsi Batı Yakası ve Gazze Şeridi'ndeki İsrail işgalini reddetmiş, Filistin sorununun mülteci sorunu olmayıp siyasal çözüm bulunması gereken siyasal bir sorun olduğunda ısrar etmişlerdir. Önceliğin böyle bir çözüm için görüşmelere verilmesini ve sivil halkın çektiklerinin hafifletilmesi için alınacak önlemlerin siyasal sorunun acil olarak çözülmesi için bir bedel oluşturmasına izin verilmemesi gerektiğini söylemişlerdir. Hepsi işgal altındaki topraklarda İsrail'in uygulamalarıyla şikayetçi olmuş özellikle güvenlik kuvvetlerinin davranışları, İsrail yerleşimleri ve Filistin'in ekonomik gelişiminin engellenmesi şikayet konusu olmuştur. Yirmi yıl sonra işgal altındaki toprakları unutmuş görünen dünyaya bu uygulamaların duyurulması gerektiği ileri sürülmüştür. Ayrıca Birleşmiş Milletler üyesi ülkelerin Güvenlik Konseyinin ve Genel Kurulun hem işgal altındaki topraklarla hem de adil ve kalıcı bir çözüm bulunmasıyla ilgili düzinelerle kabul edilmiş kararı varken bunları uygulamaya koyamamaları eleştirilmiştir.

9. Raporun I. bölümü işgal altındaki Filistin topraklarında durumun ne olduğuna ilişkin kısa bir incelemedir. II. bölüm sivil halkın güvenliğinin ve korunmasının sağlanması için mümkün yolları ve önlemleri tartışmaktadır. III. bölümde bazı sonuçlar çıkartılmaktadır.

I. İŞGAL ALTINDAKİ FİLİSTİN TOPRAKLARINDA DURUM

10. 605 (1987) kararı 22 Aralık 1987'de, Kudüs dahil Batı Yakası'nda ve Gazze Şeridi'nde çıkan karışıklıklarla 18 Filistinlinin ölmesi ve bir çoğunun yaralanması ve buna karşılık İsrail kuvvetlerinden de atılan taşlar ve benzinle bazılarının yaralanmasından iki

hafta sonra kabul edildi. Karar kabul edileli beri karışıklıklar devam etti, Filistin kayıpları iki katını aştı, İsrail tarafında da yaralılar çoğaldı.

11. Uluslararası basında olaylar geniş ölçüde yer aldığı için raporda geçen altı hafta boyunca olanları özetlemek gereği yok. Görünen işgal altındaki topraklarda İsrail güvenlik kuvvetlerinin yasa ve düzenin egemenliğini sağlamakta başarısız olduklarıdır. Bu bölgelerde, özellikle mülteci kamplarında hava gerilimli ve huzursuzdur, hemen bütün şehirlerde ticari grev uygulanmaktadır ve eğitim kurumlarının çoğunluğu kapalıdır. Aralığın ortasından beri çoğunluğu 16'nın altında ve bazıları 11 veya 12 yaş kadar küçük 2000'den çok Filistinli tutuklanmıştır. Evinde veya kasabada tutuklu bulunanlar da vardır. Kesin sayılar yayınlanmamış olmakla birlikte o zamandan beri bir kaç yüzünün serbest bırakıldığı anlaşılıyor. 13 Ocakta dört Filistinli Lübnan'a gönderildi, beş kişi için daha sınır dışı edilme kararı verildi fakat şu anda temyiz kararı bekleniyor. Kargaşadan en fazla etkilenenler mülteci kamplarında yaşıyanlar oldular. Özellikle Gazze Şeridi'nde normal yaşam tamamiyle durdu, sokaga çıkma yasakları konuldu, kamp sakinleri dışında kurtarma çalışmaları için dahi kamplara giriş yasaklandı.

12. Hem İsrailliler hem Filistinliler Sayın Goulding'e karışıklıkların yalıtılmış bir olgu olmadığını söylediler. İsrail tarafından daha önce karışıklıkların dışarıdan Filistin Kurtuluş Örgütü'nce ve/ veya islamcı örgütlerce yönetildiği bildirilmiş olmasına karşın İsrail Bakanları olayların kendiliğinden patlak veren protestolar olduğu sonucuna vardıklarını açıkladılar. Sayın Goulding'in ve çalışma arkadaşlarının işgal altındaki topraklarda yaşayan Filistinlilerle görüşmelerinden edinmiş oldukları izlenim de bu yoldaydı. Karışıklıklar, her yaştan ve her meslekten Filistinlinin yirmi yıldır süren ve sona ereceği yolunda bir ışık görünmeyen işgale karşı tepkisiydi.

13. Görüşme yapılan bütün Filistinliler istisnasız İsrail işgalini reddettiklerini ve İsrail güvenlik kuvvetlerinin (İSK, Sınır Polisi, sivil polis ve Genel Güvenlik Bürosu GSS'den - Shin Beth olarak da bilinir - oluşan kuvvetler) uygulamalarının acımasızlığını ifade ettiler. Ayaklananların bastırılması için kullanılan sert yöntemler yanında tesadüfi ve keyfi şiddetin de yaygınlaştığını anlattılar. Örnek olarak taş atılan yerde tesadüfen bulunan gençlerin dövülmesi veya okulun dışında başkalarınca konulan barikatların öğrencilerince kaldırılmasına itiraz eden öğretmenin öğrencilerinin yanında dövülmesi gibi. Aynı biçimde ortak bir şikayet de, bölgelerdeki İsrail Sivil İdaresine de resmen başvuruda bulunulmuş olduğu gibi, Filistinlilere onları küçük düşürmek ve insanlık onurlarını kır-

mak üzere nefretle ve kibirlilikle davranıldığı. Özellikle Gazze Şeridi'nde yaygın olan bir şikayet de sokağa çıkma yasaklarının insanlık dışı biçimde uygulanışı. Örnek olarak UNRWA cankurtaranlarının daha önceki kargaşalıklarda yaralananları almak üzere kamplara girişinin yasaklanması. Bir dizi şikayet de tutuk evlerindeki sistemli şiddet iddialarını içeriyor, üstelik bütün tutuklama kurumunu kapsıyor. Soruşturmanın amacının askeri mahkemelerde daha sonra kullanılmak üzere itiraf elde etmek olduğu, bu amaç için GSS tarafından fiziksel ve psikolojik baskılar uygulandığı örnek olarak kalıcı fiziksel bozukluklar bırakmayan teknikler, kukuletalar kullanıldığı söyleniyor.

14. Söz konusu zaman içinde hiç bir bireysel şikayeti ayrıntısıyla izlemek olanağı yoktu. Fakat şikayetlerdeki ısrar ve yabancı gözlemcilerin (basın dahil) katkısıyla ve Filistin meslek adamlarının tanıklığıyla (bazıları güvenlik kuvvetlerinin eline kendilerinin de düşmüş olduğunu bildirdiler) sorunun ciddiyeti ortaya çıkıyor.

15. Öteki şikayet konuları şunlardı :

a) Siyasal etkinliğe fırsat verilmemesi (1976'daki belediye seçimlerinden beri seçim yapılmamış) ve yetkililerin ulusal duyguları terörist eylem olarak sınıflayıp tanımlamaları, güvenlik kuvvetlerinin müdahalesine konu etmeleri,

b) İşgal altındaki topraklarda özellikle İsrail yerleşimleri için toprakların ellerinden alınması ve bu yerleşimlere su verilmesinde ayrıcalıklı davranılması,

c) Sınır dışı etmeler ve bireyin haklarının ihlali, ailelerin birleşmesini engelleme,

d) Okul ve üniversitelerin kapatılarak eğitimin kesilmesi, özellikle başka ülkelerde yüksek eğitim gören Filistinli öğrencilerin uygun bir zaman için geçiş hakkının tanınmaması,

e) Adalet sisteminin yetersizliği özellikle İngiliz manda sistemi, Mısır ve Ürdün yasaları ve 1987'den beri İsrail'in çıkardığı (çoğunlukla yayınlanmayan) askeri emirlerden oluşan karmaşık sistemin savunmaya engeller oluşturduğu, özellikle güvenlik açısından yetersiz kaldığı ve Filistinlilerin İsrail yüksek mahkemelerinde adil duruşmalardan yararlanamadıkları,

f) Yararının İsrail'e dokunduğu ve işgal altındaki topraklara harcanmadığı ağır vergilendirme (bütçesi de yaymlanmamaktadır),

g) İşgal altındaki bölgelere yönelik ekonomik ayrımcılık, tarım

ve sanayilerinin gelişmesini engelliyerek İsrail için ucuz emek kaynağı ve esir pazarı oluşturmalarını sağlamak,

16. Güvenlik kuvvetlerinin davranışıyla ilgili olduğu gibi yukardaki uygulamalarla olarak da birçok örnek yalnız Filistinlilerce değil fakat yabancı gözlemcilerce de anlatıldı. Bu uygulamalar ayrıca Batı Yakası Veri Toplama Projesi ve Al-Hak: İnsanın Hizmetinde Hukuk gibi araştırma kurumlarınca da yayınlanarak belirlenmiştir.

17. İsrail bakanları ve memurlarıyla yapılan toplantılarda yukarıda söz konusu edilen şikayetler reddedilmiş, hemen hepsi siyasal amaçlı abartma ve çarpıtma olarak tanımlanmıştır. 1967'den beri özellikle tüketim ve toplumsal hizmetler açısından ekonomik ve toplumsal durumda büyük gelişmeler olduğunu söylemektedirler. İsrail'in kayıtlarıyla 1948-1967 döneminde Mısır ve Ürdün'ün kayıtlarını karşılaştırarak kendi lehlerine sonuçlar çıkarıyorlar. Ekonomik ve toplumsal durumun geliştirilmesi için daha yapılması gerekenlerin çok olduğunu kabul ediyorlar fakat bu bölgelerin gelişimi için fonlar sağlanması yolunda uluslararası toplumun yanıt vermemesinden hayal kırıkhğına uğramış olduklarını belirtiyorlar.

18. 17 Ocaktaki bir konuşma sırasında Sayın Goren güvenlik kuvvetlerinin sivil halkla ilişkilerindeki davranışlarıyla ilgili olarak sıkı emirler aldıklarını, bu emirlerin düzgün biçimde uygulanmadığı bazı örnekler olabileceğini fakat bu gibi durumların İsrail yetkililerinin kendilerince sıkıca takip edildiğini söyledi. Sayın Goren kendisine getirilmiş herhangi bir olayı soruşturmamızı önerdi. Ayrıca UNRWA etkinliklerinin güvenlik kuvvetlerince engellendiği bir tek olayı incelememizi de önerdi ve güvenlik kuvvetlerinin UNRWA ile kamplara yiyecek ve tıbbi malzeme sağlanması konusunda işbirliği yapmak üzere emir aldığını anlattı. Ekonomik sorularla ilgili olarak Sayın Goren, İsrail'in bu bölgelerde gerçekte topladığı vergilerden çok harcama yaptığını ve sağlık ve eğitim hizmetinin Filistinlilerin itiraf edebileceğinden çok daha iyi olduğunu söyledi. İsrail yabancı ülkelerin bölgenin gelişimi için katkıda bulunmalarını istiyordu ve İsral'in uygulamalarıyla güvenlik zorunluluklarını da gözlemekte yardımcı olmaya hazırdı.

19. Böylelikle kanıtlarda bir çelişki ortaya çıkıyor. Hemen her olayla ilgili olarak bir tarafın anlatımı öteki tarafınkinden farklı. İşgal altındaki bölgelerde özenli bir inceleme yapmanın zorluğunu bu durum ortaya koyuyor. Geçmişte ifade ettiği nedenlerle İsrail, Birleşmiş Milletlerin işgal altındaki topraklardaki uygulamalarla ilgili araştırma birimleriyle işbirliği yapmakta isteksiz davranmıştır. 446 (1979) Güvenlik Konseyi kararıyla oluşturulan komisyonun ça-

lışmalarıyla ilgili tavrı da böyle olmuştur ve sürekli olarak onun bulgularını reddetmşitir. Fakat yayınlanan kaynaklardan ve İsrailliler, Filistinliler ve yabancı gözlemcilerle yapılan görüşmelerden sağlanan kanıtlar uluslararası toplumun işgal altındaki topraklarla ilgilenmekte tamamiyle haklı olduğunu göstermektedir.

II. İSRAİL İŞGALİ ALTINDAKİ FİLİSTİNLİ SİVİLLERİN GÜVENLİĞİ VE KORUNMASI İÇİN GEREKLİ ÖNLEMLER VE YOLLARI

A. Siyasal Çözüm Gereği

20. Filistinli sivillerin güvenliği ve korunması için izlenmesi gereken yollarla alınması gereken önlemleri değerlendirmeden önce temelde önemli olan bir noktanın altını çizmek gerekir. Sivil halkın güvenliği ve korunması için çok daha fazlasının yapılması gerektiği açıktır. Fakat bu tür önlemler ancak hafifletici olabilir. 1967 savaşından beri İsrail'in süregelen işgaliyle ortaya çıkmış sorunun çözümünü oluşturamaz. İsrail işgalinin işgal altındaki topraklarda yaşıyan Filistin halkınca kabul edilebilir olmasının hiç bir yolunun bulunmadığı bütün Filistinlilerce tekrar tekrar vurgulanmıştır. Aynı biçimde İsrail hükümet üyeleri de siyasal bir çözüm bulma gereğini dile getirmişlerdir. Bu görüşe kuvvetle katılıyorum. Uzun dönemde işgal altındaki Filistin halkının güvenlik ve korunmasını sağlamanın tek yolu Arap-İsrail çatışmasının bütün taraflarca kabul edilen kapsamlı, adil ve kalıcı bir çözümle görüşmeler yoluyla sona erdirilmesidir. Güvenlik Konseyi önderliğinde uluslararası toplumun acil olarak çaba göstermesi, görüşme sürecini başlatması ve başarı için gerekli koşulları sağlaması gerekir.

B. Dördüncü Cenevre Sözleşmesi

21. Bu aşamada vurgulanması gereken ikinci nokta, işgal altındaki topraklarda geçerliliği Güvenlik Konseyi tarafından defalarca belirtilmiş Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin sivil halkın güvenlik ve korunmasının sağlanması için gerekli hükümleri getirdiğidir. 27. Maddenin ilk paragrafında bu durum açıkça ifade edilmiştir:

«Korunan kişilerin, her koşulda, kişiliklerine saygı gösterilmesi, onurları, aile hakları, dinsel inanç ve uygulamaları ve âdet ve geleneklerine saygı gösterilmesi hakları vardır. Her zaman onlara insanca davranılmalı ve özellikle her tür şiddetten ve tehditten, hakaret ve kamu merakı altında olmaktan korunmalıdırlar.»

İşgal kuvvetinin sorumluluğu 29. Maddede düzenlenmiştir, şöyledir:

«Korunan kişilerin elinde bulunduğu çatışan taraf, ortaya çıkabilecek bireysel sorumluluklardan bağımsız olarak kendi memurlarının davranışlarından sorumludur.»

22. İsrail'in Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin hükümlerini 1970'den beri sık sık ihlal etmiş olduğu, 1949'dan beri Cenevre Sözleşmesinin bekçisi olan Uluslararası Kızıl Haç Komitesinin (ICRC) yıllık raporlarında yer almaktadır. (Örnek olarak ICRC'nin 1986 yılı raporuna bakınız.)

Bu davranışlar Güvenlik Konseyinin de sayısız kararına konu olmuşlardır, örnek olarak, 452 (1979), 465 (1980), 468 (1980), 469 (1980), (471), (1980), 476 (1980) ve 478 (1980).

Dördüncü Cenevre Sözleşmesi maddeleriyle birlikte ihlal örnekleri şöyledir:

a) Kudüs'ün statüsünü değiştirme girişimleri (47. madde),

b) İşgal altındaki topraklarda İsrail yerleşimleri kurma (49. madde, 6. paragraf),

c) İşgal altındaki topraklardan Filistinlileri sınır dışı etme (49. madde, 1. paragraf),

d) Toplu cezalandırma, örnek olarak bütün bir mahalleye sokağa çıkma yasağı konulması (33. madde),

e) Evlerin yıkılması (53. madde).

İSK'nin, gösteriler ve bu tür karışıklıklarla ilgili olarak oransız güç kullandığı, ölüme neden olduğu, önlemlerin daha gevşek tutulması halinde bu durumdan kaçınılabileceği yolunda da kanıtlar vardır. Yukarıda 14. paragrafta değinildiği üzere İsrail güvenlik kuvvetlerinin Sözleşmesinin 32. maddesine uygun davranıp davranmadığı konusunda ciddi kuşkular vardır.

23. İsrail ısrarla Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin uygulanmasının meşru olmadığı görüşünü resmen ifade etmektedir fakat 1967'den beri sözleşmenin 'insani hükümleri'ne uygun biçimde davranmaya karar vermiştir. İsrail görüşünü sözleşmenin ancak dışarı atılan kuvvetin söz konusu topraklarda meşru egemen kuvvet olması durumunda uygulanabileceğini, oysa ne Ürdün'ün, ne Mısır'ın Batı Yakası'nda ve Gazze Şeridi'nde 1967 Savaşı'ndan önceki yıllarda egemen kuvvet olmadığı iddiasıyla savunmaktadır (örnek olarak İsrail Daimi Temsilcisi'nin Güvenlik Konseyinde 16 Aralık 1987'de yaptığı konuşmaya bakınız, S/PV. 2774, s. 74). İsrail zaman zaman dördüncü Sözleşmenin belirli ihlallerini de (örnek olarak sınır dışı etmeyi) ilgili yasaların İngiliz mandası ve/veya 1948-1967 döneminde Mısır-Ürdün yönetiminin uygulamaları olarak da haklı göstermektedir.

24. İsrail'in tutumu ICRC ve Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin öteki Yüksek Anlaşma Taraflarınca onaylanmamaktadır. Sözleşmeye göre her anlaşma ülkesi kendi başına ve aynı zamanda karşı tarafla birlikte çatışma sonrası işgal edilmiş bölgelerde bulunan sivil halkın korunmasıyla ilgili yasal yükümlülükleri kabul etmektedir. Sözleşmenin 1. maddesinin «Yüksek Anlaşma Tarafları her koşulda Sözleşmeye saygı göstermeyi ve ona uymayı kabul ederler» (vurgu eklenmiştir) hükmünü getirmesinin nedeni budur. 'Her koşulda' ifadesi ilan edilmiş veya edilmemiş savaşı, tanınmış veya tanınmamış savaş durumunu, kısmi veya tamamen işgali, silahlı direniş olup olmamasını ve hatta belirli koşullar altında muhaliflerin anlaşmaya taraf olup olmamasını da kapsamaktadır (2. maddeye bakınız).

25. Sözleşme düşmanlıkların ortaya çıkmasıyla kendiliğinden yürürlüğe girer ve işgal altındaki topraklarda uygulanması için bölgeden çıkartılan kuvvetin kaybettiği topraklarda meşru egemen güç olmuş olması koşulu yoktur. Cenevre Sözleşmesinin temeli insancıl düşüncedir ve bu nedenle uluslararası nitelik taşımayan silahlı bir çatışmada (örnek olarak iç savaşta) dahi sözleşmeci ülkelerin Sözleşme hükümleriyle bağlı olması, insancıl niteliğin belli hükümlerinin asgari olarak uygulanması yasal olarak gereklidir.

26. Çeşitli Güvenlik Konseyi ve Genel Kurul kararları (242 (1967) kararı dahil) savaşla toprak kazanımının kabul edilemezliğini açıklamıştır ve İsrail'in 1967'den beri işgal ettiği topraklardan çekilmesinde ısrar edilmektedir. Güvenlik Konseyi ve Genel Kurul, 1967'den beri İsrail yönetiminde bulunan toprakların 'işgal altındaki topraklar' olduğunu Dördüncü Cenevre Sözleşmesi anlamında sürekli belirtmektedir. Güvenlik Konseyi ve Genel Kurul sayısız kararında Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin işgal altındaki bu topraklarda da geçerli olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla, İsrail'in Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin geçerliliğini de jure kabul etmemesine karşın, dünya kamuoyunun opinio juris kabul ettiği sözleşmenin geçerli olması gerektiğidir.

27. İşgal altındaki topraklarda yaşayan sivil halkın güvenlik ve korunmasının sağlanması için en etkili yol, siyasal çözüm askıda olduğuna göre, İsrail'in Dördüncü Cenevre Sözleşmesi hükümlerini tam olarak uygulaması olabilir. Bu amacın sağlanması için, Güvenlik Konseyinin İsrail'le diplomatik ilişkileri bulunan bütün Sözleşmeye taraf olan ülkelerle ciddi görüşmeler yaparak Sözleşmenin 1. maddesi gereği «...her koşulda Sözleşmeye saygı göstermeyi ve ona uymayı» sağlamaları için dikkatlerini çekmeyi ve İsrail hükümetini Sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili tutumunu değiştirmesi için her yolu kullanarak onu ikna etmek üzere harekete geçmele-

rini sağlamasını öneririm. Bu arada İsrail, acil gereksinim olarak aşağıdaki önlemleri alabilir:

a) İSK personelinin uluslararası insancıl kurallar konusunda eğitilmesi ve bu kuralların tanıtılıp yaygınlaştırılması (Sözleşmeye göre bu zorunluluktur).

b) İSK'ye her koşul altında karışıklıklarda yararlananlara tıbbi yardımın acil olarak sağlanması yolunda emir verilmesi ve askeri harekat sırasında hastane ve görevlilerinin etkin çalışmasının sağlanması,

c) İSK'ye sivil halka gerekli yiyecek ve tıbbi malzemenin sağlanmasının engellenmemesi için emir verilmesi.

C. Değişik «Koruma» Türleri

28. İşgal altındaki topraklarda yaşayan sivil halkın korunmasının işgalci gücün sorumluluğu olduğunda ısrar ederken, Güvenlik Konseyi, bu temel ilkelerin önyargı durumuna gelmesine izin vermeden, sivil halkın korunmasını sağlamak için uluslararası kamuoyunun alabileceği başka önlemleri de değerlendirmeyi düşünebilir. Bu soruna değinmeden önce 'korunma' ile anlatılmak istenilen değişik kavramların çözümlemesini yapmak uygun olabilir. Terimin dört anlamı görülmektedir:

a) 'Koruma' fiziksel koruma demek olabilir, yani silahlı kuvvetlerin korunan kimselere yönelik her türlü tehdidi caydırması ve zorunlu olursa bununla savaşması,

b) 'Koruma' yasal koruma anlamına gelebilir, yani bireylerin veya grupların işgalci güç tarafından adil davranış görmelerini sağlamak için dışardan bir kurum güvenlik ve yasama yetkisine ve hatta siyasal olaylara müdahale eder,

c) 'Koruma' bu raporda adlandırıldığı gibi daha az tanımlanmış bir anlam kazanarak «genel yardım» yerine geçebilir, dışardan bir kurumun işgalci kuvvete müdahale ederek, bireylerin veya birey gruplarının haklarının ihlal edilmesine karşı (örnek olarak toprak müsaderelesi) ve işgal altındaki günlük yaşamın zorluklarına karşı, güvenlik sınırlamaları, sokağa çıkma yasakları, eziyet, bürokratik zorluklar vb. gibi alanlarda onlara yardıma çalışılır.

d) Son olarak dışardan kurumların manevi değer taşıyan 'koruma'sı vardır, özellikle uluslararası kamu oyunu kapsıyarak ilgililere yararlı olabileceğini gördüğü konularda yayın yapmaya hazırlıklı olunulur, bu raporda bu tür koruma 'yayın yoluyla koruma' olarak adlandırılmıştır.

D. Sivil Halkın Korunmasını Sağlamak İçin Uluslararası Toplumun Başvurabileceği Yollar ve Önlemler

29. Fiziksel koruma açısından, Sayın Goulding'a danışan bir çok Filistinli özellikle mülteci kamplarmdakiler, BM kuvvetlerinin işgal altındaki topraklara yerleştirilmesini istemişlerdir. Bu bölgelerde yaşıyanların İsrail güvenlik kuvvetlerine karşı korunması veya tamamiyle güvenlik kuvvetlerinin yerini alması istenmiştir. İkinci istek 605 (1987) kararının alınması sırasındaki tartışmalarda bir olasılık olarak dile getirilmişti. İki olasılığın da önemle üstünde durdum fakat aynı zamanda bunlar ciddi zorluklar da taşıyorlar.

30. Birincisi, Dördüncü Cenevre Sözleşmesi işgalci kuvvete «işgal edilen toprakların halkının, işgalci kuvvetin sözleşme hükümlerini zorunluluklarını yerine getirebilmesi için önemli hükümlere uymalarının sağlanması, topraklarda normal düzenin kurulabilmesi, işgalci kuvvetin güvenliğinin sağlanması, işgalci kuvvetlerin ve yönetimin üye ve mal varlığıyla onlarca kullanılan benzeri kuruluş ve iletişim ağının güvenliğinin sağlanması» hakkını vermektedir (64. madde, 2. paragraf).

Madde işgalci iktidarı hukuk ve düzenin sağlanmasında somut olarak sorumlu kabul etmiş olmaktadır. Yukarıda tartışıldığı gibi, sivil halkın korunmasından sorumlu olan da odur. İşgal altındaki topraklara fiziksel koruma sağlamak için başka kuvvetlerin girmesi böylece işgalci iktidarı Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin getirdiği sorumluluklardan uzaklaştırma sonucunu verebilir.

31. İkincisi, Birleşmiş Milletler'in barışı koruma eylemlerinin ilkesi söz konusu çatışmada tarafların rızası alındıktan sonra harekete geçmesidir. İşgal altındaki topraklara Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin girmesi (Güvenlik Konseyinin BM Sözleşmesinin VII. bölümü gereği kuvvet kullanımını kararlaştırmadıkça) İsrail hükümetinin rızasının alınmasını gerektirmektedir. Oysa bu hükümet, işgal altındaki topraklardaki güvenliğin sağlanmasına BM askeri personelinin müdahalesini kabul etmiyeceğini açıklamıştır.

32. İsrail'in tutumunda bir değişiklik olmadığı sürece BM kuvvetlerinin bölgeye girmesi şu anda uygulanabilir değildir. Fakat bu görüşün gözden uzak tutulmaması gerekir. İsrail geçmişte Arap-İsrail çatışması bağlamında uluslararası kuvvetleri kabul etmiştir ve bu kuvvetler ara çözümlerin ve kalıcı çözümlerin yürütülmesinde değerli rol oynamışlardır. Bu tür kuvvetler işgal altındaki topraklar için anlaşmaya varılan geçici düzenlemelerin ve çatışmanın görüşmeler yoluyla çözülmesi için yapılacakların yürütülmesinde gene değerli rol oynayabilirler.

33. İşgal altındaki topraklara BM askeri gözlemcisi sokulması

olanakları üstünde de durulmuştur. Fakat bunların fiziksel koruma olanakları olamaz ve olası rolleri üstünde aşağıda 42. paragrafda durulmuştur.

34. İşgal altındaki topraklarda yaşayan halkın **yasal korunması** ICRC tarafından sağlanmaktadır. Yıllık raporlarında açıklanmış olduğu gibi ICRC tutuklanan kişilerin korunması çabasında işgalci iktidarın yardımını görmektedir fakat İsrail yetkilileri hukuk ve düzenin sağlanması için alınan önlemlerle ve işgal altındaki topraklarda Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin hükümlerini ihlal eden yönetim uygulamalarında ICRC'nin müdahalesine izin vermemektedirler.

35. ICRC işgal altındaki topraklarda gerçekleştirdiklerinden dolayı övgüye hak kazanmaktadır ve yukarıda 27. paragrafta belirtilmiş olduğu gibi Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin Yüksek Anlaşma Tarafları İsrail'in ICRC'e ile yürüttüğü işbirliği nedeniyle diplomatik girişimde bulunabilir ve bu konudaki takdiriyle işbirliğinin sürdürülmesi ve genişletilmesi ümitlerini ifade edebilirler.

36. Güvenlik Konseyi, üye ülkelerin, ICRC'nin yürüttüğü hizmetin kapsamının genişletilmesi ve son zamanlarda tutuklanan kişilerin sayılarının çok artması nedeniyle mali kaynaklarının artırılması yolundaki başvurusunun olumlu karşılanması yolunda harekete geçmesini de isteyebilir.

37. Şimdi yukarıdaki 28. paragrafta **genel yardım** olarak adlandırılan koruma türüne geldim. Bu alanda etkinlik gösteren çeşitli ajanslar halen bölgededir. Kayıtlı mülteciler açısından UNRWA öncü rol oynamakta ve (elbette eğitim, sağlık ve yardım hizmetleri gibi temel işlevlerinin yanında) geniş bir alanda yardım ve koruma sağlamaktadır. Gazze Şeridi'nde, özellikle, işgal altındaki günlük yaşamın yürütülmesi çabalarında mültecilere zorunlu desteği vermektedir. ICRC de özellikle tutukluların ailelerine yardım sağlamaktadır. Filistinli veya uluslararası nitelikte bir çok gönüllü kuruluş da bölgede çalışmaktadır. Gene de Filistinli ve yabancı yardımlaşma görevlileri, uluslararası toplumun yapabileceği çok daha fazla şey olduğunu ifade etmektedirler.

38. İşgal altındaki topraklarda yaşıyan Filistinlilerin yüzde elli beş kadarını oluşturan ve sayıları 818.983 olan kayıtlı mültecilerle ilgili olarak UNRWA genel yardımı sağlamak üzere en iyi örgütlenmiş kuruluştur. UNRWA'nm kuruluşu yaklaşık kırk yılı bulmaktadır ve mültecilerin sorunlarını iyi bilmektedir, 1967'de imzalanan bir anlaşmayla İsrail yetkilileri tarafından tanınmıştır ve mültecilerin güvenini kazanmıştır. Fakat geçen yıllar içinde UNRWA personelinin sayısında azalma olmuştur. Son olaylar başlamadan

önce UNRWA'nın Batı Yakası'nda (373.586 mülteci ve 19 kamp burda bulunmaktadır) 9 ve Gazze Şeridi'nde (445.397 mülteci ve 8 kamp burda bulunmaktadır) 6 uluslararası görevlisi kalmıştı. UNRWA'nın Filistinli kadrosunun gerçekleştirdiği değerli hizmetleri takdirle anarken uluslararası görevlilerin şu andaki koşullarda çok değerli hizmetleri yerine getirebileceğini düşünüyorum. Acil durumlarda İsrail yetkililerine ulaşmak uluslararası görevliler için daha kolaydır ve çatışma noktalarında onların varlığı sivil halka (ve UNRWA görevlisi Filistinlilere) güvenlik kuvvetlerinin davranış biçimini etkilemekte, psikolojik olarak da bunun daha az hissedilmesine yardımcı olmaktadır.

39. Bu nedenle UNRWA genel komiserine UNRWA'nın işgal altındaki topraklarda çalışan uluslararası kadrosunun artırılması ve mevcut yönetim yapısı içinde yer alarak mültecilere sağlanan yardımın geliştirilmesi isteğimi ilettim. Uluslararası kadronun sayısının ve yerinin belirlenmesi, görülen zorunluluk ve eldeki kaynaklara göre genel komiserin yetkisi içindedir. Ayrıca, üye ülkelerin, genel komiserin ilave kadronun mali yönü için isteyebileceği fona cömertçe katkıda bulunmaları için harekete geçirilmelerini istiyorum.

40. İsrail'in, UNRWA'nın ayrıcalıklarına ve dokunulmazlıklarına tam saygı göstermesi, özellikle personelin her koşulda hareket özgürlüğüne ve bina ve araçlarının masuniyetine uyması, işgal yönetiminin sorumlu memurlarıyla görüşme olanaklarını her zaman sağlaması çok önemlidir. Sayın Goulding ve çalışma arkadaşları, sokağa çıkma yasağının uygulandığı Gazze Şeridi'nde UNRWA'nın yaralı ve hastaları hastaneye taşımalarında ve kamplara yiyecek getirmelerinde olanaksızlıklarla, en azından zorluk ve tehlikelerle karşılaştıkları acı durumlara tanık olmuşlardır.

41. UNRWA ile ilgili bu gözlemleri yaparken, işgal altındaki topraklarda kayıtlı mülteci olmayan Filistinlilerin (Gazze'de nüfusun üçte biri ve Batı Yakası'nda üçte ikisinin) gözardı edilmemesi gerektiğinin bilincindeyim. Bunların ekonomik ve toplumsal koşulları özellikle kamp sakinlerine göre genelde daha iyidir fakat onlar da aynı siyasal zorluklar altındadırlar ve güvenlik kuvvetlerinin davranışlarından eşit biçimde zarar görmekte, işgalin yönetim ve ekonomi uygulamalarında aynı zorluklarla karşılaşmaktadırlar. ICRC'nin (mülteci olanlar ve olmayanlar arasında ayrım yapmayan) etkinliklerinden ve çeşitli gönüllü kuruluşlardan yarar görmektedirler fakat UNRWA mandasından normal olarak dışarda tutulmaktadırlar. Mevcut koşullarda, geçmiş olaylarda olduğu gibi, genel komiserin olanak bulduğu sürece acil durumlarda ve geçici

temelde, son karışıklıklardan dolayı ciddi gereksinim duyan mülteci olmayanlara insancıl yardım sağlamasının izin verilmesi arzulanır bir tutum olacaktır.

42. Yukarıdaki 33. paragrafta Birleşmiş Milletler askeri gözlemcilerinin yerleştirilmesi olanağına değinilmiştir. Danışılan bazı Filistinliler İsrail güvenlik kuvvetlerinin eylemlerini düzenlemek (ve sınırlamak umuduyla) ayrıca sivil halka genel yardımın sağlanması amacıyla bu önleme taraftar görünmektedirler. Bu tür gözlemcilerin (bu amaçla işgalci iktidarın en azından bir parça işbirliğine gereksinim duyacakları açık olmakla birlikte) askeri konularda uzman bilgisi sağlıyabilecekleri doğrudur. Fakat öteki açılardan, özellikle kısa görev süreleri ve bölgeyi tanımamalarından dolayı, sivil nitelikte genel yardımda bulunmaları kolay görülmemektedir. Her halde onayı gereken İsrail, şimdiye kadar bu tür bir öneriye kesin muhalefetini ifade etmiştir.

43. Yayın yoluyla koruma açısından Filistinliler, işgal altındaki toprakların durumunun **kamuoyuna mal edilmesi** üstünde çok durmuşlardır. Durumun bilinmesinin hem İsrail'in bölgedeki davranışları açısından hem de siyasal bir çözüm için görüşmelere yanaşması açısından yararlı olacağı ileri sürülmektedir. Bölgedeki son gelişmeler gerçekten İsrail ve uluslararası yayın ortamında ifadesini bulmuştur ve uluslararası basının olayları engellenmeden izleyebilmesi büyük önem taşımaktadır.

44. Danışılan bazı Filistinliler Genel Sekreterin ışgal altındaki bölgeye bir tür Birleşmiş Milletler ombudsmanı atamasını önermişlerdir. İsrail işgal altındaki bölgede doğabilecek sorunlarla ilgili olarak resmen görevlendirilecek bu kişiyle işbirliğine hazır olsa ve bu görevden yararlanmaya çalışsa bu tür bir atama çok değerli bir adım olabilir. Bu düşünce de öteki olanaklar kategorisindedir, Birleşmiş Milletler'in himayesi veya geçici yönetimi gelecek için potansiyel bir değer taşımaktadır. Fakat bu tür düşüncelerin uygulanabilmesi İsrail'in tam onayına ve işbirliği yapmasına dayanmaktadır.

E. İşgal Altındaki Halkın Ekonomik ve Toplumsal Koşulları

45 605 (1987) kararının 6. paragrafında değinilen 'güvenlik ve koruma' kavramının dışında olmakla birlikte, bu raporda, işgal altındaki topraklarda yaşayan halkın ekonomik ve toplumsal koşullarıyla ilgili iki gözlem yapma fırsatını kullanmak istiyorum.

46. İlki mülteci kamplarına ilişkindir. Son karışıklıklar dünyanın dikkatini kampların çoğundaki berbat yaşam koşullarına çekmiştir. Özellikle Gazze Şeridi'nde düzgün yollar, kanalizasyon, su, aydınlatma ve konut gibi temel gereksinimlerinin asgari standartta

bile yokluğu görülmektedir. UNRWA genel komiseri son raporunda okul, sağlık merkezleri ve yiyecek dağıtım merkezleri gibi kuruluşlarının iyileştirilmesi gereğine değinmiştir.

47. Geçmişte mülteciler, kampların altyapılarının geliştirilmesi için alınan önlemlere karşı çekincelerini ifade etmişler, bu durumun kampları sürekli yerleşim yeri haline getireceğinden ve dolayısıyla Birleşmiş Milletler kararlarına uygun siyasal bir çözüm için ısrarlarıyla çelişki yaratacağından korkmuşlardır. Dolayısıyla danışılan Filistinlilerin çoğuyla bu durum tartışılmıştır.

Kamplardaki koşulların iyileştirilmesini aşağıdaki koşullarda iyi karşılayabileceklerini belirtmişlerdir:

a) Bunun geçici bir önlem olduğu, siyasal çözümün askıda bulunduğu ve yerleşim için bir seçenek oluşturmayacağı kesinlikle ortaya konulmalıdır,

b) Çalışmalar UNRWA tarafından yürütülmelidir.

48. Bu koşullar altında UNRWA genel komiserine kampların altyapısının geliştirilmesi için acil öneriler hazırlamasını ve gerekli fonları araştırmasını söyledim. Üye ülkelerin gene bu tür bir istek karşısında cömertlikle hareket etmelerini istiyorum.

49. İkinci gözlemim işgal altındaki toprakların ekonomisiyle daha geniş anlamda ilgilidir. Yukarıdaki 15. paragrafta Filistin halkının İsrail'in bu bölgelerin ekonomik gelişimini bilerek engellediği inancına değinilmişti. Bu görüşü destekliyecek bir çok örnek verilmiştir. İsrail bakanları ve görevlileri ise bunun asılsız olduğunda ve İsrail'in, güvenlik nedenleriyle uyum içinde olduğu ve İsrail kurallarıyla uyuştuğu sürece bölgenin kalkınması için yabancı yardımları iyi karşılayacağında ısrar etmektedirler. Danışılan Filistinlilerin çoğunluğu bölgenin ekonomisinin canlandırılması için uluslararası çaba gösterilmesini ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının (UNDP) genişletilerek ilk girişimde bulunabileceği umudunu ifade etmişlerdir. UNDF yönetiminden bu olanağın araştırılmasını istedim.

III. ÇIKARTILAN SONUÇLAR

50. İsrail yetkilileri son haftalardaki sayısız vesileyle işgal altındaki güvenliğin yalnız kendi sorumlulukları olduğunu ifade etmişlerdir. Güvenlik Konseyi, kendi adına, işgal altındaki topraklarda 12 Ağustos 1949 tarihli Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasıyla ilgili Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin geçerli olduğunu sürekli vurgulamıştır. Bu Sözleşme hukuk ve düzenin işgalci iktidarın so-

rumluluğunda olduğunu kabu ederken, mantığı, işgalci iktidarın sorumluluğunun hiç de daha az olmadığı sivil halkın güvenlik ve korunmasının sağlanmasıdır.

51. Benim en önemli önerim, uluslararası toplumun, İsrail'i Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin hukuken işgal altındaki topraklarda geçerli olduğu yolunda ikna etmek için uyumlu çaba göstermesi ve Sözleşmeye tam uyumun sağlanması için İsrail'in davranışlarını düzeltmesinin sağlanmasıdır. Bu rapor ayrıca uluslararası toplumun işgal altındaki halkın güvenlik ve korunmasıyla ilgili gelişme sağlamak için önerileri ve mevcut düzenlemeler içinde atılan adımları da tanımlamaktadır.

52. Bu bölgelerdeki Filistinli halkın güvenlik ve korunması için alınacak bu önlemlerin, ne kadar acil olurlarsa olsunlar, amacı tamamiyle sağlıyacaklarını kesin ifade etmek olanaksızdır ve Güvenlik Konseyini 605 (1987) kararını almaya zorlayan trajik olayların nedenlerinin ortadan kalkacağım veya bölgeye barışın geleceğini söylemeye de olanak yoktur. Son altı haftadır devam eden huzursuzluk işgal altındaki topraklarda yaşıyan halkın umutsuzluğunun ve çaresizliğinin ifadesidir. Bu halkın yarısından çoğu işgalden başka şey tanımamıştır ve bu işgal onların meşru kabul ettikleri haklarını inkar etmektedir. Sonuç iki taraf için de trajedidir. Genç silahsız Filistinlilerin kendi yaşındaki silahlı İsrail askerleriyle karşılaşmalarını gösteren günlük olaylar bunun en iyi ifadesidir.

53. Söz konusu sorun ancak işgal altındaki topraklarda yaşıyan Filistinlilerin İsrail işgalini reddetmelerine ve İsrail'in güvenliğini ve halkının refahını garanti altında görmek isteğindeki kararlılığına yanıt verebilecek siyasal bir çözümle sona erdirilebilir. Bunun ancak Güvenlik Konseyinin 242 (1967) ve 338 (1973) kararlarıyla uyum içinde, Filistinlilerin kendi kaderlerini belirleme hakları dahil meşru haklarını da bütünüyle kapsayan kapsamlı, adil ve kalıcı bir çözümle elde edilebileceği inancını sürdürüyorum. Böyle bir çözüm, Birleşmiş Milletler himayesinde, ilgili bütün tarafların katılacağı uluslararası bir konferans aracılığıyla görüşülerek elde edilebilir. 1948'den beri Arap-İsrail çatışmasının tarihi, Birleşmiş Milletler'in anlaşma görüşmelerinin yapılmasında ve onlara uyulmasında tarafsız bir biçimde büyük katkılar gerçekleştirebileceğini sürekli göstermiştir. Raporda, kapsamlı bir çözüm yolunda ilerlemeler kaydedildikçe Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin kullanılabileceğine ve başka geçici düzenlemeler yapılabileceğine değinilmiştir.

54. Çözüm görüşmeleri, elbette, olağanüstü zor olacaktır, çünkü tarafların bugün çok sıkı bağlandıkları tutumlarından vazgeçmelerini gerektirecektir. Karşı karşıya bulundukları seçimlerin kar-

maşıklığımn bilincindeyim ve çözüm için görüşülecekse tutumlarını değiştirecek biçimde sınırlamaları görmeye başlamaları için onlara seslenme fırsatını kullanmak isterim. Her iki taraf da geçmişte yapılan hataların doğurduğu kızgınlığı doğrulamayı bir tarafa bırakarak öteki tarafın haklı acılarını ve haklı çıkarlarını daha iyi anlamaya çalışmalıdır. Böyle bir anlayış hakaret ve kötülemeden veya karşı tarafı yok sayma hayaline sığınmaktan bir yarar görmez. Aynı biçimde uluslararası topluma Arap-İsrail çatışmasının tartışılmasındaki aşırı sertliğin azaltılması için yardımda bulunması ve karşılıklı anlayışın gelişmesi için bilinçle hareket edilmesi isteğiyle sesleniyorum.

55. Raporda daha önce dediğim gibi, etkin görüşme sürecinin başlıyabilmesi için Güvenlik Konseyi öncülüğünde uluslararası toplumun harekete geçmesinin acil bir gereksinim olduğuna inanıyorum. Sözleşmenin gerektirdiği budur ve bu raporun temel tavsiyesi de budur. Çözüm arayışına kişisel olarak sadığım ve bu amaca ulaşılması için elimden gelen katkıyı yapacağım. Gelecek haftalarla ve Konsey üyeleriyle, özellikle daimi üyelerle barış sürecindeki mevcut kördüğümün nasıl çözülebileceği hakkında görüşmeler yapmak niyetindeyim. Son dramatik gösterilerden ve statükonun doğurduğu acılardan sonra ilgili tarafların kapsamlı, adil ve kalıcı bir çözüm arayışlarını yeniden diriltmek için çabalara katılacağını umuyorum. Yalnız bu çaba hem İsrail hem Filistin halkının çıkarlarını güven altına alabilir ve onlara birbirleriyle barış içinde yaşama olanağı verebilir.

Ocak 1988

BM İŞGAL ALTINDAKİ HALKIN İNSAN HAKLARI KARARI

11 Şubat 1988

HALKLARIN KENDİ KADERLERİNİ BELİRLEME HAKLARI VE SÖMÜRGE YABANCI EGEMENLİĞİ VE YABANCI İŞGALİ ALTINDAKİ HALKLARA UYGULANIŞI

Cezayir, Angola, Bangladeş, Bulgaristan, Beyaz Rusya SSC, Gambia, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Hindistan, Irak, Küveyt, Libya Arap Cemahiriyesi, Mozambik, Nikaragua, Pakistan, Ruanda, Sao Tome ve Prinsip, Suudi Arabistan, Somali, Suriye Arap Cumhuriyeti ve Yugoslavya karar tasarısı

İşgal Altındaki Filistin'de Durum

İnsan Hakları Komisyonu,

Genel Kurulun 181 A ve B (II) 29 Kasım 1947 ve 194 (III) 11 Aralık 1948 kararlarıyla Filistinlilerin vazgeçilmez haklarının, özellikle yabancı müdahalesi olmadan kendi kaderlerini belirleme haklarını tanımlayan ve belirleyen öteki kararlarını **anımsayarak,**

Ekonomik ve Sosyal Konseyin 1865 (LVI) ve 1866 (LVI) 17 Mayıs 1974 kararını **anımsayarak,**

Filistinli Halkın Vazgeçilmez Haklarını Kullanması Komitesinin raporlarını ve önerilerini **göz önünde bulundurarak,**

Filistin halkının Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler'in ilgili kararlarıyla uyum içinde kendi kaderini belirleme hakkını **bir daha vurgulayarak,** İsrail'in kuvvet yoluyla Filistinlilerin vazgeçilmez haklarını kullanmalarını engellemesinden duyduğu derin endişeyi ifade ederek, özellikle uluslararası hukuka, Birleşmiş Milletler kararlarına ve uluslararası kamuoyunun isteğine karşı kendi kaderlerini belirleme hakkını tanımamasından **endişe duyarak,**

Arap-İsrail anlaşmazlığının özünü oluşturan Filistin sorununa adil bir çözüm bulunamamış olmasından **ciddi endişe duyarak,**

Bazı devletler tarafından İsrail'e askeri, ekonomik ve siyasal destek verilerek İsrail'in saldırganlığa, yayılmacılığa ve Filistin ve öteki Arap topraklarının işgaline dayalı siyasetini sürdürmesini cesaretlendirmelerinden ve kuvvetlendirmelerinden duyduğu **ciddi endişeyi vurgulayarak,**

İsrail'in, Filistin halkına karşı acımasız soykırım suçunu işlediğini, Filistin sorununun ortadan kaldırılması için fiziksel yok etme amacına yönelik eylemlerini ve Filistinlilerin kendi kaderlerini belirleme haklarını engellemesini, 1982 Eylülünde Sabra ve Şatilla'da sergilenmiş olduğu gibi, Lübnan'daki Filistin kamplarına sürekli hava akınları düzenlemesini, Filistinlilere karşı öldürme, yaralama, gözaltına alma ve sınır dışı etme suçlarını işlediğini **anımsayarak,**

1. Filistin halkının dış müdahale olmaksızın kendi kaderini belirleme hakkını, ulusal topraklarında kendi bağımsız ve egemen devletlerini kurma haklarını, Birleşmiş Milletler Sözleşmesine ve Genel Kurul kararlarına uyarak **yeniden vurgular,**

2. Filistinlilerin, kuvvet kullanımıyla zorla çıkartıldıkları yurtlarına ve mülklerine dönme haklarını **yeniden vurgular,**

3. Filistinlilerin, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ilke ve amaçlarıyla Genel Kurul kararlarıyla uyum içinde bütün yollara başvurarak haklarını yeniden almaları hakkını yeniden vurgular ve 8 Aralık 1987'den beri Filistin halkının İsrail işgaline karşı direnişini, meşru direnme hakkı, Filistin Kurtuluş Örgütü önderliğinde işgali reddetmelerinin ve birliklerini korumanın ifadesi olduğunu **vurgular,**

4. Filistin halkının tek meşru temsilcisi olan Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Filistin sorunuyla ve Filistin halkının geleceğiyle ilgili bütün çabalara ve uluslararası konferanslara tam katılma hakkı bulunduğunu **vurgular,**

5. Orta Doğu uluslararası barış konferansı toplanması çağrısını desteklediğini, Güvenlik Konseyinin daimi üyelerinin, Arap-İsrail anlaşmazlığı taraflarının ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün konferansa katılımlarını ve Genel Kurul'un 38/58 C 13 Aralık 1983 kararıyla öteki ilgili kararları çerçevesinde eşit katılımı desteklediğini vurgular, bütün ülkelerden konferansın toplanması için yapıcı çabalarda bulunmalarını **ister,**

6. Bazı ülkelerin uluslararası barış konferansı toplanmasını engelliyerek olumsuz tutumda bulunmalarını esefle karşılar ve bu ülkelere Orta Doğu barışı konusundaki tutumlarını gözden geçirmeleri çağrısında **bulunur,**

7. İsrail'i, Filistin'i ve öteki Arap topraklarını işgal altında tutmaya devam ettiği ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesini, uluslararası hukuk ilkelerini, Güvenlik Konseyinin, Genel Kurulun ve İnsan Hakları Komisyonunun ilgili kararlarını çiğnediği için şiddetle **kınar,**

8. İsrail'e Birleşmiş Milletler Sözleşmesinden doğan yükümlülüklerine uyması ve 1967'den beri işgal altında tuttuğu Filistin ve Arap topraklarından çekilmesi **çağrısında bulunur,**

9. Bütün devletlere, Birleşmiş Milletler organlarına, uzman kuruluşlara ve öteki uluslararası örgütlere, Birleşmiş Milletler Sözleşmesine ve Birleşmiş Milletler'in ilgili kararlarına uygun biçimde haklarını geri alma mücadelesi veren Filistin halkına temsilcileri Filistin Kurtuluş Örgütü yoluyla destek vermeleri ve yardım sağlamaları **çağrısında bulunur,**

10. Genel Sekreter'den, kırk beşinci toplantısından önce İnsan Hakları Komisyonuna kararın uygulanmasıyla ilgili bilgileri sağlamasını **ister.** (*)

(*) Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey İnsan Hakları Komisyonunun Kırk Dördüncü toplantısında gündemin 9. maddesi olarak 11 Şubat 1988'de kabul edilmiştir.

148 ULUS, FKÖ'NÜN BM GÖZLEMCİ STATÜSÜ KONUSUNDA ABD'NE ŞAMAR İNDİRDİ

Yasal karışıklık bir süre daha görevine devam etmesini gerektiriyor

Yalnız Birleşik Devletlerin ve İsrail'in muhalefetiyle, BM Genel Kurulunda 148 ulus, Çarşamba günü, Washington'u FKÖ gözlemci bürosunun kapatılması konusundaki emri nedeniyle kınadı.

Aynı zamanda 65 Amerikalı birey ve örgüt Reagan yönetiminin büroyu kapatmasına karşı dava açtı.

Genel Kurul, Amerika Birleşik Devletleri'nin 13 yıllık büroyu kapatma kararının 1947 anlaşmasına göre BM merkezinin New York'ta kurulmasının getirdiği zorunluluklarla çeliştiğini bildirerek Genel Sekreter Javier Perez de Cuellar'a FKÖ'nün BM'de resmi işlevini yerine getirebilmesinin sağlanması yolunda talimat verdi.

ABD'nin hareketini inceleyen Genel Kurul, Birleşik Devletlere anlaşmazlığı Merkez Anlaşması'nın 21. bölümü gereği hakemlik yoluyla çözmesi için yaptığı çağrıyı yineledi.

Bu ayın başında Genel Kurul, Adalet Divanından, Birleşik Devletler'in konuyu hakemlik yoluyla çözmesi gerekip gerekmediği konusunda görüş bildirmesini istemişti.

KARAR:

Genel Kurul,

Genel Sekreterin 11 ve 16 Mart 1988 tarihli (A/42/915/Ek 2 ve 3) raporlarını **değerlendirerek,**

Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin amaç ve ilkelerini ve özellikle XVI. bölümü **göz önünde bulundurarak,**

42/210 B 17 Aralık 1987 ve 42/229 2 Mart 1988 kararlarını **anımsayarak,**

Birleşmiş Milletler'in, inter alia, sözleşmede tanımlandığına göre amacının anlaşmalardan ve uluslararası hukukun öteki kaynak-

larından doğan zorunlulukların adalet ve saygıyla uygulanabilmesi koşullarını yaratmaktır» olduğunu **anımsayarak,**

Birleşmiş Milletlerle Amerika Birleşik Devletleri arasındaki Merkez Anlaşması'nın (karar 169 (II)) Birleşmiş Milletler Sözleşmesine özellikle 28 ve 105. maddelere uygun olarak yapıldığını **anımsayarak,**

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün New York'daki Birleşmiş Milletler daimi gözlemcilik bürosuna karşı, Yabancı İlişkiler Yetki Yasası, X. Başlık mali yıl 1988 ve 1989'un uygulanmasının ve örgütün buna zorlanmasının Birleşmiş Milletler'in amaçlarının gerçekleştirilmesini zorlaştıracağını **düşünerek,**

Uluslararası Adalet Divanının, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun başvurusu üzerine, tavsiye görüşü sürecini hızlandırarak 9 Mart 1988'de «26 Haziran 1947 tarihli Merkez Anlaşması'nın 21. bölümünün hakem kararını zorunlu kıldığı» kararını oy birliğiyle almasını takdirle **ifade ederek,**

Ev sahibi ülke hükümetinin Birleşmiş Milletler fiili daimi temsilcisinin Genel Sekreter'e gönderdiği (A/42/915/Ek 2, I) 11 Mart 1988 tarihli mektubunda, inter alia, «Birleşik Devletler savcısının 1987 tarihli Anti-terörist yasa gereği Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Birleşmiş Milletler gözlemci bürosunun Birleşik Devletlerin Birleşmiş Milletlerle yaptığı anlaşma zorunluluklarından ve Birleşik Devletlerin Birleşmiş Milletler merkezinden bağımsız olarak kapatmaya gerek görmektedir» demesinden **ciddi endişe duyarak,**

Mektupta «Eğer FKÖ Yasaya uymazsa, savcı FKÖ gözlemci bürosunu 12 Mart 1988'de veya o günlerde yasal olarak kapatma girişiminde bulunacaktır» uyarısının içerilmesinden duyduğu **kaygıyı ifade ederek,**

1. Genel Sekreterin tutumunu kesinlikle destekler ve raporları için duyduğu büyük takdiri ifade eder,

2. New York'daki Filistin Kurtuluş Örgütü Birleşmiş Milletler gözlemci bürosunun Birleşik Devletlerle Birleşmiş Milletler arasında yapılan Birleşmiş Milletler Merkezi Anlaşması hükümleri içinde olduğunu ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün bina ve işevlerine uygun teşekkülü oluşturmak hakkı ve büro personelinin Birleşik Devletlere girme, kalma ve resmi işlevlerini yürütme hakkı olduğunu kuvvetle vurgular,

3. Anlaşmanın canalıcı önemini ve sonuç olarak yukarıda 2. paragrafta değinilen düzenlemelerin New York'daki Merkez ve Ge-

nel Kurul dahil Birleşmiş Milletler organlarının işleyişini ilgilendirdiğini ifade eder,

4. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün New York'daki daimi gözlemci bürosuna Yabancı İlişkiler Yetki Yasası X. başlık, mali yıl 1988 ve 1989'un uygulanmasının ve Örgütün buna zorlanmasının yukarıdaki 2. paragrafla çelişkili olduğunu ve ev sahibi ülkenin Merkez Anlaşmasının getirdiği uluslararası yasal zorunluluklarıyla uyuşmadığına karar verir,

5. Birleşmiş Milletlerle evsahibi ülke Birleşik Devletler arasında Merkez Anlaşmasının yorumlanması veya uygulanmasıyla ilgili bir anlaşmazlık bulunduğunu ve anlaşmazlığın Anlaşmanın 21. bölümünde belirlenen işleyişle çözülmesi gerektiğini, anlaşmazlığın çözülmesi için tek yasal çare olan sürecin başlatılmasını ve evsahibi ülkenin hakemler kuruluna kendi hakemini seçmesini istediğini beyan eder,

6. Genel Sekreterden Merkez Anlaşmasının 21. bölümünde belirlenen hakemler kurulunun oluşturulması için çabalarını devam ettirmesini ister,

7. Evsahibi ülkenin Merkez Anlaşması gereğince zorunluluklarına uymakta başarısız olmasından esef duyar,

8. Evsahibi ülkenin uluslararası yasalar gereği olan zorunluluklarına uymasını ve yukarıdaki 2. paragrafla uyuşmayan herhangi bir eylemde bulunmaktan çekinmesini ister,

9. Uluslararası Adalet Divanının 9 Mart 1988 tarihli karar metninde Genel Kurulun 42/229 A kararının 5. paragrafının dikkate alındığını gözönünde bulundurur,

10. Genel Sekreterden gerekli görürse, FKÖ'nün New York'daki daimi gözlemci bürosunun resmi işlevlerini yerine getirmesi için uygun önlemleri almasını ister,

11. Genel Sekreterden Genel Kurula bu konudaki gelişmelerle ilgili olarak gecikmeksizin rapor vermesini ister,

12. Konuyu etkin biçimde gözönünde tutmaya karar verir.

DAVA: 65 Amerikalı bireyin ve örgütün, hükümetin dayandığı 1987 tarihli anti-terörizm yasasını anayasaya aykırılığı iddiasıyla federal mahkemeye vermesi yasal görünümü daha da karmaşık duruma getirdi.

Hakim Robert Sweet ABD hükümetinin 29 Martta duruşmaya

gelerek FKÖ bürosunun kapatılmasının neden durdurulamıyacağını açıklamasını istedi.

Dava açan grup içinde eskiden Lübnan'da rehin alınmış olan Reverend Benjamin Weir, Hollywood aktörü Ed Asner ve eylemci ve yazar Studs Terkel de bulunuyor.

Dava, Amerikan hükümetinin Salı günü büroyu kapatmak için karar almak üzere başvurduğu Manhattan'daki aynı mahkemede görülüyor. Mahkeme FKÖ'ne 11 Nisana kadar yanıt hakkı vermişti.

Bir çok BM görevlisi FKÖ bürosunun kapatılmasının aylar değilse de haftalar alacağını, ABD'nin kapatma eyleminin yasal dikenlere takıldığını söylüyorlar.

FKÖ'nün gözlemcisi Zehdi Terzi, Genel Kurula, duruşmaya katılacağını, hakime ancak davanın Birleşmiş Milletlerle Birleşik Devletler arasında olduğunu söyliyeceğini ve Merkez Anlaşmasına göre hakem kararıyla çözülmesinin olanaklı olduğunu bildireceğini açıkladı.

ABD elçisi Herbert Okun hükümetinin FKÖ binalarını kapatmak için mahkeme bir karara varana kadar yeni bir adım atmıyacağını açıkladı. Hakem sorununun o zamana kadar düşünülmesinin 'olgunlaşmamışlık' olacağını ekledi.

Perez de Cuellar New Yorklu bir avukatlık bürosuyla anlaştı fakat BM'den Çarşamba günü gelen haberler FKÖ yanında mahkemeye çıkmaya taraftar görünmediğini ve Arap delegelerinin isteğinin bu yolda olduğunu ortaya koydu (bakınız: **Mideast Mirror, FKÖ, 21 Mart**).

ABD savcısı Edwin Meese, Terzi'ye gönderdiği bir mektupta ABD Yüksek Mahkemesinin iç hukukun uluslararası anlaşmaların üstünde olduğu yolunda karar vermiş olduğunu bildirdi. Bu görüş BM'de soru işaretleriyle karşılandı.

Avrupa Topluluğu adına konuşan Batı Almanyalı Alexander York Genel Kurula iç hukuk hükümlerinin anlaşma zorunluluklarının yerine getirilmemesini haklı çıkarmak için asla kullanılamıyacağını söyledi.

BM görevlileri, eğer yasal sonuç kapatma kararını kaldırmazsa, FKÖ'nü Amerikan hukukunun erişemiyeceği Merkez içine yerleştirme olanaklarını araştırıyorlar.

Konuyu tartışmak için bu ay iki kez toplanan Genel Kurul, FKÖ'nün 11 Nisanda mahkeme süresi dolmadan önce yeniden toplanmayı kararlaştırdı.

VII. BÖLÜM

Filistin'den Şiirler

48. Kurban (*)

Göğsünde ayışığı
Ve çiçekler buldular
Ve o, ölüydü, fırlatılmıştı taşların üstüne.
Üstünde bir kibrit kutusu ve geçiş izni,
Dövmeler genç kolunda.
Annesi öptü onu, ağladı bir yıl başında.
Bir yıl sonra bir mersin bitti gözlerinde
Gölgesi kapkara.
Kardeşi büyüdü ve
İş aramaya indi kente.
İçeri attılar, geçiş izni yoktu
Paslı bir sandık taşıyordu
Ve kırık dökük şeyler.

Yurdumun çocukları
İşte böyle öldü ayışığı!

Mahmut Derviş
(Türkçesi: K.E.)

(*) 48. kurban Kafr Kassem katliamında öldürülenlerden biridir.

Filistin'den bir Şiir

Düşüncemizi öldürmekten
Ya da yolumuzdan döndürmekten
Bin defa daha kolay
İğne deliğinden deveyi geçirmek
Kızarmış balık tutmak Samanyolunda
Denizi sürmek, konuşturmak timsahı

Duvar gibi dikileceğiz sorguda
Aç fakat onurlu küstah
Kızgın yolları
Öfkeli gururla dolduracağız
Gardiyanlara inat
İsyancı kuşaklar doğuracağız
Aynı yirmi inanılmaz harika gibi
Lydda'da, Ramleh'de, Galile'de.

Tevfik Ziad
(Türkçesi: K.E.)

Filistin'den bir Şiir

Ruhumu ellerimde taşıyacağım
Ve dostları güldüren bir yaşam sürmek,
Düşmanı alteden ölümü yüzlemek için
Onu ölüm çukuruna fırlatacağım.
Soylu bir ruhun iki kaderi vardır
Ölümü korkusuzca karşılamak
Ya da soylu amaca ulaşmak.
Onursuz yaşam nedir?
Yaşamaya değmez.
Sonumu açıkça görüyorum.
Gene de canlı adımlarla ona ulaşmak için
Acele ediyorum.

Abdül Rahim Mahmut
(Türkçesi: K.E.)

Güneşin Düşmanı

Dilerseniz rızkımı yitirebilirim
Gömleğimi ve yatağımı satabilirim.
Taş kırıcı olarak çalışabilirim çöpçü hamal
Dükkanlarınızı temizlerim.
Veya yiyecek için çöplerinizi didiklerim
Aç yatabilirim
Ah güneşin düşmanı
Uzlaşmıyacağım
Ve damarlarıma kan bastıkça yüreğim
Direneceğim

Ülkemin son parçasını da alabilirsiniz
Gençleri hücrelere atar
Geçmişimi talan eder
Kitaplarımı şiirlerimi yakarsınız
Veya etimi köpeklere atabilirsiniz
Terör ağı kurarsınız köyümün çatılarında
Ah güneşin düşmanı
Uzlaşmıyacağım
Ve damarlarıma kan bastıkça yüreğim
Direneceğim

Gözümün ışığını söndürebilirsiniz
Beni anamın öpücüğünden yoksun bırakırsınız
Atama halkıma küfredersiniz
Tarihimi çarpıtırsınız
Çocuklarıma bir gülüş
Yaşam hakkı koymazsınız
Arkadaşları sahte yüzlerle kandırabilir
Çevreme nefret duvarı örebilir
Gözlerimi aşağılanmayla örtebilirsiniz

Ah güneşin düşmanı
Ama direneceğim
Limanda donanma var
Havayı telaş dolduruyor
Yüreklerde bir coşku
Ve ufukta bir gemi
Rüzgara ve derinliğe karşı
Olysses yitikler denizinden eve dönüyor
Güneşin dönüşü bu,
Sürgünlerimin.
Onlar için
Yemin ediyorum
Uzlaşmıyacağım
Damarlarıma kan bastıkça yüreğim
Direneceğim
Direneceğim.

Semih el Kasım
(Türkçesi: K.E.)

Doğu Yakasından İki Çocuğa Mektup

Sevgili Küçüklerim,
Irmağın ötesindeki,
Sevgili küçüklerim,
Size bir sürü masalım var
Denizci Sinbad'dan başka
Balıkçı ve Cin'den başka
Kamar Azzaman ve Prenses'ten başka.
Size yeni masallarım var.
Ama korkarım size onları anlatsam
Dünyanız kararır.
Korkarım sizin küçük dünyanız
Yurdumuzdaki hapishane ve hapislerin öyküleriyle
Nazilerin ve Nazizmin öyküleriyle kararır.
Onlar uğursuzdur
Terörle büyür çocuklar
Ne zaman nasıl bitecek diye sormayın
Ayrılığın ve sıkıntının öyküsü.
Bugün yanıtı anlıyamazsınız
Büyüdüğünüzde sevgili küçüklerim
Ateşten gömlek anlatacak size.
O gün bizim gibi davayı omuzlayacaksınız
Görevinizi yapacaksınız mücadele destanında.
Öykümüz uzun
Mücadelenin destanı uzun
O gün ünlü hazinemizi öğreneceksiniz.
Ne zaman ve nasıl dönecek sürgünler.
Ayrılık ve sıkıntı öyküsü
Nasıl bitecek.

Fadva Tukan
(Türkçesi: K.E.)

Göçmen Bülbül

Canım kuş sen de mi benim gibisin
Sen de mi mülteci oldun
Kara felaketler içinde sönüp bembeyaz kanayıp
Yaşamını çarçur edip gecede yitip gittin
Gözlerin yurdumdan bir kıpırtı yansıtıyor
Issız garip yabanda dolananlardan haber mi getirdin
Şimdi viran kalan canım evimizin
Sıla hasretini sen de çekiyor musun
Senin de mi yuvanı elinden aldılar
Bize toprağı öyle değerli Filistin'den
Ufak bir hatıra getirdin mi
Bir parça yaprak belki bir kum tanesi
Şu verimli sevgili zengin topraktan
Canım güzel yurdum seni unutursam
Utanç ve yokluk beni sonsuza kadar gömsün!

Yusuf el-Katib
(Türkçesi: K.E.)

Yaz Bulutu

Ne desem bilmem ki çocuğum,
Sökülmüş ve ateşten kavrulmuş bir meşe misali
Öylece uzanmışım yol boyunca...
Ne köklerim kalmış, ne de yapraklı dalım.

Ve etrafımda haykıran insanlar:
Aydınlıkla doğ ve parılda,
Şafağın ilk ışınları saçıldı,
Doğ artık bir güneş gibi,
Doğ ki... tüm adaklar sanadır...
Ve ben, kendi etrafımda dönüyorum,
Kuzgunların kokladığı kanıma sarılıp
Tütsülerle kutsanmış çiçekler arasında sendeleyerek...
Ne desem bilmem ki,
Bilmem neyi anlatsam,
Ahhh, ne acıdır hani o sırta saplanan hançerler...

Yarın,
Yarın sen de delikanlı olacaksın çocuğum,
«Gün, bizim günümüzdü».
Ve «zamanların hâkimiydik»
«Dar geliyordu dünya bize» diyeceksin,
Dudaklarından mızrak şıkırtısınca katı uyaklar dökülerek.
Ve anlatacaksın «Destancı Ana»nın
O ünlü «Sancak taşıyan Süvarisi»ni
Hani o «Çöl aşiretleri» çağında
Elinde sancak...
Bir hışımla gelip,
Sarı sıcağın derinliklerine dalan
Ve gerdikçe kollarını

Doludizgin ileri atılan
Ve gecenin «sıfır» noktasında,
Gözleriyle «kadınların en güzelini» öperken,
Dört bir yandan saldırıya uğrayıp,
Kızıl kana boyanıp ölesiye yaralanan
Gene de o sancağı elinden bırakmayan
O gözüpek «Süvari»yi
Anlatacaksın çocuğum...
Bir de,
Süvari'den arta kalırken yerinde dimdik,
Başkaldıranların gururlu öfkesinden
Bir kartal gibi titreyip duran Sancağı destanlaştıracaksın...
Hani bir el,
Düşen Fedaî'nin böğründen çekip alarak
Sımsıkı kavramıştı Sancağı
Yeniden ileri atılmak için.....

Abu Firas
(Türkçesi: Faik Bulut)

Şehidin Vasiyeti

Ey gömütüm, gelirse bir gün sana
Sıcacık gözyaşlarıyla bir ziyaretçi,
De ki ona ey gömütüm
«Nasır»lardan biri yatıyor burda
Bir El-Fetih'çi,
Kurtuluş arayan sevgili vatanına.

Ölümsüzdür dünyada özgür yaşayan kişi,
Zalime başeğmeden giden insan özgürdür.
Gömülse de karayere ölmez devrimci
Ölümsüzdür kanıyla destan yazan
gelecek kuşaklara.
Dünyada ancak vicdanları ölmüş olanlar ölür.
Yeter, övünç kaynağı olmaya İkizler Yıldızı'na
Yıldızın doruğundan düşen kuşun anısı,
yeter!
Yeter, Kisra'nın tahtıyla alay etmesi o kuşun
Ve de boyun eğmeden çekip gitmesi,
yeter!

Gömülse de karayere ölümsüzdür devrimci,
Ölümlüler alınıp satılanlardır.
Bütün yeşillikleri çiçek açmaz bahçenin,
Açmış olsa bile çiçek sayılmaz.
Gerçek çiçek ancak güzel kokandır.
Diri sayılmazlar uzun yaşasalar da açıkgözler
Ölmeyenler güzel izler bırakanlardır.

Ey alevli, ey sımsıcak, kartal yuvası gömüt,
Kulakları dolduran, insanı büyüleyen
bir ezgisin sen,
Çelenkler senin üzerinde yüceleşiyor!

Ozan'ın gitarında uykuya dalan bu ezgi
Büyüsüyle gönülleri sarhoş ediyor.
Tazeleyin binlerce anıyı dostlar,
öperek bu çelengi,
Yaşlar boşanırsa gözlerinizden, silin!
Rıbhı burda yatıyor, hem de övünerek, kardeşler,
Yeni bir şafak yaratmaya gidiyor.
Öpün bu çelengi yoldaşlar, tazeleyin
binlerce anıyı,
El-Fetih kartallarından biri burda yatıyor,
Kucaklayın o kartalı kardeşler!

Abu Firas
(Bilim ve Sanat, Şubat 1981)

KAYNAKLAR

1. **INTERNATIONAL DOCUMENTS ON PALESTINE:** Filistin Araştırmaları Enstitüsü, Beyrut ve Kuveyt Üniversiteleri yayını, 1978
2. **THE PALESTINE DIARY:** Filistin Araştırma Merkezi, Beyrut ve Lübnan yayını (cilt I ve II)
3. **DOCUMENTS AND PAPERS ON THE PALESTINIAN QUESTION:** Birleşik Arap Cumhuriyeti Devlet Rehberlik ve Enformasyon Bakanlığı yayını, Kahire 1969 (cilt I ve II)
4. **DOCUMENTS ON PALESTINE:** FKÖ Kültür Bölümü yayını, 1978
5. **UNITED NATIONS RESOLUTIONS:** BM yayını.
6. Arap, Müslüman ve Bağlantısız ülkeler zirve kararları ve birleşik demeçler
7. Hükümet ve hükümet dışı kaynaklar, konuşmalar ve belgeler

RİBHİ HALLOUM (El-Fetih kot-adı: ABU FİRAS)

1939'da Filistin'de Ramallah kentinde doğdu. Otuz yıldan fazla süreyle politika, diplomasi, devrimci mücadele gibi alanlarda çalıştı, birçok cezaevinde tutuklu kaldı. Mısır, Ürdün ve Irak'ta gazetecilik, Radyo ve TV spikerliği, köşe yazarlığı gibi işlerde çalıştı. Irak TV'sinde 1963'e dek haber bölümü şefliği ve yorumculuk yaptı. 1971'e dek Birleşik Arap Emirliklerinde Enformasyon Genel Müdürlüğünde bulundu. 1966'da El-Fetih'e katıldı ve 1971'e dek Emirlikler'deki bölgesel yeraltı örgütlenmesini yürüttü. 1971'de FKÖ'nün Brezilya ve Latin Amerika temsilciliğine atandı. 1973'de FKÖ'de Siyasi Bölüm başkanlığında yöneticilerden biri olarak görev aldı. 1978'de Emirlikler'de FKÖ temsilcisi olarak atandı. Büyükelçi R.Halloum 1979'dan bu yana FKÖ'nün Türkiye temsilcisi olarak görev yapıyor. Birçok Arap, İslam ve Bağlantısız Ülkeler Zirve ve Konferanslarına FKÖ delegesi olarak katıldı. Yayınlanmış diğer kitapları: **Esmer Dev** (1961), **Yelkensiz Tekne** (1962), **Özgürlük Düşmanları** (1962).

*"**Belgelerle Filistin** temel belgeleri ve güvenilir incelemeleri bir araya getiren bir derleme. Bu kitapla, okuyuculara ve siyasal bilim araştırmacılarına ayrıntılı bir malzeme seçkisi sunulması amaçlanmakta. Sekiz yıllık yoğun bir araştırma, sınıflama ve bibliyografya taramalarının ürünü olan bu yapıt, Filistin'e ve Filistin Sorununa ilişkin gerçekliklere uzmanca bir bakış gereksinimini karşılamak için hazırlandı. Genel olarak Orta Doğu, özel olarak Filistin Sorunu ile ilgilenen her düzeyde okurun elinden bırakamayacağı kitap, sekiz ana bölümden oluşmakta: Filistin Kronolojisi, Filistin ve Filistinliler, Filistin Kurtuluş Örgütü, İsrail ve Siyonizm, Birleşmiş Milletler'in ve çeşitli Zirve Toplantılarının karar, bildiri ve çağrı gibi metinleri ve haritalar... Son kırk yıldır dünyanın en yakıcı ve en önemli sorunlarından biri olan **Filistin Sorunu**'na, okurlar her boyutuyla nüfuz edebilecektir."*

★

"Belgelerle Filistin", bağımsız Filistin devleti için uzun yıllardır verilen mücadelenin çok önem taşıyan yeni bir aşamasında yayınlanıyor. Filistin halkı, Yasser Arafat'ın önderliğinde ve FKÖ'nün öncülüğünde, kendi hükümetini kurmak üzeredir.

...Uluslararası ilişkilerle ilgilenen herkesin ve sorumluluk taşıyan her devlet adamıyla politikacının, Filistin sorunu konusunda bilgili olması gerekir. Ancak konuyla ilgili kapsamlı ve sistematik belgeler bulunmayışı bunu güçleştiriyordu.

Ribhi Halloum'un, "Belgelerle Filistin" kitabı işte bu bilgi boşluğunu doldurmaya yardımcı olacaktır. O nedenle, bu kitap, çağın sorunlarıyla ilgili başvuru kitaplığına çok değerli bir katkıdır."

BÜLENT ECEVİT

★

alan yayıncılık